A22e

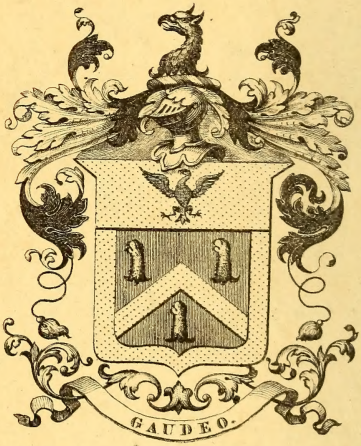

John Carter Brown.

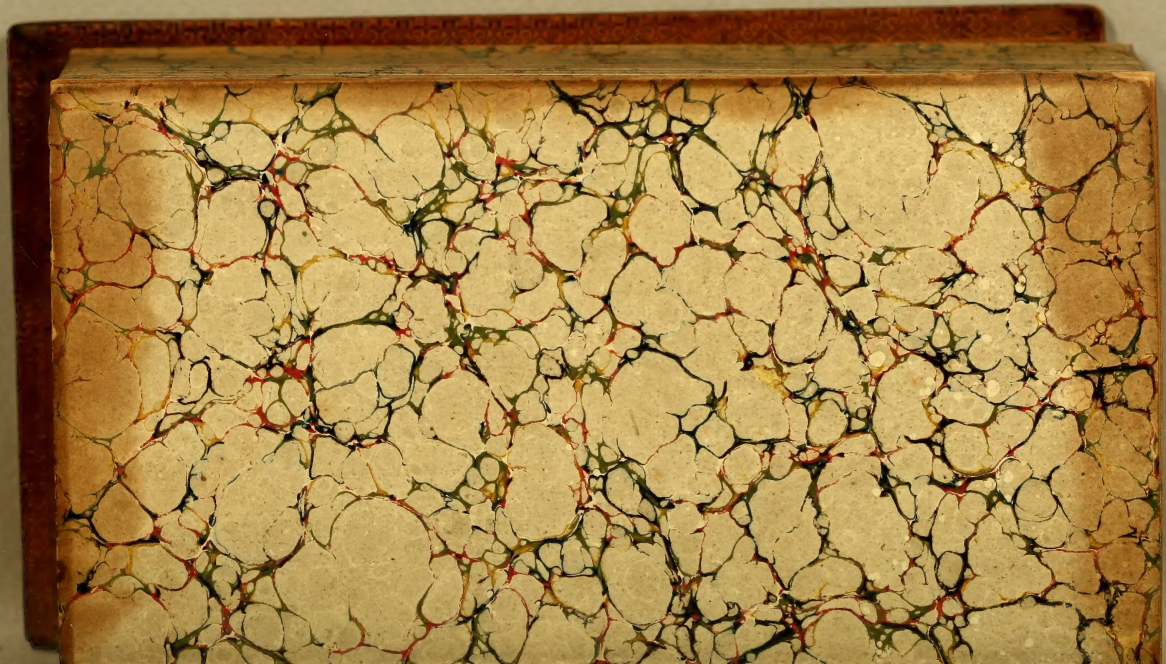

Bible

Cat under
Bible— New Testament— Greenland
+ Otto Fabricius.

Printed at
Copenhagen

TESTAMENTE NUTAK

Kaladlin okauzeennut nukterſimarſok, nar'kiutingoænniglo ſukuïarſimarſok.

KIÖBENHAVNIME,
Illiarſuïn igloænne pingajuekſánik nakittarſimarſok
1799.
C. F. Skubartimit.

Operkatigeennut kaladlingoænnut.

Gudim Atátavta Nalekablo Jeſuſib Kriſtúſib ſajmauliſe pidluartidluſilo!

Aſſarſangoaka! Teſtamentitâk okauzivſinut nukterſimarſok pigigalloarſe pekkarungnælermet, ama tava pigiliſſauarſe tipeitſugluſe. Uſſornartórſoak tamanna

Gudim okauzia ſiurdlermik okauzivſigut arſilliniarà Pelleſiúnerub Pauïab Egedib, ardlagórſoarlo illivſinut piſikà, iliſimagallóarparſe; tãurſoma merſa innutidlune aſſangârnermit iſumagituïnaráſe erkardleralluſiluſaag, nunavſine perrorſarſimamigame nejortidluſilo innukſiarnerſúſerſe miſſilikallóarà puïornauvérdlugo; ikliurſúſerſilo Gudim okauzeenut piominartunnut nællyungnæramiuk, kapſeennik ajokærſorniaralloaráſe okauzinniglo aglekkænniglo; illipſile nangminek Jeſuſim ajokærſuta kivgejſalo aglegejt innuniarſuſiániglo ſullirſejniglo pekkorſejniglo attuarſinnãungorkudluſigit, Teſtamentitâk erdlokotigingoarallóarà o-

kau-

kauzivſinut nukterdlugo, nellekangitſomik tipeitſuktidluſe tamàuſe illomôrtoſe opernermik; tamakkonangalo Gudim okauzeenit ſukkuerſitſungnarſigauſe nerigutikſakangâlerdluſilo pîdluarnartunnik nâkſâungitſunnik, aſſukiak kujagirſariakaralloarkàu angæjokâurſúſia illivſinut. Pirſartækkæne pivdluſe ſorârunginiejſôg tokomun aglæt, umnile utokallivdlune ſimneïrſukſakalerame uamnik, tejmêitok, Teſtamentitâk ivna ſiurdlermik arſillinièggà nungulermet, nangminek aipekſânik arſillinialerallóarà kukuſimaſugirſænilo narkingniarkikſardlugit, kigligallugole Mark. Kap. 11. tokovok, alliænak! erdlokónermit pigârnermidlo tamænna

piniække pirſutigallugo napparungnarſigame. Tajma aktigirſomik iſumagángaſe, ingmiloneet iblerunane, pirſarirſæſilo tokutigallugidluſaag, akka nerſornartuïnaromarpok illivſine pirſartægejlo kujanarſinnardlutik.

Pelleſiúnek tāivna iſumagikſórſoak aſſanartórſoarlo tava pekkangimet, uangángublo ſimnileravko Teſtamente mænna namakſiniardlugo, aglegej nakittarſimagalloæt audlarniutigiſſegallóarika, arſilliniarnermigle illerkoreenginavnuk, uterdlugit adlangorika illerkumnut, nalekkæt tajma akkoerimanga, arſigeekſunnik arſilliakarkudluſe tamatigut. Iſuanittōg naggatánut ſiünerſikſáurſunnik at-

tuæg-

tuægekſakartiniangoarallóarivſe, tajmãitomik kablunæn okauzeet attoromavſangikika, nungudlungalo nelliſiorika okauzivſinit, nællunarkángedle okauzerſe illáne kukunerika, illániſõg ajorſionga okauzikſakanginauſe nellinginarnut. Narkiutingoættõg piſiniaka aglekkæn attætigut, ſukuïautigikudluſigit nællunárangeta aglekkæt; uangatõg Pelleſigigalloavſe aſſangârdluſilo iſumagituïnaravſe, umatimnidlo pidluarkoauſe mánakut tokublo kingórnagut. Aglekkæt makko mâna innutidluſe attuarkikſarniarſigit nalegluarniardlugidlo Annerſáng illuartok ikiortigallugo, pidluautigiſſauæſe tava, Gudiblo Annaurſirſivtalo Jeſuſib Kriſtu-

ſib ſernigiſſauáſe illegituï narkudlune umanartomut ſorâjuïtſomut.

Tauna uſſornarſile iſukangitſórſoarmut!

Tajma aglekponga

Kiöbenhavnime

1794.

OTTO FABRICIUS.

Evang-

Evangeliume (1)

Mattæusim Aglegà.

KAP. I.

Jesusib siurdleenik angutisiæt Josefib næggovigigal loejnik, v. 1-17. Mariamit Niviarsiamit innungyssamet, Kannong-êsúsianiglo, Josefe okaunekarpok, v. 18-25.

Tersa Aglekkæt Jesusib Kristusim innursúsianik, Davidib Niarnæt, Abrahamib Niarnæt (2). 2. Abrahamim ernerigà Isaak; Isaable ernerigà Jakob; Jakoble ernerigej Juda kattængutejlo. 3. Judable ernerigæk Farese Zaralo Tamarimit; Faresible ernerigà Esrom; Esromible ernerigà Aram. 4. Aramible ernerigà Aminadab;

(1) Okauzit tussarnersut Annaursirsivta Sullirsejnik.
(2) David Abrahamilo tãursoma næggovigæk.

Aminadable ernerigà Naaſſon; Naaſſonible ernerigà Salmon. 5. Salmonible ernerigà Boaſe Rakabimit; Boaſible ernerigà Obed Rutimit: Obedille ernerigà Jeſſai. 6. Jeſſaible ernerigà David Kongingortok (3); Kongible Davidim ernerigà Salomon Uriaugalloab Nulliánit (4). 7. Salomonible ernerigà Roboam; Roboamible ernerigà Abia; Abiable ernerigà Aſa. 8. Aſable ernerigà Joſafat; Joſafatible ernerigà Joram; Joramible ernerigà Oſiaſe. 9. Oſiaſible ernerigà Joatam; Joatamible ernerigà Akaſe; Akaſible ernerigà Ezekiaſe. 10. Ezekiaſible ernerigà Manaſſeſe; Manaſſeſible ernerigà Ammon; Ammonible ernerigà Joſaſe. 11. Joſiaſible ernerigej Jekoniaſe kattængutejlo, Babylonimut audlarunánekaliſſamet (5). 12. Babylonimudle audlaruſimalermeta, kingórna Jekoniaſim ernerigà Salatiele; Salatielible ernerigà Zorobabele. 13. Zorobabelible ernerigà Abiud; Abiudible ernerigà Eliakim; Eliakimible ernerigà Azore. 14. Azorible ernerigà Sadok; Saduble ernerigà Akim; Akimible ernerigà Eliud. 15. Eliudible ernerigà Eleazare;

(3) Nalegaunikſak.

(4) Kinguánit.

(5) Jödinnik kivgáïartyſſerſunnik.

zare; Eleazarible ernerigà Matan; Matanible ernerigà Jakob. 16. Jakoble ernerigà Joſefe, Mariam uvikſa, tãurſomanga (6) Jeſuſe, Kriſtuſimik táïrſak, erniurſok. 17. Ima tava ernereet tamarmik Abrahammit Davidimut tuglereekſut arkanek-ſiſſamãuput; Davidimidlo audlarurſinek Babylonimut kigligallugo tuglereet arkanekſiſſamãumiput; ámalo audlarurſinek Babylonimut audlarniutigallugo Kriſtuſimut tuglereet arkanek-ſiſſamãuputtõg. 18. Jeſuſible Kriſtuſim innungorſúſia imãitok: Arnà Maria Joſefimut angerallóarame, ſulle kattitinnatik, mallungnarſirſok nârtõulerdlune, tamerſa Annerſãmit illuartomit. 19. Joſefile uvikſaralloà piüeitſógame, kanguſuktitſomannagolo innungnut, nælunæïnane iſumakæromaudlugo pilerſartok. 20. Tajmale iſumalermet, Nalekkam Engeliæt ſiniktortidlugo ſunãuba ſarkomerbigà, okalluglune: Joſefi-à, Davidib Niárna! ſioránnæk nulliekſet Maria illingnut piſidlugo, illumiüa Annerſãmit illuartomit pimet. 21. Ernertâromarpoktõg, tãurſoma attikſa Jeſuſimik táïſſauet, innune annauſſamagit ajortejnnit. 22. Tamannale tamât tajmáëſerpok, Nalekkam okauzee Profétikut

(7) er-

(6) Mariamit

(7) erkókudlugit, ima okartok: 23. *Arein-à! Niviarſiak nârtyſſavok ernertâromardlunilo, taunaloEmanuelimik aitſiſſauæ't, akkæ'n iſumà imâipok: Gude illegârput.* 24. Joſefile ſinikame iterame, Nalekkam Engeliæt pekkomane, nálekpa, nulliekſe ajdlugo. 25. Aktungilále ernertârtinnago pernâuminik, attikſalo Jeſuſimik tâïa.

KAP. 2.

Iliſimarſut Pauangarnitſæt Kriſtuſe nalegiartorpæt, v. 1-12. Jeſuſe Ægyptenimut kemâvok, Herodeſib tokoniarmane, v. 13-18. Taunale tokomet uterpok, v. 19-23.

Jeſuſile erniomet Betlehemme Judæamêtome, Herodeſe Kongiotidlugo (1), Iliſimarſut ſunâuba pâuanga (2) Jeruſalemmut pittorârput, okalluglutik: 2. Annerdlâk Jódit Kongikſæt ſumêpa? Udloria (3) pâuane tekkogallóaravtigo, nalegiartordlugolo piogut. 3. Kongile Herodeſe tajma tuſſarame, annilârpok, Jeruſalemmiudlo tamarming aglæt. 4. Pelleſiúnerid-

(7) Eſaïaſikut.
(1) Nalegaunerrotidlugo.
(2) Nællurſut nunánnit.
(3) Adlætut Udlorirſætut taivnâungitſok, arſingajekſinnardlugidle kaumarſôurſok, killamik nuïsſerſok ſillame, Kriſtuſe innungorſimarſok nællunærkudlugo.

neridlo Aglekkænniglo Iliſimarſut innungnêtut tamáſa katterſorkogamigit, kigliſiorpèj Kriſtuſim innungorbikſánik. 5. Akkiæt: Betlehemme Judæamêtome (innungyſſerſok), Profêtikut (4) ima aglekſimamet: 6. *Iblimmè Betlehemi-â Judah nunáne! aſſukiak mingnerrungikallóarpotit adlænnit iglorpérkſoarnit Judæamêtunnit, illingnit Nálegak piſſamet, innumnut Iſraëlimut* (5) *nalegâurſukſak.* 7. Iliſimarſut tava Herodeſib ingmikut kákoej angiortomik, aperſorkikſarniardlugidlo udlorirſamik kanga tekkotítomik. 8. Betlehemmudlo pekkudlugit, okartok: audlardluſe, edlârſuk aperkotigikikſarniarſiuk, nenniguſiuglo, okaukiſinga, uangatôg nálegiartoromariara. 9. Konge tuſſarallóaramiko, audlarput. Udloriak tava, pâuane tekkurſartik, ſunâuba ſiudleræt, edlârſuble innæt Kollánut pigame, unikpok. 10. Udloriak tekkolermigamiko, tipeitſungâlerkaut. 11. Iglomûdlo iſerdlutik, edlârſuglo Arnálo Maria nâpipægik (6), pædlorbigallugolo (7) nalekpæt, iklerbiſiktôg makperdlugit, tunnirſutinnik tunniæt: Guldmik (8) Tipigikſâumiglo Myr-

(4) Mikeaſikut.
(5) Iſraëlib Kinguejnut.
(6) Tekkolerpægik. (7) Edlârſuk.
(8) Kanguſarikſomik erdlingnartórſoarmik.

Myrramiglo (9). 12. Siniktortidlutigle Gudimit okaunekaramik, Herodeſimut uterkonnatik, akkutikut adlakut nunamingnut ingerdlaput. 13. Audlarmetale tauko, Nalekkam Engeliæt ſunãuba Joſefe ſiniktortidlugo ſarkomerbigì, okalluglune: Makkitit, edlârſuglo arnálo pikik, illegallugiglo Ægyptenimut kemãit, terſanẽtuardlutidlo uamnut okarbigitſerdlutit, edlârſuk Herodeſib tokoniaromaiſſamago. 14. Makkipok tava, edlârſuglo arnálo unnuame illekſarallugik, Ægyptenimut audlarpok. 15. Herodeſilo tokotſerdlugo, terſanẽtuartok; erkókudlugo Nalekkam okauzia Profétikut (10), imãitok: *Ernera Ægyptenimit kákogiga.* 16. Herodeſe tava miſſilikame, Iliſimarſut ſeglokittaráne, kamaktórſoangordlune tokotſartorkoej nalungiárſuït tamáſa Betlehemmẽtut erkánẽtudlo, mardlungning okiokartut innortudlo, Iliſimarſut Kigliſioramigit, nellunægæt tajma nâpartoromaudlugo. 17. Erkóſimaput tava Profétib Jeremiaſim okauzee, ima okartub: 18. *Ramame nipe tuſſarſimavok, nakârnerlo, Kijanerlo, opinerſoarlo: Rakelib kittornæne kijauej, ullapiſekſâunanilo, pekkangimeta.* 19. Herodeſile toko-

(9) Tarnutikſamik kuytſortun-étomik.

(10) Hoſeaſikut.

tokomet, Nalekkam Engelia Joſefimut tekkotikàu Ægyptenime, ſiniktortidlugo, okalluglune: 20. Makkitit, edlârſuglo Arnálo pikik, illegallugiglo Iſraëlib Nunánut audlarit, tokometa edlârſungmik tokotſiniaralloæt. 21. Makkipok tava, edlârſuglo Arnálo illekſarallugik, Iſraëlib nunánut pivdlune. 22. Tuſſaumagamiugle Arkelauſe nalegâulerſok Judæame, Angune Herodeſe ſimnerdlugo, táikunga pinek ſióralerpok; ſiniktortidlunile Gudimit okaunekarame, Galilæam erkánut audlarpok. 23. Iglorpérkſoarnudlo Nazaremmik attilingnut pivdlune, terſanêtuartok, Profétin okauziæt erkókudlugo: *Nazaremiomik tajnekaiſſerſogôg* (11).

KAP. 3.

Johanneſe ajokærſoïlerdlunilo koïrſilerpok, v. 1-12. Jeſuſiſôg tâurſomunga koïſipok, v. 13-17.

Udlut tauko Johanneſe koïrſirſok okallugiartortok innukajuïtſome (1) Judæamêtome, ima okalluglune: 2. Adlamik iſuma-

(11) Imêipok: narrogekſâujomartok; Jödit Nazaremmit pirſok narrogângarſuk, Joh. 1, 47. tajmatôg Jeſuſe narrogallugo Nazaremiomik taïrſarât. Mark. 14, 67. Apoſt. Sullirſ. 6, 14.

(1) Tajmatôg tajnekartok nuna innukavſângitſok, kakútigut kiſſienne nerſutinnik párſirſut adlædlo terſóna ingerdlameta, igludlo ikkitúngômeta.

iſumakaleritſe, killab Nalegávia padlilermet. 3. Terſäivnamè Profétim Eſaïaſim okautigirſâ, okallukame: *Nipigà innukajuïtſome tordlularſub: Nalekkam akkutikſa illuarſarſiuk, akkoſinikſejlo nardlorſardlugit.* 4. Johanneſile tãivna annorákartok Kamélib (2) merkoeenik, keterutekardlunilo amiminermik, piglertædle (3), egytſædlo pôruſingoejt tungoſungnitſut, nekkigej. 5. Jeruſalemmïut tava annivigæt, Judæamiudlo tamarmik, Jordaniblo erkánētut tamarmik. 6. Koïſidlutiglo tãurſomunga Jordanime (4) ajortimingnik angiurſingitſut. 7. Fariſæéridle Saduſæridlo kapſeet tekkogamigit, Koïrſivingminut ornikalloaræne, okarbigej: Pullateriárſuït piarejt (5) tautókko! kia unnerſõunerpáſe, kemâkudluſe ningamit (6) nedliutukſamit? 8. Tajmãitomik illomut adlamik iſumakaleruſe, illerkoſerdluſe nællunærniaritſe. 9. Iſumátlariaràunaſile, illuvſigut okallugomaudluſe: Abraham atatagárput; Okaupauſile uanga: Ujarkænnit makkonanga Abraham Gudib kittôrnekſarſiginnãua. 10. Ullimaudle orpeet tungaviænnēlerallóarpok;

(2) Nerſúrſub katigektõub.
(3) Nerſutíngoæt igvin akkornænne piglertartut.
(4) Kôrkſoarme.
(5) Imēipok: Pekkoſerdluktórſoït.
(6) Pitlãumit.

arpok; Orpik tava nellinginak ajungitſunnik pāurnakangitſok kippiſſavok ingnermudlo egiſſavok. 11. Uanga imermik koïrſarigallóarpauſe, adlamik iſumakarkudluſe, kingunevkudle pirſukſak nekkônerrovok uamnit, tauna kingakóbigikára, iſigamængnik tigumiudlugoloneet; tāurſoma koïomarpáſe Annerſāmik illuartomik (7) ingnermiglo (8). 12. Nivāune (9) tigumiarpà, nioârbine (10) ſelligomarpà, Nautſeïekſarikſudlo (11) Koïmut katterſoromarpej, Kallipāidle (12) ōutſomarpej ingnermik kammijuïtſomik. 13. Tajmane Jeſuſe Galilæamit Jordanimut Johanneſimut piok, koïſikudlune tāurſomunga. 14. Johanneſible innerterpà, okalluglune: Uanga koïſitariakarallóarponga illingnut, ibdidle ornikparma. 15. Jeſuſible ſāpa', okar-

(7) Tunnirſutejnik nellekangitſunnik opertut piomarpej Apoſt. ſull. 2.

(8) Pitlāumik opingitſut piomarpej.

(9) Nautſeïekſarikſut ingmikórkudlugit, nivāumik nellugarejt, tava kallipāit okenerrurſut kingurdliurſarángeta.

(10) Jödit nunænne nāurſut nioârarejt, nautſeïekſæt kallipâmingnit pærkudlugit, kingórnalo ingmikórtarniardlugit.

(11) Kajûrſekſædloneet Stāurſekſædloneet. Innuït opertut Johanneſib piej, tauko Jeſuſib ingminut piſitſomarmagit.

(12) Opingitſut piej, pitlægekſāuſſaneta.

karbigallugo: mâna akkoeriginnait, tajma illuartok tamât namakſivdluvtikko pirſariakarallóarmet. Akkoerà tava. 16. Jeſuſilo koïſiname erngerdlune imermit kakkivok; killaglo ſunâuba angmarpok kolláne, Gudiblo Annerſâ tekkoà (13) Duïſun (14) akkartok, kollánudlo pirſok. 17. Nipilo killangmit okallukpallækkàu ima: Terſa ernera aſſanartok (15), tauna nuennerikâra. (16).

KAP. 4.

Jeſuſe urſerſimavok Tornârſungmut, ajugâudlune, v. 1-11. Galilæamut piok Kapernaummêlerdlune, v. 12-16. Ajokærſoïlerpok ajokærſugartârdlumilo napparſimarſudlo nellinginæt kaitſorſardlugit, v. 17-25.

Jeſuſe tava Annerſâb (1) piſikà innukajuïtſomut, urſerkudlugo Tornârſungmut. 2. Udludlo unnurſædlo mardlungnik ungnirſarkattartut éſinginame, kâlerpok kêſa. 3. Urſéïrſublo ornikpà, okalluglune: Gudim erneripâtit, ujarkæn okko pikit timiûrſangorkudlugit. 4. Akkiále: aglekſimavok (2): *Timiûrſâinak innum innutigingilà,*

(13) Johanneſib. Joh. 1, 33.
(14) Tingmiángoak akéikſertun éngajektok.
(15) Ernêtuara. (16) Namagluagâra.
(1) Illuartub. (2) Moſeſim aglegejne.

ingilà, okauzerle nellinginak Gudib karnánit annirſok (3) (innutigirſarà). 5. Tornârſub tava audlarupà Iglorpérkſoarnut iblernartunnut (4), piſidlugo Nalekbírkſub kârpianut. 6. Okallukbigallugolo: Gudim erneripátit, illingnik nakkaigeet; aglekſimamet (5): *Pivdlutit Engeline pekkyſſauej, kivgumiarkudlutit, iſikketit apôrkonnagit ujarkænnut.* 7. Jeſuſim okarbigà: aglekſimavioktõg (6): *Nálegak Gudit urſiſſengilet.* 8. Kingórna Tornârſub piſipà kakkárſoarmut kingiktórſoarmut, Sillárſublo nalegaveenik tamannik (7) pinnerſuſiænniglo tâurſomunga unnerſoïok. 9. Okallukbigallugolo: Makkσ tamáſa illingnut tunniutſomarpaka, pædlordlutit tukſiarbigiomagungma (8). 10. Jeſuſib tava pià: audlarit Satan! aglekſimamet (9): *Nálegak Gudit tukſiarbigiſſauet, kivgartõudlugolo* (10) *tauna kiſſiet.* 11. Tornârſub tava kemekpà, Engelidle ornikaſikæt kiv-

 gar-

(3) Imēipok: Pik nellinginak Gudib pekkorſâ.
(4) Jeruſalemmut, Nalekbírkſoak Gudim iblerirſâ pivdlugo tajna tajnekarallóarmet.
(5) Davidim ivngerutejne.
(6) Moſeſikut.
(7) Jödit nunæt ſillarſoarmik illáne tajnekarmet (Luk. 2, 1. Rom. 4, 13.) taunâinab nalegavee kamerdlôrtinerpej.
(8) Nalegomagungma. (9) Moſeſim aglegejne.
(10) Nalengniarnermik.

gartorbigallugolo. 12. Johanneſile piſitāurſok (11) Jeſuſib tuſſaramiuk, Galilæamut audlarpok. 13. Nazaredlo kemekamiuk, Kapernaummut, teſſérſub (12) ſinánētomut, piok terſanēlerdlunilo, Zabulonib Naftalimiblo erkængne. 14. Erkókudlugit Profétim Eſaïaſim okauzee imāitut: 15. *Zabulonib nunà, Naftalimiblo nunà, teſſérſoarmut ſengmirſuk, Jordanib tungáne, Galilæa nællurſulik.* 16. *Innuït tārmiogalloæt Kaumarſórſoak tekkoæ't, tokublo tarǽn erkánētunnut Kaumarſok nuïſimavok* (13). 17. Terſanga Jeſuſe ajokærſoïlerpok, ima okallulerdlune: Adlamik iſumakaleritſe; Killab Nalegávia padlilermet. 18. Jeſuſile teſſérſub Galilæamētub ſináne piſſukame, nukareek tekkoæk, Simone Petruſimik attekoſilik, Nukálo Andreaſe, karkſuſerſuk; auliſartógamik. 19. Okarbigæk: Malliktinga, tava innungnik auliſartungortitſomarpautik (14). 20. Karkſutitik tava kemeglugit mallikpæk. 21. Terſangalo ſioèitſialerame, nukareek adlæk tekkoæk, Jakob Zebedæuſib Niárna, nukálo Johanneſe, umiarſoar-

(11) Herodeſimit parnærſimavingmut.
(12) Genezareemmik attiglub Luk. 5, 1.
(13) Innuït tauko nællurſut erkanárſirſudlo Jeſuſim nællyungnærſitſartormagit annegomaudlugidlo.
(14) Sâtitſirſungortitſomarpautik.

ſoarmētuk Angurſik illegallugo, karkſutitiglo opel'ungárſardlugit; kákolerpæk tava. 22. Umiárſoarle angurſiglo erngerdlugik kemekpækik, malliglugolo. 23. Galilæalo tamât Jeſuſib ſakkiâ, Kattiſimaubeenne ajokærſordlugit, evangeliume nalegávingmik (15) okautigallugo, nappâutidlo pertluïdlo nellinginæt innungnētut pejardlugit. 24. Tuſſaumauættōg Syriame tamárſoarme, ajulerſudlo tamáſa ápejt tāurſomunga, nellinginarnik nappaglit anniaglidlo, tornârſuglidlo, kaumetidlo nungudlugit napparſimarſut, tumaktorſimarſudlo, taukolo kaitſorſarpej. 25. Innuïérkſoïttōg, Galilæamit Dekapoliſimidlo Jeruſalemmidlo Jordaniblo akkſanit pirſut, mallikpæt.

KAP. 5.

Jeſuſe kakkame ajokærſoïlerpok.

Innuïérkſoïdle tekkogamigit, kakkamut majoarpok, ingimedlo ajokærſugejſa ornikpæt. 2. Ajokærſolerpej tava okalluglune: 3. Uſſornakàut (1) peetſun Annerſâme (2); Killab Nalegávia pigángarſuk (3). 4.

(15) Annaurſirſub nalegaviánik.
(1) Pidluarkàut.
(2) Kannilârtut.
(3) Sajmaunekaiſſameta tajmāitut kiſſimik. 1Pel. 5, 5.

Uſſornakàut allieiſuktut; tupedlerſinekaisſameta. 5. Uſſornakàut piuĕitſut; nuna pigiſſamarſuk (4). 6. Uſſornakàut kâktut imeroſuktudlo illuarnermut; karſillaiſſameta (5). 7. Uſſornakàut nâkirſarajuktut; nâkinekaiſſameta. 8. Uſſornakàut iblernartunnik umatiglit (6); Gude tekkyſſamarſuk. 9. Uſſornakàut ullapiſâigajuktut (7); Gudib kittornejnik taïornekaiſſameta. 10. Uſſornakàut nagliuktitâurſut illuarnek perſutigallugo; Killab nalegávia pigángarſuk (8). 11. Uſſornakâuſe, mitautigipáſe nagliuktidluſilo, tamanniglo okautiginerdlukpáſe ſegluvdlutik, uanga pivdlunga. 12. Tipeitſugluſilo irſugitſe, pisſiekſarſe angikánget killangme; tajmatŏg Profétit (9) ſiurdliſe nagliuktinigejt. 13. Nunab tarajoráſe (10) tarajorle tengærupet, ſumingme tava tarajornekaiſſaua? attugekſâujungnærarau, egitekſâinaudlune tungmægekſaudlunilo innungnut (11). 14. Nunab

(4) Nunartik attordluaiſſamarſuk pinekaiſſennatik.
(5) Illuaroſuktun illuartinekaiſſameta.
(6) Illomôrtomik ajunginiartut. (7) Kamáktunnik.
(8) Tamattomunga pirſukſâumeta.
(9) Gudib kivgej ſiurdleet, Kriſtuſe tikiutinnago okalluktartut, tajma tajnekartut.
(10) Nunamiunnut innungnut attyſſauſe, ſôrdlo tarajok nekikſam aſſerornauvárkotigirſarâ.
(11) Illipſe nangminek ajuleruſe, attyſſærpoſe tava adlænnut.

Nunab nennerõutigáſe (12); Iglorpêit kakkab kánêtut irſertukſáungitſaraut. 15. Nennerõuttõg ikitarãinginiæt, nappartam attánut illivdlugo, nennerõurſerbingmudle, iglomêtut tamáſa tava kaumarſararej. 16. Tajmatõg nennerõurſe kaumarikſarſiuk innungnut, ajungitſulliækkæſe erſerkikſiniardlugit taukonunga; Atátarſilo killangmêtok uſſornarſikudlugo. 17. Pæriartoraſugiſſingilauſinga inneitſiſinnik Profétinnigloneet (13); pæromannagidle namakſiartorpaka. 18. Illomut okaupauſe: Killaglo nunalo nungutſerdlugik, Jóta (14) atauzíngoak aglæt arſilliaminéngoarloneet inneitſiſinne nungyſſengilak, tamarmik pingikadlarpeta. 19. Tajmãitomik inneitſiſit tamakkoa illænnik mingnermik aglæt nalengitſok, innuïttõg tajma ajokærſordlugit, mingnermik tajnekaiſſavok killab nalegaviáne (15); nálektorle tajmatõg ajokærſoïrſok, tauna angirſômik tajnekaisſavok killab nalegaviáne. 20. Okaupauſimè: illuarnerrungikuſe Aglekkænning iliſimarſunnit Fariſæriinnidlo, killab nalegaviánut pinauviæiſſengilaſe. 21. Tuſſa-

(12) Innuït ſukuerſiſſauæſe.
(13) Profétin aglegejnnik.
(14) Arſilliangoak mingnek Ebræerin okauziænne tajma tájnekartok.
(15) Tamattomunga piſſenginame.

rallóartoſe, ſiurdleen okaunekartut (16): *Innuæiſſengilatit; tokotſirſorle kigliſiorbingmut piſitâuſſavok.* 22. Uangale okaupauſe: Ajparminut (17) pingitſomut (18) ningektok, kigliſiorbingmut piſitekſavok; Ajparminudle Sinnerſórſoarmik okarniktok (19), kigliſiorbírkſoarmut piſitâuſſavok; nællurſórſoarmiglo (20) okarniktok, Gehennam (21) ingneránut egitekſáinávok (22). 23. Tajmâitomik tunnirſutikſet illiomaguko nalekbiub tunnirſiviánut, terſanilo erkáïguït, innukapit ſumik (23) paitſiſigigalloarátit. 24. Tunnirſutikſet tava tunnirſiviub ſánêtikadlauk, innukatedlo ſajmarſariartordlugo, kingórna tunnirſutikſet tunniutſartordlugo piuk (24). 25. Akkerartortingnut nellerinaſuarit, akkoſinerme ajparitidlugo, akkerartortub piſisſakonnatit kigliſióïrſomut, kigliſióïrſublo piſiſſa-

(16) Moſeſim aglegejne.
(17) Innukaminut.
(18) Paitſiſikſakardluarane.
(19) Narrogallugo.
(20) Operomêitſomik Gudimudlo utêreetſomik.
(21) Kórkub tajma attiglub, Jeruſalemim ungatânêtub, terſane iblernêitſut nellinginæt ôunekartut.
(22) Innukaminut pinerdluktok nellinginak tava Jeſûſib pirſôutipa.
(23) Pinerdlungnermik.
(24) Gudime ſajmaunekaromaguït, ajpet ſajmaukâromarpet.

pisissakonnatit kivgaminut, parnærsimavingmut tava egissasugallutit. 26. Illomut okaupagit: tersanga annissengilatit, kissienne anningâursæt naggatikssæt akkilleruko (25). 27. Tussarallóartose, siurdleen okaunekartut: *Arnaunekaissengilatit.* 28. Uangale okaupause: Nellinginab arnamut irsigirsub piomaudlugo (26) umamine tersa tava arnaunerà. 29. Irsingnut tellerpiub tungánētomut asserorkæjaruït, pæruk egidlugo; illuarnerromet illingne, naugursavin illæt asserorpet, timmit tamât pekkonnago Gehennamut (27). 30. Tellerpikpidlo arksejsa asserorkæjarpátit, kippikit egidlugidlo, illuarnerromet illingne, auætivin illæt asserorpet, timmit tamât Gehennamut pekkonnago (28). 31. Okausimavorle: *Nulliamining auitub tunnissaud aglekkænnik auirsutikssænpik.* 32. Uangale okaupause: Nulliaminik uersangitsoming auitub tauna angununekartipà, auitamiglo nulliartok arnaunekariok. 33. Amatõg tussartose, siurdleen okaunekartut: *Angernerd-*

(25) Gudile innub akkillerneng ajorpâ.
(26) Arnauneriseglugo.
(27) Anniartitsivingmut. Gehenna ingnilirksômet (v. 22.) tâursomunga Jödit anniartitsivik arserssõutaræt.
(28) Ikliursúsepiluït mallissæriakarput, pertlukkonnata isukangitsomut.

nerdlyſſengilatit, Nalekkamudle angeruït, okauziſit malliſſauetit. 34. Uangale okaupauſe: Okauzivſinut illaliurſingidluï naisſauſe, killangmigloneet, Gudim ivkſiautarángago; 35. Nunamigloneet, iſigejſa tungmarbigángarſuk; Jeruſalemmigloneet, Kongérſum iglorperkſoarángagit. 36. Illaliurſiſſengilatittōg, niakut tajdlugo, nyak atauzerloneet kakorſarſinnāunginauko kernekſarſinnāunagolo (29). 37. Okauzerſile imennāiſſavok: Ap, ap; Nagga, nagga (30); tarkit ajortomit piput. 38. Tuſſartoſe okaunekartomik: *Irſe irſimik, kigudlo kigumik akkinekaiſſavok.* 39. Uangale okaupauſe: Pinerdluktok akkerariniaraunaſiuk (31). Ullurſekkudle tellerpikkut erkſarnekaruït, igdloatōg tāurſomunga manileruk. 40. Annorárnik piomarſokarpet ſakkitſerdlutit, kallipāktog pigiliuk. 41. Miilimik (32) atauzimik aiparſerſokaruït

(29) Tajmāitut maungāinak tajdlugit, okauzimingnut illaliurſirſartut Jödit opernartokoſerdlutik, nauglo okauzitik malligomannagit, Gudim akkánik illaliunekartut kiſſiſa malligiakartugallugit.

(30) Angeriakarpet angerſinnaiſſauſe, naggariakarpedlo naggarſinnaiſſauſe, illomôrdlufile.

(31) Innarléïrſerſe akkiniarkénnaſiuk.

(32) Akkutim illâ ôktorſimarſok kablunæt tajma tâïrſaræt, ungefikſúſia nællunæromaudlugo.

ruït, mardlungnik aiparûk (33). 42. Illingnut kenurſok tunniuk; allariaràunagolo illingnit attartoromarſok (34). 43. Tusſartoſe okaunekartomik: *Tuglit* (35) *aſſaisſauet, kingarſartedle umigiſſauet.* 44. Uangale okaupauſe: Kingarſartiſe aſſaniarſigit; pidluẽikorſirſiſe pidluarkoſigit; angæjokãuniaritſe umikſäïrſivſinut, illivſiniglo innarléïrſut nagliuktitſirſudlo tukſiudlugit (36). 45. Kittórnarikudluſe Atátavſe killangmẽtub; tãurſoma ſekkine nuïkorſarà ajortunnudlo ajungitſunnudlo, ſjellukkorſirſarivioktõg illuartunnudlo illuẽitſunnudlo. 46. Illivſinik aſſenniktut (37) aſſàguſigit, ſumingmè akkikſarſiviſe? Tunnirſutinnik katterſõïrſut (38) tajma pirſaräinginipæt? 47. Kattængutiſilo kisſiſa illekſiguſigit, ſumik tava pirſariakartomik piviſe? Tunnirſutinnik katterſoïrſut tajma

(33) Imaloneet: kannitomut pekkopátit, ungeſikſomun aglæt illegùk.
(34) Tamakkoninga tamannik Jeſuſib pïuẽikoátigut ſakkingniarkudlutâlo angæjokãukudlutalo.
(35) Imẽipok: Innukatet. Jödidle erkardlitik kiſſiſa tuglioſugejt, adlæt kingarſartigallugit aſſanẽitipejt.
(36) Gudimut.
(37) Taukoínæt.
(38) Kivgakamik tunnirſutejt Nalegaunermut taivkoa katterſorejt, uerrinermidle pingâramikit, ârkſoarnakerſut Jödinne.

tajma pirſarāinginipæt? 48. Tajmāitomik ajungidluï'naiſſauſe (39), fördlo Atátarſe killangmētok ajungidluï'narpok.

KAP. 6.

Jeſuſe kakkame ajokærſoïvækpok.

Miſſikſorniaritſe, tunnirſutikſæſe peetſunnut tunniunnagit innuït tekkóænne, taukonunga uſſorikudluſe; tajma akikſarſiſſenginauſe Atátavſinit killangmētomit. 2. Tajmāitomik, peetſunnut tunnioráïguït, kardlortarkyſſengilatit ſiúnerne, illungerſungitſutut kattiſimāubingne igludlo akkornænne, unnerſiutigikudlutik innungnut; illomut okaupauſe: Piſſiekſaralloartik piſimauæt (1). 3. Peetſunnudle tunnirſiguït, ſāumeet ariytſile tellerpikpit tunnirſutánik: 4. Tunnirſutet ariytſirſāukudlugo, Atátavit ariytſivikangitſub tava akkilliſſauátit tamarmik tekkóænne. 5. Tukſiaruïdlo, illungerſungitſutun-èſſengilatit, tauko kattiſimāubingne igludlo ſænne (2) kikārdlutik tukſiaromagajútlararàut, innungnut irſigikudlutik: illomut okaupauſe: Piſſiekſaralloartik piſimauæt. 6. Iblidle

(39) Illomórtomik nellinginarnudlo ajunginiardluſe.
(1) Kingórna Gudimit ſumik piſſennatik.
(2) Iglun akkorneeſa iſuænne.

lidle tukſiaromaguït, inningnut iſerna, mattoalo parnærſardlugo, Atátedlo irſertortomētok tukſiarbigûk, Atátavit irſertortomun irſigirſub tava akkilliſſauátit irſertoïnane. 7. Tukſiarufilo, okauzife amerdlanârkennafigit nællurſutut, taukoamè tuſſarafugirſaràut okauzekarángamik amerdlarſunnik. 8. Tajmāitomik ikkoatun-illiyſſengilaſe; Atátavſe pirſariakarſúſerſe iliſimamago tukſiarbigitinnafine. 9. Tajmāimet ima tukſiaiſſauſe: Atátarput killangmētotin-à! Akkit uſſornarſile! 10. Nalegaveet tikiule! Pekkorſet killangmiſut nunamiſōg tajmāikile! 11. Tunniſigut udlome pikſavtinik! 12. Pirſaràunata akkeetſoravta, piſſengilavuttōg akkeetſortivut (3)! 13. Urſernartomut piſitſaràunata! Ajortomidle annautigut! Nálegaunerrógavit, pirſarſōunerrudlutidlo, uſſornarnerrudlutidlo (4) iſukangitſomut. Amen (5). 14. Innuït tammarnereennik (6) iſumakærbigiguſigit, Atátavſiſōg Killangmētub

(3) Akkeetſukavtinik iſumakærbigitigut, ſôrdlo akkeetſortivut iſumakærbigâvuttōg, imēipok: ajortivut iſumakærkit, tajmatōg innarlérſivta kannongilliorneree uavtinut iſumakæromarpavut.

(4) Nalegávik, pirſaunerlo, uſſornartorlo pigángaukit.

(5) Illomut.

(6) Pinerdlungnereennik illivſinut.

tub iſumakærbigiomariáſe (tamarnivſinik.) 15. Innuïdle tamarnereennik iſumakærbigingikuſigit, Atátavſiſõg tammarniſe iſumakæromanginiej (7). 16. E'ſinginiarángauſe (8), illungerſungitſutut kenggordlungniaiſſengilaſe, taukoa kênætik tautordlerſitarejt, éſingitſúſimingnik tekkokudlutik innungnut; illomut okaupauſe: Pisſiekſaralloartik piſimauæt. 17. Iblidle éſingiarángavit, niakut tennirſuk (9) ermiglutidlo. 18. E'ſingitſúſernik tekkokónnæk innungnut, Atátangnudle angiortomētomut, Atátavidlo angiortomun irſigirſub akkilliſſauátit angiurſinane. 19. Iſumagirſekſavſinik katterſoïniaràunaſe peennik nuname, okudlo mangertornerublo aſſerugekſejnnik, tiglikajuktudlo ujægekſejnnik tigliglugit. 20. Iſumagirſekſavſinigle katterſoïniaritſe peennik killangme, okudlo mangertornerublo aſſerornauviængitſejnnik, tiglikajuktudlo iſerbiginauviængitſejnnik, tiglingnerlo ajordlugit (10). 21. Piv-

(7) Kiſſienne innarléïrſiſe ningauſſæruſigit, Gudib ningauſſæromarpáſe.

(8) Jödit illáne piarallutik éſingitſut, nalengnermit Gudimut, Moſeſikut tajma pekkorſimet; illejdle éſingitſûrſarſinnartut.

(9) Illerkomiſut pinnerſile.

(10) Nunab pee aſſerujarſut pirſariakavſângilæt, kiklable pee aſſerujangitſut pirſariakarnerrokâut.

Pivſinētſomakángeta umatiſe (11). 22. Irſe timmib nennerōutigà; tajmāitomik irſit illuarpet, timmit tamarme kaumaginnaromarpok. 23. Irſidle ajorpet, timmit tamarme tārſinnaromarpok. Nennerōutikſarle illingnētok tārtōpet, tāk merſa kannong-aktigà (12)? 24. Nalekkængnut mardlungnut (13) kivgartortokarſinnāungilak (14); ardlæk umigiomaramiuk aipa aſſaudlugo, ardlægloneet ungagiomaramiuk aipa aſſiginnardlugo; Gudilo nunablo pee kivgartorbigiginnāungilæſe (15). 25. Tajmāitomik okaupauſe: Innunerſe alieiſutigirſaràunaſiuk, nekkikſavſinigloneet, imikſavſinigloneet, timmivſiloneet attirſekſejnnik iſumālugaſe. Innunek ajunginerrungila nekkikſamit? Timmiſōg attirſekſænnit (ajunginerrungila)? 26. Tingmirſæt killam attánētut kamerdlórniarſigit, ſiaroarteriſſennatiglo (16), katterſoïſſennatiglo (17), koïnnudlo kemektullingilæt; tejmēitok Atátavſe killangmētub nerriſitarej; taukonanga ajunginerrung-

(11) Pekkotiſe iſumagiomakáöſe.
(12) Sillet ajokærſutiget, taunale tammarallóarpet, tamárpit tammaromarpok ajulerdlune.
(13) Iſumageengitſungnut.
(14) Atauzikut.
(15) Atauzikut tettigiginnāungilæſe.
(16) Nautſéïekſænnik.
(17) Nāurſunnik.

rungilaſe? 27. Kina ardlarſe ingminik tekliſitſiginnâua telliſut tektigirſomik, nauk allieiſutigigalloarà? 28. Saagme annorâkſæt allieiſutigâiſigit? Arſſorutit, nunab merkoee, iliniarbigiſigit (18) kannok nâuïartorput, nauglo ſennargviſſennatik perdlaiſſennatiglo. 29. Okaupauſile: Salomoloneet arſoarniatârtok taukoa illætut annorârikſimangitſok. 30. Ivgit nunamêtut, udlome aulangitſut, akkagole kirſekſâumut egitekſæt, Gudib tajma arſoartikunigit, annorârtartiſſengikâſe angnerrurſomik, tautokko opernekitſut! 31. Tajmâitomik iſumâlugaſilo ima okaiſſengilaſe: Suna nerriſſauarput, ſunaloneet imisſauarput, ſumigloneet attirſekſakaiſſauiſa? 32. Tamâſa tamakko nællurſut piniarſinnararejt (19): Atâtavſile killangmêtub iliſimauâſe, tamakkoninga tamannik ajorſartoſe. 33. Gudible nalegâvia illuarnerâlo piniaradlarſigik, tava tamakkoninga tamannik taperbiginekaromarioſe. 34. Akkagotekſamik iſumâkulukennaſe, kaukſak ingminik iſumâlugomarmet (20), udlub nungudlune ingmikut erdlokinartune pigirſartarpâgit, namaiſſavok (21).

KAP.

(18) Kamerdlórdlugit. (19) Iſumagiginnardlugit.
(20) Piniægekſænnik kaukſamut akkagotâriakarmet.
(21) Tajma okalluglune nunab peenik Jeſuſib piomavetlârkongilâtigut.

KAP. 7.

Jesusib ajokærsune kakkame nâua.

Arksoardlerajukkénnase arksoarinekaissengilase tâva, kannong-étomigle arksoardlernermik adlænnut pigallóaruse, tajmardluínak arksoarinekaisségiosisõg. 2. Oktõuterpiavsiniglo ôktorbiginekaisségiose (1). 3. Saagme kattængupin (2) irsáne irsiutíngoak tekkoniarpiuk, paukarudle irsingnẽtok mallugingiliuk (3)? 4 Kannongmilo kattængutet ima okarbigiginnãuviuk: Vojtje! irsiut irsingnit péjaromarpara, paukarut mersa irsingnẽpok? 5. Illungersungitsokasik! paukarut irsingnit péjaradlauk, kingórnalo irsiutíngoak kattængupin irsánit péjarniaromariet. (4). 6. Iblernartok kemminnut tunniutsaràunasiuk, sapangæsilo polekinnut nellugiaràunasigit, niumingnik tungmerarissasugallugit, sábigallusilo alliktorasugalluse (5). 7. Tuksiaritse,

(1) Namagluínartomik akkinekaissause.
(2) Innukapit.
(3) Saagme innukatet súngoamik pinerdlugaránget mallugallugo arksoararãiuk, nangminerle sórsoarmik pinerdlungnerángavit, mallugissennago.
(4) Ajyvsârtotin-à! ajunginiarkâriakarpotit adlæt ajyvsângitsut illuarsarniartinnagit.
(5) Utereetsunnut pidluãutit pirsaràunasigit, narronauviækimatigit nagliuktissaudlusilo.

ſiaritſe, tunnínekaiſſauſe tâva; Ujardleritſe nennirſiſſauſe tâva; kaſſuktoïſitſe, mattuærbigínekaiſſauſe tâva (6). 8. Tukſiartok nellinginak piſſirſaránget, ujardlerſorlo nennirſirſarallune, kaſſuktoïrſorlo mattuærbiginekarallune (7). 9. Innub kia ardlavſe, niarnæt timiûrſamik tukſiarbigipane, ujarkamik tunniſſanerpauk? 10. Auliſekkamigloneet tukſiarbigipane, pullaterirſamik tunniſſanerpauk? 11. Illipſe tâva, nauk ajortoſe, kittornæſe tunnirſutinnik ajungitſunnik tunniginnâuguſigit, Atátavſiſõg killangmêtub angnerrurſomik aſſukiak tukſiarbigirſine tunniſſegallóarpe ajungitſunnik. 12. Tajmâitomik, innuï kannong-étomik pekkogallóaruſigit illivſinut, taimatõg illipſe illiormigiſigit, tajma inneitſiſit Profétidlo aglegejt pekkorſimeta. 13. Iſertarbikitſokut iſerniaritſe: Iſertarbik nerotokánget, akkoſinerlo ſillikánget, pertlungnartomut ſengmirſok (8), kapſerſoïdlo terſóna ingerdlaput. 14. Iſertarbigle nerokipok, akkoſinerlo amikaù, in-

nunar-

(6) Piomarſavtinik ajungitſunnik Gudimit pini arkikſarkoátigut.

(7) Piniarkikſariakarânget piomarſunne.

(8) Nuname nuennâromatõut pertluktitſivingmu piniarſinnararâut, nagliungnartomik naggate karomardlutik.

nunartomut ſengmirſok (9), ikitungōpudlo tamattominga nerpſartut. 15. Miſſikſoritſile Profetiokoſerſunnut (10), taukoa ſauæn ameennik annorâglit (11) ornikallóarpáſe, illumigudle kêſortorſōput ſôrdlo amárkut (12). 16. Illerkoeennit ilirſariſſauæſe. Pāurnæt Viiniglit (13) kakkidlarnekotāurſænnit (14), Figidloneet (15) kênarikſunnit (16), katterſorſinnāuatigit? 17. Tajma orpigikſok nellinginak ajungitſunnik pāurnakararàu, orpiluktorle ajortunnik pāurnakararàu. 18. Orpigikſok ajortunnik pāurnakarſinnāungilak, orpiluktorlo ajungitſunnik pāurnakarſinnāunginiok. 19 Orpik nellinginak ajungitſunnik pāurnakangitſok kippiſſauæt ingnermudlo egidlugo. 20. Tajmāitomik illerkoeennit ilirſariſſauæſe. 21. Uamnun okalluktut: Nálegak! Nálegak! killab nalegávianut iſſiſſengikalloarput tamarmik (17), Atátamale killang-

C 2 mētub

(9) Ajornartokut nuennârbingmut killangmētomut piomarpogut.
(10) Ajokærſoïrſunnut opernēitſunnut.
(11) Profétin opernartut tajma annorâkarángeta.
(12) Opernartûrſárput nauglo ſeglutórſōudlutik aſſerorſarniarſinnarpáſe.
(13) Pāurnæt ivſertōut mamartórſoït.
(14) Orpeet kênarikſut tajmāitunnik pāurnaliungitſut.
(15) Pāurnárſoït tekkirſoćjtſiæt ivſekavſángitſut.
(16) Nāurſunnit pāurnakangitſunnit.
(17) Nalekkamik okallukpekſinnartut nallegatiglo, killangmut pinauviæiſſengilæt.

mêtub pekkorſânik nálektut (kiſſimik piſſaput). 22. Udlukſame nedliutſomartome (18) kapſêrſoit ima okarbigiomarpánga: Nálegak! Nálegak! Atterne (19) profetipadlângitſogut (20)? Annerſâpilúrkſoinlo atterne anniſingikivut? kapſêniktôg uſſornartullingitſogut atterne? 23. Uangale tâva nællunærbigiomarpaka: Ilirſaringiſêinariviſe, kemekſinga ajortulliartartoſi-à! 24. Tajmâitomik nellinginak okauzimnik tamakkoninga tuſſartok, malliglugidlo, arſerſôutſomarpara angumun iliſimarſomut, iglulliortomut kârſome. 25. Sjedlerſórſoangormet, kôrkſoangormedlo, annorérſoïdlo pittorardlutikſakkangmæne, ordlonauviængilak tâva iglo tamanna, kârſomik tungavilerame. 26. Nellinginarle okauzimnik tamakkoninga tuſſartok, mallingnagidlo, arſerſôuſſauæt angumut ſiunekangitſomut, iglulliortomut ſiórkænne. 27. Sjedlerſórſoangormet, kôrkſoangormedlo, annorérſoïdlo pittorardlutik ſakkangmæne, iglo tamænna tâva ordlovok aſſerorkallune. 28. Okauzîdlo tamakko Jeſuſib nâſimamagit, innuït ajokærſutâ uſſo-

(18) Udlut naggatikſænne.
(19) Iblit nalegarallutit.
(20) Ajokærſoïngitſogut? imaloneet: erkótukſæn nik okâurſingitſogut?

ussorikæt. 29. Pirsaunekartotut (21) ajokærsormatik, Aglekkænniglo ilisimarsutun-énane.

KAP. 8.

Jesuse kapseennik kaitsorsaïok ussornartullivdlune v. 1-17. Ingminik mallingnikkorsiok v. 18-22. Ussornartullioktög annorérsoarmut v. 23-27. Tornârsuglængnudlo v. 28-34.

Kakkamidle attermet, innuïérksoït mallikpæt. 2. Távalo sunäuba pupiksub tukssiariartorbigà okalluglunilo: Nálegang-à! piomaguït, pupærutisinnäugallóarparma. 3. Jesusiblo arksæne issæktordlugit aktorpà, okalluglune: piomavunga, pupærutit! tersangäinak tàva pupærupok. 4. Jesusiblo okarbigà: mianersorit, adlænnut tamanna okautigirsaràunago; Pellesimudle sarkomeriartordlutit peet, tunnirsutiksarlo tunnivdlugo, Mosesib tunniukorsà, nællyungnærkudlugit tauko (1). 5. Jesusile Kapernaummut isermet, sorsuktuksæt nalegejsa illæta ornikpà, kenubigallugolo okarpok: 6. Nálegang-à! kivgangoara tumaktorsimarsok päïok, innængaudlunilo anniarkàu. 7. Jesusiblo pià: uanga

C 3 kait-

(21) Pikkunatomik okauzekardlune.

(1) Pellesit pupærunavit nællyungnæissaput.

kaitſorſariartoromarpara. 8. Sorſuktuk-
ſædle nalegæta ſápa: Nálegak, kingakote-
kāunga illingnik iſertitſinek iglumnut, o-
kauzimigle atauzimik okarſinnàit, kivgang-
oara tàva piungnæiſſàvok. 9. Uangatōg
innùgama nálegalik, kivgakardlungalo ſor-
ſuktukſænnik; illænnudlo okararāunga:
audlarit, tàva audlararàu; adlamuttōg:
kāïgejt, kāïgirſaràu tàva; kivgamnudlo:
ſennàuk, ſennarſarà tàva. 10. Tamanna
Jeſuſib tuſſaramiuk, aijajſōrpok, mallingniktudlo okallukbigej: Illomut okaupauſe, tajma aktikſomik opernermik iſraëlime (2) aglæt nerpſangitſonga (3). 11. Okaupau-
ſile: Amerdlarſōrſoït pàuangalo ſammang-
alo piomarput (4), Abrahamilo Iſaaglo Ja-
koblo nerrikatigiomarpejt killab nalegá-
viane (5). 12. Nalegáviuble kittōrnej (6) ajektugāuſſaput tàrtomut ſillatánētomut, terſane kijaudlutiglo korſakotaiſſaput (7). 13. Sorſuktukſæt nalegæt tàva Jeſuſib o-
karbigà: Audlarna, operirſarniglo pine-
karna: Kivgangoálo erngēinak piungnær-
pok.

(2) Jödinne.
(3) Tāivrſoma Nalekkab Nællurſut erkardlerimagit, opernerà uſſorà.
(4) Nællurſut ſátſomartut piej.
(5) Operkatigallugidlo pidluarkatigiomarpejt.
(6) Jödit piej.
(7) Operomaiſſærſut pidluēitſomarput.

pok. 14. Jeſuſilo Pelim igloanut pigame, ſekkia (8) innængarſok tekkoà, kannimanermik napparſúſilik. 15. Arkſejſigudlo aktormago, kannimanartub kemekpà, makkidlunilo tâva kivgartorbigilerpej. 16. Unnungmedle tornârſuglit amerdlarſut piſipejt tâurſomunga, annerſâpiluïdlo okauzênarmik anniſipej, tamáſalo nappautiglit piungnærſipej. 17. Erkókudlugit Profétim Eſaiaſim okauzee imâitut: *Ajulerſúſivut ingminut piſipej, nappautivudlo kakáglugit* (9). 18. Innuïérkſoïdle illuſimagæne Jeſuſib tekkogamigit, igdloanut ikârkorſiok. 19. Aglekkænning iliſimarſun illæta tâva ſarkomerdlune okarbigà: Ajokærſoïrſong-à! malligomarpagit, ſumudloneen audlarallóaruït. 20. Jeſuſible pià: Terienniæt ſiſſekarallóarput (10), tingmirſædlo killam attánêtut innekariput, innuble niárna (11) niakominut egarbikſakangilarloneet (12). 21. Adlable, ajokærſukame illæta, okarbigà: Nálegak, angutiga illiartorkogadlàuk uamnut. 22.

(8) Nulliæn arna.
(9) Miſſiliglugit.
(10) Pullatarbikarput.
(11) Ingminik piok; tajma tajnekartok, adlænnit innungnit ajunginerrogame, innungnudlo anneurſirſikſâugame.
(12) Nangminerminik ſokangidluínarpok.

Jesusiblę pià: mallikſinnanga, tokungarſut (13) tokorſutik illiartorliſigit. 23. Umiárſoarmut tâva ikkivok, ajokærſugejſalo illegæt. 24. Teſſérſoarmilo tikitlâurſorſoangorkàu, maglidlo umiárſoak kâtlarpæt, merſale ſiniktok. 25. Ajokærſugejſalo ornikpæt, iterſardlugolo okarbigæt: Nálegang-à! annautigut, umiulerpogut. 26. Imale piej: Opernekitſun-à! ſaag nangiarpiſe? Tâva makkidlune annorilo teſſérſoarlo tennérpæk, ikullarſórſoangorpok tâva. 27. Innuïdle uſſorutlarput, okalluglutik: kinâuna, annoriblo teſſérſublo aglæt nallengmarſuk? 28. Igdloanudlo, Gergeſenerin erkænnut, pimet, tornârſuglæk mardluk nellâupæk, illivernin annirſuk, erkſinartórſómanik, akkut tamanna attorneng ajulerpæt innuït. 29. Niblerdlutiglo ſunâuba okallukpuk: Jeſuſi-à, Gudib Niárna! ſugautikit (14)? nedliutſéïnatit anniajârtitſartorpiſiguk? 30. Taukonangale ungeſikſoèitſiamêtut polekerpérkſoït nerrirſut. 31. Annerſâpiluït tâva kenuvigæt, okallugłutik: anniſikallóarutigut, polekerpérkſoarnut okkonunga pullakotigut. 32. Okarbigej tava: audlaritſe! Annidlutigle

(13) Opingitſut tajma táïej tokungajektidlægit, ajungitſulliarneng ajulermeta.
(14) Imaloneet: Suauiſiguk?

tigle(15)polekerpérkſoarnut pullaput, polekerpérkſoïdlo tamarmik imnamit tinginaſuarkaſikàut teſſĕrſoarmut, tokudlutiglo imerme. 33. Pàrſirſudle kemăuput, iglorpérkſoarnudlo audlardlutik tamannik tornàrſuliogalloængniglo okalluktōurſiput. 34. Iglorpérkſoarmiudlo tamarmik tâva anniput Jeſuſe nellăutſartordlugo; tekkogamikolo innélerpæt, erkætik kemekkudlugit.

KAP. 9.

Tumaktortok Jeſuſib kaitſorſarpâ v. 1-8. Mattæuſe kákaa, ingminiglo ajokærſukaminiglo ſernikſoïok v. 9-17. Arnak aunârtotokak piungnærſipâ, tokorſorlo umartidlugo v. 18-26. Takpeetſungnuttōg tornârſulingmudlo v. 27-34. adlænnudlo uſſornartulliok, innuïttōg nákigallugit okallukiok v. 35-38.

Umiárſoarmut tâva ikkivdlune ikârpok, iglorpérkſoarminudle pivdlune. 2. Tumaktorſimarſomiglo, ſunăuba innarbingme innængarſomik, tăurſomunga aitſiput; Operſuſiæt Jeſuſib tekkogamiuk (1), tumaktorſimarſok okarbigà: Erneng-à! tupedlerſinnàit, ajortetit iſumakærnekarput. 3. Aglekkænnigle iliſimarſun illejt

C 5 illu-

(15) Innungnit.
(1) Miſſilikamiuk.

illumigun okallulerkàut: Una miteklerpok (Gudimut). 4. Jesusiblo er karsautejt tekkogamigit (2), okarpok: saagme tajma isumanerdlukpise umativsine? 5. Surdlek ajornanginerroa? okallungnerloneet: ajortetit isumakærsimaput? imaloneet okarnek: makkidlutit pissuktuarit? 6. Iliisimakudlusile, innub Niarna nuname ajortærutitsiginnaursok; tava tumaktorsimarsomut okarpok: Makkitit innængaveet tigudlugo piuk, iglungnudlo angerdlarit. 7. Makkidlunilo igiominut angerdlarpok. 8. Innuïdle tamanna tekkogamiko usserukput, Gudilo usserat, innuït tajma aktikssomik nekkursektimagit. 9. Tersangalo Jesuse ingerdlagame, innuk tekkoà tunnirsartarbingme (3) ivksiarsok, Mattæusimik attilik, tauna okarbigà: mallinga! nekoïglunilo mallikpà. 10. Imatõg piok: iglome ivksiatidlugo nerrivingme, tunnirsutinnik katterssóïrsut ajortulliartudlo amerdlarsun ornikasikæt, Jesuse ajokærsùgejlo ingikatigallugit nerrivingme. 11. Farisæridlo tekkungnikamik, ajokærsugej okarbigejt: Saag ajokærsortivse tunnirsutinnik katterssóïrsut ajortulliartudlo nerrikatigágit?

(2) Iliisimagamigit.
(3) Iglunne ingmikórtunne innuït tunnirsutejnnik nalekkænnut katterssóïrsarángeta.

ágit? 12. Jesusible tamanna tussaramiuk, piej: Perkiksut kaitsorsäirsomik pirsariakangilæt, napparsimarsudlè kissimik. 13. Mattomale isumà iliniariartorsiuk: *Nákiningneng illuarára, tunnirsutidlo pinnagit* (4). Illuartut (5) kákoïartungikika, ajorsulliartudie piaka, adlamik isumakarkudlugit. 14. Tàva Johannesim ajokærsugejsa ornikpæt okalluglutik: Saag uagut Farisæeridlo kapsènik ésinginiararäisa, ajokærsuketidle ésinginiangipæt? 15. Jesusiblo piej: Nulliartomut tikkeræt allieisukssinnäupæt nulliarnäb nejortuarmatik? kakugole nulliarnäk taukonanga audlaruparsuk, ésiomaissærput (6). 16. Annoràtokak illàrtoraräingilæt annorartâminermik, illàksa tajmà annorâmit allingmarsuk, allingnerlo ajyvsardlune. 17. Viinilo nutâk pôrusisokænnut immeraräinginiæt, pôrutsit tâva allissegallóarmeta, Viinilo koïlukssinnardlune, pôrutsidlo assèrordlutik; Viinile nutâk porusisænnut immeraræt, tamangmik tâva asse-

(4) Profétikut Hoseasikut tajma aglekssimavok. Imèipok: Nákiningneng innungnut pirsariakarnerrotipara tunnirsutinnin uamnut.

(5) Imaloneet: illuartûrsartut. (Farisæerit tajmáètartut pigallóarpej.)

(6) Ingminik isumavok, tajmane ajokærsukkæne nejorallóaramigit, kakugole tokokut audlarunekaisségume, allieisuktidlugit.

aſſerornauværkatigeekpuk (7). 18. Tajma okallukbigàngagit, nalegaunerub ſunãuba pædlorbigiartorpà, okalluglune: panniga terſa tâva tokojungnarſiok, arkſangnigle aktoriartoruk, umaiſſavok tâva. 19. Jeſuſiblo nekoïglune mallikpà ajokærſukæne illegallugit. 20. Arnablo, okiun arkanek-mardluk aunârſinnartub, annorát killungãuta aktoriartorkaſikà tunnuanit 21. Illumigun okarame: Annoráloneet aktorſinnaruvko, piungnæiſſegallóarpongæ. 22. Jeſuſib tâva keviardlune tekkogamiuk, okallukbigà: Panning-à! tupedlerit, opernerpit piungnærſipátit; erngẽinarlo arnak tauna piungnærpok. 23 Nalegaunerublo igloanut pivdlune, kardlortartut (8) innuïẽidlo perpalluktut tekkogamigit, okarbigej: 24. Arvſæritſe! Niviarſiârak tokongimet, ſinikſinnardlunile (9); iglautigæt tâva. 25. Innuïẽidle anniſiſimameta, iſerdlune arkſejſigut tigùà,

(7) Tamakkoninga arſerſõutingnik ima iſumakarallóarpok; Ajokærſutitokæt ajokærſutitâmnut akkudlugit illuangimet, ajokærſukaka Fariſæritut éſinginiarlakangilæt.

(8) Tokorſokarânget Jödinne, ivngerutinnik alliænaktunnik kardlortarkorſinek illerkorát.

(9) Umneet tokogallóarmet, tejmẽitok, killangoamik tokungaiſſamet ſiniktotun-éngajeglune, ſiningnermidlo fôrdlo iterſardlugo umartiſinnâugamiuk, ſinikſinnartok unnerpà.

uà, niviarsiârak tâva makkipok (10). 26. Tamannale tussaumarsâulersok nuname taivrsománe tamársoarme. 27. Tersang-ilo Jesuse ingerdlamet, takpeetsuk mallik-pæk, torklulaudlutiglo okallukpuk: Oma! Davidib Niárna, nâkitiguk! 28. Iglo-nudie pimet, takpeetsuk taukoa ornikpæk; Jesusiblo okarbigæk: Tajmâilliorsinnâur-songa, operpisik? Piæk: Ap, Nálegak! 29. Irsikikut tâva aktordlugik, okalluk-pok: Operautik, tajmâikisik! 30. Tak-pikstilerpuk tâva; Jesusible unipkârkong-idluï narpæk, okalluglune: mianersoritik, illavtingnut mallugikonnatik. 31. Tauko-ale unipkautigiartorpæk nuname taivrso-máne tamársoarme. 32. Taukole anni-manik, innuk tornârsulik sunâuba okajuït-sok tâursomunga pisipæt. 33. Annersâ-piluglo tauna annisisimamet, okajuïtsog-alloak okallulerpok; innuïdlo ussorukput, okalluglutik; Tajmâitok tekkosimangisei-narpok Israëlime. 34. Farisæridle okar-put: Annersâpiluït annisitarej, annersâpi-luït nalegæta pirsâuneránik. 35. Jesusilo sakkiok iglorpérksoarne iglorpéngoænnilo tamatigut, kattisimâubiænne ajokærsoïvd-lune, Evangeliumilo nalegávingmik (11) okau-

(10) Ama umalerdlune.
(11) Attuarkik Kap. 4, v. 23. narkiutálo (15)

okautigallugo, nappãutidlo pertluïdlo nel linginæt innungnētut péjardlugit. 36. Innuïérkſoïdle tekkogamigit, nákingârpej tumangulermeta ſiammardlutiglo ſördlo ſaqæt pârſirſokangitſut. 37. Ajokærſukæne tâva okarbigej: katterſugekſæt amerd lagallóarkàut, ſennargvirſukſædle ikitungöput (12). 38. Tajmãitomik katterſugekſæt Nalegæt tukſiarbigiſiuk, ſennargvirfukſæt audlartikudlugit katterſoïvingminut.

KAP. 10.

Ajokærſortikſæt arkanek-mardluk Jeſuſim audlartipej okallukkudlugit uſſornartullikudlugidlo.

Ajokærſukæne arkanek-mardluk tâva kákoej, annerſænnudlo mingungnartunnut (1) kunnugirſekſangortipej anniſikudlugit, napparſimarſudlo tamáſa ajulerſudlo tamáſa kaitſorſarkudlugit. 2. Audlartitædle arkanek-mardlung akkeet merſa: Siurdlek Simon, Pelimik tâïrſak, Andreaſilo kattænguta; Jakob, Zebedæuſib (niárna), Johanneſilo kattænguta. 3. Filippuſe Bartolomæuſilo; Tomaſe Mattæuſilo, tun-

(12) Ajokærſugekſæt amerdlaput, ajokærſoïrſukſædle ikiput.

(1) Ajortunnut; imaloneet: Annerſápilungnut.

tunnirſutinnik katterſoïrſogalloak; Jakob, Alfæuſib (niárna), Lebbæuſilo, Taddæuſimik attekoſilik; 4. Simon Kananiteſe, Judaſilo Iſkarioteſe, taunatôg (Jeſuſib) piſitſirſigâ. 5. Arkanek-mardluk tauko audlartipej Jeſuſib, inneizivdlunilo okarbigej: Nællurſun akkoſerngeennut pirſaràunaſe (2), Samaritidlo (3) iglorpérkſoeennut iſiſſennaſe. 6. Angnerrurſomigle ſauæt tammarſimarſut Iſraëlim igloanit pirſut (4) ornikſigit. 7. Ajokærſoriartordluſile ima okallugitſe: Killab nalegâvia padlilerpok (5). 8. Napparſimarſut kaitſorſarſigit; pupikſut pupéjarſigit; tokerſun umartikiſigit; annerſâpiluïn anniſikiſigit. Akkillernago piſſirſoſe, akkekangitſomiktôg tunnirſiſitſe. 9. Guldiloneet (6), Sölviloneet (7), kanguſarloneet aukpadlârtok keterumiugiſſengilæſe (8); 10. Takkoarbikaiſſengilaſe, mardlung-

(2) Nællurſunnut audlaiſſengikallóarpoſe.
(3) Nællurſungajâit tauko, illâinarnik Jôditut illerkokartut.
(4) Jôdit, Iſraëlib kinguej, ajulerſut.
(5) Annaurſirſub ornikpâſe ſajmarſûſiminik nálegaujomaudlune illivſinut.
(6) Kanguſarikſok erdlingnarnivſâk.
(7) Akerdlorikſok keblertórſoak: erdlingnarſûſiminik Gulde tuglerâ.
(8) Tajmane anningâurſæt tevſimingne nekſaráng-atigit, Jeſuſe ima iſumakarallóarpok: Anningâurſæt aukpadlârtudloneet kakortudloneet akkikſæſe nekſariakângilæt.

lungniglo annorâkaiſſennaſe, iſigamalin ſaiſſennaſilo, ajaupialirſaiſſennaſilo (9); Sen nargvirſok nerrirſekſaminik pirſariakar met. 11. Sõunnudle iglorpérkſoarnut iglor péngoænnudloneet iſſerallóaruſe, ſiunerſi niaritſe terſanẽtomik kingakonnẽitſomil (10)taurſomanẽtuaritſilo audlartinnaſe. 12 Iglomudle iſeruſe, tamattominga pidluar korſiſitſe (11). 13. Tamannalo iglo kinga konnangipet, pidluarkorſinerſe terſunga pile! Kingakonnarpedle, pidluarkorſiner ſe illivſinut uterle (12)! 14. Illekſiomang ipáſilo okauziſilo tuſſaromannàgit, anniſit ſe tâva terſanga iglomit iglorpérkſoarnid loneet, iſikkæſilo karſlẽjarſigit (13). 15 Illomut okaupauſe; Sodomamiudlo Go morramiudlo nunæt (14) pingãiſſengilak erkartõubium udlukſáne (15) iglorpérkſo arnit taukonanga. 16. Attà, Sauætut aud

lartí-

(9) Ungeſikſomut ſõrdlo, nekſægekſejt amidli kongilej, Mark. 6, v. 8. 9. tunninekaiſſameta namaktunnik.

(10) Innukſiarnerſomik iſerbigirſariakartomik.

(11) Innuee pidluarkoniarſigit.

(12) Innuee kingakonnangikunik, pidluarkonnar ſiomarput, kingakonnarpetale, okauzivſe uter bigiomarpáſe, pidluarkonnagit.

(13) Narromik uterbigikudlutik ſõrdlo, ſungoamig loneet terſanga nekſitſomanginauſe.

(14) Innuee pinerdluktórſõurſut pitlarnekaiſſegallóarmeta.

(15) Udlut neggatikſánne,

lartipauſe amárkun akkornánnut; tajmãitomik ſillakarniaritſe (16) pullateriârſuïtut, pekkoſerſuïdluſilo Duïſut (17). 17. Innuïdle mianeriniarſigit, kigliſiorbingnut piſſſamaſe, iperartordluſilo kattiſimãubingmingne. 18. Nalegárſoarnudlo Konginnudlo aglæt piſitſomarpáſe pivdlunga, taukoa nællurſudlo nællunéjautikſánnik (18). 19. Piſipaſile, iſumalukkénnaſe, kannorloneet ſumigloneet okallyſſerſoſe, erngerdluſe tunnínekaiſſégauſe okauzikſavſinik. 20. Illivſinik okalluktónginauſe, Atátavſile annerſæt illuvſine okalluktigángaſe. 21. Kattængutib kattængune (19) tokokyſſauà, Atátablo kittórne; kittórnædlo angejokætik peblingârniaiſſauèjt tokódlugin aglæt. 22. Tamarmiglo umigiſſauáſe attera pivdlugo (20); aulæjængerſorle naggatikſamut (21) pidluaromarpok. 23. Iglorpérkſoarnile makkonáne mallerſoralloarpaſe, adlænnut tâva kemâniaritſe. Illomut okaupauſe; Iſraëlim iglorperkſoee tama-

(16) Mianerſordluſe.

(17) Piuèitſórſoït. (Att. Káp. 3, v. 16.)

(18) Jödldlo nællurſudlo nællunéjarbigikudlugit uamnik.

(19) Angut. (20) Okautigángauſinga.

(21) Opertuï nardlune uamnut.

tamakiſſengilæſe Innub Niârna tikitſinago. 24. Ajokærſugak ajokærſortimini angnerrungilak, kivgaktõg nálekamini angnerrunginiok. 25. Ajokærſugak ajokærſortimiſun-ékune, kivgarlo nálekamiſun-ekune, namakpok; iglub nalegà Beelzebulimik (22) táïſimagallóaruniko, igloka-tèjſõg tajma tajnauviækèjt (23). 26. Tajmãitomik erkſigirſaràunaſigit! Irſertukkæt tamarmik ſarkomeromarmeta, angigirſãurſudlo tamarmik nællunaiſſennatik. 27. Tàrtome ſumik uanga okaukallóaruvſe, tamattominga okaurſiniaritſe kaumarſome, -iſirvſukkædlo tuſſækkæſe okautigiſigit iglut kænne (24). 28 Erkſigirſaràunaſigidlo timminnik tokotſirſut, tarninnigle tokotſiginnãungitſut; angnerrurſomigle erkſigiſiuk timminniglo tarninniglo aſſerortitſiginnãurſok Gehenname (25). 29. Kopanàuarſuk mardluk anningãurſangoamik akkekarãingilæk? T'aukoa ardlæglo-neet nunamut nakkarnauviænailak, Atátavſe pekkongipane. 30. Nytſæſile tamarmik

(22) Attuark. Kap. 12 v. 24. Mark. 3. v. 22.
(23) Ingmilo ajokærſukænilo piêj; Jeſuſe mittengmarſuk, ajokærſugèjſõg aſſukiak mitautiginekaiſſégiput.
(24) Okauzika illivſinut ingmikôrtidluſe, tamannut kingórna okautigiſſauæſe.
(25) Anniartitſivingme tokub kingórnane.

mik kiſſiſimaputtõg. (26). 31. Tajmãitomik erkſikénnaſe, kopanàuarſungnit amerdlarſõunnit ajunginerrokãuſe. 32. Tajmãitomik uamnik unnerſiutigirſokarpet innungnut, taunatõg unnerſiutigiomariara Atátamnut killangmẽtomut. 33. Uamnigle miſſerratigirſokarpet innungnut, taunatõg miſſerratigiomariara Atátamnut killangmẽtomut. 34. Erkikſiſaïartoraſugiſſengilauſinga nunamut; erkikſiſaïartungitſonga pennamigle piſitſivdlunga. 35. Innuk anguminut arkſoardlerſitſartoravko, panniglo arnaminut, okoarlo ſekkiminut. 36. Innuktõg kingariſſauæt iglokatèjſa (27). 37. Anguminik arnaminigloneet uamnit aſſenningârtok, kingakonnakàu uamne; ernerminiglo panningminigloneet uamnit aſſenningârtok, kingakonnakàu uamne. 38. Senningarſukſaminik (28) nangmangitſok (29) uamniglo mallingningitſok, kingakonnakàu uamne. 39. Innunerminik annaurſigal-

26 Gudimit. Imẽipok iliſimadluarpáſe.

(27) Tajma Jeſuſib pekkongikallóarpej, nunamudle tikiumet, erkardleet akkerareegomartut, illèjt operomaudlutik, illèjdlo operomannatik; tamanna fiórngagut tekkudlugo okautigâ.

(28) Jeſuſe kerſungme ſenningarſome tokkyſſẽgame, opertut nagliugutikſejt nellinginæt ſenningarſukſænnik táïrſiok.

(29) Nágliugomangitſok pivdlunga,

lóartok innyſſærſukſaulerpok, innujungnælerſorlo pivdlunga innukigomarpok (30) 40. Illivſinik illekſirſirſub illekſimiánga; uamnigle illekſirſirſub audlartitſirſiga illekſimià (31). 41. Profétimik illekſirſirſok, Profétiomet, Profétiſut piſſiekſarſiſſavok; illuartomiglo illekſirſirſok, illuartõmet, illuartotut piſſiekſarſiſſavok. 42. Makkúngoædlo illænnik immitſirſokarpet ermutſim immánik niglertoming aglæt, ajokærſugãumet, illomut okaupauſe, piſſiekſe unniyſſengilà.

KAP. II.

Johanneſim ajokærſugækit Jeſuſe aperſoriartorpæk v. 1-6. Johanneſe Jeſuſim unnerſiutigâ v. 7-16. Innuït operomangitſut arkſoarpêj v. 16-24. Adlænnudlo ajungitſunnik okalluleriok v. 25-30.

Pekkorſænile ajokærſukaminut arkanek-mardlungnut Jeſuſib nágamigit, terſanga ingerdlavok, ajokærſoïniardlunilo okallugiartordlunilo iglorpérkſoeenne. 2. Johanneſile parnæſimavingme Jeſuſib ſullirſêjnik tuſſarallóarame, ajokærſukægne

(30) Miſſeſſatigallunga annektok, kingórna pinekangâromarpok; unnerſiutigallungale nauværſok, kingórna annegluaromarpok.

(31) Illivſinik aſſenniktut, uamniglo atâtamniglo aſſennigaſugâka.

ne mardluk audlartipæk, aperſoriartorkudlugo ima: 3. Tikitſukſavit? adlamigloneet nerigyſſauiſa? 4. Jeſuſible akkivdlugik okallukbigæk; Johanneſe okautſartorko tuſſækkavtingnik tekkurſavtingniglo: 5. Takpeetſut takpikſiput, ſebeekallóartut piſſukput, pupikſut pupæruput, tuſſilartõgalloædlo tuſſarput, tokungarſut umarput, peetſudlo evangeliumimik okàunekarput. 6. Uamnudlo mammieitſengitſok pidluarpok. 7. Taukole audlarmanik, Johanneſe Jeſuſim okautigilerpà innungnut: Innukajuïtſomut ſuna tekkoïartorpiſiuk? Ivirkſoak annorim aulatà tamannut? 8. Sunaloneet tekkoïartorpiſiuk? Innuk annorárikſok? Attale annorárikſut Kongin igloeennẽtaraut. 9. Sunamè tekkoïartorpiſiuk? Proféte? Ap, okaupauſe, Profétimin angnerrovok. 10. Taivnàvongmè aglekkæn okautigirſæt (1): *Arèit, Engeliga (2) ſiúnerne audlartipara, akkutikſet ſiórnget illuarſariartorkudlugo.* 11. Illomut okaupauſe: Arnænnin erniurſunne Johanneſimit koïrſirſomin angnerrurſok ſarkomerſingitſok (3); mingnerle killab nalegaviáne

(1) Malakiaſikut.
(2) Audlartitekſara.
(3) Proféſiungitſok.

aviáne tãurſomanga angnerrovok (4). 12. Johaneſible koïrſirſum udlueeſa kingornæt ſulle tamerſa, killab nalegávia piniarnekangârpok, tamattomingalo piniartut nytſugaræt. 13. Tamarmingmè Profétit inneiziſidlo erkótukſænnik okauzekarallóartut Johanneſe tikiutinnago. 14. Tamannalo operiomaguſiuk: terſa Eliaſe tikitſukſãugalloak (5). 15. Tuſſarſinnãurſunnik ſiutilik tuſſarle! 16. Sumudle innukatigeen okko arſerſouſſauika? Merdlertut arſigèit niüverbingne ivkſiarſut, illamingnudlo tordlularſut. 17. Okalluglutik: *kardlortarbigigallóarivſe, taparomangitſoſile, allianaktomiglo ivngerbigigallóarivſe, kijaïomannaſile.* 18. Johanneſe tamãungnarmet nerrinanilo imingitſok (6), tornarſuliurſorlo (7) unnerpæt. 19. Innub Niarna tamãungnariok nerrivdlunilo imerdlunilo (8), tâva okarput: *Innung una nerrîauadlârtok, Viinimiglo imertór-*

(4) Profétinnit Jeſuſe tikiutinnago innurſunnit angnerrurſok, tauko erkoïniarſinnarmeta Jeſuſimik, Johanneſible nangminek Jeſuſe tekkogamiuk; Jeſuſible tokoæt kingórngagun ajokærſoïrſok Johanneſimin angnerrogallóartok, Jeſuſim annaurſinera iliſimadluarſinnãugamiuk.

(5) Tajma aitſerdlugo Johanneſe okautigigalloarpâ Malakiaſib.

(6) Nerrivſângitſok imivſâranilo, kapſeennik éſinginiarmet.

(7) Sillakangitſok.

(8) Johanneſiſut éſinginiangitſok.

tórſoak, tunnirſutinnik katterſoïrſut ajortulliartudlo aſſaſſæt! Iliſimarſúſerle illuarinekarpok kittornaminit (9). 20. Iglorpérkſoït (10) táva avokárilerpèj uſſornartulliarbigingârkæne; adlamik iſumakalingimeta. 21. Erkanàk Korazin-à! Erkanàk Betſaida! uſſornartut illivtingne pirſut Tyruſimilo Sidonimilo (11) piſimagallóarpeta; perkikſiminermit pôrkammærungnarſigallóartut akſamioniardlutiglo (12). 22. Okaupauſile: Tyruſilo Sidonilo pitlarnekangâiſſengilæk illivtingnit auikſarbium udlukſáne (13). 23. Iblidlo Kapernaumi-à! kangattarſimarſotit killangmut (14) adlermut nakkartinekaiſſautit (15); Uſſornartut illingne pirſut Sodomame piſimagallóarpeta, ſulle tamerſa udlome aulæjængerſimaiſſegallóartok. 24. Okaupauſile: Sodomab nuna pitlarnekangâiſſengilak illingnit auikſarbium udlukſáne.

(9) Gudim iliſimarſúſia Johanneſimiglo uamniglo audlartitſimet, ſiunekalerſut illuariſſauæt uſſorallugolo.

(10) Iglorpérkſoarmiut.

(11) Taukoatôg iglorpérkſoït, imab ſinánētut, innueet illuangikallóariput.

(12) Perkikſimirſut allieiſuktudlo tajma pôgunnik attivdlutik akſamiudlutiglo illerkokartut, kingakoſúſerſik nallunáromaudlugo.

(13) Udlut naggatikſánne.

(14) Innueeſa piſſôurſuſiæt makkittarſuſiædlo pivdlugik, tajma okautigà.

(15) Péjarnekangâromarpotit aſſerordluaiſſaudlutit.

ne. 25. Tajmane Jesuse okallukiok imen-
na: Atátang-à! Killab nunablo nalegæk
usserágit, iliſimarſunnudlo ſillalingnudlo
tamanna angigángauko (16), merdlertun-
nudle nevſoïarauko (17). 26. Illomut Atá-
tang-à! tajma illuarángauko illingne. 27.
Tamáſa (18) uamnut Atátama tunniugej,
Ernermiglo iliſarſirſokangilak, Atátab kiſ-
ſime ilirſarà, Atátamiglo iliſarſirſokangini-
ok, Ernerub kiſſime, Ernerublo nællyung-
nærſitſomarſèjſa, ilirſaræt. 28. Ornikſinga
tamauſe kaſſurſoſe ajulerſoſilo (19), tuped-
lerſitſomauauſe. 29. Nangmautara (20) il-
livſinut pigiſiuk, uamnidlo iliniardluſe,
piüēitſōgama umætimnitſōg kannilangâ-
rama; tâva kaſſuarbikſarſiomarpoſe tar-
nivſinut. 30. Nangmautara illuarkánget
nangmaktikorſaralo okekallune (21).

KAP. 12.

Ajokærſukæne Jeſuſib ſernigèj v. 1-8. Kapſeennik kaitſorſâïok v. 9-23. Fariſæerit arkſoarnartut arkſoarèj ajokærſoïkiglunilo v. 24-50.

Tajmane Sabbátime nâurſut timiûrſek-
ſæn

(16) Fariſæerit adlædlo iliniaroſungitſut pièj.
(17) Ajokærſukæne adlædlo iliniaroſuktut pièj.
(18) Innuïn annauſſutikſaralloejt.
(19) Inneizifit nalegluarſinnâunagit.
(20) Ajokærſutiga.
(21) Illerkut attorkorſaka ajornaiſſennatik.

sæn akkornænne Jesuse ingerdlarsok; ajokærsugèjsale, kâleramik, karrit nytsulerpèjt, nerrivdlugidlo. 2. Farisæeridle tekkungnikamik, okarbigæt: Arèit! Ajokærsuketit Sabbátime pirseksâungitsomik piniarput. 3. Okarbigèjle: attuainginerpise (1) David kannong-illiortok, kâlerame; illænilo? 4. Kannok Gudim igloanut (2) iserdlune timiûrsæt tekkursekssæt nerrigèj, nauglo nerriissengikallóarej, illèjsaloneet, Pellesinnut kissingoænnut piksâumeta. 5. Inneizisinniloneet (3) attuainginerpise, Sabbátiogalloakut Pellesit nalegiarbingme Sabbáte nellinginarigæt, arksoarnaratiglo. 6. Okaupausile: Tersanèpok nalegiarbium angekà (4). 7. Siunekarallóarusiugle mattoma isumà: *Nâkiningneng illuarâra, tunnirsutidle pinnagit* (5): tâva pingitsut pirsôtingikæjarise. 8. Innub Niârna nalegâumet Sabbátimun aglæt. 9. Tersangalo audlardlune kattisimaubiænnut piok. 10. Innuglo sunâuba tersanètok, tâursoma arksèjsa igdloee tokungarsut. Apersorpædlo okalluglutik: Sabbátime kaitsorsaïneng illuarpa? paitsisikarsiordlutik tâur-

(1) Samuelikut aglekssimamet.
(2) Nalegiarbirksoarmut.
(3) Mosesim aglegèjne.
(4) Ingme isumaudlune.
(5) Attuark: Kap. 9. v. 13.

ſomunga. 11. Pièjle: Innub kia ardlay ſe, ſauatuamik piglub, iterſamut Sabbáti me nakarpet, tiguſſenginerpàuk kakkid lugolo? 12. Innuk aſſukiak ſauamin a junginerrokàu: tajmäitomik Sabbátime a jungitſulliarneng illuarpok. 13. Tàva in nungmut täivrſomunga okartok: arkſeti iſuïkit! Iſuïpèjlo igdlomiſut piungnæler ſut. 14. Farſæridle anniput, kigliſiout ſartordlutik täurſomunga, kannong innuæromagalloarætt. 15. Jeſuſible iliſimaleramigit, terſanga audlarpok; innuïérkſoïdlo mallikpæt, taukolo tamáſa kaitſorſarpèj. 16. Innertingårpejle okautigikonnane. 17. Erkókudlugit Profétim Eſaiaſim okauzee imäitut: 18. *Arèit! terſa kivgara, kennigâra aſſanerrurſara, tauna tarnima nuennerirſa, annerſara tâurſomunga piſitſomarpara, nællurſudlo unipkâutſomarpej illuarnermik.* 19. *Sakkitſaiſſennanilo nibliaiſſengilak, nipálo tuſſarſâuſſengilak iglun akkornæ nne* (6). 20. *Ivirkſoak nappiſimarſok naviſſengilà, nürſarnerlo aumalik kammiſſenginià, illuarnek ajugâutitinnago* (7). 21. *Nællurſudlo akka tunnariſſauæt.* 22. Tajmane tornârſulik, takpeetſok okallungnerlo ajortok,

(6) Piüèitſúſia angiſſakimet.
(7) Jödit ajulerſut nungyſſengilej, ajokærſune operinekartinnago innungne nællurſunnilo aglæt.

tôk, tâursomunga pisipæt; piungnærsipálo tauna, takpeetsugalloak tâva okallungnerlo ajorallóartok okallulerpok takpikfivdlunilo. 23. Innuïdlo tamarmik usforukput okalluglutik: Davidim ernerigalloeksa (8) taunâunginerpa? 24. Farisæridle tamanna tussaramiko, okallukput: Tâursoma annersâpiluït anniſiſinnâungikallôarpej, kisſienne Beelsebule (9), annersâpiluït Nalegæt, ikiortigallugo. 25. Erkarsautejdle Jesusim iliſimagamigit, okarbigej: Nalegávik nellinginak, innuee ingminĝnut illegeegungnærpeta, nunĝunauviækàu; iglorpēidlo igludloneet nellinginæt arksoardlersut émersyſſengilæt. 26. Satanasible Satanasikane (10) anniſikuniuk, ingminut tâva akkerartorpok; Kannongme tâva nalegávia émersyſſaua? 27. Uangalo annersâpiluït anniſikuvkit Beelsebulimik, kimik kittornavse (11) anniſitarátigit? Tajmâitomik taukoa arkoariſſauáse. 28. Annersâpiluïdle Gudim annersânik anniſikuvkit, assukiak Gudib nalegaviæt tâva tikiſimaua-

(8) Annaursirsukſak tajma tajdlugo Profétin okautigæt.

(9) Imēipok: mingut Gudiæt. Tajma Jôdit mitârdlutik annersâpiluït nalegæt taïæt.

(10) Tornârsub tornârsukane.

(11) Illavse uamnik mallingningitsut. Tâjmâitomik att. Mark. Kap. 9. v. 38.

mauáſe. 29. Kannorloneet nekkoárſum igloanut iſertokarſinnāua pekkotèjniglo péjardlugo, kiſſienne nekkoárſoak kelerſorkâruniuk? távale igloa péjarſinnāugalloárpa, 30. Uamnik illegiomangitſub akkerartoraránga, katterſörkatigingitſaralo ſiaroaïrſaràu (12). 31. Tajmāitomik okaupauſe: Innuït ajortinnik tamannik mitengnerniglo aglæt iſumakærbiginekaiſſaput; Annerſámudle (13) mitengnermik innuït iſumakærbiginekaiſſengilæt. 32. Innublo niarnánut arkſoarnartomik okalluktok iſumakærbiginekaiſſegallóarpok, Annerſámudle illuartomut arkſoarnartomik okalluktok iſumakærbiginekarnauviængilak, ſillame mattomániloneet, ſillam aipániloneet (14). 33. Orpik ajungitſok ikurſoralloáruſiuk, pāurnakaromarpok tâva ajungitſunnik; orpigle ajortok ikurſoruſiuk, pāurnakaromarpok ajortunnik; pāurnaminit orpik nællunangitſaránget. 34. Pullateriârſuit piarèjt tautókko (15)! Kannok ajortoſe ajungitſunnik okallukſinnāuſſerſoſe? Umatim ullipkârutánik kannek okallugaránget.

35.

(12) Akkerareet illegeengitſaránget ikiortigeegatiglo, Jeſuſib tornârſungmut ajokærſuminik akkerartortub ikiortiginauviængilâ.
(13) Gudim annerſánut.
(14) Sillame tikitſukſame.
(15) Att. Kap. 3. v. 7.

35. Innub ajungitſub annitarèj ajungitſut umame peenit ajungitſunnit; innuble ajortub annitarèj ajortut umame peenit ajortunnit. 36. Okaupauſile: Erkartõubium udlukſa nedliupet, innuït akkînekaiſſaput okauzitik piungitſut (16) tamáſa pivdlugit. 37. Okauzivit pingitſôtiſſauátit, okauzivitſõg pirſôtiſſegiátit. 38. Tâva Aglekkænning-iliſimarſut Fariſæridlo illèjſa ſâpæt okalluglutik: Ajokærſóïrſong-a! Nællunærkomik illingnit tekkyomagallóarkâugut (17). 39. Akkièjle okallukbigallugit: Innupilúrkſoïn okko uerſáïrſut (18) nællunærkotarſiorput, adlamigle nællunærkomik tunnínekaiſſengilæt, Proféte Jonaſe kiſſiet nællunærkotariſſaudlugo. 40. Sôrdlomè Jonaſe udlut pingaſut unnurſædlo pingaſut arberum (19) illóanẽtok; tajmatõg innub niârna udlut pingaſut unnurſædlo pingaſut nunam illoanẽſſavok. 41. Ninivimiun ivkoa (20) erkartõubium udlukſáne erkardlereen okko ſarkomerkatigiſſaudlugit erkartõutiſſauèjt: tâivko Jonaſim okauzia malliglugo adlamik iſumakaleramik; attále, manẽpok Jonaſimin angner-

(16) Ajortut.
(17) Uſſornartullikogallóarkâutigit.
(18) Illuẽitſorſoït.
(19) Ekallûrkſub.
(20) Jonaſim aglegèjne okautigirſæt.

nerrurſok. 42. Kongib nulliæt ivrſoma, kàuanga pirſub (21) erkartõubium udlukſáne erkardlereen okko ſarkomerkatigiſſauèj erkartõutidlugit; nunam iſueenit (22) tãivnà pigallóarame, Salomonib iliſimarſúſia tuſſariartordlugo; attále, manẽpok Salomonimin angnerrurſok. 43. Annerſápiluk innungmit annirſaràngame, imekangitſokun (23) ingerdlarſaràu, kaſſuærbikſarſiordlune, nerpſarnagolo. 44. Tâva okararàu: Iglumnut kemekalloamnut uteromarponga; tikitſarángamiuglo, péjarſimarſok ſellikſimarſorlo pinnerſarſimarſorlo nennĩrſarà. 45. Audlararàu tâva, annerſænnik adlænnik ingminit ajornerrurſunnik illatâlerdlune, iſerdlutiglo terſanẽtuarput; Kingórnalo innuk tauna ajyvſararau ſiurdlermit (24); tajmatõg erkardlereet makkokuluït étſomariput. 46. Sullile tajma innungnut okalluktidlugo, arnálo nukèjlo ſunãuba ſillatánẽtut, okauzerſiomaúdlugo. 47. Illæta tâva pià: Arèit! arnedlo nuketidlo kammanẽput, okauzerſiſuglutit. 48. Tamattomingale okar-

(21) Jödit Kongeennik aglekkænne okautigirſab.
(22) Ungeſikfórſoarmit.
(23) Illimanangitſokut.
(24) Tamattóminga arſerſõumik Jeſuſe ima iſumakarungnarſiok: Innub ajórungnærallóartub ajortine uterbigigünigit, ſualugaràu.

karbigirſine akkiâ; kina arnaraiga? kikudlo nukaraika? 49. Arkſænilo iſuïdlugit ajokærſukaminut, okallukpok: Areit! terſa arnara nukakalo! 50. Atátama killangmêtub pekkorſânik nálektok nukarángavko nejarallugolo (25) arnarallugolo (26).

KAP. 13.

Jeſuſe arſerſôutinnik atauziungitſunnik okallukpok v. 1-52. Nunamine aſſiginnarnekarpok v. 53-58.

Udlok tauna Jeſuſe iglomin annigame, teſſérſub ſinánun ingitſartorpok. 2. Innuïérkſoïdle tâurſomunga kattilermeta, umiárſoarmut ikkivdlune ingipok; innuïerkſoïdle ſinánêtuartut. 3. Arſerſôutiniglo okallukbigivækpèj, ima pivdlune: Attà! Siaroarterirſok ſiaroarteriartorpok. 4. Siaroarteriſidlugolo, akkoſerngub ſennianut illèjt tukallóarput, tingmirſædlo pokulugiartorpèjt. 5. Illèjdlo kârſomut irbſokavſangitſomut tuput, nâuïartoraſuardlutiglo irbſokavſanginamik. 6. Sekkinerle nuïmet, ôuput, ſórtlekanginamiglo tokoput. 7. Illèjdle kênarikſut (nâurſukſæn) akkornèjnnut tuput; kênarikſudlo taukoa nâuïartordlutik tokopèjt. 8. Illèjdle

(25) Kattængutigângavko.
(26) Tajma ajunginiartut aſſangâraraka.

le irbſorikſomut tudlutik nautſéïekſakalerput, illæt tedlimannik ungnirſarkattartunnik, illædle pingaſunnik ungnirſarkattartunnik, illædle ungnirſunnik kollinniglo. 9. Tuſſarſinnaurſunnik ſiutilik tusſarle! 10. Ajokærſugèjſa tava ornikpæt, okarbigallugo; Saag arſerſõutinnik okallukbigãigit? 11. Akkièjle okallukbigallugit: Illipſe tunnínekarauſe, killab nalegaviæt nællunartoee iliſimakudluſigit, taukole tajma tunnínekaratik (1). 12. Pekkartok (2) tunnínekaiſſavongmè pekkangârkudlune, pekkangitſorle (3) pejarnekaiſſavok piminik. 13. Tajmãitomik arſerſõutinnik okallukbigirſaråka; tekkungningimeta nauglo uïkallóardlutik, tuſſaratiglo ſiutinnik angmarallóartunnik, ſiunekaratiglo (4). 14. Tauko Eſaiaſim okauzeeſa erkópejt imãitut: *Siutivſinik tuſſaiſſauſe ſiunekaiſſennaſilo, irſivſiniglo tekkyſſauſe iliſimaiſſennaſilo.* 15. *Innuïn okkoa umatèjt mangertiſimaput* (5), *tytſardluglutîglo ſiutimingnik,*

(1) Illipſe iliniaroſukauſe, ajokærſutika killab nalegaviánik nællunarallóartut ſiunerſiginnãuæſe, taukoale iliniaroſungitſut ſiunerſiginnãungilejt.
(2) Piminiglo attordluartok.
(3) Pekkavſângitſok pingoaminiglo attordluangitſok.
(4) Tuſſaromaginnaramik ſiunekaroſugatiglo, arſerſõutinnik okallukbigirſariakarput.
(5) Sillakavſângilæt.

nik, sikkorngerdlutiglo, irsimingnik tekkungnigomannatik aglæt, siutimingniglo tussaromannatik, umatimingniglo siunersiomannatik, sassomannatiglo, uamnut kaitsorsarnekarkonnatik(6). 16. Ussornakàudle irsise, tekkungnikamik; siutisilo, tussaramik(7). 17. Illomummè okaupause: Profétidlo illuartudlo kapseet tekkursarse tekkyomagallóaraèt, tekkonagolo; tussægarsilo tussaromagallóaraèt, tussarnagolo. 18. Illipse tâva arsersôut siaroarterirsomik tussarsiuk: 19. Nalegávingmik (8) okauzinnik tussartokaránget, siunersinagidlo, ajornerub (9) tâva péjariartorpèj umatánut siaroarterssimarsut (10); tersávok akkoserngub sennianut siaroarterssimarsok. 20. Kârsolingmudle siaroarterssimarsok, tersávok okauzinnik tussaralloártok, erngerdlunilo tipeitsungnermik piomatlardlugit. 21. Sordlekanginamile illumine (11), aulæjaginnarpok; pitlaráng-ænile nagliuktitaráng-æniloneet okauzek pivdlugo, erngerdlune tâva perkikssimirsaràu.

(6) Ilisimaiomangilæt ajorungnærosugatiglo, mersa illuarsissegallóarika.
(7) Illuartomik.
(8) Annaursirsub nalegaviánik.
(9) Tornársub, Luk. Kap. 8. v. 12.
(10) Okauzit umuminiuksaugalloæt.
(11) Illuminiugissimadluangimeta okauzit.

saràu. 22. Kênarikſukſædle akkornèjnnut ſiaroarterſimarſok, terſávok okauzinnik tuſſarallóartok, iſumálungnerminigle ſilla manna pivdlugo, piſſórſóïomanerdlungnerminiglo, okauzit epititarèj, nâulerſukſærudlunilo (12), 23. Irbſorikſomudle ſiaroarterſimarſok, terſávok okauzinnik tuſſartok, ſiunerſivdlugidlo, nautſéïekſænniglo kinguakſiortidlugit, illæt tedlimannik ungnirſarkattartunnik, illædle pingaſunnik ungnirſarkattartunnik, ámalo illæt ungnirſunnik kollinniglo (13). 24. Arſerſõumiktõg adlamik pivièj, okalluglune: Killab nalegávia ſórdlo innuk nautſéïekſarikſunnik ſiaroarterirſok nautſêvingminut. 25. Innuïdle ſiniktidlugit kingarſartà ſiaroarteriartorpok nautſéïekſapilungnik nautſéïekſarikſut kajûrſekſæn akkornèjnnut, audlardlunilo. 26. Nautféïarikſudle nâuïartormeta, nautſéïekſakalerdlutiglo kangermingne, tavatõg nautſéïapiluït tekkotiniput. 27. Kivgæt tâva ittumingnut okariartorput: Nálegak! nautſéïekſarikſunnik ſiaroarteringitſotit nautſêvingnut? Sumimme tâva nautſéïapilukarnerpa? 28. Sâpej: Innub king-

(12) Nalengnekaiſſærſipej ajunginiaranilo.
(13) Nedlereengitſunnik ajungitfulliarnernik malingnekartidlugit.

kingarſôïrſum âſit tamanna piâ. Kivgæt tâva okarbigæt: Tamakkoninga nytſugiartorkoviſugut? 29. Akkiêjle: Nagga, nâurſorikſut kajûrſekſæt nytſugaſugallugittôg, nâurſopiluït nytſukallóaruſigit. 30. Tamangmik nâukatigeekilik, katterſôïvik nedliutinago; katterſôïvigle nedliutilerpet, kiblóïrſut okautſomarpaka: Nâurſopiluït katterſoradlarſigit, ingmikôrtidlugidlo erketerniarſigit, ingnermik ôukudlugit; nâurſorikſudle kajûrſekſæt kóïmnut katterſordlugit. 31. Adlamiglo arſerſôumik piviêj, okalluglune: Killab nalegâvia nautſêïekſartut Senepiſun-étarpok (14), tamanna innub tiguâ nautſêvingminudlo ſiaroarterdlugo. 32. Mingnerrogallóarpok nautſêïekſænnit adlænnit nellinginarnit; nâulerángamile, nautſêïænnit adlænnit angnerrolerarâu, orpingordlunilo, tingmirſæt killam attánêtut innitâriartorſinnâukudlugit aualekotêjſâ attænne (15). 33. Adlamik arſerſôumik okallukbigêj: Killab nalegâvia ſôrdlo timiûrſekſaminek ſêrnartok, tauna arnab piâ akkudlugolo kajûrſænnik (16), ôktôutit pingaſun immænnik,

(14) Senepe kaſſilitſôrſôvok koaraligtut nâurſartok.
(15) Tajmagôg killab nalegaviáne opertut, ikitungœnnit audlarnerdlutik, kêſa ikâektorſoangoromariputtôg.
(16) Akſâurſænnik.

tamât tajma fêrnartidlugo (17). 34. Tamakkoninga tamannik Jeſuſe okallukpok innungnut arſerſõutit atordlugit, arſerſõutãungitſunniglo okallukbigingilêj: 35. Erkókudlugit Profétim(18) okauzee imãitut: *Okallúleromarponga arſerſõutinnik, unipkárutigallugidlo ſillam iſuanit nællunartut.* 36. Innuït tâva Jeſuſim audlarkoêj, iglomudlo pivdlune; ajokærſugèjſalo ornikpæt, okalluglutik: Nevſoærſitigut arſerſõumik tãurſominga nautſéïapiluït nautſêvingmêtut pivdlugit. 37. Akkièjle, okallukbigallugit: Innub niarna nautſéïekſarikſunnik ſiaroarterirſôvok; 38. Sillárſoarle nautſêviovok; nalegáviub kittôrnej (19) nautſéïekſarikſõuput, ajortuble kittôrnej (20) nautſéïekſapilûput; 39. Kingarſartorle, taukoninga ſiaroarterirſok, tornârſûvok; ſillable mattoma naggatikſa katterſoïviovok; katterſóïrſudle Engelioput. 40. Tajmãitomik fôrdlo nãurſopiluït katterſorarèjt, ingnermiglo õudlugit, tajmatõg ſillab mattoma naggatikſãne étſomariok: 41. Innub Niarnæt Engeline audlartitſomarpêj, arkſoarnartudlo tamáſa illuêitſulli-

(17) Imẽipok: Jeſuſim ajokærſutâ pikkunarſikâu innuk tamât adlangortidlugo, illumiugineka-lerũne.
(18) Aſaſib.
(19) Opertut. (20) Opingitſut.

ſulliartudlo nalegaviánit katterſoromarpèjt; 42. Kirſekſâumudlo ingnelingmut egiſſauèjt (21), terſane kijaudlutiglo korſakortaiſſaput. 43. Illuartut tâva ſekkinertut keblertigiſſaput Atátamik nalegaviáne. Tuſſarſinnâurſunnik ſiutilik tuſſarle! 44. Ama killab nalegaviæt pekkot erdlingnartok, nautſêvingme irſerſimarſok, arſigâ, tauna innub nerpſâramiuk, imangiupâ, tipeitſungnermiglo tamanna pivdlugo tamáſa tunniartorpèj, nautſêvik tauna piſſiarallugo. 45. Ama killab nalegávia ſôrdlo innuk niüvertõurſok, ſapangarſiortok ajungitſunnik; 46. Sapangarle atauzek erdlingnakerſok kanningâramiuk, pine tamáſa tunniartorpèj, tauna piſſiarallugo (22) 47. Ama killab nalegávia ſôrdlo karkſutit, imamut nellúkſimarſut, tamannik piniutikſæt. 48. Namakſirſarángeta (23), ſirkſamut kakkitarèjt, ingidlutiglo ajungitſut ikſorarèjt nappartamut, ajortudle ekkararèjt. 49. Tajmatõg ſillárſub naggatikſâne étſomariok: Engelit anniſſaput, ájortut (24) illuartunnit auikſariartordlugit; 50. Egidlugidlo kirſekſâumut ingneling-

(21) Anniartitſivingmut piſiſſauèjt.

(22) Arſerſõutingnik tamakkoninga mardlungnik Jeſuſe iſumakarungnarſiok: Killab pee pivdlugit nunab pee tamarmik nellinginarirſariakarput.

(23) Auliſekkænnik. (24) Innuït.

mut; terſane kijaudlutiglo korſakortaiſſaput(25). 51. Jeſuſim okarbigèj: Tamakko tamáſa tuſſaviſigit? Piæt: Ap, Nálegak. 52. Tâva okarbigèj: Tajmäitomik aglekkænning - iliſimarſok nellinginak, killab nalegaviánut ajokærſortitok, nálegartun-épok, täurſoma peet nutædlo piſſokædlo ſarpſararángagit pekkotiminit. 53. Arſerſóutidlo tamakko Jeſuſib nägamigit, terſanga audlarpok. 54. Nunaminudlo pivdlune, kattiſimaubiænne ajokærſorpèj; uſſorungärtidlugit aglæt, ima okalluktut: Sumin una tajma iliſimarſórſoangorpa, uſſornartulliarſinnäudlunilo? 55. Una ſennarſum irkſoma erneringikà? Arnæt Maria atteringikà? Jakoblo, Joſeſilo, Simonilo, Judaſilo kattængutigingilagit? 57. Nejejſög tamarmik uavtinëngiiæt? Sumimmè tâva terſa tamât piäuk? 58. Mammiæſautigæt tâva. Jeſuſible okarbigèj: Proféte aſſiginnarnekangitſarau, kiſſienne nunamine iglominilo(26). 59. Terſanilo amerdlarſunnik uſſornartullingikalóartok, opingimeta.

KAP.

(25) Att. vers. 42.
(26) Imaloneet: Proféte nunakatèjſa iglokatèjſalo aſſiginnaruerrurſaræt.

KAP. 14.

Johanneſe niàkoárſimarſok Herodeſib umartugà v. 1-12. Jeſuſe uſſornartulliok, innuïérkſoït nerdlerdlugit v. 13-21. Teitſiblo kâ piſſuklugo v. 22-34. Kapſeenniglo kaitſorſajdlune v. 35. 36.

Tajmane Herodeſe, nunamut illāinarmut nálegak, Jeſuſimik tuſſaumalerpok. 2. Kivgaminudlo okarpok: terſa Johanneſe koïrſirſôgalloak; tokorſunnit makkiſimavok, tajmāitomik uſſornartulliartarkàu. 3. Herodeſimè Johanneſimik tigukorſirſok, kelerſordlugo, parnærſimavingmudlo piſidlugo, Herodiaſe kattængume Filippuſib nullia pivdlugo. 4. Johanneſim okarbigángane: *Illuangilak, tauna nulliarángauko.* 5. Tokotſomatlaralloaràtõg, innuïdle erkſigèj, Profetioſugángarſuk. 6. Udlorle Herodeſim innuvia nedliumet, Herodiaſib pannia taparmet, Herodeſib nuennerà. 7. Tamanna pivdlugo unnerſõupa, okauziminut illaliurſivdlune aglæt, tunniomaudlugo piomarſánik. 8. Arnaminidie ajokærſortitok ſiórnagut, okarpok: Tunninga Johanneſib koïrſirſub niakoánik, pogutamut illiſimaudlugo. 9. Konge tâva allieiſulerpok, okauzinile illomôrtut (1) nerrikatinilo pivdlugit, tāurſo-

 minga

(1) Illaliunekarmeta.

minga tunnikoà. 10. Audlartitsivdlunilo parnærsimavingmut, Johanneſe niakoæriartorkoà. 11. Niakoálo pogutamut illivdlugo, niviarsiamut tunniupæt; tâursomalo arnaminut âpa. 12. Ajokærsugèjsa (2) tâva timmà illivermut illiartorpæt; Jesusimudlo okautigiartorpæt. 13. Tamannalo Jesusib tussaramiuk, umiartordlune tersanga aualekpok, innukajuïtsomut ingmikôriartoromaudlune; innuïdle tussaramiko, iglorpérksoarnit pissuglutik (3) mallikpæt. 14. Jesusilo niügame, innuïérksoït tekkogamigit, nákingârpej, napparsimarsortèjdlo kaitsorsardlugit. 15. Unnungmedle ajokærsugèjsa ornikpæt, okalluglutik: Nuna manna innukajuïmet, udlorlo kangiumet, innuïn okko audlarlit iglorpêinnut, nangminek nekkiksarsiniarkudlutik. 16. Jesusible okarbigèj: Audlariakangilæt; illipse nerdlerniarsigit! 17. Piædle: Tedlimâinarnik timiûrsautekarpogut aulisekkængniglo mardlungnik. 18. Sâpejle: Kailit! 19. Innuït tâva merkorikſomut (4) ingikolerpèj, timmiûrsautidlo tedlimat aulisekkæglo mardluk tauko tiguèj, killangmun ardlordlune pidluarkor-

(2) Johannesim.
(3) Sirksakut.
(4) Nunamut.

korſivdlunilo; timiûrſæt tâva augordlugit ajokærſukaminut piſipèj, ajokærſugèjſale innungnut tunniorârpejt. 20. Tamarmiglo nerſiput karſillârdlutik; auakudlo ſorârurſæt katterſoramigit, nuïrſækkæt arkanek-mardluk immérpejt. 21. Nerſirſut merſa angutit tedlimannik tuſindekartut (5), arnædlo merdlertudlo kiſſinagit. 22. Ajokærſukkænilo Jeſuſim ernerdlugit innéppej, umiârſoarmut ikkikudlugit, ſiurdleriomagamigit igdloanut, innuït audlartitſerdlugit. 23. Innuïdle audlartinamigit, kiſſime kakkamut majoarpok, tukſiariartordlune. Unnungmedle terſane kiſſingortok. 24. Umiârſoïdle merſa teſſérſub kekkane auaſikallóartut, mallingnudle ajulerdlutik, annóre arkſornakánget. 25. Unnuamile, pigarbiæta ſiſſamænne, Jeſuſib tikilerpèj, teitſib kâgut piſſuglune. 26. Ajokærſugèjſa tâva tekkogamiko, teitſib kâ piſſukà, annilârput okalluglutik: Terſa alliortugâunerpok; erkſinermidlo niblilerkàut. 27. Jeſuſible ernerdlugit okallukbigèj: Tupedleritſe, uangâvonga, erkſikennaſe! 28. Pelible akkià, okalluglu-

(5) Kablunæt kiſſitſirſarángamik, Tuſindimut atauzimut Hundredit kollit atorarèjt, Hundredile atauzek tedlimannik ungnirſarkattarpok; tajmâitomik innuït tâivko nerſirſut amerdlagallóarkerſut.

ne: Nálegang-à! iblioguït, okãunga ornikkudlutit teitsib kâgut. 29. Piâle: kajdlutimmè! Pele tâva umiársoarmit akkarpok, teitsiblo kâ pissulerpà, Jesuse ornigniardlugo. 30. Annorérsoarle pittorartok tekkogamiuk, nangialerpok; kivileramilo niblilerpok, okalluglune: Nálegang-à! annàunga. 31. Jesusible ernerdlune arksaminik issækpà, tiguvdlugolo okarbigà: Tautõuna opernekitsok! saag nekkimavit? 32. Umiársoarmudlo ikkimanik, kaitsómiok. 33. Umiársoarmẽtudle tamarmik pædlorbigiartorpæt, okalluglutik: Illomut Gudim ernerátit. 34. Ikâramiglo nunamut Genezaremik attilingmut piput. 35. Nunab tãursoma innueesa ilirsarángamiko, nunamut tamarmut erkánẽtomut audlartitsiput, napparsimarsudlo tamása tãursomunga pisipèjt. 36. Tuksiarbigæt tâva, annorársame killungãuta aktorsinnarkudlugo taukonunga; tamattomingalo aktóïrsut tamarmik piungnærput.

KAP. 15.

Jesuse ajokærsóïok, Farisærit pekkoserssõut ajokærsornerdluktudlo arksoardlugit v. 1-20. Ussornartulliok arnab kanaanitin illætą pannianut tornârsulingmut v. 21-28. Napparsimarsorpêrksoarnudlo

nudlo nellinginarnut v. 29-31. Innuïérksoïdlo innukajuïtsome nerdlerdlugit v. 32-39.

Tajmane Fariſæeridlo Aglekkænning-iliſimarſudlo Jeruſalemmit Jeſuſe ornikpæt, okalluglutik: 2. Saag ajokærſukavit utokàunerin illerkoee mallingilatigit? arkſætik ubaiſſennagit, nerrirſarángamik. 3. Akkièjle okarbigallugit: Illipſimè ſaag Gudim inneiziſej nalengipiſigit illerkuvſinit? 4. Gude pekkorſimet ima (1): *Angutedlo arnedlo nálekik!* imalo: *Anguminut arnaminudloneet okarniktok, illomut tokyſſavok.* 5. Illipſile okararāuſe: Anguminut arnaminudloneet okalluktokarpet ima: *Pirſekſaralloet uamnit tunnirſutávok* (2); tâva tāurſoma angune arniloneet nalegiakangilæk (3) 6. Gudiblo inneiziſej pirſariakarungnærſipæſe illerkuſe pivdlugit. 7. Illungerſungitſut tautókko! Eſaiaſib ſiunevſigut okautigidluarpáſe, ima okalluglune: 8. *Innuïn okkoa kannermingnik padligarânga, kardlumingniglo naleglunga, umatèjdle ungeſigâka.* 9. *Nalengnerdlukſinnarpángale, innuïnæn inneiziſejt ajokærſutigángamigit.* 10. Innuïeit tâva kákoej okarbigallugit: Tuſſaritſe ſiune-

(1) Moſeſikut.
(2) Nalekbingmut tunniukiga, tajmāitomik illinguut tunniuſinnāungilara.
(3) Iſumagirſariakarnagik.

siunekarniardlusilo! 11. Kannermut pirsartub innuk minguktitaraingilà, kannermidle annirsub, tamattoma innuk minguktitarà. 12. Ajokærsugèjsa tàva ornikpæt, okarbigallugo: Iliſimavit, Fariſæerit mammieitſekallóartut, okauzek tamanna tuſſaramiko? 13. Akkièjle okalluglune: Nāursut tamarmik, Atátama ikursugaringitſej, nytſungnekardluſnaromarput. 14. Allarſigit! Takpeetſur takpeetſokamik teſſiortigèjt (4) takpeetſokanile teſſiorángago takpeetſub, tamangmik tàva iterſamut nakararàuk (5). 15. Peliblе ſâpa, okallukbigallugo: Arſerſōumik tamattominga nevſoïarbigitigut. 16. Jeſuſile okarpok: Illipſiſōg ſulle siunekangilaſe? 17. Sulle nælluviſe, kannermut pirſartok nærſængnut pirſaràu, annirſardlunilo ſammóna? 18. Kannermidle annirſok, umamit pirſaráu, tamattomalo innuk minguktitarà (6). 19. Umamit erkarſautepiluït pirſarángeta, tokotſinerlo, uerſáïnerlo, arnaunekarnerlo, tiglingnerlo, unnerdlutiginerlo illaminut, mitengnerlo. 20. Tamakkoa tamarmik innuk minguktitaræt;

(4) Nællurſokatitik Jödin ajokærſortigèjt.
(5) Tajmagōg, ajokærſōïrſub nællurſub innukane ajokærſornerdlungmago, tamangmik pidluēikatigeeſſapuk.
(6) Illuēititarà.

ræt; arkſænnigle ubarſimangitſunnik innuk nerrigallóarpet, tamattoma mingukkitaraingilà (7). 21. Jeſuſe tâva terſanga audlarpok, Tyruſiblo Sidoniblo erkængnut piniardlune. 22. Arnarle, kanaanitit illæt ſunâuba tâivkoa erkængnit pirſok, tordlulavdlunilo okarbigà: Nálegang-à! Davidib Niârna, nâkinga! Panniga annerſâpilungmut anniartingârpok. 23. Akkingidlui narpále okauzimik atauzimigloneet, Ajokærſugèjſa tâva ornikpæt, innêlerdlugolo piæt: Ikkiorung una, tordlulamátigut. 24. Sâpejle, okalluglune: Audlartiſimaginnarponga ſauænnut tammarſimarſunnut Israëlim igloanit pirſunnut (8). 25. Tâurſomale pædlorbigiartorpà, okalluglune: Nálegak, ikkiunga! 26. Akkiále imâitomik: Illuangilak, merdlertut (9) timiûrſautejnnik arkſardlugit, kemmingoænnudlo (10) ekkardlugit (11). 27. (Arnable) ſâpa: Ap, nálegak! kemmingoædle karngalernikunnik, nalekkamik nerriviánnit nakkartungoænnik, nerrirſarâigiput-

(7) Illuĉititaraingilâ.
(8) Iſraëlib kinguej Jödit pièj, ſauænnik tajdlugit, ſauætut tammarſimameta ajulerdlutik.
(9) Ama Jödit pièj, Gudib kittôrniarimagit, ingmingniglo tajma táirſimeta.
(10) Nællurſut aſſiginnardlugit tajma táièjt Jödit.
(11) Jeſuſe ima iſumagallóartok: Erkardlika illivſinit nællurſunnit ikiorkâriakarallóarput.

iputtõg. 28. Jesusib tâva akkià, okarbigallugo: Arnang oma! Opersùsit angikàu; piomarsarnik pissautit! Pannialo tersangãinak piungnǽrpok. 29. Tersangalo Jesuse audlarame, tessérsoarmut Galilæamẽtomut piok; kakkamut tâva majoarpok, tersunga ingitsartordlune. 30. Innuïérksoïdlo ornikpǽt, illakardlutik sebeetsunnik, takpeetsunniglo, okajuïtsunniglo, ajulersunniglo, adlænniglo kapsêrsoarnik; taukolo illièjt Jesusim isigèjsa sǽnnut, kaitsorsarièj tâva. 31. Tajmãitomik innuït ussorukput, tekkogamikit, okajuïtsogalloæt okallulersut, ajulersogalloædlo ajorungnǽrsut, sebeetsogalloædlo pitsoriksilersut, takpeetsogalloædlo takpiksilersut! Israëliblo Gudia ussorǽt. 32. Jesusible ajokærsukæne kákoej, okallukbigallugit: Innuïn okko nákingârpaka, udlut pingasut nejormanga nerrirseksakaratiglo, ésisinnagidlo audlarkyomangilaka, tumangussasugallugit ingerdlatidlutik akkosinerme. 33. Ajokærsugèjsalo okarbigǽt: Sumit namaktunnik timiûrsarsissauisa mâne innukajuïtsome, innuïérksoïn okkoa kârsillautiksejnnik? 34. Jesusible apersorpèj: Kapsinnik timiûrsautekarpise? Sâpǽt: Arbanek-mardlungnik, aulisegángoænniglo kapsingoænnik. 35. Innuït tâva ingikoèj nunamut. 36. Timiûrsau-

ûrſautidlo tauko arbanek-mardluk auliſékkædlo tiguèj, kujaudlunilo augorpèj, ajokærſukaminudlo tunniudlugit, ajokærſugèjſale innungnut (tunniorarpej). 37. Tamarmik tâva nerriput, kârſillardlutiglo; auakúngoædlo ſorârurſejt katterſorpèjt, nuïrſækkæt arbanek-mardluk immérdlugit. 38. Nerrirſudle angutin amerdlarſuſiæt ſiſſamannik tuſindekartok (12), arnædlo merdlertudlo kiſſinnagit. 39. Innuït tâva audlartinamigit, umiârſoarmut ikkivok, Magdalam erkânut pivdlune.

KAP. 16.

Fariſæeridlo Saduſæeridlo Jeſuſim arkſoarpèj, taukonungalo ajokærſukæne miſſikſorkoèj v. 1-12. Jeſuſe Kriſtuſiurſok Pelim unnerpâ v. 13-20. Siunikſaminik ajokærſukaminut Jeſuſe okallulerpok v. 21-28.

Tâva Fariſæeridlo Saduſæeridlo ornikpæt, urſerdlugolo piæt, nællunærkomik killangmingôg tekkotiſſegâtik. 2. Akkièjle okallukbigallugit: Unugânget okararâuſe: *Akkago ſillagikſiſſavok, killak aukpadlârkânget;* 3. Kâurſarângedlo (okararâigioſe:) *Udlome kevſerdluſſavok, killak aukpadlârdlunilo nüamæt.* Illungerſungitſut tau-

(12) Attuark. Kap. 14. vers. 21.

tautókko! killak nællunærkotarallugo, iliſimauarſe ſilla kannong-etſomartok, ſaagme udlut makkoa nællunærkotejt (iliſimaneng) ajorpiſigit? 4. Innupilúrkſoïn okko uerſäïrſut nællunærkotarſiorput, adlamigle nællunærkomik tunnìnekaiſſengilæt, Jonaſe Proféte kiſſiet nællunærkotariſſaudlugo (1). Kemeglugit tâva audlariok. 5. Ajokærſugèjlo igdloanut ikâramik, timiûrſautit nekſangikèjt puïordlugit 6. Jeſuſible okarbigèj: mianerſorniardluſe, Fariſæridlo Saduſæridlo ſêrnartoæt allarſiuk! 7. Illumigut tâva iſumalerput, okalluglutik: Tamerſa timiûrſirſanginavta. 8. Jeſuſible iliſimagamigit, okallukbigèj; Opernekitſut tautókko! Saag tajma illivſine iſumakalerpiſe, timiûrſirſanginauſe? 9. Sulle ſiunekangilaſe? Erkajnerloneet ajorpiſigit timiûrſæn ivko tedlimat (innungnut) tedlimannik tuſindekartunnut, nuïrſækkædlo kapſit (ſorârurſejnnik) immériſe (2)? 10. Timiûrſædloneet ivko arbanek-mardluk ſiſſamannik tuſindekartunnut, nuïrſækkædlo kapſit immériſe (3)? 11. Kannongme ſiunerſiginnäungipiſiuk, timiûrſäungitſomik okarbigigivſe, mianerſorkog-

(1) Att. Kap. 12. vers. 39. 40.
(2) Att. Kap. 14. vers. 17-21.
(3) Att. Kap. 15. vers. 34-38.

kogavſe Fariſæridlo Saduſæridlo ſêrnartoænnut? 12. Tâva ſiunekalerpæt, timiûrſekſab ſêrnartukſánut mianerſorkongikalloarátik, Fariſæridle Saduſæridlo ajokærſutæt pigà (4). 13. Jeſuſile Sæſareab, Filippuſimit tajnekartub (5), erkánut pigame, ajokærſukæne aperſorpèj, okalluglune: Innub niârna uangâurſok innuït kinâuſugárſuk? 14. Okarpudle: Illèjſa Johanneſioſugátit koïrſirſok, illèjſale Eliaſioſugátit, illèjſatõg Jeremiaſioſugátit, adlâuſugátidloneet Profétin illæt. 15. Pièj: Illipſimè kinâuſugâiſinga? 16. Simonib Pelib tâva akkià, okalluglune: Kriſtuſiovotit Gudib tokoſuïtſub niârna. 17. Jeſuſib tâva ſâpa okallukbigallugo: Pidluarkâutit, Simoni-à! Jonaſib Niârna, uïngub aubloneet tamattominga nællyungnærſingimatit, Atâtamale killangmêtub (6). 18. Uangale okarbigivîagittõg: Peliovotit (7) kârſomudlo mattomunga aulæjængerſitſomarpaka illegeekſika (8); taukolo târtór-

(4) Tamattomunga mianerſorkogátik.
(5) Filippuſim iglorpérkſoeeſa.
(6) Illingnik innuïnarmidloneet tamanna iliſimangilet, Gudible iliſipátit.
(7) Imêipok: kârſôvotit; imaloneet: kârſortun-épotit.
(8) Imaloneet: kârſok manna audlærniutigiomarpara operbigirſikfarpêrkſoamnut. (Pele tajma piâ,

târtórſum iſertarbírkſoeeſa (9) arktyſſauèjt (10). 19. Tunniomarpagittõg mattuærſautinnik killab nalegaviánut (11); nunamilo kelerſukketit, killangmiſõg kelerſorſimaiſſaput, keleruſſǽkketidlo nuname killangmiſõg keleruſſǽrſimaiſſaput (12). 20. Ajokærſukæne tâva innerterpèj, Jeſuſe Kriſtuſiurſok unnipkârikonnane innungnut (13). 21. Tamattoma kingórna ajokærſukæne Jeſuſim nællunǽrbigilerpèj, Jeruſalemmut piſſerſum unnerdlune, anniangârtitſartordlunilo Utokàunernut, Pelleſiúnernudlo, Aglekkæning-iliſimarſunnudlo, tokotitãujomardlunilo, udludlo pingajuǽnne umarkigomartum unnerpok. 22. Pelib tâva ingminut piſipà, innertilerdlugolo ima okarbigà: Nálegak, ib-

ſiurdliomet Jeſuſe Kriſtuſiurſok okautigallugo tajmanilo, tokorſunnidlo umarſuſiǽt kingórnane Apoſt. ſullirſ. Kap. 2.)

(9) Iſertarbírkſoarmioeeſa; imẽipok: Târtórſoarmiut pirſaunerǽta. (Ivna iglorpérkſoïn iſertarbiǽnne kigliſiõutarángeta, iſertarbik táïa Jeſuſib, kigliſiõutut iſumaudlugit.)

(10) Tornârſukatigeet tamárſoarmik nunguneng ajuliſſauèjt uamnun opertut.

(11) Uamnut illegeekſarſiginnãutitſomarpagit.

(12) Illegeekkongitſetit (uterectſut) illegeekſigiſſinginiej Gudib, illegeekkorſetit (opertut) kiſlíſa illegeekſigiomaudlugit.

(13) Tokotinane unipkârkongilej tamattominga, annãurſirſejlikonnane.

iblerallutit tajmáëferkennæk! 23. Kevi-
ardlunile Pele piâ: Tunnumnut peet Sa-
anasi-à (14)! mammiægágit; Gudib pee
ſumaginginaukit, innuïdle peet kiſſiſa i-
ſumagángaukit. 24. Ajokærſukæne tâva
Jeſuſim okarbigèj: Mallingnigomarſok u-
mnut, iſumaminik piſſæiſſavok, ſenning-
arſukſaminiglo nangmaktardlune mallis-
auánga (15). 25. Innujomatôk innujung-
næiſſavok, innujungnælerſorle pivdlunga
nnukigomarpok (16). 26. Sillárſoarloneet
amât innub pigigallóaruniuk, tarnile aſ-
ſeroleruniuk, ſukſarauk? Sumigloneet in-
nub tarne akkilliſſoâuk? 27. Innub niâr-
na Atâtame uſſornarſúſianik aggeromar-
net, Engeline illegallugit; tâvalo tamáſa
akkilliſſauèj ſullirſejnnik. 28. Illomut o-
kaupauſe: Mánêtun okkoa illèjſa toko miſ-
igiſſengilæt, Innub niarnánik nalegáving-
ninut aggerſomik (17) tekkotinnatik.

KAP. 17.

Jeſuſe kakkame adlangorpok uſſornarſivdlune v. 1-13.
Kaumetit nungudlugit nappartartok kaitſorſarpâ
v. 14-21.

(14) Akkerartortong-áſit!
(15) Att. Kap. 10. v. 38.
(16) Att. Kap. 10. v. 39.
(17) Nalegavêrkſoartut kingarſartine Jôdit pitlariar-
torpagit.

v. 14-21. Siunikſe ama okautigâ v. 22. 23. Tunnirſutikſilo akkillerkoâ v. 24-27.

Udludlo arbaningormeta kingórnane Pele, Jakoblo, kattængutálo Johanneſe, Jeſuſib ingminut piſipèj, taukoï'næt kakkamut kingiktomut majoarkatigallugit. 2. Tekkoænnilo adlangorpok, tautoalo ſekkinertut keblertórſoangorpok, annorèjlo kaumarſortut kakkortórſoangordlutik. 3. Moſeſilo Eliaſilo ſunâuba taukonunga tekkotipuk, okallukbigallugolo. 4. Pelib tâva Jeſuſe ſâbigâ okalluglune: Nalegak! Manêdluta ajungikàu; piomaguït, terſane pingaſunnik innillioromarpogut, illingnut atauzimik, Moſeſimudlo atauzimik, Eliaſimudlo atauzimik. 5. Sulle tajma okalluktidlugo, nuïab kaumarſub ullikkaſikèj; nipiſõg ſunâuba nuïamit tuſſarſâurſok, ima okalluktok: Terſa ernera aſſanartok, nuennerirſara (1); tauna tuſſarſiuk (2). 6. Ajokærſugèjſa tamanna tuſſaramiko, pædlorput kênamingnik, erkſitlardlutik. 7. Jeſuſible ornikpèj, aktordlugidlo okallukbigèj: makkidluſilo erkſidlariaràunaſe! 8. Uileramigle, adlamik innukſinatik, Jeſuſe kiſſiet tekkoæt. 9. Kakkamidlo atterteramik, Jeſuſim innerterpèj, okalluglune: Tek-

(1) Att. Kap. 3. v. 17. (2) Nálengniarſiuk.

Tekkurſarſe okautigirſaràunaſiuk innung-
nut, innub niârna tokkurſunnit makkitin-
nago. 10. Ajokærſugèjſa tâva aperſorpæt,
okalluglutik: Saagmè Aglekkænning-iliſi-
narſut okauzekarpæt Eliaſimik ſiurdliudlu-
ne tikitſomartomik (3)? 11. Jeſuſible ſâpej
okallukbigallugit: Eliaſe ſiurdliugallóar-
pongmè, tamáſa arkikſoriartordlugit (4).
12. Okaupauſile: Eliaſe mâna tikiſimavok:
lirſaringikædle, iſumamingniglo pitla-
æt (5), tajmatôg innub niârna taukonanga
nagliuktinekaromarpok. 13. Ajokærſug-
jſa tâva tuſſauæt, Johanneſimik koïrſir-
omik okallukbigigátik. 14. Innungnud-
o pimeta, innub pædlorbigiartorpà, okal-
uglune: 15. Nálegak! ernera nákigûk,
aumetit nungudlugit nappararánget an-
iangârdlune, kapſêrſoarniglo ordlurſaràu
ngnermut, kapſêrſoarniglo imermut. 16.
Ajokærſukangnudlo piſikallóariga, kait-
orſarnerlo ajorpæt. 17. Jeſuſible ſâpa o-
alluglune: Tautókko opingitſæt mumik-
marſudlo erkardlereet! kannok ſiviſutig-
rſomik nejyſſoauſe? Kannorlo ſiviſutigir-
omik akáriſſoauſe? Uamnut kaïniarſiuk!
18. Annerſâpiluglo (6) Jeſuſim avokârpa,

(3) Att. Kap. 11. v. 14. (4) Att. Kap. 3. v. 3.
(5) Att. Kap. 14. v. 9-11.
(6) Tâurſomâne innungmêtok.

tâva annivdlune kemekpà; nukakpiararlo terſangãinak pinngnærpok. 19. Ajokærſugèjſa tâva ingmikórdlutik Jeſuſe ornikpæt, okalluglutik: Saagme uagut anniſineng ajorikput? 20. Jeſuſible okarbigèj: opinginauſe; Illomummè okaupauſe: Senepiſut (7) aktigirſomik operſúſekarallóaruſe, kakkamun omunga okarſinnãuſſerſoſe: Terſanga nukterit tajkunga! nukteromarpok tâva; ajugakaiſſennaſilo (8). 21. Tajmãitudle (9) annirſarãingilæt, kiſſienne tukſiarnermiglo éſinginiarnermiglo (10). 22. Galilæamile étartidlutik, Jeſuſim okarbigèj: Innub niârna innuïn arkſejnnut piſitãuſſâvok. 23. Taukoalo tokotſomarpæt, udludle pingajuænne makkitſomariok. Allieiſungalerput tâva. 24. Kapernaummudle pimeta, anningãurſænnik katterſóïrſut (11) Pele ornikpæt, okalluglutik: Ajokærſortivſe anningãurſak tun-

(7) Att. Kap. 13. v. 31. narkiutálo (14).
(8) Tajma okalluglune operſuſiæt nellinginãurſok pingikallóarpà, imennale iſumakarungnarſiok: Okauzika tettigingoarallóaruſigit, uſſornartulliginnãunermik unnerſoravſe (Kap. 10. v. 8.); illomut tâva uſſornartullingâiſſerſoſe.
(9) Annerſápiluït.
(10) Tajmãitut anniſiſinnãungorkudlugit tukſiangâriakarpok Gudimut, tukſiardluaromarſunnilo éſinginiariakarkârpok.
(11) Nalekbírkſoarmut.

tunniutarāingilàuk? 25. Okarpok: Naggà. Iglomudlo iſermet, Jeſuſim ingiarpà, okalluglune: Simoni-à! kannong iſumavit? kikunnit Kongit nunamētut tunnirſutit anningāurſædloneet pirſarātigit? kittornamingnit tekkornartænnidloneet? 26. Pelim akkià: Tekkornartænnit. Jeſuſib ſàpa: kittornæt tàva tunnirſariakangilæn, ilà? 27. Mammiæſarkonnatigidle, teſſerſub ſinànut peet, karſſurſariartordlutit, auliſegarlo amórſimarſok ſiurdlek kakkirſuk; aitſartikukolo, Statermik (12) nerpſàromarpotit, tauna tunniurſuk taukonunga iblidlo uangalo pivdlunuk.

KAP. 18.

Ajokærſukæne Jeſuſib kapſeennik ajokærſorpèj.

Tajmane ajokærſukkæt Jeſuſe aperſoriartorpæt: kina angnerroa killab nalegaviáne? 2. Merdlertok tàva Jeſuſib kakoa, akkornænnudlo piſipà. 3. Okalluglunilo: Illomut okaupauſe: uteromangikuſe, merdlertutudlo-élingikuſe (1), killab nalegaviánut pinauviæiſſengilaſe. 4. Tajmāimet ingminik omatut merdlertot-

(12) Anningāurſárſoarmik.

(1) Kannilàngikuſe.

ut miklilerſokarpet (2), tauna angnerrovok killab nalegaviáne. 5. Imäitomiglo merdlértomik illekſirſub attimne (3) illaſiarivinga. 6. Uamnudle opertúngoæn okkoa illænnik aſſerorſäïrſokarpet, täurſomunga illuarnerrogallóartok, aſſerorterivium ujaránik (4), kongæſiágut nivingarſimarſomik, imamut itinerrurſomut kiviſimagalloaræne. 7. Erkanàk ſillárſoarmiut, aſſerorſäïnerit pivdlugit! Umneet aſſerorſäïrſokaiſſegallóarmet (5), tejmēitok erkanàk innuk tauna aſſerorſäïrſok. 8. Arkſavidle iſikavidloneet aſſerorkæjarpatit, kippikit egidlugidlo. Illingne ajunginerrovok, ſebeedlutit illäinaudlutidloneet umanartomut iſeruït, mardlungnik arkſakarnermit, mardlungniglo iſigakarnermit, ingnermudlo kamiſſengitſomut egitäudlutit. 9. Irſividlo aſſerorkæjarpatit, páruk egidlugo. Illingne ajunginerrovok, irſekutōudlutit umanartomut iſeruït, mardlungnik irſekarnermit, ingnermudlo kammiſſengitſomut egitäudlutit (6). 10. Miſſikſoritſe, okkungoæn illæt narrogikonnaſiuk;

(2) Kingakótokallune.
(3) Pivdlunga.
(4) Ujaraſúrkſungmik.
(5) Innuït ajormeta.
(6) Att. Kap. 5. v. 29. 30.

uk; okaunavſe: Engeleeſa (7) killangmè Atátama killangmêtub kêna irſigirſaræt nungudlugit (8). 11. Innub niarnæt annautſartormago tamât tammarſimarſok (9) 12. Kannong iſumaviſe? Imaka innuk tedlimannik ungnirſarkattartunnik ſâuakarune, taukoale illæt tammarallóarpet, ungnirſutſiſſamekſæn-arbarſanek-ſiſſamat (tammarſimangitſut) kemegomanginerpagit, kakkænnudlo ujariartordlugo tammarſimarſok? 13. Nennigallóaruniuglo, aſſukiak tipeitſutiginerromarpà adlænnit ſiſſamannik ungnirſarkattartunnit arbarſaneglo-ſisſamannit tammarſimangitſunnit. 14. Tejmatôg Atátavſe killangmêtub okkungoæn illæt tammarkonginià 15. Kattængupidle (10) ajortulliarbigipatit, narkikſoriartorûk kiſſingordlutik; tuſſaralloarpatit, kattængutet tâva aunauſimauet. 16. Tuſſangipatidle, atauzimik mardlungniglo-neeet illakardlutit ornigûk, opernarkudlugo okautigirſak, mardlúdlutik pingaſúdluſiloneet okallukauſe. 17. Taukole

F 5 tuſ-

(7) Pârſirſukſêjſa (Ebræer. Kap. 1. v. 14).
(8) Engelin aglæt, nangminek pidluangârdlutik, opertûngoæt aſſiginnangilèjt, ſernigikudlugidle Atátaga nalektuïnarpæt.
(9) Innuït tamáſa ajortiglit, Gudimit ſôrdlo tammarſimarſut.
(10) Innukapit.

tussangipagit, illegeennut okarna; illegeedle tussangipagit, nællursórsósugallugolo tunnirsutinnik katterso'rsugissauet (11). 18. Illomut okaupause: kelersukkæse nuname, kelersorsimaissaputtõg killangme; kelerussækkæsilo nuname, kelerussærsimaissaputtõg killangme (12). 19. Ama okaupause: Mardluk nuname illegeekunik, sumigloneet (13) tuksiaromaudlutik, piomarsartik tâva Atátamnit killangmẽtomit pissauæk. 20. Akkornænnẽtsomarama, mardluk pingasudloneet attimne (14) kattisimarsarángeta. 21. Pelib tâva apersoriartorpà: kattænguma (15) ajortulliarbigipanga, kapsinik isumakærbigissauiga? Arbanek-mardlungnik namakpa? 22. Jesusim akkià: arbanek-mardlungnik piginnaratit, arbanẽk-mardlugle ungnirsutpingajuekset-kolleriardlugit (16) isumakærbigirsariakarallóarpet (17). 23. Tajmãitomik killab nalegávia innugtun-épok, tãursoma kongiursub kivgæne kiglisioro-

(11) Illegeeksaujungnærsidlugolo opingitsotun-étissauet.
(12) Att. Kap. 16. v. 19.
(13) Illuartomik.
(14) Náleglunga. (15) Innukama.
(16) Inuloneet: Innæit ungnirsut tedlimadlo auetèjt nángajeglugit, amerdlarsusiksejnnik; inẽipok: kapiarpérksoarnik.
(17) Ajortèjnik illingnut.

ſioromagèj. 24. Kigliſiolermatigle, illæt tãurſomunga ſarkomerpok, Talenterpérkſoarnik (18), kollinnik tuſindekartunnik, akkeetſortok. 25. Akkikſakangimedle, nalegæt tauna tunnikoà, nullialo, kittôrnejlo, pekkotèjlo tamáſa tapudlugit, akkillerbigikudlunilo. 26. Kivgab tãurſoma tava pædlorbigallugolo mannigubigà, okalluglune: Nálegak! nikadlõuniarkennanga (19), tamáſalo illingnut akkilleromarpaka. 27. Kivgak tauna nalegæt tâva nákingârpa, audlarkudlugolo akkillerkojungnærpa akkeetſugèjnik. 28. Kivgarle tauna annigame, kivgakame illæt kanningárpa akkeetſortine anningãurſænnik tedlimannik ungnirſarkattartunnik; tigulerpà tâva, epitiniardlugolo okarbigà: akkeetſukketit uamnut akkillerkit! 29. Kivgakatæt tâva iſigèjſa ſânut pædlordlune okallukbigà: Nikadlõuniarkennanga, tamáſalo illingnut akkilleromarpaka. 30. Tuſſaromangilarle, parnærſimavingmúdlo iſertitſartorpà, akkeetſugèj akkillerſérniardlugit. 31. Kivgakatèjſale tamanna tekkogamiko, allieiſungâlerput, nalegartiglo tamakkoninga tekkurſaminik tamannik nællunærbigiartordlugo.

32.

(18) Anningãurſarpérkſoarnik.
(19) Kammautigikennanga.

32. Nalegæt tâva kákoa, okarbigallugolo: Kivgapilúrkſoang-à! akkeetſukketit tauko tamarſoſſa iſumakærika, kenuvigángangma. 33. Iblittõg kivgakatet nâkiſſengiliuk, ſõrdlo uanga nâkitlarivkit? 34. Nalegæt tâva kammautigà, anniartitſirſunnudlo piſidlugo, akkeetſugèj tamáſa akkillerſérniardlugit. 35. Tajmatõg Atátama killangmẽtub piſſegiáſe, umativſinit kattængutivſe tammarneree (20) iſumakængikuſigit nungudluſe.

KAP. 19.

Nulliareengnermik Jeſuſe ajokærſõïok v. 1-12. Merdlertúngoæt pidluarkòèj v. 13-15. Piſſõrſum aperſormane, akkià, piſſõunermiglo pekkaiſſærnermiglo okalluleriok v. 16-30.

Okauzidle tauko Jeſuſib nâſimagamigit, Galilæamit audlarpok, Judæam erkèjnut pivdlune, Jordanim akkíanut. 2. Innuïérkſoïdlo mallikpæt; terſanilo kaitſorſarpèj. 3. Fariſæerit tâva ornikpæt, urſerniardlugolo aperſorpæt: Nulle angutib, nellinginak pirſutigallugo, auiſinnãuàuk (1)? 4. Akkièjle: Attuãingilaſe (2), *iſua-*

(20) Innukativſe âjortulliægèj illivſimut.
(1) Auidlugo illuarpa?
(2) Moſeſim aglegèjne.

iſuanit innungnik pingortitſirſub angut arnarlo pingortikæk? 5. Okalluktorlo: *Tajmâitomik angune arnilo innub kemeiſſauæk, nullilo nejortuinaiſſauà, taukolo mardluk uïnik atauziyſſapuk* (3). 6. Mardlujungnærdlutik tâva, uïnik atauziolerpuk. Tajmâitomik Gudib kattititæk innub auikſaiſſengilæk. 7. Okarbigæt: Saagme Moſeſib tunnikorſia aglekkænning auirſutikſænnik, auikudlugolo arnak? 8. Sâpej: Umætiſe mangertórſômeta (4), Moſeſib pekkorſigallóarpok, nulliæſe auikudlugit, iſuanidle tajmâingitſok. 9. Uangale okaupauſe: Nulliaminik, nauglo angununekangitſomik, auitok, adlamiglo nulliardlune, arnaunekarpok tauna; auptamiglo nulliartok arnaunekariok. 10. Ajokærſugèjſa okarbigæt: Nullialik nulliaminut tajmâilliyſſapet, nulliarnek tâva ajornakàu. 11. Okarbigèjle: Okauzek tamanna tamarmik ſiünerſiginnâungilæt (5), tunnínekartudle (6) kiſſimik (ſiünerſiginnâuæt) (7). 12. Aipaitſokarpongmè illejnnik, arnamik illóæ-

(3). Innuk atauzênangoromarpuk ſôrdlo.
(4) Okauzereenauſe.
(5) Imaloneet: Okautigirſak tamanna tamarmik piginnâungilæt; imêipok: Aipaitſôgiuanâungilæt innuît nungudlutik.
(6) Siunèrſikudlugo: imaloneet: aipaitſôkudlutik.
(7) Imaloneet: Aipaitſôginnâuput.

lóænnit tajmaitukſáudlutik erniuſimarſunnik (8); aipaitſokariok illejnnik, innungnut aipaitſungortitænnik (9); aipaitſokariok ama illejnnik, piarallutik aipaitſomarſunnik, killab nalegávia pivdlugo (10). Siünerſiginnáurſub ſiünerſigiliuk (11)! 13. Tajmane merdlertúngoæt táurſomunga piſipèjt, arkſaminik pattikkudlugit, tukſiukudlugidlo (Gudimut); ajokærſugèjſale avokárilerpèjt. 14. Jeſuſe tàva okarpok: Merdlertúngoæt uamnut pilit, innertitlariaràunaſigidlo, tajmáitut killab nalegávia pigángarſuk (12). 15. Arkſaminiglo pattikpèj; terſangalo audlarpok. 16. Tàva innub ſunáuba okallukbigiartorpà: Ajokærſóïrſok ajungitſong-à! Kannong-étomik ajungitſulliaiſſauik, náiſſengitſomik innurſutikſarſikudlunga? 17. Okarbigále: Saag ajungitſomik táïvinga (13)? Adlamik ajungitſokangilak, Gude kiſſime ajungilak (14); toko-

(8) Aipakarneng ajortunnik.
(9) Nulliarſinnáungifitænnik. (Páuangarnitſæt nællurſun illætik nulliarſináungifidlugit illáne illerkordluktut).
(10) Illuærnerrofuktut, killab pee iſumagikudlugit (1 Kor. Kap. 7. v. 7. 8).
(11) Imaloneet: Tajma piginnáurſok pigile; imèipok; Aipaitſóginnáurſok aipaitſógile! Act. 1 Kor. Kap. 7. v. 9.
(12) Tamattomunga pirſukſáumeta.
(13) Nauglo innuïnáuſugallunga.
(14) Ajungidluï narpok.

tokoviungitſomudle iſeromaguït, inneiziſit mallikkit. 18. Aperſorpà: Sõut? Jeſuſile okarpok: Merſa: *Tokotſiſſengilatit; arnàunekaiſſengilatit; tigliſſengilatit; ſeglutigiſſengilet (aipet);* 19. *Angutedlo arnedlo nálekik; innukatedlo illigtut aſſaiſſauet.* 20. Innuſuktub tãurſoma okarbigà: Tamakko tamáſa malligallóarika innuſungnerpiamnit; Suna ſulle pingilara (15)? 21. Jeſuſim okarbigà: Namakſidluínaromaguït, piſit tamáſa tunniartorkit, peetſunnudlo tunniudlugit, killangme tâva pekkotikſarikſaiſſautit; malligiartordlungalo peet! 22. Innuſuktuble tamanna okauzek tuſſaramiuk, allieiſuglune audlarpok, pilirkſõgame. 23. Ajokærſukkæne tâva Jeſuſim okarbigèj: Illomut okaupauſe: Piſſórſoak killab nalegaviánut pineng ajungajeiſſavok. 24. Okaupauſiſõg: Ajornænginerovok, Kaméle (16) merkutim irſãgut pivdlune, piſſórſoarmit Gudib nalegaviánut piſſerſomit (17), 25. Ajokærſugèjſa tamanna tuſſaramiko, annilangârkaut okalluglutik: Kiname tâva pidluartungorſinnãua?

(15) Kannong-étok arna pirſariakarpa?
(16) Att. Kap. 3. v. 4. na'kiutâ (2).
(17) Nerſúrſoak tajmãitok putogalángoakut pineng ajornaiſſekerſok, piſſórſoarle killangmut pineng ajordlut naiſſavok, pine tettigigunigit aſſangârdlugidlo.

nâua! 26. Jeſuſib tâva irſigallugit okarbigèj: Innungne tamanna ajornækàu, Gudimile ajornartokangilak (18). 27. Pelib tâva akkià, okallukbigallugo: Arèin-à! tąmáſa kemekivut, malliglutidlo, ſuſſiomarpiſa tâva? 28. Jeſuſible okarbigèj: Illomut okaupauſe: Mâna mallikauſinga, kêſa nutâungorbingme (19); innub niârna ivkſiavirſarſoarmine ivkſiaiſſapet (20), illipſiſög ivkſiaiſſavioſe ivkſiautænne arkanek-mardlungne, Iſraëliblo kinguèj, arkanek-mardluïn erkardlereet (21) erkartöudlugit piſſauæſe (22). 29. Innublo iglone kattængutiniloneet, anguniloneet, arniloneet, nulliloneet, kittôrnæniloneet, nautſêviniloneet, kemekallóarunigit attera pivdlugo (23), tedlimannik ungirſarkattar-

(18) Innuk ingminut illuarſiginnâungilak, Gudimudle illuarſiginnâvok, piſſörſoak aglæt Gudib ſâtiſinnâumago, killab pee piniangârkudlugit.

(19) Tamarmik ſördlo nutâungorpeta nuname, Jeſuſim okauzee tuſſarnerſut innungne nalengnekalermeta.

(20) Tokurſunnit makkidlune killaliardlunilo nalegâuliſſapet tamannut.

(21) Iſraële arkanek-mardlungnik ernekarmet, kinguejſög Jödit arkanek-mardlungnut erkardlereennut piſimaput.

(22) Illegeennut, angnerrurſomiglo Jödinnit katterſorſunarſunnut, nalegâulerdluſe ſördlo, pirſariakartut tamáſa arkikſyſſauæſe. (Apoſt. Sull. Kap. 15. v. 2. 29.

(23) Uanga pivdlunga.

artunnik piomarpok (24), innurſumiglo
näiſſengitſomik kingó.ngurſiomarpok (25).
30. Kapſêrſoïdle ſiurdliurſut kingurdling-
rſſaput, kingurdleedlo ſiurdlingyſſaput
26).

KAP. 20.

Arſerſoumik, ſennargvirſut nautſêvingme pivdlugit, Je-
ſuſe okallukpok v. 1-16. Siunikſaminiglo v. 17-
19. Zebedæuſib nullia tukſiarnerdluktok arkſoarâ
v. 20-28. Takpeetſuk kaitſorſarpæk v. 29-34.

Killab nalegaviæn arſigà innuk naleg-
urſok, udlârortok ſennargvirſukſarſiniard-
une nautſêvingminut Viinilikſamut (1).
2. Sennargvirſukſædle akkoerángæne, an-
ingâurſamik atauzimik akkilleromarmatik
udlok nàudlugo ſennargvikudlugit, naut-
êvingminut tâva audlartipèj. 3. Udlublo
ællunærkota pingaſungormet annimiga-
ne, adlæt tekkoèj niüvertarbingmêtuar-
ſinnar-

(24) Kapſêrſoarnik ajungitſunnik akkinekaromarpok.
(25) Tokub kingórngagut pidluartuínaromarpok.
(26) Jödit kapſeet tajma ſiurdlioſugallutik kingurd-
lingortut, kingurdlioſugirſêjdle nællurſut kap-
ſeet ſiurdlingorallóartut (Apoſt. Sull, Kap. 13.
v. 46). Tajmatôg koïſimarſun illèjt ajungitſû-
ſimingnut makkittarſut Jeſuſim illuariſſengikèj,
adlædle kingakótut ajunginerroſugiſſegèj.
(1) Att. Kap. 7. v. 15. narkiutâ (13).

ſinnartut ſulliekſakangitſut. 4. Taukolo okarbigiviėj: Illipſiſōg nautſêvingmut Viinilikſamut audlaritſe, illuartomiglo akkilleromarpauſe. Audlarput tâva. 5. Ama anniviok, udlub nællunærkota arbaningormet, ámalo arbanek-ſiſſamangormet, tajmāilliormivdlune (2). 6. Nællunærkotarle arkaningormet (3) anniviok, adlædlo ſulliekſakangitſut étuarſinnartut kanningâramigit, okallukbigėj: Saag udlok nàudlugo ſulliekſakaraſe terſanētuarſinnarpiſe? 7. Piæt: Sennakorſirſomit pinekanginavta. Okarbigėj: Illipſiſōg audlaritſe nautſêvingmut Viinilikſamut, illuartomiglo piomarpoſe. 8. Unnungmedle nautſêviub nalegæt pârſirſe okallukbigà: Sennargvirſut kákudlugit akkillerkit, kingurdleet ſiurdliudlugit ſiurdleedlo naggatikſarallugit. 9. Udlub nællunærkota arkaningormet ſennakónekartut tâva ſarkomerput, nungudlutiglo anningāurſarſiput atauzimik. 10. Siurdleedle ſarkomeramik, amerdlakėjnnik piſſaſugallutik, taukotōg nungudlutik atauzimik anningāurſarſigiput. 11. Pigamikole nálegak okallorojukbigilerpæt, okalluglutik: 12. Kingurdleen okko udlum illāinángoa ſennargvirſut, uavtinudle nedlereekſipetit

(2) Sennargvirſukſarſiordlune.
(3) Uelliortilermet.

tit, nauglo udlum arktornarnerà kiengnerálo attorikput (4). 13. Akkièjle, illæt okarbigallugo: Aſſarſang oma! akkillernerdlungilagit; atauzimik anningiurſamik akkilleromaudlutit unnerama, namagigallóaret, ilà? 14. Anningâurſarſiet piuk, audlardlutidlo. Unale kingurdlek illigtut akkilleromarpara. 15. Pikaloneet iſumamnik piginnâunginerpika? Tautordlukpidloneet, ajunginama (5)? 16. Tajma kingurdleet ſiurdlingyſſaput, ſiurdleedle kingurdlingyſſaput (6); kákorſimarſut amerdlagallóarkángeta, kennikkædle ikitungôudlutik (7). 17. Jeſuſe tâva Jeruſalemmut majoarpok, ajokærſukænilo arkanek-mardluk kiſſiſa, akkoſinerme ngerdlatidlutik, ingminut piſipèj, okalukbigallugit: 18. Attà! Jeruſalemmut majoarpogut, innublo niârna piſitâuſſavok Pelleſiúnernut Aglekkænning-iliſimarſunnudlo, taukoalo tokotekſâinangorſiſſauæt; 19. Nællurſunnudlo piſiſſauæt, nitautigikudlugo, iperartorkudlugolo, kerſungmudlo ſennerutilingmut kikiek-

(4) Udlok nàudlugo ſennargviginnartogut.
(5) Annærurſivit tukorama?
(6) Att. Kap. 19. v. 30.
(7) Operomaudlutik unnèirſut (koïſimarſut) amerdlakàut, illomôrtudle, Gudim illuarirſekſej, ikikàut.

torkudlugo; udludlo pingajuænne (tokurſunnit) makkitſomariok. 20. Tajmane Zebedæuſib kittornèjſa arnæta, ernægne illegallugik, ornikpà, ſumiglo tukſiarbigſomaudlugo pædlorbigà. 21. Aperſorpále (8): Sumik piomavit? Akkià: Okarna, ernekka okko mardluk nalegávingne ivkſiakudlugik ardlæk tellerpikpit tungáne, aipálo ſâumikpit tungáne. 22. Jeſuſible ſâpa okarbigallugo: Tukſiaurſe ſiunekangilarſe; ervngutſim immà imigekſara imerſinnâuiko (9)? Koïrſutikſamniglo (10) koëkkoginnâuiſik? Sâpæk; Ap, Piginnâuoguk. 23. Okallukbigiviæk: Ervngutſim immà imigekſara imiſſegallóarpartik, koïrſutikſamniglo koïſitſomariotik (11); tellerpimale tungáne, ſâumimaloneet tungáne, ivkſianek, uamnit pekkorſekſâungilak nellinginarmut; Atátamale tajmáëkorſej kiſſiſa pekkoginnâuginnariaka. 24. Kollin ivkoa (12) tamanna tuſſaramiko, annærutigilerpægik nukareek tauko. 25. Jeſuſible kákoej, okallukbigallugit: Innuït Nalegárſoee nalegâuniartut taukonunga

(8) Jeſuſib.

(9) Anniautikſamnik attorkatigiginnâuitinga?

(10) Aungmik uaptut.

(11) Uaptut kákugo anniartingajoſſegallóarpotik.

(12) Ajokærſugèjſa adlæt.

nunga iliſimauæſe, illèjdlo pirſârſoït (13) taukonunga nekkõuniatârput. 26. Illipſile tajmãitokaiſſengilaſe; angnerryomarſortarſile kivgariſſauarſe; 27. Nalegaunerryomarſortavſilo kivgartorbigiſſauáſe tamàuſe. 28. Sôrdlo innub niârna pingiliok, innungnut kivgartorbigikudlune, kivgartoromaudlunile piok, innurſuminiglo tunnirſiomaudlune, amerdlarſun (14) annaurſutikſænnik. 29. Jerikomidle annimeta, innuïérkſoït mallikpæt. 30. Takpeetſuglo ſunãuba akkutikſame ivkſiarſuk, Jeſuſilo ſarſuktok tuſſaramiko, torklulapuk okalluglutik: Nálegang-à! Davidib niârna, nâkitiguk! 31. Innuïdle avokâlerpægik nipangérkudlugik; niblingârpugle okalluglutik: Nálegang-à! Davidib niârna, nâkitiguk! 32. Jeſuſe tâva unilerpok, kákudlugiglo aperſorpæk: kannong-illiorkoviſik uamnut? 33. Akkiæk: Nálegak! takpikſikudlunuk. 34. Jeſuſib tâva nákingârpæk, irſikikudlo akorpæk. Erngerdlutiglo takpikſilerpuk, malliglugolo.

(13) Angnerryomatõut.
(14) Innuït tamarmik.

KAP. 21.

Aſenib kâne ingidlune Jeruſalemmut iſeriartorpok v. 1-11. Nalekbirkſoak iblernarſarpâ, terſanilo kaitſorſaïok v. 12-14. Merdlertut uſſoræt v. 15-16. Orpik Figikórſoak tokolerſipâ, pãurnakangimet v. 17-22. Pelleſiúnerit arſerſõutingnik okallukbigilerpèj v. 23-46.

Jeruſalemile padlileramiko, Betfagilo tikidlugo, Oliib (1) kakkánut (2), ajokærſukægne mardluk Jeſuſim audlartipæk ima okallukbigallugik: 2. Audlaritik iglorpeinnut ſiunevtingnētunnut; erngerdlutik tâva Aſene (3) nàpiſſauartik annuſimarſok, norálo ſenniane, annuærdlugik uamnut piſikik! 3. Sumiglo okarbigínekarallóarutik, okaritik, Nalekkab pirſariakaræk (4); erngerdlunilo audlarukyomarpæk. 4. Tamakkole tamarmik tajmãilliput, erkókudlugit Profétim (5) okauzee, imãitut: 5. *Zionib pannia* (6) *okaukiſuk: Arèit! Kongivit piũangitſnm ornikpátit, Aſenib kâne, nangnaktartub nor'áne, ingidlune.*

(1) Ivſerub orkſûrſab.
(2) Kakkamut orkſûrſalingnik pãurnakartomut.
(3) Nerſûrſoak ſiutitôk.
(4) Attoromaræk. (5) Sakariaſim.
(6) Zionimiut; imēipok: Opertut. (Zion merſa Jeruſalemim illâ, terſane Davidib illèjſalo Gude nalegluarniaræt, tajmãitomik opertut nellingi, næt tajma tãïornekartut).

lune. 6. Ajokærſukkægle audlarpuk, Jeſuſiblo innèmmatik, tajmãilliorpuk. 7. Aſenilo norálo áïækik, annorâmingniglo kadlermarſuk (7), kakkivdlugo ingipok. 8. Innuïdle amerdlanerrit annorârſætik akkutikſamun iſuïpèjt; illèjſale orpeen aualekkotej kiblórdlugit, akkotikſamut ſiaroarterpèjt. 9. Innuïérkſoïdle ſulerſortut mallingniktudlo torklulaput okalluglutik: *Hoſanna* (8) *Davidib Niârna! uſſornarſile Nalekkam akkáne tikiutok* (9)*! Hoſanna kotſingnerme* (10). 10. Jeruſalemmudlo iſermet, iglorpérkſoarmiun ivko pikitórſoangorput, okalluglutik: kinàuna? 11. Innuïdle (11) okarput: Terſa Jeſuſe, Proféte Nazaremmit Galilæamētomit pirſok. 12. Jeſuſe tâva Gudim iglurſânut (12) iſerpok, nalekbingmilo niüvertartut piſſirſudlo tamáſa anniſipèj; anningâurſænniglo taurſéïrſun illirſiveet, Duï ngoænniglo (13) niokutiglin ivkſiautejt, ordlotidlugit. 13. Okarbigèjlo: Aglekſimavok (14): *Iglora táïornekaiſſavok tukſiartarbingmik;*

(7) Norak.
(8) Imēipok: Igdlerſorung-à!
(9) Nalekkam audlartità.
(10) Kotſingnermētok Gudi-à! igdlerſorûk.
(11) Jeſuſim illegirſaralloej.
(12) Nalekbirkſoarmut.
(13) Attuark: Kap. 3. v. 16. narkiutà (14).
(14) Eſaiaſiblo Jeremiaſiblo aglegækingne.

mik; Illipfile innuærſunnut (15) *inningortinerdlukpærſe.* 14. Takpeetſudlo ſebeetſudlo ornikpæt nalekbingmētidlugo; tamáſalo illuarſiéj. 15. Pelleſiúneridlo Aglekkænning-iliſimarſudlo uſſornartulliugèj tekkogamikit, merdlertudlo nálekbingme torkluarſut (tuſſaramikit), okallungmeta: *Hoſanna, Davidib niárna!* kamaktórſoangorput okarbigallugo: 16. Okkoa okauzeet tuſſarpigit? Jeſuſible ſápej: illomut; attuangiſēinarpiſigidle (aglekkæn okko) (16): *Merdlertúngoæt milluktudlo karneennit uſſorō utikſak illuarſaret?* 17. Tàva kemekpèj, iglorpérkſoarnidlo annivdlune Betaniamut piok, terſanētuardlune. 18. Kaumedle, iglorpérkſoarnut uterame, kàkpok. 19. Orpiglo Figikótilik (17) akkoſerngub ſenniane tekkogamiuk, ornikpà, pillukarſinnartorle (18) misſilikamiuk, okarbigà: Mattoma kingórna pāurnakaiſſærdlui naromarpotit! Figikórſoak tamanna erngerdlune tàva tokovok. 20. Ajokærſugèjſalo tekkogamiko, ayajſorput, okallugluțik: kannong-illivdlune Figi-

(15) Innungnut illuēitſórſoarnut. (Nalekbingme niūvertarneng illuangikallóarmet, tajma tāïej).
(16) Davidim ivngerutèjne.
(17) Figilikſak. Attuark. Kap. 7. v. 16. naïkiutà (15).
(18) Pāurnakangitſok.

Figikórſoak tajma tokonaſuarpa? 21. Jeſuſible akkièj okarbigallugit: Illomut okaupauſe: Nekkimanêitſomik operſúſekaruſe, orpingmut Figikotilingmut tajmailliorſinnaiſſengikallóarpoſe, kakkamudle omunga ima okarmiguſe: *Kangattarit, imamudlo nakkardlutit!* tâva tajma piomarpok (19). 22. Tamáſalo tukſiautivſinik piomarſæſe (20), operuſe, piſſauæſe. 23. Nalekbírkſoarmudlo pimet, ajokærſoïſidlugo Pelleſiúnerit innuïdlo utokaunertèjſa ornikþæt, okalluglutik: Kannong-étomik pirſâunermik tajmailliorſinnâvit? kialoneet tamattominga pirſâunermik tunniátit? 24. Jeſuſible akkièj, okalluglune: Uangatôg aperſoromauauſe okauzimik atauzimik; tamattominga okaukallóaruſinga, okarbigiomarpauſiſôg tâva, kannong-étomik pirſâunermik tajmailliortarponga. 25. Johanneſib koïrſutà ſumit pirſok? Killangmit, innungnidloneet? Erkarſálerpudle, ingmingnut ima okalluglutik: killangmit pirſok unnerutigo, tâva piomarpâtigut ima: Saagme operingikiſe? 26. Innungnidle pirſok unnerutigo, innuït tâva erkſigiſſauavut, Johanneſe tamarmik Profetioſugángarſuk. 27.

(19) Att. Kap. 17. v. 20. 21.
(20) Piniartækkæſe illuartut.

Jesusilo akkiæt, okalluglutik: Nælluarpu
tavatõg okarbigèj: Tajmãitomik okau
sengilausisõg, kannong-étomik pirsãune
mik tajmailliortarponga. 28. Kannori
isumavise? Innuk mardlungnik ernekar
tok. Tãursomalo siurdlek ornikpà, okar
bigallugo: Erneng-à! udlome nautsé
vimnut Viinilikssamut sennargviartori
29. Sàpále okalluglune; Piomangilanga
kingórnale perkikssimilerame audlarpo
(nautsêvingmut). 30. Aipálo ornikià, taj
matõg pivdlugo; Tãursomalé akkià, o
kalluglune: Nálegak, pissaunga, audla
ranilo. 31. Ardlækit kia angume pek
korsà mallikpàuk? Akkiæt: Siurdliut
Jesusim okarbigèj: Illomut okaupause
Tunnirsutinnik katterssóïrsut uersartudlo
Gudib nalegaviánut isernauviækàut illivsi
nit. 32. Johannesib pimase akkotikssamik
illuartomik (21), mersa operingikikse; tun
nirsutinnigle katterssóïrsut uersartudlo ope
ræt; tamattomingale umneet tekkogallóar
tose, tejmẽitok perkikssiminginiose, tãiv
koa kingornætigut operissegikse. 33. Ar
sersõun adla tussarniarsiuk: Innuk, iglo
mut nalegãursok, Viinikotilikssamik naut
sévilliorkorsigame, ungalôrdlugolo naut
sêvik tauna, tersanilo nuna itersellivdlugo
nakit-

(21) Ajokærsoriartormase nalegluarnermik Gudimut.

nakittárumut (22), kakkalliordlunilo (23), nautſerikſáïrſunnut attartortipà, nangminerlo nunamût adlamut audlarpok. 34. Nautſéïrædle okiakut enerimeta, kivgæne nautſerikſáïrſunnut audlartipèj, nautſéïræt erſanêtut piartorkudlugit. 35. Nautſerikſáïrſudle kivgej tiguèjt, illæt unatardlugo, illædle tokodlugo, illættôg ujarkænnik millôrdlugo. 36. Ama kivgæn adlæt, iurdleennit amerdlanerrit, audlartipèj; taukotôg tajmailliorièjt. 37. Kingórnale erne taukonunga audlartipà, okalluglune: Ernera iktoriſſauæt. 38. Nautſerikſáïrſudle niârna tekkogamiko, ingmingnut okallukput: Terſa kingorngurſirſukſak, kakà! tokoniartigo, kingorngurſekſejlo naytinut piſidlugit. 39. Tiguæt tàva, nautſêvingmidlo anniſipæt tokodlugolo. 40. Tajmâitomik nautſêviub nalegà tikikune, nautſerikſáïrſut tauko kannok pisſauagit? 41. Akkiæt: Ajortulliartórſoït tauko tokutlaiſſauèj, nautſêvinilo nautſerikſáïrſunnut adlænnut attartortidlugo, nautſeïænnik taukoa tunnikudlune eneripeta (24). 42. Je-

(22) Tajmâitunne iterſænne pâurnæt Viiniglit nakittárutikſejt illirſarèjt, tungoærkudlugit, ivſerædlo kingórna koïkudlugo nappartænnut.

(23) Kingiktórſoarmik iglulliordlune.

(24) Tamattominga arſerſôumik Jeſuſe ima iſumakarung-

42. Jeſuſim okarbigèj: Aglekkæn attu angiſẽinarpiſigit imãitut (25): *Ujarak iglulliortun egitǽt, tekerkukſangordlune* (26 *ujarãulerpok; terſa nalekkab tajmaillirſà uſſornarkémioktõg irſivtinut* (27). 43. Taj mãitomik okaupauſe: Gudib nalegávi illivſinẽtſomarungnǽrpok, innungnudl adlænnut (28), nautſeïejnik aitſirſunnu (29), piomarpok. 44. Ujarkamudlo ta mattomunga naukiútok aſſeryſſavok (30) nakkarbigirſanile tãurſoma ſerkomidluï naiſſauà (31). 45. Pelleſiúneridlo Fari ſæeridlo arſerſõutej tuſſaramikit, okautigig átik mallugǽt. 46. Tiguniarallóarpǽttõg innuïdle erkſigèjt, Profetioſugángarſuk.

KAP

rungnarſiok: Jödinnut Gudim okauzine adlæd lo pidluarnartut piſinamigit, taukoale Profétit adlædlo audlartitèj tokómagit, ernerà Jeſuſe aglǽt tapudlugo, kêſa pitlangâiſſegej, nællur ſunnut okauzine piſidlugit.

(25) Davidim ivngerutèjne.

(26) Audlarniutikſangordlune.

(27) Ujarak tãivna Kriſtuſiovok, Jödit narrogirſǽt, uagudle pidluautigárput, Gudib tajmaëkc mago.

(28) Nællurſunnut.

(29) Ajungitſulliaromarſunnut.

(30) Jeſuſimut mammieitſektut ajuliſſaput.

(31) Jeſuſib pitlægèj nungudluï naiſſaput.

KAP. 22.

Arſerſõumik Jeſuſe okallukpok, Konge ernerminik nulliartârtitſirſok pivdlugo v. 1-14. Tunnirſutinnik Kejſerimut tunnikorſiok v. 15-22. Ajokærſoïoktõg tokorſunnik umarkigomartunnik v. 23-33. Inneizimiglo angnermik v. 34-40. Kriſtuſimiglo Davidib niarnánik nalegániglo v. 41-46.

Amalo Jeſuſib piè, arſerſõutinnik okalukbigilerdlugit, ima: 2. Killab nalegária ſõrdlo innub Kongiurſub erne nulliartârtikà. 3. Kivgæne tâva audlartipè, nulliareengnut nerriartorkatigeekſukſæt ákudlugit; aggeromangilædle. 4. Kivgæn ma adlæt audlartiniè, okalluglune: Nerriartortukſæt okarbigiſigit: Attà! nerdliutikſaka piarérpaka, umingmautika nerutikalo puellarſut tokóſimaput, tamarniglo namakſiput; nulliareekſæk nerriatigiartorſigik! 5. Narrogædle audlardutik, illæt nautſèvingminut, illædlo niüeriartordlune. 6. Illèjſale kivgej tiguèjt, niteglugidlo tokópejt. 7. Tamannale Kongib tuſſaramiuk, ningekpok; ſorſukukſænilo audlartipè, tokotſirſut tauko ungutſartorkudlugit, iglorpèjdlo ikuelektikudlugit. 8. Kivgæne tâva okalukbigè: Nulliareekſængnut nerdliutikſæt pia-

piarærſimagallóartut, kákorſædle kinga
konnakàut taukonunga. 9. Tajmãitomik
akkoſerngit kattinereennut audlaritſe, ta
máſalo kanningâkæſe nerſiartorkogiſigi
nulliareekſængnut. 10. Kivgæt tauko
tâva akkoſinernut audlarput, kanningâkæ
tiglo tamáſa katterſorpèjt, ajortudlo ajung
itſudlo, uvikſablo igloa tettorkitlarpæ
nerſiartortut. 11. Nerſirſut tâva Kongib
tekkoïartorpèj, terſanilo innuk tekkoà ar
ſut attingikà. 12. Taunalo okarbigà: As
ſarſang-oma! Kannong illivdlutit tamã
unga iſerpit, arſudlo attinago (1)? Nib
lingilarle. 13. Kivgæne tâva Kongin
okarbigèj: Telliglo niuglo kelerſorſigik
audlarudlugolo, ajektorſiuk tårtomut ſil
latánētomut, terſane kijanerlo korſakor
tarnerlo-éſſapuk. 14. Kákorſimarſut a
merdlagallóarkángeta, kennikkædle iki
tungõudlutik (2). 15. Fariſæerit tâva kig
liſiõutſartorput, kannongētunnik okauzin
nik (3) napitiniaruglugo. 16. Ajokærſu
kætiglo, Herodeſim innuvtej illegallugit
tãurſomunga audlartipèjt, okallukudlugit
Ajokærſóïrſok! opernakerſotit iliſimauau
tigit

(1) Kongib kivgèjnit pinnerſomik attirſekſakarſin
nãugame, attiomannagolo, arkſoarnarallóar
kerſok.
(2) Att. Kap. 20. v. 16. nalkiutà (7).
(3) Sôrdlo nigamik.

igit, Gudiblo ajokærſutánik ajokærſoïd-
uarpotit, ſiorarſakarnæglo, innungnik
ellinginarſioravit. 17. Tajmãitomik o-
àutigut: Kannong iſumavit? Kejſere (4)
unnirſutinnik tunnivdlugo illuarpa (5), il-
uangilaloneet? 18. Jeſuſible pekkoſerd-
ungneræt iliſimagamiuk, okarbigèj: Il-
ungerſungitſut tautókko! ſaag urſerpi-
inga? 19. Anningãurſak tunnirſutikſa-
alloak tekkolara! Anningãurſak tâva nip-
arpæt. 20. Aperſorpèjlo: kia arſingà
na? Kialo okauzee kollánētun okko (6)?
1. Akkiæt: Kejſerib. Tâva ſâpej: Taj-
nãitomik Kejſere tunniſiuk Kejſerib pikſâ-
ik, Gudilo Gudib pikſânik (tunniſiuk)!
2. Tamannalo tuſſaramiko, uſſorukput;
emeglugolo audlarput. 23. Udlok tau-
a Saduſæerittõg ornikpæt, umarkingne-
aiſſengitſomik unnerſut, aperſordlugolo
iæt: 24. Ajokærſóïrſok! Moſeſe okar-
ok: *kittôrnakangitſok tokopet, tâurſoma*
ullia nukæt kanninerrurſub nulliariſſaud
ngæjunilo kinguekſarſivdlugo piſſavok. 25.
Javtinile nukareet arbanek-mardlûrſut;
ngæjuklek nulliarame, tokovok; kittôr-
naka-

(4) Kongiúnek.

(5) Nalegarallugo anningãurſænnik akkilleria-karpa?

(6) Anningãurſame aglekſimarſut.

nakaranilo nukaminut nulle kinguarà. 26. Tajmatōg nukà tuglia, pingajuædlo, kéſalo arbangæn-aipæt, pigiput (7). 27 Tamarmigle kingornætigut arnaktōg tokoviok. 28. Umarkigunik tauko arbanek-mardluk, ardlæta kia nulliariſſoàuk? tamarmik taukoa nulliarigallóaramiko. 29. Jeſuſible akkièj okarbigallugit: Tammarkāuſe aglekkæt nællugauſigit, Gudim ajugakangitſúſialoneet (ſiunekarnago). 30. Tokorſunnit makkitſomartut nulliaiſſennatiglo, uviniſſennatiglo, Gudim Engeleeſut killangmētutun-éſſameta. 31. Tokorſunnigle umaromartunnik attuaïngilaſe, Gudim okallukbigángaſe, ima pivdlune (8): 32. *Uanga Abrahamib Gudigánga, Iſaablo Gudigánga, Jakoblo Gudigánga?* Gude merſa tokorſut Gudigingilæt, innurſudle Gudigæt. 33. Innuïdlo tamanna tuſſaramiko, ajokærſutà annilârutigæt. 34. Fariſæeridle tuſſaramik, Saduſæerit okauzikſærutikèj, atauzimut kattilerput. 35. Illætalo, aglekkænning-iliſimarſub, urſerdlugo aperſorpà: 36. Ajokærſóïrſok! Kannong-épa okauzek angnek inneiziſinne? 37. Jeſuſib ſapa: *Nálegak Gudit aſſaiſſauet umapit*

(7) Nukareet tamarmik taukoa nulliarigæt kittōr nakaratiglo.
(8) Moſeſim aglegèjne.

imapit illúnganik, tarnividlo illúnganik, isu-navidlo illúrganik. 38. Terſa pirſaria-karnek angnerlo okauzek. 39. Aipatõg amattomatun-éniok: *Innukatet illigtut ſſaiſſauet.* 40. Okauzingnut tamakko-unga mardlungnut inneiziſit tamarmik llegeekſimaput, Profétidlo (aglegèjt). 41. Fariſæridle kattiſimameta, Jeſuſim aper-orpèj, okalluglune: 42. Kannong iſu-naviſe Kriſtuſimik? kia erneràuk? Akki-ét: Davidib. 43. Okarbigèj: Kannong-ne tâva Davidim annerſâkut (9) nalekkami-ik taïàuk, okallugángame (10): 44. *Na-egara Nalekkam okarbigâ: Tellerpingma ungánut ingitit, kingarſartingnik illitſerd-unga iſikavit tungmarekſèjnnik.* 45. Na-ekkaminik Davidib taïgamiuk, kannong-ne erneràuk? 46. Akkinek tâva ajord-uſnarpæt tamarmik; udlublo tãurſoma ingórnane aperſornek ſaperpæt nungud-utik.

KAP. 23.

eſuſe innungnut ajokærſukkaminudlo okallulerpok Fa-riſæridlo Aglekkænning-iliſimarſudlo pivdlugit

v. 1-33.

(9) Gudim annerſæt pimane.

(10) Ivngerutimine agleglune.

v. 1-33. Jerusalemiudlo erkanârsirsut okautigèj.
v. 34-39.

Jesusib tâva innuïdlo ajokærsukkænilo okallukbigilerpèj, ima pivdlune: 2. Mosesim ivksiautáne Aglekkænning-iliisimarsut Farisæeridlo ivksiarsaràut. 3. Tajmãitomik attuarkorsèjt illivsinut tamása nalegiugidlo mallingniarsigit; sullirsèjdle malligiaràunasigit; okallukallóarmeta, tajmaillioratigle. 4. Ersugeksænningmè okemẽitsunnik ersuksãungingajektunnik kelersoïrsaràut, innuïdlo tueennut illivdlugit, nangminerle aktoromannagit arksamingnik. 5. Sullirsætigle tamása pirsarèjt, innungnut nersorkudlutik; attakutitik erkaïrsekssætik (1) siliktórsoangortitarèjt annorârsamiglo killungãutejt (2) angirsórsoangordlugit (3). 6. Nerrirsarángamiglo sedliojomatokàut, kattisimaubingnilo ivksiaveet siurdleet ingibigiomarsarèjt. 7. Sikkivigineka romarsaràuttõg (nalekkonermik) niuverbingnẽtarángamik, táïkudlutiglo Rabbimik (4) innungnut. 8. Illip

sil

(1) Tajmãitunne inneizisin illèjt aglekssimarsut erkaïrsekssæt, niakomingnudlo tellimingnudlo nimerdlugit pirsarèjt.
(2) Taukotõg nællunærkotiliursut, Gudim inneizsèjnik erkasikudlugit.
(3) Ajungitsûrsârdlutik.
(4) Ajokærsóïrsomik.

ſile táïkyſſengilaſe Rabbimik, atauzēnar-
mik ajokærſóïrſokaſauſe Kriſtuſimik; il-
ipſile tamàuſe kattængutigeekpoſe. 9.
Nunamētudlo Atátavſinik táïſſengilæſe,
atauzēnak atatagángauſiuk killangmētok.
10. Tajnekaromaiſſengilaſiſōg ajokærſóïr-
ſunnik, atauzēnak ajokærſortigángauſiuk,
Kriſtuſe. 11. Angnertarſile kivgariſſau-
rſe. 12. Nangminerle nalekkotôk nar-
ogínekaiſſavok; kingakotôrle nalengne-
kaiſſavok. 13. Erkanárle okkorſe, Ag-
ekkænning-iliſimarſut Fariſæeridlo illung-
erſungitſut! killab nalegávia matturſa-
ángauſiuk, innuït iſerkonnagit; iſiſſenna-
ilo nangminek, iſeromarſut iſerkongilæſe.
14. Erkanàk okkorſe, Aglekkænning-
liſimarſut Fariſæeridlo illungerſungitſut!
Jïdlarnerin igloeet (5) nungutarángauſigit,
ekkoſerdluſilo tukſiarángauſe ſiviſômik
6); tajmāitomik pitlangârnekarnerryſſauſe.
15. Erkanàk okkorſe, Aglekkænning-
liſimarſut Fariſæeridlo, illungerſungitſut!
unakudlo imakudlo aularſarángauſe atau-
imik innuvtarſiniardluſe (7); illegípaſile,
ârtórſoarmut kittornangortitarârſe (8),
llivſinit ſualukkudlugo mardluriardlugo.

(5) Peet illivſinut piſidlugit.
(6) Tukſiutſomaudlugit ſôrdlo.
(7) Jödikatikſavſinik.
(8) Târtórſoarmiukſangortitarârſe.

16. Erkanàk okkorſe, takpeetſut teſſiórſut! Okararāuſe: *Okauziminut illaliurſirſokarpet nalekbirkſoarmik, piungilak tamanna; nalekbirkſuble Guldiánik* (9) *illaliurſirſok pirſóvok.* 17. Nællurſórſoït takpeetſoſi-à! Surdlek angnerroa, Guldiloneet, nalekbírkſoarloneet Guldimik iblernartitſirſok? 18. Amalo: *Okauziminut illaliurſirſokarpet nalekbium illirſiviánik, piungilak tamanna; tunnirſumigle illirſiviub kánētomik illaliurſirſok pirſóvok.* 19. Nællurſórſoït takpeetſoſi-à! Surdlek angnerroa, tunnirſudloneet, illirſivigloneet tunnirſumik iblernartitſirſok? 20. Tajmāitomik okauziminut illaliurſirſok nalekbium illirſiviánik, tamattominga illaliurſiok, tamáſalo kánētut tapudlugin aglæt. 21. Nalekbírkſoarmiglo illaliurſirſok, tamattominga illaliurſiok, tāurſomalo innua tapudlugo aglæt. 22. Killangmiglo illaliurſirſok, Gudim ivkſiaviánik illaliurſiok, kānilo ivkſiarſok tapudlugo (10). 23. Erkanàk okkorſe, Aglekkænning-iliſimarſut Fariſæridlo, illungerſungitſut! Myntidlo, Dilidlo, Kuminidlo (11) kollinginnik tunnirſaráēſe, inneiziſidle pirſariakarnerrurſut,

(9) Att. Kap. 2. v. 11. narkiutà (8).
(10) Att. Kap. 5. v. 33-37.
(11) Nāurſut nekikſænnut mammarſāutikſæt.

rurſut, illuarnerlo, nâkinerlo, opernerlo pivdlugit, aſſiginnarpæſe: tamakko piſſegallóariſe, ivkolo puïornagît. 24. Teſſióïrſut takpeetſun okkorſi-à! Epérnæt kinnerirſarángauſigit, kamélidle (12) érſardlugit (13). 25. Erkanàk okkorſe, Aglekkænning-iliſimarſut, Fariſæeridlo, illungerſungitſut! Ervngutſidlo pogutædlo kêjſigut keblerikſarauſigit, illoeedle ullipkârput tiglikkænniglo piomavetlârnermiglo. 26. Fariſæere takpeetſong-oma! Ervngutſiblo pogutablo illukkik ſellikadlarkik kækkiglo keblerikſungorkudlugik (14). 27. Erkanàk okkorſe, Aglekkænning-iliſimarſut, Fariſæeridlo, illungerſungitſut! Illivertut kallipakſimarſutun-énauſe, ſillatétigut tamakko pinnerſûrſarallóarput, illoætigut merſa ullipkârput tokorſut faurneennik mingungnartunniglo tamannik. 28. Illipſiſôg tajmâinioſe, kâvſigut illuartûrſarallóarpoſe innuït tekkóænne, illuvſigudle pekkoſerſônermiglo illuêinermiglo ullipkârpoſe. 29. Erkanàk okkorſe, Aglekkænning-iliſimarſut, Fariſæeridlo, illungerſungitſut, Profétin illerveet ſen-

(12) Att. Kap. 3. v. 4. narkiutâ (2).
(13) Jeſuſim iſumâ imêipok: mingnerit iſumagirſarpæſe, angnerit nellinginarallugit.
(14) Umativſigut ajunginiaradlaritſe, ſullirſæſe tâva illuaromarputtôg.

nargvirſarángauſigit! illuartudlo illervee
pinnerſardlugit, okalluglufe: 30. Ivk
ſiurdlivut innukatigigallóarutigit, illegic
maiſſengikallóarivut Profétin auæt koïd
lugo. 31. Tajma illipſe pivdlufe nang
minek nellunærpoſe, Profétinnik-tokotſi
ſut kittôrnarigáſe. 32. Illipſiſög ſiurd
livſe nauberautæt ullipkârtitſomarparſ
(15). 33. Sengiârſuït pullateriârſuït pia
rèjt (16) tautókko! Kannong-illivdluſ
pertlúrkſoak târtórſoarmêtartok (17) kema
ratigiſſauiſiuk? 34. Tajmāitomik, attà
illivſinut audlartipaka Profétidlo, iliſimar
ſudlo, Aglekkæning-iliſimarſudlo (18), tau
koale illèjt tokotſomarpæſe, kerſungmudl
ſennerutilingmut kikiektordlugit, illèjdl
kattiſimaubivſine iperartoromarpæſe, mal
lerſordlugidlo iglorpêinnit ama iglorpêin
nut adlænnut. 35. Illuartun aueeſa ta
marmik tikikudlufe (19), nunamut koïrſæ
illuartum Abelim auánit, Barakiaſib niar
næt, Sakariaſib, tokótavſe nalekbiub illir
ſiviublo akkornængne, auánun aglæt. 36
Illomu

(15) Ajorſúſiæt audlarnerſimarſok namakſidluï'narc
marparſe.
(16) Att. Kap. 3. v. 7. naïkiutâ (5).
(17) Pitlautikſak tornârſum innáne piarærſimarſo
ajortulliartunnut.
(18) Ajokærſukæne adlædlo kivgæne pièj.
(19) Tamakko pivdlugit pitlarnekarkudlufe.

Illomut okaupauſe: Tamakko tamáſa pivdlugit erkardlereen okko akkinekangāiſſaput. 37. Jeruſalemi-à! Jeruſalemi-à (20)! Profétinnik tokotſirſotit, ujarkænniglo millôrdlugit illingnun audlartitæt, oma! kittôrnetit (21) kapſêrſoarnik katterſoromagallóarika, ſôrdlo arnauvirſab tukingarſuglub piarkæne katterſorarèj iſarkominut? piomangitſoſile. 38. Attà! Iglorſe (22) innuærutiſſavok illivſinut (23). 39. Okaunauſe: Mattoma kingórna tekkyſſengilauſinga, ima okartinnaſe: *Uſſornarſile Nalekkam akkáne tikiutok* (24).

KAP. 24.

Jeſuſe Jeruſalemik nunguſſerſomik ama okallukkiok. v. 1-36. Innuïdlo miſſikſorkoèj. v. 37-51.

Jeſuſilo annivdlune nalekbírkſoarmit audlarmet, ajokærſugèjſa ornikpæt, unnerſoutſomaudlugo nalekbírkſum iglurſârſoeenik. 2. Jeſuſible okarbigèj: Tamáſa makko tekkogallóarpiſigit? Illomut okaupauſe: Terſane ujarkæt kallereekſokaiſſen-

 natik

(20) Jeruſalemiun okkorſi-à!
(21) Innuït illingnêtut.
(22) Nalekbírkſoak Gudim igloa pikókà, tamattománe kingórna ſarkomeromanginame.
(23) Illivſe pivdluſe kemengnekaiſſaudlune.
(24) Att. Kap. 21. v. 9.

natik aſſerordluïnaiſſaput tamarmik.
Oliible kakkáne (1) ivkſiamet, ajokærſugè
ſa kiſſimik ornikpæt, okalluglutiglo
Okautigut, kakkugo tamakko tajmailliſſ
pæt? Sunalo nællunærkotãuſſaua tikibil
ſarnik, ſillárſublo naggatikſánik (2)?
Jeſuſible akkièj, okallukbigallugit: miſſik
ſorniaritſe, ſeglokittarnekarkonnaſe.
Amerdlarſut tikiutſomarmeta attimne (3)
okalluglutiglo: *Kriſtuſiovonga*; kapſeedl
tammartitſomarpèjt. 6. Sorſuktarnernigl
tuſſaiſſauſſe, ſorſungniartunniglo kalle
riſſauáſe. Anniláraſile piſitſe, tamakk
tamarmik tajmailliſſameta, naggatikſarl
nedliunauviængikádlarpok. 7. Innuït in
nungnut adlænnut ſorſungniaiſſàput, naleg
áviglo nalegávingmut adlamut, tamátigud
lo kângnaiſſekàu, tokonartomiglo pertlu
kaiſſavok, nunædlo ſejuktórſoangyſſapu
8. Tamakkole tamáſa audlarniutigèjt erd
lokinartut. 9. Tâva nagliungnartomu
piſitſomarpáſe, tokotſomarpáſilo; innuïdl
tamarmik umigiomarpáſe attera pivdlug
(4). 10. Tâvatõg kapſeet mammieitſeg
omarput, illætiglo piſitſomarpèjt (5), ing
ming

(1) Att. Kap. 21. v. 1.
(2) Angnerrurſomik Jödit nunæta aſſerorſuſiánik.
(3) Attera atterirſûrſardlugo.
(4) Att. Kap. 10. v. 17-22.
(5) Unnerdlutigallugit pitlarkyomarpèjt.

mingnudlo umigiomarput. 11. Kapſeettõg Profetiokoſerſut ſarkomeromarput, kapſeedlo tammartitſomarpèjt. 12. Illuèitſulliarnerlo ſualulermet, amerdlarſõun aſſennirſúſiæt nigleromarpok (6). 13. Naggatikſamudle aulæjængerſok pidluaromarpok (7). 14. Evangeliumilo tamanna nalegávingmik (8) okautãuſſavok nunárſoarme tamanne, nællunærkotãukudlune innungnut tamannut; kingórna tâva naggatikſak nedliyſſàvok. 15. Tajmãitomik nungutſivik majungnartok (9), Profétib Danielim okautigirſâ, iblernartome nunamẽtok (10) tekkoleruſiuk; (tamakkoninga aglekkænning attuáïrſub, nalegluarligit!) 16. Tàva Judæamẽtut, kakkænnut kemâlit! 17. Iglublo kánẽtok akkarane, ſumik iglominit aikliſſengilak (11); 18. Nautſêvingmẽtorlo uterane, annorârſænilo piartyſſengilèj (12). 19. Erkanàrle nârtõurſut

(6) Ingmingnut aſſennigungnærromarput.
(7) Att. Kap. 10. v. 22.
(8) Okauzek tuſſarnerſok pidluãutikſamik uamne.
(9) Sorſuktukſæt Romiut Jeruſaleme nungutſartormarſuk nællurſõmetalo, Jödit ſiórallugidlo majugèjt.
(10) Jödit nunæt piâ.
(11) Iglut kætigut ingerdlaudlutik, iglorpérkſoïn iſertarbirkſoæta erkâne akkardlutik annina-ſuarlit.
(12) Mullunauværdluſe kemânaſuaritſe.

milluktitsirsudlo, udlut tauko nedliupeta 20. Tukſiaritſile, kemâkonnaſe okiom Sabâtimiloneet. 21. Tâva nagliungnar tokaiſſamet, nellekangitſomik ſillârſur iſuanit tamanna tikidlugo, kingórnatõ tajmâiſiſſennane. 22. Udludlo tauko ikig liſinekangipeta, innuk atauzerloneet ar neiſſengikallóartok; kennikkædle (13) pivo lugit ikigliſinekaiſſaput. 23. Udlut tauk nedliupeta, ima okarbigínekaruſe: Arèi Kriſtuſe terſanẽpok, ikkaniloneet, tamann operiſſengilarſe. 24. Kriſtuſiokoſerſu Profétiokoſerſudlo ſarkomeromarmeta nællunærkórſoarniglo uſſornartórſoarnigl piniaromarput, kennikkædlo tammartiſſeg alloarièjttõg, tajmailliginnâupeta. 25. At tà! tamakkoninga ſiornætigut okaukivſe 26. Tajmâitomik okarbigipaſe: Arèit innukajuïtſomẽpok (14), annirſaràunaſe imaloneet: Arèit! inninnẽpok, operiaràu naſe. 27. Sôrdlo ingnâglegiak pàuang pirſaràu, ſammungalo ingnâglegiartard lune; tajmatõg-étſomariok, innub niâr na tikiſſapet (15). 28. Kigdlolingmumm nektoraglit katterſoromarput (16). 29 Udludle taukoa nagliungnartut kinguning oætigu

(13) Opertut.
(14) Kriſtuſe.
(15) Innub nâârna terſangâinak tikinaſuaromarpol
(16) Jödit ſumékallóarpeta, Romiut piniaromarpèj

oætigut ſekkinek târſiſſavok, anningædlo kaumajungnæiſſavok, udlorirſædlo killangmit nakkaromarput, killablo pirſâuneree aulajomarpnt (17). 30. Innub niarnæt nællunærkota tâva tekkukſâuſſavok killangme, erkardlereedlo nunamẽtut tamarmik opitſomarput, innublo niârna tâva tekkyſſauæt killab nuïèjne akkartok, pirſârſõudlunilo uſſornartórſõudlunilo (18). 31. Engeline (19) tâva audlartiſſauèj kardlorſâurſoarmik nipitôrſoarmik (20); taukoalo kennigèj katterſoromarpèjt annorinnit ſiſſamannit (21), killam iſûanit iſſûanudlo nipánut (22). 32. Arſerſõumigle orpik Figikórſoak pivdlugo iliniaritſe: Ivſekalerángeta aualekkotèj, pillokalerángetalo, ſurſak padlilerſok iliſimauarſe. 33. Tajmatõg illipſe, tamakko tamáſa tekkoguſigit, padlilerſok (23) iliſimaiſſauarſe. 34. Illomut okaupauſe: Erkardlereen okko nungiſſengilæt, tamakko tamáſa piſinnagit. 35. Killaglo nunalo nunguſſapuk; okauzikale nung-

(17) Jödit nunánne, imãitutut nællunærkotitut aktigirſomik, tamarmik adlangoromarput.
(18) Pirſâunerâ miſſigidluaiſſauæt, pitlangâriartorpatik.
(19) Kivgæne.
(20) Ökallukkyſſauèj, innuït ſâtiniangârdlugit.
(21) Auangalo, kâuangalo, pâuangalo, ſammangalo.
(22) Nunænnit tamárſoarnit.
(23) Innub Niârna (v. 30.)

nungunauviæiſſengilæt. 36. Udlorle tau
pivdlugo, nællunærkotániglo tãurſomin
(24), ſiünekartokangilak, Engelidlone
killangmẽtut nælluviæt, Atátama kiſſin
nællungilà. 37. Sôrdlole Noa innuti
lugo étok, tajmatõg étſomariok, innu
niârna tikiuſſapet. 38. Sôrdlomè udl
taivkonáne ullérſub (25) ſiórnagun étartu
nerrivdlutiglo imerdlutiglo, nulliardlutig
uviniglutiglo, udlok tauna tikidlugo, N
am iſerbia umiárſoarnut. 39. Aſſigi
narpædlo, ullérſub tâva kanningârpe
tamáſa nungudluï nardlugit; tajmatõg é
ſomariok, innub niârna tikiuſſapet. 4
Tamanna nedliupet, mardiuk nautſêvin
mẽkatigeeſſapuk, ardlæk illaſiarirſâuſſ
vok, aipálo kemegâuſſavok. 41. Mar
luk kavitſivingme ſennargvikatigeeſſapu
ardlæk illaſiarirſâuſſavok, aipálo keme
âuſſavok. 42. Tajmãitomik pigâritſe (26
nalekkavſe tikibikſa nællugauſiuk. 4
Mannale iliſimaiſſauarſe: Tigliktub tiglig
iartorbia iglum innuæt nællungikuniuk
pigãiſſegallóartok, iglominut iſertinauvæ
ſardlugo. 44. Illipſiſõg tajmãitomik pig
innãungoritſe, innub niârna tikiſſamẽ
nerigu

(24) Nedliubikſánik.
(25) Ullérſoak ivna piâ, ajortulliartórſoït pidlautig
irſæt Gudimit.
(26) Allaparngarſoritſe.

eriguktinnaſe. 45. Kiname tâva illo-
ôrdlunilo ſillakardlunilo kivgâva, nalegt kivgaminut piſikà, pikſejnnik tunniudlugit, nerriviæt nedliutileránget? 46. ivgak tauna pidluarpok, tajmailliortok alekkame tikipane. 47. Illomut okauauſe: Pekkotiminut tamannut piſitſomarà. 48. Kivgapilugle nellinginak umaigut okarpet: Nalegara aggeradlaiſſengik; 49. Kivgakatinilo unatalerdlugit, erriivdlunile imerdlunilo illegallugit ſilérunartomik imerajuktut: 50. Kivgab urſoma nalegà tâva tikiſſavok, udlok erſa nerigugingikáne, udlublo nællunærotáne, (kivgab) nællurſáne; 51. Pitngãiſſauà tâva, illungerſungitſudlo illegiudlugit akkínekartiſſauà; terſane kijaudtiglo korſakortaiſſaput.

KAP. 25.

ſuſe arſerſoutingnik mardlungnik okallulerdlune. v. 1-30. Udlut naggatikſæt, tamárſoarmik erkartounekarbiæt, kêſa okautigivia. v. 31-46.

Tâva killab nalegávia étſomarpok, ſordlo iviarſiæt kollit kodlilirſartut, uvikſak iobbioromaudlugo annivigæt. 2. Tauoale tedlimat iliſimarſut, tedlimadle iliſiangitſut. 3. Iliſimangitſut kodlilirſaralló-

rallóardlutik iginelirſangilæt. 4. Iliſi marſudle pogutamingne iginerutekardlu tiglo kodlilirſarput. 5. Uvikſarle mul lumet, uerngalerput tamarmik ſinilerdlu tiglo. 6. Unnuarle keterarmet nipérſoa kalerpok imenna: Arèit! uvikſang agger pok, niobbioriardlugo annivigiſiuk! 7 Niviarſiæt tauko tamarmik tâva tupekput kodliſiglo illuarſarniarpèjt. 8. Iliſimang itſudle okarput iliſimarſunnut: igineru tivſe illánik tunniſigut, kodlivut kaminga jengmeta. 9. Iliſimardſudle akkièjt okalluglutik: Naggale; amigarkennavol uavtinudlo illivſinudlo; niuvertunnudl audlaradlaritſe, piſſiniardluſilo pikſavſinil nangminek. 10. Piſſiniariartortidlugidl uvikſak tikipok, opellungârſimarſudl iſerkatigæt iglomut nulliarbikſamut; mat tolo parnærpok. 11. Kingórnagudle ni viarſiæn ivko adlæt tikiniputtõg, okallu lerdlutik: Nálegang-à! Nálegang-à! mat tuærbigitigut. 12. Akkièjle okalluglune *Illomut okaupauſe, ilirſaringilauſe.* 13 Tajmãitomik pigàritſe (1), udlorlonee udlub nællunærkotaloneet, innub niar næt tikibikſa, nællugauſiuk. 14. Taj mãiſſavommè, fôrdlo innub, nunamu adlamut audlalêrſârtub, kivgæne kâko magi

(1) Att. Kap. 24. v. 42. nârkiutà (26).

nagit, pekkotine taukonunga pisidlugit. 5. Illæt tunnià Talentinnik (2) tedlimannik, illædle mardlungnik, illædle atauzinik, nâpartorniardlugit taukoa peet; ernerdlune tâva nunamun adlamut audlarpok. 16. Talentinnik tedlimannik pirpok tâva audlarpok, niokutiginiardlugidlo tedlimannik adlænnik Talentinnik illâvej. 17. Tajmatõg mardlungnik Talentingnik irsub adlængnik mardlungnik illâviæk. 18. Atauzênarmigle pirsub nuna iterfiarpà, nalekkamilo anningâursauta irserdugo. 19. Mattoma kingunérsoagut kivæt taukoa nalegæt tikipok kiglisioronaudlugit. 20. Tâva Talentinnik tedlimannik pirsok sarkomerpok, adlænniglo Talentinnik tedlimannik nekfardlune okalukpok: Nálegak! Talentinnik tedlimannik tunnigingma, arèit! adlænnik Talennnik tedlimannik illâvaka. 21. Nalegæt âva okarbigà: Kujanak, isumagiksotit ekkoserdlungitsotidlo kivgak! mingnerik piniarkiksotit, amerdlanermut pisitomarpagit, nalekkavit tipeitsukbiánun ingoarit. 22. Tâva sarkomerioktõg Talentingnik mardlungnik pirsok, okaluglune: Nálegak! Mardlungnik Talenngnik tunnigingma; arèit! adlængnik mard-

(2) Anningâursekfarojúrksoarnik.

mardlungnik Talentingnik illâvækka. 23
Nalegæn okarbigà: Kujanak, iſumagik-
ſotit pekkoſerdlungitſotidlo kivgak! Ming
nermik piniarkikſotit, amerdlanermut pi
ſitſomarpagit, nalekkavit tipeitſukbiánut
iſingoarit. 24. Kêſa ſarkomerioktõg atau
zimik Talentimik pirſok, okalluglune
Nálegak! Sióranardlutit angutãurſotit ili
ſimauagit, kibloïrſaravit ſiaroartingitſar
nik, katterſoïrſaravidlo ſiammangitſarnik
25. Sióraudlungalo Talentit nunamut ir
ſeriartoriga; arèit! peet piuk. 26. Na
legæt tâva akkià, okarbigallugo: Tautõu
na ajortok erkæjaſuktorlo kivgak! Iliſi
magingma kibloïrſartunga ſiaroartingit
ſamnik katterſoïvdlungalo ſiammangitſam
nik. 27. Tajmãitomik anningãurſautig
tunniſſegallóaret anningãurſerrirſunnut
tikikuma tâva, piga illãuſimarſok pekæja
riga. 28. Tajmãitomik arkſarſiuk Ta
lentimik mattominga, tunniudlugolo kol
linnik Talentikartomut. 29. Sumik pek
kartok tunnínekaiſſavongmè, pekkangâr
kudlune; pekkangitſorle pejarnekaiſſavo
piminik aglæt (3). 30. Kivgarlo attungitſo
ajektorſiuk tàrtomut ſillatánētomut, terſan
kijanerlo korſakortarnerlo-éſſapuk (4). 31
Innub

(3) Att. Kap. 13. v. 12.
(4) Pitlarbingmut piſiſiuk, pitlangârnekarkudlug

Innuble niârna uſſornarſûſimine tikikune
5), Engelidlo tamáſa ajungitſut illegal-
ugit, tâva ivkſiavingmine uſſornartome
vkſiaiſſâvok. 32. Innuïdlo tamardluſ-
iarmik ſâne kattiſimaiſſaput, auikſaromar-
pèjlo, ſôrdlo pârſirſub ſâuæt auikſararèj
ngúrſoarnit (6). 33. Sâuædlo teller-
pingme tungánut piſitſomarpèj, angúr-
ſoïdle ſâumingme tungánut. 34. Kongib
7) tâva tellerpingme tungánêtut ima
karbigiomarpèj: kajdluſe, Atátama pid-
uarkorſej! nalegávik illivſinut pigin-
âungorſægâurſok, ſillarſum aularkautánit,
ingórngurſariſiuk (8). 35. Imâitomik:
âktonga, illivſilo nerrîſikivſinga; imero-
uktonga, imikivſingalo; tekkornartâur-
onga, illaſiarigivſingalo. 36. Tama-
angitſonga, annorartârtikivſingalo; nap-
arſimarſonga, tikerarivſingalo; parnar-
imavingmêtonga, ornikivſingalo. 37.
lluartut tâva akkiomarpæt okalluglutik:
Nálegak! kanga kâktotit tekkogivtigit,
nerrîſidlutidlo? imeroſuktotidloneet, imi-
ivtigit? 38. Kangale tekkornartâurſotit
tek-

(5) Udlut naggatikſánne innuït erkartoutſarto-
runigit.
(6) Att. Kap. 13. v. 49.
(7) Kriſtuſib erkartôirſub.
(8) Pigiartorſiuk.

tekkogivtigit, illaſiarallutidlo? tamakang-
itſotidloneet, annorartârtikivtigit? 39
Kangale napparſimarſotidloneet parnærſi-
mavingmêtotidloneet tekkogivtigit, or-
niglutidlo? 40. Kongiblo ſâtſomarpèj
okallukbigallugit: Illomut okaupauſe
okkoa kattænguma mingningoæt (9) ſumil
pigikſe tamattominga uanga pigalloariv
ſinga. 41. Távatôg ſâumingme tungá
nêtut okarbigiomarpèj: Arkſoarnartórſoi
tautókko! Uamnin audlaritſe ingnermu
kamijuïtſomut, arkikſimarſomut tornâr
ſungmut Engeleenudlo. 42. Imâitomik
kâkallóartonga, nerriſingikivſingale; ime
roſuktonga, imingikivſingalo; 43. Tek
kornartâurſonga, illaſiaringikivſingalo; ta
makangitſonga, annorartârtingikivſinga
lo; napparſimarſonga, parnærſimaving
mêtongalo, orningikivſingale. 44. T
va taukoatôg akkiomariæt, okalluglutil
Nálegak! kanga tekkogivtigit kâktidluti
imeroſuktidlutidloneet, tekkornartâutic
lutidloneet, tamakangiſidlutidloneet, na
parſimatidlutidloneet, parnærſimavingm
tidlutidloneet, kivgartorbiginnatidlo? 4
Sátſomarpèj tâva, okalluglunilo: Illom
okaupauſe: Okkoa mingningoæt (10) ſum
pingikikſe, tamattominga uanga pingiki
ſing

(9) Operbigiſima illæt. (10) Opertun illæt.

ſingatõg. 46. Tâvá tauko piſſaput annernartomut ſorajuïtſomut; illuartudle innurſutilingmut nâkſâungitſomut (11).

KAP. 26.

Jeſuſe anniaiſſerſok. v. 1. 2. Jödit kigliſiõuput tokoniaromaudlugo. v. 3-5. Arnab tennipâ. v. 6-13. Judaſib piſinialerpâ tokomut. v. 14-16. Ajokærſukæne Paaſketorkatigèj Jeſuſib kingurdlermik. v. 17-25. Illegeengnerub Sakramentia pingortipâ. v. 26-29. Oliib kakkánut anniok. v. 30-35. Terſanilo tarnimigut anniangâlerpok. v. 36-44. Judaſib piſimago, kingarſortèjſa tiguæt. v. 45-56. Kaifaſimut audlarupæt, terſanilo tokotekſâinangortipæt anniartilerdlugolo. v. 57-68. Pelib miſſiutigâ. v. 69-75.

Imalo piok: Okauzine tamakko tamáſa Jeſuſib nâgamigit, ajokærſukkæne okallukbigèj: 2. Iliſimauarſe, udluk mardluk nâpanik Paaſke nedliytſomarpok; tâva innub niârna piſitãuſſâvok kikiekkudlune kerſungmut ſennerutilingmut. 3. Tajmane Pelleſiúnerit, Aglekkænning-iliſimarſudlo, innuïdlo utokâuneréet, katterſolerput Pelleſiúnerub Kaifaſimik attiglum iglorſoánut. 4. Kigliſiõupudlo, kannok pekkoſerdluglutik Jeſuſe tiguſſegæt, tokotſug-

(11) Pidluarnartomut ſorajuïtſomut.

lugolo. 5. Okarpudle: Nedliutome (1) pinnago, innuït pikitórſoangyſſaſugallugit. 6. Jeſuſile Betaniamētidlugo, Simonib pupikſógalloam iglóane; 7. Arnam ornikpà, ukkuſikſáurſamik ervngutſirſardlune, tarnutikſamik akkiſſomik immalingmik, taunalo koïà niakoánut, nerriving-mētidlugo. 8. Ajokærſugèjſale tamanna tekkogamiko, kiglukput okalluglutik: Saag tamanna koïlukſinnarpa? 9. Tarnutikſang una tunnigune, akkillerſimaisſegallóartok amerdlarſóunnik, peetſunnut tunnirſutikſænnik. 10. Tamannale Jeſuſib miſſigallugo okarbigèj: Arnang una ſaag kiglukbigilerpiſiuk? ajungitſomik pimanga. 11. Peetſunnik illakartuï'narauſe, uangale illivſinētuï'naiſſengikallóarponga (2). 12. Tarnutikſarle una timmimnut koïgamiuk, tennikadlarpánga, illivermut illirſáuſſegama (3). 13. Illomut okaupauſe: Sumiloneet Evangeliume manna (4) okautãuſſapet (innungnut) ſillárſoarme tamanne, okautigiſſegiættōg erkaikudlugo, kannong-étomik pimanga. 14. Tava arkanek-mardlung illàt, Judaſimik Iſkarioteſimik attilik, Peileſiúnernun audlarpok;

(1) Paaſkeſiortidluta.
(2) Timmivkut.
(3) Illirſekſæt tennidlugit illerkokartut Jödit.
(4) Okauzit tuſſarnerſut pivdlunga.

larpok; 15. Okalluglunilo: Sumik tunniomaviſinga, illivſinut piſitſomarpara tâva? Anningâurſænnigle ungnirſunnik kollinniglo piæt. 16. Terſangalo piſinialerallóarpâ taukonunga, naytſorſoïvdlunilo. 17. Sêrnakangitſunnigle timiûrſartoleramik (5), udlorme ſiurdlerme Jeſuſe ajokærſukkæn ornikpæt, aperſordlugo: Sumun arkikſoïartorkoviſigut ſauârkamik Paaſkeſiutikſamik nerrirſekſarnik (6)? 18. Akkièjle: Iglorpérkſoarnun audlaritſe, innuglo okarbigíſiuk: Ajokærſóïrſok okarpok: *Pibikſara nedliulermet, illingne Paaſkeſioromarponga ajokærſukkaka illegallugit.* 19. Ajokærſugèjlo tajmailliorput, ſordlo Jeſuſib innemmatik; ſauârkamiglo Paaſkeſiutikſamik arkikſoïartorput. 20. Unnulermedle, nerrivingmut ingipok, arkanekmardluk (ajokærſukkæne) nerrikatigilerdlugit. 21. Nerriſidlutiglo okarpok: Illomut okaupauſe: Illavſe piſitſomarpánga. 22. Allieiſulerkàut tâva, nungudlutiglo aperſolerpæt: Nálegak, uangâunerpik? 23. Akkièjle, okalluglune: Pogutamut

I 3 miſſuk-

(5) Paaſkeſiortidlutik ſêrnakangitſunnik timiûrſartoriakartok, Gudim inneiziſèj Moſeſikut malliglugit.

(6) Tajmâitomik Gude Moſeſikut nerrikorſiok, erkaſirſutikſamik, Ægyptenimit nagliungnartomit Iſraëlitin ivko annauſimagamigit.

miſſukſikama piſitſomarpánga. 24. Innub niârna piſſavongmè, ſôrdlo tãurſominga aglekſimavok; erkanárle innuk tauna, innub niarnánik piſitſirſok! Innungmut tãurſomunga ajunginerrogallóarpok, innungungikune. 25. Judaſible, piſitſirſæt, akkià, okalluglune: Uangãunerpik, Rabbi (7)? Okarbigà: Sôrdlo okartotit. 26. Neřřiſidlutigle, timiûrſak Jeſuſib tiguà, kujaudlunilo augorpà, ajokærſukkænnudlo tunniudlugo, okalluglunilo: Tigurſivdluſilo neřřiniaritſe! Terſa timmiga. 27. Ervnguſekſög (8) tiguvià, kujaudlunilo tunnièj, okalluglunilo: Tamàuſe terſanga imerniaritſe! 28. Augigavko manna, Teſtamentitâme (9) koïrſok, kapſeennut ajortærutikſãugalloak (10). 29. Okaupauſile: Mattoma kingórna imiſſæromarponga mattomanga Vinikotilingme nãurſomit, udlok tauna nedliutſerdlugo, nutàk imiſſégiga illegalluſe (11) Atátama nalegaviáne. 30. Uſſorõudlo erinálik attuarallóardlugo (12) nâga-

(7) Att. Kap. 23. v. 8. nařkiutà (4).
(8) Vinimik immalik.
(9) Augtut Teſtamentitokame koïrſortun-éngimet Jeſuſim aua (Ebr. 9, 12.)
(10) Koïſſerſok tamannut, ajortèjt iſumakærnekarkudlugit.
(11) Pidluarkatigiſſégivſe nellekangitſomik.
(12) Tajma Gude kujaudlugo illerkokartut neřřinek ſorârangamik.

nâgamiko, anniput (13) Oliib kakkánut (14). 31. Tâva Jeſuſim okarbigèj: Unnuak manna tamàuſe mammiæſautigiomarpàuſinga; aglekſimamet (15): *Párſirſok unataiſſauara* (16) *ſauarpê idlo ſiammartiſſaput.* 32. Makkikumale (17) kingórna ſiudleriſſoauſinga Galilæamut. 33. Pelible ſâpa okallukbigallugo: Tamarmigloneet mammiæſautigigallóarpatit, mammiæſautigiomangidlui narpagit uanga. 34. Jeſuſible piâ: Illomut okaupagit, unnuak manna angutiviak tukingarſolik (18) kardlortinnago, miſſerſatigiomarparma pingaſeriardlutit. 35. Pelim okarbigà: Tokokatigiſſegallóaruvkidloneet, miſſerſatigiomangilàgit. Tajmatôg ajokærſukkæt tamarmik okariput. 36. Illegallugit tâva Jeſuſe ungalôkkamut, Getſemanimik attilingmut, piok, ajokærſukkædlo okarbigèj: Terſunga ingititſe, tejkunga tukſiariartortidlunga. 37. Pelilo, Zebedæuſiblo erneræk mardluk, ingminut piſipèj (19), allieiſulerdlunilo kokſellangâlerpok (20). 38.

(13) Jeruſalemmit.
(14) Att. Kap. 21. v. 1.
(15) Sakariaſikut. (16) Tokodlugo.
(17) Tokorſunnit.
(18) Tingmiangoak tukingarſunnik pappikartok.
(19) Ingmikortardlugit illegèj.
(20) Illumigut anniangâlerkigame.

Okarbigèj tâva: Tarniga allieiſungârkàu tokomun aglæt. Terſanētuaritſe pigârkatigallungalo. 39. Siùèitſiardlune tâva pædlorpok, tukſiardlunilo okallukpok: Atátaga! ajornangipet, ervnguſeng una (21) uamnit pærle! Iſumamnigle piſſengilak, pekkorſet pile. 40. Ajokærſukkædlo ornikamigit, ſinilerſut tikipèj, Pelilo okarbigà: Tajma udlub nællunærkota atauzerloneet nàudlugo (22) pigârkatigiginnäungiliſſinga? 41. Pigârdluſilo tukſiaritſe, urſernartomut pekkonnaſe; Annernek pilerigallóarpok, uïnigle (23) ajulerpok. 42. Aipekſánik ama tukſiariartorpok okalluglune: Atátaga! Ervnguſeng una uamnit pærneng ajorpet, imingikadlaruvne, tâva pekkorſet pigile! 43. Uteramilo ama ſiniktut tikinièj, uerngarnermit uïſaneng ajormeta. 44. Tajmáetidlugidlo (24) ama pingajuekſánik tukſiariartorpok, taukoïnarniglo okauzekardlune. 45. Tâva ajokærſukkæne tikipèj, okarbigallugidlo: Sulle tamerſa ſiniginnardluſe kaſſuærſaromaviſe? Attà! nedliuſimalerpok, innub niârna piſitäuſſamet ajortiglin arkſèjnnut. 46. Makkidlu-

(21) Sôrdlo annernartunnik immâuartok, imēipok: Annernartórſoang una.
(22) Killangoamigloneet.
(23) Timmile.
(24) Kemeglugit.

kidlusilo audlárta! Arèit! kaglilerkàu
uamnik pisitsirsok. 47. Sullilo tajma
kalluktidlugo, sunãuba Judase, ivkoa ar-
anek-mardlung (25) illæt, innuïérksoït
ænnalirsartut pappilirsartudlo illeksa-
ángamigit, sarkomeriok Pellesiúnernit
nnuïdlo utokaunertèjnnit. 48. Pisitsir-
ædle nællunærkotiksamik pigallóarèj, o-
kalluglune: Kunigeksara taunájomar-
ok; tigusiuk! 49. Erngerdlugo tâva
esuse ornikpà okalluglune: Pidluarkon-
arsillæt Rabbi! kunikpálo. 50. Jesu-
ible okarbigà: Ikingun-à! saag tikiupit?
esuse tâva ornikpæt, arksamingniglo pi-
erdlugo tiguæt. 51. Jesusiblo nejortèjsa
llæt sunãuba issækame, pænnane amuà,
elleslúnerublo kivga pænnãupa, siutéjard-
ugolo. 52. Jesusib tâva okarbigà: Pæn-
et innánut manguniaruk (26)! Pænna-
nik attortut tamarmik tokónekaromar-
neta pænnamik. 53. Imaloneet, mâna
tátamnut tuksiarsinnãungisugãinga Enge-
innik Legioninnik (27) arkanek-mardlung-
ik, amerdlinerniglo, tãursoma pajukkud-
unga (sernigirsiksamnik)? 54. Aglék-

(25) Ajokærsugèjsa.
(26) Pôminut mangule!
(27) Legione atauzek Tusindinnik arbanekangajek-tok: tajmãitomik Engelerpérksoït Jesusib pigal-lóarpèj.

kædle kannongmè tâva erkyſſegallóartut
Mâna tajmâiſſamet, 55. Tajmane innu
ïérkſoït Jeſuſim okarbigèj: Sôrdlo pejâïn
ſomut annirſoſe, pænnalirſardluſilo pap
pilirſardluſilo tiguniardlunga; udlut ta
pidlugit illivſine ivkſiâugallóartonga (28)
nalekbingmilo ajokærſoïvdlunga, tigung
ilauſingale. 56. Tamakkole tamarmi
tajmáëſerſimaput, Profétin aglegèjt erkó
kudlugit. Tâva ajokærſukkæt tamarmi
kemekpæt kemâvdlutiglo. 57. Jeſuſimigl
tigurſirſut, Pelleſiúnermut Kaifaſimut piſi
pæt, terſane Aglekkænning-iliſimarſut Uto
kâuneridlo kattiſimarſut. 58. Pelibl
kingunérſoagut mallikpâ Pelleſiúnerun
iglorſoánut; iſerdlunilo kivgæt ſenniæn
nut ingipok, naggata tekkojomaudlugo
59. Pelleſiúneridle, utokâuneridlo, kigli
ſióïrſudlo tamarmik ſeglutikſarſiorput Je
ſuſimut, tokotſuglugo, ſurſâërdlutiglo pig
allóarput. 60. Umnilo kapſeet ſeglûvd
lutik okautiginerdlugiartorât, tejmêito
ſurſâërallóartut. Kéſale ſeglutôuk mardlul
ſarkomerpuk, okalluglutik: 61. Un
okartok: Gudim igloa (29) aſſerorſimnâu
ara, udludlo pingaſut ſennakiglugo. 62
Pelleſiúnek tâva nekoïkpok, okarbigallugo

Akki

(28) Nejorallóarivſe.
(29) Nalekbirkſoak.

kkiniangilatit? Kannong-étomik okkoa
ssitlarpátit? 63. Jesusile niblingisinnar-
ok. Pellesiúnerub tâva pià, okalluglune:
ude tokosuïtsok tajdlugo piagit, okau-
udluta, Kristusioguït, Gudiblo erneripa-
t. 64. Jesusim okarbigà: Tajmamè (30);
kaupausile: Mattoma kingórngagut innub
iârna tekkyomarparse pirsàunerub (31)
llerpiæt tungáne ivksiarsok, killablo
uïèjne ersersok (32). 65. Pellesiúnerub
va annorârsæne alliktorpèj, okallugluni-
: (Gude) mitekà; adlamik nællunéjau-
ksamik pirsariakarnerpa? Attà, miteng-
erà mâna tussarikse. 66. Kannong isu-
avise? Sâpædle okalluglutik: Tokotek-
inâvok. 67. Kêna tâva ketserarpæt, issæg-
golo; adlædlo ajaupirsænnik unatarpæt.
8. Okarputtõg: Kristusi-à! uavtinut
koïniarit, kia unatarpátit? 69. Pelile
kkammane ungalôkkame ivksiarsok nivi-
siam ornikpà, okalluglune: Iblittõg Je-
se Galilæamio illegiviet. 70. Missiar-
orle tamása tussartidlugit, okalluglune:
kauzisit nælluvaka. 71. Anniniarmedle
lládlermut (33), adlab tekkoà, tãurso-
alo tersanẽtut okallukbigilerpèj: unatõg
esusime Nazaremiome-étartok. 72. Amalo
missi-

(30) Taunâvongamè. (31) Gudib pirsársub.
(32) Att. Kap. 24. v. 30.
(33) Ungalunnut silladliursunnut.

miſſiariok, okauzerdluglunilo (34) pimiok
Innuk tauna ilirſaringilara. 73. Terſug
utſiangormedle terſanētuartut ſarkomer
put, Pelilo okarbigæt: Illomut tauko
illegátit, okauzivin aglæt nællunéjarmati
74. Tâva pidluĕikorſilerſok ingminut
okauzerdluglunilo pilerſok: Innuk taun
ilirſaringilara. Erngĕinarlo tukingarſug
lin angutiviæt kardlorpok. 75. Pelibl
Jeſuſim okauzia erkaïà, okarbigángane (35)
Angutiviak tukingarſolik kavdlortinnago
miſſer ratigiomarparma pingaſeriardlutit
76. Annivdlunilo tâva kijangârkau.

KAP. 27.

Jeſuſe Pilatuſimut piſipæt. v. 1. 2. Judaſe illereitſeng
nermit ingminik kemípok. v. 3-10. Jeſuſe P
latuſimut erkartōunekardlunilo anniartipok.
11-31. Kikiektorbingme ſennerutilingme tok
vok. v. 32-54. Timmâ Joſefim illià, v. 55-61
Illervâ pâriniarpæt. v. 62-66.

Kaulermedle Pelleſiúnerit, innuïdlo uto
kàunereet, tamarmik kiglifiōuput Jeſuſ
pivdlugo, tokotſukallóardlugo. 2. Keler
ſordlugolo audlarupæt, nunablo nalegánu
Pontiuſimut Pilatuſimut tunniupæt. 3
Piſitſirſæt Judaſib tâva tokotekſāulerſok
tek-

(34) Gude tajnerdluglugo. (35) Vers. 34.

kkogamiuk, perkikſimilerpok, anning-
ırſædlo ivko ungnirſut kollidlo (1) uter-
ſartorpèj Pelleſiúnernut utokàunernud-
, okalluglune: 4. Ajortulliarkāunga,
ık pingitſok piſinavko (2). Taukole okar-
ıt: Sugikput? Iblit peet (3)? 5. An-
ingāurſædlo nalekbingmut nellúkpèj,
ıdlardlunilo kemitſartorpok ingminut.
Anningāurſædle tauko Pelleſiúnerit tig-
èjt, okalluglutik: Illuangilak, makko
alekbium iklerbirkſoánun illivdlugit,
ıngmun akkiómeta. 7. Kigliſiōudlutig-
ingmikut, taukoninga (anningāurſæn-
ık) marıortub nautſêvia piſſiarát, tek-
ornartænnut illivekſāukudlugo. 8. Taj-
āitomik nautſêvik tauna *aub nautſêviánik*
jnekarpok ſulle udlome. 9. Tajmane
kóſimavok okauzeng ivna Profétikut
eremiaſikut, ima pimet (4): *Anningāur-*
edlo ungnirſut kollidlo, Iſraëlib kittôrnèjnit
ſſiaming akkigalloej, pièjt; 10. *Taukolo*
kkigallugit marıortub nautſêviánik piſſirſut;
alekkab tajma innémanga (5). 11. Jeſuſile
nunab

(1) Kap. 26. v. 15.
(2) Innuk pingitſok tokokorſirſunnut tunniúnavko, auálo tâva koïſſamet.
(3) Tamanna nellinginarârput, kiſſivit pirſôgavit; ſaagme miſſikſungitſotit?
(4) Sakariaſim aglegèjne tamakko aglekſimaput.
(5) Sôrdlo Nalekkam okallukkoánga.

nunab nalegæt ſáne kikârpok; Nunabl
Nalegæt aperſorpà, okalluglune: Jödi
nut kongiovit? Jeſuſible okarbigà: Ta
mamè. 12. Pelleſiúneridlo Utokàuneric
lo paſſimæne akkingiſinnarpèj. 13. Tàv
Pilatuſim okarbigà: Tuſſangilatit, kanno
aktigïrſomik paſſingârpátit? 14. Akkin
idlui narpále okauzimik atauzimiglonee
nunab nalegà ayajſungïrmiſidlugo agla
15. Nedliutomile (6) nunab nalegà pa
nærſimarſun illænnik parnærutéjaïrſarà
innungnudlo tunniudlugo piomarſæt. 1
Tajmanile ajornermik parnærſimarſoka
tut, Barrabaſimik attilingmik. 17. Ta
mäitomik kattiſimameta, Pilatuſim oka
bigèj: kina uamnut parnærſimajungna
lerkoviſiuk, Barrabaſiloneet, Jeſuſilone
Kriſtuſimik täïrſak, täurſominga tunnín
karkudluſe? 18. Nællungikallóarame
kingarallugo piſikæt. 19. Erkartõubin
mile ivkſiamet, nulliæt ima okautſarto
koà: Tauna illuartok pirſaràunago, vo
ziak ſiniktorallugo erdlokingârama. 2
Pelleſiúneridle utokàuneridlo kajumikſ
lerpèjn innuït, Barabaſimik tukſiarku
lugit, Jeſuſile tokókudlugo. 21. Nunab
nalegæt pivièj okallukbigallugit: Okk
ardlæk kina piomaviſiuk, ipperardlugo
tunn

(6) Paaſkiurſaránget.

unniusségiga illivsinut? Okarpudle: Barabase. 22. Pilatusim okarbigèj: Sysségga tâva Jesuse, Kristusimik taïornekartok? Tamarmigle okarbigæt: Kersungmut sennerutilingmut kikiektortikile! 23. Nunable alegà okartok: Sumingmè una ajortullia? Niblingârdlutigle sualulerput, okalluglusik: Sennerutilingmut kikiektortikile! 24. Pilatusible missilikamigit, ajulerine, pikiórsoangolersinnarmetale, imek tâva pià, rksænilo ubarpèj innuït tekkóænne, okaluglunilo: Pingitsôvonga oma illuartum uánut, illipse pisitse (7)! 25. Innuïérksoït amarmik tâva akkiæt: Auà uavtinut kitôrnavtinudlo pigile (8)! 26. Tâva Barabase taukonunga annisipà; Jesusile ipeartortikà, pisipálo, kersungmut sennerutilingmut kikiektorkudlugo. 27. Nunab alegæt sorsuktuksèjsa tâva Jesuse ingmingut pisipæt erkartôursivingmut (9), sorsukatitiglo tamása tâursomunga katterssorpèjt. 28. Mattardlugolo piæt, annorâmiglo aukpadlârikssomik kadleriæt. 29. Kakidlarnekotâursædlo (10) perdlajdlugit niakorutikssamik

(7) Pigaussuk pinnekaromarposse.

(8) Pingitsôpet, pitlarnekarsinnarlata.

(9) Erkartôursivium illánut, imaloneet: ungalôkkamut iglórsub sillatánètomut.

(10) Att. Kap. 7. v. 16. naikiutà (14).

tikſamik pilliput, niakoánudlo illivdlugo
ſudlortômiglo (11) ajaupirſerpæt arkſèjſigu
tellerpeeſigut; ſérkomiarbigallugolo, mi-
ſautigallugolo pilerpæt okalluglutik: Pid
luarkonarſillæn (12) oma Jödit Kongiæt
30. Ketſerardlugolo ajaupiarlo ſudlortôk
tigudlugo, tamattominga niakoa annauler
pæt. 31. Mitautigiſimagamikolo, kalli
pâmik annoréjarpæt, nangminerngèjnigl
annorèjnik attitipæt, kikiektoriarkudlugol
audlarupæt. 32. Annigamiglo (13), innul
Syrenemio, Simonimik attilik, kanning
ârpæt; tauna erdlokópæt, kikiektorbikſ
ſennerutilik erſukudlugo. 33. Audlaru
pæt tâva nunamut, Golgatamik attiling
mut, imēipok: Niakôrnamik (14) taïórne
kartomut. 34. Tâva ſêrnartomik ſunga
mik akkuſimarſomik (15) imipæt; taman
nale ôgiaramiuk, imeromangilak. 35
Kikiektortèjſale annorèj ingmingnut augo
arpèjt, immerautigallugidlo; erkókudlug
Profétim okauzia (16): *Annorârſaka augo*
arpèj

(11) Iviûrſârſoarmik, imaloneet: Nappârtûrſami
ſudlolingmik.
(12) Ullapiſautekarit.
(13) Iglorpérkſoarnit audlarunamiko.
(14) Imaloneet: Niakolingmik v. Kangerum innánil
(Niakornârſuble Golgata nelliginerrokókâ.)
(15) Vine ſêrnangajektok, Myrramiglo ſungárnitſ
mik akkunilik, pinerpâ. (Mark. 15, 23.)
(16) Davidim ivngerutèjne.

rpèjt ingmingnut, illudligale immerautig-
t. 36. Terſanilo ivkſiaüardlutik alla-
arngarſorpæt. 37. Niakoædlo kollág-
t paitſiſà (17) illiæt, ima aglekſimarſok:
Terſa Jeſuſe, Jödit Kongiæt. 38.
legallugo tâva pejáïrſuk mardluk kikiek-
riægik, ardlæk tellerpiæt tungánut, ai-
álo ſâumiæt tungánut. 39. Sarſuktudle
itautigæt, illekkimiſârdlutiglo, okallug-
tiglo: 40. Nálekbingmik aſſeróïrſotit,
dludlo pingaſut ſennaudlugo (18), oma!
lingnik annaurſeet; Gudim erneripatit,
va ſenningarſomin akkarit. 41. Tajma-
Pelleſiúnerit mitautigiviættóg, Aglek-
ænning-iliſimarſut utokâuneridlo illegal-
gît, okalluglutiglo: 42. Adlæn annau-
allóarèj, ingminik annaurſiginnâunane;
raelitit Kongigipæne, mâna ſenningarſo-
in akkarle, operiomarparput tâva. 43.
ude tettigigâ, annauliuk mâna, nuenne-
gallóaruniuk; Gudim ernerigâne unner-
et. 44. Tajmale pejáïrſuktóg ſenning-
ſomut kikiekſimakatækit (19) piviæk.
5. Udluble nællunærkota arbaningormet
una tamarme târtórſoangolerpok, kollin-
illo-

(17) Tokorſutâ.
(18) Okauzee pivdlugit Joh. Kap. 2. v. 19.
(19) Ardlakit. (Luk. Kap. 23. v. 39.)

illoæt nedliutſerdlugo. 46. Nællunærkodle arbanek-ſiſſamangormet, Jeſuſe niblingârpok okalluglunilo: Eli! Eli! Lama Sabaktani? imēipok: Gudiga! Gudiga! ſaag kemekpinga? 47. Terſanētudle illèjſa tamænna tuſſaramiko, okarput: Eliaſe oma kákoa. 48. Erngerdlunilo illæta akpadlune miluartok tiguïartorpà, ſêrnartomiglo immerpà, ſudlortômudlo kappudlugo, imípa. 49. Adlædle okarput: Voitje! attegole, Eliaſin annautſartyſſanerpàuk? 50. Jeſuſile amaniblingâriok, annerningærdlunilo. 51 Nalekbírkſum unga tâva ſunāuba, pàuanga ſammungalo aglæt, ſēkpok mardlungordlune; nunalo ſejuktórſoangorpok kârſudlo kopilerdlutik. 52. Illerveedlemattuærput; Kapſeedlo illuartut ſinivikalióartut (20) timmèjt makkiput; 53. Illivernidlo annivdlutik makkimet (21) kingórnane, iglorpérkſoarnudlo iblernartunut (22) iſerdlutik, kapſeennut ſarkomeput. 54. Sorſuktukſædle Nalegæta, nejortèjſalo Jeſuſimik allaparngarſóïrſut, nuna ſejuktórſoangortok, adlædlo tamakkkannok pirſartut, tekkogamikit, annilang

ârkàu

(20) Tokongarſut umarkikput.
(21) Jeſuſe.
(22) Jeruſalemmut (Nalekbírkſoak Gudim iblerit terſanēmet, tajma taïornekartok.)

rkàut, okalluglutiglo: Illomut innung una
Judim ernerà. 55. Arnædle kapſeet terſa-
ētut, ungeſikſomit tamakkoninga irſigi-
artut, taukoa Jeſuſe Galilæamit malli-
æt, kivgartorbigigættōg. 56. Akkor-
ænnētut Maria Magdalena, Marialo
akob Joſeſiblo arnæk, Zebedæuſiblo
rnereeſa arnæt (23). 57. Unnulermedle,
ngut piſſōk Arimatæamit, Joſefimik atti-
k, nangminektōg tauna Jeſuſim ajokær-
ugarángane, tikiupok. 58. Tāurſoma
ilatuſe ornikpà, Jeſuſiblo timmánik ke-
uvigà; tâva timmà Pilatuſib tunniukoà
iurſomunga. 59. Joſefib tâva timmà
ià, annorákſamudlo ſátomut iblernarto-
nut imudlugo. 60. Illivertâminudlo kâr-
ome illulikorſaminut illià; ujarárſoarlo
rkſakardlugo illergvub pánut pià, aud-
ardlunilo. 61. Maria Magdalenale Ma-
ialo adla terſanēdlutik, illergvum akkſane
ngipuk. 62. Aipánile opellungârſarbium
dloæt (24) tugliane (25), Pelleſiúnerit Fa-
iſæridlo Pilatuſimut katterſorput. 63.
Okalluglutik: Nálegang-à! Erkáïarput
eglokittáïrſong ivna, ſulle innutidlune
kartok: *Udlut pingaſut kingornæ tigut* (26)

(23) Zebedæuſib nullia.
(24) Opellungaiſſameta Sabbatiſiorkudlutik.
(25) Sabbatiolermet.
(26) Udlúk pingajuángne.

makkitſomarponga. 64. Tajmãitomik udlut pingajuæt naytſorſorniardlugo illivèk pârikikſarkogiuk, ajokærſugèjſa unnuame tigligiartorkonnago, innungnudlo tâva okarkennaput, tokorſunnit makkiſimarſok unnerdlugo, ſeglokittarnerlo kingurdlerpãk ajornerryomarpok tâva ſiurdlerpãmit. 65 Pilatuſible okarbigèj: Terſa pârſirſukſæt, iſumavſiniglo pârikikſartitſartorſiuk! 66 Tâva audlarput, illivèk pârikikſartidlugo pigârtunnut, ujarak (27) nakirſuſeramiko (28).

KAP. 28.

Jeſuſe tokorſunnit makkipok. v. 1-10. Pigârtut tamanna ſeglutigikudlugo anningãurſænnik tunnenekarput Jödinnit. v. 11-15. Ajokærſukaminut ſarkomerpok, koïrſikudlugidlo. v. 16-20.

Sabbátile kangiumet, udlut ſiurdliænnakaulermet, Mariab Magdalenab, Mariabladlab, illivèk ornikpæk tekkoniardlugo 2. Nunale ſunãuba ſejuktórſoangorpok Nalekkam Engelia killangmit akkarmet ujararlo (illergvub) pánit pæriartordlugo kanudlo ingidlune. 3. Tãurſomale tau to

(27) Illergvub mettua (v. 60.)
(28) Nakirſumik nællunærkutſerdlugo.

oa ingnaglegiartun-étok, annorálo aputit-
t kakortigàu. 4. Pàrsirsudle erksigi-
erdlugo ôlikput, tokorsutudlo élerdlutik.
. Engelible arnæk piæk okalluglune:
rksikennatik, Jesuse Nazaremio kikiek-
orsimagalloak ujariktik iliſimoautik. 6.
'amánengilak; makkisimagame, sordlo
kartok. Nalekkam innigigalloà tekky-
torko. 7. Audlarasuardlutiglo, ajokær-
ugèj okarbigiartorkit, tokorsunnit makki-
marsok: attálo, siurdlerisauarse Galilæ-
nut, tersane tekkyomarparse. Attà!
ersa okaukallóarivtik tamattominga. 8.
aukole illivermit anninasuarpuk, erk-
vdluaiglo tipeitsungårdlutiglo, akpadlu-
glo tamanna okautigiartorpæk ajokær-
gèjnut. 9. Ingerdlatidlutigle, ajokær-
gèjnut okautigiomaudlugo, Jesusib su-
uba nellãupæk, okalluglune: Pidluar-
nnarsisitik! Ornikpægle, isigèjlo er-
ngniardlugit pædlorbigallugolo. 10.
sisib tàva okarbigæk: Erksikennatik!
ttængutika okautsartorkit, Galilæamut
dlarkudlugit, tersanilo tekkysauánga.
. Tersungale ingerdlatidlugit, pigårtun
èjt sunãuba iglorpérksoarnut piput, Pel-
iúneridlo tamannik pisimarsunnik okau-
jt. 12. Taukoalo utokàunerit illegal-
git, katterſordlutik kigliſiõuput, ſorſuk-

tukſædlo (1) anningâurſænnik namaktun
nik tunnièjt. 13. Okalluglutiglo: Im
okaritſe: *Ajokærſugèjſa tigligiartorèt u*
nuame, ſiniktidluta. 14. Nunablo naleg
æt tuſſaumalerpago, okaukikſarniaroma
parput, illipſilo pingitſôtiſſoauſe. 15. Tau
koale anningâurſæt pièjt, piniardlutiglo
ſôrdlo ajokærſorǽtik. Tamannalo Jöd
okauzerilerpǽt ſulle udlome aglǽt. 1
Ajokærſukkædle tâivko arkaneglit Galila
amun audlarput kakkamut, terſunga Jeſu
ſib pekkomatik. 17. Tekkogamikolo pæ
lorbigǽt; illèjdle nekkimaput. 18. J
ſuſible ornikpèj, okallukbigallugidlo, in
pivdlune: Pirſâunek tamarme (2) killan
milo nunamilo uamnut tunniuſimavok (3
19. Tajmâitomik innuït tamáſa ajokæ
ſoriartorſigit, koïvdlugidlo Atátab, Nia
nædlo, Annerſáblo illuartum akkánut (4
20. Ajokærſorſigidlo, mallikkudlugit t
máſa pekkorſaka illivſinut. Attálo, udl
tamáſa nejortuï naromarpauſe (5) ſillarſi
naggatánut.

Evang

(1) Pigârtogalloæt Jeſuſim illergváne.
(2) Tamannut.
(3) Innuït pidluarſarkudlugit, ſumêtarángeta.
(4) Gude Atátak, Niârnalo, Annerſárlo illuart
operbigikudlugo.
(5) Umneet tekkukſâunanga, tejmêitok illom
lunga.

Evangeliume
Markusim Aglegà.

KAP. I.

Johanneſe okallulerpok koïſivdlunilo. v. 1-8. Jeſuſe koïſipok urſernekardlunilo. v. 9-13. Ajokærſugakalerpok. v. 14-20. Okalluglunilo uſſornartulliok kapſeennik. v. 21-45.

Terſa Evangeliumib, Jeſuſimik Kriſtuſimik, Gudib niarnánik, aularkāuta: 2. Sôrdlo Profétingne (1) aglekſimavok: *Arèit, Engeliga ſiúnerne audlartipara, akkutikſet ſiórnget illuarſariartorkudlugo* (2). 3. *Nipigà innukajuïtſome tordlularſub: Nalękkam akkutikſa illuarſarſiuk, akkoſinikſęjlo nardlorſardlugit* (3). 4. Johanneſe innukajuïtſome (4) koïrſiok, ajokærſoïvdlunilo koïrſumik ſánermut, ajortærutikſamik. 5. Judæamiudlo Jeruſalemiudlo tamarmik annivigæt; koïſidlutiglo tāurſomunga Jordanime

(1) Malakiaſikudlo Eſaiaſikudlo.
(2) Att. Matt. K. 11. v. 10.
(3) Att. Matt. K. 3. v. 3.
(4) Att. Matt. K. 3. v. 1. narkigutà (1).

danime kôrkſoarme, ajortimingnik angiûr-
ſingitſut. 6. Johanneſile annorákartok
Kamélib merkoeenik, keterutekardlunilo
amiminermik, piglertædlo, egytſædlo nark-
ſamiut pôruſingoejt tungoſungnitſut, nek-
kigèj (5). 7. Okalluglunilo ima piok:
Kingúnevkut pirſokaromarpok uamnit
nekkônerrurſomik, tauna okkuvigallugo-
loneet iſigamæglo ſingærdlugik kingakon-
nakãunga. 8. Uanga imermik koïgallóa-
rivſe; tãurſomale Annerſámik illuartomik
koïomarpáſe (6). 9. Udlut tauko Jeſuſi-
ſõg Nazaremmit Galilæamẽtomit piok,
Johanneſimudlo koïſipok Jordanime. 10.
Erngerdlunilo, imermit kakkimet, killak
angmarſok tekkoà, Annerſárlo Duïſut kol-
lánut akkartok. 11. Nipilo killangmit
perpallukpok: Iblit ernerágit, aſſanartong-à,
nuennerirſara (7). 12. Erngẽinak tâva
Annerſáb innukajuïtſomut audlartipà. 13.
Udludlo mardlungnik ungnirſarkattartut
terſane innukajuïtſomẽtok, Satanimudlo
urſerſimarſok, nerſutinnẽdlunilo; Engelidlo
kivgartorbigæt (8). 14. Johanneſile piſi-
tãugallóarmet (9), Jeſuſe Galilæamut piok,

Evange-

(5) Att. Matt. K. 3. v. 4.
(6) Att. Matt. K. 3. v. 11. narkigutà (7).
(7) Att. Matt. K. 3. v. 16. 17.
(8) Att. Matt. K. 4. v. 1-11.
(9) Parnærſimavingmut.

Evangeliummiglo okallulerpok Gudib na-
egaviánik. 15. Ima pilerdlune: Nedli-
pok, Gudiblo nalegávia kaglilerpok;
niardlusilo Evangeliume operisiuk. 16.
Tessérsuble Galilæamêtub sinâne pissuka-
ne, Simone nukálo Andrease tekkoæk kark-
usersuk; aulisartógamik. 17. Jesusiblo
karbigæk: Malliktinga, tâva innungnik
ulisartungortitsomarpautik (10). 18. Kark-
utitik tâva erngerdlutik kemeglugit mal-
kpæk. 19. Tersangalo sioèitsialerame,
akob Zebedæusib (niârna), nukálo Jo-
annese tekkoæk, umiársoarmêtuk kark-
utitik opellungârsardlugit. 20. Erngerd-
unilo kákomatik, angursik Zebedæuse
ivgædlo umiársoarmêtut kemekpækit,
nalliglugolo. 21. Kapernaumudlo iser-
ut; tuoviordlunilo Sabbatiursaránget kat-
simaubingmut iserpok, ajokærsoïvdlunilo.
22. Ajokærsutálo usorikæt; pikkunarto-
igtut ajokærsormatik (11), Aglekkænniglo
isimarsutun-énane. 23. Tersanilo innuk
attisimaubiænnêtok annersâmik majung-
artomik (12) illumiolik, tauna niblilar-
ok; 24. Okalluglunilo: Ijâi! Sugautigit
esuse Nazaremio? Asseroriartorpautigut?

(10) Att. Matt. K. 4. v. 19. narkigutâ (14).
(11) Att. Matt. K. 7. v. 29. narkigutâ (21).
(12) Annersâpilungmik.

kinãurſotit iliſimauagit, ivna Gudim illua
rirſà (13). 25. Jeſuſib tâva ſioraſârpa
okalluglunilo: Nipangerit; omangalo an
neet! 26. Annerſáblo majungnartul
pingârpa; niblingârdlunilo tãurſomang
anniok. 27. Tamarmik tâva ijãimivd
lutik ingmingnut okallukput, imalo aper
ſortardlutik: Suna terſa? Suna una ajokær
ſutitâk? Annerſættõg majungnartut ſuka
nerſomik innèmmagit, taukoalo nalekpǽ
28. Erngẽinarlo tuſſaumauǽt Galilæan
erkánẽtut tamarmik. 29. Erngerdlutigl
kattiſimaubingmin anniput, Simonib An
dreaſiblo igloǽngnut pivdlutik, Jakob Jo
hanneſilo illegallugik. 30. Simonibl
ſekkia innængarſok, kannimanermik nap
parſúſilik; erngerdlutiglo tãurſoming
okarbigǽt. 31. Orniglugolo arkſèjſigu
tiguà, makkitidlugolo, kannimanartub tav
terſangãinak kemekpà; kivgartorbigèjlo
32. Unnungmedle, ſekkinek tariſimamet
tamáſa nappautiglit tornârſuglidlo tãurſo
munga piſipèjt. 33. Iglorpérkſoarmiudl
tamarmik iſertarbiub ſillatánut kattiſima
put. 34. Amerdlarſudlo tamannik nap
pautiglit kaitſorſarpèj, annerſápiluïdlo kap
ſeet anniſipèj, annerſápiluïdlo okallukongi
lèj, ilirſarimæne. 35. Akkagômedlo, ſull
târtid

(13) Annaurſirſukſãugalloak.

tårtidlugo, makkiàrdlune anniok, innukajuïtsomudlo audlardlune, terſanilo tukſiarpok. 36. Simoniblo nejortèjſalo malligaſuarpæt. 37. Nennigamikolo, okarbigæt: Tamarmik ujarpatit. 38. Okarbigèjlo: Iglorpéngoænnun okkonunga kanninerrurſunnut audlarta, terſaniſög okallukudlunga; tamanna pivdlugo tamāungnarama. 39. Kattiſimaveennilo Galilæame tamárſoarme ajokærſóïok; annerſapiluïdlo anniſipèj. 40. Pupikſub tâva tukſiarbigiartorpà, ſerkomiarbigallugolo okallukbigà: Piomaguït, pupærutiſinnāugallóarparma. 41. Jeſuſible nákingârpa, arkſænilo iſſæktordlugit aktorpà, okallukbigallugolo: Piomavonga, pupærutit! 42. Tajmalo okallungmet, terſangāinak pupiub kemekpà, pupærudluïnalerpok tâva. 43. Innertingârpalo, erngerdlugolo anniſipà. 44. Okarbigallugolo: Mianerſorit, adlænnut tamanna okautigirſaràunago; Pelleſimudle ſarkomeriartordlutit peet, Moſeſiblo tunniukorſa tunniùk, pupærunavit nællyungnærkudlugit (14). 45. Annigamile okallukpadlàlerpok, tamannalo unnipkautigilerdlugo nellinginarnut, kingórna tajmāitomik Jeſuſe iglorpérkſoarnut iſerſinnāungitſok angiurſinane; ungatænnile innukajuït-

(14) Att. Matt. K. 8. v. 4.

juïtſunnêlerpok, terſungalo tamannit or nikpæt.

KAP. 2.

Tumaktortok Jeſuſib kaitſorſarpâ. v. 1-12. Tumnir futinnik katterſóïrſut neïrikatigèj. v. 13-17 Ajokærſukaminik ſernikſóïok. v. 18-28.

Kingórnalo, udlut kapſingoangormeta, ama Kapernaummut iſerpok; iglomêtorlo tuſſaumauæt. 2. Erngerdlutik tâva kapſêrſoït kattilerput, innikſærudlutik pánilo aglæt, taukolo okauzimik pilerpèj (1). 3. Illèjſalo ornikpæt, tumaktorſimarſomik aitſirſut, tauna ſiſſamat akkiarpæt. 4. Innungnidle padlingneng ajuleramiko, iglub, innigigalloæt, aurgvee pærpejt, kolilálo angmaramiko ſinikbik tumaktortum innængavia terſóna ningipæt. 5. Operſúſiædle Jeſuſib tekkogamiuk, tumaktorſimarſok okarbigâ: Erneng-â! Ajortetit iſumakærnekarput. 6. Aglekkænnigle iliſimarſun illèjt terſane ivkſiaput, umatimikudlo iſumalerput: 7. Saag una tajma miteklerpa? Kina Gudiungitſok ajortærutitſiginnâua? 8. Jeſuſilo erngerdlune annerſámine iliſimalerpok, tajma illumikut iſumakalerſut, okarbigallugidlo: Saagme tajma umativſine iſumalerpiſe? 9. Surdlek

(1) Ajokærſolerpèj.

ek ajornanginerroa? Tumaktorſimarſo-
nut okallungnerloneet: Ajortetit iſuma-
tærſimaput? Imaloneet okarnek: Makki-
it, innængaveedlo tigudlugo, piſſuktuarit?
0. Iliſimakudluſile, innub niârna nuname
jortærutitſiginnâurſok; tâva tumaktorſi-
narſomut okarpok: 11. Okaupagit: Mak-
itit, innængaveedlo tigudlugo piûk,
ngerdlardlutidlo! 12. Erngerdlune tâva
nakkipok, innængaviglo tigudlugo, ta-
narmik tekkóænnit anniok; tamarmiktõg
nnilârput, Gudilo uſſorallugo okarput:
Tajmãitomik tekkungiſẽinarpogut. 13.
Ama tâva anniviok teſſerſum erkánut;
nnuïdlo tamáſa orniktine ajokærſorpèj.
14. Ingerdlatidlunilo Levi Alfæuſib (Ni-
irna) tekkoà, tunnirſartarbingme ivkſiar-
ſok, taunalo okarbigà; Mallinga! Nekoïg-
unilo mallikpà (2). 15. Imatõg piok: Ig-
oane ivkſiatidlugo nerrivingme, tunnir-
ſutinnik katterſóïrſut ajortulliartudlo a-
nerdlarſut Jeſuſe ajokærſugèjlo ingikatig-
èjttõg nerrivingmut; kapſẽiometa, mal-
iglugolo pimeta. 16. Aglekkæning-iliſi-
marſut Fariſæridlo tâva tekkungnikamik,
unnirſutinnik katterſóïrſut ajortulliartudlo
nerrikatigángagit, ajokærſugèj okarbigèjt:
Sunàuna, tunnirſutinnik katterſóïrſut ajor-
tulli-

(2) Att. Matt. K. 9. v. 9.

tulliartudlo nerrikatigallugidlo imerka-
tigèj? 17. Jesusiblo tamanna tussaramiul
okarbigèj: Perkiksut kaitsorsäirsomik pir
sariakangilæt, napparsimarsudle kissimik
Illuartut kákoïartungikika, ajortulliartudl
adlamik isumakarkudlugit pigallóarponga
18. Johannesiblo Farisæridlo ajokærsug-
èjsa esinginiardlutik illerkokartut apersо-
riartorpæt: Saag Johannesib Farisæridl
ajokærsugèjt esinginiararæt,ajokærsuketidl
esinginiangipæt? 19. Jesusiblo akkièj
Nulliartomut tikkeræt esinginiarsinnäupæt
nulliarnâb nejortuarmatik? Nulliarnâb
nejorneráne esinginiarsinnäungikallóarput
20. Kakugole nulliarnâk taukonanga aud-
larutsomarpæt, távalo esiomaissäissaput (3)
21. Annoratokârlo illârtorâingilæt anno-
rartâminermik; tajmale pigallóarpeta, il-
lâksa alliglugo, nutâk pissokâmut (4), al-
lingnek ajyvsâromarpok. 22. Vinilo nutâk
pôrusisokænnut immerâinginiæt, pôrutsi
tâva Vinimut nutâmut allissegallóarmeta
Vinilo koïlukssinnardlune, pôrutsidlo asse-
rordlutik; Vinile nutâk pôrusisænnut im-
mériakarpok (5). 23. Jesusilo Sabbátime
näursut timiûrsekssæn akkornænne pissung-
met, ajokærsugèjsalo ingerdlatidlutik kar-
si

(3) Att. Matt. K. 9. v. 15. (4) Illâksäukudlugo
(5) Att. Matt. K. 9. v. 16. 17.

it nytſulermatigit. 24. Fariſæerit tâva okarbigæt? Arèit! Saag Sabbátinne pirſekſungitſomik piniarpæt? 25. Okarbigèj âva: Attuáingiſêinarpiſe, David kannongliortok, illænilo, kângnermit pirſariakarnet? 26. Kannok Gudim igloanut, Abiatarimut Pelleſiúnermut, iſerdlune timiúrſæt tekkurſekſæt neſſigèj, nauglo neſſirſekſâungikallóartut, kiſſienne Pelleſinnut, kannorlo illaminut tunniumigèj (6)? 27. Okarbigivièj: Innuk pivdlugo Sabbáte pingortiſimagallóarpok, Sabbátile pinnago innuk (pingortiſimavok). 28. Tajma innub niârna nalegávok Sabbátimun aglæt.

KAP. 3.

eſuſe ama uſſornartullivdlune kaitſorſáſſok. v. 1-6. Annerſápiluïdlo anniſipèj. v. 7-12. Ajokærſukæn arkanek-mardluk ingmikôrpej. v. 13-19. Aglekkænning-iliſimarſunnit mitengnekarpok. v. 20-30. Arne kattængutinilo okautigèj. v. 31-35.

Amalo kattiſimaubingmun iſerpok; innuglo terſanêtok, tâurſoma arkſèjſa igdloee tokungarſut. 2. Allaparngarſorpædlo, Sabbátime kaitſorſáïſſeſugallugo; paitſikſarſiordlutik tâurſomunga. 3. Innungnut tokungarſunnik arkſalingmut tâva okar-

(6) Att. Matt. K. 12. v. 3. 4.

okarpok: Nekoïglutit māunga peet! 4 Okarbigèjlo: Sabbátime ſullineng illuarnerpa? Ajungitſulliarnerloneet, ajortulliarnerloneet? Tokomin annaurſinerloneet, tokotſinerloneet? Niblingilædle. 5. Kamaglune tâva ſieglugit irſigèj allieiſutigallugidlo, umatèjt mangertorſōmeta (1) innuglo tauna okarbigà: arkſetin iſuïkít Iſuïpèjlo igdlomigtut piungnælerſut. 6 Fariſæridlo anniput, erngerdlutiglo Herodeſim innuvtèj illegallugit kigliſiōulerput tāurſomunga, kannong innuæromagalloarǽt. 7. Jeſuſile ajokærſukkæne illegallugit teſſérſoarmut audlarpok; innuïérkſoïdlo mallikpǽt Galilæamit, Judæamidlo. 8. Jeruſalemmidlo, Idumæamidlo, Jordaniblo akkíanit pirſut, Tyruſiblo Sidoniblo erkǽngne iglokartut, innuïérkſoït uſſornartulleenik tuſſartut, ornikpǽt. 9 Ajokærſukkaminudlo okarpok, umiaitſiak piginnāungorſarkudlugo, innuït tettikonnane. 10. Kapſérſoït kaitſorſarallóarmagit, tajmāitomik anniaglit nungudlutik padlingniarpǽt aktoromaudlugo. 11. Annerſædlo majungnartut (2) tekkurſarángamiko, pædlorbigǽt, niblerdlutiglo okallukput: Gudim ernerátit. 12. Innertingâr-

(1) Utereetſórſōmeta.
(2) Annerſâpilungnik illumiuglit.

ngârpejlo, okautigikonnane. 13. Kak-
mudlo majoarpok, piomarſænilo ká-
ej; taukoa tâva ornikpæt. 14. Arka-
k-mardlugle pekkoèj nejortuarkudlune,
kallugiartortitſomaudlugit; 15. Nap-
utidlo kaitſorſarſinnâukudlugit. 16.
monilo aitſerpà Pelimik. 17. Jakoblo
ebedæuſib niârna, Johanneſilo Jakob
ikà, (tauko aitſerdlugik Boanergeſimik,
nēipok: kadliub kittôrnǽngnik) (3). 18.
ndreaſilo, Filippuſilo, Bartolomæuſilo,
attæuſilo, Tomaſilo, Jakoblo Alfæuſib
ârna, Taddæuſilo, Simonilo Kananiteſe;
9. Judaſilo Iſkarioteſe, taunamè piſitſir-
igalloà (4). 20. Iglomudlo piput,
nalo innuït kattiſimalerpu., nerrinerlo-
et ajulerſidlugit. 21. Nejortèjſalo ta-
anna tuſſaramiko, anniput innertero-
audlugo; ſualukerſok unnerdlugo. 22.
glekkænning-iliſimarſudle, Jeruſalemmit
rſut, okarput: Beelſebulekarpok (5), an-
rſæpiluïdo nalegæt ikiortigallugo anner-
piluït anniſitarèj. 23. Kákudlugit tâva
allukbigèj arſerſôutin attordlugit: Kan-
ng-illivdlune Satanaſib aipe anniſiſin-
nâuàuk

(3) Kimiktônermanik tajma tâïej.
(4) Jeſuſib.
(5) Att. Matt. K. 12. v. 24. narkigutâ (9).

nâuàuk (6)? 24. Nalegáviublo innue
ingmingnut illegeegungnærpeta, nalegávi
tauna émerſorſinnâungilak. 25. Iglotô
arkſoardlerune, iglo tauna émerſorſi
nâungilak. 26. Satanaſilo ingminut al
kerartolerune, arkſoardlerdlunilo, tâv
émerſorſinnâunane ajuleromarpok. 2
Nekkoàrſum igloanut iſernek, pekkotè
niglo péjardlugo, ajornarallóarkàu, kiſſ
enne nekkoárſoak kelerſorkârdlugo, iglo
tâva péjarnekaromarpok. 28. Illomu
okaupauſe; Innuït kittôrnejt (7) ajort
mingnik tamannik iſumakærbiginekarſi
nâuput, mitengnermingniglo, kannong
aktigirſomik aglæt miteklerunik. 2
Annerſâmudle illuartomut arkſoarnarto
mik okalluktok iſumakærbiginekarnauv
ængilak iſukangitſomut, pitlægekſâinavor
nâkſâungitſomut. 30. Majungnartomi
annerſâkartok unnermæne. 31. Tâv
nukèj arnâlo tikiuput, ſillatânêlerdlutigl
kákolerpæt. 32. Innuïdlo ivkſiaudluti
illugallóarpæt, taukoale okarbigæt: Att
arnavit nukavidlo kammanêtut aperkoti
átit. 33. Akkièjlo okalluglune: Kir
arnarâra? kikudloneet nukarâka? 3
Auaminilo ivkſiarſut ſieglugit irſigè
oka

(6) Att. Matt. K. 12. v. 26.
(7) Imêipok: Innuït nungudlutik.

okalluglunilo: Arèit! terſa arnara nuka-
kalo. 35. Gudib pekkorſánik nálektok
nukarángavko, nejægallugolo, arnaral-
ugolo (8).

KAP. 4.

ésuſe arſerſõutinnik ajokærſõïok. v. 1-34. Anno-
rérſoak kaitſorpâ. v. 35-41.

Amalo ajokærſoïlerpok teſſérſub ſináne;
nnuïérkſoïdlo tãurſomunga kattiſimaler-
neta, umiárſoarmut ikkirſariakarpok, ing-
dlunilo teſſérſoarme; innuïdle tamarmik
nánētut nuname. 2. Arſerſõutinniglo
jokærſorpækpèj, ajokærſuminilo okalluk-
igèj: 3. Nálegitſe! Attà! Siaroarterir-
ok ſiaroarteriartorpok (1). 4. Imale
iok: Siaroarteriſidlugo, illèjt akkoſern-
ub ſennianut túkallóarput, tingmirſædlo
illam attánētut pokulugiartorpèjt. 5.
lèjdle kârſomut irbſokavſangitſomut tû-
ut, nãuïartoraſuardlutiglo itirſômik irb-
okanginamik. 6. Sekkinerle nuïmet,
uput; ſortlekanginamiglo tokoput. 7.
lèjdle kênarikſun (2) akkornèjnnut tûput;
ênarikſudle nãuïartordlutik tokómætik

L 2 naut-

(8) Att. Matt. K. 12. v. 49. 50.
(1) Nautſéïekſaminik.
(2) Nãurſukſæt.

nautſéïekſakangilæt. 8. Illèjdlo irbſorikſomut tûdlutik nautſéïekſakalerput; naulerdlutiglo agdliartorput, kingunikſakardlutiglo, illæt ungnirſunnik kollinniglo illædlo pingaſunnik ungnirſarkattartunnik illædlo tedlimannik ungnirſarkattartunnik 9. Okarbigèjlo: Tuſſarſinnaurſunnik ſiutilik tuſſarle! 10. Kiſſingormedle, nejortèjſa, arkanek-mardluk illegallugit, arſerſõumik tamattominga aperſorpæt. 11 Okallukbigèj tâva: Illipſe Gudib nalegaviæt nællunartoeenik ſiunekartukſavoſe, uavtinēngitſudle arſerſõutinnik kiſſienne pirſariakarput (3). 12. Irſimingnik tekkokudlugit iliſimaiſſennatiglo, ſiutimingniglo tuſſarkudlugit ſiunekaiſſennatiglo, ſaniaiſſennatiglo, ajortærukonnagidlo. 13 Aperſorpèjlo: Arſerſõut tamanna tuſſanenq ajorpiſiuk? Kannongmè tâva arſerſõuti tamáſa tuſſaginnaujomarpiſigit? 14. Siaroarterirſub okauzek ſiaroarterpà. 15 Akkoſernguble ſinánētut, merſa okauzimut ſiaroarteriviurſut, tamannalo tuſſarſimagángarſuk, erngerdlune Satanib okauzek, umatèjnnut ſiaroarterſimagalloak, péjariartorarà. 16. Imatõg kârſomut ſiaroarterſimarſut éniput: Okauzek tuſſarángamiko, erngerdlutik tipeitſutigallugo piomat-

(3) Act. Matt. K. 13. v. 11.

natlārǽt. 17. Sortlekanginamigle illu-
ningne, killamik aulæjængeraràut, pitla-
ángætigle nagliuktitarángætigloneet o-
kauzek pivdlugo, erngerdlutik tâva ma-
nieitſegaràut (4). 18. Kênarikſudlo ak-
tornèjnnut ſiaroarterſimarſut, terſâuput
okauzimik tuſſarallóartut; 19. Iſumâ-
ungnermingnigle ſilla manna pivdlugo,
piſſorſóïomanermingniglo, piomatlarner-
ningniglo peennut adlænnut, okauzek
pititaràt, nâulerſukſærudlutiglo (5). 20.
rbſorikſomudlo ſiaroarterſimarſut, terſâu-
ut okauzimik tuſſartut, piomatlardlugidlo,
autſēïekſænniglo kingunikſiortidlugit, il-
ét ungnirſunnik kollinniglo, illædlo ping-
ſunnik ungnirſarkattartunnik, illædlo ted-
mannik ungnirſarkattartunnik (6). 21.
Okarbigivièj: Nennerõut iſertinerarà (7),
appartam attánut, nerriviubloneet attá-
ut, illiſuglugo? Nággale! nennerõur-
erbingmudle illirſaralloarpæt. 22. Irſer-
orſimarſok nungudlune ſarkomeromar-
net; angigirſâurſorlo nungudlune kau-
narſomut piomarmettõg (8). 23. Tuſſar-
nnâurſunnik ſiutilik tuſſarle! 24. Okar-

L 3 bigi-

(4) Att. Matt. K. 13. v. 21.
(5) Att. Matt. K. 13. v. 22.
(6) Att. Matt. K. 13. v. 23.
(7) Ikinekararà?
(8) Att. Matt. K. 10. v. 26. 27.

bigivièj: Tuſſækkæſe nalegluarſigit! Oktõuterpiavſinik ôktorbiginekaiſſégioſe (9) tapernekaromardluſilo, nálektoſi-à! 25. Pekkartok tunnínekaiſſàmet; pekkangitſorle péjarnekaiſſaudlune pingoaminik aglǽt (10). 26. Okariok: Gudib nalegávia imẽipok, ſôrdlo innub nautſéïekſæt nunamut pipagit. 27. Siniglunilo unnugánget, makkidlunilo kauleránget; nautſéïekſæt tâva nãuleraràut agdliartordlutiglo, ariytſiſidlugo. 28. Nuna ingminik nãurſokartarmet, ivgit nãulerſikârdlugit, kingórna kaṙṙit, kéſalo kaṙṙit nautſéïekſakararàut eneriſimarſunnik. 29. Nãurſudle enerilerángeta, erngerdlune kibloriartorkorſirſaràu, katterſoïvik nedliutilermet (11). 30. Okarioktõg: kimut Gudib nalegávia arſerſõutſomarparput? Kannongétomigloneet arſerſõumik nællunéjaromarparput? 31. Sôrdlo nautſéïak Senepe, irbſomut ſiaroarterſimagángame, mingnerrogallóarpok nautſeïekſænnit tamannit nunamẽtunnit; 32. Siaroarterſimarſorlo nãulerángame, nautſéïænnit tamannit angnerroleraràu, aualekotitârdlunilo

(9) Nalengnerſe nâpartordlugo iliſimaliſſauſe.
(10) Att. Matt. K. 13. v. 12.
(11) Tajmagõg okauzek ajungitſunnik kingunikſarſirſaràu, nauk innungnut mallugínane erngẽinak.

ınilo angirſunnik, tingmirſæt killam at-
ínētut innitâriartorſinnãudlutik orkior-
igallugo (12). 33. Arſerſõutinniglo taj-
ıãitunnik kapſeennik okaupèj okauzi-
ıik, tuſſaginnãurſuſiǽt nâpartorniard-
ıgo. 34. Arſerſõutãungitſunnigle okal-
ıkbigingilèj; ajokærſukkænile ingmikórd-
ıgit ſukuïaupèj tamakkoninga tamannik.
5. Udlorlo tamanna, unnungmet, okar-
igèj: Igdloanun ikârta! 36. Iunuïdlo
ıdlartinamikit, aualãupǽt umiárſoarmē-
allóartok; adlædle umiàitſiæt ingiarka-
giviǽttõg. 37. Kauſârſoangorkau tâva,
ıaglidle umiárſoak kâtlarpǽt, ullipkâng-
jeglugo. 38. Umiárſuble akkoanētok
ıerſa akiſikſame ſiniglune; iterſardlugo-
ı okarbigǽt: Ajokærſóïrſong-à! Iſumag-
ıgilàutigut umiuleravta? 39. Makkipok
ıva, annórilo tennérdlugo, teſſérſoarlo
karbigallugo: Nipaigleet, ſyurkſuſſǽrit!
nnóre tâva nipaigliok, ikullarſórſoang-
rdlugo. 40. Okarbigèjlo: Saag tajma
angiarpiſe? Kannok operneng ajorpiſe?
1. Erkſitlarput tâva ingmingnut okallug-
ıtik: kinãuna, annóriblo teſſérſublo ná-
ıngmakko?

(12) Att. Matt. K. 13. v. 31. 32.

KAP. 5.

Jesuse ama ussornartulliok tornârsulingmut. v. 1-20
Aunártomudlo tokorsomudlo. v. 21-43.

Tessérsublo igdloanut, Gadarenerin er
kánnut, piput. 2. Umiársoarmidlo niu
met, erngerdlugo innub nellâupa, illiver
nit pirsub, majungnartomik annersâglub
3. Tauna illiverne innekartok; keler
sornerlo ajorpæt kallimnérsoarnigloneet
4. Kapseennik kelersoralloarángæne par
nærutinnik kallimnérsoarniglo, kallimnér
soït kiktorarsinnarèj, parnærutidlo asse
rordlugit, arktorsartitekssunanilo. 5. Ud
ludlo unnursædlo nungudlugit kakkænnèd
lunilo illivernètok, niblingârpok, ujar
kænniglo ingme tigluktordlune. 6. Jesu
file ungesiksomit tekkogamiuk, akpadlu
ne pædlorbigiartorpà; 7. Niblitlardluni
lo okallukpok: Suagit Jesusi-à! Gudib
kotsingnerub niârna? Innéppagit Gude
tajdlugo anniartikonnanga. 8. Okarbig
igallóarmane: Annersâpiluk! innungmin
omanga anneet! 9. Apersorpálo: Kan
nong-étomik attekarpit? Akkiále okallug
lune: Legionimik (1) attekarponga: a
merdlakángavta. 10. Kenuvigingâlerpá
lo, tamattoma erkánit audlartikonnatik
11. Po-

(1) Att. Matt. K. 26. v. 53. narkiguta (27).

11. Polekerpérkſoïdle terſanētut kakkæn erkænne nerrirſut. 12. Annerſāpiluïdlo aukoa tamarmik kenuvigæt, okalluglu-ik: Polekerpérkſoarnun ikkonunga pul-akotigut, tèikoa illoænnut pigallóarkud-uta. 13. Jeſuſib tâva erngerdlugit pek-koèj. Annerſāpiluïdlo anniput, poleker-pérkſoïdlo pullavèjt: polekerpérkſoït tâva imnamit tinginaſuarput teſſérſoarmut, merſa Tuſindit mardluviungajektut, e-pivdlutiglo teſſérſoarme. 14. Polekin-nigle pârſirſut kemāuput, tamanna okau-igiartordlugo iglorpérkſoarnētunnudlo narkſænnētunnudlo; taukoalo tamanna, kannok piſimagalloak, tekkoïartordlugo annivigæt. 15. Jeſuſilo tikipæt, tornâr-ſuliogalloarlo tekkogamiko ivkſiarſok, annorârſimaudlunilo ſillakardlunilo, mer-ſa tāivna Legionekaralloak, annilârpnt tâ-va. 16. Tamakkoningale tekkungnik-tut okalluktōupejt tornârſulingmik kan-nong illigallóartomik polekinniglo. 17. Tâva innélerpæt, erkætik kemekkudlug-it. 18. Umiârſoarmudlo ikkilermet, tor-nârſuliogalloab tāivrſoma kenuvigà, ne-joromagallóardlugo unnerſok. 19. Je-ſuſible akkoeringilà, imale pià: Iglung-nut audlarit, illangoetit okautſartordlugit, kannong-etórſoarnik Nalekkab pimatit,

nâkallutidlo. 20. Audlarpok tâva, De kapolisimilo okâursilerdlune, kannong etórsoarnik Jesusib pisimagallóarmane tamarmiglo usserukput. 21. Jesusilo umiársoarmik ama igdloanun ikârmet, innuïérksoït tâva ornikpæt; tesserssub merssinánētok. 22. Kattisimaubeedlo nalegèjsa illæta, Jaïrusimik attiglub, ornikasikà tekkogamiuglo isigèjnut pædlorpok. 23 Tuksiarbigingârdlugolo, okallukpok: Panningoara tokyavok, arksængnik aktoriartoruktòk annekkudlugo! umaissavok tâva 24. Audlardlunilo illegà; innuïérksoïdlo malliglugolo tettivæt. 25. Arnaktōg, okiun arkanek-mardluk aunârsinnartok, tersanēniok. 26. Taunatōg nagliungârdlune kaitsorsaïrsunnut amerdlarsunnut, pekkotinilo tamása nungukèj, illuarsinanile nengnikssinnartok. 27. Tāursoma Jesuse tussaumagamiuk, innuïn akkornætigut annorà aktoriartorpà tunnuanit. 28. Okarame: Annorèjloneet aktorsinnâguvkit, piungnæissegallóarponga. 29. Tersangāinarlo aua kigípok; timmiminilo missililerpok, nagliungnartomit piungnærsok. 30. Jesusilo ingmine missigilerioktōg, pikkunartok ingminit annimet, innuïdlo keviarpèj okalluglune: kia annorârsaka aktorpagit? 31. Ajokærsugèjsa

tâva

ava okarbigæt: Tekkogallóarpotit, innuït
ettivátit, merſalo aperſordlutit: kia ak-
orpánga? 32. Keviardlunilo aktortine
ekkoniarpà. 33. Arnarle erkſilerpok
ejuglunilo, kannong-étomik piſimagame
iſimarſok, pædlorbigiartordlugolo, ſeg-
unnane tamannik nællunærbigà. 34. O-
arbigále: Panning-à! Opernerpit piung-
ærſipátit; erkikſivdlutidlo audlarit, nag-
ugungnærdlutidlo. 35. Tâva tajma o-
alluktidlugo, kattiſimaubiub nalegæn
lèj (2) tikiuput, okalluglutik: Panneet
okovok; ſaag ajokærſóïrſok ama pirſarir-
erſorpiuk? 36. Okauzerle tamanna o-
auzerirſæt Jeſuſib erngerdlune tuſſara-
niuk, kattiſimaubiub nalegà okarbigà:
Erkſikennæk; operſinnardlutidle! 37.
Adlædlo illãukongilèj, kiſſienne Pele, Ja-
oblo, Johanneſilo, Jakob nukà. 38.
Kattiſimaubiublo nalegæn iglóanut piga-
ne, perpallungnerlo tekkogamiuk (3),
ijangârtudlo opitórſoïdlo (tekkogamigit).
9. Iſerdlunilo okarbigèj: Saag perpal-
ugluſilo kijangârpiſe? Niviarſiarang una
okungilak, ſinikſinnarporle. 40. Iglau-
igæt tâva; tamâſale anniſipèj; niviarſiár-
ablo angutà arnálo ingiakatinilo illegal-
lugit

(2) Iglokatèjſa illèjt.
(3) Miſſilikamiuk.

lugit iſerpok niviarſiárkab nellaviánut. 4
Niviarſiarak tâva arkſèjſigut tiguà, oka
bigallugolo: Talita kumi! imēipok: Niv
arſiak, okaupagit, makkitit! 42. Ern
erdlune tâva makkipok ſakkilerdlunil
arkanek-mardlungnik okiokarame. Ta
kole annilangârput. 43. Innertingârpe
le, tamanna unnipkarikonnago innun
nut; érſekſænniglo tāurſomunga tunni
ſikoèj.

KAP. 6.

Jeſuſe Nazaremme aſſiginnarnekarpok. v. 1-7. A
kærſukkaminik arkanek-mardlungnik audlart
ſiok. v. 7-13. Johanneſioſugà Herodeſib. 14-2
Jeſuſe ajokærſóïok, tukſiartardlunilo, uſſorna
tullivdlunilo kapſeennik. v. 30-56.

Terſangalo anniok, nunaminut pivdlu
ne; ajokærſugèjſalo mallikpæt. 2. Sab
bátilo nedliumet, kattiſimaubingme ajokær
ſoïlerpok; kapſeedlo tuſſaramiko, aya
ſungârput, okallugłutik: Sumin una taj
māitokarpa? Kannorlo una iliſimarſórſo
angorpa, tajmāitunnik uſſornartulliarſin
nāudlune? 3. Sennarſõungitſong una
Mariab niârna, Jakoble, Joſeſiblo, Juda
ſiblo, Simoniblo angæjuæt? Nejèjſõg
mane uavtinēngilæt? Mammiæſautigæ
tâva

va. 4. Jeſuſible okarbigèj: Proféte
ſiginnarnekangitſaràu, kiſſienne nunami-
e, erkardliminilo, iglominilo. 5. Ter-
nilo uſſornartulliginnãungilak, napparſi-
arſut kapſingoæt kiſſíſa arkſaminik ak-
rpèj piungnǽrſidlugidlo. 6. Opingit-
íſiǽdlo ayajſorutigà, iglorpengoænnilo
kkiüardlune ajokærſóïok. 7. Ivkolo ar-
anek-mardluk (1) kákoej, mardlutard-
gidlo audlartilerpèj; annerſápilungnud-
kunnugirſekſangortipèj. 8. Opellung-
kotikſakarkongilèjlo, ajaupirſirſarſinnais-
udlutik kiſſienne ingerdlaiſſerſut, tak-
oarbikaiſſennatigle, timiûrſirſaiſſennatig-
, tevſimingnilo anningãurſakaiſſennatik.
. Singerſimarſunnigle iſigamakarſinnard-
tik, annorârſæglo mardluk attiſſennagik.
o. Okarbigèjlo: Sumut iglomut iſeral-
aruſe, terſanẽtuaritſe audlartinnaſe. 11.
livſiniglo illekſiomangitſokarpet, okau-
ſilo tuſſaromannagit, tâva terſanga an-
ivdluſe iſikkæſe karſſéjarſigit, nælluné-
utikſǽnnik (2). Illomut okaupauſe: So-
omalo Gomorralo pingãiſſengilæk er-
artorbium udlukſáne iglorpérkſoarnit
ukonanga. 12. Tauko tâva okallugi-
artor-

(1) Ajokærſukkæne.
(2) Att. Matt. K. 10. v. 14. nárkigutà (13).

ârtorput, (innuït) ſákudlugit (3). 13. Annerſápiluïdlo kapſêrſoït anniſipèjt, nap parſimarſudlo kapſêrſoït Oliemik tenni pèjt, kaitſorſardlugidlo. 14. Tamatto mingalo Konge Herodeſe tuſſaumalerame (akka merſa iliſimalermarſuk) okarpok Johanneſe koïrſirſôgalloak tokorſunni makkipok, tajmâitomik uſſornartulliartar kâu. 15. Adlæt okarput: Eliaſiovok adlædle okarput: Profétiovok, Profétid loneet illétun-éngajeglune. 16. Hero deſile tamattominga tuſſarame, okarpok Johanneſe niakoærſikiga tâivnâvok, to korſunnit makkiſimavok. 17. Illèjmm Herodeſim audlartikallóarèj, taukonung Johanneſe tiguïartordlugo, kelerſordlug olo parnærſimavingmut, Herodiaſe nuka me Filippuſib nuliia pivdlugo, tauna nul liarángamiuk. 18. Herodeſe Johanne ſim okarbigángane: *Illuangilak nukavi nullia pigángauko.* 19. Herodiaſible toko niarallóarpà, ajordlugolo. 20. Johan neſe Herodeſim iktorángago, iliſimalerd lugo, illuartôudlunilo iſumagikſórſôur ſok, ſernigallugolo; tuſſarángamiuglo kap ſeennik naleka, tuſſaromatlardlugolo. 21 Udlorlè illuartok nedliumet, innuvtæn nalegárſoït ſorſuktukſædlo nalegèjt, na legang

(3) Adlamik iſumakarkudlugit.

gangajāidlo Galilæamētut, Herodeſib nnuvingmine nerdlermagit; 22. Herodiaſiblo pannia tâva iſermet tapardlunilo, Herodeſiblo nerrikatèjſalo nuennerigæt, iviarſiarlo Kongim okarbigigà: Iſumangik tukſiarbiginga, piomarſarnik tâva tuniomarpagit. 23. Okauziminudlo illalirſivdlune pigà: Sumik tukſiarbigigungna, tunniomarpagit, nalegávimaloneet lánik, keterpiardlugo aglæt. 24. Anivdlunile arne aperſorà: Sumingmè tukaiſſaunga? Akkigále: Johanneſib koïrrſub niakoánik. 25. Iſeraſuartok tâva Kongimut, tukſiardlunilo okartok: Ima iomagallóarponga: Erngerdlutit Johaneſib koïrſirſub niakoánik tunninga, ogutamut illiſimaudlugo. 26. Kongile llieiſulerſok, okauzinile illomòrtut nerrinatinilo pivdlugit, tukſiardlukſinnartitſonangikà. 27. Erngerdlune tâva Kongib ivgame illæt audlartikà, niakoa piartorudlugo. 28. Tāurſomalo parnærſimaringmut niakoæriartorà, niakoálo pogutanut illiſimarſok tikiukà, niviarſiamudlo unniudlugo, niviarſiable arnaminut piſikà. 29. Ajokærſugèjſa (4) tâva tamanna uſſaramiko, timmà tiguïartoræt illivermudlo

(4) Johanneſib.

mudlo pivdlugo. 30. Audlartitæt (5) tâva Jesusimut kattilerput, tamanniglo okaupæt, ussornartulliamingniglo ajokærsutimingniglo ussornartunnik. 31. Okallukbigèjlo: Illipse kissivse innukajuïtsomut kajniaritse, kassuærsaradlangoardlusilo sakkirsut amerdlameta, nerrinerloneet ajulersidlugit. 32. Kissimik tâva umiaitsiamik innukajuïtsomut audlarput. 33. Aualektudlo tekkoèjt innuït, kapseedlo ilirsaræt, pissuïnardlutiglo mallikpæt illegeeglutik iglorpérksoarnit tamannit akpadlutik, tersungalo ingiardlugit tikipæt. 34. Jesusilo niugame, innuïérksoït tekkoèj, nákingârdlugidlo, sauætut pârsirsokangitsutun-éngajengmeta; amerdlarsõunniglo ajokærsolerpèj. 35. Udloærutilermedlo ajokærsugèjsa ornikpæt, okalluglutiglo: Tamanna innukajuïtsôvok udloærutilerpoktõg; 36. Okko audlarlit, iglorpéngoænnut iglorpēinnudlo mattoma erkánētunnut timiûrsarsiniarkudlutik nangminek; nerrirsekskanginamik. 37. Akkièjle okalluglune: Illipse nerdlersigit? Okarbigæt tâva: Uagut anniugāursænnik kollinnik ungnirsarkattartunnik timiûrsarsiniariartysanerpisa, okko nerdlerkudlugit? 38. Okarbigèjle: kapsinnik timi-

ûrsau-

(5) Jesusim audlartitèj (v. 7.) uteramik.

rſautekarpiſe? tekkoïartoradlarſigit! Mis-
likamikidlo, okarput: Tedlimannik,
uliſekkængniglo mardlungnik (pekkar-
ogut). 39. Innéppej tâva, innuït ingi-
kudlugit tunnudlereekſidlugit ivingnut
ingiortunnut, ſordlo nerſirſartut. 40.
ngmikortardlutik tâva ingiput tamatigut,
edlimannik ungnirſarkattartut ingmikut,
malo mardlungnik ungnirſarkattartut kol-
dlo ingmikut. 41. Timiûrſautidlo ted-
mat auliſekkæglo mardluk tauko tiguèj,
illangmut ardlordluhe, pidluarkorſivd-
nilo (6), timiûrſæt tâva augorpèj ajokær-
kkaminudlo piſidlugit, taukoninga nerd-
ïkudlugit; auliſekkæglo tamannut tun-
iorárpæk. 42. Tamarmiglo nerſiput
rſillârdlutik. 43. Katterſoïvdlutiglo,
uirſækkæt arkanek-mardluk immérpejt
aakunnik auliſegaminerniglo. 44. Ti-
iûrſartortut merſa tuſindit tedlimâurſut
). 45. Ajokærſukkænilo erngerdlugit
néppej, umiaitſiamut ikkikudlugit, ſiurd-
riomagamigit igdloanut Betſaidamut,
nuït audlartitſerdlugit. 46. Audlarti-
migidlo kakkamut majoarpok, tukſiari-
tordlune. 47. Unnungmedlo, umiârſoït
teſſér-

(6) Tengekartidlugit.
(7) Att. Matt. K. 14. v. 21.

teſſĕrſub kekkane auaſikallóartut, kiſſime
merſa nunamĕtok. 48. Epunermiglo
ajulerſut tekkogamigit, annóre arkſorna
kánget, unnuame pigârbeeſa ſiſſamænne
tikipèj, teitſib kágut piſſuglune; kange
romaudlugidlo. 49. Tekkogamikole
teitſib kâ piſſukà, alliortugâuſugæt nib
lilerdlutiglo. 50. Tamarmik tekkogal
lóaramiko, annilârdlutiglo. Erngerdlug
it tâva okallukbigilerpèj, ima pivdlugit
Tupedleritſe, uangâvonga, erkſikennaſe
51. Umiaitſiamudlo ikkivok tauko illeg
allugit, kaitſómiok tâva. Taukole ing
mingne annilangârkàut uſſorungârdlutig
lo. 52. Sillatorſimangikallóaramik timi
ûrſæt piſimarſúſiænnut, umætitik mang
ermeta (8). 53. Ikâramiglo nunamut Ge
nezaremmik attilingmut nunalidlutik pi
put. 54. Umiaitſiamidlo niümeta erng
erdlutik (9) ilirſarǽt. 55. Tamattomale
erkà tamât ſakkilerpæt, napparſimarſudle
ſinikbingmingne innængarſut piſilerpèj
innánut tuſſaumarſamingnut. 56. Iglor
pĕinnudlo, iglorpérkſoarnudloneet, iglor
pengoænnudloneet iſeránget, napparſimar
ſut tâva niüvertarbingnut illièjt, tukſiar
bigallugolo, annoráme killungâuta aktor
kud

(8) Illuarſingimeta.
(9) Genezaremmĕtut.

udlugo taukonunga; tâursomingalo ak-
óïrsut tamarmik piungnærput.

KAP. 7.

ariſæerit pekkoſerſõut ajokærſornerdluktudlo Jeſuſim arkſoarèj, innungmiglo minguktitſirſok okautigallugo. v. 1-23. Uſſornartulliok arnab Kanaanitin illæta panniánut tornârſulingmut. v. 24-30. Tuſſilartomudlo. v. 31-37.

ariſæeridlo Aglekkænning-iliſimarſudlo illèjſa, Jeruſalemmit pirſut, kattilerdutik ornikpæt. 2. Ajokærſugèjſalo illèjt ekkogamikit timiûrſartortut arkſætik nelnginarallugit, imêipok, ubarſimannagit, manna arkſoaræt. 3. Fariſæerit Jödidlo marmik nerrirſarâingimeta, arkſætik bardluarſimatinnagit utokàunerin illeroæt attoroſuglugo. 4. Niüvertarbingidlo tikitſarángamik, ubaratik nerrirſaâingilæt; adlættõg kapſeet tajmâitut illerorirſarèjt, ermutſidlõ imertautidlo, igædlo, marbeedlo ubartardlugit. 5. Tâva Faiſæerit Aglekkænning-iliſimarſudlo aperorpæt: Saag ajokærſukkavit utokàunerin lerkoæt mallingilarſuk, arkſætik ubaiſſenagit nerrirſarángamik? 6. Akkièjle okarigallugit: Eſaiaſib ſiünévſigut okautigidluarpâſe, illungerſungitſoſe, ima aglekſi-

mamet: *Innuïn okkoa kardlumingnik ner*
forarânga, umatèjdle uamnit ungefikput
7. *Nalengnerdlukfimarpángale, innuï nær*
inneizifèjt ajokærfutigángamikit. 8. Illipfi
Gudim inneizifej àttyflærauſigit, innuïn
illerkoeet attoromaudlugit, ermutſidl
imertautidlo ubardlugit; adlættõg kapſee
tajmãitut pirſaráëſe. 9. Okarbigivièjſõg
Gudim inneizifèj nellinginariniatârpæſe
illerkuſe attoroſuglugit. 10. Moſeſe im
okarmet (1): *Angutedlo arnedlo nálekik*
imatõg: *Anguminut arnaminudloncet okar*
niktok illomut tokyſſavok. 11. Illipſil
okararãuſe: Anguminut arnaminudlonee
okalluktokarpet ima: *Korbaniovok, imẽi*
pok: tunnirſutávok, pirſekſaugalloet uamni
(2). 12. Kingórna tâva tajmãitok angu
minut arnaminudloneet ſulliornek (3) pek
kongilarſe. 13. Tajma Gudim okauze
pirſariakarungnærſipæſe, illerkuſe pekkor
ſæſe pivdlugit; tajmãilliortarpoſilo kap
ſêrſoarnik. 14. Innuïêit tâva tamáſ
kákoej, okallukbigallugit: Tuſſaritſe ta
màuſe, ſiunekarniardluſilo! 15. Sõu
kammanga pirſut, innum illóanut iſertut
minguktiſinnãungikallóarpæt; tãurſomang
al

(1) Moſeſikut aglekſimamet.
(2) Att. Matt. K. 15. v. 5.
(3) Ajungitſomik.

le annirſut minguktitaræt. 16. Tuſſarnnāurſunnik ſiutilik tuſſarle! 17. Inuïdlo kemeglugit iglomut iſermet, ajoærſugèjſa aperſorpæt arſerſōumik tamatominga. 18. Okarbigèj tâva: Illipſiſōg nāuba ſiunekangilaſe? Nælluviſe, kammanētub innum illóanut pirſartub mingukſinnāungikà (4)? 19. Umatánut pinnane, ærſængnut kiſſienne pirſarángame, anirſardlunilo ſamóna, nekikſæt tamarmik rvkejarbiætigut. 20. Okarbigèjle: Inungmin annirſut, innuk minguktitaræt. 1. Illóanit innuïn umatèjnnit erkarſaupiluït annirſarángeta, uerſaïnerlo, araunekarnerlo, tokotſinerlo; 22. Tignгnerlo, piomatōunerlo, kamangnerlo, ekkoſerdlungnerlo, petēinerlo, annærſinerlo, mitengnerlo (5), makkittanerlo, llakanginerlo. 23. Ajortut tamakko tamarmik kammanga annirſaràut, innuglo minguktitaræt (6). 24. Nekoïglune tâva erſanga audlarpok Tyruſiblo Sidoniblo rkængnut pivdlune; iglomudlo iſerdune, innuït ariytſiſarniardlugit, ariytngilædle. 25. Arnable tuſſaumagamiuk, urſoma pannia annerſapilukartok, ornik-

(4) Illuēitiſinnāungikà.
(5) Gudimut.
(6) Illuēititaræt.

pà iſigèjſa ſænnut pædloriartordlune: 26 Arnak tauna Grækeriurſok (7) Syrofoni zimiòudlune, tukſiarpálo annerſápilul panningminit anniſikudlugo. 27. Jeſu ſible okarbigà: kittôrnæt karſillâradlarlit illuangimet, merdlertut timiûrſautèjnnil arkſardlugit, kemingoænnudlo ekkard lugit (8). 28. Akkiále okalluglune: Ap nálegak! kemingoættôg nerrivium áttá nêtut nerrirſarâigiput merdlertut karnga lernikoeennik. 29. Okarbigà tâva: O kauzek tamanna pivdlugo audlárna; pan ningnit annerſápiluk anniſimavok. 30 Iglominudlo audlardlune, annerſápiluk an niſimarſok kingorârpà, pannilo ſinikbing me nellarſok nâpipà. 31. Tyruſiblo Sidoniblo erkángnit ama audlarame, tes ſérſoarmut Galilæamêtomut piok, Deka poliſim erká akkutigallugo. 32. Tuſſi lartok okallungnerlo ajungajektok tâva tâurſomunga piſipæt, innélerpædlo, ark ſaminik aktorkudlugo. 33. Innungnidlo ingmikòrdlugo, arkſæne ſiutángnut mang upèj, keſerdlunilo okà aktorpà. 34. Killangmudlo ardlorpok, annerſamivd lunilo okarbigà: Efata! imêipok: angma rit! 35. Siutæk tâva erngerdlutik ang maler-

(7) Nællurſôurſok.
(8) Att. Matt. K. 15. v. 26.

nalerpuk, okálo nokarutéjarpok, okallug-
ıardlunilo. 36. Innerterpèjlo, tamanna
nnipkautigikonnago innungnut; merſa
nnertingârallóarmatik, nengnikſinnarput
nnipkautigilerdlugo. 37. Uſſorungârd-
ıtiglo okarput: Tamáſa pidluarèj (9);
ıſſilartudlo tuſſartidlugit, okallungnerlo
jortut okalluktipèj.

KAP. 8.

ſuſib kapſérſoit nerrîſipèj uſſornartullivdlune. v. 1-9. Killangmit nællunærkutſeromangilak. v. 10-13, Fariſæerinnut Herodeſimudlo ajokærſukæne misſikſorkoèj. v. 14-21. Takpeetſok kaitſorſarpâ. v. 22-26. Pelib Gudimut erneritipâ. v. 27-30. Siunikſaminiglo Jeſuſe okallulerpok. v. 31-38.

Udlut tauko, innuïérkſoït terſanêmeta
ekikſakaratiglo, ajokærſukkæne Jeſuſib
ákoej, okallukbigallugidlo: 2. Innuïn
kko nákingârpaka, udlut pingaſut nejor-
ıanga nerrirſekſakaratiglo. 3. E'ſiſin-
agidlo angerdlarkoguvkit, tumangus-
egallóarput ingerdlatidlutik, illèjt unge-
kſomit pigamik. 4. Ajokærſugèjſalo
àpæt: Sumin okko karſillâutikſakaiſſerſut
ımiûrſænnik mane innukajuïtſome? 5.
Aperſorpèj tâva: Kapſinnik timiûrſaute-

M 4 karpiſe?

(9) Illuarſardlugit.

karpiſe? Sâpǽdle: Arbanek-mardlungnik. 6. Innuïérkfoït tâva ingikoèj nunamut; timiûrſautidlo tauko arbanek-mardluk tiguèj, kujaudlunilo augorpèj, ajokærſukkaminudlo tunniupèj: taukoninga nerdlerkudlugit; innungnudlo tunniupèjt 7. Kapſingoænniglo aulifegakarput, taukotõg tengekartidlugit ſærpſarkovièj. 8. Taukole nerriput karſillardlutiglo; auakungoædlo ſorârurſæt katterſorpèjt, nuïrſækkæt arbanek-mardluk immérdlugit. 9. Nerrirſudle amerdlarſuſiæt ſiſſamannik tuſindekartok (1); audlartipèj tâva. 10. Erngerdlunilo umiárſoarmut ikkivok ajokærſukkæne illegallugit, Dalmanutablo erkánut pivdlune. 11. Fariſæerit tâva aperſoleriartorpæt urſerdlugo, nællunærkomik killangmit tekkotiſſegâtik unnerſut. 12. Annernerminile annerſamingardlune okarpok: Erkardlereen okko ſaag nællunærkomik piomapæt? Illomut okaupauſe: Erkardlereen okko nællunærkomik tunnínekaiſſengilæt. 13. Tâva kemekpèj, umiárſoarmudlo ama ikkivok, igdloanudlo ikârdlune. 14. Timiûrſautidlo nekſangikèjt puïordlugit, umiárſoarmilo atauzênarmik timiûrſautekardlutik. 15. Pekkoèj tâva, ima okarbigallugit: Fariſæerit Herode-

(1) Att. Matt. K. 14. v. 21.

odesiblo sêrnartoæt mianeriniardlugo pi-
tse! 16. Ingmingnut tâva apersolerput,
kalluglutik: mersa timiûrsautekanginav-
i. 17. Tamannale Jesusib missilikamiuk,
karbigèj: Saag illivsinut apersolerpise
nattominga, timiûrsinsanginause? Sulle
llatorasilo siunekangilasiloneet? Sullilo
kksorarsimarsunnik umatekarpise (2)? 18.
rsekardlusilo tekkoneng (3) ajorpise? Siu-
ekardlusilo tussarneng (4) ajorpise? Er-
ajnerloneet ajorpise? 19. Timiûrsæt
edlimat augoravkit tedlimannik tusinde-
artunnut, nuïrsækkæt kapsit tâva aua-
ungoænnik katterssorsimarsunnik immé-
ise? Okarbigæt: Arkanek-mardluk. 20.
Timiûrsædle arbanek-mardluk sissamannik
usindekartunnut (augoravkit), nuïrsækkæt
apsit tâva auakungoænnik katterssorsimar-
unnik immérise? Okarpudle: Arbanek-
nardluk. 21. Tâva pièj: Kannongmè
ava siunekangilase? 22. Betsaidamudlo
imet, takpeetsok tâursomunga pisipæt,
ktorkudlugolo tuksiarbigæt. 23. Tak-
eetsok tâva arksèjsigut tiguà, tessiordlugo-
o iglorpêin auatænnut, irsæglo keserard-
ugik, arksaminiglo aktordlugo apersorpà
umik tekkursânik? 24. Uilerdlune tâva

(2) Tekkursæse umamiugiginnâungilisigit?
(3) Tekkudluarnek. (4) Tussardluarnek.

okarpok: Innuït piſſuktut tekkoaka, ſôrdlo orpeet. 25. Ama tâva irſæk aktorpæk arkſaminik, takpikſardlugolo; illuarſiok tâva tamáſalo tekkudluarpèj. 26. Angerdlarkoálo okalluglune: Iglorpēinnut piſſennatidloneet, iglorpeinnētunnudloneet tamanna okautigiſſengilet. 27. Jeſuſe tâva, ajokærſukkæne illegallugit, iglorpēinnut Sæſareab, Filippuſimit tajnekartub, erkánētunnut audlarpok; ingerdlatidlutiglo ajokærſukkæne aperſorpèj, okallukbigallugit: Innuït okautigallunga kinâuſugánga? 28. Akkiædle: Illèjſa Johanneſioſugátit koïrſirſok, illèjſalo Eliaſioſugátit, illèjdle Profétin ivko iliegigetit unnerput. 29. Okarbigèjlo: Illipſimè kinâuſugâiſinga? Pelib tâva akkià okallukbigallugo: Kriſtuſiovotit. 30. Innerterpèjle, tamattominga unnipkârikonnane innungnut (5). 31. Ajokærſolerpèj tâva, innub niârna anniangârtiſſerſok, ajektugâuſſaudlunilo Utokâunernut Pelleſiúnernudlo, Aglekkænning-iliſimarſunnudlo, tokotiſſaudlunilo, udludlo pingaſut kingornætigut (6) umarkiſſaudlune. 32. Okauzidlo tauko angiunnagit attorpèj. Pelib tâva ingminut piſipà, innertilerdlugolo pilerpà. 33. Kevîardlunile, ajokærſukkæne

(5) Att. Matt. K. 16. v. 20. (6) Udluk pingajuængne.

æne irſigallugit, Pelilo pingârdlugo, o-
arbigà: Tunnumnut peet Satanaſi-à!
Gudib pee iſumaginginaukit, innuïdle peet
iſſiſa iſumagángaukit. 34. Innuït tâva
jokærſukkænilo kákoej, okallukbigallug-
dlo: Mallingnigomarſok uamnut, ingmi-
ik miſſiuſſavok (7) ſenningarſukſaminiglo
angmaktardlune mallingniaiſſauánga (8).
5. Innujomatôk innujungnáiſſamet, in-
ujungnælerſorle uanga pivdlunga Evang-
liumilo perſutigallugo innukigomarpok
9). 36. Sillárſoarloneet tamât innub
igilerallóaruniuk, tarnile aſſeroleruniuk,
ukſaràuk? 37. Sumigloneet innub tarne
kkiliſſoâuk? 38. Uamnigle okauzim-
iglo kanguſuktok okkonáne petêitſunne
jortulliartunnilo erkardlereenne, tauna-
ôg innub niarnáet kangugiſſegià, Atátame
ſſornarſuſiánik aggerune, Engelin illu-
rtut illegallugit.

KAP. 9.

eſuſe kakkame adlangorpok uſſornarſivdlune. v. 1-13.
Torngârſulik okajuïtſok kaitſorſarpâ. v. 14-29.
Ajokærſukænilo ajokærſorpêj. v. 30-50.

Okarbigiviêj: Illomut okaupauſe: Ma-
nêtun

(7) Iſſumaminik piſſæiſſavok.
(8) Att. Matt. K. 10. v. 38.
(9) Att. Matt. K. 10. v. 39.

nêtun illèjſa toko miſſigiſſengilæt, Gudib nalegaviánik pirſarſõudlune tikiutomik (1) tekkotinnatik (2). 2. Kingórnalo udlu arbaningormeta Pele, Jakoblo, Johanne-ſilo, Jeſuſib ingminut piſipèj, taukolo kiſſiſa ingmikôrdlugit kakkamut kingik-tomut majoarkatigèj; tekkoænnilo ad-langorpok. 3. Annorèjlo keblertórſo-angorput, aputitudlo kakkortórſoangord-lutik, kakorſaïrſut nunamêtut tajma ak-tikſomik kakorſarneng ajorièjt. 4. Eli-aſilo Moſeſilo taukonunga tekkotipuk; Jeſuſilo okallukbigæk. 5. Pelib tâva Je-ſuſe ſâbigà okalluglune: Rabbi! manêd-luta ajungikàu; pingaſunnik innillioro-marpogut, illingnut atauzimik, Moſe-ſimudlo atauzimik, Eliaſimudlo atauzi-mik. 6. Okauzine merſa ſiunekangikal-lôarèj, annilârkángamik. 7. Nuïablo pit-torárdlune ullikpèj; nipiſõg nuïamit tus-ſarſãurſok, ima okalluglune: Terſa erne-ra aſſarſara; nalengniarſiuk. 8. Killamig-lo taguſaramik, innukſingilæt, Jeſuſe kiſſiet tekkoæt. 9. Kakkamidle attertera-mik, innerterpèj, tekkurſartik okautigi-konnago innungnut, innub niârna tokor-ſunnit makkitinnago. 10. Okauzerlo ta-

manna

(1) Tikiudluartomik.
(2) Att. Matt. K. 16. v. 28.

nanna illumiugæt, ingmingnudlo aper-
ortardlutik, ſuna terſa tokorſunnit makki-
ek. 11. Aperſoriæt okalluglutik: Uſſê-
na Aglekkænning-iliſimarſut Eliaſimik ſi-
rdliudlune tikitſomartomik okauzekara-
àut? 12. Sâpejle okalluglune: Eliaſe
urdliyſſegallóarpongmè tamáſa arkikſo-
iartordlugit (3); tajmatõg, ſôrdlo innub
iârna pivdlugo aglekſimavok, nagliukti-
ekangâiſſavok narronarſivdlunilõ. 13.
Okaupauſilé: Eliaſe tikiſimavok, iſuma-
ningniglo pitlaræt (4), ſôrdlo tauna pivd-
ugo aglekſimavok. 14. Ajokærſukkæt
ikinamigit, innuïérkſoït illuſimagèjt, Ag-
ekkænning-iliſimarſudlo aperſortarèjt,
ekkoèj. 15. Innuïdle tamarmik tekkog-
miko, tuparput, akpadlutiglo kênarſiar-
orpæt. 16. Aglekkænning-iliſimarſut
âva aperſorpèj: Suna aperkotigâiſiuk il-
ivſinut? 17. Innuïdlo illæta ſâpa, okal-
uglune: Ajokærſóïrſok! Ernera illingnut
iſikallóarpara, annerſâpiluk okajuirſu-
igà. 18. Tigurſarángamiuglo, pingâr-
a, kappioraràu tâva, korſakortardlunilo
rkſorararàu; ajokærſukketidlo pigallóa-
ika anniſikudlugo, ajorpædle. 19. Ak-
ièjle okalluglune: Tautókko opingitſut
erkard-

(3) Att. Matt. K. 3. v. 3.
(4) Att. Matt. K. 14. v. 9-11.

erkardlereet! kannok fiviſutigirſomik ne
jyſſoauſe? kannorlo fiviſutigirſomik aká
riſſoauſe? Uamnut káïniarſiuk! 20
Tâurſomungalo piſipæt; tekkolermagolo
annerſâpilub erngerdlugo pingârpa, nuna
mut tâva ordlovok, ârkſakavdlunilo kap
piorpok. 21. Angutà tâva aperſorpà
kanga tajmaillia? Okarporle: Innuving
minit. 22. Kapſeenniglo ordlotikallóarà
ingnermudlo imermudlo, tokoniardlugo
ajungikukole, nâkitigut annaudlutalo. 23
Jeſuſible pià: Tamattominga operſinnâg
uït; opertunne ajornartokangilak. 24
Erngerdlune tâva merdlertub tâurſoma
angutà kijængarme niblilerpok, okallug
lune: Operponga, Nálegak, opingitſúſim
nit annaunianga! 25. Innuïdle ornigа
ſuarmæne Jeſuſib tekkogamigit, annerſâk
majungnartok avokârpa, okarbigallugolo
Okajuïtſok tuſſilartorlo (5) annerſâng-à
okaupagit: anneet omanga, kingórnalo
pullaiſſærdlutit omunga. 26. Niblingâr
pok tâva, pingârdlugolo anniok; taunalo
tokorſutun-élerſok kapſeet tokorſok un
nerpæt. 27. Jeſuſible arkſèjſigut tiguà
makkitidlugolo, makkipok tâva. 28
Iglomudlo iſermet, ajokærſugèjſa ingmi
kôrdlutik aperſorpæt: Saagme uagut tauna
anniſi

(5) Okajuïtitſirſok tuſſilartitſirſorlo.

nniſineng ajorikput? 29. Okarbigèjlo: Tajmäitut ſumik annirſaräingilæt, kiſſiene tukſiarnermiglo éſinginiarnermiglo (6). o. Terſangalo audlaramik, Galilæa akutigæt, innuïdlo kalleritſomangilèj. 31. ajokærſukkæne ajokærſoramigit, okallukigallugidlo: Innub niärna innuïn arkèjnnut piſitäuſſavok, taukoalo tokotſonarpæt; tokopænilo, udlut pingajuænne nakkitſomariok. 32. Okauzerle tamanna unekangilæt, aperſornerlo ſaperpæt. 33. Kapernaummut tâva piok; iglomëtidlulo aperſorpèj: Suna illivſinut aperkoigäiſiuk ingerdlatidluſe? 34. Niblingiædle; ingerdlatidlutik ingmingnut aperortarallóaramik kimik (7) angnerryomarpmik. 35. Ingipok tâva, täivkolo aranek-mardluk kákoej, okarbigallugit: iurdliojomarſokarpet, tauna kinguſdiyſſavok tamannit, tamarmiglo kivgariſauæt. 36. Merdlertungoarlo akkornænut piſipà, erkilerdlugolo, okallukbigèj: 37. Merdlertungoæn imäitun illænnik llekſirſub attimne, illaſiariviánga (8); amniglo illekſirſub kiſſima illaſiariginarnanga audlartitſirſiga illaſiariviätög (9). 38. Jo-

(6) Att. Matt. K. 17. v. 21.
(7) Illamingnik.
(8) Att. Matt. K. 18. v. 5.
(9) Att. Matt. K. 19. v. 40.

38. Johannesible sapa, okalluglune: Ajo kærsóïrsok, innuk tekkogikput, annersapi lungnik atterne annisitsirsok, malligatalo innerterallóarparpudlo, illegingimátigut 39. Jesusile okarpok: Innerteriaràuna siuk; attimne ussornartullirsub killamik arksoarinauviæissengimanga. 40. Uavtinudle arksoardlingitsub illegátigut. 41 Kialoneet imermik imsase, ermutsim immánik, attimne, Kristusim innuvtaránga se, illomut okaupause: Akkínekaissæ issengilak (10). 42. Uamnudlo opertungoæn illænnik asserorsaïrsokarpet, illuarnerrogallóartok, asserorterivium ujarasurksoánik, kongæsiagut nivingarsimarsomik, imamut egikæne (11). 43. Arksavidlo asserorkæjarpatit, kippikit; illingnæ ajunginerrovok, illainavdlutit umanartomut iseruït, mardlungnik arksakarnermit tornarsublo innánut ingnermut kammijuït somut pivdlutit (12). 44. Tersane koguïæt tokyssengilak (13), ingneradlo kammissennane (14). 45. Niuvidlo asserorkæjarpatit, kippûk; illingnut ajunginerrovok, sebeedlutit umanartomut iseruït, mardlung

(10) Att. Matt. K. 10. v. 42. K. 25. v. 35-40.
(11) Att. Matt. K. 18. v. 6.
(12) Att. Matt. K. 5. v. 29. 30.
(13) Kéïtuïnaromarpèj sordlo.
(14) Anniussæissengilæt.

ungnik niokarnermit, tornârſublo innâ-
ut ingnermut kammijuïtſomut egitâud-
utit. 46. Terſane kogluïæt tokyſſengi-
ak, ingnerǽdlo kammiſſennane. 47.
rſividlo aſſerorkæjarpatit, illingnit egir-
uk; illingne ajunginerrovok, irſekutõud-
utit (15) Gudib nalegaviánut iſeruït, mard-
ungnik irſekarnermit, ingnermudlo tor-
ârſum innánētomut egitâudlutit; 48.
Terſane kogluïæt tokyſſengilak, ingne-
ǽdlo kammiſſennane. 49. Nungudlune
ngnermik tarajornekaiſſamet (16), tunnir-
utikſædlo nungudlutik taraitſomik tara-
ornekaiſſaudlutik (17). 50. Tarajok ajung-
lak; tarajorle tengærupet, ſumingme
âva tarajoromarpiſiuk (18)? Illivſine ta-
ajokarniaritſe, illegeengniardluſilo illiv-
nut (19)!

KAP.

(15) Igdluï narmik irſekardlutit.
(16) Tornârſum innáne ingnek nungunauværkotig-
iſſauæt, ſôrdlo tarajok âſſerornauværkotigirſarâ
nekib.
(17) Nekikſæt nalekbium illirſiviánut tunnirſutik-
ſæt tarajornekartut, Gude tajma Moſeſim
aglegèjne pekkorſimet, tajmaillirſut tâva ing-
nermut nungunaſuangitſungôg.
(18) Att. Matt. K. 5. v. 13.
(19) Illegeengniaruſe angnerryomannaſe (v. 34. 35),
tâva tauna iliſimarſûſerſe aſſerornauværkotigio-
marparſe.

KAP. 10.

Nulliareen auïnerænnik Jeſuſe ajokærſóïok. v. 1-12 Merdlertungoæt pidluarkoèj. v. 13-16. Piſſõu nermiglo pekkaiſſærnermiglo okallukpok. v. 17-31 Siunikſaminiglo. v. 32-34. Zebedæuſim ernerǽk tukſiarnerdluktuk arkſoarǽk. v. 35-45. Tekpeetſok takpikſarpâ. v. 46-52.

Nekoïglune tâva terſanga audlarpok Judæam erkánut pivdlune, Jordanim akkſa akkutigallugo; innuïdlo ama amerdlarſórſõudlutik orningmæne, ajokærſorie illerkomiſut. 2. Fariſæerit tâva aperſoriartorpæt: Nulle angutib auidlugo illuarpa? merſa uſerniardlugo piput. 3 Akkièjle okalluglune: Moſeſib kannok pekkoáſe? 4. Okarpudle: Moſeſe aglekkorſiok aglekkænning auirſutikſænnik auikudlugolo (arnak). 5. Jeſuſible ſápe okalluglune: Umætiſe mangertórſõmeta okauzek tamanna Moſeſim aglekſimagalóarpa illivſinut (1). 6. Iſuanidle pingortitakalerkármet, angudlo arnarlo Gudil pingortipæk, okarmivdlune: 7. *Tajmâi tomik angunilo arnilo innub kemeiſſauæk nullilo nejortuï naiſſauâ;* 8. *Taukolo maraluk uïnik atauziyſſapuk* (2): mardlujung nærd

(1) Att. Matt. K. 19. v. 8.
(2) Att. Matt. K. 19. v. 5.

ærdlutik tâva uïnik atauzioginnalerpuk.
). Tajmãitomik Gudib kattititæk innub
uikſaiſſengilæk. 10. Ajokærſugèjſalo
ma iglome tamattominga aperſoriæt. 11.
Okarbigèj tâva: Nulliaminik auitok, ad-
amiglo nulliardlune, arnàunekarpok tãur-
omunga. 12. Arnabtõg uvine keme-
uniuk, adlamiglo uviniglune, taunatõg
ngununekariok. 13. Merdlertungoædlo
iurſomunga piſipèjt aktorkudlugit; ait-
rſudle ajokærſugèjſa avokârilerpèjt. 14.
eſuſible tamænna tekkogamiuk, illuarin-
agit ima pièj: Merdlertungoæt uamnut
aiginnarlit, innerteriaràunaſigidlo, taj-
nãitut Gudib nalegávia pigángarſuk (3).
5. Illomut okaupauſe: Nellinginab merd-
ertungoartut Gudib nalegávia piniangi-
uniuk, iſernauviæiſſengilà (4). 16. Er-
idlugidlo arkſaminik pattikpèj, pidluar-
udlugidlo. 17. Annimedlo akkoſinek
ttulerdlugo, innub akpadlune ſerkomiar-
igiartorpà, aperſordlugolo: Ajokærſó'ir-
ok ajungitſong-à! kannong-illiyſſaunga,
nnurſutikſamik nãiſſengitſomik kingôrng-
rſikudlunga? 18. Jeſuſible okarbigà:
aag ajungitſomik tãïvinga? Adlamik

(3) Att. Matt. K. 19. v. 14.
(4) Att. Matt. K. 18. v. 3.

ajungitſokangilak, Gude kiſſime ajungilak
(5). 19. Inneiziſit iliſimauetit: *Arnâune-
kaiſſengilatit; tokotſiſſengilatit; tigliſſengi-
latit; unnipkârnerdluſſengilatit; ſeglokit-
taiſſengilatit; augutedlo arnedlo nálekik;*
20. Sapále, okalluglune: Ajokærſóïrſok
Tamakko tamáſa mallikallóarika innuſung
nerpiamnit. 21. Jeſuſible irſigà, illek
ſivdlugolo okallukbigà: Atauzek ſulle
pingilet: Piſit tamáſa tunniartorkit, peet
ſunnudlo tunniudlugit, killangme tâv
pekkotikſarikſaiſſautit; malligiartordlung
alo peet, ſenningarſukſarlo (6) pileruk
22. Okauzerle tamanna illuaringilà, alli
eiſſuglunilo audlarpok, pilírkſógame. 23
Keviardlune tâva Jeſuſib ajokærſukkæn
okallukbigèj: Aſſukiak, piſſórſoït Gudi
nalegaviánut pineng ajungajeiſſaput. 24
Ajokærſukkædle okauzee annilârutigèj
Amale Jeſuſib ſâpej, okalluglune: kittór
nangoaka (7)! Aſſukiak, Gudib nalegavi
ánut iſerneng ajornækau pimingnut te
tiginiktunne. 25. Ajornanginerrovok
Kaméle merkutim irſágut pivdlune, piſſór
ſoarmit Gudib nalegaviánut piſſerſomit (8
26. Tâva ſualuglutik annilârkàut, ing
ming

(5) Att. Matt. K. 19. v. 17.
(6) Nagliugutikſet.
(7) Aſſarſangoaka.
(8) Att. Matt. K. 19. v. 24.

mingnut okallulerdlutik: Kiname tâva pidluartungorsinnâua? 27. Jesusible irsigèj, okalluglunilo: Innungne tamanna ajornækau, Gudimile ajornængilak, tamása Gudim ajungimagit (9). 28. Pelible okarbigilerpà: Arèin-à! tamása kemekivut, malliglutidlo. 29. Jesusible akkià, okalluglune: Illomut okaupause: Innub iglone kattængutiniloneet, anguniloneet, arniloneet, nulliloneet, kittôrnæniloneet, nautsêviniloneet, kemekallóarunigit uanga pivdlunga Evangeliumilo pivdlugo; 30. Tauna tedlimannik ungnirsarkattartunnik mattomânêtidlune piomarpok iglunnik, kattængutinniglo, anánænniglo, kittôrnænniglo, nautsêvingniglo, mersa umigigæne, sillam aipánilo innursumik nâisengitsomik piomariok (10). 31. Kapsêrsoïdle siurdliursut kingurdlingyssaput, kingurdleedle siurdlingyssaput (11). 32. Akkosinermêlersudle Jerusalemmut majoardlutik (12); Jesusilo siudlerallugo, annilârput, malliglugolo erksiput. Ama tâva tâivko arkanek-mardluk ingminut pisipèj, okallukbigilerdlugidlo, kannok pisségæne.

(9) Att. Matt. K. 19. v. 26.
(10) Att. Matt. K. 19. v. 29.
(11) Att. Matt. K. 19. v. 30.
(12) Iglorpérksoït Jerusalem kingiktórsoarmêmeta, taukonunga majoariakarpok.

33. Attà! Jeruſalemmut majoarpogut innublo niârna piſitâuſſavok Pelleſiúne nut Aglekkænning-iliſimarſunnudlo, tau koalo tokotekſâinangortiſſauæt, nællurſun nudlo piſiſſauæt. 34. Taukoa tâva mi tautigiſſauæt, iperartordlugolo, keſerard lugolo, tokotſomarpæt, udludlo pinga juænne (tokorſunnit) makkitſomariok 35. Tajmane Jakoblo Johanneſiblo, Ze bedæuſim ernækit, ornikpæk, okalluglu tik: Ajokærſóïrſok! pekkogallóarpautikit piomarſavtingnik tunnikudluñuk. 36. O karbigèjle: Uamnut kannong-illiorkovi ſik? 37. Akkiæk tâva: pekkotiguk, ard larpuk tellerpikpit tungáne, ardlarpugl ſâumikpit tuugáne, ivkſiakudlunuk uſſor narſivingne. 38. Jeſuſible okarbigæk Tukſiautertik ſiunekangilartik; ervngut ſim immà imigèkſara imerſinnâuiko? koïr ſutikſamniglo koëkkoginnâuiſik? 39. Tau koale ſâpæk; Ap, piginnâuoguk. Je ſuſible okallukbigiviæk: Ervngutſim im mà imigekſara imiſſègallóarpartik, koïr ſutikſamniglo koïſitſomariotik (13). 40. Tellerpimale tungáne, ſâumimaloneet tungáne, ivkſianek, uamnit pekkorſek ſâungilak nellinginarnut; kiſſienne tajma ëtuk-

(13) Att. Matt. K. 20. v. 22. 23.

tukſænnut (14). 41. Kollidle ivkoa tanna tuſſaramiko, Jakob Johanneſilo anærutigilerpægik. 42. Jeſuſib tâva kákoej karbigallugit: Innuït nalegârſoeet taukonunga nalegauniatârtut iliſimauæſe, ilèjdlo pirſarſoït taukonunga nekkôuniatârtut. 43. Illipſile tajmâitokaiſſengilaſe, ngnerryomarſortarſile kivgariſſauarſe; 44. Nalegaunerryomarſortavſilo kivgartorbigſſauáſe tamàuſe, 45. Innub niârna pingiuettôg, innungnut kivgartorbigikudune, kivgartoromaudlunile piok, innuruminiglo tunnirſiomaudlune, amerdlarun annaurſutikſænnik (15). 46. Jerikonut tâva piput; Jerikomidle annimet, ajoærſukkænilo innuïérkſoïdlo illegallugit, Timæuſib niârna, Bartimæuſe takpeetſok, kkotikſame ivkſiarſok kenurſardlune. 47. Tuſſaramilo, Jeſuſe Nazaremiurſok, tordulerpok okalluglune: Jeſuſi-à! Davidib iârna, nâkinga! 48. Kapſeedlo avoârpæt nipangerkudlugo; ſualuglunile ordlulakàu: Davidib niârna nâkinga! 49. Jeſuſe tâva unilerpok, okalluglune: ákoſiuk; Takpeetſorlo kákoæt, okarbigllugo: Tupedlerit nekoïglutit, kákoátit.

N 4 50. An-

(14) Atátama tajmaëkorſèjnut; Att. Matt. K. 20. v. 23.

(15) Att. Matt. K. 20. v. 25-28.

50. Annorârſænile nelluglugit nekoïk-pok, Jeſuſimudlo piok. 51. Jeſuſible ſâpa, okalluglune: Kannong-illiorkovi uamnut? Takpeetſuble okarbigà: Rabboni (16)! takpikſikudlunga. 52. Jeſuſible pià: Audlarit, operavit piungnærpotit Erngerdlune tâva takpikſiok, Jeſuſilo ingerdlarſok mallikpà.

KAP. II.

Jeſuſe Aſenib kâne ingidlune Jeruſalemmut iſeriartorpok. v. 1-10. Orpik Figikórſoak pâurnakangitſok avokârpâ. v. 11-14. Nalekbirkſoak iblernarſipâ. v. 15-18. Opernerub pikkunarſúſiatukfiardluarnerlo okautigæk. v. 19-26. Nælunæ'romangilak, kannong-êtomik pirſâunermik uſſornartulliartok. v. 27-33.

Jeruſalemilo padlileramiko, Betfage Betanialo (tikidlugik) Oliib kakkánut (1), ajokærſukkægne mardluk audlartipæk, ima okailukbigallugik: 2. Audlaritik iglorpêinnut ſiunevtingnêtunnut; iſerutiglo, erngerdlutik tâva (Aſenib) norà nâpiſſauartik annuſimarſok, tâurſoma kánut innungmik ingiſimarſokangiſêinartok; annuæ'rdlugolo uamnut piſiniarko! 3. Ima-

lo

(16) Imêipok, Nalegâra.
(1) Att. Matt. K. 21. v. 1.

o aperſornekarallóarutik: Saag tajmailli-
rpiſik? okaritik, Nalekkab pirſariakarà;
rngerdlune tâva audlarukyomarpà ter-
ûnga (2). 4. Taukole audlarpuk, no-
arlo nâpipæk annuſimarſok iſertarbiub
iglingane, ſillatáne, akkoſerngum auik-
arbiáne, annuærdlugolo. 5. Terſanê-
uartudlo illèjſa okarbigægik: Sudlutik
norak annuærpiko? 6. Akkiækidle Je-
ûſim pekkorſâ malliglugo; akkoerægik
âva. 7. Norarlo Jeſuſimut piſipæk, an-
norâmingniglo kadlermarſûk, kakkivd-
ugo ingipok. 8. Kapſeedle annorârſæ-
ik akkotikſamun iſuïpèjt; illèjſale orpeen
ualekkotèj kiblórdlugit, akkotikſamut
aroarterpèjt. 9. Siulerſortudlo mallig-
iktudlo torklulaput, okalluglutik: *Ho-
anna, uſſornarſile Nalekkam akkáne tikiu-
ok.* 10. *Atátavta Davidib nalegávia us-
ornarſile, Nalekkam akkáne tikiutok! Ho-
anna kotſingnerme* (3)*!* 11. Jeſuſe tâva
eruſalemmut nalekbirkſoarmudlo iſer-
ok; tamáſalo ſieglugit kamerdlorſimaga-
nigit, unnulermet anniok Betaniamut,
rkanek-mardluk illegallugit. 12. Kau-
nedlo, Betaniamit annigamik, kâkpok.
3. Orpiglo Figikotilik aſſianit tekkoga-

(2) Att. Matt. K. 21. v. 2. 3.
(3) Att. Matt. K. 21. v. 9.

miuk pillokartok, ornikpà pâurnakartug allugo; tikinamiugle, pillukarsinnarto missililerpà; nedliungikadlarmet pâurna karbia. 14. Jesusib tâva sâpa okarbigal lugo: Mattoma kingórna illingnit pâur nartortokaissengilak isukangitsomut; ajo kærsugèjsalo tamanna tussarpæt (4). 15 Jerusalemmudlo piput; Jesusilo nalekbírk soarmun iserpok, nalekbingmilo niuver tartut pissirsudlo annisilerpèj, anningâur serirsudlo illirsiveet, Duïngoænniglo nio kutiglin ivksiaurèjt, ordlotidlugit (5). 16 Sumigloneet tigumiartut nalekbikut in gerdlakongilèj. 17. Ajokærsoïniardlu nilo okallukbigèj: Agleksimangila: *Iglor tuksiartarbingmik tâiornekaissavok innung nut tamannut?* Illipsile innurersunnu inningortinerdlukparse (6). 18. Aglek kænning-ilisimarsudlo Pellesiúneridlo ta manna tussaramiko, tokoniaralloarpæt, erk sigilerdlugo, innuït tamarmik ajokærsut usforingârmarsuk. 19. Unnungmedlo iglor pêinnit anniviok. 20. Kaumedlo Figi kórsoak sarsunamiko, tekkoæt pennertok tungavingminin aglæt. 21. Peliblo ta manna erkaigamiuk, okarbigà: Rabbi Arèit

(4) Att. Matt. K. 21. v. 19.
(5) Att. Matt. K. 21. v. 12.
(6) Att. Matt. K. 21. v. 13.

rèit; Figikórſoak avokârirſet tokovok. 2. Jeſuſiblo akkièj okarbigallugit: Gu-imut opernekaritſe! 23. Illomummè kaupauſe: Kakkamun omunga okartokar-et: *Kangattarit, imamudlo nakkarit!* naminilo nekkimannane operallóarpet mattominga okautigirſaminik piſſerſo-ik; tâva tajmailli-ſavok, okauzia pivd-go (7). 24. Tajmāitomik okaupauſe: amáſa piniartækkæſe, tukſiarángauſe, ſſegiſe operitſe, tâva piſſauæſe (8). 25. ikârdluſilo tukſiaruſe, illavſinidlo paitſi-karallóaruſe, iſumakærſiuk; Atátavſiſōg llangmētub iſumakærkudlugit tammar-ſe. 26. Iſumakæingikuſile, Atátavſiſōg llangmētub tammarniſe iſumakæromang-ièj (9). 27. Amalo Jeruſalemmut piput; lekbírkſoarmudlo iſermet, Pelleſiúnerit, glekkænning-iliſimarſudlo, utokâuneriđ-ornikpæt. 28. Okarbigallugolo: Kan-ong-étomik pirſâunermik tajmailliorſin-vit? kialoneet tamattominga pirſâuner-ik tunniátit? 29. Jeſuſible akkièj, okal-gſune; Uangatōg aperſoromauauſe okau-mik atauzimik, akkiniarſingalo, okar-giomarpauſiſōg tâva, kannong-étomik pir-

(7) Att. Matt. K. 17. v. 20.
(8) Att. Matt. K. 21. v. 22.
(9) Att. Matt. K. 6. v. 14. 15.

pirſãunermik tajmailliortarponga. 30. Jo
hanneſib koïrſutà killangmit pirſok, innung
nidloneet? akkiniarſinga! 31. Erkarſa
lerpudle ingmingnut okalluglutik: Killang
mit pirſok unnerutigo, okaromarpok tâva
ſaagme operingikikſe? 32. Innungnidl
pirſok unnerutigo, innuït tâva erkſigirſa
riakarput, Johanneſe tamarmik illomu
Profétioſugángarſuk. 33. Jeſuſilo akkia
okalluglutik: Nælluvogut. Jeſuſib tâv
ſâpej okarbigallugit: Tajmãitomik okaus
ſengilauſiſõg, kannong-étomik pirſãuner
mik tajmailliortarponga.

KAP. 12.

Jeſuſe nalekbingme ajokærſoïok.

Arſerſõutinniglo okallukbigilerpèj: In
nuk Vinikotilikſamik nautſêvilliorkorſiga
me, ungalôrdlugolo nautſêvik tauna, nu
nalo iterſellivdlugo nakittárumut, kakka
liordlunilo, naurſorikſãïrſunnut piſipà
nunamudlo adlamut audlarpok (1). 2
Kivgarlo naurſorikſãïrſunnut audlartipà
nedliumet, nautſéïæt naurſorikſãïrſunni
piartorkudlugit. 3. Taukoale tiguæt, una
tardlugolo, ſokangitſorlo angerdlartipæ
4. Amalo adla kivgak taukonunga audlar
tipà

(1) Att. Matt. K. 21. v. 33.

ipà; taunatõg ujarkænnik millôrpæt, nia-
toalo kidlitlardlugo, mitekſimarſorlo ang-
rdlartipæt. 5. Ama tâva adla audlarti-
iià; taunalo tokopæt; kapſeedlo adlæt,
illèjt unatarpèjt, illèjdlo tokopèjt. 6. Sullile
rnétuakarame aſſarſaminik, kéſa taunatõg
udlartinià taukonungà, okardlune: Ernera
ktoriſſauæt. 7. Naurſorikſaïrſudle tauko
ngmingnut okallukput: Terſa kingorng-
ırſirſukſak, kakà! tokoniartigo, kingorng-
ırſekſèj tâva uavtinut piomarput. 8. Tiguæt
âva, tokódlugolo, nautſêvingmidlo an-
iſipæt. 9. Kannongme tâva nautſêviub
ıalegà piſſanerpa? Naurſorikſaïrſut tauko
okutlariartyſſauèj, nautſêviglo adlænnut
ıttartortidlugo (2). 10. Aglekkæn okko
ıttuaniniviſigit (3): *Ujarak, iglulliortun*
egitæt, tekerkukſangordlune ujaraulerpok.
11. *Terſa nalekkab tajmaillirſà, uſſornar-*
kémioktõg irſivtinut (4)? 12. Tiguniа-
rallóarpæt tâva, innuïdle erkſigallugit; ili-
ſimaleramik, arſerſõumik tamattominga
pigátik; kemeglugolo audlarput. 13. Tãur-
ſomungalo Fariſæerin illèjt, Herodeſiblo
innuvtèjſa illèjt, audlartipèjt, okauzinnik
napitiniardlugo. 14. Taukoale okarbigi-

arror-

(2) Att. Matt. K. 21. v. 41. narkiguta (24).
(3) Davidim ivngerutèjne.
(4) Att. Matt. K. 21. v. 42.

artorpæt: Ajokærsóïrsok! Opernakersoti siorarsakangitsotidlo ilisimauautigit; in nungnik nellinginarsioravit, Gudible ajo kærsutánik ajokærsoïdluardlutit: Kejser tunnirsutinnik tunnivdlugo illuarpa, illu angilaloneet? Tunnirsissaugudloneet, tun nirsissengilagudloneet? 15. Pekkoserd lungnerǽdle ilisimagamiuk, okarbigèj Saag ursérpisinga? Anningāursak pilara tekkokudlugo. 16. Taunale niptarpǽt Tâva okarbigèj: Kiàuna arsingà? kialo okauzee kollánētun okko? Piǽdle: Kej serib. 17. Jesusiblo akkièj, okalluglune Kejsere tunnisiuk Kejserib pikfánik, Gudi sōg Gudib pikfánik (tunnisiuk)! Aijajso rutigǽt tâva (5). 18. Sadusæridlo ornik pǽt, umarkingnekaissengitsomik unnersut apersordlugolo piǽt: 19. Ajokærsóïrsok Mosese aglekbigátigut: *Angutim angæju tokopet, nullilo kittôrnakangitsok kemekpag* (6), *nullia tâva nukǽt pissegà, angæjunil kinguekfarsivdlugo pissersok.* 20. Nukaree mersa arbanek-mardlûrsût; Siurdlek nul liarame, tokovok, kittôrnakaranilo. 21 Aipǽdlo pigamiuk, tokoviok, kittôrnaka ranisōg: tajmatōg pingajuǽt. 22. Tāiv koalo arbanek-mardluk tajma piǽt kit tôrna

(5) Att. Matt. K. 22. v. 15-22.
(6) Kinguarallugo.

ornakaratiglo. Tamarmik kingornátig-
t arnaktõg tokoviok. 23. Tajmãitomik
markikbikſame makkiſimagunik, taukoa
rdlæta kia nulliariſſoàuk? taukoa arba-
ek-mardluk nulliarigallóaramiko. 24.
âva Jeſuſim akkièj okarbigallugit: Tam-
anginerpiſe âva, aglekkæt nællugau-
git, Gudiblo ajugakangitſúſialoneet (ſiu-
ekarnago)? 25. Tokorſunnit makkiſi-
arſut nulliaromangimeta uvinigomara-
glo; Engeliſudle killangmẽtutun-etſo-
armeta. 26. Tokorſunnigle umarkig-
martunnik, Moſeſim aglegèjne attuáingi-
ſe, kannok Gudim okallukbigángago
rpingme kakkidlarnekotãurſame, okallug-
ne: *Uanga Abrahamib Gudigánga, Iſaablo*
udigánga, Jakoblo Gudigánga? 27.
ude merſa tokorſut Gudigingilæt, in-
arſudle Gudigæt; tajmãitomik tammar-
iuſe. 28. Aglekkænning-iliſimarſudlo
æta ornikpà, ingmingnut aperſortartut
ſſarallóaramigit, iliſimagamiuglo akid-
arèj, aperſorpà: Inneizit adlænnit taman-
t pirſariakarnek kannong-épa? 29. Je-
ſible akkià: Inneiziſinnit tamannit terſa
ngnerrovok (7): *Iſraëli-à! nálegit! Ná-*
gak Guderput, Nálegak atauzẽnávok.
0. *Nálegarlo Gudit aſſaiſſauet umapin*
illúng-

(7) Tajma Moſeſim aglegèjne aglekſimavok.

illúnganik, tarnividlo illúnganik, iſumavidl illúnganik, nukingniglo tamannik; terſ inneizit pirſariakarnek. 31. Aipatōg ta mattomatun-étok imāipok: *Innukatet illig tut aſſaiſſauet;* tamakkonanga adlami angnerrurſomik inneiziſikangilak. 32 Aglekkænning-iliſimarſub tâva okarbigà Ajokærſōïrſok! Illomut okallugluarkāuti Gude atauzēnāumet, tāurſomangalo adla mik Gudekangimet. 33. Taunalo uma mik illuïtſomik, iſumamiglo illuïtſomik tarnimiglo illuïtſomik, nukinniglo taman nik, aſſaudlugo, innukanilo ingmiſun as ſaudlugo, terſa ajunginerrovok tunnirſu tinnit tamannit (8) ōutekſænnit (9) tokō tænnidlo (nerſutinnit). 34. Jeſuſiblo tek kogamiuk (10), ſillalingmik akkiniarman okarbigà: Gudib nalegávia padlikæjarpe Kingórnalo tamarmik aperſornek ſapile pæt. 35. Jeſuſe tâva, nalekbírkſoarm ajokærſoïſidlune, ima aperſordlune pile riok: Kannongmè Aglekkænning-iliſima ſut, Kriſtuſe Davidim ernerigà, unnera ræt? 36. Davide nangminek Annerſā kut illuartokut okallungmet (11): *Nalegar Nalekkam okarbigà: Tellerpima tungám ing*

(8) Gudimut.
(9) Nalekbírkſum illírſiviáne.
(10) Miſſilikamiuk.
(11) Att. Matt. K. 22. v. 43.

ngitit, kingarſartingnik illitſerdlunga iſi-
nvit tungmarekſèjnnik. 37. Tajmâitomik
)avidib nangminek nalekkaminik taïà;
annongme tâva ernèràuk? Innuïérkſoïd-
) tuſſaromatlarpât. 38. Ajokærſortid-
ıgidlo okarbigèj: Aglekkænning-iliſi-
ıarſunnut mianerſoritſe, tauko attoromar-
ırángeta annorârſænnik tekkirſunnik, ſik-
ivigikorſardlutiglo innungnut (nalekko-
ermik) niuvertarbingnêtarángamik; 39.
attiſimaubingnilo ivkſiaveet ſiurdleet
ıgibigiomarſarèjt, nerrirſarángamiglo ſed-
urſaràut; 40. Uïdlarnerin igloeet mer-
nungutarèjt, pekkoſerdlutiglo ſiviſô-
ik tukſiararàut; tauko pitlangârnekar-
erryomarput (12). 41. Jeſuſilo iklerbírk-
m (13) akkíane inginame, innuït irſigèj,
annok anningâurſænnik illioráïrſut ikler-
ſrkſoarmut; piſſôrſoïdlo kapſeet amerd-
rſunnik illirſiput. 42. Uïdlarnektôg
eetſok illirſiartoriok anningâurſarojung-
ængnik mardlungoængnik, tamakkoa
ardluk Hvide (14) atauzek nedlerſinnar-
ék. 43. Ajokærſukkæne tâva kákoej,
kallukbigallugidlo: Illomut okaupaúſe:

Uïd-

12) Att. Matt. K. 23. v. 14.
13) Nalekbingmêtub.
14) Anningâurſak mingnek.

Uïdlarneng una iklerbírkſoarmut illirſi
nerrurſok illioráïrſunnit tamannit. 44
Tauko tamarmik piſſõunermingnit (15
illirſimeta; unale peetſõunerminit (16) pi
minik tamannik, innutigirſekſaugalloami
nik (illirſiok).

KAP. 13.

Jeſuſe Jeruſalemmik nunguſſerſomik okallukpok. V
1-31. Innuïdlo miſſikſorkoèj. v. 32-37.

Nalekbírkſoarmidlo annimet, ajokærſuk
kame illæta okarbigà: Ajokærſóïrſok
Arèit, ujarkæt ſennârſoïdlo tamerſa! 2
Jeſuſiblo ſâpa, okarbigallugo: Iglurſâr
ſoït tamakko tekkovigit? Kallereekſunnil
ujarakaiſſengilæt, tamarmik aſſerordluï
naiſſameta. 3. Oliiblo kakkáne (1) nalek
bírkſum akkíane ivkſiamet, Pelib Jakobl
Johanneſiblo Andreaſiblo kiſſimik aper
ſorpæt: 4. Okàutigut, kakugo tamakk
tajmãilliſſapæt? Sunalo nællunærkotãuſſaua
tamakko tamarmik nedliytſomarmeta
5. Jeſuſible akkièj, ima okallulerdlune
Miſſikſorniaritſe ſeglokittarnekarkonnaſe
6. Amerd

(15) Pimingnik amerdlarſunnik attungitſamingnik
(16) Peetſungõudlune.
(1) Att. Matt. K. 24. v. 1.

5. Amerdlarſut tikiutſomarmeta attimne (2), okalluglutiglo: *Uangâvonga* (3), kapſeedlo ammartitſomarpèjt. 7. Sorſuktarnernigle uſſaruſe ſorſungniartunniglo kalleŕikuſe, nnilâriaraunaſe; tamakko tajmâilliſſameta, aggatikſarle nedliunauviængikadlarpok. 8. Innuït innungnut adlænnut ſorſungniiſſameta, nalegâviglo nalegâvingmut adlanut; tamâtigudlo nunæt ſejuktórſoangſſaput; kângnekaiſſavoktôg pikiliſſapudo innuït. Tamakko audlarniutigèjt anernartut. 9. Illipſile nangminek miaerſoritſe; kigliſiorbingnut kattiſimauingnudlo piſitſomarmaſe; iperartorneaiſſauſe, nalegârſoarnudlo Konginnudlò piſitſomarpâſe pivdlunga, taukoa nælluéjautikſænnik (4). 10. Evangeliumilo kautâukâiſſavok innungnut tamannut. 11. Audlarudluſile piſipaſe iſumalioradlaiaraunaſe ſumik okallyſſerſoſe, okauſikarſioraſilo; terſangâinarle ſumik tunnineaarallóaruſe, tamanna okauzeriniarſiuk; llivſinik okalluktônginauſe, Annerſârle lluartok (illivſine okallungmet). 12. Katængutible angutib kattængune piſitſomarpâ

(2) Att. Matt. K. 24. v. 5.
(3) Kriſtuſiovonga.
(4) Att. Matt. K. 10. v. 18.

marpà tokomut, atátablo kittôrne; ki
tôrnædle angæjokætik peblingârniaroma
pèjt, tokódlugidlo. 13. Tamarmigi
umigiſſauáſe attera pivdlugo; aulæjæng
erſorle naggatikſamut, pidluaiſſavok (5
14. Nungutſivigle majungnartok, Pro
fétib Danielim okautigirſà, innigingi
ſekſaminêtok tekkoleruſiuk; (tamakko
ninga aglekkænning attuáïrſub ſiunekar
ligit) tâva Judæamêtut kakkænnut ke
málit! 15. Igluble kánêtok akkarane ig
lominut, iſeranilo ſumik iglominit aikli
ſengilak; 16. Nautſêvingmêtorlo utera
ne annorârſe piartyſſengilà (6). 17. Er
kanârle nârtôurſut milluktitſirſudlo, udlu
tauko nedliupeta! 18. Tukſiaritſile, ke
mâkonnaſe okiome. 19. Udlut tauko
nagliungnartokaiſſamet nellekangitſomik
pingortitab, Gudib pingortitæt, aularkau
tánit, tamanna tikidlugo, kingórnatôg
tajmaiſiſſennane. 20. Udludle tauko Na
lekkam ikiglingipagit, innuk atauzerlonee
anneiſſengikallóartok; kennikkædle, tâur
ſoma kennigèj (7), pivdlugit udlut tauko
ikigligèj. 21. Tâvatôg okarbiginekaral-
lóaru-

(5) Att. Matt. K. 10. v. 21. 22.
(6) Att. Matt. K. 24. v. 15. 18.
(7) Opertut.

óaruſe: Arèit, Kriſtuſe terſanēpok, ima-
oneet: Arèin ika! tamanna operiſſengi-
arſe. 22. Kriſtuſiokoſerſut Profetioko-
erſudlo ſarkomeromarmeta, nællunár-
otænniglo uſſornartórſoarniglo piniaro-
narput, kennikkæn aglæt tammartiniard-
ugit, tajmãilliginnãupeta. 23. Illipſile
niſſikſorniaritſe; attà! tamakkoninga ſi-
rnætigut okaukivſe. 24. Udludle tau-
o, nagliungnartub tamattoma kingórna-
e, ſekkinek tårſiſſavok, anningædlo kau-
najungnæiſſavok; 25. Killablo ulloriè
akkaromarput, pirſàuneridlo killangmē-
ut aulajomarput. 26. Innublo niârna
ava tekkyſſauæt nuïænne akkartok, pir-
irſõudlunilo uſſornartórſõudlunilo. 27.
ngelinilo tåva audlartiſſauèj, kennik-
ænilo katterſorkyſſauèj annórinnit ſiſſa-
nannit, nunam iſúanit killam iſúanut
3). 28. Arſerſõumigle orpik Figikórſo-
k pivdlugo iliniaritſe: Ivſekalerángeta
ualekkotèj, pillokalerángetalo, ãurſak
adlilerſok iliſimauarſe. 29. Tajmatõg
lipſe, tamakko tajmaillirſut tekkoguſig-
, padlilerſok (9) iliſimaiſſauarſe. 30. Il-
omut okaupauſe: Erkardlereen okko

(8) Att. Matt. K. 24. v. 29-31.
(9) Innub niârna (v. 26.)

nunguſſengilæt, tamakko tamáſa piſinnag
it. 31. Killaglo nunalo nunguſſapuk, o
kauzikale nungunauviæiſſengilæt. 32
Udlorle tauna pivdlugo, nællunærkotá
niglo tãurſominga ſiunekartokangilak
Engelidloneet killangmẽtut, Ernerublo
neet (10) (nælluæt), Atátab kiſſime (næl
lungilà) (11). 33. Mianerſoritſe, pigârd
luſilo tukſiaritſe; nedliubikſak tauna næl
lugauſiuk. 34. Sôrdlo innub nunamu
adlamut audlardlune iglone kemekpà
kivgænilo nalegangajãutidlugit, nungud
lugidlo ſullirſekſakartipèj, iſertarbiùblo
pârſirſa inneppà, pigârkudlugo. 35. Taj
mãitomik pigârniaritſe; iglub nalegæt (12)
tikibikſa nællugauſiuk, unnukudloneet
unnurſab kekkágudloneet, tukingarſuglub
angutivirſab kardlorbiágudloneet (13), ud
lâkudloneet (tikiſſanermet). 36. Sinik
tidluſe kanningârkonnaſe, tikinaſuarallóa
rune. 37. Illivſinudle okauzera taman
nut okauzerára: Pigâritſe (14)!

KAP

(10) Gudib niarnæt innurſâſe attorſinnardlugo.

(11) Att. Matt. K. 24. v. 36.

(12) Jeſuſib fillárſoarmut nalegãurſub (Att. Matt
K. 25. v. 13.)

(13) Att. Matt. K. 26. v. 34.

(14) Miſkforniaritſe.

KAP. 14.

Pelleſiúnerit Aglekkænning-iliſimarſudlo Jeſuſe tokoniarpæt. v. 1. 2. Arnab tennipâ. v. 3-9. Judaſib piſitſomarpâ Pelleſiúnernut. v. 10. 11. Ajokærſukkæne Paaſketorkatigèj Jeſuſib. v. 12-21. Illegeegnerub Sakramentia pingortipâ. v. 22-25. Oliib kakkánut anniok. v. 26-31. Terſane anniangâlerpok tarnimigut. v. 32-42. Judaſib piſimago kingarſortèjſa tiguæt, ajokærſugèjlo kemâput. v. 43-52. Kaïfaſimut audlarupæt, terſanilo tokotekſâinangortipæt anniartilerdlugolo. v. 53-56. Pelib miſſiutigâ. v. 66-72.

Udlugle mardluk kingornǽkikut Paaſkiurſok, ſêrnakangitſunniglo timiûrſartyſſerſut. Pelleſiúneridlo Aglekkænning-iliſimarſudlo pekkoſerdluglutik tiguniarallórarpæt tokotſuglugolo. 2. Okarpudle: Nedliutome (1) pinnago, innuït pikitórſoangyſſaſugallugit. 3. Betaniamêtidlugolo, Simonib pupikſogalloam iglóane nerſivingmêtidlugo, arnam ornikpâ, ukkuſikſâurſamik ervngutſirſardlune, tarnutikſamik immalingmik, merſa illomut Narduſimik (2) akkiſſômik; ervnguſerlo aſſerordlugo niakoánut koïâ. 4. Illèjdle terſanê-

(1) Paaſkeſiortidluta.
(2) Tarnutikſak erdlingnartok Jödit nunǽnne tajma attekartok.

ſanĕtut ingmingne kiglukput, okalluglutik
Saag tarnutikſak tamanna koïlukſinnarpa
5. Tunniginnāugallóarmet anningāurſær
nik arkanek-tedlimannik ungnirſarkattar
tun amerdlakèjnnik, peetſunnudlo tunnir
ſutikſāugalloænnik; okallorojukbigallugo
lo pilerpæt. 6. Jeſuſile okarpok: pirſa
ràunaſiuk! Saag kiglukbigilerpiſiuk? ajung
itſomik pimanga. 7. Peetſunnik illakar
tuï narauſe, ajungitſulliarbigiomaguſigidl
piginnāuæſe, uangale illivſinĕtuï naiſſèngi
kallóarponga. 8. Ajungitſaminik piok
timmiga tennikadlarpà, illirſāuſſegama. 9
Illomut okaupauſe; Sumiloneet Evange
liume manna okautāuſſapet ſillárſoarm
tamanne, okautigiſſegiættog erkaïkudlugo
kannong-étomik pimanga (3). 10. Juda
ſilo Iſkarioteſe, arkanek-mardlung illæt
Pelleſiúnernun audlarpok, piſitſomaudlugo
taukonunga. 11. Tamænnale tuſſaramiko
tipeitſulerput, anningāurſænniglo unner-
ſōupæt; naytſerſoïvdlune tâva piſinialerpà
12. Sĕrnakangitſunniglo timiûrſartolera-
mik, udlome ſiurdlerme, ſauârkæt Paa-
ſkeſiutikſæt tokotarángatigit (4), ajokær-
ſugèjſa okarbigæt: Sumun arkikſoïartor-
koviſigut, ſauârkamik Paaſkeſiutikſamik
nerri-

(3) Att. Matt. K. 26. v. 6-13.
(4) Att. Matt. K. 26. v. 17.

ne̓r̓ikudlutit? 13. Tâva ajokærſukkægne
nardluk audlartipǽk, okarbigallugiglo:
glorpérkſoarnun audlaritik; innublo i-
nertãurſirſartub nellautſomarpátik; tauna
nallikko. 14. Sumudlo iſerpet, iglum in-
ua okarbigiko: Ajokærſóïrſok okarpok:
nne ſumẽpa, terſane ſauârkamik Paaſke-
iutikſamik ne̓r̓ikudlunga ajokærſukkaka
llegallugit? 15. Innérſoarmik kalliamik
âva unnerſyſſauátik illuarſarſimarſomik
iarǽrſomik, terſane pikſavtinik arkik-
oïſitik! 16. Ajokærſugǽk tâva audlar-
uk, iglorpérkſoarnudlo pivdlutik, ſôrd-
o okaumatik, nâpipǽk; ſauârarlo Paa-
keſiutikſak arkikſorpǽk. 17. Unnuler-
nedlo arkanek-mardluk illegallugit tikiu-
ok. 18. Ne̓r̓ivingmilo ivkſiautidlutik
ne̓r̓iſidlutiglo, Jeſuſe okarpok; Illomut
kaupauſe: Illavſe ne̓r̓ikama piſitſomar-
ánga. 19. Allieiſulerput tâva, ingmi-
ôrtardlutiglo aperſorpǽt; Uangãuner-
ik? ama adla: uangãunerpik? 20. Ak-
ièjle, okalluglune: Arkanek-mardlung
llǽt, pogutamut miſſukſikatiga, taunâ-
ok. 21. Innub niârna piſſavongmè, ſôrd-
o tãurſominga aglekſimavok, tejmẽitok
nnuk tauna erkanák, innub niarnánik pi-
itſirſok! Innungmut tãurſomunga ajungi-
nerrogallóartok, innungungikune. 22.

Nerrisidlutiglo, timiûrsak Jesusib tigu
tengekartidlugolo augorpà, taukonunga
tunniudlugo, okalluglunilo: Tigursiv
lusilo nerriniaritse! Tersa timmiga. 2
Ervnguseksog tiguvià, kujaudlunilo tãu
sominga tunniej; tersangalo tamarm
imerput. 24, Okarbigivièj tàva. Ter
auga, Testamentitàme koïrsok kapsee
nut. 25. Illomut okaupause: Ama im
sengilanga Vinikotilingme nãursomik, u
lok tãivna nedliutserdlugo, nutàk imisse
iga Gudib nalegaviáne (5). 26. Usserõu
lo erinálik attuarallóardlugo nàgamik
Oliïb kakkánut anniput (6). 27. Jesusi
lo okarbigèj: Unnuak manna tamàu
mammiæsautigiomarpausinga, aglekśim
met (7): *Pârsirsok unataissauara, sauæa*
siamnartissaput. 28. Makkikumale kin
órna siudleriśloausinga Galilæamut (8). 2
Pelible sapa: Tamarmigloneet mammia
sautigigallóarpatit, mammiæsautigioman
ilagit uanga. 30. Jesusib tàva okarbig
Illomut okaupagit: Udlome, unnuak ma
na, angutiviak tukingarsolik mardlung
nik kardlortinnago, misserratigiomarpa
m

(5) Att. Matt. K. 26. v. 26-29.
(6) Att. Matt. K. 26. v. 30.
(7) Sakariasikut.
(8) Att. Matt. K. 26. v. 31. 32.

ıa pingaſeriardlutit (9). 31. Amale aſit kariok: Tokokatigiſſegallóaruvkidloneet, ejmēitok miſſerſatigiomangilagit. Tanarmigle tajmatōg okariput. 32. Ungôkkamudlo Getſemanimik attilingmut iput, ajokærſukkaminudlo okarpok: Terınga ingititſe tukſiartidlunga. 33. Pelo Jakoblo Johanneſilo ingminut pipèj; ôlilerdlunilo kokſellangalerpok (10). 4. Okarbigèj tâva: Tarniga allieiſungrkàu tokomun aglæt; terſanētuaritſe pigrdluſilo. 35. Siüeitſiardlunilo nunamudlo ædlordlune tukſiarpok, tamattoma nedliuıb (11) kangerkudlune, ajornangipet. 36. Okallukporlo: Abba, Atátang-à! Tamáſa jungiletit; ermuſeng una pærung uamit; tejmēitorle iſumamnik pinnatit iſuıangnik peet (12). 37. Orniglugidlo ſiilerſut tikipèj, Pelilo okarbigà: Simoni-! ſinikpit? Udlub nællunærkota atauerloneet nàudlugo pigârſinnāungilatit? 38. Pigârdluſilo tukſiaritſe, urſernartonut pekkonnaſe; Annernek pilerigallórpok, uïnigle ajulerpok. 39. Amalo ukſiariartorpok, taukoï narniglo okauzekard-

(9) Att. Matt. K. 26. v. 34.
(10) Att. Matt. K. 26. v. 37.
(11) Anniautikſaglub.
(12) Att. Matt. K. 26. v. 39.

kardlune. 40. Uterdlunilo ama finikt
tikinièj; uerngarnermit uïsaneng ajorm
ta, akkirsutiksamingniglo tãursomun
nællulerput. 41. Pingajuekssániglo tik
pèj, okarbigallugidlo: Siniginnardlusil
kassuærsaromavise? Tersa! nedliusim
vok; attà! innub niârna ajortiglin ar
sèjnnut pisitãussavok. 42. Makkidlusil
audlarta! Arèit! kaglilerkàu uamnik p
sitsirsok (13). 43. Tersangãinarlo, sul
tajma okalluktidlugo, Judase, ivkoa a
kanek-mardlung illæt, sarkomeriok Pell
siúnernit Aglekkænning-ilisimarsunnid
utokàunernidlo, innuïérksoït pænnalirsa
tut pappilirsartudlo illeksarángamigit. 4
Pisitsirsædle nællunærkotiksænnik pigall
arèj, okalluglune: Kunigeksara taunájo
marpok; tigusiuk audlarukiksarniardlug
lo. 45. Tikiunamilo erngerdlugo Jesu
se ornikpà, okalluglunilo: Rabbi! Rabb
kunikpálo. 46. Arksamingnigle pilerd
lugo tiguæt. 47. Sennianẽuartudle illæt
pænna amuà, Pellesiúnerublo kivgà pæn
nãupà, siutéjardlugolo. 48. Jesusib tav
akkièj okarbigallugit: Sôrdlo pejáirsomu
annirsose pænnalirsardlusilo pappilirsard
lusilo tiguniardlunga. 49. Udlut tapid
lugit nalekbingme nejorallóarivse, ajokær
soïvd

(13) Att. Matt. K. 26. v. 40-46.

oïvdlungalo, tigungilauſingale; Aglek-
ædle erkókudlugit (mâna tajmáëſerpok).
o. Tamarmiglo kemekpǽt kemâvdlutig-
o. 51. Nukakpiarlo terſanẽtok tãurſo-
inga mallingniktok, ſátomik annorâmik
ïnikotilik, nukakpirſædlo tauna tigugal-
óarǽt. 52. Annorârſile ſátok ipperarpà,
makaranilo kemaratigèj. 53. Jeſuſe tâva
elleſiúnermut piſipǽt; tãurſomungalo
elleſiúnerit Utokàuneridlo Aglekkæn-
ing-iliſimarſudlo tamarmik kattiput.
4. Peliblo kingunérſoagut mallikpà
elleſiúnerum iglórſoǽn illóanut; kivg-
dlo ſenniænnut ingipok (14), ingner-
udlo kejǽrſerniardlune. 55. Pelleſiú-
eridle kigliſióïrſudlo tamarmik paſſikler-
ukſarſiorput Jeſuſimut, tokotſuglugo;
urſáërdlũtiglo. 56. Umnile kapſeet ſeg-
ivdlutik okautiginerdlukallóarǽt, tej-
nẽitok okauzeet arſigeengitſut. 57. Il-
ejdlo nekoïkput, okautiginerdluglugolo
aſſiklerput, ima okauzekardlutik: 58.
Tuſſarikput ima okartok: *Nalekbírkſoak*
anna, arkſeinnik ſennaſimarſok, aſſeroromar-
ara, udludlo pingaſut adla, arkſeinnik piſi-
angitſok, ſennajomarpara. 59. Sullile
ukoa okauzeet arſigeegluanginiput. 60.
elleſiúnek tâva akkornǽnnit nekoïkpok,
Jeſu-

(14) Att. Matt. K. 26. v. 58.

Jesusilo aperſorpà, okalluglune: Akki
angiſinnarpit? kannong-étomik okk
paſſitlarmatit? 61. Nibleranile akki
idluïnarpok; Ama tâva Pelleſiúner
kigliſiormivdlugo okarbigà: Kriſtuſio
uſſornakerſub niârna? 62. Jeſuſile ok
pok: Taunâvongamè; innublo niârna te
kyomarparſe pirſâunerub tellerpiæt tur
áne ivkſiarſok, killablo nuïèjne erſerſ
(15). 63. Pelleſiúnerub tâva annorârſæ
alliktorpèj, okalluglunilo: Adlamik na
lunéjautikſamik pirſariakarnerpa? é
Mitengnek tuſſarikſe; kannong iſuma
ſe? Tamarmigle tokokoæt, tokotekſ
nâunerardlugo. 65. Illèjſa tâva keſerbi
ilerpæt, kênalo mattôrdlugo, tiglukton
lûgolo, okarbigallugolo: Erkoïniarit! Kiv
ættôg ajaupirſænnik unatarpæt. 66. P
lilo teſſammane iglórſoarmêtidlugo, P
leſiúnerub kivgèjſa arnæn illæt tikiupo
67. Pelilo kejærſerſok tekkogamiuk,
ſigilerpà, okalluglunilo: Iblittôg Jeſu
Nazaremio illegiviet. 68. Miſſiarporl
okalluglunilo: Tauna ilirſaringilara;
kauziſittôg nælluviaka; anniok tâva ſillá
lermut (16), tukingarſuglidlo angutivi
kardlorpok. 69. Amatôg niviarſiab te
ko

(15) Att. Matt. K. 26. v. 64.
(16) Ungalunnut ſilladliurſunnut.

pà; terſanêtuartudlo okallukbigilerpèj: erſa taukoa illæt. 70. Amale miſſiari-k. Terſugutſiangormimet, terſanêtu-tut ama Pele okarbigæt: Illomut tau-pa illegátit; Galilæamiogavit, tajmalo o-nuzekardlutit. 71. Ingminudle pidluêi-orſilerſok, okauzerdluglunilo pilerſok: nnuk tauna okautigirſarſe ilirſaringilara. 2. Tukingarſuglin angutiviæt tava aiekſânik kardlorpok. Peliblo okauzeng rna erkaïà, Jeſuſim okarbigángane: *lngutiviak tukingarſolik kardlortinnago ardlungnik, miſſer ratigiomarparma pingariardlutit;* audlardlunilo kijavok.

KAP. 15.

Kuſe Pilatuſimut erkartounekardlunilo anniartipok. v. 1-20. Kikiektorbingme ſennerutilingme tokovok. v. 21-39. Timmà Joſefim illià. v. 40-47.

Killangoamiglo kaulermet Pelleſiúnerit, Jtokàunerit Aglekkænning-iliſimarſudlo llegallugit, kigliſiórſudlo tamarmik, kigſiôukârdlutik Jeſuſe kelerſorkikpæt, audarudlugolo, Pilatuſimudlo tunniupæt. 2. Pilatuſiblo apeſſorpà: Jödinnut Kongioit? Akkiále okalluglune: Tajmamè. 3. Pelleſiúneridlo paſſitlarpæt. 4. Pilatuſim

tusim ama apersorpà, okalluglunilo: A
kingidluï narpigit? Attà, kannong-aktig
somik passingârpátit? 5. Jesusile akkin
idluï narsinnarpok Pilatuse aijajsormisi
lugo. 6. Nedliutomile parnærsimarsi
illænnik, piomarsænnik, parnærutéjaïrs
ràu. 7. Barrabasimigle attilik parnær
marsok peblingârniartut illegallugit, piki
lutik innungmik tokotsigamik. 8. Innu
érksoïdlo niblerput tuksialerdlutiglo, ille
komisut pekkudlugo. 9. Pilatusible sape
okalluglunilo: Una Jödit Kongiæt ipp
rarkonerpisiuk uamnut? 10. Nællung
kallóarame, Pellesiúnerit kingarallugo te
sunga pisikæt. 11. Pellesiúneridle kaj
miksalerpèjn innuït, Barrabasimik ipp
rarnerrokudlugo taukonunga. 12. Pil
tusible sapej, ama okarbigallugit: kannon
mè tâva una, Jödit Kongiænnik tâïrsarse
illiorkovisiuk uamnut? 13. Amale tor
lorput: kersungmut sennerutilingmut k
kiektorùk! 14. Pilatusib tâva okarbigè
Sumingmè tâva ajortullia? Tordlungâr
lutigle sualulerput: Sennerutilingmut ki
kiektorùk! 15. Pilatusible innuït nelle
kotsivigiomaudlugit, Barrabase annisip
taukonunga: Jesusile iperartortikârdlugo
pisipà kersungmut sennerutilingmut kiki
ektorkudlugo. 16. Sorsuktuksædle iglór
soarmu

parmut erkartôursivingmut pisipæt, sorsuatitiglo tamása kákudlugit. 17. Annoâmiglo aukpadlarikſomik attitipæt, kakidirnekotâursædlo perdlajdlugit niakorutikmik pilliput, tâursomungalo illivdlugo. 18. Manigubigilerpættôg: Pidluarkonarsillæn oma Jödit Kongiæt (1)! 19. udlortômiglo niakoa annaulerpæt, keserigallugolo, sérkomiarbigallugolo, tukarbigæt. 20. Mitautigisimagamikolo, ukpadlarikſomik annoréjarpæt, nangminerngèjniglo annorèjnik attitipæt; kiiektoriarkudlugolo audlarupæt. 21. Inuglo ingerdlarſok, Simonimik attilik, yrenemio, narkſamit pirſok, tauna Aekſanderiblo Rufuſiblo angutæk erdlokoæt, kikiektorbikſa ſennerutilik erſukdugo. 22. Audlarupæt tâva nunamut Golgatamik, imêipok: Niakôrnamik (2) ttilingmut. 23. Vinimiglo Myrralingnik imikallóarát (3); piomangilále. 24. Kikiektorſimagamikolo, annorèj ingmingut augoarpèjt, immerardlutiglo pikſaralpamingnik. 25. Udluble nællunærkota ingaſungormet kikiektorpæt. 26. Kollágud-

(1) Att. Matt. K. 27. v. 27-29.
(2) Att. Matt. K. 27. v. 33.
(3) Att. Matt. K. 27. v. 34.

lágudlo paitſiſà aglekſimavok ima: Jöd
Kongiæt. 27. Illegallugolo pejäïrſi
mardluk kikiektoriægik, ardlæk tellerpi
tungánut, aipálo ſãumiæt tungánut. 2
Aglekkæt (4) tâva erkóput, okauzekartu
Ajortulliartunnut illangusimavok. 29. Te
ſónalo ſennerkótut mitautigæt illekkim
ſarbigallugolo, okalluglutiglo: Huà! N
lekbingmik aſſeróïrſotit, udludlo pingaſ
ſennaudlugo (5). 30. Illingnik annau
ſeet, ſenningarſomidlo akkarit. 31. Ta
male Pelleſiúnerit ingmingne mitautig
viæt, Aglekkænning-iliſimarſut illegallug
okalluglutiglo: Adlæn annaukallóarè
ingminik annaurſiginnãunane. 32. U
Kriſtuſiogalloak, Iſraëlitit Kongiæt, mâ
ſenningarſomit akkarle, tekkokudluta ope
kudlutalo. Senningarſomudlo kikiek
makatækit (6) mitekkiæktõg. 33. Udlub
nællunærkota arbaningormet, nuna tama
me târtórſoangorpok, kollin-illoæt ne
liutſerdlugo. 34. Nællunærkodlo arb
nek-ſiſſamangormet, Jeſuſe niblingârpo
okalluglune: Eloi! Eloi! Lama Saba
tani? tamænna nelliſiornekarune, imēipo
Gudiga! Gudiga! ſaag kemekpinga? 3
Te

(4) Eſaiaſikut.
(5) Att. Matt. K. 27. v. 39.
(6) Ardlækit (Luk. K. 23. v. 39.)

Terſanētudlo illèjſa tamænna tuſſaramikò, okarput: Attà, Eliaſe kákoa. 36, Illáale akpadlune miluartok ſêrnartomik imneriartorpà, ſudlortômudlo kappudlugo, mipà, okalluglunilo: Voitje! attegole Eiaſim akkartitſartyſſanerpàuk? 37. Jeſuſile niblingârdlune annerningærpok. 38. Nalekbírkſum unga tâva, pàuanga amungalo aglæt, ſêkpok mardlungordune. 39. Sorſuktukſædle nalegæta terane akkianētub tekkogamiuk tejmēitomik niblingârnermik annerningærſok, okarpok: Illomut innung una Gudim ernerà. 40. Arnædle terſanēniputtōg, ungeſikſomit irſigiüartut, taukoa akkormennētut Maria Magdalena, Marialo Jakúngub Joſeſiblo arnæk, Salomilo. 41. Taukoa Jeſuſe mallikættōg kivgartorpigallugolo Galilæamētidlugo; adlættōg kapſeet Jeruſalemmut majoarkatèj. 42. Távalo unnulermet, opellungarſarbiomet udlok tâivna, merſa Sabbatikſab tuglià ſiulerirſà; 43. Joſefe Arimatæamit pirſok kigliſiórïrſun illæt ajungitſok, tâurſomatōg Gudib nalegávia nerigugángamiuk; ſaperanilo Pilatuſe iſeriartorbigà, Jeſuſiblo timmánik kenuvigà. 44. Pilatuſile aijajſôrpok tokogallóarmengōg: 45. Sorſuktukſædlo nalegæt kákoa, toko-

kammærſuſiániglo kigliſiordlugo; tamar
nalo ſorſuktukſæt nalegænnit ſiunerſig
miuk, timmà Joſefimut tunniupá. 4
Joſefe tàva ſàtomik annorâkſarſiok, akka
tidlugolo, annorâkſamudlo ſàtomut imuq
lugo, illivermudlo kârſomit illuliſimar
ſomut illià; ujararlo arkſakardlugo illerg
vub pánut pià. 47. Maria Magdalena
Marialo Joſeſib (arnà), irſigiüarput, ſum
illirſok.

KAP. 16.

Jeſuſe tokorſunnit makkimet, arnæt okaunekarpu
v. 1-8. Sarkomerpok Maria-Magdalenamu
v. 9-11. Ajokærſukaminudlo. v. 12-14. Ta
kolo okallugiartorkoêj koïrſikudlugidlo innun
nik operomartunnik. v. 15-20.

Sabbátilo kangiumet, Maria Magdalen
Marialo Jakom (arnà) Salomilo erdling
nartunnik tarnutikſarſiput tennitſartorc
maudlugo. 2. Illivermudlo piput udlu
ſiurdliænne (1) udlâkut, ſekkinek nuïler
met. 3. Ingmingnudlo okarput: Ujara
illergvub pánit kia arkſakaiſſoàuk? 4
Taguſaramikolo, ujarak arkſakarſimarſo
tekkolerpæt; angirſorſomet. 5. Illiver
mu

(1) Sabbátib tugliáne kingulerirſáne.

ıut tâva iſerput, nukakpiarlo (2) tellerpiæt
ıngáne ivkſiarſok, tekkirſomik kakorto-
ıik annorâlik, tekkoæt, ôlilerdlutiglo.
. Tâurſoma okarbigèj: Olikennaſe! Je-
ıſe Nazaremio kikiektorſimagalloak ujar-
arſe; makkiſimavok, tamánēngilak; arèit
ınigigalloa, terſunga illigæt. 7. Audlar-
iardluſile ajokærſugèj Pelilo (3) okautſar-
ɔrſigit, Galilæamut ſiuleriſſegikſe, terſane
ekkyſſauarſe, ſòrdlo okaumaſe (4). 8.
nninaſuardlutiglo illivermit kemāuput;
liktórſoangordlutigle annilârnermidlo a-
ılerput, adlænnudlo ſumik okaratik,
kſileramik. 9. Udlârle makkiname (5),
dlut ſiurdliænne, ſarkomerkârpok Maria-
ſagdalenamut, tâurſomanga annerſâpiluït
banek-mardluk anniſikèj. 10. Tauna
ıdlarpok, illegigalloèj allieiſuktut kijar-
ıdlo tamattominga okautſartordlugit. 11.
aukoalo umarſok, tâurſomungalo tekko-
ɔk, tuſſaumagamiko, opingilæt. 12.
ingórnale, taukoa illægik piſſungmanik,
rkomerbigæk adlamik tautokardlune;
ıgerdlatidlugik iglorpéngoænnut. 13.
aukoalo audlardlutik illætik okautſartor-

(2) Engele (Att. Matt. K. 28. v. 2.)
(3) Aglæt.
(4) Kap. 14. v. 28.
(5) Jeſuſe.

pækit tamattominga; taukotôg operingin
ægik. 14. Kêſa (6) tâivko arkaneglit (
ſarkomerbîgèj neſſiſidlugit, avokârejlo
makkiſimarſomik tekkungniktut operin
imatigit, mangertunniglo umatekarmet
15. Okarbigiviêj: Sillârſoarmut tamarc
luſnarmut audlaritſe, Evangeliummigl
okallugiartordluſe pingortitænnut (8) t
mannut. 16. Operdlunilo nellingina
koïſikune pidluaiſſavok; opingitſorle pi
luêitſukſâutinekaiſſavok (9). 17. Ope
tudle nællunârkotekaromarput imâitunnil
Attimne (10) annerſâpiluït anniſitſoma
pèjt; okænnik nutænnik okallugomarpu
(11); 18. Pullateriârſuït péjaromarpèjt (12
tokonartunniglo imeralloarunik, ſuniſſeng
ilæ

(6) Udlome tâivrſomâne ſiurdlerme unnungm
(Joh. K. 20. v. 19.)

(7) Ajokærſugèj, Judaſib kemengmatik, arkang
nâuginnalerſut.

(8) Sillalingnut, imêipok: Innungnut nellingina
nut, Jödit piginnarnagit (Matt. K. 10. v. 5. 6
nællurſudle aglæt pimivdlugit.

(9) Annengnauviæiſſengilak, Gudible erkartoutſ
marpâ pitlægekſâinangortidlugo.

(10) Pivdlunga, imêipok: Uamnit pirſâunekar
lutik.

(11) Adlæt erkardleringitſamik okauzeet attordlugi
nauglo ilikârnagit.

(12) Att. Apoſtel. Sullirſ. K. 28. v. 3-6.

æt; napparsimarsut arksamingnik aktor-
nnarpætik, piungnæisaput tâva. 19.
álegak tâva tajma taukonunga okallung-
ek sorárursigame, killangmut kangattar-
pok, ingitsartordlunilo Gudib tellerpi-
t tungánut. 20. Tâivkole tamátigut
kallugiartorput; Nalekkablo ikiorpèj,
kauzerlo opernarsardlugo nællunærkotin-
ik illâursunnik.

Evang-

Evangeliume
Lukasim Aglegà.

KAP. I.

Aglekkæne Lukaſim audlarnerpèj. v. 1-4. Johanne koïrſirſok innungyſſamet, Sakariaſe okauneka pok. v. 5-25. Marialo niviarſiak okaunekariol Jeſuſimik ernertâromartok. v. 26-38. Nârtule ſublo Eliſabet tikerárpà. v. 39-56. Johanne erniurſok agdliartolerdlunilo. v. 57-80.

Kapſeet (1) aglekikſarnialermatigit ſullir ſæt (2) uavtine opernakerſut; 2. Tajm unnipkāumátigut tamakkoninga iſuani nangminek tekkungniktut, okauzinnudl kivgartortungortut (3): 3. Uangatōg ajung itſugára, tamáſa iſuanit kigliſiorkikſaradla ravkit, illingnut aglekikſaruglugit, ajungit ſok Teofiluſi-à (4)! 4. Okauzinnut tuſſau marſarnut kollarungnǽrkudlutit. 5. He rodeſ

(1) Mattæuſilo adlædlo.
(2) Jeſuſib ſullirſèj.
(3) Okallugiartortut Jeſuſe kivgartorbigallugo.
(4) Opertut ſiurdleen illǽt.

ɔdeſe Judæame Kongiotidlugo, Pelleſe-
artok Abiab ſimnerſèjſa illænnik, Saka-
aſimik attilingmik; tāurſoma nullia
aronib panneeſa (5) illæt, Eliſabemmik
tekartok. 6. Tamangmigle illuartuk
ɔdimut, Nalekkablo inneiziſèj pekkor-
ejlo tamáſa nalekikit arkſoarnaratik. 7.
ittôrnakaratiglo; Eliſabet erniſuïmet,
tokāudlutiglo tamangmik. 8. Illáne
mnerſarbikſe nedliumet, Pelleſiſut adlæ-
ıt ſulliſſerſok Gudimut (6); 9. Imme-
iutiblo erkormane Pelleſiurſúſim iller-
oánik, tipigikſāïkudlune, Nalekkam ig-
ɔanut (7) iſeriartorpok. 10. Innuïérk-
ɔïdlo tamarmik ſillatánētut tukſiartut
pigikſāïſidlugo. 11. Nalekkable Enge-
a tekkotipok tāurſomunga, tipigikſar-
iub tellerpiæt tungáne kikârtok. 12.
Tauna tâva Sakariaſib tekkogamiuk, an-
ilârpok erkſilerdlunilo. 13. Engelible
kkarbigà: Erkſikennæk, Sakariaſi-à! Illo-
ıut kenugavit, Gudib tuſſarpátit, nul-
iedlo Eliſabet illingnut ernertāiſſavok,
aunalo Johanneſimik aitſiſſauet. 14. Ti-
ɔeitſutigallugolo irſutigiomarpet, kapſeet-
ɔg tipeitſutigiomarpæt, innulerpet. 15.

(5) Kinguèjſa.
(6) Sakariaſe.
(7) Nalekbirkſoarmut.

Nalekkamut angiſſamet; Vinimiglo ſillá runartomigloneet imiſſengilak, arnamil timmæn illoanētidlune aglá't Annerſámi illuartomik illumiolernekaiſſavok: 16 Iſraëlib kittôrnej (8) amerdlarſut ſátitſo marpèj Nalekkamut Gudiánnut. 17. Taj natôg Eliaſim annerneránik pirſāuneling mik (9) tāurſomunga (10) piliſſavok, ang ejokāin umatèjt ſátidlugit kittôrnænnu (11), nalengitſudlo illuartun iliſimarſuſiæn nut (12), tajmalo Nálegak innukſarſivd lugo piginnāungorſimarſomik. 18. Sa kariaſiblo Engele okarbigà: Suna nællu nærkotariſſegiga? Utokāugama, nulliara tôg utokāumet. 19. Engelib tâva ſápa okarbigallugo: Gabrieliovonga, Gudi mētuartok (13), audlartiſimavongalo, il lingnut okallugiartorkudlunga, tamatto mingalo tipeitſungnartomik okaukudlutit 20. Attálo, okallungneng ajulerdluti okaiſſæromarpotit, tamattoma erkorbik ſæn udluksa nedliutſerdlugo, okauzika illing

(8) Kinguèj, imēipok: Jödit.
(9) Eliaſe kiblingnelírkſoarnik okauzekartok arſig iſſauà.
(10) Nalekkamut, imēipok: Nalekkab tekkóane.
(11) Angejokāin opingitſut kittôrnætik opertut il legikudlugit.
(12) Nalektutut iliſimalerſidlugit.
(13) Gudimut kivgekſāudlunga.

lingnut, illomut kakugo erkyſſerſut, peringinaukit. 21. Sakariaſilo innuït innigæt, uſſoruglutiglo nalekbírkſoarme ullumet. 22. Annigamilo okallukbig-eng ajulerpèj; mallugæt tâva, tekkur-kartok nalekbírkſoarme: Niakominiglo rſerárpej, okaiſſærdluï nardlunilo. 23. llirſamilo ſorârbiæt nedliumet, angerd-rpok iglominut. 24. Udludle tauko âmeta, nullia Eliſabet nârtulerpok, kaū-netidlo tedlimat irſertorpok, okalluglu-e: 25. Tajma Nalekkab piánga, illek-gadlaraminga, kanguſutiga (14) uamnit ærdlugo innungne. 26. Kaumetidle rbangænne Engele, Gabrielimik atti-k, Gudim audlartipà iglorpérkſoarnut Galilæamētunnut Nazaremmik attiling-ut; 27. Niviarſiamut, tauna (niviarſiak) ngerſimarſok angumut, Joſefimik atti-ngmut, Davidim igloanit (15), Mariamig-o attekartok. 28. Engelib tâva iſerbigà, kalluglune: Pidluarkonnarſillæt ſajmaur-āurſotin oma! Nalekkab nejorpátit, ar-ænne (16) pidluarkorſāurſotin-à! 29. Tek-ogamiugle, okauzia annilârutigà, iſu-nalerdlunilo, una kannong-étomik okau-

zekar-

(14) Kittórnakangînek kanguſutigângarſuk Jödit.
(15) Davidib kinguèjſa illænnut.
(16) Arnænnit tamannit.

zekarnerſok; 30. Engeliblo okarbigà Erkſikennæk, Maria! Gudib ſajmauma tit. 31. Attálo, nârtuliſſautit ernertârc mardlutidlo; taunalo Jeſuſimik aitſiſſaue 32. Angiſſavok, kotſingnerublo niarná nik tajnekaiſſavok; Gudiblo Nalekkab tun niomarpà angutæt Davidim ivkſiavírkſo ánik (17). 33. Jakoblo igloanut (18) kong iyſſavok iſukangitſomut, nalegaviálo nâ nauviæiſſengilak. 34. Engelile Marian okarbigà: Kannongme tamanna piſſaua uvekanginama (19)? 35. Engeliblo akkià okarbigallugo: Annerſâm illuartub kol langiſſauátit, angnérſublo pirſâunerát tâ liſſauátit (20), tajmâitomiktôg illuartok er niekſet Gudib niarnánik táïrſâuſſavok 36. Attálo! Eliſabettôg igdlut nârtuleri ok ernertâkſamik utokâunermine, kau metidlo arbanilerpèj, tauna merſa nâr tojuïtſok unnerpæt. 37. Gudime ajor nartokangimet. 38. Mariable ſâpa: Na lekkab kivgarángamè, okaravit tajmáëſer langa. Engelib tâva kemekpà. 39. Ud ludle tâivko Maria pilerilerpok audlaraſu ardlunilo kakkænnut, iglorpêinnut Judab nuná-

(17) Nalegaviánik.
(18) Kinguèjnut Jödinnut.
(19) Angumut pinekanginama.
(20) Gudib pirſâunerminik nellekangitſomik tajmáë fiſſauátit.

unánêtunnut; 40. Sakariaſiblo igloa-
ut iſerdlune, Eliſabet pidluarkoà. 41.
Iariablo okauzia tamanna Eliſabetib tus-
rmago, timmæn illumioa tâva nedliok
1); Eliſabetiblo Annerſâng illuartok il-
miügilerpà. 42. Niblingârdlunilo okar-
k: Pidluarkâutit arnænnit tamannit, timi-
itſôg illumioa pidluariok. 43. Saagme
erſa Nalekkama arnæn ornikpânga? 44.
ttâle, pidluarkorſineret tuſſaravko, tim-
nima illumioa tipeitſungnermit nedliok.
5. Pidluarpongmè una (22) opertok;
Jalekkam okauzee tamarmik omunga
rkordluïnaiſſameta. 46. Mariatôg okar-
ok: Nálegak tarnima uſſoringârpa. 47.
Judilo annaurſirſiga annernerma tipeit-
utigà. 48. Kivgarojungoe (23) illekſi-
nago. Attâle, mattoma kingórna erkard-
ereet tamarmik uſſoriomarpânga. 49.
Uſſornartórſoarnik pimanga ajugakangit-
ub, illuarnermiglo attiglub; 50. Ná-
inirſûſiminiglo nálektiminêtuaromarpok
orârane. 51. Arktorſâjuïtſok tellermi-
ik (24); umamingne makkittarſunnik
rkarſautiglit ſiammartikèj; 52. Pirſâr-
ſoït

(21) Pikipok.
(22) Maria.
(23) Ingme pivdlune tajma okarpok.
(24) Ajugakangitſûſe ſarkomerſikà tajma uſſornar-
tullivdlune.

ſoït ivkſiavingnit ajekèj, aſſiginnækkæd
kodlartidlugit. 53. Kåktut ajungitſunn
tunningârej, piſſörſoïdlo ſokartinagit au
lartikèj (25). 54. Kivge Iſraële (26) ille
ſigà, nákinirſúſe erkajdlugo; 55. Siur
livtinut, Abrahammut kinguèjnudlo, u
nerame (27), iſukaiſſengitſogög. 56. Ka
metidle pingaſut nângajeglugit Eliſab
Mariab nejorpà; ama tâva iglominut an
erdlariok. 57. Eliſabetible ernivik
nedliumet, ernertârpok. 58. Erkardle
ſalo igdloeeſalo tuſſaumagamiko, Na.e
kab nákingâra, tipeitſukatigæt. 59. U
ludlo arbanek-pingaſungormeta, edlârſ
kippijartorpæt (28); angutánudlo Sakari
ſimik atteritipæt. 60. Arnædle ſâpe
okalluglune: Naggale; Johanneſile att
riſſauà, 61. Okarbigæt tâva: Erkardl
kangikallóarpotit tajmāitomik attilingmi
62. Angutâle urſerârpæt, kannong-étom
aitſerkyſſaſugallugo? 63. Aglekbingmig
kákc

(25) Tamakkoninga okauzinnik tamannik Gude uſ
riniarpâ, peetſomut erneritimago annaurſirſ
ſak, piſſöudle iliſimarſörſoïdlo tajma aktik
mik tipeitſuktinagit.

(26) Jödit.

(27) Moſeſib Davidiblo Profétidlo aglegèjnne.

(28) Jödit edlârſuming auetæt akullâk, iſorpiág
améjangoardlugo, kippirſaræt, Gudib pekk
matik Moſeſim aglegèjne, innuvtariomaudlu
ingög tajma nællunærkutſerſimarſut.

ákorsivdlune, aglekpok imenna: Johan-
ese atterà. Tamarmiglo aijajsórput.
4. Tersangâinarle karna (29) angmarsi-
alerdlunilo okà kelerussærpok, okallug-
nilo Gude ussorà. 65. Nunakatèjsalo
marmik annilârutigæt; tamakkolo tamá-
tussaumalerpèjt kakkamiut tamarmik
idæame. 66. Nungudlutiglo tussartut
namiugilerpæt, okalluglutiglo: Edlâr-
ng una kannong-élissanerpa? Nalekkab-
g arksaminik nejõumià (30). 67. Angu-
lo Sakariase Annersáming illuartomik
lumiokalerpok erkotsomartuksænniglo
na okalluglune: 68. Ussornarsile Ná-
gak, Israëlib Gudià! Innune tikerârd-
gidlo annaunamigit (31); 69. Nekko-
soarmiglo annaursirsuksakartileramisigut
2) kivgame Davidim igloane (33): 70.
sársoak tajma okaralóarame Profétime
luartut karneesigut: 71. Annaursiner-
ik kingarsortivtinit tamarmiglo umik-
irsivta arksèjnnit (34); 72. Angæjoká-
udlo nákallugit, unnersõunilo ajungit-
k erkajdlugo; 73. Okauzeng ivna
pivd-

(29) Sakariasib (v. 20.)
(30) Nalekkab igdlersungârpa.
(31) Illekfilerdlugit annaulersâramigit.
(32) Jesusimik Mariam illumioánik.
(33) Kinguèjnit.
(34) Tarnivta kingarsortèjnnit.

pivdlugo (35), Abrahammut atátavtin illomôrtomik okarallóarame; tunniomau lutagôg, 74. Annekſimaguta kingarſo tivta arkſèjnnit, tâva nálekkudlune er ſiorata, 75. Ajunginiarnermik illuarne miglo nuennerirſængnik, udlut nungu lugit innutidluta. 76. Iblimmè, edlâ ſungoang-à! tajnekaiſſautit kotſingneru Profetiánik (36); Nalekkab (37) ſiule ſortigiſſamatit, akkutikſæne illuarſarku lugit; 77. Innune nællyungnærſidlug pidluautikſamik, ajortèjn iſumakærſim leromarmeta; 78. Gudivta nákinirſu ánik nellekangitſomik, tâurſomanga n ïrſub kotſingnermit tikerârpátigut (3 79. Kaumarſaruglugit târmiurſut toku lo tarænêtut (39), iſikkavudlo piſidlug akkumut pidluarnartomut (40). 80. E lârſugle agdliartorpok nekkurſektidluni annerſâme; innukajuïtſunnêdlunilo, ſa komerbikſe Iſraëlimut (41) nayſerſor lugo.

KA

(35) Moſeſim aglegèjne.
(36) Gudib kivgánik.
(37) Annaurſirſub.
(38) Annaurſirſok aggijavok.
(39) Att. Matt. K. 4. v. 16.
(40) Ajokærſordluta, kannong-illivdluta pidluaiſ ſogut.
(41) Iſraëlib kinguèjnut, Jödinnut.

KAP. 2.

Jesuse innungorpok. v. 1-20. Kippivnekalerdlunilo. v. 21. Nalekbirksoarmilo sarkomersipæt. v. 22-38. Agdlilerdlune angajokægne Nazaremmit illegæk Jerusalemmut, nalekbirksoarmilo sarkomerpok. v. 39-52.

Udludle tâivko Kejsere Augustuse innei-igallóarpok, nunam (1) innuee tamása ællunærsorkudlugit. 2. Tamersa nællu-ærsoïnek siurdliursok Kyreniuse naleg-útidlugo Syriame. 3. Tamarmik tâva glorpérksoarmingnut audlarput aglekkud-ûtik. 4. Josefile audlarioktõg Galilæa-nit, iglorpérksoarnit Nazaremmit, Judæa-nut, Davidim iglorpérksoènut, Bethle-emmik attilingnut, Davidim igloanit igame kinguaránganilo; 5. Aglekkud-une Maria nulliekse aiparallugo, tauna ârtursok. 6. Tersanêtidlutigle ernisuk-ia nedliupok. 7. Pernâuminiglo erner-árpok, imudlugolo, nersutidlo nerrivi-innut (2) illiâ; siniktarbingme innikscéru-amik adlamik. 8. Pârsirsudlo tâursoma rkánêtut, narksamêdlutik unnuame pigâr-

tût

(1) Nalegávingme.
(2) Sâuæn innænnut.

tut, nerſutitik (3) pâriniardlugit. 9. Na
lekkablo Engeliæt ſunâuba tikipèj, Nalek
kablo kaumarſuſiæt kaumarſarpèj; erk
ſingâlerput tâva. 10. Engelible okar
bigèj: Erkſikennaſe! Attâle, tipeitſungâr
nartomik okaupauſe, innuït tamardluï nar
mik pikſænnik. 11. Voiziak annaurſir
ſukſak illivſinut erniumet, tamerſa Kriſtuſ
Nâlegak, Davidim iglorpérkſoèjne. 12
Terſalo nællunærkotikſarſe: Edlârſuk imu
ſimarſok nerſutidlo nerſiviænne illiſimar
ſok nâpitſomarparſe. 13. Tavâinarlo kil
langmiorpérkſoït Engelimêtut, Gudimin
uſſoruktut okalluglutiglo: 14. Gud
kotſingnerme (4) uſſornarſile! Erkikſiner
lo nunamêkile (5)! Innungnilo nuennâr
nek pile (6)! 15. Engelidlo kemeng
mætik killangmut (audlardlutik), innuï
tauko pârſirſut tâva ingmingnun okalluk
put: Kæ! Betlehemmut audlarta, terſanil
piſimagalloak tekkyartordlugo, Nalekkar
okautigikorſa uavtinut. 16. Tuoviord
lutiglo terſunga piput, Marialo Joſefilo
edlârſuglo nerſutit nerſiviænne innæng
arſok, tikipèjt. 17. Tekkogamikole
unnip

(3) Sâuætik.
(4) Killangme.
(5) Pidluarnarſillæt nunamiut!
(6) Innuït Gudib nuenneriligittôk

unnipkârput okauzimik tussækkamingnik (7) edlârsuk tauna pivdlugo. 18. Tamarmiglo tussartut pârsirsun okauzeet aijajsorutigèjt. 19. Mariable okauzit tamakko tamása puïornauværdlugidlo, umamine ærkarsautiginiarpèj. 20. Pârsirsut tâva nteriput, Gude ussorallugo nersordlugolo ussækkætik tekkursætiglo tamása pivdugit, tajma okarbigángatik. 21. Udludlo rbanek-pingasungormeta, edlârsuk kipivnekaissamet (8), tâva aitserpæt Jesusinik, Engelib tajma tajmago, nâulingikadlarmet arname timæn illóane. 22. Udludlo ubarbikfaralloèj (9) nâmeta, Mosesim inneizisèj malliglugit, tekpàuonga erusalemmut audlarupæt, Nalekkamut isidlugo. 23. Aglekkæt pivdlugit Nalekkam inneizisèjne (10), imâitut: *Angungoæt tamarmik, arnamingnit siudlerpa it nnirsut* (11), *Nalekkamut ingmikôrtinesaissaput* (12). 24. Tunnirsutiksætiglo unniudlugit, sôrdlo Nalekkam inneizisèjne (13) aglekfimavok, Duïngoængnik (14)

(7) Engelinnit.
(8) Att. K. 1. v. 59.
(9) Mariab.
(10) Mosesim aglegèjne.
(11) Arnamik pernâutigirsèjt.
(12) Tunnissaput.
(13) Mosesim aglegèjne.
(14) Att. Matt. K. 3. v. 16. nærkigutâ (14).

Duïârkængnigloneet mardlungnik (tunni-
ukorſimet). 25. Tajmanilo ſunâuba in-
nuk, Simeonimik attilik, Jeruſalemmē-
tok; innuk tauna illuartōudlunilo Gudi-
mik nalengniartok, Iſraëliblo tupedler-
ſautikſânik (15) nerigukkiok; Annerſâblo
illuartum innigiüarpà. 26. Annerſâblo
illuartum okaukà, tokyſſengitſok unnerd-
lûgo, Nalekkab Kriſtuſia (16) tekkotinnago
27. Tauna, Annerſâb kajumikſarmane,
nalekbîrkſoarmut piok; edlârſuglo Jeſuſe
angæjokækit iſermakko, tauna pivdlugo
illerkoromaudlutik, inneiziſit nalengniard-
lugit; 28. Tâva tiguà (17) pernermig-
lugo, Gudilo uſſorà, okalluglunilo: 29.
Nâlegang-à! mâna erkikſinartomut kivge-
audlarle (18), tajma okaravit. 30. Irſim-
nik annautikſarikorſet tekkogavko. 31.
Tauna innuït tamarmik kênèjnnut (19)
piginnâungorſarauko; 32. Kaumarſok
nællurſunnut kaumarſâutikſak, innuvtang-
nudlo Iſraëlimut (20) uſſornâutikſak. 33.
Okauzidlo tauna pivdlugo Joſefib arnædlo
aijajſorutigækit. 34. Simeoniblo pidluar-
koæk

(15) Annaurſirſomik Jôdit tupedlerſautigirſekſæ'nnik
(16) Kriſtuſe Nalekkam okautigirſâ.
(17) Simeonib.
(18) Tokoginnarlanga.
(19) Innungnut tamannut.
(20) Jôdinnut.

koæk, arnálo Maria okarbigallugo: Arèin una ordlurſutikſangoromarpok makkirſutikſangoromardlunilo amerdlarſunne Iſraëlimêtunne (21), nællunærkotekſâujomardlunilo akkerartugekſak (22). 35. Tarnikkudlo pennab piſſauátit (23). Kapſêrſoïn umatèjſa erkarſautèjt tajma ſarkomeromariput. 36. Arnaktôg Profétiurſok terſanêniok, Annamik attilik, Fanuëlib pannia, Aſſerib kinguèjſa illæt, arnakoëkſak, niviarſiâurſúſiminit uvekartok okiun arbanek-mardluk; 37. Mánale uïdlarnerrurſok, okiüeelo fiſſamannik ungnirſarkattartut fiſſamadlo nângajekput; nalekbirkſoak-tâurſoma kemengneng ajordlugo, éſinginiarnermik tukſiarnermiglo udludlo unnurſædlo nungudlugit Gude nalengniarpà. 38. Taunatôg tajmane terſunga piok, Nálegarlo uſſorivià, okautigallugolo annaurſutikſamik neriguktunnut tamannut Jeruſalemiunnut. 39. Tamáſalo namakſigamikit Nalekkam inneiziſèj pivdlugit, ama Galilæamut, iglorpérkſoarmingnut Nazaremmut, uteriput. 40. Edlârſugle agdliartorpok nekkurſektidlunilo

(21) Jödit kapſeet mammiæſautigiomarpæt aſſerornermingnut, adlædle kapſeen illuariomarpæt ajorungnærſautigallugolo.

(22) Nagliuktukſâïnâujomarpok.

(23) Tauna pivdlugo allieiſungâromarpotit.

annerſáme, iliſimarſórſoangolerdlunilo, Gudiblo ſajmaunerǽt nejorpâ (24). 41. Angejokǽglo upernǽt nungudlugit Jeruſalemmut pirſartuk, Paaſke nedliutarángeta. 42. Okiüeelo arkanek-mardlungormeta, Jeruſalemmut majoarput (25) illerkortik nedliutome attordlugo. 43. Udludlo tauko nâgamikit, angerdlarmaniglo, nukakpiarak Jeſuſe Jeruſalemme unikpok; Joſefiblo arnǽdlo ariytſiǽk. 44. Ingiakamingnudle illegiſugángamiko, udlorlo atauzek ingerdlagamik, ujariartorpǽk aperkotigallugolo igdlumingnudlo erkardlimingnudlo. 45. Nenninginamikolo, Jeruſalemmut uterpuk ujarniardlugolo. 46. Udludlo pingaſut nâmeta, nenniǽk nalekbírkſoarme ajokærſórïrſun akkornǽnne ivkſiarſok, tauko naleglugidlo aperſordlugidlo. 47. Tuſſartèjſalo tamarmik uſſorutigǽt iliſimarſúſiagudlo akkidluarſúſiagudlo. 48. Tekkogamikolo (26) annilârpuk; arnǽdlo okarbigà: Erneng-à! ſaag tajma piviſiguk? Attà, angupit (27) uangalo ujarivtikit kappiaſúglunuk. 49. Ṣâpǽk tâva: Sudlutik ujarpitinga? Iliſimangi-

(24) Gudib ſajmaupâ.
(25) Angæjokæk illegallugo majoarpuk.
(26) Angæjokækit.
(27) Angutiſiayit.

mangilatik, atátama (28) pee nejyſſégika (29)? 50. Tajmalo okallukbigángatik, ramanna ſiunerſingiláḱ. 51. Illegallugik tâva teſſamunga Nazaremmut piok, nalegluardlugiglo. Arnædlo okauzit tamakko tamáſa torkorpèj umamine. 52. Jeſuſile iliſimaïartorpok, agdliartordlunilo ſajmaunarſiartordlunilo Gudimilo innungnilo.

KAP. 3.

Johanneſe koïrſiok ajokærſoïvdlunilo. v. 1-18. Kéſalo parnærſimalerpok. v. 19. 20. Jeſuſib koïſineránik. v. 21. 22. Siurdleeniglo, arname næggovigigalloèjnik. v. 23-38.

Okiut tedlimangormeta, Kejſere Tiberiuſe nalegâutidlugo, Pontiuſe Pilatuſe nalegâukatâumet Judæame, Herodeſilo nunamut illâinarmut nalegâumet Galilæame, nukále Filippuſe nunamut illâinarmut nalegâumet Ituræame Trakoniſiblo erkáne, Lyſaniaſilo nunamut illâinarmut nalegâumet Abilenime; 2. Annaſilo Kaïfaſilo Pelleſiúnerotidlugik, Gudim okauzia Johanneſimut, Sakariaſib niarnánut, innukajuïtſome piok (1). 3. Tâva Jordanim

(28) Killangmêtub.
(29) Gudim igloanêſſerſonga.
(1) Gudim kákoa.

danim erkánut tamardluï'narmut piok ajokærſoïvdlune koïrſumik ſanermut, ajor tærutikſamik. 4. Tajma aglekſimame makperſækkæne, Profétim Eſaiaſim okau zeene, ima okarmet: *Nipigà innukajuï ſome tordlularſub: Nalekkam akkutikſà illu arſarſiuk, akkoſinikſèjlo nardlorſardlugi* 5. *Kôrkut tamarmik nellimakternekaiſſapu kakkædlo kakkangoædlo tamarmik nakidli ſarnekaiſſaput; akkoſerngidlo niungarſu nardlurſiſſaput, manneetſudlo mannirſiſſapu* (2). 6. *Innuïdlo tamarmik annaurſutikſa Gudimit tekkoliſſauæt.* 7. Tajmãitomik innuït annivigimæne koëkkudlutik, okar bigèj: Pullateriárſuït piarèjt tautókko kia unnerſõunerpáſe, kemâkudluſe ninga mit nedliutukſamit (3)? 8. Tajmãitomi illomut adlamik iſumakaleruſe, illerko ſerdluſe nællunærniaritſe; okalluleriaràu naſilo illivſigut: Abraham atatagárput Okaupauſile uanga: Ujarkænnit makko nanga Abraham Gudib kittôrnekſarſigin nãuà (4). 9. Ullimaudle orpeet tunga viænnẽlerallóarpok; Orpik tâva nellingi nak ajungitſunnik pãurnakangitſok kip piſſa

(2) Innuïn umatèjt kannong-étut ajorungnærſarne kaiſſaput, illuarikudlutik annaurſirſomut.
(3) Att. Matt. K. 3. v. 7.
(4) Ajugakanginame.

iſſavok, ingnérmudlo egiſſavok (5). 10. nnuït tâva aperſorpæt okalluglutik: kan-ongme illiſſauiſa? 11. Akkièjle okal-uglune: Mardlungnik annerâglub aipa unniuſſauà pekkangitſomut; nekikſalik-õg tajmailliyſſégiok (6). 12. Tunnirſu-innigle katterſóïrſut ornikkiæt koëkkud-utik, aperſordlugolo: Ajokærſóïrſok! agummè kannok piſſauiſa? 13. Okar-igèjle: Sualungmik piomaniarkennaſe 7)! 14. Sorſuktukſættõg aperſoriæt, kalluglutik: Uagummè ſulliſſauiſa? Sâ-èjlo: Innuït péjarniarkennaſigit, pekko-erſõudluſiloneet pitlariaràunaſigit, pirſek-æſile (8) namagiſſauæſe. 15. Innuïdle erigungmeta, tamarmiglo umætimingne ſumaudlutik, Johanneſe Kriſtuſioſugal-ugo; 16. Johanneſib tâva tamáſa ſâpej kalluglune: Uanga imermik koïrſarigal-óarpauſe; pirſukſarle nekkônerrovok amnit, tauna kingakóbigikára ſingærd-ugoloneet, tãurſoma koïomarpáſe Anner-ãmik illuartomik ingnermiglo. 17. Ni-rãune tigumiarpà, nioârbinilo ſelligomar-à, nautſeïekſarikſudlo koïminut katter-

(5) Utercetſunnut pitlautikſak piarærſimavok.
(6) Nekikſæt tunniudlugit pekkangitſomut.
(7) Nalekkavſe tâïrſæt illivſinut kiſſiet piniardlugõ.
(8) Kivgartõutikſæſe.

ſoromarpèj, kallipāidle õutſomarpèj in
nermik kammijuïtſomik (9). 18. Adlæ
niktõg tâva amerdlarſõunnik (okauzinni
okaukikſarniarpèj, Evangeliumiglo (1
okàudlugit. 19. Herodeſile nunam
illāinarmut nalegāurſok, Herodiaſe nukar
Filippuſib nullià pivdlugo (11), Herod
ſiblo ajortulliægèj tamáſa pivdlugit, tāu
ſomanga pitlarnekarame (12); 20. Matt
minga taperattekàu, Johanneſe parnærſim
vingmut iſertidlugo. 21. Innuïdle nelling
næt koïſimeta, Jeſuſiſõg koïſimamet tu
ſiarmedlo, killak tâva angmarpok; 2
Annerſârlo illuartok kollâgut akkarpo
Duïſut tautokardlune, nipilo killangm
piok, ima okartok: Iblin aſſanartok ern
rágit, iblit nuennerágit (13). 23. Jeſuſi
okiüee tâva ungnigamik kollingulerpu
Tauna erneriſugæt Joſefimut, tauna El
niârnarigà (14); 24. Tauna Matatib niâ
narigà, tauna Levib niârnarigà, taun
Melkib niârnarigà, tauna Jannab niârna
rigà, tauna Joſefib niârnarigà; 25. Taun
Mattatiaſib niârnarigà, tauna Amoſib n
ârna

(9) Att. Matt. K. 3. v. 11. 12.
(10) Tuſſarnerſunnik.
(11) Att. Matt. K. 14. v. 3. 4.
(12) Tennertarnekarame Johanneſimit.
(13) Att. Matt. K. 3. v. 16. 17.
(14) Eli Joſefib ſekkigà.

narigà, tauna Naumib niârnarigà, tau-
Eſlib niârnarigà, tauna Naggaib niâr-
rigà; 26. Tauna Maatib niârnarigà,
una Mattatiaſib niârnarigà, tauna Semeib
ârnarigà, tauna Joſefib niârnarigà, tauna
dab niârnarigà; 27. Tauna Joannab
ârnarigà, tauna Reſab niârnarigà, tauna
robabelib niârnarigà, tauna Salatielib
ârnarigà, tauna Nerib niârnarigà; 28.
auna Melkib niârnarigà, tauna Addib
ârnarigà, tauna Koſamib niârnarigà, tauna
modamib niârnarigà, tauna Erib niâr-
rigà; 29. Tauna Joſib niârnarigà,
una Elieſerib niârnarigà, tauna Jorimib
ârnarigà, tauna Mattatib niârnarigà, tauna
vib niârnarigà; 30. Tauna Simeonib
ârnarigà, tauna Judab niârnarigà, tauna
ſefib niârnarigà, tauna Jonanib niârna-
gà, tauna Eliakimib niârnarigà; 31.
auna Meleab niârnarigà, tauna Mainanib
ârnarigà, tauna Mattatab niârnarigà,
una Natanib niârnarigà, tauna Davidib
ârnarigà; 32. Tauna Jeſſaib niârnarigà,
una Obedib niârnarigà, tauna Boozib
ârnarigà, tauna Salmonib niârnarigà,
una Naaſſonib niârnarigà; 33. Tauna
minadab niârnarigà, tauna Aramib niâr-
rigà, tauna Eſromib niârnarigà, tauna
reſib niârnarigà, tauna Judab niârna-
rigà;

rigâ; 34. Tauna Jakob niârnarigâ, tau
Iſaab niârnarigâ, tauna Abrahamib ni
narigâ, tauna Tarab niârnarigâ, tauna N
korib niârnarigâ; 35. Tauna Sarub ni
narigâ, tauna Ragaub niârnarigâ, tau
Falib niârnarigâ, tauna Eberib niârnari
tauna Salab niârnarigâ; 36. Tauna Kai
nib niârnarigâ, tauna Arfakſadib niârnari
tauna Semib niârnarigâ, tauna Noab ni
narigâ, tauna Lamib niârnarigâ; 3
Tauna Metuſalab niârnarigâ, tauna En
niârnarigâ, tauna Jaredib niârnarigâ, tau
Maleleelib niârnarigâ, tauna Kainan
niârnarigâ; 38. Tauna Enoſib niârn
rigâ, tauna Setib niârnarigâ, tauna Adam
niârnarigâ, tauna Gudib niârnarigâ (15)

KAP. 4.

Jeſuſe urſerſimavok Tornârſungmut, ajugâudlun
v. 1-13. Galilæame ajokærſoïlermet tokoni
pæt. v. 14-30. Ama ajokærſóïok uſſornart
livdlunilo napparſimarſut kaitſorſarpêj. v. 31-

Jeſuſile Annerſâmik illuartomik illum
olik Jordanimit ama uteriok, Annerſâb
piſikâ innukajuïtſomut. 2. Udludlo mar
lungnik ungnirſarkattartut Tornârſungm
urſerſimarlok. Udludlo tauko nerring
nic

(15) Adam Gudib pingortimago.

ok ſungoamigloneet; Udludle tauko meta, kâlerpok kêſa. 3. Tornârſub va okarbigà: Gudim erneripatit, ujarang a okauniarûk timiûrſangorkudlugo. 4. ſuſiblo akkià okalluglune: Aglekſima-k: *Timiûrſâinak innum innutigiſſengild, auzerle pellinginak Gudimit pirſok* (1) nutigiſſegià). 5. Tornârſub tâva piſipà kkârſoarmut kingiktomut, uïſorêinarlo lârſub nalegavee tamâſa tâurſomunga merdlôrtipèj. 6. Tornârſublo okar-gà: Nalegâunek mænna tamât, makko-o pinnerſuſiæt, tunniutſomarpara illing-t; uamnut tunniuſimamet, nellinginar-udlo iſumamnik tunniuſinnâuara (2). Mâna tâva tukſiarbigiomagungma, akko tamâſa piſſauetit. 8. Jeſuſible kià, okalluglune: Tunnumnun audlarit tan! aglekſimamet: *Nâlegak Gudit tuk-rbigiſſauet, kivgartôudlugolo tauna kiſſiet* . 9. Jeruſalemmuttôg audlarunià, pi-llugolo nalekbîrkſub kârpiánut, okar-gallugolo: Gudim erneripatit, terſanga ingnik nakkâgit. 10. Aglekſimamet: *vdlutit Engeline pekkyſſauèj, ſernigikud-lutit;*

(1) Att. Matt. K. 4. v. 4.
(2) Segluvdlune tajma okarallóartok.
(3) Att. Matt. K. 4. v. 8-10.

lutit; 11. *Kivgumiarkudlutidlo, iſikke*
apôrkonnagit ujarkamut. 12. Jeſuſib tâ
akkià, okalluglune: Okauzin imâip
Nálegak Gudit urſiſſengilet (4). 13. To
nârſublo urſitlarnek tamât ſoràramiu
kemedlekpà. 14. Jeſuſilo ama Annerſ
pirſâuneráne Galilæamun uterpok; tam
tomalo erkánêtut tamarmik tuſſàumau
15. Kattiſimaubeennilo ajokærſóïok,
marmiglo uſſoræt. 16. Nazaremmud
agdliartorbingminut piok, illerkomiſud
kattiſimaubingmun iſerpok Sabbátime,
tuaïomàudlunilo nekoïkpok. 17. Tu
nilerpæt tâva Profétim Eſaiaſim, agleg
nik, makperſækkædlo makperamigit, oka
zin ivko erkorpèj, ima aglekſimarſu
18. *Nalekkam Annerſæt kollangerpáng*
tajmâitomik tennikánga (5), *Evangelium*
okallugiartorkudlunga peetſunnut, audlar
kánga kaitſorſariartorkudlugit aſſerorſima
ſunnik umatiglit, parnærſimavingmêtu
okaukudlugit annivikſinermik, takpeetſu
takpikſinermik, nagliuktiſimarſudlo nag
ugungnærſikudlugit (6). 19. *Nedliuto*
Nal

(4) Att. Matt. K. 4. v. 6. 7.
(5) Okalluktikſâutikánga.
(6) Tarnimigun ajulerſut illuarſariartorkudlug
allieſſuktudlo tupedlerſarkudlugit, Nalekk
ama ſajmauleromarmagit.

alekkamit nuennerſok okautigikudlugo.
o. Makperſækkædlo mattugamigit, kivga-
udlo tunniunamigit, ingipok; kattiſi-
aubingmētudlo tamarmik irſigiüarpæt.
1. Tâva okallukbigilerpèj: Udlome ag-
kkæn okko tuſſartidluſe erkóſimaput.
2. Tamarmik tâva nerſorpæt, okauzidlo
ſſarnerſut karnánin annirſut uſſorèjt,
kalluglutiglo: Una Joſefim erneringi-
uk? 23. Okarbigèj tâva: Okauzimik
attominga aſſukiak piomarpauſinga:
aitſorſáirſok, illingnik kaitſorſarniarit!
ſornakerſut Kapernaume pirſut tuſſarivut,
jmailliorittog terſane nunangne. 24.
karporle: Illomut okaupauſe: Proféte
ırſegirſarāingilæt nukakatèjſa. 25. Il-
mudle okaupauſe: Uïdlarnerit amerd-
gallóarkerſut Iſraëlime (7), Eliaſe innu-
dlugo, killak mattuſimatidlugo okiut
ngaſut, kaumetidlo arbaneglit, kâng-
erlo angikánget nuname tamárſoarme;
6. Taukoale illāinænnut, uïdlarnermut
ıreptamiomut, Sidonib erkánētomut,
liaſe audlartitāurſok (8). 27. Pupikſud-
amerdlagallóarkerſut Iſraëlime, Eliſæ-
ſe Proféte innutidlugo; taukoale illāinæt,

Naa-

(7) Jödit nunænne.
(8) Uſſornartulliarnerminik tupedlerſariartordlugo.

Naaman Syriamio, pupáruſimarſok (
28. Tamarmiglo kattiſimaubingmẽtu
tamanna tuſſaramiko, kamaktórſoango
kàut. 29. Nekoïglutiglo iglorpérkſoa
nin anniſipæt, piſidlugolo kakkab iglo
pérkſoakarbingme kârpiánut, terſan
nakkartitſomaudlugo. 30. Akkornæti
udle audlartok annáïæt. 31. Atterp
tâva Kapernaummut, iglorpérkſoarn
Galilæamẽtunnut, ajokærſorniardlugid
Sabátinne. 32. Ajokærſutálo uſſorika
pikkunartomik okauzekarmet. 33. Te
ſanilo innuk kattiſimaubingmẽtok, anne
ſámik majungnartomik tornârſulik, ta
nalo niblingârkàu; 34. Okalluglunil
Ijāi! ſugautigit Jeſuſe Nazaremio? Aſſ
roriartorpautigut? kinâurſotit iliſimaua
it, ivna Gudim illuarirſà (10). 35. Jeſ
ſib tâva ſiorarſârpà, okalluglunilo: N
pangerit; omangalo anneet! Annerſáp
lub tâva akkornænnut ordlotipà, tâurſ
mangalo anniok, akkonarnagolo. 3
Tamarmik tâva ijāimiput, ingmingnu
lo okalluglutik, ima pilerput: Suna te
ſa, annerſæt majungnartut ſukanerſom
pirſâunermiglo innêmmagit, taukolo ann
met

(9) Eliſæuſimut.

(10) Att. Mark. K. 1. v. 23. 24.

eta? 37. Tamatigudlo tamattoma er-
ánētut tuſſaumalerpæt. 38. Nekoïglu-
ilo kattiſimaubingmit (anniok), Simo-
iblo igloanut iſerpok; Simoniblo ſekkià
annimanérſoarmik (11) nagliuktok; tau-
alo pivdlugo innêniarpæt. 39. Ornig-
golo, kannimanek avokârpà, kemek-
à tâva. Erngēinarſe makkipok, kivgar-
rbigallugidlo. 40. Sekkinerle tariſima-
et, tamarmik napparſimarſokartut nel-
nginarnik nappāutiglit tāurſomunga pi-
pèjt; arkſaminiglo aktordlugit tamáſa
ungnærſipèj. 41. Annerſāpiluïttōg a-
erdlarſunnit anniput, niblerdlutiglo o-
llukput: Kriſtuſiovotit, Gudib niârna;
nerterdlugidle okallukkongilèj, Kriſtu-
urſok nællungimæne. 42. Kaulermed-
anniok, innukajuïtſomudlo audlardlu-
e; innuïdlo ujarpæt, tikinamikolo unik-
niarpæt kemekkonnatik. 43. Okarbig-
le: Iglorpēinne adlænniſōg Evangeliu-
e Gudib nalegaviánik okautigiſſēgiara,
manna pivdlugo audlartiſimagama. 44.
âva kattiſimaubingne Galilæamētunne
kallukkiok.

KAP.

(11) Nappāumik.

KAP. 5.

Umiárſoarmit innuït Jeſuſim ajokærſorpèj, Peli illèjlo auliſarkoèj pidluarkudlugidlo. v. 1-1 Uſſornartullivdlune ikingitſut kaitſorſarpèj. 13-26. Levi kákoa, tâurſomalo igloane a ajokærſóïok. v. 27-39.

Innuïdle tettilermæne, Gudim okauze tuſſarniardlugit, teſſérſub Geneſareti ſinánêtidlune; 2. Umiárſoæglo mardlu ſirkſamêtuk tekkogamigik, taukonanga auliſartut niugallóarmeta karkſutitik erſul tordlugit; 3. Umiárſoæk taukoa ar længnut, Simonib piánut, tâva ikkivol taunalo innêlerpà aualektimitſiarkudlugo ingidlunilo innuït ajokærſorpèj umiárſoa mit. 4. Okallungnerle ſorârame, Simo nimun okarpok: Itirſômun aualegit, kar ſutiſilo nellukſigit karktorniardluſe. Simonible akkiâ okalluglune: Ajokærſóï ſok! unnuak nâudlugo piniarallóarpogu angeluktordlutalo; okauzidle naleglug karkſuſeromarponga. 6. Tajmalo pil ramik, auliſegarpérkſoït piêjt, karkſutèjd allikput. 7. Tâva illætik umiárſum aip nêtut urſerárpèjt, ikioriartorkudlutil taukoalo orningmætik, umiárſoægtik uſſ lerſorpægik kivingajektidlugik. 8. T mannale Simonib Pelib tekkogamiul

Jeſ

Jesusib sêrkoængnut pædlorpok, okallug-
unilo: Nálegak! kemenga, innûgama
ajortilik. 9. Erksilerame, ingiakatèjlo
amarmik, aulisekkæt amerdlanàramikit
illegeeglutik. 10. Tajmatõg Jakob Jo-
hanneslo, Zebedæusim ernerák, Simonim
ngiakatæk (erksileripuk). Jesusib tâva
Simon okarbigà: Erksikénnæk, mattoma
kingórna innuït piomarpetit (1). 11. U-
niársoæk tâva nunalitserpægik, pisiglo ta-
nása kemeglugit mallikpæt. 12. Imalo
piok: Iglorpérksoïn illænnētidlugo, angut
pupiksórsoak sunãuba tersanēniok, Jesusilo
ekkogamiuk, pædlordlune tuksiarbigà,
okalluglunilo: Nálegang-à! piomaguït,
pupærutisinnàugallóarparma. 13. Arksæ-
nilo isslæktordlugit aktorpà, okalluglunilo:
piomavonga, pupærutit! tersangãinak tâva
pupiub kemekpà. 14. Innerterpále, ad-
ænnut tamanna okautigikonnago; imale
pià): Pellesimut sarkomeriartordlutit peet,
Mosesiblo tunniukorsà tunniùk, pupæruna-
vit nællyungnærkudlugit (2). 15. Okau-
serle tãursominga agdliartorpok; innuï-
érksoïdlo kattisimaput tussaromaudlugo,
kaitsorsarkudlutiglo nappãutimingnit tãur-
somunga. 16. Innukajuïtsunnudle aud-

(1) Att. Matt. K. 4. v. 19.
(2) Att. Matt. K. 8. v. 4.

larpok, tukſiardlunilo. 17. Udludlo i
lænne ajokærſóïmet, Fariſæerit Aglekkæ
ning-iliſimarſudlo iglorpēinnit tamann
Galilæamētunnit Judæamētunnidlo Jeruſ
lemmidlo pirſut terſane ivkſiaput; N
lekkablo pikkunarſúſia ſarkomerpok kai
ſorſarſinnāudlugit (3). 18. Angutidl
illèjt ſunāuba innuk tumaktorſimarſo
innarbingmētok akkiarpæt, taunalo iſe
tiniarpæt ſānudlo illiſuglugo. 19. Innun
nidlo iſerbikſarſinginamiko, iglub kán
kakkiput, aurgveeſigudlo ningipæt, i
nængaviálo aglæt, (innuïn) akkornænnu
Jeſuſib ſānut. 20. Operſuſiædlo tekkog
miuk, okarbigà: Innung-à! Ajortetit iſ
makærnekarput. 21. Tâva Aglekkænnin
iliſimarſut Fariſæeridlo iſumalerput, oka
luglutiglo: Kinàuna miteklerſok? Kinan
Gudiungitſok ajortærutitſiginnāua? 2
Jeſuſible erkarſāutèjt miſſilikamigit, ſâp
okalluglune: Kannong iſumaviſe umæti
ſine? 23. Surdlek ajornanginerroa? oka
lungnerloneet: Ajortetit iſumakærſim
put? Imaloneet okarnek: Makkitit, piſſul
tuardlutidlo? 24. Iliſimakudluſile, innu
niârna nuname ajortærutitſiginnāurſok
tâva tumaktorſimarſomun okarpok: Oka
pagit: Makkitit, innængaveedlo tigu
lug

(3) Napparſimarſortèjt.

ugo piûk, iglungnudlo angerdlarit! 25. Ernerdlune tâva irsigitidlugit makkipok, nnængavigigalloilo tigudlugo, iglominun ngerdlarpok, Gudilo ussorà. 26. Tamarmiglo annilârtórsoangorkàut, Gudilo ussorát; erksilerdlutiglo okarput: Udlone ussornartórsoarnik tekkokâugut. 27. Ama tâva annigame, tunnirsutinnik katersóïrsok, Levimik attilik, tunnirsartaringme ivksiarsok, tekkoà, okarbigalluglo: Mallinga! 28. Tamásalo kemegugit nekoïkpok, malliglugolo. 29. Leiblo tersa tâursoma iglomine nekkikfiorà amerdlarsunnik, tunnirsutinniglo katersóïrsut adlædlo kapsêrsoït nerrivingme vksiakatigát. 30. Aglekkænning-iliſinarsortèjsalo Fariſæridlo ajokærsugèj oallorojukbigilerpèjt, okardlutik: Saagne tunnirsutinnik katterſóïrsut ajortulliarudlo nerrikatigallugidlo imerkatigâiſigit? 31. Jeſuſible akkièj okalluglune: Perkikut kaitsorsáïrsomik pirsariakangilæt, napparsimarsudle kiſſimik. 32. Illuartut kákoïrtungikika, ajortulliartudle adlamik iſunakarkudlugit, pigallóarponga. 33. Okarbigædle: Saag Johanneſim ajokærſugèj ſinginiararæt, tukſiartarajuglutiglo, tajmaög Fariſæerin (ajokærſugèjt); ajokærſukkeidle nerrirsardlutiglo imeraràut? 34. Sâ-

pèjle: Nulliartomut tikkeræt nerrirſejlig innãuiſigit, nulliarnâb ſulle nejortuarmag it? 35. Kakugole nulliarnâk taukonang audlarutſomarpǽt; tâva udlut tauko éſio maiſſǽromarput (4). 36. Arſerſõumigl okallukbigivièjſõg: Annorâtokak illârto rarãingilǽt annorartâminermik; tajmal pigallóarpeta, nutâk allingnekalerdlunilo annorartâminerlo illuanginioktõg piſſoka mut. 37. Vinilo nutâk pôruſiſokænnu immerarãinginiǽt, pôrutſit tâva Vinimu nutâmut alliſſegallóarmeta, taunalo koï lukſinnardlune, pôrutſidlo aſſerordlutik 38. Vinile nutâk pôruſiſænnut immeria karpok, tamangmik tâva aſſerornauvǽr katigeekpuk (5). 39. Piſſokamiglo imer tok erngerdlune nutâmik imeromarſarãing ilak; okarame: Piſſokak ajunginerrau (6)

KAP. 6.

Jeſuſe ajokærſukaminik ſernikſóïok. v. 1-5. Angu mut tokungarſunnik arkſalingmut uſſornartu liok. v. 6-11. Ajokærſortikſæt arkanek-mardlu kennerpèj. v. 12-17. Uſſornartullivdlunilo ajo kærſóïok. v. 18-49.

Sabbátimile ſiurdliub tugliane, nãurſu timi

(4) Att. Matt. K. 9. v. 15.
(5) Att. Matt. K. 9. v. 17. nar̓kigutâ (7).
(6) Ajokærſukkama uamnit ajunginerrurſut tuſſara rángamigit, illerkoſe nellinginarirſarèjt.

imiûrſekſæn akkornænne Jeſuſe piſſung-
net, ajokærſugèjſalo karrit nytſulermatigit,
rkſamingniglo kallipéjardlugit nerrivd-
ugidlo. 2. Fariſæerin illèjſa tâva okar-
igèjt: Sulliviſe, Sabbátinne tajmailliorr-
eng illuangimet? 3. Jeſuſible ſâpej,
kalluglune; Attuainginerpiſe, David kan-
ong-illiortok, kâlerame, illænilo? 4.
Kannok Gudim igloanut iſerdlune timiûr-
æt tekkurſekſæt tigugèj nerrivdlugidlo,
llaminudlo tunniumivdlugit, nauglo nêr-
irſekſâungikallóartut, kiſſienne Pelleſin-
ut (1)? 5. Okarbigivièj: Innub niârna
alegâvok Sabbátimun aglæt. 6. Sab-
átimilo adlame kattiſimaubingmun iſer-
net ajokærſoïvdlunilo, innuk terſanêtok,
âurſoma tellerpia tokungarſok. 7. Ag-
ekkænning-iliſimarſudle Fariſæeridlo alla-
arngarſorpæt, Sabbátime kaitſorſaiſſe-
ugallugo; paitſiſikfarſiordlutik tâurſo-
nunga. 8. Erkarſautèjdle iliſimagamig-
t, innungmut tokungarſunning arkſa-
ingmun okarpok: Nekoïglutit mâunga
eet! Nekoïglunile kikârpok. 9. Jeſuſib
âva okarbigèj: Aperſoromauauſe: Sab-
átinne ſulliorneng illuarnerpa? Ajungit-
ulliarnerloneet, ajortulliarnerloneet? In-
ung annaudlugoloneet, aſſerordlugolo-
neet?

(1) Att. Matt. K. 12. v. 3. 4.

neet? 10. Tamáſalo ſieglugin irſigè innuglo tauna okarbigà: Arkſetin iſuïk Tajmailliormedle, arkſèj tâva igdlomigt piungnælerput. 11. Peblingælerput t va, okallukatigeelerdlutik, Jeſuſe ka nong-illiomaræt. 12. Udludle tauk illænne kakkamun audlarpok tukſiaria tordlune; unnuarlo nâva Gudimut tuk ardlune. 13. Kaumedlo ajokærſukkæ kákoej, taukonangalo arkanek-mardlu kennerpèj, tauko Apoſtelinnik (2) táïle mivdlugit: 14. Merſa: Simon, Pelimi tõg táïrſak, Andreaſilo kattængutà, J kob Johanneſilo, Filippuſe Bartolomæ ſilo; 15. Mattæuſe Tomaſilo, Jako Alfæuſib niârna, Simonilo, Zeloteſim táïrſak; 16. Judaſe Jakob kattænguta Judaſilo Iſkarioteſe, tãivnamè piſitſirſun ortok (3). 17. Tauko tâva illegallug atterpok, narkſamudlo pivdlune kikârpol ajokærſugarpérkſoeelo innuïérkſoïdlo Ju dæamit tamarmit, Jeruſalemmidlo, T ruſimidlo Sidonimidlo imab ſinnanētun nit; 18. Pigallóartut tuſſaromaudlugo kaitſoroſuglutiglo nappãutimingnit; a nerſænnidlo majungnartunnit (4) nagliul titu

(2) Audlartitænnik.
(3) Jeſuſimik.
(4) Annerſãpilungnit.

itut; taukolo piungnærput. 19. Innuïd-
o tamarmik aktorniarallóarpæt; tâurso-
nanga pikkunartok annimet, tamásalo pi-
ngnærsidlugit. 20. Ajokærsukkæne tâva
rsigilerpèj, okalluglunilo: Pidluarpose
kkorse peetsose! Gudib nalegávia pigáng-
usiuk (5). 21. Pidluarpose mánakut
âktose! karsillaisségause (6). Pidluarpose
nánakut kijarsose! iglaisségause (7). 22.
Pidluarpose innuïn umigipase, auiksard-
usilo mitautigallusilo, atterșilo assiginnar-
arsuk sórdlo ajortok, innub niárna pivd-
ugo. 23. Tipeitsuglusilo kirkseritse ned-
lupet, pissiekșarse angikánget killangme.
Tajmatôg siurdleesa Profétit illiorèjt (8).
4. Erkanárle okkorse pissôrsoïn-à! tuped-
ersautærunause. 25. Erkanàk okkorse
arsillârtut! kâlisségause. Erkanàk okkorse
nâna iglartut! allieisusségause kijaudlu-
lo. 26. Erkanàk okkorsi-à! innuït ta-
narming unnersiutigipase (9); tajmatôg
iurdleesa Profétiokoserșut pimigèjt. 27.
Okaupausile okkorse nálektut: Kingarsar-
ise assaniarsigit; angæjokâuniaritse umik-
uïrsivsinut. 28. Pidluêikorsirsise pid-

(5) Att. Matt. K. 5. v. 3.
(6) Att. Matt. K. 5. v. 6.
(7) Att. Matt. K. 5. v. 4.
(8) Att. Matt. K. 5. v. 11, 12.
(9) Nauglo nersornangikallóartose.

luarkoſigit illivſiniglo innarléïrſut tukſiu
lugit (10). 29. Ullurſekkut erkſárne
ruït, igdloatõg pekkoïuk; kallipāmig
péjarnekaruït, annorâmiktõg erdligur
ràunago. 30. Illingnudle kenurſok tu
niùk; pingniglo péjarnekaruït, uterk
ſaràunagit (11). 31. Kannong-étomig
innuït pekkogallóaruſigit illivſinut, illi
ſiſõg tajmailliormigiſigit. 32. Illivſinig
aſſenniktut (12) aſſaguſigit, kannong-é
mik tâva kujagínekaromarnerpiſe? Aj
tulliartuttõg aſſarſitik aſſarſarāigièjt.
Illivſinudlo angæjokāurſut (12) ajungitſu
nik piguſigit, kannong-étomik kuja
nekaromarnerpiſe? Ajortulliartuttõg t
mailliorāigiput. 34. Illivſinudlo utert
ſiginnāurſut attukikuſigit, kannong-étom
tâva kujagínekaromarnerpiſe? Ajortullia
tuttõg attukikatigeekſarmimeta, nedler
lugit utertitſivigikudlutik. 35. Kinga
ſartiſile aſſaniarſigit, angæjokāuniardluſi
attukiniardluſilo ſumik akkekaiſſeſugi
naſe (13), piſſiekſarſe tâva angiſſâvok k
langme, kotſingnerublo (14) kittôrnariſſa
áſe; tāurſoma kujangitſunnut ajortunnu

(10) Gudimut.
(11) Att. Matt. K. 5. v. 42. narkigutâ (34).
(12) Kiſſiſa.
(13) Utertitſivigiſſeſuginnaſe.
(14) Gudib.

angæjokãumimet. 36. Tajmãitomik kiningniaritſe, ſôrdlo Atátarſe nákinioktõg. 37. Arkſoardlerajukkénnaſe, kſoarínekaiſſengilaſiſõg tâva; erkartõunerdlugiaràunaſilo (15), erkartõunerdlungkaiſſengilaſiſõg tâva; iſumakærbiginigit-, iſumakærbigínekaiſſauſe tâva (16). 38. unnirſiſitſe, tunnínekaiſſauſe tâva; ôkut ajungitſok nennerſimarſok aulaterſiarſok ullipkángârtok ſâvſinut tunniuuæt; ôktõuterpiavſinik ôktorbigínekaisgauſiſõg (17). 39. Arſerſõumigle okargèj: Takpeetſok takpeetſub teſſiorſinunerpàuk? tamangmik iterſamut nakiſſenginerpæk (18)? 40. Ajokærſugak okærſortiminin angnerrungilak, namakſorle ajokærſortimiſun-étſomarpok (19). 1. Saagme kattængupin irſáne irſiutingotekkoniarpiuk, paukarudle irſingnētok allugingiliuk? 42. Kannongmilo kattngutet ima okarbigiginnãuviuk: *Voitje ttængutiga! irſiut irſingnētok péjaromarra;* paukarut merſa irſingnētok nanginek mallugingilet? Illungerſungitſokak! paukarut irſingnit péjaradlàuk, kingórnalo

15) Innukativſinik pitlægeklãutitſigajukennaſe.
16) Att. Matt. K. 6. v. 14.
17) Att. Matt. K. 7. v. 2.
18) Att. Matt. K. 15. v. 14.
19) Att. Matt. K. 10. v. 24.

órnalo - irſiutingoak kattængupin irſár
péjarniaromariet (20). 43. Orpigikſ
nellinginak ajortunnik pāurnakarāingim
orpiluktorlo ajungitſunnik pāurnakarāing
niok. 44. Orpeet tamarmik paurnamin
nit nællunaromangimeta; tajma Figit k
kidlarnekotāurſænnit péjangitſarèjt, pāu
nædlo Viniglit orpingnit kênarikſunn
katterſungitſarivièjt (21). 45. Innub ajun
itſub ajungitſut annitarèj umame peer
ajungitſunnit;, innuble ajortub ajortut a
nitarèj umame peenit ajortunnit; umati
ullipkârutánik karnà okallugánget. 4
Saagme táïrſarpiſinga Nalekkamik, Nale
kamik, nalengnagidlo okauzika? 4
Uamnut pirſokarpet okauzikalo tuſſar
lugit malliglugidlo, tāurſoma arſingán
okautſomarpauſe. 48. Innuk iglulliort
arſigà, tāurſoma nuna iterſelliordlugo iti
ſômik, tungavilerà (22) kârſomik; kôr
ſoangormedle imek, iglo tamanna kôrkſ
ſupupà, aulaterſinnāunagolo, kârſom
tungavilermet. 49. Tuſſartuble mallin
ningitſublo arſigà innuk iglulliortok ir
ſome tungavilernagolo (adlamik); kôr
ſub tâva iglo tamanna ſupumane, ernger
lune ordlokàu aſſerorkallunilo.

KA

(20) Att. Matt. K. 7. v. 3-5.
(21) Att. Matt. K. 7. v. 16-18.
(22) Iglo.

KAP. 7.

ſuſe ama uſſornartulliok. v. 1-17. Johannesim ajokærſugækit Jeſuſe aperſoriartorpæk. v. 18-23. Johanneſe Jeſuſim unnerſiutigà. v. 24-35. Arnak tupedlerſarpà tennimane. v. 36-50.

Okauzinilo tamáſa nâſimagamigit innuït ſſartidlugit, Kapernaummun iſerpok. 2. orſuktukſædle nalegæta kivgà aſſarſà napırſimarſok tokungajeglunilo. 3. Jeſuſiigle tuſſaumagame, Jödit utokàunerit urſomunga tukſiariartorkoèj, kivge kaitrſariartorkudlugo. 4. Jeſuſimudle pigaik, kenubigikikſarpæt, okalluglutiglo: amattominga pirſariakarallóarpok. 5. rkardlivun aſſamagit, kattiſimaubikſarudlo ſennatimago. 6. Jeſuſib tâva ilgèj; iglolo padlilermago, ſorſuktukſæt legæta aſſarſæne tâurſomunga okariarrkoèj imenna: Nálegak, pirſarirſerſorek, kingakotekángama illingnik iſertitneng iglumnut. 7. Tajmâitomik nanginek illingnut pinek kingakonionga; kauzimigle okarna, kivgangoara tâva ungnæiſſavok. 8. Innúgama nálegalik, vgakardlungalo ſorſuktukſænnik; illænudlo okararâunga: audlarit, tâva audlaràu; adlamuttôg: kâïgeit, kâïrſaràu tâva; vgamnudlo: ſennàuk, ſennarſarà tâva.

9. Ta-

9. Tamannale Jesusib tussaramiuk, aija sórutigà; keviardlunilo innuït mallikti okallukbigèj: Okaupause, tajma aktiks mik opernermik Israëlime aglæt nerpsân itsonga (1). 10. Audlartitædlo iglom tikinamik, kivgak napparsimagalloak p ungnærsok tikipæt. 11. Akkagómed iglorpérksoarnut, Nainimik attilingnu audlarpok, ajokærsukkæne kapsersoït i nuïérksoïdlo illegallugit. 12. Iglorpér soïdle isertarbiæt tikilermago, tokors sunãuba akkiardlugo annipæt (2) tau arname ernetuarigà uïdlarnerrudlunil innuïérksoïdlo iglorpérksoarnit illega 13. Taunalo Nalekkab tekkogamiuk n kingârpa, okallukbigallugolo: Kijakénnæ 14. Akkiarbik tâva orniglugolo aktorp akkiartudlo unikput, okalluglunilo pio Nukakpiak, okaupagit: makkitit! 1 Tokorsok tâva makkipok, okallulerdl nilo; arnánudlo pisipà. 16. Tamarm tâva erksilerput, Gudilo ussoræt, okallu lutiglo: Profetérsub tikisimauátigut, G diblo innune tikerârpej (3). 17. Oka zerlo tamanna pivdlugo tussaumarsãule sok Judæame tamársoarme, erkánētunni nunæn

(1) Att. Matt. K. 3. v. 10.
(2) Illiartoromaudlugo.
(3) Att. K. 1. v. 68.

unænne tamanne. 18. Tamakkolo tamáſa
ɔhanneſimut ajokærſukkame unipkârejt.
ɔhanneſiblo ajokærſukkægne mardluk
ákoæk. 19. Jeſuſimudlo audlartipæk,
karbigikudlugo: Tikitſukſâvit? adlamig-
ɔneet nerigyſſauiſa? 20. Angutigle taukoa
eſuſe tikinamiko, okarpuk: Johanneſib
ɔïrſirſub illingnun audlartipátiguk, imalo
karkorſivdlune: Tikitſukſâvit? adlamig-
ɔneet nerigyſſauiſa? 21. Tajmane merſa
apparſimarſut anniartudlo tornârſuglidlo
nerdlarſut piungnærſipèj, takpeetſudlo
apſeet takpikſidlugit. 22. Jeſuſiblo ak-
iæk, okalluglune: Johanneſe okautſartor-
o tekkurſavtingnik tuſſækkavtingniglo:
'akpeetſut takpikſiput, ſebeekallóartut
iſſukput, pupikſut pupæruput, tuſſilar-
ɔgalloæt tuſſarput, tokungarſut umarput,
eetſut Evangeliummik okaunekarput.
3. Uamnudlo mammieitſengitſok pid-
ıarpok. 24. Johanneſible audlartitæk
udlarmanik, Johanneſe okautigilerpà in-
ungnut: Innukajuïtſomut ſuna tekkoïar-
ɔrpiſiuk? Ivírkſoak annórim aulata? 25.
unaloneet tekkoïartorpiſiuk? Innuk an-
ɔorárikſok? Attále, annorárikſut nerrid-
ıartudlo Kongin igloeennētaraut. 26.
unaloneet tekkoïartorpiſiuk? Profète? Ap,
kaupauſe, Profétimit tauna angnerrovok.

27. Tāiva

27. Tãivnâvok aglekkæn okautigirſæ
Arèit, Engeliga ſiunerne audlartipara, a
kutikſet ſiórnget illuarſariartorkudlugo (4
28. Okaupauſimè: Arnænnin erniurſunn
Johanneſimit koïrſirſomin angnermik Pr
ſétekangilak; mingnerle killab nalegavi
ne tãurſomanga angnerrovok (5). 29. I
nuïdlo nalektèjſa (6), tunnirſutinniglo ka
terſóïrſut, Gude illuarǽt, Johanneſib koï
ſutánik koïſitut. 30. Fariſæridle inne
ziſinniglo iliſimarſut Gudib pekkorſà in
mingnut narrogǽt, koïſinnatiglo tãurſ
munga. 31. Nálegarle okarpok: Sum
tajmãitomik innukatigeen okko arſerſõu
ſauika? Kinalõ arſigârſuk? 32. Merdle
tut arſigèjt niüverbingme ivkſiarſut, in
mingnudlo tordlularſut, okalluglutil
Kardlortarbigigallóariveſe, taparomangitſ
ſile, alliænaktomiglo ivngerbigigallóarivſ
kijaïomannaſile. 33. Johanneſe koïrſi
ſok tamãungnarmet, timiûrſartorani
Vinimik imingimet, tornârſuliurſok u
nerparſe. 34. Innub niârna tamãungn
riok, nerrivdlunilo imermet, okararãu
tâva: *Innung una ner riauadlârtok, Vin*
miglo imertórſoak, tunnirſutinnik katte
ſóïrſ

(4) Att. Matt. K. 11. v. 10.
(5) Att. Matt. K. 11. v. 11.
(6) Johanneſib.

ïrſut ajortulliartudlo aſſarſǽt! 35. Ili-
marſúſerlo illuarínekarpok kittôrnaminit
mannit (7). 36. Fariſæeridle illǽta
néppà neŕŕikatigikudlune; Fariſæerim
loanut tâva iſerpok, neŕŕivingmudlo
gipok. 37. Arnarlo ſunãuba terſanẽ-
k iglorpérkſoarne, ajortilírkſoak; Fari-
erim igloane neŕŕivingmẽtok iliſimale-
miuk, ervnguſek ukkuſikſãurſak tarnu-
kſamik immalik aiklerpà. 38. Iſigèjſalo
nnuænnut kikârpok, kijaudlunilo; kod-
miniglo iſigèj maitſektilerpèj, nytſami-
glo ſellumarſardlugit, iſigèjlo kunikpèj,
rnumiglo tennidlugit. 39. Fariſæerible
eŕŕiartorkorſirſǽt tamanna tekkogami-
k, ingmine ima okallulerpok: Una Pro-
tiógune, arnang una aktortine nællys-
ngikallóarà, ajortilírkſõmet. 40. Jeſu-
b tâva ſâpa okalluglune: Simon-à! okau-
kſakarallóarponga illingnut. Taunale
karpok: Ajokærſóïrſok, okarſinnàit! 41.
eſuſe tâva okarpok): Anningãurſænnik
tartortitſirſok mardlungnik akkeetſorte-
artok, ardlǽk anningãurſænnik ungnir-
it-tedlimannik ungnirſarkattartunnik (8)
akkeet-

(7) Att. Matt. K. 11. v. 18. 19.
(8) Imaloneet: Tedlimannik Hundredekartunnik (Att. Matt. K. 14. v. 21. naŕkigutà (5).

akkeetsortok, aipale mardlungnik ungni
sarkattartunnik kollinniglo (akkeetsortol
42. Akkiksakangimanigle akillerkojun
nærpæk. Okarit, ardlækit kia assanerryil
nerpàuk 43. Simonible akkià okallu
lune: Isumavonga, amerdlanernik akki
lerkungitsæt (assanerrysségà). Okarbigál
Isumadluarpotit. 44. Arnamut tâva sa
lune Simon okarbigà: Arnang una tekk
viuk? iglungnut mersa iserama, ime
mik isikkamnut (9) tunningikingma; óma
isikkaka kodliminik maitsektikèj, nyts
miniglo sellumarsardlugit. 45. Iblit k
ningikingma; unale iserame, sorângila
isikkaka kuniglugit. 46. Iblit niako
Oliemik (10) tenningiket; ómale isikka
tarnumik tennikèj. 47. Tajmâitom
okaupagit: Amerdlarsunnik ajortærutin
karame, assenningârtok; ingmamigle ajo
tærutinekartok ingmangoak assennikiok(1
48. Okarbigále (arnak): Ajortetit isum
kærsimaput. 49. Nerrikatèj tâva ingmin
nun okallulerput: kinâuna, ajortærut
sigame aglæt? 50. Arnamudle okarpo
Opernerpin annausimauátit; erkiksivdl
tidlo audlarit. *KA*

(9) Isikkama ubautikssénnik.
(10) Att. Matt. K. 21. v. 1. narkigutâ (1).
(11) Farisæerisut makkittarsok ajortærutitariak
sângitsomik isumarsarau, tajmâitomik kuj
sângitsarâigiok.

KAP. 8.

efuſe ama ajokærſóïok. v. 1-21. Uſſornartullivdlu-
nilo. v. 22-56.

Kingórnalo iglorpérkſoarne iglorpéngo-
nnilo ſakkivdlune ajokærſóïok, Evange-
iumilo Gudib nalegaviánik okautigà;
vkoalo arkanek-mardluk illegæt; 2. Ar-
ættōg illèjt piungnærſitèj annerſápilungnit
appāutinnidlo: terſa Maria, Magdalena-
nik táïrſak, tāurſomanga annerſápiluït
rbanek-mardluk annirſut (1). 3. Johan-
alo Kuſab, Herodeſib pârſirſæt, nullia;
uſannalo, adlædlo kapſeet, pekkotiming-
ik taukoa pirſartarpæt. 4. Innuïérkſoïdle
attiſimalermeta, iglorpérkſoarnittōg or-
ingmæne, arſerſōumik okallukbigèj: 5.
iaroarterirſok ſiaroarteriartorpok naut-
éïekſaminik; ſiaroarteriſidlugolo, illèjt
kkoſerngub ſennianut túkallóarput tung-
nagàudlutiglo, tingmirſædlo killam attá-
ētut pokulugiartorpèjt. 6. Illèjdlo kâr-
omut tûput; nāulerdlutiglo tokoput, ivſe-
anginamik. 7. Illèjdlo kênarikſut (nāur-
ukſæt) akkornèjnnut tûput; kênarikſudlo
āuïartorkatigallugidlo tokópejt. 8. Il-
èjdlo irbſorikſomut tûput, nāugamiglo
autſéïekſakalerput tedlimannik ungnir-

S 2 ſarkat-

(1) Jeſuſim anniſimatik.

ſarkattartunnik. Tajma okarame, nible
pok: Tuſſarſinnāurſunnik ſiutilik tuſſarl
9. Ajokærſugèjſale aperſorpæt okallugl
tik: Arſerſōun una kannong-épa? 1
Okarporle: Illipſe tunnſnekarpoſe, kill
nalegaviæt nælluŋartoee iliſimakudlugi
adlædle arſerſōutinnik pirſariakarput, te
kokudlugit tekkyſſennatiglo, tuſſarkudlu
idlo ſiunekaiſſennatik (2). 11. Arſerſōu
le tamanna īmāipok: Gudim okauz
nautſeïekſāuput. 12. Akoſernguble ſe
nianētut terſāivko tuſſartut; kingór
tornârſub okauzek péjariartorpà umatèj
nit, operkonnagit pidluarkonnagidlo. 1
Kârſomētudle terſāivko okauzimik pi
matlartut tipeitſuglutiglo tuſſarángamik
taukole ſordlekanginamik, kiilamik op
lerallóarput, urſernekarángamigle ſorà
ràut. 14. Kênarikſukſædle akkornèjnn
túkallóartut, terſāivko tuſſartut; táva
mattománe innuniardlutik, iſumâlungne
nik piſſōunermiglo innungmadāunernig
pirſarángamik, epirſaràut (3), namakſiſſe
natiglo. 15. Irbſorikſomētudle terſāivk
okauzek tuſſarángamiko, umame illuarton
ajungitſomiło pigilerarét, nautſéïekſæ
niglo kingunikſiortidlugo ſoràratik (
16. Ne

(2) Att. Matt. K. 13. v. 11. (3) Naleiſſæraraŋau
(4) Att. Matt. K. 13. v. 19-23.

16. Nennerõut ikidlugo nappartamik matôrãingilæt, nerriviubloneet attánut illirârãingilæt, nennerõurserbingmudle illirâræt, isertut tekkokudlugo nennerõut. 17. Irsertorsimarsok nungudlune sarkomeomarmet; nællunartorlo nellinginak nælunaromarane kaumarsomut piomarmimetõg (5). 18. Tajmãitomik tussækkæse nalegluarsigit; pekkartok tunnínekaissamet, pekkangitsorle péjarnekaissavok pekkartugirsaminik (6). 19. Arnædle nukèjâlo ornikpæt, innungnidlo okallukbigineng ajorpæt. 20. Illèjsa tâva tamattoninga nællyungnærsipæt, okalluglutik: Arnet nuketidlo kammanẽ-ut, tekkyomagalóardlutit. 21. Akkièjle okarbigallugit: Arnara nukakalo tersauko Gudim okauzeenik tussartut malliglutiglo (7). 22. Uduudlo tãivkoa illænne umiársoarmun ikkivok ajokærsukkæne illegallugit; okarbigejlo: Tessersoak ikârtigo! Aualekput tâva. 23. Tiksiartidlutigle sinikpok; kausarsoarlo tessersoarme tikisikpok, ussilerkàudlo (imermik) nauværdlutik. 24. Ornikpæt tâva, itersardlugolo, okarbigallugolo:

(5) Att. Matt. K. 5. v. 15. 16. K. 10. v. 26. 27. Mark. K. 4. v. 21. 22.
(6) Att. Matt. K. 13. v. 12.
(7) Att. Matt. K. 12. v. 46-50.

golo: Ajokærſóïrſok! Ajokærſóïrſong-à
umiulerpogut. Makkidlunile, annóril
ervngublo maglee tennérpej; ſorârput tâ
va, ikullarſungortidlugolo. 25. Okarbig
èj tâva: Operſûſerſe ſumêpa? Taukol
erkſilerput uſſoruglutiglo, ingmingnudl
okallulerput: Kinamè una? Annórib ervn
gublo nalengmakko, innertermatik. 26
Ingerdlaput tâva Gadarenerin erkænnut
Galilæam akkianêtomut. 27. Niümedl
angutib iglorpérkſoarnit pirſub nellâupa
tauna annerſâpilungnik illumiolirkſômer
ſortok, tamakangiſinnardlunilo, iglomil
iſerſimaüangilak, illivernêtuardlunile. 28
Jeſuſile tekkogamiuk niblerpok, pædlor
bigallugolo nipérſoarmik okarpok; Sua
git Jeſuſi-à! Gudib kotſingnerub niârna
kenubigágit anniartikonnanga. 29. An
nerſâk majungnartok innungmin annikō
mago, udlut kapſeet tâurſominga anniar
titſimet; taunalo kallimnérſoarnik keler
ſorſimagallóartok, parnærutinniglo piſi
marſok, kelerutinnigle kiktorarèj, anner
ſâpilungmidlo innukajuïtſunnut audlartiſi
marſok. 30. Jeſuſible aperſorpà, okallug
lunilo: Kannong-ætomik attekarpit? Okar
porle: Legionimik (8); annerſâpiluïtamerd
larſut pullaſimamarſuk. 31. Tâva kenu
vigi

(8) Att. Matt. K. 26. v. 53. narkiguta (27).

igilerpæt, aûdlartikonnatik itirsômut. 32. olekerpérksoïdle tersanêtut, kakkame nersut; kenuvigædlo taukonunga pullakudtik; tamattomingalo pekkoej. 33. Anersâpiluïdle taukoa innungmin annirsut olekerpérksoït pullauèjt; polekerpérksoït va erngerdlutik imnamit tinginasuarput ssérsoarmut, epivdlutiglo. 34. Pârsirdle tamanna tekkogamiko, kannok pisiamet, kemâuput, okautigiartordlugolo glorpérksoarnêtunnut narksænnêtunnudlo. 5. Tâva anniput tekkoïartordlugo kanok pisimagalloak, Jesusilo tikipæt, innuglo una annersâpiluærutok nâpipæt Jesusim igèjsa sænnut ivksiarsok annorârsimaudlulo sillakardlunilo; annilârdlutiglo. 36. amakkoningale tekkungniktut okallukunièjt, tornârsulingmik kannong annekmarsomik. 37. Tâva tamârsoarmik Garenerin erkardleesa innélerpæt kemekudlutik, erksingâleramik. Umiârsoarudle ikkivok, ama uterdlune. 38. Autible annersâpiluærutub kenuvigà, nejomagallóardlugo unnersok; Jesusible audrkoà, okalluglunilo: 39. Iglungnun ute-t, okautigallugolo, kannong-etórsoarnik udib pimatit. Audlarpok tâva, iglorérksoarnilo tamârsoarne okallukpok, kanong-etórsoarnik Jesusib pisimagallóarmane.

ne. 40. Jesusile ama tikimet, innuït nio
biorpæt; tamarmik utakkigamiko. 4
Angutiblo Jairusimik attiglub, kattisima
biublo nalegæt, ornikasikà; Jesusiblo i
gèjnut pædlorpok, tuksiarbigallugolo, igl
minun iserkoà. 42. Pannisuakarame, tãu
soma okiüee arkanek-mardlungajektut, ta
nalo tokyamet; audlarmedle innuït tet
væt, 43. Arnaktõg okiun arkanek-mar
luk aunârsinnartok, pekkotinilo tamâsa ka
sorsäïrsunnut nungukèj, illuarsiginnãun
nilo, 44. Tãursoma tunnuanit ornigl
go, annoræt killungãuta aktoriartorpà; te
sangãinarlo auà kigípok. 45. Jesuse tâ
okarpok: kiàuna aktorpánga? Tamarmig
missiarmeta, Pele ingiakatèjlo okarput: Aj
kærsóïrsok, innuït nimniortidlutidlo tet
vátit, mersalo okardlutit: *Kiàuna akto*
pánga? 46. Jesusile okarpok: Mersamè a
tornekarpongà, missigángavko, pikkuna
tok uamnin annirsok. 47. Arnable t
manna angigiginnãunginamiuk sejugluni
pædlorbigiartorpà, innuïdlo tamâsa tussà
tidlugit nællunærbigà, suna pivdlugo a
torne, kannorlo tersangãinak piungnær
me. 48. Okarbigále: Panning-à! tupe
lerit, opernerpit piungnærsipátit; erki
sivdlutidlo audlarit. 49. Tàva tajma oka
luktidlugo, kattisimaubrub nalegæn (igl
katè

ntèjſa) illæt tikiupok, okallukbigallugolo: anneet tokovok; ajokærſóïrſok pirſarir-rſoriaràunago. 50. Jeſuſible tamanna ſſaramiuk, ſapa okalluglune: Erkſiken-æk, operſinnardlutidle! annegomarpok va. 51. Iglomudle iſerame, adlæn iſer-ongilèj, kiſſienne Pele Jakoblo Johanne-lo, niviarſiârkablo angutà arnálo. 52. amarmigle kijaput opidlugolo; okarporle: ijakennaſe! tokungilak, ſinikſinnarporle. 3. Iglautigæt tâva, tokorſomik (9) iliſi-nagallóaramik. 54. Tamáſale anniſipèj llamut, arkſèjſigudlo tiguà, niblerdlunilo karpok tâva: Niviarſiârak, makkitit! 55. nnerneræt tâva uterbigà, erngerdlunilo nakkipok; érſekſænniglo tâurſomunga tun-irſikoèj. 56. Angæjokæk tâva annilang-rpuk; innerterpèjle tamanna piſimarſok nnipkârikonnago innungnut.

KAP. 9.

jokærſortikſæt arkanek-mardluk Jeſuſim audlartipèj v. 1-6. Jeſuſe Herodeſib tekkyomatlarpà. v. 7-9. Jeſuſe ajokærſóïok uſſornartullivdlunilo kapſeen-nik, ſiunikſaminiglo okalluleriok. v. 10-62.

Ajokærſukkænile arkanek-mardluk kákoj; annerſápilungnudlo tamannut kunnugir-

(9) Niviarſiârkamik.

ſekſangortipèj nalegangortidlugidlo, na
pautidlo péjarkudlugit. 2. Audlartipèj
Gudib nalegávia okautigikudlugo nappa
ſimarſudlo kaitſorſarkudlugit. 3. Okarbi
èjlo: Opellungârkotikſakaiſſengilaſe aja
pirſænnigloneet, takkoarbingmigloneet,
miûrſamigloneet, anningāurſænniglonee
mardlungniglo annorâkaiſſengilaſe nu
gudluſe. 4. Sumudlo iglomun iſeralló
ruſe, terſanētuaritſe, terſangalo audlaritſ
5. Illèjſalo illekſiomangipaſe, tâva terſang
iglorpérkſoarnit anniſitſe, iſikkæſilo ka
ſéjarſigit, tajmāitunnut nællunéjâïkudl
ſe (10). 6. Taukole audlarput, iglorpē
ſigudlo ingerdlarſardlutik, Evangeliummi
okallulerput, kaitſorſaïvdlutiglo tamann
7. Herodiſible nunamut illāinarmut nalel
kab tamakko tamáſa tāurſomanga pirſ
tuſſaumauèj, nekkimalerdlunilo, Johanne
ſe tokorſunnit makkiſimarſok illèjſa unne
marſuk; 8. Illèjſale Eliaſe tekkotitok u
nerpæt; illèjſale Profetitokárſoïn illa
umartok unnerpæt. 9. Herodeſilo oka
pok: Johanneſe niakoærſikiga; tāivna
kināunerpa tuſſaumarſara tajmāitomik
Tekkoniarpálo. 10. Audlartitædlo ute
ramik, unnipkāupæt kannong-aktigirſunni
ſullirſamingnik; ingminudlo piſidlugi
aud

(10) Att. Matt. K. 10. v. 10-13.

dlarpok innukajuïtſomut, iglorpēit Bet-
damik attiglin erkænnut, ingmikôroſug-
ne. 11. Innuïdle tamattominga iliſima-
amik, mallikpæt; illekſivdlugidlo okal-
bigèj Gudib nalegaviánik, kaitſorſard-
idlo kaitſorſariakartut. 12. Uëlliler-
edle tāivkoa arkanek-mardluk ornikpæt,
arbigallugolo: Innuït audlarlit mânga,
orpēinnut iglorpéngoænnudlo mattoma
ánētunnut ſiniktariarkudlutik, nekikſar-
udlutiglo; innukajuïtſomēnavta máne.
. Okarbigèjle: Illipſe nerdlerſigit; okar-
tâva: Tedlimāinarnik timiûrſautinnik
iſekkængniglo mardlungnik pekkarſin-
pogut, kiſſienne innuïérkſoïn okkoa ta-
rmik nekkikſèjnnik piſſiniariartyſlégu-
14. Terſanētut angutit merſa tedli-
nnik tuſindekartut (11). Ajokærſukka-
nudle okarpok: Ingilit ſôrdlo nerrirſar-
, nungudlugidlo mardlungnik ungnir-
kattartut kollidlo ingmikut pilit. 15.
jmailliorput tâva ingikoniardlugit ta-
ſa, ſôrdlo nerrirſartut. 16. Timiûr-
tidle tedlimat auliſekkæglo mardluk tau-
tiguèj, killangmudlo ardlordlune, ten-
kartidlugidlo; tâva augordlugit ajokær-
kaminut piſipèj, innuït nerdlerkudlug-
17. Nerrivdlutiglo tamarmik tâva
kar-

11) Att. Matt. K. 14. v. 21.

karſillârput; auakudlo ſorârurſæt ka
ſoramigit, nuïrſækkæt arkanek-marc
immerpejt. 18. Illánilo kiſſingordl
tukſiarame, ajokærſukkamilo (kiſſimik)
jormæne, aperſorpèj okalluglunilo: In
okautigallunga kinâuſugánga? 19.
kiædle okalluglutik: Johanneſioſugátit
ïrſirſok, illèjſale Eliaſioſugátit, illèj
Profétin utokæn (12) illæt umarſimarſ
gæt. 20. Okarbigèjle: Illipſimè kinâ
gâiſinga? Pelib tâva akkià, okalluglun
Kriſtuſiovotit Gudim (okautigirſâ).
Tennerdlugidle innerterpèj, tamanna
nipkârikonnago innungnut (13). 22. O
rioktõg: Innub niârna anniartingârial
pok, Utokàunernudlo Pelleſiúnernu
Aglekænning-iliſimarſunnudlo aſſiginn
âuſſavok, tokotitâujomardlunilo, udlu
pingajuænne umarkigomarpok. 23.
máſale okarbigèj: Uamnut mallingni
marſok, ingminik miſſiuſſavok, ſenning
ſukſaminiglo udlut nungudlugit nangm
tardlune mallingniaiſſauánga (14). 24.
nujomatôk innujungnæiſſavok, innuju
nælerſorle pivdlunga innukigomarpok (
25. Sillârſoarlonneet innub pigilerallóa
ni

(12) Ivkoâ Siurdleet.
(13) Att. Matt. K. 16. v. 20.
(14) Att. Matt. K. 10. v. 38.
(15) Att. Matt. K. 16. v. 25.

uk, ingminudle tammarune aſſerordlu-
loneet, ſukſaràuk? 26. Uamnigle okau-
mniglo kanguſuktok, tauna innub niar-
t kangugiſſauà, uſſornarſúſimine agge-
ne, Atátablo Engelidlo illuartun (uſſor-
rſúſiánne) (16). 27. Illomudle okau-
uſe: Mánētun okkoa illèjſa toko miſſig-
engilæt, Gudib nalegaviánik tekkotima-
k. 28. Tajmale okarame, udlut arba-
k-pingaſungormeta, Pele Johanneſilo Ja-
blo ingminut piſipèj, kakkamudlo ma-
arpok tukſiariartordlune. 29. Tukſiar-
llunilo kênæt tautoa adlangorpok; an-
râlo kakortungorpok keblertungordluni-
30. Angutiglo mardluk ſunâuba ckal-
kbigæk, merſa Moſeſe Eliaſilo. 31. Tau-
pinnerſórſŏudlutik tekkotipuk, ſiunik-
lo (17) Jeruſalemme namakſirſekſa okau-
gallugo. 32. Pelile illænilo uerngarner-
ik ajulerput; iteramigle, uſſornarſúſia
kkoæt, angutiglo tauko mardluk ſennia-
ĕtuk. 33. Taukoalo kemengmakko, Pe-
o Jeſuſe okarbigà: Ajokærſŏïrſok! má-
ĕdluta ajungikàu; pingaſunniglo innilli-
omarpogut, illingnut atauzimik, Moſe-
mudlo atauzimik, Eliaſimudlo atauzimik;
auzine merſa ſiunekarnagit. 34. Taj-
male

(16) Att. Mark. K. 8. v. 38.
(17) Tokukſa.

male okalluktidlugo, nuïa pittorârpok
liglugidlo; annilârpudle, nuïarne illumi
leramik. 35. Nipisôg nuïamit tussarsâ
sok, ima okalluglune: Tersa Ernera, ass
sara; nálengniarsiuk. 36. Nipilo tussa
sâumet, Jesuse kissingortok tekkoæt; ta
kole niblingilæt, okaratiglo innungnut te
kursaminik sumigloneet udlut tâivko (1
37. Akkagómedle, kakkamin atterterm
ta, innuïerksoïn ornikpæt. 38. Angud
innuïérksoïn illæt niblerkasikàu, okallu
lunilo: Ajokærsóïrsok! kenuagit, erne
tagusarùk; ernetuarángavko. 39. Attá
annersâb (19) tigudlarángane, erngerdlu
tâva niblerarâu, pingâránganilo kappio
ràu, kemengnerlo ajungajârpa isivteráng
miuk. 40. Ajokærsukketidlo innékallô
rika, annisikudlugo, ajorpǽdle. 41. J
susible akkià okalluglune: Tautókko opi
gitsut mumiksimarsudlo erkardlereet! ka
nok sivisutigirsomik nejysoause akárall
silo? Erneret mâunga káïniaruk! 42. T
kimagolo annersâpilub sulle pingârdlugo
isivterià. Jesusible annersâpiluk avokâ
pa, nukakpiararlo piungnærsipà; angut
nudlo tunniunià. 43. Tamarmigle G
dim ussornartua annilârutigingârpæt. 4

Jes

(18) Jesuse tokorsunnit makkisimatinago.
(19) Annersâpilub.

ſuſible uſſornartullee tamarmik aijaiſoru-
gángatigit, ajokærſukkaminut okallukpok:
uſſardluarniarſigin (20) okauzit makko,
nub niárna innuin arkſèjnnut piſitâ uſſerſok.
5. Okauzerle ramanna tuſſâungilæt, næl-
dlugolo ſiunekangilæt; okauzimiglo ta-
attominga aperſornek ſaperpæt. 46. Er-
rſautekalerpudle illamingnik, kimik ang-
rryomarnerſomik. 47. Umatèjſale er-
rſautæt Jeſuſib tekkogamiuk (21), merd-
rtok tiguà, ſenniminudlo piſidlugo. 48.
karbigèj tâva: Merdlertungoaming omin-
illekſirſub attimne, illaſiariviánga; uam-
glo illekſirſub, audlartitſirſigatõg illaſia-
vià (22); tamàuſe mingnertarſe angiſſa-
et (23). 49. Johanneſible ſapa, okal-
glunilo: Ajokærſõïrſok! innuk tekko-
kput, annerſâpilungnik atterne anniſitſir-
k; innerterallóarparpudlo, illegingimá-
gut. 50. Jeſuſib tâva okarbigà: Inner-
riaràunaſiuk; uavtinudle arkſoardlingit-
b illegátigut. 51. Udludle tâivko nâ-
rmeta, kangattarbikſâ (24) nedliyſſamet,
omôrdlunilo pilerſarame Jeruſalemmun
dlaromaudlune, ſiurdlikſæne audlarti-
pèj,

(20) Puïornauværdlugit umamiuginiarſigit.
(21) Iliſimagamiuk.
(22) Att. Matt. K. 10. v. 40. ámalo K. 18. v. 5.
(23) Att. Matt. K. 23. v. 12.
(24) Killangmut.

pèj. 52. Taŭko tâva audlarput, Samar
tin (25) iglorpèjnnut innikfarfioriartordlu
go. 53. Täivkoalo illafiaringilæt (26
Jerufalemmut ingerdlamet. 54. Ajokæ
fugækidle, Jakob Johanneſiblo, taman
tekkogamiko, okarpuk: Nálegak, piom
vit, okaiſſerſoguk, ingnek killangmit nal
karkudlugo nungukudlugidlo, ſordlo El
afiſõg pigallóartok? 55. Keviardlugig
avokárpæk, okalluglunilo: kannong-étu
annerſáb pigátik, iliſimangilatik; 56. I
nub niarnæn aſſeroriartungilèj innuït ta
ningeet, annautſartorpèjle. Iglorpẽinn
adlænnut tâva audlarput. 57. Ingerdl
tidlugidlo, innum okarbigà: Nálegak, ma
ligomarpagit, ſumudloneet audlarallóaru
58. Jeſuſible pià: Terienniæt fiſſekarall
arput, tingmirſædlo killam attánẽtut inn
kariput, innuble niârna niakominut ega
bikſakangilarloneet. 59. Adlale okarb
gà: Mallinga! Taunale okarpok: Nálega
angutiga illiartorkogadlàuk uamnut. 6
Jeſuſible pià: Tokungarſut tokorſutik il
artorlifigit; iblidle Gudib nalegávia oka
tigiartoruk (27). 61. Adlale okarioktõ
Nálegak, malligomarpagit, pekkogadlán
al

(25) Att. Matt. K. 10. v. 5. narkigutâ (3).
(26) Samaritit innibiungikæt,
(27) Att. Matr. K. 8. v. 19-22.

le, iglokatika ſorârutikſamik okallukbig-
ırtorkudlugit. 62. Jeſuſible okarbigâ:
ırkſaminik tigurſirſok keporkâurſoar-
nik (28), tunnuminētunnudlo keviardlu-
e (29) illuangikallóarpok Gudib nalegavi-
nut (30).

KAP. 10.

jokærſukkæt adlæt kapſeet Jeſuſim audlartipèj. v. 1-16. Tauko tipeitſuglutik utermeta, ajokærſorpèj tipeitſungârutikſamik, adlænniglo okallukkiok. v. 17-24. Aglekkænning-iliſimarſok okallukbigâ, kannong-illivdlune pidluaiſſerſok. v. 25-37. Maria Martamin ajunginerrurſok okautigâ. v. 38-41.

Kingórnale (ajokærſukkæt) adlæt pingaſunk ungnirſarkattartut kollidlo Nalekkab nnerièj, mardlutardlugidlo audlartipèj lorpēinnudlo nunænnudlo ornigomarſainut tamannut. 2. Tajmāitomik okargèj: katterſugekſæt amerdlagallóarkàut, nargvirſukfædle ikitungōput; tajmāitomik

(28) Narkſame nautſēvillirſut keporkâurſoak atordlugo irbſok keporkararæt, kingórnalo keporkarnernut nautſēiekfænnik ſiaroarterirſaràut.
(29) Uteroſukame ſennajomaiſſennanilo.
(30) Tajmāitotun-étok, uamnut mallingnilerſaralloárdlune utimudle iſumakarſinnardlune, ajokærſōirſukſāudluangilak.

mik katterſugekſæt nalegát tukſiarbigiſiu
ſennargvirſukſæt audlartikudlugit katte
ſoïvingminut (1). 3. Audlaritſe; att
ſauárkætut audlartipauſe amárkun akko
nénnut (2). 4. Pôkariaràunaſe, takkoa
bikaraſilo, iſigamakaraſilo (3); ingerdlati
luſilo innuït kênarſiniaràunaſigit (4).
Iglomudle ſumun iſerángauſe, ima okara
laritſe: Iglo manna pidluarkonnarſile!
Terſanilo pidluarkonartomik innukarpe
pidluarkorſinerſe tâurſománêtuaiſſàvok;ta
mâitokangipedle, pidluarkorſinerſe illiv
nun utiſſàvok tâva (5). 7. Iglomile tama
tománêtuaritſe; nerdliurſèjnnik nerrivdl
ſilo imeritſe; ſennargvirſok akkilleriaka
met. Nukteriaràunaſe iglunnut tamannu
8. Iglorpérkſoarnudlo ſumun iſerángau
illekſigallóarpaſilo, nerriniaritſe tâva ſum
nerdleralloarpaſe. 9. Napparſimarſud
terſanêtut kaïtſorſarſigit, okarbigallugidl
Gudib nalegaviát padlikſimauáſe (6) 1
Iglorpérkſoarnudle ſumun iſerángauſe, i
lekſingipaſilo, tâva iglun akkornátigun a
nigiſe, okkalluglusilo: 11. *Karſſerne*
aglæ

(1) Att. Matt. K. 9. v. 37-48.
(2) Att. Matt. K. 10. v. 16.
(3) Att. Matt. K. 10. v. 10. narkigutâ (9).
(4) Tuoviornermit.
(5) Att. Matt. K. 10. v. 12. 13.
(6) Att. Matt. K. 10. v. 7.

aglǽt, iglorpérksoavsinit attarsok uavtine, péjarparput illivsinut (7)*; nællyungnǽ issauarsile, Gudib nalegaviǽt padliksimagallóaráse.* 12. Uangale okaupause: Sodoma (8) udlut naggatikskænne pingâissengilak iglorpérksornit taukonanga. 13. Erkanâk Korazin-a! Erkanâk Betsaida! ussornartulliæt, illivingne pirsut, Tyrusime Sidonimilo pisinagallóarpeta, pôgut akskædlo illoænnut norsukkammærdlutik perkiksimiungnarsigallóartut. 14. Tyrusile Sidonilo pitlarekangâissengilæk illivtingnit auiksarbingne. 15. Iblidlo Kapernaumi-à! kangatarsimarsotit killangmut, adlermut nakkarinekaissautit (9). 16. Illivsinik nálektub alekiánga; illivsiniglo narrursub narrogviánga; uamnigle narrursub narrogiviág audlartitsirsiga. 17. Tâivkole pingannnik ungnirsarkattartut kollidlo tipeitglutik tikiput, okalluglutiglo: Nálegng-à! Annersápiluït aglæt nalekpátigut kket pivdlugo (10). 18. Okarbigèjle: tanase (11) tekkogallóariga killangmit

(7) Att. Matt. K. 10. v. 14.
(8) Sodomamiut. Att. Matt. K. 10. v. 15.
(9) Att. Matt. K. 11. v. 21-23.
(10) Atterne annisikuvtik (Att. Matt. K. 7. v. 22).
(11) Tornârsupilúrksoak.

nakkartok, ſôrdlo ingnaglegiartok (12). 19. Attà! nekkurſektipauſe, ſengiàrſuït Skorpionidlo (13) tungmarkudluſigit, kingarſóïrſublo pirſauneránut tamárſoarmut (14); nellinginarmudlo ſunniſſengilaſe (15). 20. Tamannale tipeitſutigirſaràunaſiuk, annerſæt nalengmaſe; angnerrurſomigle tipeitſugitſe, attæſe killangme aglekſimameta (16). 21. Tajmane Jeſuſe annerſâme tipeitſukpok, okalluglune: Atátang-à! killangmudlo nunamudlo Nálegak, uſſorágit, iliſimarſunnut ſillalingnudlo tamakko angigángaukit, merdlertunnudlo nevſoïaraukit; illomut Atátang-a! tajma illuarángauko illingne. 22. Tamáſa uamnut Atátama tunniukèj; Ernermiglo kinâurſomik iliſimarſokangilak, Atátab kiſſime iliſimauà, Atatamiktôg kinâurſomik (iliſimarſokanginiok) Ernerub kiſſime (iliſimauà), Ernerublo nællyungnærſitſomarſèjſa (iliſimagiæt) (17). 23. Tâva ajokærſukkæne angnerrurſomik ſâdlugidlo okallukbigèj: Pidluarkàut irſit tek-

kung-

(12) Imēipok: Gudib nalegaujungnærſinaſuarà in nungnut, amidlingârdlugit opertut Jeſuſimut
(13) Arkfegiârſuktun-éngajektut tokonartomik egu tiglit.
(14) Nalegangortipauſe.
(15) Att. Mark. K. 16. v. 18.
(16) Killangniukſâugauſe.
(17) Att. Matt. K. 11. v. 25-27.

kungniktut tekkurſavſinik. 24. Okaupauſimè, Profétidlo Kongidlo kapſeet tekkurſarſe tekkyomagallóarát, tekkonagolo; tuſſægarſilo tuſſaromagallóarát tuſſarnagolo. 25. Tâva inneizitſinning iliſimarſok ſunãuba nekoïkpok, urſerdlugolo okarpok: Ajokærfóïrſok! Sulliſſaunga tokoviungitſullirkudlunga? 26. Okarbigále: Inneizitſinne kannong aglekſimaua? kannong atuarpit? 27. Sàpále okalluglune: *Nálegak Gudit aſſaiſſauet umapin illúnganik, tarnividlo illúnganik, nukingniglo tamannik, iſumavidlo illúnganik, tuglidlo* (18) *illigtut (aſſaiſſauet)*. 28. Okarbigále: Akkidluarpotit; tajmailliorit, innuſſautit tâva. 29. Taunale illuaromatôgame, Jeſuſe okarbigà: kinamè tâva tuglerâra (19)? 30. Jeſuſible akkià okalluglune: Innuk Jeruſalemmit Jerikomun attermet, pejáïrſut kanningârpát, mattardlugolo unatardlugolo audlarput, tokungajektorlo kemekpát. 31. Illánile Pellefib terſunga ingerdlarſub tekkogamiuk, kangerſinnarpà. 32. Tajmaôg Levitib (20), innà tikileramiuk, tekkyartorpà kangerdlugolo. 33. Samariamiuble ingerdlarſub tikilerpà; tekkogamiuglo

(18) Innukatet.

(19) Innukatiga kinâva?

(20) Pellefin ikkiortèjſa illáta.

miuglo nakiningârpok. 34. Orniglugolo kidlee mattuſerpèj, Oliemiglo (21) Vinimiglo koïvdlugit; nerſumile kánut kodlardlugo, ſiniktarbingmudlo piſipà, paukeniardlugolo. 35. Akkagómedlo, audlalerame, anningāurſæk mardluk niptarpæk, tunniudlugiglo ſiniktarbiub nalegánut okarbigallugolo: Paukekikſaruk, adlamiglo illágukik, akkilleromarpagit, uteruma. 36. Kannok tâva iſumavit? Pingaſut taukoa illæt kina pejáïrſunnut piſimagalloab tugleràuk (22)? 37. Akkià: Tāurſominga nákiniktok. Tajmāitomik Jeſuſim okarbigà: Iblittōg tajmailliortarit. 38 Ingerdlagallóaramigle, iglorpéngoænnut iſerpok; arnarle terſanētok, Martamik attilik, tāurſoma iſerkoà iglominut. 39 Nukakartoktōg Mariamik attilingmik, tauna Jeſuſim iſigèjſa ſænnut ingipok, okauzeelo nalengniarpèj. 40. Martale ullapilerkàu ſakkinermik kivgartorbigallugo; ornikpà tâva okalluglunilo: Nálegak, tamanna aſſiginnarpiuk, nukama kemengmanga, kiſſima kivgartortidlunga? Okarbigùng-eit, ikioriartorkudlunga. 41. Jeſuſible ſapa, okarbigallugo: Marta! Marta! Iſumaliorpetlârdlutit ullapipetlâkāutit

42

(21) Att. Matt. K. 21. v. 1.

(22) Innukatigâuk?

42. Atauzẽnarle pirſariakarpok. Mari-
ıble ajunginek kennerſimauà, tamatto-
ninga péjarnekaiſſengilak.

KAP. II.

Ajokærſukkæne tukſiarnermik Jeſuſim ajokærſorpèj. v. 1-13. Tornârſulik piungnǽrſimago, Jödin unnerdlutigǽt, okalluglunile ingminik ſernikſóïok. v. 14-28. Jödit ſiunikſǽnnik nællyungnǽrſipèj okaukikſardlugidlo. v. 29-36. Fariſæerime nerriſidlune Fariſæeridlo Aglekkænning-iliſimarſudlo avokârpèj. v. 37-54.

Illánilo ſume tukſiarallóartok, ſorârmet, jokærſugèjſa illǽta okarbigà: Nálegak! ukſiarneng iliſitigut, ſôrdlotõg Johanneſib jokærſukkæne iliſikèj. 2. Tâva okarbig-j: Tukſiaruſe, ima okaritſe: Atátarput illangmẽtotin-à! Akket uſſornarſile! Na-egaveet tikiule! Pekkorſet killangmiſut unamiſõg tajmãikile! 3. Udlut nungud-ugit pikſavtinik tunniſigut! 4. Ajortiv-iniglo iſumakǽrbigitigut, uaguttõg akkeet-ortivut iſumakǽrbigángavtigit! Urſernar-omut piſitſaràunata! Ajortomidle annau-igut! 5. Okallukbigivièj: Ardlarſe kina ſſenniktokarallóarune, unnurſablo kek-ane okarbigiartoromaguniuk ima: Aſſar-ang-à! attartorlanga timiûrſænnik pinga-

ſunnik; 6. Aſſerſima tikerârmanga, nerd
liutikſamiglo ajupara. 7. Kammanētubl
imenna akkiſſanerpàuk: Pirſarirſerſorken
nanga, iſertarbik parnærſimamet, kittôr
nangoamalo ſinikbingmēkatigilerpánga
makkineng ajulerponga tunnivdlutit? 8
Okaupauſe: Makkingikallóarune tunnivd
lugo aſſarſarángamiuk; tejmēitok iktojuï
met (1) makkiſſavok ajorſautèjniglo tun
niſſauà. 9. Okaupauſiſōg: Tukſiaritſe
tunnínekaiſſauſe tâva; Ujardleritſe nennir
ſiſſauſe tâva; kaſſuktoïſitſe, mattuærbigí
nekaiſſauſe tâva. 10. Tukſiartok nelling
inak piſſirſaránget, ujardlerſorlo nennir
ſirſarallune, kaſſuktoïrſorlo mattuærbigí
nekarallune (2). 11. Illivſinile ernerul
angune timiûrſamik tukſiarbigipane, ujar
kamik tunniſſanerpàuk? Auliſekkamiglo
neet tukſiarpet, pullaterirſamik tunniſſa
nerpàuk, auliſegak pinnago? 12. Men
ningmiglonleet tukſiarpet, Skorpionimik (3
tunniſſanerpàuk? 13. Illipſe tâva, naul
ajortoſe, kittôrnæſe tunnirſutinnik tunnig
innāuguſigit, Atátavſiſōg kīllangmētub ang
nerrurſomik tukſiarbigirſine tunninauviæ
kèj Annerſámik illuartomik. 14. Anner
ſápi

(1) Tukſiarbigingârmarne.

(2) Att. Matt. K. 7. v. 7. 8.

(3) Att. K. 10. v. 19. naikigutâ (13).

ăpiluglo annisipà, taunalo okajuïtsŏursok
4); annersăpilugle annisimamet, okajuïtsog-
lloak okallulerpok, innuïdlo usserukput.
5. Illèjdle okarput: Annersăpiluït annisi-
arèj Beelsebule (5), annersăpiluït nalegæt,
kiortigallugo. 16. Adlædle urserdlugo pi-
æt, nællunærkomik killangmit piomaudlu-
ik. 17. Erkarsautèjdle missilileramigit,
karbigèj: Nalegávik nellinginak, innuee
ngmingnut illegeegungnærpeta, nungu-
auviækàu; iglolo adlamut (arksoardler-
ok) ordlonauvlækàu. 18. Satanasile ing-
ninut akkerartorunisŏg; kannongme tâva
alegávia émersyssaua? Illipse okarause,
nnersăpiluït Beelsebulimik annisikika. 19.
Jangale annersăpiluït annisikuvkit Beelse-
ulimik, kimik kittôrnavse (6) annisitará-
git? Tajmāitomik taukoa arksoarissauáse.
0. Annersăpiluïdle Gudim arksèjnik (7)
nnisikuvkit, assukiak Gudib nalegaviæt
va tikisimauáse. 21. Nekkoársub sek-
uglub iglórsoe sernigipago, pekkotèj tà-
a pinekarāingilæt. 22. Nekkŏunerrur-
ible pâïortoruniuk arktornagolo, sekku-
jnik tettigirsèjnik tamannik arksărarà pé-

T 5 jækkæ-

(4) Imēipok; Innungmik okajuïtsungortitsirsok.
(5) Att. Matt. K. 12. v. 24.
(6) Att. Matt. K. 12. v. 27. narkigutà (11).
(7) Ajugakangitsusiánik.

jækkænilo (8) tunniorârdlugit. 23. Uan
nik illegijomangitsub akkerartoraranga
katterſoïkatigingitſaralo ſiaroáïrſaràu (9
24. Annerſák majungnartok innungmi
annirſarángame, imekangitſokun (10) ing
erdlarſaràu, kaſſuærbikſarſiordlune; nerp
ſaringikuniuglo okararàu: Iglumnut ke
mekkamnut uteromarponga. 25. Tiki
ſarángamiuglo, ſellikſimarſok pinnerſarſ
marſorlo nennirſarà. 26. Audlararàu tâ
va, annerſænniglo adlænnik ingminin ajo
nerrurſunnik arbanek-mardlungnik illatâ
lerdlune, iſerdlutiglo terſanêtuarput; king
órnalo innuk tauna ajyvſararàu ſiurdler
mit (11). 27. Tamakkoningale okalluk
tidlugo, innuïn illæt arnak tordlulerpok
okarbigallugolo: Pidluarpok illingnik nâ
turſok, illingniglo millukitſirſok. 28
Okarporle: Ap, pidluarput Gudim okau
ziánik tuſſartut torkordlugolo (12). 29
Innuïdle kattilermeta tâurſomunga, okal
lulerpok: Erkardlereen okko ajôrput, næ
lunærkotarſiomaput, adlamigle nællunær
komik tunnínekaiſſengilæt, Proféte Jonaſ
kiſſiet nællunærkotariſſâudlugo. 30. Sôrd
lom

(8) Pekkotêj.
(9) Att. Matt. K. 12. v. 30.
(10) Sokangitſokut.
(11) Att. Matt. K. 12. v. 45. narkigutâ (24).
(12) Umamiûgallugo (Att. K. 8. v. 15).

mè Jonaſe nællunærkotãurſok Ninivimi-
nnut, tajmatõg innub niârna éſſavok er-
ardlereennun okkonunga. 31. Kongib
ulliæn ivrſoma, kàuanga pirſub, erkar-
ubium udlukſáne ſarkomerkatigiſſauèj
kardlereen okkoa angutitèjt, erkartõutid-
gidlo; nunam iſueenit tãivna pittoraral-
arame, Salomonim iliſimarſúſia tuſſaro-
audlugo; attále, manẽpok Salomonimin
gnerrurſok. 32. Ninivimiun ivkoa er-
rtõubium udlukſáne erkardlereen okko
rkomerkatigallugit erkartõutiſſauèjt; tãiv-
adlamik iſumakaleramik, Jonaſim okau-
a malliglugo; attále, manẽpok Jonaſi-
in angnerrurſok (13). 33. Nennerõut
itaraingilæt, irſertordlugo, nappartab-
neet attánut illivdlugo, nennerõurſerbing-
udle, iſertut tamarmik tekkokudlugo kau-
arſúſia. 34. Irſe timmib nennerõutigà;
mãitomik irſit illuarpet, timmit tamar-
e kaumaginnariok, tamannale ajorpet,
nmit târſinnarioktõg (14). 35. Tajmãi-
mik miſſikſorniarit, nennerõut illingnẽ-
k târſikonnago. 36. Timmit tâva kau-
adlüi narpet, târtomik ſokarane, tamât
umaiſſegallóarpok, nennerõutib kaumar-
ſórſub

(13) Att. Matt. K. 12. v. 39-42.
(14) Att. Matt. K. 6. v. 22. 23.

ſórſub kaumarſarátidluſaag (15). 37. Ok
luktidlugole Fariſærib nerriartorkoà in
minut, udlok keterarpet, iſerpok tâva ne
rivingmun ingitſartordlune. 38. Fariſæ
rible tamanna tekkogamiuk, aijaiſórpok(1
ubaradlangimet nerriſinane. 39. Nale
kable okarbigà: Merſamè, illipſe Fariſæ
rit ervgutſidlo pógutædlo kêjſigut kebl
rikſaralióarpæſe, illuſile ullipkárput pé
romatõunermik ajyvſárnermiglo. 40. O
korſe ſiorngærutoſi-à! kámik pingortitſ
ſub, illoatõg pingortinginiàuk? 41. Ill
anētut tunniukadlarſigit peetſunnut, tãma
mik tâva ervkæromarput illivſinut. 4
Erkanárle okkorſe Fariſærit! Myntid
Rudidlo nãurſudlo (adlæt) nellingin
mammarſãutikſæt kollinginnik tunnirſ
rángauſigit, illuarnerle aſſenningnerlo G
dimut aſſiginnardlugik; tamakko piſſega
lóariſe ivkolo puïornagit. 43. Erkanàk o
korſe Fariſærit! Kattiſimaubingne un
adliojomatqkángauſe, niüverbingnilo ſi
kivigínekaromatõudluſe. 44. Erkan
okkorſe Aglekkænning-iliſimarſut Fariſæ
ridlo, illungerſungitſut! Illivertut mattõ
ſimarſutun-énauſe, innuïdlo piſſugar
na

(15) Sillakarniarſinnàit, iliſimarſúſet tâva agdli
toromarpok.
(16) Illuarunnago.

ælludlugidlo (17). 45. Inneiziſinnigle
iſimarſun illáta ſapa okalluglune: Ajokær-
ïrſok, tajmāitunnik okaravit arkſoarpau-
guttōg. 46. Távale okarpok: Erkanák-
g okkorſe inneiziſinning-iliſimarſut! In-
uït nagliuktinauſigit erkſugekſænnik, tau-
onunga arktornangajektunnik, illipſilo
ngminek erkſugekſæt tamakko aktungi-
ſe arkſavſinik atauzimigloneet. 47. Er-
nàk okkorſe! Profétit illigvioraufigit,
erſa ſiurdliviſe tokokèjt. 48. Aſſukiak
ellunéjarpoſe, ſiurdliviſe ſullirſèjt illuari-
ſe; nauglo tāivkoa tokogallóarèjt, illip-
e illigviorpæſe. 49. Tajmāitomiktōg
udim iliſimarſúſia ima okariok: Profé-
dlo Apoſtélidlo taukonunga audlartitſo-
arpaka, taukoale illèjt tokotſomarpèjt,
allitlardlugidlo. 50. Profétit tamar-
ing auæt erkardlereennun okkonunga ak-
nekarkudlugo, kōïrſak ſillárſum aular-
utánit; 51. Abelim auánit, Sakariaſim
ánut aglæt ivna tokokæt illirſiviub iglub-
akkornángne; okaupauſimè: Erkardle-
ennun okkonunga akkínekaiſſavok (18).
2. Erkanàk okkorſe inneiziſinning-iliſi-
arſut! iliſimanartub mattuærſáuta páraun-
k; nangminek iſiſſennaſilo iſeromarſut
iſer-

(17) Att. Matt K. 23. v. 27. 28.
(18) Att. Matt. K. 23. v. 34-36.

iſerkungikiſe (19). 53. Tamakkoninga
okarbigángatik, Aglekkænning-iliſimarſ
Fariſæeridlo piniangàlerpæt, tãurſoman
alo okauzikſarſiornerdluglutik kapſeenni
54. Allapàrngarſorpæt tâva, karnánit ſum
paitſiſikſarſioromaudlutik tãurſomunga.

KAP. 12.

Jeſuſe ajokærſoïniarkikſarpok.

Innuïérkſoït kapſeennik tuſindekartut
kattiſimameta, ingmingnut tungmartar
lutik aglæt, ajokærſukkaminut ima okall
lerpok: Angnerrurſomik Fariſæerit ſ
nartoæt, terſa illungerſungineræt, mian
niniardlugo piſitſe! 2. Irſertorſimarſo
nungudlune ſarkomeromarpok; angic
torlo nungudlune nællunaromângilak.
Tajmãitomik tårtome okautigirſæſe, ka
marſome tuſſægãuſſaput; inninnilo iſir
ſukkæſe okautãuſſaput iglut kænne (2).
Okaupauſile, aſſarſaka! Erkſigirſaràunaſi
it timminnik tokotſirſut, tamáglæt pigi
nãurſut. 5. Erkſigirſekſavſinigle unne
ſyſſoauſe: Erkſigiſiuk, tokotſigadlarun
kingórna tårtórſoarmut egitſiginnãurſo
oka

(19) Att. Matt. K. 23. v. 13.
(1) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkigutà (5).
(2) Att. Matt. K. 10. v. 26. 27.

kaupausimè: erksigisiuk. 6. Kopanàu-
rsuït tedlimat akkekaräingilæt anningäur-
ngoængnik mardlungnik? taukoalo illæt
auzingoarloneet Gudib puïungikà. 7.
ytsæsisõg tamarming aglæt kisisimaput;
jmäitomik erksikénnase; kopanàuarsung-
t amerdlarsõunnit ajunginnerrokäuse. 8.
kaupausile: Uamnik unnersiutigirsokar-
et innungnut, taunatõg innub niarnæt un-
ersiutigiomarià Gudim Engeleennut. 9.
amniglo missererratigirsokarpet innungnut,
unatõg missiutäussavok Gudim Engeleen-
ut (3). 10. Okauzimiglo arksoarnarto-
ik okalluktok innub niarnánut, isuma-
érbiginekaisségallóarpok; annersämudle
uartomut okauzerdluktok, isumakærbig-
ekaissengilak (4). 11. Kattisimaubing-
udle nalegársoarnudlo pirsársoarnudlo
sipase, tâva isumâlukénnase kannong-
omigloneet akkirsutiksavsinik, sumiglo-
et okauzikssavsinik. 12. Annersäm il-
artub tersangäinak ajokærsyssamase okau-
ksavsinik. 13. Innuïdle illæta okarbigà:
okærsóïrsok, angæjuga okarbigùk king-
ngursekssarpuk augoarkudlugo uamnut.
.. Okarbigále: Innung-à! kia kiglisioïr-
ngortikánga augoáïrsungorkudlungalo-
neet

(3) Att. Matt. K. 10. v. 28-33.

(4) Att. Matt. K. 12. v. 31. 32. Mark. K. 3. v. 28. 29.

neet illivtingnut? 15. Tâva okarbigè
Mianerſordluſilo piomatõulerkennaſe, pe
koterpérkſoït innum innutigingimagit. 1
Arſerſõumigle pièj, okalluglune: Piſſõ
ſoarmik innukartok, tãurſoma nunà næ
gorikſórſõurſok. 17. Iliumigudlo iſum
lerpok, ima okalluglune: Sulliſſaung
nãurſuka katterſugekſaka innikſakangime
18. Imaligõg piſſaunga: Koërſoaka in
imikârdlugidlo agdliſſauaka, tekkamun
tâva nãurſuka tamáſa pekkotikalo katte
ſoromarpaka. 19. Tarnimnudlo ima ok
romarponga: Tarnek! Pekkõutekangà
potit okiut kapſêrſoït; terdlerórſinnà
neſſivdlutidlo imerdlutidlo tipeitſugit. 2
Gudible okarbigà: Sinnerſórſoang-à! U
nuak manna tarningærutinekaiſſautit, ki
mè tâva pigiliſſauagit katterſukketit? 2
Tajmatõg éniok pekkotitõuniartok, piſſõ
nanilo Gudime (5). 22. Ajokærſukkæni
okallukbigèj: Tajmãitomik okaupauſe: I
nunerſe allieiſutigirſaràunaſiuk, nekkikſa
ſinik; timmibloneet attirſekſèjnik iſum
lugaſe. 23. Innunek ajunginerrovok ne
kikſamit, timmiſõg attirſekſænnit (ajun
nerrovok). 24. Tullúkkæt taguſaradla
ſig

(5) Nunab peenik katterſõïginnartok, Gudimu
illuaringitſok, piſſõurſûſe attordluarniangi
miuk.

igit, ſiaroarteriſſennatiglo, katterſoïſſen-
atiglo, illivérkovikaratiglo koëkangilæt,
Gudible tauko nerrisitarèj; tingmirſænnidle
ſſukiak ajunginerrokãuſe (6). 25. Kinale
rdlarſe ingminik teklisitſiginnãua tellisut
ektigirſomik, nauk tamanna allieiſutigig-
llóarà? 26. Tajma mingnek ajoruſiuk,
ag adla allieiſutigãiſiuk (7)? 27. Ars-
órutit taguſaradlarſigit, kannok nãuïartor-
ut, ſennargvingilæt perdlaiſſennatiglo;
kaupauſile: Salomoloneet arſoarniatârtok
ukoa illætut annorárikſimangitſok. 28.
git udlome narkſamẽtut, akkagole kir-
kſãumut egitekſæt, Gudib tajma arſoar-
kunigit, angikèjnnik aſſukiak illipſe (an-
orârtartiſſauáſe), opernèkitſoſi-à! 29.
lipſiſõg nerrirſekſavſinik imikſavſiniglo-
eet iſumakſariaràunaſe, kolláraſilo. 30.
amáſa tamakko nællurſut ſillam innueeſa
nniarſinnararèjt; Atátavſile iliſimauáſe,
mãitunnik ajorſartoſe. 31. Gudib na-
gávia piniaradlarſiuk, tamakkoninga ta-
annik tâva taperbigínekaromarpoſe (8).
2. Siorarſaràunaſe okkorſe illegeekſung-
et, Atátavſe illuarángago tunniſugluſe
naleg-

(6) Att. Matt. K. 6. v. 25. 26.
(7) Sudluſe angnek iſumaliutigãiſiuk?
(8) Att. Matt. K. 6. v. 27-33.

nalegávingmik (9). 33. Pivſinik tunni
ſiſitſe (10) peetſunnudlo tunniurſivdluſ
Pôkſiniaritſe piſſokangorneng ajortunnik
pekkotitôuniardluſilo killangme aſſerojuï
ſunnik, tiglikajuktut padlingnauviængi
ſèjnnik, okudlo aſſernornauviængitſèjnni
34. Pivſinêtſomakángeta umatiſe (11). 3
Makitſivſigut keterurſerſimaniaritſe, ne
nerôutiſilo ikiſimalit (12): 36. Innuïd
arſiginiarſigit nalekkamingnik nerigukt
katternángnin aggiſſerſomik; tikipet ka
ſuktoïpedlo mattuærbigikudlugo tâva ern
erdlutik. 37. Pidluarput kivgæt tajmâ
tut, nalekkab tikipatik pigârtut. Illom
okaupauſe: Keterurſeromarpok, nerrivin
mudlo ingikyomarpèj, ſakkivdlunilo kiv
artorbigileromarpèj. 38. Pigârbiublo
páne, pingajuænniloneet, tajmailliort
tikipatik, kivgæt tauko aſſukiak pidl
arput. 39. Mannale iliſimaiſſauarſe: Ti
liktub tigligiartorbià iglum innuæt na
lungikuniuk, pigâiſſegallóartok, iglon
nun iſertinauværſardlugo. 40. Illipſiſ
tajmâitomik piginnâungoritſe, innub
âr

(9) Ajungitſunnik Jeſuſib nalegaviáne.
(10) Anningâurſæt taurſigarallugit.
(11) Att. Matt. K. 6. v. 20. 21.
(12) Imêipok: Piarærſimaniaritſe. (Jödit tek
ſunnik neroturſunniglo annorâkaramik,
terurſeriakartut ingerdlagaſuarkudlutik).

na tikiſſamet illimaſuktinaſe. 41. Pe-
ble okarbigà: Nálegak, arſerſõumik ta-
attominga piviſigut, tamáſaloneet pivi-
t? 42. Nálegarlo okarpok: Kiname
va illomórdlunilo ſillakardlunilo párſir-
va, tauna nalekkab piſiſſegà kivgaminut,
kſèjnnik tunnikudlugit nerriviæt nedliu-
eránget? 43. Kivgak tauna pidluar-
k, tajmailliortok nalekkame tikipane.
4. Illomut okaupauſe: Pekkotiminut ta-
annut piſitſomarpà. 45. Kivgarle tauna
namigut okarpet: Nalegara aggeradlais-
gilak; kivgædlo angutit arnædlo una-
erdlugit, nerrilerdlunilo imilerdlunilo
ærupet; 46. Kivgab tãurſoma nalegà
a tikiſſavok, udlok merſa illimagingit-
e, udlublo nællunærkotáne iliſimangit-
e; pitlangãiſſauà tâva, opingitſudlo il-
ikudlugit akkiniaiſſauà (13). 13. Kivg-
e, nalekkame pekkorſánik iliſimarſok,
innãungorſimananilo, pekkorſálo na-
gnago, unatartingãiſſavok. 48. Iliſi-
ngitſorle, unatariakartomigle pigalló-
me, ingmángoamik unatarnekaiſſavok.
nnínekangârtorle piniarnekangâromar-
; amerdlarſõunnudlo pârſikorſak a-
rdlarſõunnik pekkorſãuliſſavok. 49.
nek nellutſartorpara nunamut, mána-
kudlo

U 2

13) Att. Matt. K. 24. v. 45-51.

kudlo ikiſimakonarſillæt (14)! 50. Koï
ſumigle koïſikadlariakarponga, kokſellan
ârdlungalo tamanna namakſiſinnago (1
51. Erkikſiſâïartoraſugâiſinga nunamu
Okaupauſe: nagga, akkerartornermig
piſitſivdlunga. 52. Mattoma kingór
tedlimat iglome atauzime ingmingnun ar
ſoardleromarmeta, pingaſut mardlungnu
mardluglo pingaſunnut. 53. Atátak ar
ſoardleromarpok ernerminut, ernerlo an
uminut; anának panningminut, pannig
arnáminut; ſekke okoaminut, okoarlo ſe
kiminut (16). 54. Amale innungnut oka
pok: Nuïa tekkurſarángauſiuk ſamman
nuïlerſok, erngerdluſe okararâuſe: Sje
liſſavok; tajmáëtaràu tâva. 55. Nigi
rángedlo, okararâuſe: kiektórſoangyſſavo
tajmâëtaràu tâva. 56. Illungerſungit
tautókko! Nunalo killaglo nællunárſe
lugik kannong-éſſerſuk iliſimauægſe; ſaa
me mánakut nedliutomik ſiunekarnian
piſe? 57. Illivſiniſõg ſaagme illuart
i

(14) Pivdlunga okallukorſiomarama, opingitſut k
amnut kingarſõïomartut iliſimauaka, teju
tok ânnaurſinera okaurſaukonarallóarkàu
nakut aglæt.

(15) Anniartingâradlaiſſaunga innuït annaukud
it, anniautikſakalo namakſiſukâka. Att. M
K. 20. v. 22.

(16) Att. Matt. K. 10. v. 21. 34-36.

ſumaliutigingipiſiuk? 58. Illingnut akerartortok aipariguko nalekkamut, tàva ngerdlatidlutik ſajmarſarniangoarùk, akerartortub piſikonnatit kigliſióïrſomut, igliſióïrſublo piſikonnatit parnærſimaviub àrſirſànut, tāurſoma pàrſirſub tàva parærſimavingmut egiſſàſugallutit. 59. Oaupagit: Terſanga anniſſengilatit, kiſſiine anningāurſæt naggatikſæn aglæt akilleruko (17).

KAP. 13.

nuït Jeſuſim okaukikſarpèj adlamik iſumakarkudlugit v. 1-9. Arnak okiut arbarſanek-pingaſut napparſimarſok kaitſorſarpà v. 10-17. Amalo ajokærſóïok v. 18-30. Herodeſe erkſigingine okaukoà v. 31-35.

ajmanile nejortun illèjſa unipkāupæt alilæamiunnik, taukoa aueet Pilatuſim kkukèj tunnirſutèjnnut (1). 2. Jeſuſib va ſāpej, okalluglune: Galilæamiut tauo ajortuiliarnerroſugāiſigit Galilæamiunt tamannit, tajma pitlægāumeta? 3. Nag-

U 3 gar-

(17) Att. Matt. K. 5. v. 25. 26.

(1) Kejſere taukoa nalegomangimarſuk, Pilatuſib tokokòèj nalekbirkſoarmut tunnirſiartorſimatidlugit, tajmalo auæt koïà tunnirſutèjnnut. (Att. Apoſt. Sullirſ. K. 5. v. 37.)

garponga; illipsile saniangikuse (2), ta
màusisõg tajma asseroromariose. 4. Jv
koloneet arbarsanek-pingasut kakkalliársu
Siloamētub nakkarbigirsêj tokódlugidlo
pirsônerrosugāisigit innungnit tamannit Je
rusalemmētunnit? 5. Naggarponga; i
lipsile saniangikuse (2), tamàusisõg tajm
asseroromariose. 6. Arsersõumigle ma
tominga okallukpok: Orpik Figikotilik in
nub pigà, ikursugāursok nautsêviánut V
nilikśamut; pāurnarsioriartorpálo nerpsâ
ranile. 7. Nautsêvilliortomudle okarpok
Arèit, āursæt pingasut orpik tamanna Figi
kotilik orniktardlugo pāurnarsiorallóariga
nerpsarinnagidlo; kippûk, saag nunamē
lukśinnarpa? 8. Tāursomale akkià, oka
lugłunilo: Nálegak, tajmáëkadlarle āur
sak tamanna aglæt, auatà arksakárdlugo
orksordlugolo illuarsaromarpara; 9. Pāur
nakaromarnerpok tâva; pekkangipedle
kingórna kippukogùk (3). 10. Kattisi
maubeedle illænne ajokærsóïok Sabbátic
met. 11. Arnarlo sunāuba tersanētok
okiut arbarsanek-pingasut napparnartomi
annersaliursok, pekkingaudlunilo ardlor
neng ajortok. 12. Jesusible tekkogamiuk
kákó

(2) Gudimut.

(3) Ajortiglit tajma Gudib navtserforarèj, isumag
ikśórsõgame Jesusiblo tukśiumagit, sangiku
nigle kêsa pitlægekśāinaulerput.

ákoa okallukbigallugolo: Arnang-à! Napautingnit piungnærkorsâvotit. 13. Arkuminiglo pattikpà; erngerdlune tâva isuïok, Gudilo usſorilerpà. 14. Kattisimauingmut nálegak tâva pilerpok, ningekaie, Jesuse Sabbátime kaitsorsáïmet, inuïdlo okallukbigèj: Udlut arbangenâuut, taukonáne sennargvirsariakarpok; tajmâitomik taukonáne kaitsorsariartorkysſeallóarpose, Sabbátiopedle pinnase. 15. Salekkab tajmâitomik sâpa, okalluglune: lungersungitsok tautòuna! Illipse nungdluse Umingmâutise Aseniſilo (4) nerdïvingmit annuærâingilisigit imertitsarordlugidlo Sabbátime? 16. Unale Abramib pannia, annusimarsok Satanasimit kiut arbarsanek-pingasut, annuærnekaisinginerpa Sabbátime? 17. Tajmalo okalingmet, arksoardlersèj tamarmik iktolerut innuïdlo nungudlutik ussornartullee másа tipeitsutigèjt. 18. Okarporle: Su Gudib nalegaviæn arsigàuk? Sumudlo serſysſegiga? 19. Nautsèïekſartut Sepiſun-étarpok, tamanna innub tiguà, autsêvingminudlo nellukà; nâulerpok tâ agdlivdlunilo orpírksoangorpok, tingirsædlo killam attánētut innitâlerput aua-

(4) Att. Matt. K. 21. v. 2. narkigutâ (3).

lekkotèjne (5). 20. Amalo okarpok: Sumut Gudib nalegávia arſerſyſſegiga? 21 Timiûrſekſaminertut ſêrnartotun-étarpok tauna arnab pià, akkudlugolo kajûrſænnik ôktõutit pingaſun immǽnnik, tamât tajma ſêrnartidlugo (6). 22. Iglorpérkſoætigudlo iglorpéngoætigudlo ingerdlavok, ajokærſoïniardlunilo, Jeruſalemmudlo audlardlune. 23. Innuïdle illǽta pià: Nálegak ikinerpæt pidluartukſæt? Tâva okarbigèj 24. Illomôrdluſe iſertarbikitſokut iſerniaritſe, okaunavſe: kapſeet iſerniaiſſaput iſernerlo ajyſſaput (7). 25. Kingórna iglum innuǽt nekoïglunilo mattua parnǽrpago, ſillatánēlerdluſe matto kaſſuktolero marparſe, okallugluſilo: Nálegang-à! Nalegang-à! mattuǽrbigitigut! Akkiomarpá ſilo okallukbigalluſe: Sumit pirſoſe, ilirſaringilauſe. 26. Tâva okallulerómarpoſe: Nerrikatigallutidlo imerkatigautigit igluvtalo akkornèjnne ajokærſóïrſotit. 27 Taunalo okaromarpok: Okaupauſe: Sumit pirſoſe ilirſaringilauſe, tamàuſe kemek ſinga ajortulliartartoſi-à (8)! 28. Terſanikijaudluſilo korſakortaiſſauſe, Abrahamilo Iſaaglo, Jakoblo, Profétidlo tamáſa Gudil naleg

(5) Att. Matt. K. 13. v. 31. 32.
(6) Att. Matt. K. 13. v. 33.
(7) Att. Matt. K. 7. v. 13.
(8) Att. Matt. K. 7. v. 21-23. Amalo K. 25. v. 11-13

nalegaviánētūt tekkoleruſigit, illivſile ſillatánut ajektorſimarſoſe. 29. Pàuangalo ſammangalo, àuangalo kàuangalo piomarput, Gudiblo nalegaviáne nerrivingmut ingitſomarput (9). 30. Attálo, ſiurdliysſerſunnik kingurdlekarpok, kingurdliyſſerſunniglo ſiurdlekarpok (10). 31. Udlok tāivna Fariſæerin illèjſa ima okallukbigiartorpæt: Audlarit, tamannalo kemegùk, Herodeſib tokotſomarmatit. 32. Okarbigèj tâva: Terienniak (11) tauna ima okarbigiartorſiuk: Attà, annerſāpiluït anniſipaka kaitſorſaïſſaudlungalo udlomilo akkagolo, udludle pingajuænne namakſisāunga (12). 33. Tejmēitok udlome akkagolo akkagoagolo ſakkirſariakarnarpok (13); Proféte Jeruſalemim aſſlane tokotitarāingimet (14). 34. Jeruſalemi-à! Jeruſalemi-à! Profétinnik tokotſirſotit, ujarkænniglo millôrdlugit illingnut audlartiæt, oma! kittôrnetit kapſêrſoarnik katerſoromagallóarika, ſôrdlo arnauvirſab

(9) Att. Matt. K. 8. v. 11. 12.
(10) Att Matt. K. 19. v. 30.
(11) Herodeſe pekkoſerdluktórſōmet, tajma taʻà.
(12) Killamik uſſornartulliſſaudlunga kingórnalo tokotāuſſaudlunga, tokovikſara iliſimagallóarpara.
(13) Pinekaradlaiſſengilanga.
(14) Tajma okarpok, iliſimagame Jeruſalemme tokotiſſerſok.

tukingarſuglub piarkæne katterſorarèj iſar
kominut? piomangitſoſile. 35. Attà
iglorſe innuærutiſſavok illivſinut illomud
le okaupauſe: Tekkyſſengilauſinga, ned
liutinnago (udlok), ima okaleromaguſe
Uſſornarſile Nalekkam akkáne tikiutok (15).

KAP. 14.

Jeſuſe uſſornartullivdlune napparſimarſok kaitſorſarp
v. 1-6. Amalo ajokærſóïok v. 7-35.

Imennalo pigallóarpok: Fariſæerit naleg
èjſa illæta igloanut timiûrſartoriarmet Sab
bátime, taukoa tâva allapárngarſorpæt. 2
Innublo puïaliktiſimarſub (1) terſanētu
ſunãuba ſarkomerbigà. 3. Jeſuſe tâva pi
lerpok, inneiziſinniglo iliſimarſut Fariſæe
ridlo okallukbigèj, ima aperſordlune: Sab
bátime kaitſorſaïneng illuarnerpa? 4
Taukole niblingilæt. Aktorpà tâva, kai
ſorſardlugolo audlarkoà. 5. Akkièjle okal
luglune: Kia ardlavſe, pigirſe umingmãg
loneet Aſeniloneet puïlarſomut itirſômu
nakkarallóarpet, kakkinaſuaiſſenginerpàu
Sabbátime (2)? 6. Taukoale akkínen
ajuleriæt. 7. Nerriartortudle arſerſõumi
okal

(15) Att. Matt. K. 23. v. 37-39.

(1) Napparſimarſok imermik puãurſalirkſoak.

(2) Att. K. 13. v. 15.

okallukbigèj, isuklernik ivksiaviksiortut
nerrivingme (3) mallugángamigit, imalo
pièj. 8. Katternæk nerrikatigiartorkud-
lugik kákonekaruït, ungadlermut ingitsar-
tysiengilatit, illingnit nalegãunerrursok ká-
korsimarsokarasugallugo. 9. Imakale il-
ingnik tãursomingalo nerriartorkorsirsum
okarbigiartorpatit: Una arvsæruk! Pakait-
sivdlutit tâva tunnudlermut ingitsartolero-
narpotit. 10. Nerriartorkonekaruïdle,
unnudlermut ingitsartorit, imakalo illing-
nik kákorsirsok tikikune, okarbigiomar-
nerpátit: Assarsak! ungadlermut siõumitsia-
rit; nerrikativit tâva ussorissauátit. 11.
Nangminek nalekkotôk narrogínekaissa-
net, kingakotôrlo nalengnekaissavok. 12.
Nerriartorkorsirsiminudle okariok: Udlub
kekkane unnukudloneet nerrikatekaromag-
uït, ikingutitit, kattængutitidloneet, igdlu-
idloneet, nunakatitidloneet pissôrsoït ner-
iartorkysiengiletit, taukonunga ama ak-
kiniardlutit nerriartorkysiasugallutit. 13.
Nerrikatekaromaguïdle, tâva peetsut aju-
ersudlo sebeetsudlo takpeetsudlo nerriar-
orkoniarkit; 14. Tâva pidluaissautit; il-
ingnut akkikskakangimeta; akkínekaromar-
otidle illuartut makkibiænne. 15. Ner-
ikatèjsa illæta tamanna tussaramiuk, okal-
luk-

(3). Ungadliójomatokersut.

lukbigà: Pidluarpok timiûrſartortok Gu
dib nalegaviáne. 16. Okarbigále: Innul
nèkkikſannik amerdlanernik unnukut ar
kikſoïgame, amerdlakerſut nerriartorko
lerpèj. 17. Nerriviædlo nedliumet, kiv
ge audlartipà ima okariartorkudlugo ner
riartorkorſænnut: Kaivdluſe, tamarmil
piarærſimameta. 18. Tamarmik tâva king
udlereeglutik paitſiſikſakalerput. Siurd
lium okarbigà: Nautſêvikſigama, taunal
tekkyartyſſegavko pirſariakarmet, tukſiar
bigágit, kiglugikonnanga. 19. Illædl
okarpok: Umingmâit tedlimaveek (ken
muktukſæt) (4) piſſiarángavkit, taukol
ôkatariartoravkit, tukſiarbigágit, kiglugi
konnanga. 20. Amalo illæt okarpok: Nul
liartârponga, tajmâitomik piginnâung
langa. 21. Kivgablo tâurſoma nalekk
okautſartorpà tomakkoninga; iglub nal
gà tâva kamaktórſoangorpok, kivge oka
bigallugo: Audlaraſuarit iglorpérkſoïn ak
kornèjnnut akkoſerngeennudlo, peetſ
ajulerſudlo ſebeetſudlo takpeetſudlo mâ
unga iſertiniardlugit. 22. Kivgak tâv
okarpok: Nálegak, okaravidluſaag ta
mâiſimavok, ſullile innikſakarpok. 2
Nalekkablo kivgak okarbigà: Akkoſine
nu

(4) Jödit nunænne umingmâit aipaglit kemmukti
ángagit.

nut ungalunnudlo audlarit, iſerkoniardlug-
it (innuït), iglorà tettorkudlugo. 24. Okau-
pauſile: Angutin ivkoa nerriartorkorſãug-
alloæt (5) nungudlutik nerdliutikſaka un-
nukut ôngidluï naiſſauèjt. 25. Innuïérk-
ſoïdle illegángæne, keviarpèj okallukbig-
allugit: 26. Uamnut pirſokarpet, ang-
unilo arnilo nullilo kittôrnænilo kattæng-
utinilo innurſúſilo aglæt umigingipagit (6),
ajokærſugariginnãungilara. 27. Senning-
arſukſaminiglo nangmangitſok mallingnangalo, ajokærſugariginnãungilara (7).
28. Kinamè ardlarſe kakkalliomagune,
ingikadlardlunilo erkarſarniaradlaiſſengi-
lagit akkikſaralloæt, pirſariakartunnik ajor-
ſaiſſaſugallune ennernago? 29. Tuglik-
ſèj ſennagallóarunigit, kadlikſèjnik ajutſo-
mannago, tamarmik tamattominga tek-
kungniktut mitautigilerkonnane, okallug-
lutik: 30. Innuk tauna ſennalerallóarpok,
ennernerlo ajorpà. 31. Kongiloneet kina
ſorſugiartoromagune Kongimut adlamut,
ingikadlardlunilo erkarſarniaradlarãingi-
làuk ſorſuktukſame amerdlarſuſiæt, kollit
tuſindit (8) kolláriſſenginerdlugit ſorſuk-
tukſænnut ornigutukſænnut arbarſanek-ted-
liman-

(5) Siurdleet v. 16-20.
(6) Nellinginaringipagit uamnit.
(7) Att. Matt. K. 10. v. 37. 38.
(8) Att. Matt. K.. 14. v. 21. narkiguta (5).

limannik tuſindekartunnut? 32. Kollárig unigidle, kivgæne audlartitarèj tâurſo munga, ſulle ungeſikſomētidlugo, tukſi arbigallugolo ſorſugungnærkudlune. 33 Tajmatōg illipſe nungudluſe, iſumakæng ikuſigit piſe tamáſa (9), ajokærſugarigin nâungilauſe. 34. Tarajok ajungikallóar pok; tarajorle tengærupet, ſumingmè tâ va tarajornekaiſſaua? Irbſomudloneet ak tænnudloneet ſukſaujungnærpok, egitek ſâinaudlunile (10). Tuſſarſinnâurſunnil ſiutilik tuſſarle.

KAP. 15.

Jeſuſe ama okalluglune ingminik ſernikſóïok.

Tunnirſutinnigle katterſóïrſut ajortulli artudlo nellinginæn ornikpæt, tuſſaromaud lugo. 2. Fariſæridle Aglekkænning-ili ſimarſudlo okallorolulerput, ima okallug lutik: Ajortulliartut oma illekſivdlugidlo nerrikatigèj. 3. Arſerſōumigle matto minga pièj, okalluglune: 4. Innub ki ardlavſe, ſâuænnik tedlimannik ungnir ſarkattartunnik piglub, taukoa illæt tam máïguniuk, ſiſſamannik ungnirſarkattartu arbar

(9) Uanga iſumagivſârdlunga.
(10) Irbſomut attukſâungilak, aktænnudlo akkuk ſâunane nautſêvingmut pirſukſâungila nautſe rikſarkudlugo. Att. Matt. K. 5. v. 13.

rbarſanek-ſiſſamadlo (tammarſimangitſut) emeiſſenginerpagit innukajuïtſome, tammarſimarſorlo ujariartyſſengilàuk nennitterniardlugo. 5. Nennigalloaruniuglo, ipeitſuglune kakagomarpà. 6. Tikikuilo ikkingutine nunakatinilo kákorſarèj, karbigallugidlo: *Tipeitſukatigiſinga, ſàuga tammarſimagalloak nennigavko.* 7. Okaupauſe: Tajmatõg killangmiut tipeitungâromarput ajortilik ſâniartok pivdugo, illuartut ſiſſamannik ungnirſarkattarut arbarſanek-ſiſſamadlo ſâniariakangitſut (1) tajma aktikſomik pinnagit. 8. Arnabloeet kia kollinnik anningãurſautiglub, aningãurſangoak atauzek tammarallóaruniik, nennerõut ikiſſenginerpàuk, iglolo elliglugo ujarkikſaiſſenginerpàuk nennitterniardlugo? 9. Nenniſimaguniuglo, asarſæne nunakatinilo arnæt kákorſarèj, okalukbigallugidlo: *Tipeitſukatigiſinga, aningâurſangoara tammarallóartok nennigavo.* 10. Okaupauſe: Tajmatõg ajortullirtok atauzek ſâniaránget, Gudim Engeeeſa tipeitſutigiomarpæt. 11. Okarpore: Innuk mardlungnik erniliurſok. 12. Nukardliublo angune okarbigà: Atátak! Pekkotingnit pirſekſaralloaka pilaka. Pekkotine

(1) Gudimut ſáſimarſut operadlardlutiglo.

kotine tâva augoarpèj taukonunga (2) 13
Udludlo kapſingoæt nâmeta, nukardliul
(pine) tamáſa katterſorpèj, nunamudlo ad
lamut ungeſikſomẽtomun augoarpok, ter
ſanilo pekkotine nunguluksinnarpèj in
nungmadauniardlune. 14. Tamáſalo (pi
ne) nungunamigit, kângnerlo angilerkáng
et nuname tamattománe, taunatõg ajorſa
lerpok. 15. Tamattomalo nunam innuee
ſa illæt ornikpà nejorniardlugo; tãurſom
tâva (3) audlartipà narkſaminut, polek
pârikudlugit. 16. Karſillâromagallóar
pok tâva imiornerdlukunnik, polekit nei
rirſekſèjnnik, tunnínekaranilo. 17. Iſu
mamigudle erkarſalerame okarpok: Udlu
tapudlugit angutiga kapſeennik aſſukia
kivgakarallóarpok timiûrſamik ajorſangi
ſunnik; uangale mane pertlilerponga. 1
Angutiga orningniaromarpara, imalo okar
bigiomarpara: Atátak! Ajortulliarkerſong
killangmut (4) illingnudlo; 19. King
órnalo ernernik tajnekarnek kingakópong
kivgãulanga kivgetin illegallugit. 2
Angune tâva orningniarpà. Sullile ung
ſikſomẽtidlugo, angutæt tekkolerpà na
kingârdlugo, akpadlunilo kongæſiagut e
kip

(2) Nukareengnut.

(3) Kivgarilerdlugo.

(4) Gudimut killangmẽtomut.

ipà kuniglugolo. 21. Niarnædle okarigà: Atátak! Ajortulliarkerſonga killangnut illingnudlo, kingórnalo ernernik tajekarnek kingakóponga. 22. Angutædle ivgæne okarbigèj: Annorák ajunginek ajniarſiuk, attitidlugolo piſiuk, arkſamimiglo keterdleruſerſiuk, iſigamængniglo ttitidlugo; 23. Norarlo (5) ingna pullatiſimarſok kajniarſiuk tokódlugolo, nervdlutalo tipeitſukta; 24. Ernera una okogallóardlunilo (6) ama umalermet, tamaarallóardlunilo nennirſaumimet. Tipeitlerput tâva. 25. Niârnale angæjuklek liartok narkſamēdlune, angerdlaramilo lo padlilerdlugo, ivngerpallungnerlo tarpallungnerlo tuſſarpæk. 26. Kivgæn læt tâva kákoa, aperſordlugolo tamattoinga. 27. Tāurſomale akkià: *Nuket kipok, norarlo puellarſok angupit tokokoâ, rne) perkikſok ama pigamiuk.* 28. Taule kamalerpok iſeromananilo; tajmāitoiik angutà anniok iſerkoniardlugo. 29. ngunile akkià okarbigallugolo: Attà! kiut amerdlakerſut kivgartōukallóarpagit, nerſutitidlo nungudlugit mallikſinnarpa, ſullilo ſauāurſarkamigloneet tunningi-

ſēi.

(5) Umingmârak.

(6) Tokorſutun-ingajekallóardlune.

ſẽinaringma, tipeitſukudlunga ikingutik illegallugit. 30. Niârnedle taunakaſik ti kimet, pekkotingnik nungutſirſok arnæn nut petârſortunnut, norak puellarſok to koket tauna pivdlugo. 31. Okarbigà tâ va: Ernera! Nejortuĩ narparma, pikalo ta máſa pigimietit. 32. Irſungnermigle ti peitſugiakarnarpok, nuket tauna tokogal lóartok ama umalermet, tammarallóard lunilo nennirſãumimet.

KAP. 16.

Jeſuſe ama ajokærſoïkikſarpok.

Ajokærfukkænile okallukbigiviêj: Innul piſſõk pârſirſokartok piminut; taunalo un nerdlutigæt, pekkotèjnik nungutſirſok un nerdlugo. 2. Kákoa tâva, okarbigallug olo: Kannong-étomik tuſſarponga illior tingnik? Pârirſetit kiſſiniarkit nællunær ſordlugidlo, mattoma kingórna pârſirſo jungnæiſſegavit pimnut. 3. Pârſirſorl ingmine ima okallulerpok: Sulliſſaunga nalekkama pârſirſojungnærkomanga? Ark ſartorneng ajorponga, kenunerlo iktorion ga. 4. Sullirſekſamnik iliſimalerponga illaſiarikudlunga iglomingnut, pârſirſo jungnæruma. 5. Nalekkaminut akkeet ſortut nungudlugit tâva kákoèj, ſiurdliæd

lo

o okarbigà: kapsinnik akkeetsorpit nalek-
amnut? 6. Akkiále: Nappartænnik ted-
mannik ungnirsarkattartunnik, Oliemik
) immalingnik. Okarbigà tâva: Akkeet-
ikkangnik aglekkæt pikit, inginasuardlu-
dlo aglegit mardlungnik ungnirsarkattar-
innik kollinniglo. 7. Ama aipánun okar-
ok: Iblimmè kapsinnik akkeetsorpit? Ak-
iále: ôktôutinnik tedlimannik ungnirsar-
ittartunnik Hvedinnik (2) immalingnik.
karbigà tâva: Akkeetsukkangnik aglek-
et pikit, agleglutidlo sissâmannik ungnir-
rkattartunnik. 8. Pârsirsorlo tauna il-
êitsok nalekkab nersorpà, sillalingoartut
niarmet; sillab mattoma kittôrnej ilisi-
anerrometa kaumarsub kittôrnèjnit illa-
ingne (3). 9. Okaupausilo: Assennik-
ksarsiniaritse nunab peenik illuêitsunnik
), ajorsaleruse illasiarikudluse inninnut
ksâungitsunnut (5). 10. Mingnermik
rsikiksok, angirsômiktôg pârsikikiok (6);

X 2 ming-

(1) Att. Matt. K. 21. v. 1. narkigutà (1).
(2) Nautsêiekksarikfut tajma tajnekarput, kajûrsek-
sâugalloæt timiûrsekksâudlutiglo kakortut (Att.
Matt. K. 13. v. 25.)
(3) Nunab peenik piniarsinnartut killab peennik
neriguktunnit sillalingôkasitlârâut illamingnut.
(4) Tettiksâungitsunnik.
(5) Tokyssêguse tamâsa kemêglugit, killangmut
tâva pekkudluse.
(6) Pârsikigungnarpok.

mingnermiglo pârſinerdluktokangirſômiktõg pârſinerdlukiok (7). 11. Illipſe tâva nunab pee illuêitſut pâridluangikuſigit, kia illuartunnik (8) pârſikyſſauáſe? 12. Adlab pee pâridluangikuſigit, kia tunniſſegáſe nangminekſavſinik? 13. Nalékkæk mardluk kivgab kivgartorbigiginnãungilǽk; ardlǽk umigiomaramiuk aipa aſſaudlugo, ardlǽgloneet ungagiomarpà aipa asſiginnardlugo; Gudilo nunablo pee kivgartorbigiginnãungilæſe (9). 14. Tamak kole tamáſa Fariſæerit anningãurſænnik (10) uerrirſut tuſſaramikit, mitautigǽt. 15. Tâva okarbigèj: Ajungitſomatôgallóarpoſ innungne, Gudible umætiſe nællungilèj innuïn uſſornartugirſèjt Gudib majugirſa rángagit. 16. Inneiziſit Profétidlo (er kótukſænnik okauzekarallóartut) Johanne ſe (11) tikiutinnago; terſangale Gudib na legávia okautãulerpok Evangeliummik, ta marmiglo (12) tamattomunga iſernialer kàut (13). 17. Killagle nunalo nungunau viækàuk arſilliaminingub atauzingub in ne

(7) Pârſinerdlugungnarpok.
(8) Tarnib pikſèjnik nákſãungitſunnik.
(9) Att. Matt. K. 6. v. 24.
(10) Nellinginarniglo nunab peenik.
(11) Koïrſirſok.
(12) Imẽipok: Ikingitſut.
(13) Att. Matt. K. 11. v. 12. 13.

neiziſinnētub pejarneránit (14). 18. Nung-
udlune nulliaminik auitok, adlamiglo nul-
iardlune, arnàunekarpok; nungudlunilo
ngutim auitánik nulliartok arnàunekari-
ok. 19. Innugle piſſòrſoang-étok, tau-
alo aukpadlarikſunnik ſátunniglo erdling-
artunnik annorârtartok, udludlo nungud-
ugit nuennârdlunilo tipeitſuktok. 20.
eetſorle terſanēniok, Lazaruſimik attilik,
ſertatbiæt ſâne nellarſok, killektórſour-
ok; 21. Taunalo auvakut, piſſòrſub
ierriviánit nakkartut karſillâutigiomagal-
óarèjt; kemmidle alluktoriartorièjt killèj.
22. Peetſorle tauna tokomet, Engelin
pæt Abrahamib ſánut; piſſòrſoarle toko-
rioktōg illirſâurſorlo. 23. Tårtórſoar-
nilo (15) uïlerame annernartórſoarmēdlu-
ne, Abraham tekkoà ungeſikſomētok, La-
aruſilo ſánētok. 24. Tordlulavok tâva
okalluglune: Atátak Abrahami-à! nâkinga,
azaruſilo audlartikiuk, tikerme nōua imer-
nut miſſukârdlugo, okara niglerſarliuk;
nattománe ikuellarſórſoarme (16) anniang-
rama. 25. Abrahamible ſâpa: Ernek!
erkajniarit, innutidlutit ajungitſuï narnik

(14) Nungudlutik erkôtukſæt, mingnerit aglæt, erkótſomadluarkâut.

(15) Tornârſuns innâne.

(16) Ingnærme.

missilingnekaravit, Lazarusisõg nagliuktarsinnarmet; unale mâna tupedlersitâvok, iblidlo anniartitâvotit. 26. Tamannalo tapudlugo, akkunevtine itirsorojúrksoarmik aulæjængersimarsomiglo kongnérloakarpok; tersanga illivsinun ikâromarsut ajoraràut, tajmatõg ikanga uavtinut ikârneng ajoriput (17). 27. Okarporle: Tajmáëmet tuksiarbigágit, Atátang-à! audlartikudlugo anguma igloanut. 28. Kattængutikarama tedlimannik, nællunærbigiartorkudlugit, anniangârbingmut mattomunga pekkonnagit. 29. Abrahamim akkià: Mosesiblo Profétidlo aglegèjnnik pekkarput; tauko tussariliſigit. 30. Sâpa tâva: Naggale, atátak Abrahami-à! tokorsudle illæta ornikpatik, sânauviækàut. 31 Okarbigále: Mosesilo Profétidlo tussangikunikit, operisſenginiættõg tokorsunni makkitok.

KAP. 17.

Ajokærsukkæne Jesusim okallukbigèj. v. 1-10. Pupiksut kollit pupærutipèj ussornartullivdlune. v. 11-19

(17) Killangmẽtut Tornârsum innânut pinauviængilæt, tajmatõg Tornârsum innânẽtut killangmut pineng ajoriput.

19. Gudiblo nalegaviánik kannok pisserſomik okallukiok. v. 20-37.

Ajokærſukkænile okallukbigèj: Asſeror-árnekangineng ajornakàu; erkanárle as-erorſáïrſok! 2. Tâurſomunga illuarner-ogallóarpok, asſerorterivium ujaraſúrk-óánik, kongæſiagut nivingarſimarſomik, mamut egidlugo, makkungoæn illæta as-erorneránit (1). 3. Illivſinut mianerſo-itſe. Kattængupidle ajortulliarbigipatit, aárkikſorniarùk; ajorungnærpedlo, iſu-nakærbigûk. 4. Udlorlo atauzēnak nàud-ugo arbanek-mardlungnigloneet ajortulli-rbigirſarpatit, udloï narlo arbanek-mard-ungnik orniktarpatit, perkikſimivdlunilo nnerſok, iſumakærbigiſſauet tâva (2). 5. Audlartitæt tâva Nalekkamun okarput: Operſúſerput nekkurſektirſuk. 6. Nálegrle okarpok: Senepiſut aktigirſomik operíſekarallóaruſe, orpingmudlo omunga Morikotilingmut (3) ima okaruſe: Terinnga pærit, ſortliſidlo tapudlugit imamut eet; naleiſſegáſe tâva (4). 7. Kiale rdlavſe kivgaglub irbſomik keporkárſomik, nerſutinnigloneet pârſirſomik,

(1) Att. Matt. K. 18. v. 6. 7.
(2) Att. Matt. K. 18. v. 15-21.
(3) Moric pâurnâuput tungoſungnitſórſoït iterſartōut.
(4) Att. Matt. K. 17. v. 20.

narkſamit tikitaránget, erngerdlugo okarbigiſſanerpàuk: Nerrivingmun ingitſartorit? 8. Imale okarbigiſſenginerpàuk: Unnukut nekkikſinianga, keterurſerdlutidlo kivgartorbiginga nerriſidlungalo imertidlungalo; kingórna tâva nerrivdlutidlo imeromarpotit? 9. Kivgak tauna kyzevigiſſanerpàuk, nálegluarmane? Tajma iſumangilanga. 10. Tajmatõg illipſe, malligekſæſe tamáſa namakſiguſigit, okaritſe: kivgakulungõvogut, piniægekſavut (kiſſiſa) pigavtigit. 11. Jeruſalemmudlo ingerdlatidlunè, Samarialo Galilæalo akkutigæk. 12. Iglorpẽinnudlo pimet, angutit kollit pupikſut nellãupæt aſſianut uniktut. 13. Tauko tâva tordlulerdlutik okarput: Jeſuſi-à! ajokærſõïrſok nãkitigut! 14. Tekkogamigidlo, okallukbigèj: Pelleſinnut ſarkomeriartoritſe: terſungalo ingerdlatidlutik pupæruput. 15 Taukoale illætmiſſigilerame pupærutomik uterpok, Gudilo uſſorikà nipérſoarmik 16. Iſigèjſalo (5) ſænnut pædlordlune kyzevigà; tauna merſa Samariamiurſok. 17 Jeſuſe tâva pilerpok, okalluglune: Pupærutitæt kollingungilæt? nãume tãivko kollinilloæt? 18. Adlamik utertokangila, Gude uſſoriartordlugo, tekkornartang una kis-

(5) Jeſuſib.

issime (uterpa)? 19. Taunalo okarbigà: Makkidlutidlo audlarit, operſúſivit annaátit. 20. Fariſæridle aperſormæne: kaugo Gudib nalegávia piſſanerpa? Akkiè, kalluglune: Gudib nalegávia tekkukſãudıne pingikallóarpok (6). 21. Imãloneet kaiſſengilæt: *Arèit, terſanêpok ikaniloeet;* arèidle, Gudib Nalegávia illivſinêok. 22. Ajokærſukkaminudle okarpok: akugo innub niarnæn udloeeſa illæt tekyomaiſſauarſe (7), tekkyſſennagolo. 23. Tâva okarbigiomarpáſe: *Arèit, terſanêok, ikaniloneet!* Mallingnagidle terſunga iniaràunaſe! 24. Sôrdlo kadlium ingerà ingnâglegiartok killam igdloanit ingaglektararàu killam igdloanut, tajmatõg innub niârna étſomariok udlukſamine (8). 25. Tamannale nedliutinnago anniangârkadlaiſſavok, innuïdlo okkoa ajekty ſſaut. 26. Sôrdlolo Noa innutidlugo étok, ajmatõg innub niarnæn udlukſêjne-étſomariok. 27. Ivko nerrivdlutiglo imerut, nulliardlutiglo uviníkput, udlok tãiva tikidlugo, Noam iſerbià umiárſoarmut, llérſub tâva kanningârpej, aſſerordlugit

(6) Kongit nunamiut nalegaveeſiſun-éſſengilak.

(7) Imẽipok; Jeſuſe tekkukſãurſok nejoromaiſſegallóarparſe.

(8) Att. Matt. K. 24. v. 27.

tamáſa (9). 28. Sôrdlotôg Lote innutid lugo étok, nerrivdlutiglo imerdlutiglo pis ſivdlutiglo tunnirſivdlutiglo, nautſêvillivd ſutiglo ikurſoïput, iglulliordlutiglo pir ſarput; 29. Udlorle tâivna, Lotim anni viáne Sodomamit, ſiellerpok killangmi ingnermiglo ikuellekſâumiglo, tamáſalo nungupèj. 30. Tajmatôg étſomariok in nub niarnæt ſarkomerbià nedliupet. 31 Udlok tauna iglub kánętub akkarane pine iglomętut piartyſſengilèj; nautſêvingmę tublo kemekkæne uterbigiſſenginièjſog (10) 32. Lotib nullia erkajniarſiuk (11). 33 Innunerminik annaurſiniartok innuſſæro marpok; innujungnælerſorle innukigo marpok (12). 34. Okaupauſe: Unnuak tamanna nedliupet, mardluk ſinikbingme atauzime innængakatigeeſſapuk, ardlæk il laſiarirſâuſſavok, aipalo kemegâuſſavok 35. Mardluk (arnæk) kavitſikatigeeſſapuk, ardlæk illaſiarirſâuſſavok, aipalo kemegâuſſavok. 36. Mardluk nautſêvingmękatigeeſſapuk, ardlæk illâſiarirſâuſſavok, aipalo kemegâuſſavok. 37. Piæt tâva okarbigallugo: Nálegak! Sume (tajmáętſomarpa)?

(9) Att. Matt. K. 24. v. 37-39.

(10) Att. Matt. K. 24. v. 17. 18.

(11) Tâivna uteroſukame aſſerorpok ingnérſoarme.

(12) Att. Matt. K. 10. v. 39.

ba)? Akkièjle: Timmilingmut nektoragit katterſoromarput (13).

KAP. 18.

eſuſe ama ajorkærſóïok. v. 1-30. Anniekſaminiglo okallukiok. v. 31-34. Takpeetſomudlo uſſornartulliok. v. 35-43.

Arſerſóumigle okallukbigèj, tukſiartuï'arkudluta (1) kaſſunatalo; 2. Ima okalglune: Erkartóïrſok iglorpérkſoarnētok, ude tāurſoma erkſigingikà, innukſiſimanginnardlunilo. 3. Uïdlarnerle terſaniſōg lorpérkſoarnēniok, tāurſomalo ornikpà, arbigallugolo: Erkartoïvdlutit annauanga akkerartortimnit. 4. Akunikiarlo omangitſok; kingórnale ingmine okallerpok: Umneet Gude erkſigingilara, inïdlo iktoringilaka; 5. Tejmēitok uïdrnerub tāurſoma erdlokómanga, erkarïniardlunga aunautſomarpara, tuſſængiſarkonnanga kèſa. 6. Nálegak tâva okarok: Erkartoïrſum illuēitſum okauzia náſſiuk. 7. Gudible kennikkæne annausginerpagit, udludlo unnurſædlo nungllugit torklorbigipæne, nauglo kigēidlekllóarame? 8. Okaupauſe: Annaunaſuaro-

13) Att. Matt. K. 24. v. 28.
(1) Gudimut.

ſuæromarpèj. Innuble niârna tikiupet, nu
name opernek nerpſâiſſanerpàuk (2)? 9
Illèjdle makkittarſut ajungitſôſugallutik, il
lamingniglo aſſiginnartut mattominga ar
ſerſõumik okallukbigèj: 10. Innuk mard
luk tekpàuonga nalekbi'rkſoarmut tukſiari
artortuk; aipa Fariſæeriurſok, aipalo tun
nirſutinnik katterſó'rſurſok. 11. Fari
ſæere ingmikut kikârtok imalo tukſiardlu
ne: Gudi-à! kujauagit, adlætut innugtun
énginama, pejá'rſutut, illuẽitſulliartutud
lo, arnàunekartutudlo, omatudloneet tun
nirſutinnik katterſó'rſotut. 12. Udlu
mardluk éſingitſarãunga Sabbátik akkor
nængne, pimalo tamarmik kollingeet tun
niutarãka (3). 13. Tunnirſutinnigle ka
terſó'rſok alliſimaudlune kikârtok, killang
mudloneet ardloromangitſok; ſækkirſa
minudle tiglukpok, okallugiunilo: Gu
di-à! ſajmaunianga ajortilírkſõurſonga
14. Okaupauſe: Tauna aiparminit illuar
tiſimaudlune teſſamunga igliminut angerd
larpok; nangminek nalekkotôk narrogíne
kaiſſamet, kingakotôrle nálengnekaiſſavol
15. Merdlertungoædle tãurſomunga piſ
nièjt, aktorkudlugit; tamannale ajokærſug
èjſa tekkogamiko, avokârilerpèjt. 16. Je
ſuſib

(2) Aggerſok innuit illimagivſâromangikallóarpæ
(3) Pelleſinnut.

ſible kákoej okallukbigallugidlo: Merd-
rtungoæt uamnut kaiginnarlit, innerteria-
unaſigidlo, tajmāitut Gudib nalegávia
gángarſuk (4). 17. Illomut okaupauſe:
ellinginab merdlertungoartut Gudib na-
gávia piniangikuniuk, iſernauviængilà
). 18. Nalegàuneridlo illæta aperſorpà
kalluglune: Ajokærſóïrſok ajungitſong-à!
annong-iliyſſavik, innurſutikſamik nāis-
ngitſomik kingórngurſikudlunga? 19.
ſuſible okarbigà: Saag ajungitſomik tāï-
inga? Adlamik ajungitſokangilak, Gude
ſſime ajungilak (6). 20. Inneiziſit iliſi-
auetit: *Arnàunekaiſſengilatit; tokotſis-
ngilatit; tigliſſengilatit; unnipkārnerd-
ſſengilatit; angutedlo arnedlo nálekik.* 21.
àva ſàpa: Tamakko tamáſa mallikallóa-
ka innuſungnerpiamnit. 22. Jeſuſible
manna tuſſaramiuk, okarbigà: Atauzek
lle pingilet: Piſit tamáſa tunnikit, peet-
nnudlo tunniudlugit, killangme tâva pek-
otikſarikſaiſſautit; malligiartordlungalo
eet! 23. Tamannale tuſſaramiuk, al-
eiſungârkàu, piſſórſõgame. 24. Allieï-
ngálerſorle Jeſuſib tekkogamiuk, okar-
ok: Aſſukiak, piſſórſoït Gudib nalega-
viá-

(4) Att. Matt. K. 19. v. 14.
(5) Att. Matt. K. 18. v. 3.
(6) Att. Matt. K. 19. v. 17.

viánut pineng ajungajeiſſaput (7)! 25. Ajornanginerromet, Kaméle merkutim irſagut pivdlune, piſſôrſoarmit Gudib nalegaviánut piſſerſomit. 26. Tuſſartudle okarput: kinamè tâva pidluartungorſinnâua? 27. Akkièjle: Innungne ajornartok Gudime ajornangilak (8). 28. Pelile okarpok: Arèin-à! tamáſa kemekivut, malliglutidlo. 29. Okarbigèjle: Illomut okaupauſe: Innub iglone, angæjokægniloneet, kattængutiniloneet, nullilonnet, kittôrnæniloneet kemekallóarunigit Gudib nalegávia pivdlugo; 30. Tauna amerdlarſôunnik mattománètidlune piomarpok, ſillam aipánilo innurſumik nâiſſengitſomik (piomariok) (9). 31. Tâivkole arkanek-mardluk (10) ingminut piſipèj, okallukbigallugidlo: Attà! Jeruſalemmut majoarpogut, Profètidlo aglegèjt tamarmik erkordluïnaiſſaput innub niârna pivdlugo. 32. Nælluſſunnut piſitâuſſamet, taukoalo mitautigiſſauæt aſſiginnardlugolo keſerardlugolo; 33. Iperartordlugolo tokotſomarpæt, udludlo pingajuænne (tokorſunnit) makkitſomariok. 34. Tamakkole tuſſâungidluïnarpèjt, okauzerlo tamanna nælluvdlugo ſiune-

(7) Att. Mark. K. 10. v. 24.
(8) Att. Matt. K. 19. v. 24-26.
(9) Att. Matt. K. 10. v. 29.
(10) Ajokærſukkæne.

unekangiſinnarpæt. 35. Jerikole pad-
lermago, takpeetſok akkutikſame iykſi-
ſok kenurſardlune. 36. Innuïdle ſar-
ktut tuſſaramigit, kigliſióïok tamatto-
inga. 37. Jeſuſimigle Nazaremiomik
rſuktomik okaupæt. 38. Tordlulerpok
va okalluglunilo: Jeſuſi-à! Davidib ni-
na, nákinga! 39. Siulerſortudle avo-
ræt nipangerkudlugo; ſualuglunile tord-
lakàu: Davidib niarna, nákinga! 40.
ſuſe tâva unilerpok, ingminudlo kàjdlu-
pekkorſiok; orningmanile, aperſorpà
alluglune: 41. Kannong-illiorkovit
mnut? Akkiále: Nálegak, takpikſikud-
nga. 42. Jeſuſib tâva okarbigà: Tak-
kſeet! Operavit piungnærpotit. 43.
ngerdlune tâva takpikſiok, malliglugo-
Gudilo uſſorà; innuïdlo tamarmik ta-
ttominga tekkungniktut Gude uſſorini-
pæt.

KAP. 19.

æuſe ſâniarmet Gudimut, Jeſuſe tamanna pivdlugo arſerſõumik okallukpok. v. 1-27. Jeruſalemmudlo iſerpok. v. 28-47.

rdlunilo Jeriko akkutigà. 2. Angud-
ſunãuba terſanẽtok, Zakæuſimik attilik,
nirſutinnik katterſóïrſut nálegæt, tau-
natõg

natõg pisſõurſok. 3. Jeſuſilo tãurſoma tekkyamatlarpà, kinãuſugallugo, innung nidle ajoriok, mikirſungõgame· 4. Si urdliudlune tàva akpalerpok, orpingmud lo Morikotilingmut (1) majoarpok tekko niardlugo, terſóna ingerdlaiſſamet. 5. Je ſuſile terſunga pigame, ardlordlune tekko lerpà, okarbigallugolo: Zakæuſi-à! akka raſuarit, voiziaro iglungnẽtſomarama. 6 Akkaraſuarpok tâva, tipeitſuglunilo illa ſiarà. 7. Tamattomingalo tekkungniktu tamàrmik okallorolukput, angumut ajor tulliartomut pullàrmengõg. 7. Zakæuſil unikame, Nálegak okarbigà: Arèit, Ná legak, pika keterpiardlugit tunniupak peetſunnut; pekkoſerdlurglungalo innui ſeglokittarſimagallóaruvkit, pirſaka ſiſſa mat amerdlakèjnik utertitſomauaka. 9. Je ſuſible okarbigà: Udlome iglo manna pid luautikſarſiok, unatõg (2) Abrahamib king uarángago; 10. Innub niarnát tikiurſu tigángago tammarſimarſok ujaruglugo pid luarſaruglugolo. 11. Tamannale tuſſar marſuk, arſerſõumik okaliukbigivièj, Je ruſalem padlileramiuk, Gudiblo nalegávi taukoa erngerdlugo ſarkomiſſaſugángarſul 12. Tajmãitomik ima okarpok: Angut ná lega

(1) Att. Kap. 17. v. 6. narkiguta (3).

(2) Iglum innua.

gak nunamut ungefikſomētomun audlar-
ok, nalegávik piniardlugo, ámalo an-
erdlaruglune. 13. Kivgænile kollit ká-
oej, tunniydlugidlo anningāurſarojúrk-
arnik kollinnik, okallukbigallugidlo:
iúverniaritſe tikitſerniardlunga. 14. In-
uvtèjſale nekkoringinamiko, illætik aud-
rtidlugit okarbigiartorkoæt: Tauna na-
gāuniarkongilarput uavtinut. 15. Ti-
namilo, nalegávik pigāmiuk, kivgæne
uko kákoej, anningāurſænnik tunnirſæ-
, tuſſaromaudlune piſſeennik. 16. Si-
dlek tâva ſarkomerpok, okalluglunilo:
álegak, anningāurſarojúrkſoarnik anning-
rſarojúrkſoarſionga adlænnik kollinnik.
7. Okarbigà tâva: Kujanak kivgarikſo-
! mikirſungoamik piniarkikavit, iglor-
rkſoarnut kollinginnut nalegāuſſautit.
. Aipatōg ſarkomeriok, okalluglune:
álegak, anningāurſarojúrkſoarnik anning-
rſarojúrkſoarſionga adlænnik tedliman-
. 19. Tāurſomungale okariok: Ib-
ōg iglorpérkſoarnut tedlimāinnut naleg-
Tautit. 20. Adlale ſarkomerame, okar-
k: Nálegak, terſa anningāurſarojúrkſoet,
korſimagiga kakkikſāumut. 21. Erk-
ángavkit, angutauſerſōgavit; illingitſe-
pirſaráetit, katterſordlugidlo ſiaroarting-
etit. 22. Akkiále: Kivgapilung-oma!

okauzernik erkartõupagit, angutauſerſonga (3) iliſimagingma; illingitſaka pirſartarika, katterſordlugidlo ſiaroartingitſaka 23. Saagme tâva anningãurſautiga anningãurſerrirſunnut pingipiuk? tikikuma tâva piſſegallóariga adlænnik illâſimarſok. 24 Senniminētudlo okarbigèj: Tãurſomanga anningãurſarojúrkſoak arkſarſiuk, tunnivdlugolo kollinnik anningãurſarojúrkſoaling mut. 25. Tâva piart: Nálegak! kollinnik anningãurſarojúrkſoakarpok. 26. O kaupauſile: Sumik pekkartok tunnínekaiſſavok, pekkangitſorle péjarnekaiſſavok piminik aglart (4). 27. Ivkole kingarſorti ka, uamnik nalegãukorſingitſut kaitſigit irſigitidlungalo tokotſigit (5). 28. Tamattominga okallukame ſioarpok, Jeruſalemmut majoardlune. 29. Imalo piok Betfage Betanialo padlileramigik, kakka (tikidlugo), Oliib kakkánik tájnekartok (6) ajokærſukkægne mardluk audlartipæk, imalo okarbigallugik: 30. Audlaritik iglor pēinnut ſiunevtingnētunnut; iſerutik, nõrak nâpiſſauartik annuſimarſok, tãurſomkánut innungmik ingiſimarſokangiſēinat tok; annuærdlugolo mãunga piſiniarko

31

(3) Erkſinakerſonga.
(4) Att. Matt. K. 13. v. 12.
(5) Att. Matt. K. 25. v. 14-30.
(6) Att. Matt. K. 21. v. 16.

1. Imalo apersornekarallóarutik: Saag
nuærpiko? ima akkiniarko: Nalekkab
rsariakarpà. 32. Audlartitægle audlar-
ik, okarbigángatiglo nâpipæk. 33. No-
rle annuærmakko, nalegèjsa okarbigægik:
dlutik norak annuærpiko? 34. Akkiæ-
dle: Nalekkab pirsariakarpà. 35. Je-
simut tâva pisipæk; annorâmingniglo
rak kadlerpæk, Jesusilo kánut ingitidlu-
. 36. Ingerdlatidlugole, annorârsætik
ïpèjt akkutiksánut. 37. Tikilermagole
erterbik Oliib kakkánit, ajokærsugar-
rksoeesa tamarmik tipeitsungnermik ni-
rsoarmiglo Gude ussorilerpæt, ussornar-
liæt tamása tekkursætik pivdlugit, okal-
glutiglo: 38. Ussornarsile Nalekkam
káne tikiutok Kongiursok (7)! Erkiksí-
karle killangme, nalengnekardlunilo
tsingnerme (8)! 39. Illâursudle Fari-
erin illèjsa okarbigæt: Ajokærsóïrsok,
kærsukketit avokârikit. 40. Akkièjle
arbigallugit: Okaupause, okko nipang-
llóarpeta, ujarkæt tâva niblisserfut. 41.
orpérksoïdlo padligamigit tekkolerdlug-
kirsætigallugit okarpok: 42. Kannok-
fulle mánakudloneet udluksavsine ilisi-
gusiuk ullapisautiksarse! mánale irsiv-

7) Att. Matt. K. 21. v. 9.
8) Att. K. 2. v. 14.

ſinut iſertorſimavok (9). 43. Tajmãitomik udlut nedliytſomarput illivſinut, kingarſortivſe ungalôromarpáſe, auativſigudlo illujomarpáſe, anninauværſardluſilo tamanne nagliuktitſomarpáſe. 44. Nungudluï naiſſauáſilo kittôrnæſe illegallugit, kallereekſunniglo ujarakartiſſengilèjt igluſe; annaubikſaralloavſe udloa illiſimanginauſiuk (10). 45. Nalekbírkſoarmudlo iſerpok terſanilo niüvertartut piſſirſudlo anniſilerpèj; 46. Okarbigallugidlo: Aglekſimavok: *Iglora tukſiarbiovok, illipſile innuræſunnut inningortinerdlukparſe* (11). 47 Udludlo nungudlugit nalekbírkſoarme ajokærſóïok. Pelleſiúneridle Aglekkænning iliſimarſudlo innungnudlo Nalegàuneri tokoniarallóarpæt. 48. Kannorle illiſſe gæt nællulerput, innuït tamarmik nalek tèjſa ungægángarſuk.

KAP. 20.

Jeſuſe ama ajokærſoïkikſarpok.

Udludlo tãivkoa illænne, nalekbírkſoarme innuït ajokærſormagit, Evangeliumiglo okalluktidlugo, Pelleſiúnerit Aglekkænning

(9) Siunekangilarſe piniægekſarſe annekkudluſe.
(10) Iſumaginginauſiuk attoromannagolo.
(11) Att. Matt. K. 21. v. 13.

ning-iliſimarſudlo ornikpæt, Utokàunerin
llegallugit. 2. Taukoa tâva okarbigæt:
Okautigut: Kannong-étomik pirſâunermik
ajmailliorſinnâvit? Kialoneet tamatto-
minga pirſâunermik tunniátit? 3. Akki-
jle okalluglune: Uangatõg aperſoromau-
uſe okauzimik atauzimik, tamattominga
kaumigíſinga: 4. Johanneſib koïrſutà
illangmidloneet innungnidloneet pirſok?
. Erkarſalerpudle ingmingnut ima okal-
uglutik: killangmit (pirſok) unnerutigo,
ava okaromarpok: Saagme operingikikſe?
. Innungnidle (pirſok) unnerutigo, innu-
: tamarmik tâva millôromarpátigut, Jo-
anneſe illomôrdlutik Profetioſugángami-
o. 7. Akkiædlo, ſumut (pirſok) nællug-
ktik. 8. Jeſuſib tâva okarbigèj: Tajmãi-
omik okauſſengilauſiſõg, kannong-étomik
irſâunermik tajmailliortarponga. 9. In-
ungnudle okallulerpok arſerſõumik mat-
ominga: Innuk Vinikotilikſamik nautſê-
illiorkorſigame, naurſorikſâïrſunnut pi-
pà, nunamudlo adlamut audlarpok terſa-
ẽmerſoromaudlune. 10. Nedliumet tâ-
a (1), kivgak naurſorikſâïrſunnut audlar-
pà, nautſêviub pãurnèjſa illèjnnik tunnis-
gángõg; naurſorikſâïrſudle unatardlug-
lo ſokangitſok angerdlartipæt. 11. So-

(1) Katterſõïvik.

râranilo ama adla kivgak audlartiniâ; tau
nale unatariǽttõg, miteglugolo, ſokartinag
olo angerdlartipǽt. 12. Sullilo ſoràran
pingajukſǽk audlartiniâ; taunale kidlitla
riǽttõg, ajeglugolo anniſipǽt. 13. Naut
ſêviuble nalegà okarpok: Sulliſſaunga? Er
nera aſſanartok audlartitſomarpara, taun
tekkoguniko, iktoriſſanerpǽt. 14. Naur
ſorikſáïrſudle tekkogamiko, ingmingn
iſumakalerput, okalluglutiglo: Terſa king
órngurſirſukſak; kakà! tokoniartigo, king
órngurſekſêj uavtinut pekkudlugit. 15
Nautſêvingmidlo anniſipǽt tokódlugok
Kannongme tâva nautſêviub nalegǽt pis
ſauagit? 16. Naurſorikſáïrſut tauko nung
utſartyſſauèj, nautſêvinilo adlænnut naur
ſorikſáïrſunnut attartortidlugo piſſauá. Ta
mannale tuſſàramiko, okarput: Kannok
tôk tajma pingile! 17. Irſigèjle okallug
lunilo: Kannong-épæt tâva aglekſimarſu
ima: *Ujarak iglulliortun egitǽt, tekerku
ſangordlune ujarâ'ulerpok.* 18. *Ujarkam
tamattomunga naukiutok aſſeryſſavok, na
karbigirſanile tâ'urſoma ſer'komidlui'nai
ſaud* (2). 19. Pelleſiúneridlo Aglekkænning
iliſimarſudlo erngerdlutik tâva tiguniara
lóarpǽt, innuïdlo erkſigallugit; iliſimal
ramik arſerſõumik tamattominga pigáti

(2) Att. Matt. K. 21. v. 33, 34.

20. Allaparnarſordlutik tâva; allaparnarſortukſæt audlartipèjt, illuartûrſarkudlugit, okauzeenik napitiniaruglugo, piſitſomaudlugo nalegàunermut nunablo nalegæt pekkorſuſiánut. 21. Taukoalo aperſorpæt okalluglutik: Ajokærſóïrſok! Iliſimanauigit illuartomik okallukavit, ajokærſoïvdlutidlo, innungniglo nellinginarſioravit, Gudible ajokærſutánik ajokærſoïdluardlugit. 22. Kejſere tunnirſutinnik tunnivdlugo uavtine illuarpa illuangilaloneet? 23. Pekkoſerdlungnerǽdle miſſigileramiuk, okarbigèj: Saag urſerpiſinga? 24. Anningâurſak tekkolara; kia arſingánik kialo okauzeenik kollánętunnik piſimaua? Akkiǽdle okalluglutik: Kejſerib. 25. Okarbigèj tâva: Tajmāitomik Kejſere tunniſiuk Kejſerib pikſánik, Gudiſõg Gudib pikſánik (tunniſiuk). 26. Innuïdlo pivdlugit okauzee arkſoaríneng ajorpèjt, akkirſutálo aiajſorutigæt nipangerdlutiglo. 27. Saduſæridle illèjſa ornikpæt, umarkingnekaisſengitſomik unnerſut utereedlutik, aperſordlugolo okarput: 28. Ajokærſóïrſok! Moſeſim ima aglekbigátigut; *Angutim angæjua nullialik tokopet, kittôrnakaramilo tokogallóarpet, nullia tâva nukǽt piſſaud, angæjunilo kinguekſarſivdlugo piſſavok.* 29. Nukareedle arbanek-mardlûrſut; ſiurdlerle

nulliarame, tokovok kittôrnakaranilo. 30. Aipæt tâva nullia pigamiuk, tokoviok kittôrnakarane. 31. Pingajuættog pimià, tâivkoale arbanek-mardluk tajmatôg (kingudlereekfardlutik nulliaræt), kittôrnakaratiglo tokoput. 32. Tamarmigle kingornætigut kêfa arnaktôg tokoviok. 33. Tajmâitomik umarkikbikfame taukoa ardlæta kia nulliarifloâuk? Taukoa arbanek-mardluk nulliarigallóaramiko. 34. Jefufib tâva akkièj, okarbigallugit: Sillab mattoma kittôrnej (3) nulliardlutiglo uïniglutiglo pirfaràut; 35. Sillable aipánut pirfukfæt, tokorfunnidlo makkitfomartut, nulliaifflennatiglo uïnifflengilæt. 36. Kingórnale tokoneng ajyffaputtôg, Engelifun-élerdlutik, Gudiblo kittôrngarángatik, tokorfunnit makkifimagamik. 37. Tokorfunnigle umarkigomartunnik Mofefe nællunærallóartok, orpingme kakkidlarnekotâurfame Nálegak tâïgamiuk: *Abrahamib Gudiánik, Ifaablo Gudiánik, Jakoblo Gudiánik.* 38. Tokorfudle Gudigingilæt, innurfudle (Gudigæt); tâurfomunga tamarmik innumeta (4). 39. Aglekkænning-ilifimarfun illèjfa tâva akkiæt, okalluglutik: Ajokærfóïrfok! okallugluarpotit. 40. Kingórnale fumiglo-

neet

(3) Sillame mattománe innurfut.

(4) Tamáfa umartiffamagit, nauk tokogallóarpeta.

eet aperſornek ſaperpæt. 41. Okarbi-
èjle: Kannongme Kriſtuſe Davidim er-
erigà unnerparſuk? 42. Davide merſa
angminek ivngerutinne okarmet: *Nale-
ara Nalekkam okarbigà: Tellerpima tung-
nut ingitit,* 43. *Kingarſartingnik illit-
rdlunga iſikkavit tungmarekſèjnnik.* 44.
'ajmãitomik Davidib nalekkaminik taïà;
annongme tâva erneràuk? 45. Innuïdle
máſa tuſſartidlugit ajokærſukkæne okar-
igèj: 46. Aglekkænning-iliſimarſut mia-
erallugit piſitſe, tauko ſakkirſarángeta tek-
irſunnik annorâkardlutik, ſikkivigikor-
rdlutiglo innungnut (nalekkónermik) niü-
ertarbingnẽtarángamik, kattiſimaubing-
ilo ivkſiaveet ſiurdleet ingibigiomatlãrejt,
errivingnilo ſedliojomatlardlutik. 47.
ïdlarnerin igloeet merſa nungutarèjt, pek-
oſerſõudlutiglo ſiviſômik tukſiararàut;
uko pitlangârnekarnerryomarput (5).

KAP. 21.

Jeſuſe ama nálekbingme okallukpok.

aguſardlunile piſſôrſoït irſigèj tunnirſu-
mingnik iklerbírkſoarmut illioráïrſut, 2.
ïdlarnerle peetſok tekkoviátõg anning-
irſarojungoængnik mardlungoængnik il-

(5) Att. Matt. K. 23. v. 14.

lirſirſok. 3. Okarpok tâva: Illomut okau
pauſe: Uidlarñeng una illirſinerrurſok t
mannit. 4. Tauko tamarmik piſſõune
mingnit illirſimeta tunnirſutinnut Gudi
peenut; unale peetſõunerminit piminik t
mannik innutigirſekſaralloaminik illirſio
(1). 5. Illèjſalo nalekbírkſoak ujarkænni
erdlingnartunnik tunnirſutinniglo pinne
ſarſimarſok unnermarſuk, okarpok:
Makko tekkurſæſe (pivdlugit), udlut ne
liutſomarput, ujarkæt tamarmik kallereel
ſokaiſſennatiglo aſſerordluï naiſſaput.
Tâva aperſorpæt, okalluglutiglo: Ajokæ
ſóïrſok! Kakugomè tajmāiſſaua? Suna
nællunærkotāuſſaua tamattominga nedliu
ſomartomik? 8. Akkièjle: Miſſikſorn
aritſe ſeglokittarnekarkonnaſe; amerdla
ſut tikiutſomarmeta attimne, okalluglutigl
Uangâvonga mánalo nedliutilerpok; tajmā
tut malligiaràunaſigit (2). 9. Sorſukta
nernigle pikititſinerniglo tuſſarallóaruſ
annilâriaràunaſe; tamakko tajmailliora
laiſſameta, naggatikſarle erngerdlune ne
liunauviængilak. 10. Tâva okarbigè
Innuït innungnut (adlænnut ſorſungniai
ſaput, nalegáviglo nalegávingmut (adl
mut). 11. Tamátigudlo nunæt ſejuktó
ſoan

(1) Att. Matt. K. 12. v. 44.
(2) Att. Matt. K. 24. v. 5. Mark. K. 13. v. 6.

ſoangyſſaput, kângnekaiſſavoktõg tokonartomiglo pertlukaiſſavok, erkſinartórſoïdlo nællunærkórſoïdlo killangmit piſſaput. 12. Tamakkole tamâſa piſinnagit iguvdluſilo ſorſutlarniaromarpáſe kattiſinaubingnudlo parnærurſivingnudle tunniutſomarpáſe, Konginnudlo nalegárſoarnudlo piſitſomarpáſe attera pivdlugo. 13. Nællunéjautikſamigle tajmaillioromarpáſe (3). 14. Tajmãimet tamanna erkarſautigllugo iſumalioradlariaràunaſe akkirſutikàvſinik. 15. Uanga kanermiglo iliſimanermiglo tunniutſomagavſe (4), akkerarortivſe tamarmik arkſoarinek akkerarinerlo ajugekſǽnnik. 16. Angæjokavſile kattængutivſilo erkardlivſilo aſſarſavſilo glæt piſitſomarpáſe (5); illæſilo tokotſonarpèjt. 17. Tamarmiglo umigiomarpáſe attera pivdlugo (6). 18. Nyarle atauek niakovſinit tammaiſſengilak (7). 19. ſumagigluſe tarniſe pàriniarſigit. 20. Jerualemible auatà ſorſuktorpérkſoarnik illuimarſok tekkoguſiuk, iliſimaiſſauarſe nungitſivikſà nedliutilerſok. 21. Tàva Judæmẽtut kakkænnut kemâlit; terſanẽtudlo

(3) Att. Matt. K. 10. v. 18. Mark. K. 13. v. 9.
(4) Okalluktiſſoauſe iliſimarſórſoangordluſe.
(5) Att. Matt. K. 24. v. 10.
(6) Att. Matt. K. 10. v. 22.
(7) Att. Matt. K. 10. v. 30.

lo (8) anninaſuarlit; aſſimētudlo narkſam
terſunga (9) pinauvǽrlit. 22. Udlut ta
makko akkinerſivikſâumeta, aglekkæt ta
marmik erkókudlugit. 23. Erkanárl
nârturſut milluktitſirſudlo, udlut tauk
nedliupeta; nagliungârnekaromarmet nu
name, innuïdlo tauko ningengnermit pi
nekaromarput (10). 24. Pænnænnigl
ipiktórſoarnik tokotâuſſaput, innungnudl
tamannut ludlarurſâuſſaput; Jeruſalemil
nællurſut aſſerordluï naiſſauæt, nællurſu
nedliubeet namakſiſinnagit (11). 25. Sek
kinektǒg anningǽdlo udlorirſædlo nællu
nǽrkotekaiſſaput innuïdlo nunamētut ar
nilangâiſſaudlutiglo ernumangâiſſaput, i
marlo maglidlo ſyurkſutlaromarmeta; 26
Innuïdlo erkſinermik illimeitſengnermigl
nukingǽruſſaput, nunamut piomartukſa
piydlugit; killab pirſâuneree aulajoma
meta. 27. Innublo niârna tâva tekky
ſauæt nuïame akkartok, pirſârſǒudlunil
uſſornartórſǒudlunilo (12). 28. Tamak
kole tamarmik pilerpeta, ardloritſe kong
mudlo taguſaritſe, nedliutilermet annau
bil

(8) Jeruſalemmētut.
(9) Jeruſalemmut.
(10) Jödit Gudib ningânit pitlangârnekaromarput.
(11) Romiut nalegauniatârtidlugit.
(12) Att. Matt. K. 24. v. 29. 30.

ikſarſe (13). 29. Arſerſôûmik tâva okal-
ukbigèj: Figikórſoak orpeedlo tamáſa tag-
ſarſigit; 30. Pillokalerſut tekkoguſigit,
urſak padlilerſok illivſinik iliſimauarſe.
1. Tajmatôg illipſe, tamakko pilerſut
ekkoguſigit, Gudib nalegávia padlilerſok
iſimaiſſauarſe. 32. Iilomut okaupauſe:
rkardlereen okko nunguſſengilæt, tamak-
o tamáſa piſinnagit. 33. Killaglo nu-
alo nunguſſapuk, okauzikale nungunau-
iæiſſengilæt (14). 34. Mianerſoritſile,
mætiſe okemêidlikennaſigit (15) nerring-
nermik imingârnermiglo, innutigirſek-
ennudlo allieiſungârnermik, udlormut
urſomunga kanningârkonnaſe; 35. Nu-
árſoarmêtut tamáſa tâurſoma tikiſſamagit
ordlo nigamik (16). 36. Tajmâitomik
igâritſe (17), nungudlugidlo tukſiaritſe,
emaratigiginnâukudluſigit tamakko tamá-
piomartukſæt, innublo niarnánut ſarko-
ierſinnâudluſe (18). 37. Kâurſarângedle
okærſôïrſartok nalekbírkſoarme, unnug-
ngedlo annirſartok, ſiniktardlune kakka-
me,

(13) Opertut piêj.
(14) Att. Matt. K. 24. v. 32-35.
(15) Aſſerorkonnaſe kemâunermudlo illuêikonnaſe (Att. Mark. K. 13. v. 36).
(16) Imêipok: Illimagingikallóarmatſuk.
(17) Att. Matt. K. 24. v. 42.
(18) Erkſiorase.

me, Oliib kakkánik táïrſame (19). 38. Innuïdlo tamarmik udlâkut nalekbingmut orniktarpæt, tuſſaromaudlugo.

KAP. 22.

Jeſuſe Judaſib piſinialerpâ kingarſortèjnut. v. 1-6. Ajokærſukkæne Paaſketorkatigèj Jeſuſib, illegeengnerublo Sakramentia pingortidlugo. v. 7-20. Taukolo okallukbigèj ſiunikſænnik. v. 21-38. Nautſevingme anniangâlerpok. v. 39-46. Judaſimit piſipok kingarſortiminut. v. 47-53. Pelib miſſiutigâ. v. 54-62. Jeſuſe mitengnekangâlerpok unatarnekardlunilo. v. 63-65. Kriſtuſiurſub nællunærpok. v. 66-71.

Sênakangitſunnigle timiûrſartorbik nedliutilerpok, Paaſkimik táïrſak. 2. Pelleſiúneridlo Aglekkænning-iliſimarſudlo piniarpæt, kannong-illivdlutik tokotſomariktik; innuïn erkſigángamikit. 3. Satanaſible (1) Judaſe pullâuâ, tauna Iſkarioteſimik táïrſak, tâivkoa arkanek-mardlung illæt. 4. Audlarpok tâva Pelleſiúnernut ſorſuktukſædlo nalegèjnnut, okallukbigallugidlo, kannong-illivdlune piſitſomaudlugo taukonunga. 5. Tipeitſukput tâva, anningâurſænniglo tunniomaudlugo unner-

(19) Att. Matt. K. 21. v. 1.

(1) Tornârſub.

erput. 6. Tamattomingalo angerpok, ukonungalo pisinialerpà naytserfordluni-, innuït pikititsomannagit. 7. Udlorle rnakangitsunnik timiûrsartorbiksak ned-upok, taursomane sauârak Paaskesiutik-k tokussegæt (2). 8. Tâva Pele Johan-esilo audlartipæk okalluglunilo: Sauârak aaskesiutiksak arkiksoriartorko uavtinut, errikudlutigo. 9. Okarbigægle: Sumut kiksoïartorkovisiguk tamattominga? 10. pæk tâva: Attà! Iglorpérksoarnun ise-tik, innub imertâursirsartub nellautsomar-itik, tauna mallikko iglomut iserbiánut; 1. Iglublo innuánut okaritik: Ajokær-ïrsub ima okaukoátit: Inne sumêpa, ter-ne sauârkamik Paaskesiutiksamik nerri-udlunga ajokærsukkaka illegallugit? 12. nérsoarmik kalliamik tâva unnersyssauá-illuarsarsimarsomik, tersane arkiksoïsi-. 13. Audlarpuk tâva, nâpipæglo sôrd-okaumatik; sauârarlo Paaskesiutiksak ar-ksorpæk. 14. Nedliumedlo ingipok (3) postelit arkanek-mardluk illegallugit. . Okarbigèjlo: Paaskesiutiksak sauârang a nerriomatlariga illegalluse, anniartin-nga. 16. Okaupausile: kingórna ter-nga nerrisæissaunga, Gudib nalegaviáne namak-

(2) Att. Matt. K. 26. v. 17.
(3) Nerrivingmut.

namakſiſinnago. 17. Ervnguſerlo tigùà kujaudlunilo okarpok: Pigiſiuk, tamakerd luſilo illangerniarſiuk. 18. Okaunavſe Vinikotilingme nâurſomik ama imiſſengi langa, Gudib nalegávia piſinago. 19. Ti miûrſarlo tiguà, kujaudlunilo augorpà tunnivdlugidlo okallukpok: Terſa timmig tunniutok illivſinut tajmailliortaritſe erkaj niaruglunga. 20. Tajmatôg ervnguſel tiguvià, unnukut nerrigamik ſorâramik okalluglunilo: Ervnguſeng una Teſtamen titâvok aumnik, illivſinut koïrſok (4). 21 Attâle, piſitſirſukſama arkſaminik nerri vingmêkatigánga. 22. Innublo niârn piſſegallóarpok, ſôrdlo pekkoſimavok; er kanârle innuk tauna piſitſirſâ (5). 23. Ing mingnût tâva aperſolerput ardlamingni kinâurſomik tajmaillioromarnerſomik? 24 Ingmingnudle ſakkitſâutilerput illamingni kimik angnerryſſanerſomik? 25. Okar bigèjle: Innuit Kongiſik nalegarirſarèjt taukonungalo nalegâurſut tajnekarariau (nalekkænnik) ſajmarſunnik (6). 26. Il lipſile taimaillorkennaſe; angnertarſile nu kardlertun-éſſavok; illaminidlo nalegâu nerrurſok kivgartun-éſſavok. 27. Kina

m

(4) Att. Matt. K. 26. v. 26-29.

(5) Att. Matt. K. 26. v. 18-21.

(6) Manigorſinermit tajma tajnekaromatokâut.

nè nalegaûnerroa? Nerrivingme ivksiarok, kivgartortorloneet? Nerrivingme rksiarsok, ilà? Uangale akkornevsine kivartun-éponga. 28. Illipsile nejortuarauſinga urſernekartidlunga. 29. Nalegviglo illivsinut piomarpara, ſôrdlo Atáma uamnut pigallóarà; 30. Nerrivdſilo imeromarpoſe nerrivimne nalegamnētome, ivksiaudlusilo ivksiautænne, raëliblo erkardleree arkanek-mardluk ertōudlugit piomarpoſe (7). 31. Nálegle okarpok: Simon! Simon! Attà Sataſib (8) piomagallóaráſe igdlararomaudſe, ſôrdlo kajûrſekſæt (pirſarèjt). 32. ukſiupagidle, operſúſit ſorârkonnago; kugolo ama ſâniaruït (9), kattængutetit kkurſektiniarkit. 33. Sâpále: Nálegak, pariginnāungorpagit parnærſimavingudlo tokomudlo. 34. Okarporle: Peâ! okaupagit: Angutiviak tukingarſolik rdlortinago udlome, miſſerratigiomarma pingaſeriardlutit, ilirſaringikingma nerdlutit (10). 35. Okarbigèjlo: Audtikadlaravſe pôkaraſe, takkoarbikaraſilo, iſiga-

(7) Att. Matt. K. 8. v. 11. K. 19. v. 28.
(8) Tornârſub. (9) Gudimut.
(10) Att. Matt. K. 26. v. 34.

isigamakarasilo (11), tajmane sungoamik ajorsarpise? Akkiædle: Nagga. 36. Tâva okarbigèj: Mánale pôkartub nekfardliuk, takkoarbiglo aglæt; pekkangitsuble annorârse tunniliuk, pænnasiniardlunilo pile! 37. Okaupausile: Erkotsomarputtõg uamnik aglekkæt (12) imãitut: *Ajortulliartunnut illanguſimavioktõg;* uamnik aglekſimarſut namakſilermeta. 38. Okarbigæt tâva: Nálegak, arèit, pænnæk mardluk mánēpuk. Akkièjle: Námakpok. 39. Anniok tâva (13), illerkorſardlunilo Oliit kakkánut (14) piok; ajokærſugèjſale mallikkiæt. 40. Terſungale pigame, okarbigèj: Tukſiaritse, urſernartomut pekkonnaſe. 41. Kemegattekèj tâva milloriartut ungeſikſigirſomik, ſérkomiardlunilo tukſiarſdlunilo, ima okarpok: 42. Atátak! Ervnguſeng una uamnit pæromaiſſeg allóarpet! iſumamnigle piſſengilak, pekkorſet piginnarle! 43. Engelible killangmit ſarkomerbigallugolo nekkurſektipã 44. Tokublo paſſutlarmane tukſiangarnerrovok; kiegungnerále aub kuſſernereeſu nunamut kordlolerſutun-éngajelerpok. 45. Tukſiarungnærdlunilo makkiname, ajokær

(11) Att. Matt. K. 10. v. 10.
(12) Eſaïaſikut.
(13) Iglorpérkſoarnit Jeruſalemmit.
(14) Att. Matt. K. 21. v. 1.

ærſukkæne allieiſungnermit ſiniktut tiki-
èj. 46. Okarbigèj tâva: Saag ſinikpiſe?
Iakkidluſilo tukſiaritſe, urſernartomut pek-
onnaſe. 47. Sullile tajma okalluktidlu-
o, innuïérkſoït terſunga pikaſikàut; iv-
palo arkanek-mardlung (15) illǽta, Juda-
nik attiglub, kingurdlerallugit, Jeſuſe
ıdlingniarpà kuniguglugo. 48. Jeſuſible
kárbigà: Judaſi-à! Innub niârna kuning-
ik nælunéjardlugo piſiniarpiuk? 49.
ejortèjſale kannok piſſerſok tekkogami-
, okarbigǽt: Nálegak, pænnarniaiſſau-
? 50. Tâva illǽta Pelleſiúnerub kiv-
pænnãupà, ſiutéjardlugolo tellerpiǽt
ngánik. 51. Jeſuſible ſâpej okalluglu-
o: Pekkorſiginnaritſe terſunga aglǽt (16).
ıtálo aktordlugo illuarſià. 52. Pelleſi-
eridle, nalekbírkſoarmudlo nalekkæt,
okàuneridlo ornikſimamæne (17), Jeſu-
ı okarbigèj: Sôrdlo pejáïrſomut annirſo-
pænnalirſardluſilo pappilirſardluſilo.
. Udlut tapidlugit nalekbingme nejo-
óaravſe, arkſavſinik pingilauſinga; ta-
rſale nedliubikſarſe, târtublo pirſàune-
(18). 54. Tiguleramikole audlarupǽt,

 Pelle-

15) Jeſuſim ajokærſugèjſa.
16) Iſumamingnik piginnarlit.
17) Tiguïartormæne.
18) Mána ajorſúſerſe malliglugo tajmailliorpoſe,
Gudimit inuerternekaiſſenginauſe.

Pellesiúnerublo igloanut pisidlugo; Pelible kingunérsoagut mallikpà. 55. Ingnerle ikumatinamiko ungalókab kekkane (19) ingikaráudlutiglo, Pelisõg taukoa akkor nænne ivksiaviok. 56. Arnable tekko ingnerub sáne ivksiarsok, irsigilerdlugole okárpok: Omatõg illegà. 57. Missérra tigále, okalluglunilo: Arnang-à! Taun ilirsaringilara. 58. Tersáitsiangormedle adlab tekkovià, okardlunilo: Iblittõg tau koa illegátit: Pelible sápa: Innung-à! Taj mãingilanga. 59. Tersugutsiangormi medlo, udlub nællunærkota atauzimik nõ ungajengmet, adla illãuringârpok okallug lunilo: Illomut, oma illegivià; Galilæa miogamisõg. 60. Pelile okarpok: In nung-à! Okauzisit nælluvaka: tersangẽ narlo, sulle okalluktidlugo, tukingarsug lin angutiviæt kardlorpok. 61. Kevjarc lunilo Nalekkab Pele irsigilerpà; Pelibl Nalekkam okauzià erkaïà, okarbigángan (20): *Angutiviak tukingarsolik kardlort nago, misser ratigiomarparma pingaseriar lutit.* 62. Pele tâva sillatánut annivdlunil kijangârkau. 63. Angutidlo Jesusimi tigumiartut mitautigæt, unatardlugolo. 6 Mattôrdlugolo kêna issækpæt, apersor lugol

(19) Iglórsum ungaloeesa kekkænne.

(20) v. 34.

igolo okarput: Erkoïniarit, kia unatarátit? 65. Adlænniglo kapſeennik okauepilungnik mitautigæt. 66. Kaulermedle nuïn utokàunereet, Pelleſiúneridlo, Agkkænning-iliſimarſudlo kattiput, kigliſiubingmingnudlo piſipæt; 67. Okallugtiglo: Kriſtuſiovit? okautigut tamattoinga. Okarbigèjle: Okaukallóaruvſe, pernauviængilaſe. 68. Aperſorallóauvſile, akkinauviængilauſinga, ipperarauværdlungalo. 69. Mattoma kingórnggut innub niârna ivkſiaiſſâvok Gudib pirunérſub tellerpiæt tungágut (21). 70. Tamarmik tâva okarput: Gudim ernerámmè? Sâpejle: Terſa piarſe, taunâvongnè. 71. Tâva okarput: Saagme adlaik nællunéjautikſarſioriakarnerpiſa, nanginek karnánit (22) tuſſaravtigo?

KAP. 23.

latuſib Jeſuſe pingitſoutikârpâ. v. 1-4. Herodeſimudlo audlartipâ. v. 5-12. Kingórnale tokotekſangortipâ, Barrabaſile ipperarpâ Jödit tajma piomatuinarmeta. v. 13-25. Jeſuſe kikiektorbingmut audlarupæt. v. 26-31. Kikiektordlugolo ajortulliartuk mardlung akkornængne. v. 32-38. Taukoa ardlæk ſâlerpok tupedlerſarnekalerdlunilo Jeſuſimit.

(21) Att. Matt. K. 24. v. 30. K. 26. v. 62.
(22) Nællunéjaut námaktok.

fusimit. v. 39-45. Jesuse tokovok. v. 44-48. Josefiblo illiâ. v. 49-56.

Tamarmik kattisimarsut tâva nekoïkput, Pilatusimudlo audlarupæt. 2. Unnerdlutigilerpædle okalluglutik: Una missigilerparput, innuït innerterserеetitarèj, Kejserimudlo (1) tunnirsutiksaralloæt tunniukongilèj, Kristusiursublo Kongiursum unnerdlune. 3. Pilatusible aperssorpà, okalluglunilo: Jödinnut kongiovit? Akkiále, okalluglunilo: Tajmamè 4. Pilatuse tâva Pellesiúnernut innuïeinnudlo okarpok: Innung una pitlægeksâusugingilara. 5. Sorângilædle okalluglutik: Innuït pikitipèj, ajokærsoïniardlune Judæame tamarme, Galilæamidlo pilerame tamâunga aglæt. 6. Galilæamigle Pilatuse tussarame, ima apersóïok: Innung una Galilæamionerpa? 7. Ilisimaleramiuglo Herodesib nalegaviánit pirsok, audlarukoà Herodesimut, tauna Jerusalemmêmettôg udlut tauko. 8. Herodesible Jesuse tekkogamiuk, tipeitsungârkàu, kangársoak tekkyamatlarallóarà, kapseennik tussaumagamiuk; tekkoranârosukpálo ussornartullisesugallugo 9. Kapseriardlunile nellinginarnik apersorallóarpà, akkínekangisinnardlunile. 10

Pelle-

(1) Kongiúnermut Romiomut.

Pelleſiúneridle Aglekænning-iliſimarſudlo erſanētut unnerdlutigingârpæt. 11. Hodeſible ſorſuktukſèjſalo narſogigamiko, nitautigallugolo, annorâmik kakortomik kadlerkoà, Pilatuſimudlo utertipà. 12. Udok tauna Pilatuſe Herodeſilo ſajmaulerpuk, iórnagut ningaukallóaramik ingmingnut. 13. Pilatuſible Pelleſiúnerit, nalekkædlo, nnuïēidlo atauzimut kákoej. 14. Okarigallugidlo: Innung una ſôrdlo innungik innerterſereetitſirſok uamnut piſikikſe; ttálo, nejortidluſe kigliſiorallóariga, paskliutivſinigle nerpſârbigingidluï narpara nnung una; 15. Herodeſibloneet nāune; tāurſomunga audlartikallóaravſe, atálo, paitſiſikſarſi nekangilak tāurſománe okorſutikſánik. 16. Tajmāitomik pitsitſiartiſinnardlugolo ipperaiſſegallóarpaa. 17. Nedliubingmile (2) atauzek parærutéjarkyſſegallóarà taukonunga. 18. nnuïérkſoïdle tamardluï narmik niblingrkàut, okalluglutik: Una pâruk, Barraaſile uavtinut annîſidlugo! 19. Tauna nerſa parnærſimavingmut piſitāugallóarok, pikititſinek iglorpérkſoarne innuærerlo pirſutigallugik. 20. Tajmāitomik ilatuſib ama torklorbigivièj, Jeſuſe ippearoſuglugo. 21. Taukole ſualuglutik

(2) Paaſkime.

niblingârkaut, okalluglutiglo: Kerſungmut ſennerutilingmut kikiektorûk (3)! 22 Pingajuekſânigle okarbigèj: Sumingmè una ajortullia? Tokotekſâuſugingilara, taimâitomik pitleitſiartikârdlugo ipperaiſſegallóarpara. 23. Nipérſoarmigle innétuinarpæt, ſennerutilingmut kikiektorkudlugo; taukoalo Pelleſiúneridlo nipérſoæt ajugâulerſok. 24. Pilatuſib tâva nællunærdlune piomarſæt pekkoà. 25. Tâivnalo pikititſinerlo innuærnerlo pirſutigallugik parnærſimavingmut piſimagalloak anniſipà taukonunga, merſa piomarſæt; Jeſuſile illiorkoà ſôrdlo pekkomæne. 26. Audlarunamikolo, angut Simon Syrenemio tiguæt, narkſamit pirſok, tâurſomungalo kikiektorbikſak ſennerutilik illiæt, erſukudlugo Jeſuſib kingórnagut. 27. Mallikpædlo innuïérkſoït arnættôg, taukoa (4) opidlutiglo kijauæt. 28. Jeſuſible keviarpèj, okallukbigallugit: Okkorſi-à Jeruſalemib pannee (5)! Uanga kijarſaràunaſinga, illivſinudle kittôrnavſinudlo kijagitſe! 29. Attále, udlut nedliutſomarput (6), taukonáne okaramarput: Pidluarpur arnæ

(3) Senningarſomut iſſæktirſuk.
(4) Arnæt.
(5) Jeruſalemiun arnæn-à!
(6) Jödit pitlangârnekarbikſèjt. Att. Matt. K. 24 V. 1-22.

rnæt nârtojuïtſut, erniſuïtſudlo, iviengi-
ningniglo milluktitſingitſut. 30. Tava
akkârſoarnut okaleromarput: Nakkarbigí-
igut! kakkangoænnudlo: Mattôrtigut! 31.
Orping umak (7) tajmãilliorparſuk, pad-
ek (8) kannok piſſanerparſuk? 32. Ad-
æglo mardluk pinerdluktórſoæk audlaru-
pægiktõg, illegallugo tokotekſãugalloæk.
33. Nunalo Niakôrnamik (9) attilik tiki-
amiko, terſane kerſungmut ſennerutiling-
nut kikiektorpæt taukotõg ajortulliartórſo-
ek pimivdlugik, ardlæk tellerpiæt tungá-
nut, aipalo ſãumiæt tungánut. 34. Jeſu-
ile okarpok: Atátang-à! iſumakærbigikit,
ullirſartik nællumarſuk (10). Annorèjle
ngmingnun augoarpèj immerárdlutik. 35.
nnuïẽidlo irſigiüartut. Taukole illegal-
ugit nalegàunerittõg mitautigiviæt, okal-
uglutiglo: Adlæn annaukallóarèj, ingmi-
ik annaurſile, Kriſtuſiogune, Gudiblo
ennigaripane. 36. Sorſuktukſædle mi-
autigiviættog, ſêrnartomik aitſivigiarto-
amiko, okalluglutik: 37. Jödit kongig-
patit, illingnik nangminek annaurſeet!
38. Aglekkædle kollágut ivertitæt aglek-
imagiput Grækerit Romiudlo Ebræridlo

(7) Umarſok.
(8) Pennértok.
(9) Att. Matt. K. 27. v. 33.
(10) Ajorſúſia ſiunekarnago.

okauzeennik, imãitut: Terſa Jödit Kongiæ't. 39. Pinerdluktórſoægle nivingarſimarſung ardlækit mitekpà, okalluglunilo: Kriſtuſioguït, illingnik uavtingniglo annaurſeet! 40. Aipæt tâva ſâpa, avokârallugolo okarbigà: Iblittõg Gude erkſigingiliugloneet, merſa omatut pitlarnekardlutit? 41. Uaguglo illuamik, ſulliukkavuk pirſutigallugit pitlarnekaravnuk; unale ſuming ajortulliangitſok (11). 42. Jeſuſilo okarbigà: Nálegang-à! Erkaïginga, nalegávingnêleruït. 43. Jeſuſib tâva pià: Illomut okaupagit, voiziaro Paradiſime (12) uamnêtſomarpotit. 44. Udluble nællunærkota arbaningungajengmet, nuna tamarme tårtórſoangorpok, kollin-illoæt nedliutſerdlugo. 45. Sekkinerlo kaumajungnærpok, nalekbírkſublo ungaſêkpok kekkamigut. 46. Jeſuſilo nipérſoarmik niblerpok, okalluglunilo: Atátang-à! Annernera arkſengnut piſipara; tajmalo okarame, annerningærpok. 47. Sorſuktukſædle nalegæta tamanna pirſartok tekkogamiuk, Gude uſſorà, okalluglunilo: Illomut innuk tauna illuartõurſok. 48. Innuïdlo tamarmik kattiſimarſut irſiginâro-

(11) Uaguk ilà pitlariakarpoguk, ajortulliaravnuk, unale ſuming illuêitſomik piniangitſok.

(12) Nuennárbingme killangme.

nârosuglutik, tamakko pirsartut tekkog-
lióaramikit, sækkirsætik tiglukpèjt, uterd-
ıtiglo. 49. Erkardleele tamarmik assi-
nētuartut, arnædlo Galilæamit tāursominga
nallingniktut, tamakkolo tekkoèjt. 50.
ngudlo sunāuba (tersanētok) Josefimik at-
lik, kiglisióïrsun illæt ajungitsōudlunilo
luartok. 51. Tāursoma kiglisióïrsun
dlæt isumakatigingikèj ilikatiginnagidlo
3); Arimatiamit Jödin iglorpérksoeen-
in-étok, nangminektōg Gudib nalegaviá-
ik nerigukirsok. 52. Tāursoma Pilatuse
rnikpà, Jesusiblo timmánik kenuvigà.
3. Akkartidlugolo annorâksamut sâtór-
armut imuà, illivdlugolo illivermut, tau-
a mersa kârsomut illuliſimagallóartok, sul-
lo attornekangisēinartok. 54. Udlorlo
ellungârsarbik (14) nedliupok, Sabbátio-
rdlunilo. 55. Arnædle (Jesuse) illegal-
go Galilæamit pirsut mallingnikkiputtōg,
liverlo tekkoæt, timmálo kannong-illir-
k. 56. Uterdlutiglo tipigiksautinnik
rnutiksænniglo opellungârsariartorput,
bbátiotidlugolo kassuærsarput, inneiziſit
alliglugit.

KAP.

(13) Jesuse tokokomarsuk, illuaringikèj.
(14) Att. Matt. K. 27. v. 62. narkiguta (24).

KAP. 24.

Jesuse tokorsunnit makkipok. v. 1-11. Ajokærsukkænilo sarkomerbigèj. v. 12-49. Killangmudlo kangattarpok. v. 50-53.

Udludle siurdliænne (1) udlâkut illivermut piput, tamutikfætiglo opellungârfækkætik nekfarièjt, illatârdlutiglo adlænnik (2). 2. Ujarak tâva illergvub pánit arkfakarfimarfok missilikpæt. 3. Iseramiglo Nalekkab Jesusib timmà nenningilæt. 4. Tamannalo pivdlugo ernumalermeta, sunãuba angutik mardluk senniænnêlerpuk keblertunnik annorâglæk. 5. Erksilerdlutigle angmut nakkangmeta, okarbigækit: Saag umarsok ujarpisiuk tokungarsunne? 6. Tamánêngilak, makkisimavorle; erkajniaritse, kannong okarbigigáse Galilæamê kadlarame, ima okalluglune: 7. Innub niârna innuïn ajortulliartun arksejnnut pisitãusiâvok, kersungmudlo sennerutilingmut kikiektortissâvok, udludlo pingajuænne (tokorsunnit) makkissavok (3). 8. Okauzee tâva erkaïèjt. 9. Illiverlo kemeglugo, tamakko tamása okautigiartorpèjt arkanelingnut (4), adlænnudlo tamannut (5). 10. Mariale

(1) Sabbátib kingórnane atauzingormet.
(2) Arnænnik.
(3) Att. Matt. K. 17. v. 22. 23. Luk. K. 18. v. 31-33.
(4) Ajokærsugèjnut. (5) Assarsèjnut.

Mariale Magdalena, Johannalo, Marialo akob (arnà), arnædlo adlæt illegirſèjt, tanakkoninga Apoſtelinnut okaurſiartorput. 1. Taukoalo okauzeet piungitſóſugèjt perinnagidlo. 13. Pelile nekoïglune ilivermut akpapok; tekkammungalo kenerame, annorárſæt ſâtut terſane kiſſingrtut tekkoèj, audlardlunilo tamanna piſinarſok aijajſorutigà. 13. Udlorlo tauna aukoa illægik ingerdlapuk iglorpēinnut, mmauſimik attilingnut, Jeruſalemmit tanakkoa Stadit (6) pingaſunnik ungnirſarattartut ungeſikſigèjt (7). 14. Ingmingudlo tamáſa pirſartut okautiginiarpækit. 5. Imennalo piok: tajma okallukpadlārdlugik, Jeſuſibſōg padlikkiæk ingerdlatigallugiglo. 16. Irſikigle tajmailínearput (8) ilirſarinnago. 17. Okarbigæk ava: Sōut okautigāikit ingerdlatidlutik aleiſuglutiglo? 18. Aipædle Kleofaſimik ttiglum akkià, okalluglunilo: Iblit kiſſit Jeruſalemme tekkornartāunerpit, ududlo tauko terſane illiorſimagalloæt iliſinangiligit? 19. Okarbigæk tava: Sōummè? Akkiægle: Jeſuſe Nazaremio pivdlugo,

(6) Akkutikſam illâ ôktorſimarſok tajma tajnekartok tāivkoa nunánne, ungeſikſúſia mingnek nællunárdlugo.

(7) Jeruſalemmit ungeſingângitſut.

(8) Sôrdlo ſikorngerſínekartut.

lugo, Angut Profétiurſok, uſſornartullirſok pikkunartunniglo okalluktok Gudimilo innungnilo tamanne (9); 20. Kannorlo Pelleſiúnivta nalekkavtalo piſikæt tokokudlugo, ſennerutilingmudlo kikiektorkudlugo. 21. Merſale uagut Iſraële (10) annauſſeſugigikput tāurſomunga; udlomile ſunāuba udlut pingaſungorput, tajmailliormarſuk. 22. Arnartivtalo illèjſa, illivermut udlárortut, annilârtikátiguttõg. 23. Timmà nenninginamikogõg, Engeliglo tāurſominga umarſomik okalluktuk tekkogitik unneriartorput. 24. Tâva illavta illivek ornikpæt, arnædlo okarmeta, tajma nâpipæt, taunale kingorârpæt (11). 25. Okarbigægle: Tautókko ſiunekangitſuk, umativtingnilo operneng ajortuk Profétin okauzeennik tamannik! 26. Kriſtuſe tajma aktikſomik anniartitekſāunginerſok, uſſornarſûſiminudlo iſerdlune? 27. Moſeſilo Profétidlo tamáſa (12) okautigilerpèj, aglekkænnidlo tamannit ingme pivdlune aglekſimarſunnik nællyungnærſipæk. 28. Iglorpēidlo ornigækſætik padlileramikit, ſioaromarſûrſârpok. 29. Innélerpægle, okalluglutiglo: Nejortiguk, unnulermet, udlo-

(9) Gudiblo innuïdlo illuarirſèjnnik.
(10) Iſraëlib kinguèj Jödit.
(11) Jeſuſe tekkungilæt.
(12) Aglegèit.

ıdloærutilermedlo; iſerpok tâva nejoro-
naurdlugik. 30. Nerrikatigeekamigle ſu-
ãuba timiúrſak tiguà, tengekartidlugolo
ugorpà, tunnivdlugiglo. 31. Uïlerpuk
âva, ilirſarilerdlugolo, terſangãinarle tam-
naïæk (13). 32. Ingmingnudlo okallu-
erpuk: Umætivuk kirſangilæk okallukbig-
ngátiguk ingerdlatidlunuk, aglekkænniglo
ællyngnærſimátiguk? 33. Erngerdlutik
ava nekoïkpuk uterdlutiglo Jeruſalemmut,
rkaneglit kattiſimarſut nejortèjdlo nâpi-
ækit, ima okalluktut: 34. Nálegak il-
ɔmut (tokorſunnit) makkipok, Simoni-
ıudlo tekkotipok. 35. Taukolo okaur-
puk piſimarſunnik ingerdlatidlutik, kan-
orlo ilirſarigiktik timiúrſak augormago.
6. Tamakkoningale okalluktidlugit Jeſu-
e nangminek akkornænnẽlerpok, okalluk-
igallugidlo: Pidluarkonarſiſitſe! 37. An-
ılârput tâva erkſilerdlutiglo, tekkorſar-
k annerſâſugallugo. 38. Okarbigèjle:
ıag annilârpiſe? Saagmiſõg tajmãitunnik
karſautekarpiſe umætivſine? 39. Ark-
kalo iſikkakalo umerſigit; uangávonga,
uptiniarſinga irſigallungalo; annerſârle
nikaranilo ſaunekangilak uaptut tekkog-
ıſinga. 40. Tajmalo okarame arkſænilo
kkænilo niptarpèj taukonunga. 41. Ti-
peit-

(13) Aungarpok tekkukſaujungnærdlune.

peitſungnermigle ſulle operneng ajormeta
uſſorungmetalo, okarbigèj: Terſane ner
firſekſakarpiſe? 42. Tàva nerpiub ſye
tam illánik, timiûrſablo tungoſungnitſun
(14) (illánik) tunniæt. 43. Tiguvdlugid
lo tamakko nerrièj tekkoænne. 44. Okar
bigèjle: Tamerſa okauzit attorallóarika il
livſinut, nejoradlaravſe: tamakko tamáſ
erkyſſerſut unnerdlugit, Moſeſim inneizi
ſèjne Profétigudlo ivngerutinnilo pivd
lunga aglekſimagalloæt. 45. Tàva iliſi
malerſipèj, aglekkænnik nellyungnærſid
lugit. 46. Okarbigivièj: Tajma aglekſi
mavok, tajmalo Kriſtuſe anniartiſſerſok
makkiſſaudlunilo tokorſunnit udlut pinga
juánne. 47. Innungnudlo tamannut okal
lukvſſerſok atterminik, adlamik iſumakar
kudlugit ajortærutínekarkudlugidlo, Jeru
ſalemilo audlarnévigallugo. 48. Illipſil
okalluktukſàvoſe tamakkoninga. 49. A
tálo, Atátama unnerſugà illivſinut (15) pi
ſitſomarpara. Illipſile iglorpérkſoarne Je
ruſalemmètuaiſſauſe, pàuanga (16) pirſàu
nermik tunnínekartinaſe (17). 50. Anni
ſidlug

(14) Egyrſæt póruſingoeeſa immænnik akkunek
marſub.

(15) Pirſaunerminik illuarſaromaudluſe unnerſó
inet Eſaiaſikut.

(16) Killangmit.

(17) Att. Apoſt. ſull. K. 2. v. 1-4.

dlugidle (18) Betaniamut pisipèj, arksænilo
ollarterdlugit pidluarkoèj. 51. Pid-
uarkoniartidlugidlo sunâuba kemekpèj;
angattardlunilo killangmut. 52. Pæd-
orbigæt tâva, Jerusalemmudlo tipeitsung-
rdlutik uteriput. 53. Nungudlugidlo
alekbirksoarmêtartut, Gude ussoriniard-
golo nersoræt. Amen.

(18) Jerusalemmit.

Evangeliume

Johannesim Aglegà.

KAP. I.

Jeſuſib Gudiurſuſiánik, innurſuſiániglo. v. 1-14. Tau
na Johanneſib koïrſirſum okautigilerpà. v. 15-36
Jeſuſilo ajokærſugartârpok tedlimannik. v. 37-5

Tamardluïnárſoarmik) iſuænne (1) Okau
zeng (2)-étok, Okauzerlo Gudiurſok. 2
(Tamardluïnárſoarmik) iſuænne tauna Gu
dimẽtok. 3. Tamarmik tãurſomanga ping
ortiſimaput; tamardluïnárſoarmiglo ping
ortiſimarſut adlamik pingortitſirſokangi
læt, tauna kiſſiet (pingortitſirſigallugo). 4
Innurſut (3) tãurſománẽtok, innurſudlo ta
manna innuït nennerõutigǽt (4). 5. Ner
nerõudlo târtome kaumalerallóartok, tâ
tublo illaſiaringikà (5). 6. Innuk Gudir
audlartikà Johanneſimik attilik. 7. Tau
n

(1) Iſukangitſomit.
(2) Gudib niârna, Profétin okautigirſǽt.
(3) Pidluarnartok.
(4) Tãurſomanga iliſimarſúſekaromarput.
(5) Nællurſut iliſilerallóarèj, taukoale narrogǽt ili
maïomannatik.

ná nællunǽriartortok, nennerõut okautigi-
kudlugo, tamáſa operkudlugit tãurſomunga.
3. Tãivna (6) nangminek nennerõutãung-
tſok, nennerõumigle nællunǽriartorſinnar-
ok. 9. Terſa (7) nennerõutãurſok oper-
artok, innungnik tamannik nunamut pir-
unnik kaumarſáïrſok (8). 10. Sillárſo-
rmẽtok, ſillárſoarlo tãurſomanga pingor-
iſimavok, ſillárſoarmiudle ilirſaringikǽt.
11. Innuvtaminut pigallóartok, innuvtèj-
ale illaſiaringikǽt. 12. Tãurſomingale
lekſirſut kittôrnangortikèj Gudimut, nung-
dlugit atterminun opertut. 13. Tauko
ungmit pingitſut, uïngublo pekkorſánit
ingitſut, angutib pekkorſánidloneet ping-
ſut, Gudimidle ernioſimarſut (9). 14.
kauzerlo ivna uïningortok (10) akkunev-
nẽlerdlunilo, tãurſomalo uſſornarſúſia,
rdlo Atátam ernetuǽn uſſornarſúſia, tek-
ogallóarikput, ſajmarſórſõudlunilo ſeglu-
ïtſórſõurſok. 15. Johanneſim okautigà,
rdlordlunilo okarpok: Terſãivna okau-

 tigir-

(6) Johanneſe.
(7) Gudib niârna (v. 24).
(8) Innuït nellinginæt Jödidlo Jödiungitſudlo kaumarſarukpèj.
(9) Jödiſut Abraham næggovigángarſuk erniotingikallóarèj, innuïnædlo pekkomagit tajmaëtingikalloarèj, nangminerle illoǽtigut adlangortinamigit Gudib, kittôrnarſiaritikèj ingminut.
(10) Innungortok Gudib niârna.

tigirſara imenna: *Kingúnevkut piſſerſok ſu nimnẽtok;* pingikadlarama tauna émet 16. Tâurſomalo pekkangârneránit tamàut pirſartarikput ſajmaunermik (11). 17. In neiziſit Moſeſikut tunniſimameta; ſajmau nerle ſegluſuïrſudlo Jeſuſe Kriſtuſikut piſi mapuk. 18. Gudimik tekkungniktokang iſẽinarpok; Ernétuarle Atátab ſânẽtok (12 tamattominga nællyngnærſitſirſok. 19. Ter ſâvorlo Johanneſib narkigutà, Jödit Jeru ſalemmit audlartimatigit Pelleſidlo Levi tidlo, aperſoriartorkudlugo ima: kiovit 20. Tâva nællunærpok, miſſiaranilo im nællunælerpok: Kriſtuſiungilanga. 2 Aperſoriæt: Kiovimmè? Eliaſionerpit Sâpejlo: Taunâungilanga; Profétiovit Akkièjlo: Nagga. 22. Tâva okarbig mæne: Kiovimmè? Uavtinik audlartitſi ſut kannong akkiſſauavut? Illingnik ka nong okauzekarpit? 23. Okarpok: *Nipi ánga innukajüitſome tordlularſub: Nalekka akkutikſà illuarſarſiuk;* ſôrdlo Profète Eſ iaſe okartok (13). 24. Audlartitædle tâi ko Fariſæeriurſut. 25. Aperſoriættẽ okarbigallugolo: Saagme koïrſivit, Kr ſtu

(11) Sajmaunérſoarnik ſajmautuïnarpátigut Gud tauna pivdlugo.

(12) Imẽipok: Atátab pidluarkatâ.

(13) Att. Matt. K. 3. v. 3.

ſuſiunginavit; Eliaſiunatidloneet, Profé-
iunatidloneet? 26. Johanneſim akkièj,
okalluglunilo: Uanga imermik koïrſigal-
óarponga; ilirſaringitſarſile akkornevſinê-
erpok. 27. Terſâivnâvok kingúnevkut
piſſerſok, ſiunimnêtok, tâurſoma iſigamâk
ingærnerængnik kingakotekâunga. 28.
Terſa tajmailliok Betabarame, Jordanim
kkíane, Jokanneſib koïrſiviáne. 29.
Kâumet Jeſuſim ornikáne Johanneſib tek-
toà, okalluglune: Arèin-à! Gudib ſauâra,
illárſoarmiun ajortèjnnik kakáktok (14).
30. Terſa okautigirſara: *Angut kingúnev-
ut piſſavok, ſiunimnêtok;* pingikadlarama
auna émet. 31. Ilirſaringikigalo; Iſraë-
imudle (15) ilirſarirſâulerkudlugo, imer-
nik koïrſiartorponga. 32. Johanneſe
nnipkârioktôg okalluglune: Annerſák
Duïſut killangmin akkartok tekkogiga,
iurſomalo kollánêtualerſok (16). 33. Ilir-
aringikallóarigalo, imermigle koïrſiartor-
orſirſima ima okarbigánga: *Tekkungnile-
uït Annerſám akkarbigirſánik kollangerſi-
aüarbiániglo, taunâvok koïrſirſok Annerſá-*

(14) Sauârkartut piüangitſôrſôudlune tauna anni-
artitſartortok fillárſoarmiun ajortèj pirſutigal-
lugit, Gudib pekkomane.

(15) Iſraëlib kinguèjnut.

(16) Att. Matt. K. 3. v. 16.

ming illuartomik. 34. Tekkogigalo okautigallugolo, tauna Gudim ernerángago 35. Akkagómet ama Johanneſe kikârtok ajokærſukkægne mardluk illegallugik. 36 Jeſuſilo ingerdlarſok irſigigamiuk, okarpok: Arèit! terſa Gudib ſauâra. 37. Ajokærſukkæglo mardluk taukoa okalluktok tuſſaramiko, Jeſuſe mallikpæk. 38. Jeſuſile keviardlune mallingniktuk tekkogamikik okarbigæk: 39. Suna ujarpiko? Akkiæk tâva: Rabbi (tamerſa nelliſiordlugo imēipok: Ajokærſōïrſok) ſumētarpit? 40 Okarbigæk: Tekkyartorko! Innà tâva tekkyartorpæk, udlorlo tāivna unnikbigæk udluble nællunærkota merſa kollingortok (17). 41. Tamattominga Johanneſimi tuſſartuk mallingniktuglo tāivkoa illæk Andreaſiurſok, Simonib Pelib kattængutà 42. Kattængune Simone tāurſoma nápikârpà, okallukbigallugolo: Meſſiaſe, imēipok: Kriſtuſe (18), kanningârparput. 43 Jeſuſimudlo piſipà. Jeſuſible irſigigamiuk okarpok: Iblit Simoniovotit, Jonab niârna; attekaiſſautit Kefaſimik, imēipok: Pelimik (19). 44. Kaumimet Jeſuſe Galilæamut ingerdlajomagame, Filippuſe nápipà, okallukbigallugolo: Mallinga! 45

Filip-

(17) Uellilerſok.
(18) Imaloneet: Tennitak.
(19) Imaloneet: Kârſomik.

Filippuſile Betſaidamiurſok, Andreaſiblo Peliblo iglorpérkſoarmiokatǽk. 46. Na-anaële Filippuſib kanningâramiuk, okal-ukbigà: Kanningârparput ivna Moſeſib nneiziſinne Profétidlo okautigirſǽt, Jeſu-e, Joſefib niârna, Nazaremio. 47. Na-anaëlib tâva pià: Nazaremmit illuartoka-ſanerpa? Filippuſib ſâpà: Tekkyartorit! 48. Natanaële Jeſuſib tekkogamiuk, orni-áne, okautigà: Arèit, terſa Iſraelitivèk ekkoſerdlungitſok! 49. Natanaëlim o-arbigà: Sumin ilirſarãinga? Jeſuſim ak-ià okarbigallugolo: Filippuſib kákotin-atit, Figikórſum (20) attánẽtidlutit, tek-ogivkit. 50. Natanaëlib ſâpa okarbig-llugolo: Rabbi (21)! Iblit tãivnâvotit (22) Gudib niârna, Iſraëlimut Kongikſaralloak. 51. Jeſuſim akkià, okarbigallugo: Figi-órſum attánẽtidlutit tekkogivkit, okarbig-ngavkit, operpit? Tamakkoa uſſornakèjn-ik tekkyomarpotit. 52. Okarbigivià: llomut, illomut okaupauſe: Mattoma ingórna killak angmarſok tekkyomarpar-, Gudiblo Engelee kangattartut akkartudlo nub niarnánut (tekkyomariæſe) (23).

(20) Att. Matt. K. 7. v. 16. K. 21. v. 19.
(21) Att. v. 39.
(22) Aglekkæn okautigirſǽt.
(23) Gudib nejorſúſia angæjokãurſúſialo uamnik nællunǽromarpok illivſinut.

KAP. 2.

Jesuse ussornartullikârpok Kaname Galilæamētome v. 1-11. Ajokærsoïleramilo nalekbírksoarmi annisikèj illuēitsulliartut. v. 12-25.

Tâva udlut pingasungormeta, nulliartâr tokartok Kaname Galilæamētome, Jesusib lo arnà tersanētok. 2. Jesusile ajokær sugèjlo kákosimagiputtōg nulliareengor tuk nerriartorkatigikudlugik. 3. Vini miglo ajorsalermeta, Jesusim arnæt okar bigà: Vinekangilæt (1). 4. Jesusib sâpa Arnang-à! Sugátiguk (2)? Piomaviga ned liungikadlarpok sulle. 5. Arnà kivgæn nut okarpok: Sumigloneet tāursoma taï pase, náleksiuk. 6. Nappartædle ujarkær arbaneglit tersanētitāursut, Jödin ubarbee sa illerkoeennik, nungudlutik tauko mard lugloneet pingasudloneet ursersautin im mèjnnik ullipkâraràut. 7. Jesusim okar bigèj: Nappartæn okko imermik immér sigit; immérpejt tâva ullipkârdlugit. 8 Okarbigèj tâva: Kallursivdluse nerdlēïr somut aitsisitse; taukolo aitsiput. 9. Nerd lēirsuble imek Viningortok ôkamiuk, su midlo pirsok nællugamiuk, kivgædle imer mik

(1) Pekkavsângilæt.

(2) Imaloneet; Sysserfoguk tâva? Imēipok: Iblid lo uangalo tamanna pivdlugo erdlokirsariakang ikalloarpoguk.

nik kallôrtut nællungikæt, uvikſak nerd-
Eirſub kákoà okarbigallugolo: 10. Nung-
dlutik Vine ajunginek ſiurdliutitaræt, ime-
oſugungnærángetalo ajornek pirſaræt; ib-
ldle Vine ajunginek kingurdliutipet. 11.
Terſa Jeſuſim uſſornartulleeſa aularkãutæt
Kaname Galilæamẽtome, uſſornarſúſilo
iptarpà, ajokærſugèjſalo operbigæt. 12.
Kingórna ſammunga Kapernaummun aud-
rpok, arnilo kattængutinilo ajokærſukkæ-
ilo illegallugit, terſanile kapſeennik ud-
ngilæt. 13. Jödidlo Paaſkikſæt nedliu-
lermet, tekpàuonga Jeruſalemmut Jeſuſe
udlariok. 14. Nalekbingmẽtudlo uming-
nãinnik ſàuænniglo Duïngoænniglo nio-
utiglit, anningãurſerrirſudlo ivkſiarſut,
âpipèj. 15. Tâva aklunãurſænnik ipe-
uſiorpok, tamáſalo nalekbingmin anniſi-
èj, ſàuædlo umingmãidlo, illangudlugit,
nningãurſerrirſudlo anningãurſautèjt nak-
rtipèj, illirſiveedlo ordlotidlugit. 16.
uïngoænniglo niokutiglit okarbigèj: Ta-
akko annitſigit; Atátamalo igloa niüver-
rbingortitſaraunaſiuk (3). 17. Ajokær-
gèjſale erkaïæt aglekſimarſok imenna
): *Iglut pivdlugo illungerſornerub nung-*
ikæjakânga (5). 18. Jödit tâva akkiæt

A a 5 okar-

(3) Att. Matt. K. 21. v. 12. 13.
(4) Davidim ivngerutèjne.
(5) Illungerſoraluktuarkãunga.

okarbigallugolo: Tajmaillioravit, kannong-étomik uſſornartulliomavit irſigitidluta (6)? 19. Jeſuſib ſápej, okallukbigallugidlo: Nalekbírkſoang una aſſerorſiuk, udludlo pingaſut napparkigomauara. 20. Jódit táva okarput: Nalekbírkſoang una okiut mardlungnik ungnirſarkattartut arbaneglo ſennauæt, iblidlo udlut pingaſut napparkigomaget unnerpet? 21. Timminile okautigigallóarpà taïordlugo nalekbingmik. 22. Tajmāitomik, tokorſunnit makkiſimamet, ajokærſugèjſa erkaïæt, tajma okallukbigángatik; aglekkædlo Jeſuſiblo okauzee operèjt. 23. Jeruſalemmētidlugole Paaſkime nedliutome, kapſeet akka operbigilerpæt, uſſornartullee tekkogamikit. 24. Jeſuſible nangminek tettigingilèj (7), tamáſa iliſimagamigit; 25. Innungmiglo nællunéjarbigirſariakangitſok, nangminek innum illumïua iliſimadluaramiuk.

KAP. 3.

Nikodemuſe Jeſuſim ajokærſorpà. v. 1-21. Jeſuſe Johanneſib koïrſirſum unnerſiutigà. v. 22-36.

Innukartorle Fariſæerin illænnik, Nikodemuſimik attilingmik, Jódinne nalegāurſomik.

(6) Nællyungnælerkudluta, Gudib tajmailliorkomatit.
(7) Mianerèj.

nik. 2. Unnuame tāurſoma Jeſuſe or-
ikpà, okallukbigallugolo: Ajokærſoïr-
ong-à! Ajokærſoïrſoudlutidlo Gudimit
irſotit iliſimoautigit; illigtun uſſornartul-
rſokarſinnāungimet, Gudim illegingipa-
e (1). 3. Jeſuſib ſàpa okalluglune: Illo-
ut, illomut okaupagit: Nellinginak er-
iokikſingikune (2), Gudib nalegávia tek-
onauviængilà. 4. Nikodemuſim okar-
igà: Innuk kannong ernioginnāua, uto-
āugune? Ama arname illóanut pullagin-
āunerpa erniokiglunilo? 5. Jeſuſim ak-
ià: Illomut, illomut okaupagit: Nellingi-
ak imermiglo Annerſámiglo ernioſimang-
kune (3), Gudib nalegaviánut pinauviæng-
ak. 6. Uïningmin ernioſimarſok uïnio-
ok; Annerſámidle ernioſimarſok anner-
vok (4). 7. Erniokikſiſſerſoſe okaunavkiſ,
jajſorutigiſſengilet. 8. Annóre iſuma-
inik annordleraràu, ſyurkſualo tuſſarta-
llóarpet, ſumidle pirſok, ſumudlo piſſer-
k, ſiunekangilet; tajmaënioktōg nelling-
ak Annerſámin ernioſimarſok (5). 9.
ikodemuſib ſàpa okalluglune: Kannong-
e tamanna piginnāua? 10. Jeſuſim ak-
kivd-

1) Nejungipane ajugakangitſúſiminik.
2) Nutāungungikune innuſiminik.
3) Koïrſukut adlangorſimangikune.
4) Annerſám adlangortità tāurſomatut iſumakalerpok.
5) Kannong-adlangorſúſia nællunætlàràu.

kivdlugo ima piâ: Jſraelib kinguèjſa ajo
kærſortigátit, tamannalo nælluviuk? 11
Illomut, illomut okaupagit: Iliſimarſavti
nik okallukpogut, tekkurſarpudlo okautig
ârput, unipkârpudle operiomangilarſe. 12
Opingikuſe, nunab peenik (6) okallukbig
ángavſe; kannongme opiſſerſoſe, killab
peenik (7) okallukbigigallóaruvſe? 13
Killangmudlo kangattartokangilak, killang
min akkartok kiſſime, terſa innub niârna
killangmētok. 14. Sôrdlolo pullateriâr
ſuk innukajuïtſome Moſeſib kangattarà (8)
tajmatōg innub niârna kangattægāuſſavok
(9). 15. Tāurſomunga opertok nellingi
nak tammardlukkonnago, nāiſſengitſomigl
innurſutikſakarkudlugo. 16. Sillárſoar
miudle Gudib tajma aſſakigèj, ernétue tun
niudlugo, tāurſomunga nellinginak oper
tok tammardlukkonnago, nāiſſengitſomigl
innurſutikſakarkudlugo. 17. Nunamu
Gudim erne audlartingikallóarmago, ſil
lárſoarmiut erkartōuniarkudlugit (10), ſil
lárſoarmiudle tāurſomunga annaukudlugit
18

(6) Nællunangitſunnik.
(7) Nællunartunnik.
(8) Pullateriârſum arſingâ kerſungmut napparſo
mut Moſeſib kangattarà, Iſraelitit pullateriâr
ſungnit kēſimarſut kaitſorkudlugit, tauna tag
uſaruniko.
(9) Kerſungmut ſennerutilingmut.
(10) Innuït pitlariarkongilèj tāurſomunga.

8. Tãurſomunga opertok erkartõutiſſeng-
ak (11); opingitſorle erkartõutiſimavok
12), Gudim ernétuæn akkánut opingina-
ne. 19. Terſàvorle erkartõut, kaumar-
ok nunamut pigallóartok, innuïdle tàk as-
nerroæt kaumarſomit (13); ſullirſætik
jormeta. 20. Kaumarſorle ajortulliar-
um umigirſarà, kaumarſomudlo pio-
nangitſaràu, ſullirſæne arkſoarínekarkon-
agit. 21. Illuartulliartorle kaumarſomut
irſaràu, ſullirſæne ſarkomerkudlugit, Gu-
ime (14) pilliſimameta. 22. Kingórna
eſuſe ajokærſukkæne illegallugit nunamut
udæamut piok, terſanilo unikkatigèj ko-
rſivdlune (15). 23. Johanneſile koïrſivi-
oktõg Ænonime, Salimim erkáne, ter-
ne imekangàrmet; orniglugolo koïrſi-
ut (innuït). 24. Tajmane Johanneſe
arnærſimavingmut piſimagadlangimet.
5. Tajmãitomik Johanneſim ajokærſugèj
ödidlo aperſõulerput ubaumik (16). 26.
ohanneſimudlo piput, okallukbigallugolo:
jokærſóïrſok! Attà, ivna nejortet Jorda-
im akkíane, okautigirſet, koïrſiok, ta-
mar-

(11) Pitlægeklãuſſengilak.
(12) Pitlægeklãulerpok.
(13) Att. K. 1. v. 5-9.
(14) Gudib pekkorſa naleglugo.
(15) Ajokærſukamigut (K. 4. v. 2).
(16) Koïrſumik.

marmiglo ornilerpæt. 27. Johanneſim akkièj okalluglune: Innuk ingminit piginnāungilak ſumigloneet, tunnínekangikune killangmit. 28. Illipſe nangminek tuſſarpæuſinga, okarama: Kriſtuſiungilanga, ſiórnagudle audlartiſimavonga (17). 29. Nulliekſalik uvikſavok, uvikſable ikingutæt nalektuarſinnardlugo, uvikſab nipà tipeitſutigingârarà. Tajmāitomik mánakut tipeitſukbiga tikidluarſimavok (18). 30. Tauna agdliartyſſavok, uangale mikliartysſaunga. 31. Pàuanga pirſok tamannin angnerrovok, irbſomidle étok irbſoïnâvok, irbſomidlo okallugaràu (19); killangmit pirſok tamannin angnerrovok (20). 32. Tekkurſaminiglo tuſſækkaminiglo okallugaràu, okauzeelo operínekangilæt (21). 33. Okauzeening opertub Gude opernakerfok unnerà. 34. Gudim audlartitæt Gudim okauzee attormagit, Gudim Annerſámik tunningârmane nellekangitſomik. 35. Erne Atátam aſſauà, tamáſalo tunniukèj arkſejnut. 36. Niarnánun opertok nâkſāungitſo-

(17) Attuark. K. 1. v. 20. 30. Matt. K. 11. v. 10.

(18) Jeſuſimik aſſarſamnik tuſſaumadluarama.

(19) Uaptun-étok innuïnâvok, adlænnidlo iliſimarſæne okautigiginnararèj.

(20) Jeſuſe tamannut nalegâvok.

(21) Nalengnekavſângilæt.

ſomik innurſutekarpok (22): Niarnánudle
ɔingitſub innunartok tekkyſſengilà (23),
udible ningautuï naiſſauà.

KAP. 4.

ſuſib Samaria akkutigallugo Galilæamun audlarpok, arnarlo Samariamio okallukbigà ingme pivdlune. v. 1-26. Ajokærſukaminudlo okallukiok. v. 27-38. Samariamiut amerdlarſõut Gudimut ſâtipèj. v. 39-42. Kaname napparſimarſomut uſſarnartulliok. v. 43-54.

Nálegak tâva tuſſaumalerame, Fariſæerit
llerimeta Jeſuſimik ajokærſugartârtomik
ïrſirſomiglo amerdlakèjnik Johanneſi-
it. 2. Nauk Jeſuſe nangminek koïr-
gitſok, ajokærſugèjle kiſſimik. 3. Judæa
va kemekpà, ámalo Galilæamun audla-
ok. 4. Samaria merſa akkutigiſſegà. 5.
mariam iglorpèjſa illèjt tâva tikipèj, Si-
rmik attiglit, nunangub tâivrſoma er-
ne, Jakob tunniurſâ ernerminut Joſefi-
ut. 6. Jakoble puïlarſoà terſanẽtok. Je-
ile ingerdianermik kaſſugame, puïlarſub
glinganut ingipok, udlub nællunárkota
ɔaningormet (1). 7. Tâva Samariamit
aak piok, imertardlune. Jeſuſim okar-
bigà:

(22) Pidluarnarſiok.
(23) Pidluarnartok miſſiliſſengilà.
(1) Udlok keterarmet.

bigà: Iminga. 8. Ajokærſugèj merſa igiorpêinnut nekikſarſiniariartortut. 9. Samariamiub arnab tâva okarbigà: Saag uamnut imikovit iblit, Jödiogavit, uanga merſa Samariamiun arnartarigánga? Samariamiut Jödit illegingimatigit. 10. Jeſuſim akkià okalluglune: Gudib tunnirſutà iliſimagallóarúko, kinãurſorlo illingnut okartok: Iminga (ilirſarigallóaruko); tukſiarbigikæjarpet, imermiglo umarſomik (2) tunniſſegallóarátit. 11. Arnam okarbigà Nálegak, imertautekangilatidloneet, puïlarſorlo una itirſórſôvok; ſumimmè imekarpit tamattominga umarſomik? 12. Angnerrovit atátavtinit Jakobimit? tãurſoma tunnigátigut puïlarſomik mattominga nangminerlo terſanga imertok, kittôrnejlonerſutèjlo? 13. Jeſuſib ſâpa, okalluglunilo: Nungudlune imermik ominga imertok, kingórna ama imeroſuleromarſok 14. Imermigle tunniutſomarſamnik imertok imeroſuſſengilak iſukangitſomut; imerltunniutſomarſara illóagut puïlarſungoromarpok, umanartomut iſukangitſomut puïlaüartukſãudlune (3). 15. Arnab ſâpa Nálegak, imermik tamattominga tunninga imero-

(2) Innurſutilingmik.

(3) Ajokærſune pigallóarpà, tamanna tuſſardlugolo naleguniko innuït, tokoviungitſulliaiſſegallóarput.

neroſukkonnanga, terſungalo ama imer-
ariarkonnanga. 16. Jeſuſim okarbigà:
Jvit kákyartorùk, terſungalo kaïmína. 17.
rnam akkià, okalluglune: Uvekangilanga.
eſuſim tâva pià; Okallugluarpotit, uve-
angitſotit unneravit. 18. Tedlimannik
vekarallóaravit, mánale pigirſet uviging-
et; tamattominga ſeglungitſotit. 19. Ar-
am okarbigà: Nálegak, Profétiurſotit
allugágit. 20. Siurdlivut terſane kak-
me tukſiartartut (Gudimut); illipſile oka-
rãuſe: Jeruſalem kiſſime tukſiartarbiovok.
1. Jeſuſib ſâpa: Arnak, operinga, ned-
ytſomarpok, terſane kakkamiloneet, Je-
ſalemmiloneet Atátak tukſiarbigiſſengi-
rſe. 22. Tukſiarbigirſarſe iliſimangi-
rſe (4); uagudle tukſiarbigirſarput iliſi-
auarput; annautikſak Jödinnit pimet. 23.
edliytſomarporle, mánakudlo nedliuſi-
avok, opernartut tukſiartartut annerſámik
omôrtomiglo Atátak tukſiarbigiſſauæt;
mâitummè tukſiardluartut Atátab pio-
atlarpèj. 24. Gude annerſávok, tâur-
mungalo tukſiartut, annerſámikut illo-
òrdlutiglo tukſiaiſſaput. 25. Arnam
arbigà: Meſſiaſe, Kriſtuſimik attilik,
iyſſerſok, iliſimauara; tâurſoma okaut-
ſomar-

(4) Uavtitut iliſimadluangilarſe.

ſomarpâtigut tamannik, tikikune. 26. Je
ſuſib ſâpa: Terſâivna uangâurſonga okal
lukbigirſet. 27. Távalo ajokærſugèj ti
kiput, aijajſorbigallugolo, arnak tauna okal
lukbigángago; imale okarbigingilæt: Sumi
aperſorpit? Sumigloneet okallukbigâïuk
28. Arnab tâva imertaune kemekpà; iglor
pêidlo innueet okarbigiartorpèj imenna
29. Innuk tekkyartorſiuk, illiortika tamâ
ſa tâurſoma tajdlugit okallukbigánga; Kri
ſtuſiunginerpa una? 30. Iglorpêinnit tâ
va annivdlutik orningniarpæt. 31. Taj
male tauko piniartidlugit, ajokærſugèjſ
innélerpæt, okalluglutiglo: Ajokærſóïn
ſok, nerſreet! 32. Okarbigèjle: Nerſrin
ſekſakarponga iliſimangitſavſinik. 33. Ajo
kærſukkæt tâva ingmingnun okallukpu
Nekkikſamik pajungnekarnerſok? 34. Je
ſuſim akkièj: Terſa nekkigâra (5), audla
titſirſima pekkorſâ mallikavko ſullikorſèjl
nâniaravkit. 35. Okarâingilaſe illipſe
Kâumetit ſiſſamat nâpeta (6), *katterſóïv*
nedliuſſavok? Attà, okaupauſe: Uïtitſe
narkſædlo taguſarſigit, nâurſut kakortipu
(7) katterſugekſâinangordlutiglo (8). 3
Ka

(5) Ikligâra.
(6) Siaroarterivingmit.
(7) Eneriput.
(8) Samariamiut iſumagèj, orningmæne, Gudim
katterſugekſâudlutik.

Katterſóïrſorlo piſſiok, nâurſunniglo (9) katterſoïvdlune umanartomut iſukangitſonut, ſiaroarterirſorlo katterſóïrſorlo tipeitukatigeekkudlutik. 37. Terſanile okaueng una opernakàu: *Una ſiaroarterirſóvok, igalo katterſóïrſóvok.* 38. Uanga audlarkivſe ſennargvingitſæſe katterſoriartorudlugit; adlæt ſennargvigallóartut, illiple ſennargvirſèjt tikipæſe. 39. Kapſeedle amariamiut iglorpêinnit tâivkonanga oerbigæt arnam okauzee pivdlugit, ima karmet: Illiortika tamâſa tajdlugit okalkbigánga. 40. Samariamiut tâva tikimiko, innélerpæt nejortuarkudlutik; udglo mardluk unikbigèj. 41. Amerdlaerrit tâva opertut okauzee pivdlugit. 42. rnamudlo okallukput: Okauziſit paitſiſiganagit mâna opilerpogut; nangminerle gut tuſſaravtigo, nællyungnærdlugolo ilmut una Kriſtuſiurſok, ſillárſum innueeAnnaurſirſæt (10). 43. Udlugle mardk nâmanik, terſanga audlarpok, Galilæaut pivdlune. 44. Jeſuſe nangminek a okauzekarame: Proféte nunamine nagnekarâingilak. 45. Galilæamut pit, Galilæamiut illekſiæt, uſſornartullee náſa tekkogamikit Jeruſalemmêtidlugo

9) Innungnik.

10) Tikiuſſerſok ivna Profétin okautigirſæt.

nedliutome (11); tauko nangminek terſa
nēkallóaramik nedliutome (12). 46. Tā
va Jeſuſe ama Kanamut Galilæamētomu
piok, terſane imek Viningortikà (13). Te
ſanētorlo Kongib kivgárſoa, napparſima
ſomik ernekartok Kapernaumme. 4
Tāurſoma tuſſaumagamiuk, Jeſuſe Judæ
mit Galilæamut pimet, tukſiarbigiartorp
erne kaitſorſariartorkudlugo, tokungajen
met. 48. Jeſuſib tàva okarbigà: Næll
nærkotit uſſornartudlo tekkungikuſigi
operomangilaſe. 49. Kongib kivgárſoa
okarbigà: Nálegak, ernera tokotinago te
ſamungnarna, eit? 50. Jeſuſib ſàpa: Au
larſinnàit, erneret innuvok. Jeſuſible t
ma okarbigángane, okauzia innub tāivrſ
ma operà, audlardlunilo. 51. Teſſamun
nartidlugole kivgèjſa nellāupæt, okallu
bigallugolo imenna: Erneret innuvok. 5
Tajmāitomik taukonunga udlub nælluna
kota aperkotigà, kannong-illimet piun
nærſomik; akkiæt tàva: Ipekſak, udl
nællunærkota arbanek - mardlungorm
kannimanartub kemekpà. 53. Angutà
va erkaïok tajmane piungnærſomik, Je
ſim okarbigángane: Erneret innuvok; nar
min

(11) Pauſkime.
(12) Paaſkeſiortut.
(13) Kap. 2. v. 1-11.

ninerlo opilerpok iglokatine tamáſa illeg-
llugit. 54. Terſa Jeſuſim uſſornartulli-
n aipekſa, Judæamit pigame Galilæamut.

KAP. 5.

Napparſimarſok Jeſuſib kaitſorſarpâ Sabbátime uſſornartullivdlune.

TAmattoma kingórna Jödinne nedliutoka-
ſamet (1), Jeſuſe Jeruſalemmut majoar-
ok. 2. Jeruſalemmile ſâuæn iſertarbiæt
iglingane teſſekarpok, Ebræerit taïrſaræt
etesdamik, tamanna tedlimannik inniliо-
ok. 3. Taukonáne napparſimarſorpérk-
ït nellarſut, takpeetſut, ſebeetſudlo,
ingæruſimarſudlo, imek aulaterſerniard-
go. 4. Engele kakutigut akkartarmet
itſimut, imek aulateriartordlugo. Imek
jma aulaterángago kingórna, ſiurdliud-
ne ikkirſok piungnæraraù nellinginarnik
ppautilik. 5. Terſanêtorle innuk nap-
rſimarſok, okiut ungnirſun-arbarſanek-
ngaſut innængarſok. 6. Tauna Jeſuſim
nængarſok tekkogamiuk, napparſima-
erſortorlo iliſimagamiuk, okarbigâ: Pi-
ignæromavit? 7. Napparſimarſub ſâpa:
álegak, imek aulaternekaránget, innung-
ik ikkiortikſakaraingilanga, teitſimut ik-

(1) Jödit Paaſkiæt nedliutilermet.

kititſirſukſamik; ikkiartorniarallóartidlung-
alo, adlab tâva ingiararânga. 8. Jeſuſim
okarbigà: Makkitit, innarbeet tigudlugolo
audlarit! 9. Terſangãinak tâva innuk tau-
na piungnǽrpok, innarbinilo tigudlugo
audlarpok. Udlok tãivna merſa ſabbátiur-
ſok. 10. Tajmãitomik piungnǽrſimarſok
Jödin okarbigǽt: Sabbátiomet illuangilak
innarbeet nangmakauko. 11. Akkièj:
Piungnǽrſitſirſima ima okarbigánga: In-
narbeet piùk audlardlutidlo. 12. Tâva
aperſorpǽt: Kinãuna innuk illingnun okar-
tok: Innarbeet piùk audlardlutidlo? 13.
Piungnǽrſimarſuble iliſimangilà kinãurſok;
Jeſuſe aſſimun audlarmet, innuïérkſoït ter-
ſanẽmeta. 14. Tamattoma kingórna na-
lekbírkſoarme Jeſuſib nâpinamiuk, okal-
lukbigà: Attà, piungnǽrſimavotit, ajor-
tulliariaràunæk kingórna, ſualugaſugallu-
tit (2). 15. Innuk tauna Jödinnut okaur-
ſiartorpok, Jeſuſib piungnǽrſikáne, un-
nerdlugo. 16. Tâva tamanna pivdlugo
Jeſuſe Jödit pinialerpǽt tokotſuglugo, taj-
mailliormet Sabbátime. 17. Jeſuſible ak-
kièj: Atátaga ſulliniartartuï'narmet (3) u-
angatõg ſulliniartarionga, 18. Tajmãi-
tomik

(2) Pertlungmik.

(3) Udlut nungudlugit Sabbátimilo aglǽt ſillárſoak pârimago.

omik Jödit ſualulerput tokóniardlugo; abbáte nellinginarallugolo Gude atátagine nnermet, Gudilo nedleromaudlugo. 19. ſáva Jeſuſim akkièj okalluglune: Illomut, lomut okaupauſe: Ernek iſumaminik ſu-ik piniarſinnāungilak, kiſſienne Atátame iniægèj tekkurſarángamigit; taunale ſumik iniaránget, niárnatōg tajma piniariok (4). o. Erne Atátam aſſamago, piniækkænilo máſa ſarkomerſitarèj tāurſomunga, ange-ejdlo ſulle ſarkomerſiſſauèj, uſlorukkud-ſe. 21. Sôrdlomè Atátab tokungarſut erſararèj umartidlugidlo; tajmatōg niar-én umartitarèj piomarſæne. 22. Atau-rloneet Atátam erkartōungilà, niárnile kartōurſirſungortikà tamannut; 23. Ni-na tamarmik nalekkudlugo, ſôrdlo Atá-k nalegaræt. Niarnánik nálengitſub Atá-ktōg, tāurſominga audlartitſirſok, naleng-ià. 24. Illomut, illomut okaupauſe: kauzimnik tuſſartok, audlartitſirſigalo erallugo, innurſutikſakarpok nâkſāung-omik; erkartōubingmudlo piſſengilak, komidle pirſok tokoviungitſomut (5). 25. omut, illomut okaupauſe: Udlub næl-nærkotikſa nedliytſomarpok, merſalo

(4) Imēipok: Atátarlo Ernerlo nedlereekſinnarma-nik, iſumakatigeeglutiglo piniarkatigeek-puktōg.

(5) Att. K. 3. v. 18.

nedliuſimavok (6), tokungarſut Gudib niarnæt nipà tuſſaromarpæt, tamattomingalo tuſſartut innuſſaput. 26. Sôrdlomè Atátak innurſutekarpok ingmine, tajmatõg niarne innurſutekartikà ingmine. 27. Erkartõurſirſungortikátõg, innum ernerángago (7). 28. Tamanna aijajſorutigirſaràunaſiuk; udlub nællunærkotikſà nedliytſomarmet, illivermiut (8) tamarmik nipà tuſſaromarpæt; 29. Anniſſaudlutiglo, ajungitſulliartut makkiſſaput innurſutikſarſivdlutik (9), ajortulliartudle erkartõurſekſaudlutik (10) makkisſaput. 30. Iſumamnik ſumigloneet piniarſinnãungilanga; tuſſækkakale malliglugit erkartõurſionga, erkartoïrſutigalo illuarpok tàva; iſumaga mallingnianginavko, Atátamale audlartitſirſima iſumà (mallikſinnardlugo). 31. Uamnik nangminek (11) okallukuma, okauzera opernaiſſengilak. 32. Adlam okautigánga, tãurſomalo okauzià uamnik opernartõurſok iliſimauara.

(6) Tajmane aglæt innutidlune tokorſut umartimagit Jeſuſib.

(7) Annaurſirſõgame innuït erkartõuſſegèj; Angume pekkomane.

(8) Tokungarſut.

(9) Pidluarnarſivdlutik.

(10) Pitlartiſſaudlutik.

(11) Kiſſima.

a. 33. Johannesimut audlartitsirsose (12), pernartomiglo tauna okaursirsok (13). 34. nnungmudle okautigirsariakangikallóarponga; tamakkoningale okarponga pidlukudluse (14). 35. Tauna (15) ikumaudnilo kaumaudlunilo nenneroutâursok (16); lipsile tâursoma nennerôuta tipeitsutigidgomagikse (17). 36. Uangale okautigiekarponga Johannesim (okauziât) angekèjik; Atátab piniarkorsêj uamnut nâniaravit, tâivkoa ussornartulliama nællunæránga, tátam audlartikánga. 37. Atátablo, unnik audlartitsirsub, okautigigiánga; (18) ursoma nipà tussangisêinarparse, tautoaneet tekkungisêinarparse. 38. Okauzio illumiugingilarse, audlartità operingiausiuk. 39. Aglekkæne ujardlerarâuse, ukonáne nâissengitsomik innursutekaisségalluse; tamakkoalo okautigánga. 40. angale ornigomangilausinga, innursutesissegallóartose. 41. Innungnut nalektôungilanga; 42. Iliśimoausile, Gudi-

(12) Illæse Johannesimut audlartipæse kigliśiorkudlugo.
(13) Att. K. 1. v. 19-27.
(14) Okauziâ uamnik operiomagusiuk.
(15) Johannese.
(16) Ajokærsoïdluartok.
(17) Ajokærsutêj tussadlegomagikse; arksoarilermasile tussaromaissærikse.
(18) Att. Matt. K. 3. v. 17.

mut aſſennirſúſekangitſoſe illuvſine. 43. Atátama akkáne tikiutonga, illekſingilauſingale; adla tikiukallóarpet attermine, tauna illekſikæjarparſe. 44. Kannong operſinnäuſſerſoſe, illavſinut nalekkotôgauſe, nalengnartorle Gudimit kiſſiennit pirſok piniarnago? 45. Iſumarſaràuzaſe, Atátamut unnerdlutigiſſégivſe; unnerdlutigínekarallóarpoſe Moſeſimit (19) tettigirſavſinit. 46. Moſeſe operiguſiúk, operikæjarpauſingatôg; uamnik aglengmet. 47. Täurſomale aglegèj operingikuſigit, kannongme okauzika operiſſauiſigit?

KAP. 6.

Jeſuſe uſſornartulliok innuïérkſoït nerdlerdlugit. v. 1-15. Teſſek piſſukpà. v. 15-21. Kapernaumme ajokærſóïok. v. 22-71.

Kingórna Jeſuſib teſſérſoak Galilæamêtok, Tiberiaſim erkánêtok, ikârpà. 2. Innuïérkſoïdlo mallikpæt, uſſornartullee napparſimarſunnut tekkogamikit. 3. Jeſuſile kakkamut majoardlune ingipok, ajokærſukkæne illegallugit. 4. Paaſke merſa nedliutilerſok, Jödit kattiſimaiſſameta. 5. Jeſuſile uïlerame, innuïérkſoïn ornikæne tekkogamigit, Filippuſimun okarpok: Sumit

(19) Aglegèjne, tauko operinginauſigit.

nit timiûrſarſiſſaugut okkoa nerrirſekſèjn-
ik? 6. Urſeromaudlugole tajma okar-
ok; ſulliekſæne nangminek iliſimagallóa-
ramigit. 7. Filippuſim akkià: Timiûr-
æt anningâurſænnik kollinnik ungnirſar-
attartunnik akkekartut amigariſſegallóar-
èjt, ingmangoamigloneet nungudlutik il-
ngerallóarunikit. 8. Ajokærſugèjſa il-
ét Andreaſe, Simonib Pelib kattængutà,
urſomunga (1) okarpok: 9. Nukakpia-
k terſanēpok, tedlimannik timiûrſautin-
k ſuâurſekſænnit piſimarſunnik, auliſeg-
ngoængniglo mardlungnik pekkartok; in-
ïérkſoarnudle okonunga aſſukiak ſuglu-
kàut. 10. Jeſuſile okarpok: Innuît ing-
niarſigit; nuna tâivna merſa merkorik-
k. Ingiput tâva angutit tedlimannik tu-
ndekartut (2). 11. Jeſuſible timiûrſau-
tiguèj, kujaudlunilo, ajokærſukkami-
it tunniorârpèj, ajokærſugèjſale ivkſiar-
nnut (tunniorârièjt); tajmatōg auliſek-
engnit namagirſèjnnik (tunnivièj). 12.
rſillârmetale ajokærſukkæne okarbigèj:
uakut ſorârurſæt katterſorſigit, aſſeror-
nnagit. 13. Tâva katterſorpèjt, nuîr-
kkædlo arkanek-mardluk immérpejt au-
unnik, timiûrſæt taukoa tedlimat illèjn-
nik,

(1) Jeſuſimut.

(2) Att. Matt. K. 14. v. 21.

nik, nerrirſut ſorârurſèjnnik. 14. Tajmâitomik, innuït Jeſuſe tajma aktikſomik uſſornartullirſok tekkogamiko, okarput: Illomut una Profétiovok, nunamut tikiutukſak. 15. Jeſuſib tâva iliſimagamigit, illungerſordlutik tiguïartyſſegæne, kongingortitſomamæne, kiſſingordlune ama kakkamut kemâvok. 16. Unnungmedle ajokærſugèj teïtſib ſinánun atterput; 17. Umiárſoarmudlo ikkivdlutik teſſérſum akkíanut Kapernaummun ikârput; târallóartorlo merſa Jeſuſib ſulle tikiſimangikèj. 18. Teſſérſoarlo kaggartórſoangorpok, annóre nektilermet. 19. Tâva Stadit (3) ungnirſuttedlimat kollidloneet ungeſikſuſiænnik epukadlaramik, Jeſuſe tekkoæt, teſſek piſſungmago umiárſoak padlilerdlugo; erkſilerpudlo. 20. Okarbigèjle: Uangâvonga, erkſikénnaſe. 21. Umiárſoarmut tâva ikkikogallóarpæt, merſa nuna ornigæt umiárſub padlikà. 22. Akkagómet innuït teſſérſum igdloanêtut, adlamik umiárſoarſingitſut, taunâinarmik kiſſienne ajokærſugèjſa attugænnik, iliſimaudlutiglo Jeſuſe ajokærſukkæne illegallugit tâurſomunga umiárſoarmun ikkingitſok, ajokærſugèjle kiſſimik aualektut. 23. Umiárſoïdle adlæt tikiuput Tiberiaſimit, timiûrſartorbiæta erkánit,

(3) Att. Luk. K. 24. v. 13. narkigutâ (6).

kánit, Nalekkab kujaneránik neřřigamik. 24. Tâvatôg innuït miſilikamik, Jeſuſe terſanêngitſok, ajokærſugèjloneet, umiárſoarnut taukotôg ikkigiput, Kapernaummudlo pivdlutik Jeſuſe uj uiartorpæt. 25. Teſſérſublo akkſane nâpinamiko, okarbigæt: Rabbi (4) kangamè tamâunga pivit? 26. Jeſuſib ſâpej okalluglune: Illomut, illomut okaupauſe: Uſſornartullirſonga tekkogauſinga, ujangikallóarpauſinga; timiûrſartorauſile karſillârdluſilo, ujarpauſinga. 27. Nekikſamik nungurſartomik piniarkénnaſe (5), umanartomudle iſukangitſomut étuartomik nekikſarſiniaritſe, tâurſominga innub niarnæt tunniſſauáſe; tauna (6) Atátab Gudib nællunærſimamago (7). 28. Tâva okarbigæt: Sulliſſauiſa, Gudib ſullikorſèj piſſegallóarutigit? 29. Jeſuſib ſâpej okalluglune: Terſa Gudib ſullikorſa, audlartità operbigiſſégikſe. 30. Tâva piæt: Kannong-étomik tâva uſſornartullivit, tekkokudlutigo operallutidlo? Sullivit? 31. Siurdlivut Mannatortut (8) innuka-

(4) Att. Kap. 1. v. 39.

(5) Piniangâiſſengilaſe.

(6) Innub niârna.

(7) Uſſornartulliſidlugo.

(8) Ivna Jödit neřřirſæt innukajuïtſome Mannamik tajnekarmet.

nukajuïtſome, ſôrdlo aglekſimavok (9) *Timiûrſamik killangmit pirſomik tunniêj ner-rikudlugit.* 32. Jeſuſib tâva okarbigêj Illomut, illomut okaupauſe: Moſeſib timiûrſamik k.. ngmit pirſomik tunningikalloaráſe (10), Atátamale tunniáſe timiûrſamik illuartomik killangmit (11). 33. Terſamè timiûrſaut Gudib tunnirſa, killangmin akkartok, ſillárſoarmiunnudlo innurſumik (12) tunnirſirſok. 34. Tâva okarbigáet: Nálegak, timiûrſamik tamattominga tunnirſuï nartigut. 35. Jeſuſible ſâpej: Timiûrſak tamanna umanartok terſa Uanga; Uamnut pirſok kâliſſengilak; uamnudlo opertok imeroſungidluï naiſſavok (13). 36. Tamattomingale okaukallóarivſe, tekkudlungalo operinginauſinga. 37. Atátama tunniurſejſa (14) uamnut nungudſutik orniſſauánga; uamnudlo pirſok ſillamun ajektyſſengilara (15). 38. Iſumamnik piniarkudlunga killangmit akkaralló-angilanga, audlartitſirſimale pekkorſa kisſiet

(9) Davidim ivngerutêjne.
(10) Manna tâivna killangmit pigallóarane ſillâinarmit pimet, Moſeſiblo ingminik tunniginnâungimago, Gudible tajma pekkorſimet.
(11) Illomut killangmit pirſomik.
(12) Sorajuïtſomik.
(13) Att. K. 4. v. 14.
(14) Okauziminik Annerſâminiglo kajumikſardlugit.
(15) Aſſiginnaiſſengilara.

iet mallikkudlugo. 39. Terſale Atâtab udlartitſirſima pekkorſâ, tamáſa tunniurſæne uamnut tammarkonnagit; udludle aggatikſǽnne makkitiſſégika (16). 40. Audlartitſirſimalo pekkorſâ terſa: Nâisengitſomik innurſutikſakarkudlugo Ernernik tekkungniktok, operbigallugolo; udludlo naggatikſǽnne tauna umartitſomarara. 41. Jödit tâva okallorolukbigilerſæt, ima okarmet: Timiûrſautâvonga killangmin akkartok. 42. Okariputtôg: Jeſuſe una Joſefim erneringilâuk? Angutâiglo arnâniglo ilirſarſigallóarpogut; kanongme tâva una okarpa: Killangmin akartonga? 43. Tajmâitomik Jeſuſib ſâej okalluglune: Illivſinut okallorolukkénſe. 44. Uamnut piginnâurſokangilak, tâtab audlartitſirſima kajumikſangipane; unalo udlut naggatikſǽnne umartitſomarara. 45. Profétigut aglekſimavok (17): *amarmiglo Gudimin ajokærſorſimaiſſaput.* ajmâitomik nungudlune Atâtamit tuſſardnilo iliniartum ornigarânga. 46. Atâmik tekkungniktokangikallóarpok, Gumit pirſub kiſſime Atâtak tekkoâ. 47. Illo-

(16 Tokorſunnit, umanartomêtuĭ narkudlugit kingórnane.

17) Eſaiaſikudlo Jeremiaſikudlo Mikeaſikudlo tajma aglekſimavok.

Illomut, illomut okaupauſe: Uamnun o-
pertok innurſutekarpok nâkſâungitſomik
48. Uanga timiûrſautâvonga innurſutik-
ſâudlunga. 49. Siurdliſe Mannatortut in-
nukajuïtſome, tokogallóardlutiglo. 50
Merſa timiûrſaut killangmin pirſok, tamat-
tomanga neŕŕikudlugit tokonauvǽrkudlug-
idlo (innuït). 51. Timiûrſaut innurſok
killangmin akkartok terſa Uanga; tamat-
tominga timiûrſamik neŕŕirſok (18) innuſſa
vok iſukangitſomut; timiûrſarle tunniut
ſomarſara terſa uïniga aglǽt, tauna tunni
utſomagavko (19) ſillárſum innuee (20) in
nukudlugit. 52. Jödit tâva ingmingnu
ſakkitſâutilerput okalluglutik: Kannong
illivdlune oma tunniginnâuátigut uïning
minik neŕŕikudlutigo? 53. Tajmâitomi
Jeſuſim okarbigèj: Illomut, illomut okau
pauſe: Innub niarnǽn uïngà neŕŕingikuſi
uk, auálo imingikuſiuk, innurſutekaiſſeng
laſe illuvſine (21). 54. Uïnimnik neŕŕi
ſok, aumniglo imertok, innurſutekarpo
nâiſſengitſomik; udludlo naggatikſǽnn
umartitſomarpara. 55. Uïniga illomu
nekkik

(18) Uamnun operdlune v. 35. 40. 47.
(19) Tokomut.
(20) Akkillerſidlugit.
(21) Innuït namakſirſunavkit timmiga tokomut p
ſidlugo augalo koïvdlugo, tamanna namaglua
ſúſiga opernermik illangerbigirſâriakarparſe pi
luarkudluſe.

ekkikſãumet, augalo illomut imikſãumet. 6. Uïnimnik nerrirſok aumniglo imerk uamnẽtuarpok, uangotõg tãurſomãẽtuarionga. 57. Sôrdlo Atátab tokoſuſum audlartikánga, Atátarlo innurſutigâ; tajmatõg uamnik nerrirſum innurſutigãuánga. 58. Tamerſa timiûrſaut kilngmit pirſok; Mannatun-éngitſok, tauna rdliviſe nerrigamiko tokogallóardlutiglo. amattominga timiûrſamik nerrirſok inſſavok iſukangitſomut. 59. Tamakkonga okallukpok kattiſimaubingme, ajoerſoïſidlune Kapernaumme. 60. Tajãitomik ajokærſugèjſa kapſeet tamanna Taramiko, okarput: Okauzeng una mamiænakàu, kia koiegàuk? 61. Jeſuſible okærſukkæne tamanna pivdlugo okallokluktut iliſimagamigit illumigut, okargèj: Tamanna mammiægãiſiuk? 62. akale innub niârna innigigalloaminut ngattartok irſigiſſeguſiuk? 63. Annerumartitſirſaràu, uïnik piungilak; okauta illivſinut annerſãudlutiglo innurſutãut (22). 64. Illæſile opingilæt. Iſuanit Jeſu-

22) Uïnik nerrigiunnardlugo attyſſengikallóarpok, Annerſáb pee kiſſimik pidluarnakâut; okauzimale iſumæt annerſarpadlârpok, tajmãitomik pidluarnakâut.

Jeſuſim iliſimagamigit operomaiſſengitſut
piſitſirſikſilo (nællunginià). 65. Okariok
tõg: Tajmãitomik okaukivſe (23), uam
nut piginnãurſokangilak, Atátama kajung
erſingipane. 66. Tamattoma kingórna
ajokærſugèjſa kapſeet kemekpæt ſakkikatig
iungnærdlugolo. 67. Tajmãitomik arka
nek-mardluk Jeſuſim okarbigèj: Illipſiſõ
audlaromanerpiſe? 68. Simonib Peli
tâva akkià: Nálegak, kina orniſſauarput
Iblit okauzekarpotit nakſãungitſomik innu
ſutilingnik. 69. Operdlutalo iliſimagiv
tigit Kriſtuſiurſotit Gudib tokoſuïtſub ni
ârna. 70. Jeſuſib tâva ſâpej: Arkanek
mardlûrſoſe kennigarîngikivſe (24)? Illa
ſile tornárſûvok (25). 71. Tajmale oka
pok, Judaſe, Simonib (niârna), Iſkariote
pivdlugo; tãurſoma kingórna piſimago (26
tãivkolo arkanek-mardluk illegèj.

KAP. 7.

Jeſuſe Jeruſalemmun audlarpok terſanilo nalekbingm
ajokærſõïok.

Tamattomalo kingórna Jeſuſe ſakkiok Ga
lilæame; Judæame ſakkiomanginame, Jõ
d

(23) v. 44.
(24) Luk. K. 6. v. 13-16.
(25) Akkerartortikſâvok uamnut.
(26) Jödinnut tokokudlugo.

lit tokoniaromamæne. 2. Jödidle katti-imaubikſæt nedliutilermet, aualekkotin-ik pillulingnik tupiyſſameta (1). 3. Tâ-a kattængutèjſa okarbigæt: Terſanga aud-arna, Judæamudlo piniardlutit, ajokær-ukkavittõg (2) uſſornartullietit tekkokud-ugit. 4. Nerſugãujomarſok irſertordlune ſſornartulliorãingimet; tajmailligallóaru-t, ſarkomerdlutit peet innungnut. 5. Kattængutèjſaloneet merſa operbigingikæt. . Tâva Jeſuſim okarbigèj: Pigvikſara ned-ungikadlarpok; pigvikſarſile nedliuſima-uï'nararàu. 7. Sillam innueeſa (3) umig-neng ajorpáſe, uangale umigânga, ſullir-etik ajortut unneravkit. 8. Illipſe kat-bingmut tamattomunga tekpauongnarit-e; uanga piſſengikadlarponga kattibing-nut tamattomunga, pigvikſara nedliuſi-nangikadlarmet. 9. Tajmale okarbigáng-migit, Galilæame unikpok. 10. Kat-engutèjle tekpauongnarſimameta, nang-ninektõg tâva kattibingmut tekpauongna-ok, ſarkomeranilo, irſertorſimarſorle. 1. Jödit tâva nedliutome ujarpæt, okal-uglutik: Tauna ſumẽnerpa? 12. Tau-alo pivdlugo innuït ingmingnut okallo-

(1) Tajma illerkokartut Jödit erkajniardlugo, ivna innukajuïtſome tupermiogamik.
(2) Terſanẽtut.
(3) Jödit opingitſut.

rolungârput; illèjt okarput: Ajungilak illèjdle okarput: Nagga; innuïdle ſeglokittarſinnarpèj. 13. Jödidle (4) tuſſartidlugit okautigidluïnangikallóarpæt, erkſigángamikit. 14. Sullile kattiſimatidlugit Jeſuſe nalekbírkſoarmut majoarpok, ajokærſoïvdlunilo. 15. Jödit tâva uſſorukput, okalluglutik: Aglekkæt oma kannong iliſimauagit, iliniarnagidlo? 16. Tajmãitomik Jeſuſib ſâpej, okalluglune: Ajokærſutiga pigingikallóarpara, audlartitſirſimalé pigà (5). 17. Tãurſoma pekkorſânik nalengniartub miſſigiſſauà, ajokærſut tauna Gudimit pimet, iſumamnigloneet okallukama. 18. Iſumaminik okalluktok uſſorſitſâraràu; audlartitſirſile uſſornarſikudlugo piniærſinnartok, opernardlunilo illuẽine kangilak illumine. 19. Inneiziſinnik Moſeſib tunningikáſe? Inneiziſinnigle mallingniktokangilaſe; ſaagme tokoniarpiſinga 20. Innuït ſâpæt okalluglutik: Tornàrſulio votit (6); kia tokoniarpátit? 21. Jeſuſin akkièj, okallukbigallugit: Atauzimik uſſornartullionga (7), tamàuſilo aijajſôrpoſe

22

(4) Nalekkæt.

(5) Iſumamnik ajokærſoïngilanga, audlartitſirſimale pekkorſâ malliglugo pirſaràunga.

(6) Unárſoak!

(7) Sabbátime. (Kap. 5. v. 1-16).

22. Moſeſib kippirſumik (8) tunnigallóarpáſe, Moſeſimit merſa pingikallóartok, ſiurdleennidlé pimet (9), angudlo Sabbátimiſõg kippirſarârſe. 23. Innuk Sabbátime kippiguſiuk, Moſeſim inneiziſêj nalegungnærnagit, ſaagme ningaupiſinga, innuk tamât Sabbátime piungnærſinavko? 24. Nelliſiorkénnaſe erkartõurſirſarângauſe, illuartomigle erkartõurſiſitſe. 25. Tâva Jeruſalemiun illèjt okarput: Terſãungila tokoniægæt? 26. Arèidle, tuſſartidlugit okalluk pok, innerternekaranilo; Nalekkæt mâna iliſimadluarneramiko, illõmut Kriſtuſiurſok una? 27. Unale ſumit pirſok iliſimauarput: Kriſtuſile ivna tikiupet, ſumit pirſomik iliſimarſokaiſſengilak. 28. Tajmãitomik Jeſuſe nalekbirkſoarme torklulaudlunilo ajokærſõïok okalluglune: Ilirſaràuſingamè, ſumidlo pirſonga nællungilauſinga; iſumamniglo pingitſonga, uamnigle audlartitſirſok opernakàu, merſa ilirſaringitſarſe. 29. Uangale ilirſarâra, tãurſomanga pigama, tãurſomalo audlartikânga. 30. Tajmãitomik tiguniarallóarpæt, aktornagolo, pigvikſâ nedliungikadlarmet. 31. Innuïdle amerdlarſõut operbigæt okallug-

(8) Attuark. Luk. K. 1. v. 59. narkiguta (28).

(9) Abrahammut Gude tamattominga pekkorſimet, Moſeſekartinago.

lutik: Kriſtuſe ivna tikiukune, omanga amerdlakèjnnik uſſornartulliaiſſanerpa? 32 Innuït tajma okautigángarſuk, Fariſæri tuſſarpèjt; tâva Fariſæerit Pelleſiúneridlo kivgætik audlartipèjt, tiguïartorkudlugo 33. Jeſuſib tâva okarbigèj: Sulle nejudlegomarpauſe, audlartitſirſimnudlo ama piſſaunga. 34. Ujaromarpauſinga nenniſſennangalo; innigalo tikineng ajyſſauarſe. 35. Jödit tâva ingmingnun okarput: Sumut una piſſanerpa, nenniſſengi-navtigo? Grækerin akkornèjnne ſiammartut (10) orniſſanerpagit, Grækerit ajokærſoriartordlugit? 36. Suna pinerpàuk okauzimik mattominga: Ujaromarpauſinga nenniſſennangalo; innigalo tikineng ajyſſauarſe? 37. Nedliutuble udloeeſa kingurdlerpænne, uſſornarnerme, Jeſuſe nekoïglunilo torklulavok okalluglune: Imeroſuktokarpet, tâurſoma ornikilinga imerdlunilo (11). 38. Uamnun opertub timmánit, ſôrdlo aglekſimavok (12), kôgit innurſutiglit kôleromarput. 39. Tajmale okartok Annerſâk pivdlugo, tâurſomunga (13) opertut pirſekſæt; Annerſâk illuartok piſimangikadlarmet, Jeſuſe ſulle uſſornarſidlu-

(10) Jödit.
(11) Att. K. 4. v. 14.
(12) Eſaiaſiblo Sakariaſiblo aglegækingne.
(13) Jeſuſimut.

idluarallóangimet (14). 40. Tajmãito-
nik innuït kapſêrſoït, okauzinnik tamak-
oninga tuſſartut, okallukput: Illomut
na Profétiovok (15). 41. Adlædle okar-
ut: Kriſtuſiovok. Amale adlæt okarput:
Kriſtuſe Galilæamit piſſanerpa? 42. Ag-
ekkæt imãingilæt: *Kriſtuſe Davidib king-
èjnit piſſavok Bethlehemmidlo iglorpẽinnit
Davidib nejugèjnit* (16)? 43. Tauna pivd-
ugo innuït tajma ingmingnut ſakkitſãuti-
erput. 44. Illèjſale tiguïomagallóarǽt,
ktornagolo. 45. Kivgæt tâva uterdlutik
Pelleſiúnerit Fariſæridlo tikipèjt; tauko-
lo okarbigèjt: Saag nekſangipiſiuk? 46.
Kivgædle akkièjt: Sulle innuk okallungi-
ẽinartok omatut innugtut. 47. Fariſæe-
it tâva pièjt: Illipſiſõg ſeglokittarſimavi-
e? 48. Nalekkæn illǽta Fariſæeridlo-
eet illǽta operbiginerpàuk? 49. Innu-
iluïdle okko, inneiziſinnik ſiunekangit-
ut, uminartokaſikàut (17). 50. Nikode-
nuſib (Jeſuſimut unnuame pirſub), taukoa

(14) Jeſuſe tokorſunnit makkitinago Annerſám illu-
artub tunnirſutâ pingikǽt opertut, kingórnale
uſſornartulliginnãulerput innukatitiktõg oper-
ſardlugit.

(15) Ivna âglekkæn okautigirſǽt.

(16) Tajma aglekſimavok Samuelib Mikeaſiblo ag-
legækingne.

(17) Sillǽruput, Gudiblo innuvtèjnit auikſægekſãi-
naudlutik.

illæta okarbigèj: 51. Innuk inneiziſivt
erkartõutinerparſuk, kigliſiorkârnago, ſul
lirſèjlo nællyungnærnagit? 52. Akkiæ
okalluglutik: Iblittõg Galilæamionerpit
Attegole, ſiunerſiniarùk, Galilæamit pir
ſomik Profétekangiſẽinartok. 53. Nung
udlutik tâva angerdlarput.

KAP. 8.

Jeſuſe nalekbingmẽlerdlune Jödit okallukbigèj arnal
angúnunekartok pivdlugo. v. 1-11. Amalo ing
me pivdlune. v. 12-29. Jödit arkſourèj. v. 30-47
Sualulerput tâva tokoniardlugo. v. 48-54.

Jeſuſile Oliib kakkánut (1) audlarpok. 2
Kaulermedle ama nalekbírkſoarmut uteri
ok, innuïérkſoïdlo tamarmik orningmæ
ne, ingipok ajokærſordlugidlo. 3. Ag
lekkænning-iliſimarſudle Fariſæeridlo ar
nak angúnunekartidlugo nâpinamiko, tãur
ſomunga piſipæt, ſærbſartidlugolo. 4
Okarbigæt tâva: Ajokærſóïrſok, arnang
una angúnunekartidlugo kanningârparput.
5. Moſeſible inneiziſinne pekkoátigut, ujar
kænnik millôrkudlugit tajmailliortut; ib
limmè kannong okarpit? 6. Urſerniard
lugole tajma okallukput, paitſiſikſarſiord
lutik unnerdlutigiomagamiko. Jeſuſile
pud-

(1) Att. Matt. K. 21. v. 1.

udlune, tikerminik nunamut aglekpok (2). 7. Aperſorkingmænile, iſuïdluue okarpigèj: Ajortekangitſub illavſe millórkârlinik ujarkamik. 8. Ama tâva pudlune nunamut aglekkiok. 9. Taukoale tamanna uſſaramiko, iſumamikudlo erkóſimagamik, kingurdlerseekſardlutik anniput, utokàuneit ſiurdliudlutik innuſuktudlo aglæt tapudugit; Jeſuſilo kiſſingordlugo, arnarlo teràne kikârtok, kemekpægik. 10. Jeſuſile ſuïname, arnarlo kiſſiet tekkogamiuk, perſorpà: Arnang-à! Paſſiklerſiſit tèiko mèpæt? Illingnik tokokorſirſokangila? 11. Akkiále: Ap, Nálegak! Jeſuſib tâva karbigà: Uangatôg tokokyomanginiagit; udlarſinnàit, mattomalo kingórna ajortuliariaràunæk. 12. Tâva Jeſuſib ama okalukbigilerpèj imenna: Sillárſum innueenut nenneroutikſâvonga (3); Uamnik malingniktok târſiyſſengilak, kaumarſorle inurſutilik pigiſſauà (4). 13. Fariſærit âva okarbigæt: Illingnik okauzekarpotit, kauziſit opernangilæt. 14. Jeſuſim akièj okalluglune: Uamnik okauzekarallórumaloneet, okauzera opernaiſſavok; ſu-

(2) Suming aglengnerſok nællunarallóarkâu; okauziæt tuſſaromannago aglektûrſarnerpok.

(3) Innuït okauzimnik nællyungnærſiſſauaka.

(4) Iliſimarſúſekaliſſavok pidluarnartomik.

ſumit pirſonga, ſumudlo piſſaunga, iliſimagama; illipſile, ſumit pirſonga, ſumudlo piſſaunga, iliſimangilaſe. 15. Uïngub pekkorſanik erkartoïrſarāuſe (5), uangale atauzerloneet (tajma) erkartōungilara. 16. Erkartōurſigallóarumaloneet, erkartōurſinera illuartuïnaiſſavok; kiſſimēnginama, uangale Atátagalo audlartitſirſiga (atauzimēpoguk). 17. Tajmale inneiziſivſine aglekſimagioktōg (6): *Innuk mardluk okautigirſæk opernartōurſok.* 18. Uangāurſonga uamnik okallukponga, Atátablo audlartitſirſima okautigiviánga. 19. Tajmāitomik okarbigæt: Nau Atátet? Jeſuſim akkièj: Uangaloneet, Atátagaloneet, tamàunuk ilirſaringilauſiguk; Uanga ilirſarigallóaruſinga, Atátagatōg ilirſariſſēgiarſe. 20. Okauzinnik tamakkoninga Jeſuſe okalluktok iklerbírkſub nalekbingmētub ſenniane, tigúnekaranilo, pigvikſe (7) nedliungikadlarmet. 21. Tâva Jeſuſib ama okarbigiviėj: Audlaromarponga, ujaromarpauſingalc, ajortivſinilo tokyſſauſe; ornigekſara padlikſinnāungilarſe. 22. Jödit tâva okarput: Ingminut tokotſomanerpa,

(5) Nelliſiordluſe innuït okautigirſaráëſe (Att. K. 7. v. 24).

(6) Moſeſim aglegèjne.

(7) Tokovikſe.

a, ima okarame: Ornigekſara padlikſin-
āungilarſe? 23. Tâva okarbigèj: Illipſe
mmanga (8) pirſoſe, uanga pâuanga (9)
irſonga; Illipſe ſillamit mattomanga pir-
ſe, uangale ſillamit mattomanga pingit-
nga. 24. Tajmāitomik okaukivſe, ajor-
vſine tokyſſerſoſe; opingikuſimè uang-
irſonga (10), ajortivſine tokyſſauſe. 25.
âva okarbigæt: Kiovimmè? Jeſuſiblo
kkièj: Iſuanit tamattominga (okallukbigi-
vſe) ſullifōg okalluglunga. 26. Illipſe
vdluſe okauzikſakangârponga erkartoïr-
tikſakardlungalo; audlartitſirſigale oper-
kàu, tāurſomangalo tuſſækkaka okautig-
a innungnut. 27. Atâtamik merſa okal-
kbigángatik, ſiunekangilæt. 28. Taj-
āitomik Jeſuſim okarbigèj: Innub niârna
ngattarſimaguſiuk, tâva iliſimaiſſoauſinga,
ngāurſonga, iſumamniglo piniangitſonga,
makkoningale okalluktonga, Atâtama
okærſormanga. 29. Audlartitſirſimalo
parânga; Atâtab kemengilânga kiſſing-
dlunga, piomarſèj nungudlugit piniа-
vkit. 30. Tajma okallungmet, amerd-
ſun operbigilerpæt. 31. Jeſuſe tâva
dinnut opertiminut okarpok: Okauzika

mal-

(8) Nunamit.
(9) Killangmit.
10) Kriſtuſiurſonga annaurſirſukſarſe.

malliktuï'narusigit, tâva ajokærsugaridlu arpause. 32. Segluſuïrsudlo siunekaiſſau arse, segluſuïrsutiblo kivgaujungnærsiſſau áse (11). 33. Sâpæt: Abrahamib kittôrna rátigut (12), sullilo kivgâungiſêinarpogut kannongme tâva okarpit: kivgaujungnæis sause? 34. Jeſuſim akkièj: Illomut, il lomut okaupause: Nellinginak ajortullior tok ajortib kivgarirsarà. 35. Kivgarl iſukangitſomut (13) iglomêtuarâingilak, er nerle iſukangitſomun-étuaiſſavok. 36. Er nerub tâva kivgaujungnærsipase, kivgau jungnærdluï'naiſſause. 37. Abraham næg govigángauſiuk, nællungilause; tokoniar pauſingale, okauzera illumiuginginauſiul 38. Atátamne tekkurſaka okautigâka, taj matôg illipse Atátauſine tekkurſæſe mallik tuï'narpæſe. 39. Akkiæt okalluglutiglo Abraham atatagârput. Jeſuſim okarbigèj Abrahamib kittôrnaripase, Abrahamim il lerkoee attyſſegallóariſe. 40. Mánale to koniarpauſinga, innûrſonga opernartomi okaunavſe, tuſſækkamnik Gudimit; Abra ham tajmâilliungitſok. 41. Atátavſe il lerkoee attorpæſe. Tâva okarbigæt: Uer sæg

(11) Ajokærſutiga opernakánget, miſſiligomarparſ ajorungnærſautigallugolo.

(12) Abraham næggovigârput.

(13) Udlut nungudlugit.

egãungitſogut, atauzẽnarmik atátakarpog-
: Gudimik. 42. Jeſuſib tâva pièj: Gude
átagiguſiuk, aſſaiſſegallóarpauſinga; Gu-
mit audlardlungalo pigama; uamniglo-
eet pinginama, tãurſomale audlartikánga.
3. Saag okauzera nælluviſiuk? Okauzi-
mè tuſſarneng ajorpæſe. 44. Tornâr-
k atátagârſe, atátavſiló pekkorſèj mal-
ngniaromauæſe. Tauna iſuanit innurǽr-
urſok, ſegluſuïrſudlo aulæjængiutingilà,
gluſuïrſutekanginame illumine. Segluvd-
ne okallugángame, piminik okallugaràu
4); ſeglutôgame ſeglublo angutà (15).
5. Uangale opernartomik okallukama
peringilauſinga. 46. Kia ardlavſe atau-
mik ajortekartonga (16) narkikſorſinnãu-
ga? Opernartomigle okallukbigángavſe,
ng operingipiſinga? 47. Gudimit pir-
b (17) Gudim okauzià tuſſarniararà; taj-
ãitomik tuſſaromangilarſe, Gudimit ping-
auſe. 48. Jödit tâva akkiǽt okalluglu-
: Samariamiurſotit tornârſuliurſotidlo
neravtigit (18), okardluanginerpiſa? 49.
ſuſib ſâpej: Tornârſuliungilanga, Atá-
tagale

14) Illerkone attorarà.
15) Seglutõut ſôrdlo næggoviǽt, tauna ſeglukârmet, Eva ſeglokittardlugo.
16) Opernẽitſomik okalluktonga.
17) Illuarſiſimarſub.
18) Att. Kap. 7. v. 20.

tagale nalekpara, illipsile assiginnarpausinga
50. Nalekkotōungilangale, atauzible na
lengnartipánga, erkartoïrsirsōudlunilo. 51
Illomut, illomut okaupause: Okauzimni
mallingniktub toko tekkysséngilà isukang
itsomut (19). 52. Jödit tâva okarbigæt
Aitseit iliſimauautigit tornârsuliursotit; A
braham tokorsok, Profétittōg, iblidle oka
potit: Okauzimnik mallingniktub tok
missigissengilà isukangitsomut. 53. Atá
tavtinit Abrahammit angnerronerpit? Tau
na tokorsok, Profétidlo tokogiput; kināu
jomavit? 54. Jesusim akkièj: Nangmi
nek nalengnartiniaruma, nalengnarsúser
piungikallóarpok; Atátamale nalengnarsi
ánga, tauna Gudigigikse unnerpose. 55
Ilirsaringikikſilo, uangale ilirsarâra; ili
sarinnagolo unneruma, seglutôkæjakāunga
sôrdlo illipse. Ilirsarârale, okauzeel
mallikpaka. 56. Udlora atátavse Abra
hamib tekkysségamiuk, irsukpok; tekkuc
lugolo irsutigà (20). 57. Jödit tâva oka
bigæt: Mardlungnik ungnirsarkattartunni
kollinniglo okiokangilatit sulle, Abraha
mil

(19) Sarâjuïtsomik tokysséngilak.

(20) Ivna Abraham innutidlugo, tāursomungâ na
lunæirsonga ernikſánik kannong-étokudlo i
nulisserſomik, tamanna udlukſak okautigirsa
nerigugallugo irsukpok, késalo nedliumet e
nekalersidlugolo Isaamik, irsungârpok.

nilo tekkudlugo unnerpit? 58. Jesusib âpej: Illomut, illomut okaupause: Abraam pingikadlarmet uanga étonga. 59. Tajmâitomik ujarkænnik tigursilerput, milòromaudlugo. Jesusile irsertordlune nakbirksoarmit akkornættigut anniok; tajnalo tammaïæt.

KAP. 9.

akpeetsok Sabbâtime ussornartullivdlune takpiksipâ. v. 1-7. Tamanna pivdlugo Jödit okallorolulerput. v. 8-34. Piungnærsorle Jödidlo Jesusim okallukbigilerpèj. v. 35-41.

Audlaramilo, innuk tekkoà, takpeedlune erniursok. 2. Ajokærsugèjsa tâva aperorpæt, okalluglutiglo: Ajokærsóïrsok, kia ajortulliarpa unaloneet angæjokægloeet, takpeedlune erniomet? 3. Jesusim kkièj: Unaloneet angæjokægloneet ajorlliangilæt (1), Gudible ussornartullee ursomunga sarkomerkudlugit (tajmáàok). 4. Audlartitsirsima sullikorsèj piaissauaka udlokartidlugo (2), unnuak (3) edliytsomarpok, sullinek tâva ajornaissaok. 5. Nunamêtidlunga sillársoarmiut nen-

(1) Sualungnermik pirsôungilæt.
(2) Innutidlunga ajokærsóïrsôtidlungalo.
(3) Tokovikfara.

nennerôutigânga (4). 6. Tajma okarame
nunamut keſerpok, keſerlo irbſomik ak
kupà, tamattomingalo takpeetſum irſék al
lerterpæk. 7. Okarbigallugolo: Ermigi
artorit Siloamib teſſiánut (okauzeng un
imēipok: Audlartitak)! Tâva ermigiartor
pok, takpikſivdlunilo uteriok. 8. Tâv
ekkardleeſa adlædlo takpeetſôtidlugo tek
kurſartaramiko, okarput: Taunâungil
kenurſartartok ivkſiarme? 9. Illèjſa tau
nâurſok unnerpæt; illèjſale arſigigà unner
pæt. Nangminerle okarpok: Taunâvonga
10. Tâva okarbigæt: Kannong-illivdluti
takpikſivit? 11. Akkièj okalluglune: In
nuk, Jeſuſimik attilik, mingulliorpok (5)
tamattomingalo irſikka allerterpæk, imal
okarbigânga: *Siloamib teſſiánun ermigiart*
rit. Terſungale ermigiartorama takpikſi
onga. 12. Tâva okarbigæt: Nau tauna
Sâpej: Nælluvonga. 13. Takpeetſoga
loak tâva Fariſæerinnut piſipæt. 14. Merſ
ſabbátiurſok, Jeſuſe mingulliormet takpik
ſiſidlugolo. 15. Tâva Fariſæerittōg an
aperſoriæt, kannong-illivdlune takpikſi
ſok? Okarbigèjle: Mingo irſimnut illi
ermikamalo takpikſionga. 16. Tajmā
tomik Fariſæerin illèjt okarput: Innu
taun

(4) Att. K. 1. v. 5. K. 8. v. 12.

(5) Keſek irbſomik akkudlugo v. 6.

una Gudimit pingilak, Sabbáte isumag-
ginamiuk; illèjdle okarput: Innuk ajor-
ik kannong-illivdlune tajma aktiksomik
ornatulliginnâua? Ingmingnudlo sakkit-
uput. 17. Ama takpeetsogalloak okar-
gæt: Iblimmè kinâusugáïuk, irsikit uï-
magik? Akkièjle: Profétiovok. 18. Taj-
âitomik Jödit takpeetsôursok takpiksi-
edlo operingilæt, kissienne takpiksirsum
ogæjokæk kákoægik. 19. Apersorpæg-
lo ima: Una erneráïko, takpeedlune er-
ursok okautigirsartik? kannongme tâva
âna takpiksia? 20. Angæjokækit akki-
kit, okalluglutiglo: Tersa erneráng avti-
o, takpeedlunilo erniursok, ilisimauar-
uk. 21. Kannorle illivdlune takpiksir-
k, nælluarpuk; kialoneet takpiksisiner-
à, nælluviarpuktôg: Merdlertojungnær-
ok, apersorsiuk, ingminik okallukśin-
arle. 22. Tajma angæjokæk okallukpuk,
ödit erksigángamikit; Jödit ingmingnut
irkikkammærmeta, tâursominga Kristusi-
iniktok annisitsuglugo kattisimaubingmit
3. Tamanna pivdlugo angæjokæk okar-
uk: Merdlertojungnærpok, apersorsiuk.
4. Innuk takpeetsogalloak tâva aipeksâ-
k kákoæt, okarbigallugolo: Gude náleg-
k! Innuk tauna ajortiliomet, ilisimauar-
ut. 25. Akkièj tâva, okalluglune: Ajor-

tilionerſok nælluara; tamænnale nællungi-
lara, takpeetſõurſonga, mánale takpikſi-
onga. 26. Amale okarbigæt: Kannong-
me piátit? kannong-illivdlune irſikit uïſi-
kæk? 27. Akkièj: Terſa tâva tamatto-
minga nællunærbigigallóarivſe, tuſſangi-
kikſilo; ſaagme tuſſarkigomaviſiuk? Illip-
ſiſõg tãurſomunga ajokærſugãujomaviſe
28. Okarpæt tâva, ima okalluglutik: Ib-
lit tãurſoma ajokærſugarátit, uagudle Mo-
ſeſim ajokærſugarátigut. 29. Moſeſe Gu-
dim okallukbigigà, iliſimauarput; taunal
ſumit pirſok, nælluarput. 30. Innut
tãurſoma akkièj, okalluglune: Kangataj
ma! Tauna ſumit pirſok, nælluviſiuk
merſa takpikſiſikánga? 31. Ajortulliar
tudle Gudib tnſſangikèj, iliſimauarput
Gudimigle nálektok pekkorſániglo mal
lingniktok kiſſiet tuſſararà. 32. Sillárſun
iſuanit tuſſartokangiſẽinarpok takpeedlun
erniurſub takpikſitſirſánik. 33. Taun
Gudimit pingikune, tajmãitomik ajyſſeg
allóartok. 34. Akkiæt okarbigallugolo
Iblit ajordluï nardlutit innurſotit, ajokær
ſoromauiſigut? Ajeglugolo tâva anniſipæ
35. Ajeglugo anniſikæt, Jeſuſe tuſſauma
lerpok; tikinamiuglo okarbigà: Gudi
niarnánun operpit? 36. Akkià okallug
lune: Nálegak, kinãuna operbigirſekſara

37

7. Jesusible okarbigà: Mersa tekkoget, má-
alo okallukbigirset taunavok. 38. Okar-
orle: Nálegak, operponga; pædlordlu-
ilo tuksiarbigà. 39. Jesuse tâva okarpok:
rkartoïartorponga nunamut mattomunga,
kpeetsut takpiksikudlugit, takpiksudlo
kpeelikudlugit (6). 40. Farisæridle il-
jsa nejortut tamanna tussaramiko, okar-
gæt: Uaguttõg takpeenerpisa? 41. Je-
sib sâpej: Takpeekuse (7) ajortekangikæ-
rtose; mánale takpiksose unnerause (8),
ortærunekarsinnãungilase.

KAP. 10.

usib pârsirsudluartum unnerpok v. 1-21. Kristusi-
ursublo. v. 22-20. Jödin illèjsa tamanna pivd-
lugo tokoniarpæt. v. 31-39. Jordanible akkia-
nètut operbigilerpæt. v. 40-42.

lomut, illomut okaupause: Sàuæn in-
ennut isertarbikut isingitsok, adlakudle
rtok, tauna tiglingniartõudlunilo pejá-
õvok. 2. Isertarbikudlo isertok sàuæt
rsirsigæt. 3. Tauna mattuærbigirsarà
rtitsirsub, sàuædlo nipà tussararæt; sàu-

 ænilo

(6) Ilisimangitsut ilisimatidlugit, iliniarosungmeta; ilisimatõkersudle nællursõtidlugit, iliniarosungimeta.
(7) Nællursúserse missigigusiuk allieisutigallugolo.
(8) Ilisimarsúsivsinik usiorsitsrause.

ænilo tajdlugit kákorſarèj, anniſidlugidlo. 4. Sàuænilo anniſitaráŋgatik ſiurdleræt; ſàuædlo malligaræt, erinà ilirſaráŋgamiko. 5. Tekkornartarle malligomarſaraingilæt, kemaratigallugole, tekkornartam erinà ilirſaringinamiko. 6. Arſerſõumik tamattominga Jeſuſim okallukbigigallóarpèj; taukoalè, ſumik okallukbigáŋgatik, ſiunerſingilæt. 7. Tajmãitomik Jeſuſim amaokarbigèj: Illomut, illomut okaupauſe Iſertarbiovonga ſàuænnut (1). 8. Tikiungikadlarama tikiutut tamarmik (2) tiglik tõudlutiglo pejáïrſõurſut; ſàuædle (3) tusſangikèjt. 9. Uanga iſertarbiovonga; uavkut iſertok (4) pidluaiſſavok, iſerdlunilo annivdlunilo pikſakaiſſavok (5). 10 Tiglikajuktok tigligiartorſinnararàu, tokotſiartordlunilo aſſeroriartordlunilo (6); uangpirſonga, innurſumik namagluïnartomiglpikſakarkudlugit. 11. Pàrſirſudluarpongapàrſirſub illuartub ſàuæne tokutigirſarèj 12. Kivgable attartukkab, pârſirſõungitſub, ſàuæt piginginamigit, amárok aggerſok tekkoguniuk, ſàuæt kemegarèj ke

mâud

(1) Operbikſâvonga illegeegomarſunnut.
(2) Ajokærſornerdluktut
(3) Innuït illuartut.
(4) Uamnut opertok.
(5) Tarnime pikſèjnik.
(6) Tajmatõg ajokærſornerdluktub innukatine ſeroriartorſinnurarèj.

nâudlunilo; amárkub tâva ſauæt péjararèj
uikſardlugidlo. 13. Kivgarle attartugak
emâurſaràu, attartugâugame, ſâuædlo iſu-
naginginamigit. 14. Parſirſudluarponga,
ikalo (7) ilirſaràka, pimalo ilirſarigiánga;
5. Sôrdlo Atátam ilirſarânga, tajmatôg
tátak ilirſarâra; ſauædlo tokutigâka. 16.
dlænniglo, innimit mattomanga pingit-
unnik (8), ſâuakarionga; ivkotôg ta-
nâunga piſitſomariaka (9), nipigalo tuſſais-
uæt; taukolo tamarmik atauzimêliſſaput,
ârſirſorlo atauzênaiſſavok. 17. Tajmâi-
omik Atátam aſſakânga, innurſutiga ip-
eraravko, ama pigikudlugo. 18. Ta-
nattominga arkſarnekangilanga, iſumam-
igle ipperarpara. Tamanna ipperarſin-
âuara, ámalo pigilerſinnâugiara (10). Taj-
na Atátama pekkoánga. 19. Tâva okau-
it tamakko pivdlugit Jôdit ama ſakkitſâu-
lerput. 20. Taukoale kapſeet okarput:
ornârſuliovôk, ſillærudlunilo; ſaag tus-
arpiſiuk? 21. Adlædle okarput: Tor-
ârſulik tajma okauzekârâingilak; takpeet-
ok Tornârſub takpikſiſineng ajungilâuk?
2. Tajmanile nalekbírkſub Jeruſalemmê-

(7) Uamnun opertut.
(8) Jôdiungitſunnik opertukſænnik.
(9) Opertitſomariaka.
(10) Piarallunga tokyomavonga, uamniglo umarkigomavonga.

tum illuarſarbia nedliupok (11) merſa oki urſok. 23. Jeſuſilo Salomonib ſakkirſarbiáne nalekbírkſoarmétome ſakkilerpok 24, Jödit tâva illuvæt, okallukbigallugolo: Akunikiak tarnivut nekkimatínâuetit Kriſtuſioguït, okaudluïnartigut. 25. Jeſuſim akkièj: Okaukallóariviſe, operingilauſingale; Atátama akkâne uſſornartulliama nællunærpanga. 26. Opingilaſile, ſauaginginavſe, ſordlo okaukivſe (12), 27 Sàuama nipiga tuſſararæt (13), uangale ilirſarâka, taukoalo malligarânga. 28. Innurſumiglo nâkſâungitſomik tunnirſarâka, tammardluïnaiſſengilættög (14) iſukangitſomut, taukoningalo arkſârnekaiſſengilanga. 29. Atátaga, taukoninga uamnut tunniurſirſok, tamannin angnerrovok; Atátamalo arkſèjnit arkſârnekarſinnâungilæt 30. Uangalo Atátarlo atauziovoguk. 31 Tâva Jödit ama ujárkænnik tigurſilerput, millôromaudlugo. 32. Jeſuſib ſâpej: Ajungitſulliæt amerdlarſut, Atátama pekkorſèj, tekkotikika illivſinut; taukoa illæt kan-

(11) Kanga Makkabæuſe innutidlugo nalekbírkſoak illuarſarſimalermet, tamanna okiut nungudlugit erkajniaruglugo Jödit tipeitſuglutik kattiſimaput.
(12) K. 8. v. 45.
(13) Opertima ajokærſutiga nalegaræt.
(14) Aſſerordluïnaiſſengilæt.

annong-étulliak paitſiſigallugo millôro-
nauiſinga? 33. Jödin akkiæt, okallug-
utik: Ajungitſulliak pivdlugo millôrniang-
lautigit, mitengnerle (Gudimut) paitſiſig-
llugo, innuïnâudlutidlo Gudiotinavit. 34.
eſuſim akkièj: Inneiziſivſine (15) ima ag-
ekſimangila (16): *Gudiurſoſe unneriviſe* (17)?
5. Gudim okauzeenik pinekartut Gudin-
ik taïgallóarpagit, aglekkæt merſa ſeglu-
inekarſinnâungilæt: 36. Saagme Atâtam
ngmikôrtitâ audlartitâlo nunamut okarbig-
iſiuk: *Gude mitautiget;* Gudim ernerig-
nga unnerama? 37. Atâtama ſullikor-
èj piniangikuvkit, operiſſengilauſinga. 38.
iniaruvkidle, umni operiomangikuſinga,
ſſornartulliaka operiſigit; iliſimakudluſe
perkudluſilo, Atâtak uamnêtok, uangalo
iurſomânêtonga. 39. Tajmâitomik ama
guniarallóarpæt; annaïǽdle. 40. Jor-
aniblo igdloanut ama audlarpok, Johan-
eſib koïrſikârbiânut, terſanêtuardlunilo.
1. Kapſeedlo ornikpæt, okalluglutiglo:
ohanneſe uſſornartulliangikallóarpok; Jo-
anneſible okauzee tauna pivdlugo nung-

(15) Teſtamentitokame aglekkæt Gudimit pîrſût tamâſa inneiziſinnik taïèjt Jödit.
(16) Davidim ivngerutèjne.
(17) Kongit Gudib pièj, Gudinnik tajdlugit, Gudiſun-éngajengmeta, innungnut nalegâudlutik.

udlutik opernakàut. 42. Terſanētudli amerdlarſōun operbigæt.

KAP. II.

Lazaruſe tokorſok Jeſuſim umartipå.

Napparſimarſokartorle, Lazaruſimik Be taniamiomik, Mariablo kattængutædlo Mar tab iglorpérkſoarmiokatængnik. 2. Tāiv nale Maria Nalekkamik tennirſirſōurſol tarnumik, iſigèjniglo ſellumarſäirſok nyt ſaminik (1); tāurſoma kattængutà nappar ſimarſok. 3. Nukareek tauko Jeſuſimu audlartitſipuk, imalo okaurſiartorkorſipuk Nálegak, attà! aſſarſet napparſimavok. 4 Jeſuſible tamanna tuſſaramiuk, okarpok Nappaut tauna tokonartungikallóarpok Gudile uſſornarſikudlugo, tamattomingal Gudib niàrna uſſornarſikudlugo. 5. Mar tale nukálo Lazaruſilo Jeſuſim aſſauèj 6. Lazaruſimik napparſimarſomik tuſſara me, ſulle mardlungnik udliok terſane in nimine. 7. Tamattoma kingórna ajokær ſukkæne okarbigèj: Ama Judæamut aud larta! 8. Ajokærſukkæn okarbigæt: Ajo kærſóïrſok, imennelígame Jödit millôrni arátit ujarkænnik, ámalo tèikunga audlar niarpit? 9. Jeſuſib ſåpej: Udlome atau zime

(1) Att. K. 12. v. 3.

ime nællunærkotit arkanek-mardlûngilæt?
Udlokartidlugo ingerdlarsok apóriakangi-
ak, fillab mattoma kaumarsoa tekkursa-
ángamiuk. 10. Unnuarsiortorle apóra-
àu, kaumarsokanginame (2). 11. Taj-
na okallukpok; kingórnalo okarbigèj: La-
aruse assarserput sinikpok; uangale iterfa-
iartoromarpara. 12. Ajokærsugèj tâva
okarput: Nálegak, sinikune, piungnæro-
narpok. 13. Jesuse mersa tokorsomik
okalluktok; taukoale sinikfinnartomik o-
allugasugæt. 14. Tajmâitomik Jesusim
okaudluï narpèj: Lazaruse tokovok. 15.
llipsilo pivdluse tipeitsukponga, nejungi-
nayko, operkudluse; mánale orniktigo!
6. Tâva Tomasib, mardlulliamik tâïr-
ab, illæne okarbigèj: Uaguttôg illegitigo,
okokatigiartordlugo! 17. Jesusib tâva
ikipà udlut sissamat illivermêtok. 18. Be-
ania mersa Jerusalemmit kannitok, Stadit
3) arkanek-tedlimat ungesikfigallugit. 19.
ödidlo kapsêrsoït Martamut Mariamudlo,
rnænnudlo tersanêtunnut, pirsut, ullapi-
ariartordlugik kattængutæk (4) pivdlugo.
0. Jesusimik tâva aggersomik Marta tus-

(2) Tajmatôg Jesusib tokovikse nedliungikadlarmet, Jödit tokonauviæissengikæt, tokovikfale nedliumet tokosinnâuliissegæt.
(3) Att. Luk. K. 24. v. 13. narkigutâ (6).
(4) Lazaruse tokorsok.

ſarame, páriartorpà; Mariale iglome ivk ſiavok. 21. Tâva Martab Jeſuſe okarbigà Nálegak, terſanēkuït, kattængutiga tokyſſengikallóartok. 22. Sullile iliſimagallóarponga, ſumigloneet Gudimut tukſiaromaguït, Gudib tunniſſauátit. 23. Jeſuſib ſâpà: kattængutet makkiſſavok. 24 Martam okarbigà: Udlut naggatænne umarbingme makkitſomartok nællungikallóarpara. 25. Jeſuſib ſâpà: Uanga makkititſirſōudlungalo innurſutâvonga, nellinginak uamnun opertok tokogallóarune innujomarpok; 26. Uamnuttōg innunermine opertok tokonauviæiſſengilak iſukangitſomut. Tamattominga operpit? 27. Akkià: Ap, Nálegak, opertonga Kriſtuſiurſotit, Gudib niàrna, nunamut piſimagalloak. 28. Tejmalo okarame, nuke Maria kákoïartorpà angiordlune, okallukbigallugo: Ajokærſóïrſub tikiſimaudlunilo kákoátit. 29. Tamanna tuſſaramiuk, ernerdlune nekoïkpok orniglugolo. 30. Jeſuſe merſa iglorpēinnut ſulle pingitſok, Martable párſimaubianētok. 31. Tajmāitomik Jödit iglomētut nejortèjſa ullapiſartèjſa Maria nekoïgaſuardlunilo annirſok tekkogamiko, mallikpæt okalluglutik: Illivermut kijaïartorpok. 32. Mariab tâva Jeſuſe tikinamiuk, tekkudlugolo, iſigèjnut

pæd-

ædlorpok, okallukbigallugo: Nálegak,
rſanêkuït, kattængutiga tokyſſengitſok.
3. Tauna kijarſok, illegirſèjlo Jödit ki-
rſut, Jeſuſib tekkogamigit, annerſâmigut
lieiſungâlerpok, erdlokingâlerdlunilo o-
rpok: 34. Sumut illiviſiuk? Akkiæt:
álegak tekkyartorit. 35. Jeſuſe kijavok.
6. Jödit tâva okarput: Arèit aſſangâral-
arà! 37. Taukoale illèjt okarput: Tak-
eetſomik takpikſitſirſub (5) tokotejligin-
ungikà una? 38. Tamanna pivdlugo
ſuſe ama illumigut allieiſungâlerkàu, il-
vermudlo piok. Merſa iterſaurſok, ujar-
miglo mattuſimarſok. 39. Jeſuſe okar-
ok: Ujarak pærſiuk. Martable, tokor-
b kattængutæt, okarbigà: Nálegak, ti-
tôngolerpok, udlut ſiſſamat terſanêname.
o. Jeſuſib ſapà: Okarbigingikivkit, ope-
ït, Gudim uſſornartua tekkyſſeget (6)?
1. Ujarak tâva pærpæt tokorſum innánit.
ſuſile kongmun ardlorpok, okallugluni-
: Atátak, kyzevigágit tuſſarangma. 42.
erſa iliſimagivkit nungudlugit tuſſarta-
ngma; innuïdle terſanêtut pivdlugit taj-
a okarponga, operkudlugit audlartiking-
a, 43. Tajmalo okarame, niblingâr-
k ima okalluglune: Lazaruſi-à! anneet!

44.

(5) K. 9. v. 6. 7.
(6) v. 23. 26.

44. Tokorſok tâva anniok, niukikudlo tellikikudlo ſâtunnik okôrutinnik imuſimarſok, kênalo annorâminermik mattuſimarſok. Jeſuſim okarbigèj: Makkonang pæradlarſiuk, unalo piſſugle. 45. Tamanna pivdlugo Jödit kapſeet, Mariamu pirſut, Jeſuſe uſſornartullirſok tekkogamiko, operbigilerpæt. 46. Illèjdle Fariſæerinnut nællunæriartorput, Jeſuſe tajmailliormet. 47. Tajmāitomik Fariſæerit Pel Jeſiúneridlo kattilerput aperſõudlutiglo ingmingnun okallukput: Kannok piſſauiſa Innung una uſſornartullikàu. 48. Arkſoaringikutigo tajmailliormet, operbigiomarpæt tamarmik; Romiudlo péjariartoromarpátigut nunamiglo innungniglo aglæt. 49. Taukoale illæta, Kaïſaſib, okiotāivna Pelleſiunerrurſub, okarbigèj: 50 Nællurſórſõvoſe, iſumaliorafilo, uavtinuajungilak, innum atauzib innuïēit tokutigipagit, innuïēit tamardluïnárſoarmik aſſerorkonnagit (7). 51. Ingminigle tajmokangilak; okiorle tāivna pelleſiunerrogame, erkótukſamik okallukpok, innuïēiJeſuſib tokutigiſſegèj; 52. Innuïēidltāivkoi'næt (8) tokutigiſſengikèj, Gudibl kittôrnej ſiammarſimarſuttõg atauzimukat

(7) Nungukonnagit.

(8) Jödit.

atterſyſſegèj (9). 53. Udlub tamattoma ingórna kigliſiõuput, kannong-illivdluk tokotſuglugo. 54. Tâva Jeſuſe Jödit ekkoænne ſakkiungnælerpok, terſangale udlarpok innukajuïtſum erkánut, iglorérkſoarnut Efraimmik attilingnut; terſaētuardlunilo ajokærſukkæne illegallugit. 55. Jödidle Paaſkikſæt nedliutilermet, anerdlarſut tamattoma erkánit Jeruſalemmut pauongnarput, Paaſke nedliutinago ibbaromaudlutik (10). 56. Jeſuſe tâva jalerpæt, nalekbingmētidlutiglo illamingun ima okallukput: Kannong-iſumaviſe, edliutomut (11) pingimet. 57. Pelleſineridle Fariſæridlo merſa okaukorſigalartut, innánik iliſimarſokarpet, okarbigrtorkudlutik, tigujomagamikogõg.

KAP. 12.

Jeſuſe Betaniame Mariab tennipâ. v. 1-8. Pelleſiúnerit tokóniarpæt. v. 9-11. Jeruſalemmun iſerpok kingurdlikſamik Paaſkefioriartordlune. v. 12-19. Terſane Grækerit Jödidlo okallukbigilerpêj. v. 20-50.

Paaſke tâva udlun arbanek kingornætigut edliuſſamet, Jeſuſe Betaniamut piok, terſanẽ-

(9) Nællurſuttõg opertukſæt tokutigiſſegèj illegeekſungortidlugidlo.

(10) Tajma Moſeſim inneiziſêj naleglugit pirſariakartok, Paaſkefiordluarkudlugit.

(11) Paaſkimut.

ſanētok Lazaruſe tokogalloak, tokorſunnit makkitikà. 2. Terſane nerdlerpæt unnukut, Martalo kivgartorpok; Lazaruſile illegæt neſſivingmun inginamik. 3. Tàva Mariab tarnutikſak, Narduſimik tàjnekartok, pikkunartok akkiſſòk pià, tamattomingalo okemēidlutartut okemēiſigirſomik Jeſuſim iſigèj tennipèj, nytſaminiglo iſigèj ſellumarſardlugit; iglole tamakerdlune tipigikſórſoangorpok tarnutib tivkánik. 4. Ajokærſugèjſa illæt tàva pilerpok, Judaſe Simonib niârna Iſkarioteſe piſitſirſikſà, okalluglune: 5. Tarnutikſang una ſaag tunniſimangipa anningāurſænnik arkanek-tedlimannik ungnirſarkattartunnik, peetſunnudlo tunnirſutikſænnik? 6. Peetſudle iſumagallugit tajma okangikallóarpok, tigliktôgamile pôrſirſaramilo, tunnirſutit pârallugit. 7. Jeſuſe tàva okarpok: Allarùng una, (tarnutikſaut) manna torkorpà udlormut ilirſivikſamnut. 8. Peetſunnik illakartuï naraufe, uangale illivſinētuï naisſengikallóarponga (1). 9. Jöderpérkſoït tàva Jeſuſimik terſanētomik kalleriput, Jeſuſilo kiſſiet pivdlugo terſunga pingikallóarput, Lazaruſile tokorſunnit makkitità (2) tekkyomagiættōg. 10. Pelleſiúneridle iſumali-

(1) Att. Matt. K. 26. 11.

(2) K. 11. v. 43. 44.

aliortut, Lazarusisog tokótsomaudlugo. 1. Tauna pivdlugo Jödin amerdlarsõut rsungnarmeta, Jesusilo operbigallugo. 2. Akkagómet, innuïérksoït nedliuto-ut kattisumaubingmut pirsut, Jesusimik erusalemmut pirsomik tussaramik; 13. almin (3) aualekkotèjnnik tigumiardlutik annivigáet, torklulavdlutiglo: *Hosanna! Tornarsile Nalekkam akkáne tikiutok* (5), *raëlimut* (6) *Kongiksak.* 14. Asenible orà Jesusib nâpinamiuk (7), ingibigà, ag-kkæn imāimeta: 15. *Zionib pannia, ksikénnæk! Arèit Kongikset aggerpok Ase-b nor à ingibigallugo* (8). 16. Taman-le ajokærsukkæt ernerdlugo siunekangi-t; Jesusile ussornarsimet (9), erkaïæt, una pivdlugo tajma aglekssimamet, taj-ailliormarsuglo. 17. Innuïdle nejortut, zarusé illivermit kákomago, tokorsun-dlo umartimago, okautigæt. 18. Taj-āitomiktõg innuït páriartorpæt, tussau-agamiko tajma ussornartullirsok. 19. risærerit tâva ingmingnun ima okalluk-put:

(3) Orpeet napparsórsoït.
(4) Tajma illerkokartut suna tipeitsutigángamiko.
(5) Att. Matt. K. 21. v. 9.
(6) Israëlib kinguèjnut.
(7) Ajokærsugèjsa aïmarsuk (Matt. K. 21. v. 6. 7).
(8) Att. Matt. K. 21. v. 9.
(9) Tokorsunnit makkisimamet.

put: Miſſilikpoſe, ſaperdluḯnarauſiuk; attà, innuït nungudlutik malliktuḯnarpǽt. 20. Nalegiartortudle nedliutome illèjt Grækeriurſut. 21. Taukoa tâva Filippuſe, Betſaïdamit Galilæamẽtomit pirſok, ornikpǽt, kenuvigallugolo okarput: Nálegak, Jeſuſe tekkyomagallóarparput. 22. Filippuſe tamattominga Andreaſimut okariartorpok, Andreaſilo Filippuſilo nællunǽriartorkatigeekpuk Jeſuſimut. 23. Jeſuſible akkiǽk okalluglune: Innub niarnǽn uſſornarſivià nedliupok. 24. Illomut, illomut okaupauſe: Nautſeïekſak kajûrſekſak irbſum illóanut pingikune, tokónanilo, atauzioginnararàu; tokorſarángamile amerdlirſaràu (10). 25. Innunerminik aſſenniktub makáïtſomarpà; innunerminiglo ſillame mattománe umigirſub pigituḯnaromarpà innurſumut nâkſãungitſomut (11). 26. Uamnut kivgartoromarſub malliſſauánga, ſumẽkumalo kivgamatõg nejyſſauánga; uamnudlo kivgartortok Atátama nalengnartiſſauà. 27. Mâna tarniga ſióravok; kannorlo okauzekaiſſauik? Atátang-à! annaunianga nedliutomit matto-

mang

(10) Ingme pivdlune tamanna arſerſout attorpà, im iſumagame: Tokoguma umarkiglungalo kiſſi enne opertukſæt amerdliſſaput.

(11) Att. Matt. K. 10. v. 39. K. 16. v. 25.

nanga; tajmāitomigle nedliutomut mat-
omunga pionga (12). 28. Atátang-à! ak-
it uſſornarſiuk. Nipe tâva killangmit pi-
erpok imāitok: Uſſornarſigiga (13) ámalo
ſſornarſiomariara (14). 29. Innuït ne-
ortut tamanna tuſſaramiko, kadlerſórſo-
ngortok, unneráet; adlædle, Engelim o-
allukbigigà, unneráet. 30. Jeſuſib ſâ-
ej, okalluglune: Nipe tauna tuſſartitok
igallóarnanga, illipſile pivdluſe. 31.
Iâna ſillárſoak mænna erkartornekalerpok;
nâna ſillárſub mattoma nalegà ajektorne-
aiſſavok (15). 32. Uangalo, kangattar-
maleruma nunamit, tamáſa kajungerſit-
omarpaka uamnut. 33. Tajmale okar-
ok nællunæromaudlugo tokotâurſúſikſe
6). 34. Innuït tâva akkiæt: Inneiziſin-
it tuſſartogut Kriſtuſimik iſukangitſomun
tuï naiſſerſomik; kannongme tâva Innub
iarnánik kangattartiſſerſomik okauzekar-
it? Innub niârna tauna kina? 35. Jeſu-
b tâva okarbigèj: Nennerõutib ſulle ne-
udlegomarpáſe. Kaumarſokartidluſe ing-
erd-

(12) Att. Matt. K. 26. v. 38. 39.
(13) Illivkut uſſornartullikorſigamn.
(14) Iblit tokorſunnit makkititſomaravkit.
(15) Tornârſuk innungnut nalegaujungnæiſſavok.
(16) Kerſungme ſennerutilingme nunamit kangat-
tarſimaudlune tokyſſamet.

erdlaniaritſe, tårſirſutikonnaſe! Tårſiortuble ornigekſe nælluà (17). 36. Kaumarſokartidluſe kaumarſok operbigíſiuk, kaumarſub kittôrnarikudluſe (18). Tamakkoninga Jeſuſe okarame audlarpok, irſertordlunilo taukonunga. 37. Naugle irſigitidlugit tajma aktikſomik uſſornartullimet, operbigingilæt: 38. Eſaiaſim okauzee erkókudlugit, ima okarmet: *Nálegak kia ajokærſuterpút operàuk, kimudlo Nalekkab tellia* (19) *nællunærſimaua?* 39. Tajmãitomik operneng ajorput; Eſaiaſe amokarmet: 40. *Takpêliſidlugidlo umatèj mangertipèj; irſimingnik tekkungnikonnagit umatimingniglo ſiunekarkonnagit, ſâniarkonnagidlo, uamnudlo kaitſorſarnekarkonnagi* (20). 41. Tajma Eſaiaſe okallukpok, uſſornarſúſia tekkogamiuk, okautigallugolo 42. Tejmêitok nalekkættõg kapſeet operbigigallóarpæt; Fariſæeridle pivdlugi nællunæromangilæt, anniſitãulerkonnatikattiſimaubingmit (21). 43. Innuït nalengnarſúſiæt aſſanerrogamiko Gudib nalengnarſúſiánit (22). 44. Jeſuſile torklu

lavo

(17) Att. K. 8. v. 12. K. 11. v. 9. 10.
(18) Nejoradlaravſe operbigíſinga illekfiſſoauſe tâv
(19) Pirſaunerâ.
(20) Att. Matt. K. 13. v. 14. 15.
(21) Illegeengnermit auikſarkonnatik.
(22) Att. K. 5. v. 44.

lavdlune okallukpok: Uamnun opertok uamnuïnak opingikallóarpok, audlartitsirsimnudle (operiok). 45. Uamniglo tekkungniktub audlartitsirsiga tekkovià. 46. Nennerõutãudlunga nunamut pirsonga, uamnun opertok tarmiokonnago (23). 47. Okauzimniglo tussartok operinagidlo, erkartysslengilara (24); sillársoarmiut erkartoutsartunginavkit, annautsartordlugidle pionga (25). 48. Uamnik narrursok, okauzikalo pigiomannagit, erkartóirsokarpok; Okauzima ajokærsutima erkartoutsomarpà udlut naggatikssénne. 49. Isumamnik okallunginàma; Atátamale audlartitsirsima inneppánga okauzikssamnik, kannorlo okallysserssonga. 50. Inneizisèjlo nàksãungitsomik innursutiliursut ilisimauaka. Tajmãitomik okallugángama, okallukponga, sôrdlo Atátam okaupánga.

KAP. 13.

Ajokærsukkame isigèjt Jesusim ubarpèj. v. 1-17. Pisitsirsikse okautigà. v. 18-30. Ussornarssiminik siunikssaminiglo okalluktok. v. 31-38.

Paaskesiorbigle nedliutinago, Jesuse ilisimagamiuk nedliutok audlarbikse nunamit

(23) Att. K. 8. v. 12.

(24) Mánakut. (25) Att. K. 3. v. 17.

mattomanga Atátamut; ſôrdlo illangoæne nunamẽtut aſſagèj, tajmatõg ſorârane aſſatuĩnarpèj. 2. Unnukudlo nerrigamik, Judaſib Iſkarioteſib, Simonib (niarnæt), umatà tornârſub kajumikſarmago, piſiniarkudlugo (1); 3. Jeſuſe iliſimagame, arkſaminut tamáſa Atátab tunniuſimagèj, Gudimidlo pirſôgame, Gudimudlo ama pisſégame; 4. Nerrigame tâva nekoĩkpok annoréjardlunilo; annoráminermiglo ſaliakoſérpok ketermigut. 5. Tâva imek pogutamut koïà, ajokærſukkamilo iſigèjt ubalerpèj, annoráminermiglo ſaliakominik ſellumarſardlugit. 6. Simon Pelè orningmane, okarbiga: Nálegak, iſikkaka ubarniarpigit? 7. Jeſuſib ſâpa, okallglunilo: Sullirſara mâna nælluet; kingórnale nællyſſæromarpet. 8. Pelim okarbigà: Iſikkaka ubangidluĩnaiſſauetit iſukangitſomut. Jeſuſib ſâpa: Ubangikuvkit uamne pikſærusſautit. 9. Simonib Pelim okarbigà: Nálegak, iſikkaka kiſſiſa pinagit, arkſækale niakoralo piſſauetittõg! 10 Jeſuſib ſâpa: Ubarſimarſum iſigèj kiſſimik ubariakarput, iblernardluĩnarmet tâva; illipſilo iblernarallóarpoſe, tamàuſile tajmãingilaſe. 11. Piſitſirſikſile iliſimagamiuk, okarpok: Tamàuſe iblernangikal-

lóar-

(1) Jeſuſe tokomut.

óarpoſe. 12. Tajma iſigèjt ubaramigit, annorârſænilo tigugamigit, ama nerriving-mun ingipok, okallukbigallugidlo: Kan-nong-illigivſe ſiunekarpiſe? 13. Ajokær-ſóïrſomik Nalekkamiglo taïrſaràuſinga, o-kardluardluſilo, tajmáënama. 14. Uanga âva, nauglo nalegāurſonga ajokærſóïr-ſongalo, iſikkæſe ubaruvkit, illipſiſōg iſik-kæſe ubarkatigeengniaiſſauæſe. 15. Mal-igekſakartinavſe, tajmailliorkudluſe, ſôrd-o pigivſe. 16. Illomut, illomut okau-pauſe: Kivgak angnerrungilak nalekkami-nit, audlartitarlo angnerrunginiok audlar-itſirſiminit. 17. Tamakko iliſimalerd-ugidlo malleroaruſigit, pidluangârpoſe. 18. Tamàuſe pingikallóarpauſe; kennik-kaka nællungilaka; aglekkædle (2) erkó-tudlugit imāitut: *Timiûrſartorkama kimik-ſaránga.* 19. Mâna tamattominga okau-pauſe, nedliutinago, kêſa nedliupet, oper-tudluſiuk uangāurſonga. 20. Illomut, il-omut okaupauſe: Audlartitekſamnik illek-irſub illaſiaránga; uamnigle illekſirſub udlartitſirſiga illaſiarà. 21. Jeſuſe tajma okallukame, annerſámine pínekalerkàu, okaurſivdlunilo ima pilerpok: Illomut, il-omut okaupauſe, illavſe piſitſomarpánga. 22. Ajokærſukkæt tâva ingmingnun irſiku-

(2) Davidim irngerutèjne.

tilerput, nællorniv̇dlugolo, kimik tajma okallungmet. 23. Ajokærſugèjſale illæt, Jeſuſib ſáne nellarſok neřřiſidlutik; Jeſuſim aſſarſà. 24. Tauna Simonib Peliŏ irſingmikpà, kigliſiorkudlugo kinãurſomik okautigirſánik. 25. Tãurſomale Jeſuſib ſækkeenut tullordlune, okarbigà: Nálegak, kina tauna? 26. Jeſuſim akkià: Tunnirſara auakomik miſſukkamnik taunâvok. Auako tâva miſſukpà, tunniudlugo Judaſimut, Simonib (niarnánut), Iſkarioteſimut. 27. Auakole tamanna êmago, Satanib pullauà (3). Jeſuſib tâva okarbigà: Piomarſet piniaraſuarùk! 28. Sunale pivdlugo tajma okallukbigángago, neřřikatèjſa nungudlutik merſa iliſimangikæt. 29. Illèjdle iſumakarput, Judaſe pórſirſarmet, Jeſuſib tajma okarbigigà, piſſiniarkudlugo pikſamingnik pirſariakartunnik nedliutomut (4), tunniurſikudlugoloneet peetſunnut pikſèjnnik. 30. Tâva auako pigamiuk, ernerdlune anniok; merſa unnuãurſok. 31. Annimet tâva, Jeſuſe ima okarpok: Mâna innub niârna uſſornarſiok, Gudilo tãurſománe uſſornarſiviok (5). 32. Gude tãurſomá-

(3) Kajumikſangârpa, piſitſikudlugo Jeſuſimik tokotſiſuktunnut.

(4) Paaſkimut.

(5) Uſſornarſivik nedliupok, Jeſuſe tokyſſamet, ámale tokorſunnit makkiſſamet.

ſománe uſſornarſigune, Gudibtõg ingmine uſſornarſiſſegià, uſſornarſinaſuaiſſauálo. 33. Kittôrnangoaka (6)! Nejudlekadlaiſſoauſe, ujaromarpauſinga, ſôrdlolo Jödinnut okartonga (7): Ornigekſara padlikſinnãungilarſe; tajmatõg mana okarbigiviauſe. 34. Inneiziſiſàmik tunniauſe, illavſinun aſſakudluſe; ſôrdlo aſſagivſe, illavſinuttõg asſakudluſe. 35. Aſſakatigeekſuaruſe, tamanna tamarmik miſſiligutigiomarpæt, ajokærſugarángavſe. 36. Simonib Pelim okarbigà: Nálegak, ſumut piſſauit? Jeſuſim akkià: Ornigekſamnut mánakut aiparíneng ajorparma; kingórnale malligomarparma. 37. Pelim okarbigà: Nálegak, ſaag mánakut aiparíneng ajorpagit? Tokutigiomauagit. 38. Jeſuſib ſapa: Iblit tokutigiomavinga? Illomut, illomut okaupagit: Angutiviak tukingarſolik kardlortinago, miſſerratigiomarparma pingaſeriardlutit (8).

KAP. 14.

Jeſuſe ama ajokærſukkaminut okallukpok.

Umativſine annilâraſe; Gudimut operitſe, uamnudlo operitſe. 2. Atátama igloane

(6) Aſſarſangoaka.
(7) K. 8. v. 21.
(8) Att. Matt. K. 26. v. 34.

lóane innit amerdlakàut. Tajmãingipedle, okarbigiſſegallóarivſe. Audlalerponga innikſiartordluſe. 3. Innikſirſaraéruvſilo, uteromarionga piartordluſe uamnut, ſumēkuma illipſiſōg terſanēkudluſe. 4. Ornigaralo nællungilarſe, akkutikſarlo nællunginiarſe. 5. Tomaſim okarbigà: Nálegak, ornikket nælluarput; kannorlo akkutikſak nællyſſengikikput? 6. Jeſuſib ſâpà: Akkutâvonga, ſegluſuirſutãudlungalo innurſutâvonga; Atátamut pirſokangilak, uavkut (piniarune) kiſſienne (1). 7. Ilirſariguſinga, Atátagatōg ilirſariſſegikſe (2), aitſeidlo ilirſarilerparſe (3) tekkudlugolo. 8. Filippuſim okarbigà: Nálegak, Atátak tekkolarput, namakſiſſaugut tâva. 9. Jeſuſib ſâpà: Illivſinēmerſorallóartonga ilirſaringikingma? Filippuſi-à! Uamnik tekkungniktub Atátaktōg tekkovià; ſaagme okarpit: Atátak tekkolarput? 10. Atátamētonga, Atátarlo uamnētok, opingilatit? Illivſinut okallukama, okauzit tauko iſumamnik attungilaka: Atátarle uamnētuartok pirſartarpok. 11. Operiſinga, Atátamētonga, Atátarlo uamnētok, ajoruſile, uſſor-

(1) Tãurſomunga kajungerſikuvne kiſſienne.
(2) Uſſornakángama mallugiguſinga, Atatagatōg uamnētok mallugiſſegallóarikſe.
(3) Ilirſaridluaiſſauarſe, tokorſunnit makkititſomarmanga.

ſſornartulliaka tauko pivdlugit operiſinga. 2. Illomut, illomut okaupauſe: Uamnun pertok, uaptut uſſornartulliaiſſavok, okonangalo angnernik (4) aglæt piſſavok; Atátamnut audlaiſſégama, 13. Sumiglo ukſiaruſe attimne, piſſauara, Atátak uſſorarſikudlugo Ernerminit. 14. Sumik tukaruſe attimne, piſſauara. 15. Aſſaguſinga, nneiziſika mallingniarſigit. 16. Atárlo tukſiarbigiomauara, tunniſſauáſe tâva kallukikſartomik (5) adlamik, illivſinētutukſamik iſukangitſomut; 17. Annermik ſegluſuïtſomik, tauna ſillárſum inueeſa (6) piginnāungilæt, tekkunginamiko irſarinnagolo; illipſile ilirſarârſe, nejysmaſe, illuvſinēſſaudlunilo. 18. Illiarngordluſe kemegomangilauſe; ornigonariauſe. 19. Udlut kapſingoæt nâpeta, llárſum innueeſa tekkyſſæiſſauánga, illiple tekkoauſinga (7); innugama, innujonarioſiſōg (8). 20. Udlok tauna nællyngnæliſſauarſe, Atátamnētonga, uamnē-

(4) Innuït amerdlanerrit ſátitſomarpæſe nunænne tamanne.

(5) Annerſámik illuartomik.

(6) Opingitſut.

(7) Tokorſunnit makkikuma, opingitſut ſarkomerbiginnagit, illipſe kiſſivſe ſarkomerbigiſſoauſe.

(8) Umarkigomarama, illipſiſōg tokorſunnit umartitſomarpauſe.

tosilo, illivsinētongalo (9). 21. Inneizi
simnik piglub mallingniktublo assauánga
uamnigle assenniktok Atátama assaissauà
uangatōg assaissēgiara sarkomerbigallugo
lo. 22. Judasib Iskarioteseiungitsum okar
bigà: Nálegak, kannongépa, uavtinut sar
komeromaravit, sillársublo innueenut pio
manatit? 23. Jesusim akkià okallukbig
allugo: Uamnik assenniktub okauzika na
lengniaissauèj; Atátamalo assajomarpà, or
niglugolo innikśivigiomarparpuk (10). 24
Uamnigle assenningitsub okauzika mallig
arāingilèj; okauzerlo tussægarse pigingi
lara (11), Atátable audlartitsirsima (okau
zerà). 25. Tamattominga okallukbigāus
nejoradlaravse. 26. Okallukikśartuble
Annersám illuartub, Atátama audlartitæ
attimne, ajokærsoromarpáse tamannik (12)
illivsinudlo okauzimnik tamannik erkasit
somarpáse. 27. Pidluarkoause, ullapisau
timnik tunniause; sillársum innueesut tun
niungilara illivsinut (13). Annilårasilo erk
sidla

(9) Pikkunarsúsimnik nejómissēgavse, okallugluar
kudluse ussornartullikudlusilo, innuit sátidlugit

(10) Assangârdlugolo pikkunarsusivtingnik pingâro
marparpuk.

(11) Kissima.

(12) Pirsariakartunnik.

(13) Timmivse peennik kissēnnik pirsarāingilause
tarnivsile pikśejnnik pimivdluse.

ſidlariaràunaſe umativſine! 28. Tuſſartoſe, okaukivſe: *Audlaromarponga, (ámalo) ornigomariauſe;* aſſaguſinga, tipeitſukæjarpoſe okarama: *Atátamut piſſaunga;* Atátaga angnerromet uamnit (14). 29. Mánalo tamattominga okaupauſe, piſinago; piſimapet, operkudluſe. 30. Mattoma kingórna okallukbigingäiſſengilauſe; ſillab mattoma nalegà pigallóarmet (15), ſókaranilo uamne (16). 31. Sillárſuble innueeſa illiſimakudlunga, Atátak aſſagiga, Atátablo pekkorſej uamnut nalektuï narika (17). Nekoïgluſe, terſanga audlarta!

KAP. 15.

Amatõg ajokærſukkaminut Jeſuſe okallallukiok.

Uanga orpiovonga illuartomik Vinilikſak (1), Atâtagalo Vinikotilingnik nautſévillirtôvok. 2. Aualekkotit uamnētut pãurnakangitſut nungudlugit péjararèj; paurnakartudlo nungudlugit illuarſararèj; pãurnakangârkudlugit, 3. Mâna illuarſioſe okau-

(14) Uſſornarſivingminēmet, uangale mánakut innukulungoartun-énama.
(15) Tornârſûm innupilungnut nalegãurſub akkeratitſartorômarpèj uamnut, tokotikudlunga.
(16) Uamnut nauglo nalegãungilak.
(17) Atátama tokokomanga, tajma piginnâvonga.
(1) Att. *v.* 5.

okauzimnit illivſinut. 4. Uamnētuaritſe uangatōg illivſinēlanga. Sôrdlo aualekko ingminit pāurnakarneng ajorpok, Vinikór-ſoarmētuangikune; tajmāiſſauſiſōg uamnē-tuangikuſe. 5. Uangāivna Vinilikſak or-piovonga, illipſe aualekkotâvoſe; uamnē-tuartok, uangalo tāurſománētuaruma, pāur-nakangāiſſavok (2); uangale pinanga ajord-luïnaiſſauſe (3). 6. Uamnētuangitſok egi-tāurſaràu, ſôrdlo aualekkot padlek, tajmāi-tudlo katterſorarèjt kerſſugallugidlo ing-nermut, ikumatidlugidlo (4). 7. Uamnē-tuaruſe, okauzikalo illuvſinētuarpeta, ſu-mik tâva piomarſavſinik tukſiaritſe, tunni-nekaiſſauſilo. 8. Mattominga Atátanga uſſornarſinekarpok, ajungitſulliangàráng-auſe, ajokærſugaralluſilo piſſoauſe. 9 Sôrdlo Atátam aſſauánga, tajmatōg aſſavi-auſe; aſſennirſuſimnētuaritſe. 10. Pek-korſaka malleroaruſigit, aſſennirſuſimnē-tuaiſſauſe, ſôrdlo Atátama pekkorſèj mal-leroarika aſſennirſúſianētuardlungalo. 11 Tamakkoninga okallukbigāuſe, tipeitſu-tiga illuvſinētuarkudlugo, tipeitſúſerſilo namakſidluïnarkudlugo. 12. Terſa in-neiziſiga, illavſinut aſſakudluſe, ſôrdlo as-

ſag-

(2) Ajungitſulliangāiſſavok.

(3) Ajungitſulliarſinnāungilaſe.

(4) Att. Matt. K. 3. v. 10. K. 7. v. 19.

ágivſe. 13. Aſſenningnerrurſokangilak mãitomit, aſſarſæne pivdlugit tokotájunarſomit. 14. Ikingutigãuſe, pekkorâka mallikuſigit. 15. Kivgænnik taïonaiſſærpauſe; nalekkame ſullirſèj kivgab ællumagit; illipſile ikingutinnik táïgivſe, Atátamnit tuſſækkamnik tamannik nællyingnærſinavſe. 16. Illipſe kennerſimangiauſinga, uangale kennerſimoauſe (5), aungitſulliariartorkudluſilo, ajungitſulliæilo étuarkudlugit; ſumik attimne Atátamit ukſiaruſe tunnikudluſe. 17. Tamakkoinga innéppauſe, illavſinut aſſakudluſe. 18. Sillam innueeſa (6) umigipaſe, nælluráràunaſe (7), umigikâránga illivſinit. 19. Sillam innueeſa illegiguniſe, ſillam innueeſa illætik aſſakæjarpèjt; ſillable innueeſa lleginginamiſe, uangale ſillam innueenit kenneravſe, tajmãitomik ſillam innueeſa umigâſe. 20. Okauzera erkajniarſiuk, karbigángavſe (8): *Kivgak angnerrungiak nalekkaminit.* Kenugiguninga (9), tajnatõg kenugiomariáſe; okauzera mallituniko, okauzerſe malliſſegættõg. 21. Tamakkoningale tamannik piomarpáſe attera pivd-

(5) Att. Matt. K. 4. v. 18-22. K. 10. v. 1-5.
(6) Opingitſut, angnerrurſomik Jödit.
(7) Erkajniaritſe.
(8) K. 13. v. 16.
(9) Nagliuktitſuglunga.

pivdlugo (10), audlartitsirsiga ilirsaringi
namiko. 22. Okallukbigiartungikuvtik
ajortekangitsut (11), mánale ajortitik pait
siſikſamik ſumigloneet pinnerſarſinnāung
idluï narpèjt. 23. Uamnik umigirſul
Atátagatōg umigivià. 24. Akkornænn
adlæn uſſornartulliangitsèjnnik (12) uſſor
nartulliangikuma, ajortekaiſſengikallóar
tut; mánale tekkogallóarèjt, tajmāidluti
uangalo Atátagalo umigátiguk. 25. (Taj
maëſiſſegángale) okauzek inneiziſèjnne ag
lekſimarſok erkókudlugo, imāitok (13)
Pingikivtik umigánga. 26. Okallukikſar
torle, Atátamit audlartitekſara illivſinu
tikiukune, tāurſoma annerſáb ſegluſuïtſub
Atátamit pirſub, okautigiſſauánga. 27. I
lipſile okautigiſſégiauſingatōg, iſuanit ille
gángauſinga.

KAP. 16.

Amatōg Jeſuſe ajokærſukkæne okallukbigèj.

Tamakkoninga okallukbigigallóariv
mammieitſekkonnaſe. 2. Kattiſimaubing
nit anniſitſomarpáſe (1); aſſukiak nedliu
ſoma

(10) Okautigángauſinga.
(11) Ajortekavſángitſut.
(12) Ajugèjnnik.
(13) Davidim ivngerutèjne.
(1) Illegeenguermingnit auikſaromarpáſe.

omarpok, illivſinik tokotſirſut, Gude ta-
mattominga kivgartorbigiſugiſſauǽt. 3.
Tajmaillioromarpáſilo, Atátarloneet uang-
loneet ilirſaringinamiſiguk. 4. Tamak-
oningale okallukbigigivſe, nedliupet, eŕ-
aïkudluſigit, tajma okarbigígivſe; iſua-
idle tajma okaungikivſe, nejoravſe. 5.
Mánale audlartitſirſimnut audlarponga, il-
ivſinidle ima aperſornekangilanga: Su-
nut piſſauit? 6. Tamakkoningale okal-
ukbigángavſe, umætiſe allieiſungâlerput.
. Opernartomigle okaupauſe: Illivſinun
lluarpok, audlaram; audlangikuma, o-
allukikſartub (2) omiſſengiláſe; audlaru-
nale, illivſinun audlartitſomarpara. 8.
Tikiukunilo, ſillárſum innuee nællyung-
ǽrſiſſauèj ajortimik, illuarnermiglo, eŕ-
artornermiglo. 9. Ajorte pivdlugo, oper-
igingimanga (3). 10. Illuarnerle pivd-
ugo, Atátamut audlarama, tekkyſſǽiſſoau-
ingalo (4); 11. Eŕkartornermigle, ſil-
ab mattoma nalegà eŕkartugãumet (5). 12.
ulle okauzikſakangârponga illivſinut, má-
nale

(2) Att. K. 15. v. 26.
(3) Jödit operomanginamik Jeſuſimut, ajortulliang-
ârtut, tamattominga Gudim annerſǽt nællyung-
nǽrſiſſegèj (Apoſt. Sull. K. 2. v. 37. 38).
(4) Illuarallóartok, Jeſuſe tokomigut Atatamun
audlarmet, tajma pirſariakarmet innuït namak-
ſirſudlugit.
(5) Att. K. 12. v. 31.

nale ſiunekarſinnäungilæſe (6). 13. Annerſárle tauna ſegluſuïtſok tikiukune, piſiſſauáſe opernartunnut tamannut; ingminik okallyſſenginame, tuſſækkaminigle okallyſſavok, nedliutukſænniglo okauſſauáſe. 14. Tâurſoma uſſornarſiſſauánga (7), pimnit piſſegamiuk okautigirſekſe illivſinut. 15. Atátama pee tamáſa pigâka; tajmâitomik okartonga: Pimnit piſſauà okautigirſekſe illivſinut. 16. Killamik tekkyſſengilauſinga, ámalo killamik tekkyomarpauſinga (8), Atátamun audlarama. 17. Tâva ajokærſugè ſa illèjt ingmingnun ima okarput: Kannong oma okallukbigátigut: *Killamik tekkyſſengilauſinga, ámalo killamik tekkymarpauſinga,* imatôg: *Atatamun audlarama?* 18. Tamanna pivdlugo okarput: Suna okauzeràuk, okalluglune killamik? Okauzià nælluarput. 19. Jeſuſib tâva iliſimagamigit, aperſoromagáne, okarbigèj: Tamanna aperkotigârſe illivſinut, okarama: *Killamik tekkyſſengilauſinga, ámalo killamik tekkyomarpauſinga.* 20. Illomut, illomut okaupauſe: Kijaudluſilo opitſomarpoſe, ſillárſoarmiudle tipeit-

(6) Tuſſarneng ajorpæſe.
(7) Okautigidluaiſſauánga.
(8) Killamik tokyſſégame udlut pingajuánne amo makkiſſaudlune, kingórnalo killalliaromarame tpjma okauzekarpok.

eitſugomarput; illipſile allieiſugomarpoe, allieiſugungnæromarpoſile tipeitſulerduſe. 21. Arnak erniſuktidlune allieiſugràu, ernivikſe nedliumet; nalungiarle erniarángamiuk, erkaïungnærpà nagliungartok, tipeitſungnermik, innuk ernioſinamet nunamut. 22. Illipſiſög mâna alieiſukallóarpoſe, ámale tekkyomariauſe, mætiſe tâva tipeitſuſſaput, tipeitſuſivſiiglo arkſárnekaiſſengilaſe. 23. Udlorlo áivna nedliupet, ſumik aperſyſſengilaunga. Illomut, illomut okaupauſe: Sunik Atátak attimne tukſiarbigiguſine, tunniomarpáſe. 24. Sulle tukſiangitſoſe atimne; tukſiaritſe, piſſauſe tâva, tipeitſugüi narkudluſe. 25. Tajma arſerſöutinik okallukbigſgivſe; nedliutſomarporle, rſerſöutinnik okallukbigiſſæromaravſe, tátamnigle okaudluï naiſſoauſe. 26. Udok tauna tukſiaiſſauſe attimne; okarbigngilauſilo (9), Atátamnut tukſiutſomaudaſe; 27. Atátab nangminek aſſamaſe, ſagauſinga operdluſilo, Gudimit pirſonga. 8. Atátamin annirſonga, nunamudlo ivdlunga; ama nuna kemegomariara, tátamun audlardlunga. 29. Ajokærſugſa tâva okarbigæt: Mâna okallugluï narötimmè, arſerſöumiglo okallungilatit.

30.

(9) Nællunæriakangilak illivſinut.

30. Mâna nællyungnærpautigit, tamáſa iliſimagetit aperſoriakaratidlo; tajmāitomik operpogut, Gudimit pirſotit. 31. Jeſuſim akkièj: Mâna operpoſe. 32. Attà, nedliutſomarpok, mánalo nedliuſimalerpok, tamàuſe ingmikôrtardluſe ſiammartiſſauſe, kiſſingordlungalo kemeiſſoauſinga (10); merſa kiſſimēngitſonga, Atátam illegimanga. 33. Tamakkoninga okallukbigígivſe, uamne erkikſínekarkudluſe. Sillárſoarme nagliugomarpoſe, tupedleritſile, ajugāugama ſillárſoarmut.

KAP. 17.

Jeſuſe tukſiartarpok Atátaminut.

Tamakkoninga Jeſuſe okarame, killangmut ardlordlune okallukpok: Atátang-à! Mâna nedliupok (1): Erneret uſſornarſiùk, ernerpittōg uſſornarſikudlutit (2); 2. Sôrdlo nalegangortiket innungnut tamannut, tamáſa tāurſomunga tunnirſetit tāurſoma tunnikudlugit innurſumik nâkſāungitſomik. 3. Innurſutikſarle nâkſāungitſok terſa: Iblit iliſimaudlutit Gudiudluartótuāurſotit, audlartitedlo Jeſuſe Kriſtuſiurſok (iliſi-

(10) Att. Matt. K. 26. v. 56.

(1) Tokovikſara nedliutilerpok.

(2) Att. K. 12. v. 23. K. 13. v. 31. 32.

iliſimaudlugo). 4. Nuname uſſornarſig-
ivkit; uamnudlo ſullikorſet namakſigiga.
5. Atátang-à! Mâna illingne uſſornarſini-
angatõg kaumarſomik, pigigallõamnik il-
ingnētuarama, ſillárſoakangikadlarmet. 6.
Atternik (3) nællyungnærſipaka innuït, u-
mnut tunniurſetit (kennikketit) ſillarſum
nnueenit (4); pigigallóaretit, uamnudlo
unniuſimauetit, okauziſidlo taukoa puï-
ngikèjt. 7. Mâna nællungilèjt, tamáſa
unniurſetit uamnut, illingnit pirſut. 8.
Okauzit, uamnut tunniurſetit, tunniunav-
kit taukonunga; operallugidlo pièjt, illo-
nudlo iliſimaleránga, illingnit pirſonga,
perdlutiglo, audlartikingma. 9. Tauko
ukſiupaka; ſillárſum innuee tukſiungila-
a (5), tunniurſetidle uamnut (tukſiupaka),
blit pigángaukit. 10. Pikalo tamáſa pig-
ëtit, piſittõg tamáſa pigâka; taukonung-
lo uſſornarſionga. 11. Uangalo nuna-
nētſungnælerponga, okkole ſulle nunamē-
ut, uangalo ornikpagit. Atátang ajung-
ſuïnartórſoang-à! ſernigigit atterne (6)
unniurſetit uamnut, atauziokudlugit, ſôrd-
o uaguk. 12. Nuname nejoravkit, ſer-

(3) Ajokærſutingnik.
(4) Ajokærſukkaka uamnun opertut.
(5) Tajmâitunnik tukſiuſinnâungilaka, nauglo tuk-
ſiutſomauaka ſâtinekarkudlugit.
(6) Ajokærſutingne.

nigígika atterne; uamnut tunniurſetit pârígika, taukonangalo tammartokangilak, kittôrnak tammartukſak kiſſime (tammarſimavok) (7), aglekkæt (8) erkókudlugit. 13. Mánale ornikpagit, tajmalo okalluglunga ſulle nunamêtidlunga, tipeitſutiga pigidluĩnarkudlugo okkoa illumingne (9). 14. Okauzernik tunnigika; ſillárſublo innueeſa (10) umigigèjt, ſillárſum innuee illegingimætik, ſôrdlo uangatôg ſillárſum innuee illegingilaka. 15. Okko nunamit pærkudlugit illingnut tukſiangikallóarponga, ajortomidle ſernigikoaka illingnut. 16. Sillárſum innueeſa illegingilèjt, ſôrdlo illeginginiángatôg ſillárſum innueeſa. 17. Segluſuĩrſutingnik (11) illuarſarkit; okauziſit opernartôuput. 18. Sôrdlo nunamun audlartikingma, tajmatôg audlartiniaka ſillárſoarmut. 19. Uangalo nangminek taukonunga illuautikſâuniarponga (12), taukotôg illuarſægâulerkudlugit opernartomik (13). 20. Okkoĩnædle tukſiungilaka,

(7) Judaſe piſitſirſikſe piâ. (Att. Matt. K. 27. v. 5).
(8) Davidim ivngerutêjne.
(9) Okkoa tipeitſutigidluĩnarkudlunga.
(10) Jödit opingitſut.
(11) Ajokærſutingnik opernartomik.
(12) Innuvonga ajokærſorniaruglugit kéſalo tokutigiomaudlugit.
(13) Kivgartorbigidluarkudlunga.

ka, uamnudle opertukſæt okkoa okauzee-
nik (tukſiuniaka); 21. Tauko tamáſa a-
auziokudlugit, ſôrdlo iblit Atátak uam-
nêpotit, uangalo illingnêponga, taukotôg
tauziokudlugit uavtingne; ſillárſum in-
nuee operkudlugit, audlartikingma. 22.
Uſſornartorlo uamnut tunniurſet, tunniu-
rigatôg taukonunga; atauziokudlugit,
ôrdlo atauziovioguk; 23. Uanga tau-
konánêtuardlunga, iblidlo uamnêtuardlu-
it, atauzimun étukſâudluarkudlugit (14),
illárſublo innueeeſa iliſimakudlugo, aud-
artikingma, taukolo aſſagetit, ſôrdlo as-
agingma. 24. Atátang-à! Uamnut tun-
iurſetit (15) uamnêkoaka nejukkamne; us-
ornarſúſera tekkotuï narkudlugo, tunniur-
et uamnut, aſſagangma ſillárſoak tungavi-
erſinago (16). 25. Illuartuïnartórſoang
Atátang-à? Sillam innueeſa ilirſaringiniá-
it, uangale ilirſarâgit, okkoatôg iliſimag-
ét, audlartikingma. 26. Atterniglo o-
aupaka (17), ámalo tamattominga okaut-
omariaka; uamnut aſſennirſúſit taukoná-
nêtuarkudlugo, uangatôg taukonánêtuard-
unga.

(14) Atauzimik iſumakarſinnardlutik, atauzênarlo a-
jokærſutigallugo.
(15) Opertitetit.
(16) Pingorſimangikadlarmet.
(17) Att. v. 6.

KAP. 18.

Jesuse Judasib pisimago, kingarsortèjsa tiguniarpæt. v. 1-11. Kelersordlugolo Pellesiúnermun audlarupæt. v. 12-18. Tersane kiglisiornekardlunilo unatarnekalerpok. v. 19-24. Pelib missiutigâ. v. 25-27. Pilatusimun audlarupæt, tâursomalo kiglisiorkârdlugo ipperaromagallóarâ. v. 28-48.

Tamakkoninga Jesuse okallungnek sorârame, anniok (1) ajokærsukkæne illegallugit, kôgeitsiab Kedronmik attiglum igdloanut pivdlune; nautsêvik uangalógak tersanêtok, tersunga iserpok ajokærsukkæne illegallugit. 2. Judasible pisitsirsæt nautsêvik tauna nællunginià, kapsêrsoarnik tersunga Jesuse ajokærsukkænilo katterssortarmeta. 3. Tâva Judasib sórsuktorpérksoït, Pellesiúneridlo kivgèjt, illeksarángamigit, tersunga piok, nennerôursirsartut, kodlilirsartudlo, sekkolirsartudlo illegallugit. 4. Jesusib tâva, kannok pisségæne, tamása nællungikallóaramigit, annivdlunilo okarbigèj: Kina ujarpisiuk? 5. Akkiæt: Jesuse Nazaremio. Jesusib pièj: Uangâvonga. Judasible, tâursominga pisitsirsub, mersa nejorièj. 6. Tâva okarbigángatik: *Uangâvonga;* kingomun audlardlutik nunamut nivérput. 7. Ama tâva kiglisiorièj:

(1) Iglorpérksoarnit Jerusalemmit.

èj: Kina ujarpisiuk? Okarpudle: Jesuse Nazaremio. 8. Jesusim akkièj: Uangâursonga okaukallóarivse; uanga tâva ujarusinga, makko audlarlit! 9. Erkókudlugó okauziâ ivna (2): *Tammartokangilanga uamnut tunniursarnik.* 10. Simon-Pele tâva pænnakarame, tauna amuâ, Pellesiúnerublo kivgà pænnâupà, siutéjardlugolo tellerpiæt tungànik. Kivgarle tauna Malkusiming attekartok. 11. Jesuse tâva Pelimun okarpok: Pænnet innânut manguniarûk (3). Ervnguſim immà, Atátama tunniursâ uamnût, tâva imisengilara (4)? 12. Tâva innuïérksoït sórsuktudlo nalegâuneræta (5), 'Jödidlo kivgèjsa, tamarmik Jesuse tiguæt kelersordlugolo. 13. Annasimudlo, Kaifasib okiok tâivna Pellesiunerrursub sekkianut, pisikârpæt. 14. Tersâivnale Kaifase Jödinnut okaursirsok, illuartok unnerdlugo, innum atauzib innuïêit tokutigipagit (6). 15. Simonib Pelible ajokærsukkablo adlab Jesuse mallikpæk; ajokærsugarle tauna tekkornartâunginame Pellesiúnermut, Jesuse iserkatigà

(2) Kap. 17. v. 12.
(3) Pôminut mangule.
(4) Annernartut, Atátama pekkorsêj uamnut, attorsinnâuaka.
(5) Sekkuglit sórsukatigeet taukoalo nalegauneræta.
(6) K. 11. v. 50.

Pellesiúnenerum iglorsoánut. 16. Pelile isertarbiub sillatánētok. Ajokærsugak aipa, tauna Pellesiúnermut tekkornartāungitsok, tâva anniok, arnarlo isertarbiub pârsirsâ okallukbigà, Pelilo isertipà. 17. Arnable tāursoma, isertarbiub pârsirsæt, Pele okarbigà: Iblittōg innub tāursoma ajokærsugaringinerpátit? Akkià: Tajmāingilanga. 18. Kivgædle sakkirsikfædlo tersanētuartut, aumænnudlo ingnek ikumatikæt, kejærserdlutiglo, kejanakánget; Pelile kejærserniardluniſōg senniænnētuariok. 19. Jesuse tâva Pellesiúnerub kigliſiorpà ajokærsugèjnik ajokærsutániglo. 20. Jesusim akkià: Innuït nellinginæt tussartidlugit okalluktartonga, iliniartarbingme nalekbingmilo nungudlugit ajokærsoïniartonga, tersunga Jödit nellinginarnit katterſortarmeta, terdlingænnidlo okallungniangidluï nartonga. 21. Saag kigliſiorpinga? Uamnik tussartut, kannong-étunnigloneet okallukbigángavtik, kigliſiorkit! Okauzika taukoa iliïmauèjt. 22. Tajmale okalluktidlugo, kivgæt nejortun illæta Jesuse erksârpà, okalluglune: Pellesiúnek tajma akkiſlaviuk? 23. Jesusib sâpa: Okauzerdlukuma, sukutsia ajorpa, nælluné-jaruk; illuartomigle okallukuma, sudlutit erksârpinga? 24. Annasib kelersimarsok

aud-

audlartikâ Pellesiúnermut Kaifasimut. 25. Simon-Pelile tersanêtuarpok kejærserniardlune. Tâva okarbigæt: Iblittôg tâursoma ajokærsugaringinerpâtit? Missiarpok okalluglunilo: Tajmâingilanga. 26. Pellesiúnerub kivgèjsa illæt, mersa Pelib siutéjægæn igdloa, okarpok: Nautsêvingme nejoret, tekkogallóarivkin ilà? 27. Pele tâva ama missiariok; erngêinarlo tukingarsuglin angutiviæt kardlorpok. 28. Tâva Jesuse Kaifasimit audlarupæt iglórsoarmut erkartôursivingmut, mersa udlâugallóarmet. Iglórsoarmudle erkartôursivingmun isingilæt ippegâukonnatik (7), Paasketyssêgamik (8). 29. Tajmâitomik Pilatusim annivigèj, okalluglunilo: Suming arksoarnartomik innung una passiktiutigâïsiuk? 30. Sâpæt okalluglutiglo: Pinerdluktórsôungipen una, illingnut pisissengikallóarikput. 31. Pilatusib tâva okarbigèj: Illipse pigisiuk, inneizisisilo malliglugit erkartôukisiuk. Jödit tâva okarbigæt: Innungmik tokotsinek saperpogut; 32. Jesusim okauzià erkókudlugo, nællunærame, kannong-étomik tokyssegêne (9). 33. Pilatuse tâva iglomut erkar-

(7) Arksoarnaisseſugallutik, iserallóarunik Pilatusib nællursum iglóanut.
(8) Paaskesiordlutik sauârak nerrisiegamiko.
(9) Att. Matt. K. 20. v. 19.

tôurſivingmut ama iſeriok, Jeſuſilo ká-kudlugo okarbigà: Jödinnut kongiovit? 34. Jeſuſim akkià: Illingnik tajma okar-pit? Adlædloneet tajma okautiginerpánga illingnut? 35. Pilatuſib ſapa: Jödioner-pik uanga? Erkardlivit Pelleſiúneridlo u-amnut piſipátit; ſullirſotit? 36. Jeſuſim akkià: Nalegáviga ſillamit mattomanga éng-ilak (10); ſillamit mattomanga ékallóarpe nalegáviga, kivgama ſernigiſſegallóaránga Jödinnut piſitâukonnanga; mánale naleg-áviga terſanga éngilak. 37. Pilatuſib tâ-va okarbigà: Kongiovimmè? Jeſuſib ſâ-pà: Tajmamè, kongiovonga. Innung-ordlungalo nunamut pirſonga, ſegluſuïr-ſut okautigikudlugo. Segluſuïrſumin é-tub nipiga tuſſararà (11). 38. Pilatuſim okarbigà: Sunamè ſegluſuïrſut? Tajmalo okarame, Jödinnut ama anniok, okalluk bigallugidlo: Una pitlægekſâuſugingilar uanga (12). 39. Illerkokarpoſile, Paaſki me uamnit tunnínekaiſſaudluſe parnærſi majungnælerſomik; una Jödit Kongiæ mâna ipperarkoviſiuk uamnut? 40. Tâ va nungudlutik ama nibleriput, okalluglu tik

(10) Nalegávigtut nunamêtotun éngilak.

(11) Ajokærſúmut opernartomut nalegoſuktut, o kauzera nalengniararæt.

(12) Paſſiſângidluï narmet uamne, pingitſôſugára.

ik: Taunâungitsok, Barrabasile (piomaurput); Barrabasile pejaïrsôursok.

KAP. 19.

esuse Pilatusim amêjarkoâ. v. 1-3. Ipperarniardlugolo kêsa tokokoâ. v. 4-16. Sennerutilingmut kersungmut ivertipæt. v. 17-24. Arne tupedlersipâ. v. 25-27. Tokovok. v. 28-30. Timmâ akkartidlugolo illiæt. v. 31-42.

Pilatusib tâva Jesuse piâ iperartidlugolo (1). 2. Sórsuktukfædlo kakidlarnekotâurpæt (2) perdlâjdlugit niakorutikfamik pilliput, niakoânudlo illivdlugo, annorâmiglo ukpadlârikfomik kadleriæt, okalluglutigo: 3. Pidluarkonnarfillæn oma Jödit Kongiæt (3)! Erkfârdlugolo piæt. 4. Pilatuse tâva ama anniviok, okarbigallugido: Arèin-à! Illivsinun annisipara ilisimaudluse, pirsôtisinnâungidluï'nariga (4). 5. Jesuse tâva anniok niakorutekardlune katidlarnekotâursænnik, kallipâmiglo aukpadlârikfomik attisimaudlune. Okallukpigèjlo (5): Arèin-à! Innung una (6)! 6. Tâva

(1) Amêjarkudlugo.
(2) Att. Matt. K. 9. v. 16. narkigutâ (14).
(3) Att. Matt. K. 27. v. 29.
(4) Pingisugiginnariga.
(5) Pilatusib.
(6) Innukulungoang âsit, imaloneet: Tekkuysungnarsillæn una!

Tàva Pellesiúnerit kivgædlo tekkogamiko, niblerkàut, okalluglutik: Kikiektorùk, kikiektorùng una kersungmut sennerutilingmut! Pilatusim okarbigèj: Illipse pigisiuk kikiektordlugolo, uanga pingitsuïnausugángavko. 7. Jödin akkiæt: Inneizisekarpegut, tamakkolo inneizisivut malliglugit tokotekseinàvok, ingme Gudimut erneritidlune pigame. 8. Okauzek tamænna Pilatusib tussaramiuk, siorangàlerpok. 9. Iglomudlo erkartõursivingmut ama iserïok, Jesusilo okarbigà: Sumit pivit? Jesusible akkingilà. 10. Pilatusib tâva pià: Akkiomangilinga? Kikiektorkoginnãugallóarivkit audlarkoginnãugallóardlutidlo nælluvinga? 11. Jesusib sâpa: Piginnãungidluïnarallóaringma, píkanga (7) tunnínekangikuït pirsãunermik; tajmãitomik uamnik illingnut pisitsirsok ajortekarnerrovok. 12. Tamattoma kingórnane Pilatusim audlarkoniarallóarpà. Jödidle niblerput okalluglutiglo: Una audlarkoguko (8), Kejsere (9) tâva assarsaringilet. Kongiomatlartok nellinginak Kejserimun akkerartorpok. 13. Okauzek tamanna Pilatusib tussaramiuk, Jesuse annisipà, ingidlunilo erkartõubingmut

(7) Killangmẽtomit Gudimit.
(8) Ipperarkoguko pinago.
(9) Kongiúnek.

nut ivksiavingmut, ujaralingmik taïrsamē-
omut, Ebræridle Gabbatamik taïrsaræt.
4. Udlok mersa opellungârsarbik Paaski-
nut (10) nedliupok, udlublo nællunærkota
rbaningungajengmet, Jödinnun okarpok:
rèit, tersa Kongerse! 15. Nibierpud-
e: Pærle, pærle! Kersungmut sennerutī-
ngmut kikiektorûk! Pilatusim okarbigèj:
Kongerse kikiektysſauiga? Pellesiúnerit sâ-
æt: Adla kongigingilarput, Kejsere kis-
enne. 16. Tajmāitomik pisipà tauko-
unga, kikiektorkudlugo senningarsomut.
esusile tiguæt (11), audlarudlugolo. 17.
Kikiektorbiksilo ersukpà, annivdlunilo (12)
unamut piok, Niakôrnamik taïornekar-
omut, Ebræerit Golgatamik taïrsarángar-
uk (13); 18. Tersane kersungmut senne-
utilingmut kikiektorpæt, adlæktōg mard-
uk pimivdlugik, sennilereekſarpèjt, Jesu-
le akkornængnētidlugo. 19. Taïutik-
arle Pilatusim aglekà, senningarsomudlo
vertidlugo. Imale aglekſimarsok: Jesuse
Nazaremio Jödit Kongiæt. 20. Taï-
tikſak tamanna tâva Jödit kapseen attuar-
æt, Jesusib kikiektorsimavià kannikánget
iglor-

(10) Paaskikſab tuglia.
(11) Sorſuktukſæt.
(12) Jeruſalemmit.
(13) Att. Matt. K. 27. v. 33.

iglorpérkſoarnit; aglekſimarſorlo Ebræ-
rit, Grækeridlo, Romiudlo okauzeennik
21. Tâva Jödit Pelleſiunertèjſa Pilatuſe
okarbigǽt: Ima aglekkénnæk: *Jödit Kon*
giǽt; imennale aglegit: *Jödit Kongigigǽ*
ne, nangminek unnerſok. 22. Pilatuſib
ſâpej: Aglekkaka aglekſimauaka (14). 23
Sórſuktukſæt tâva Jeſuſe kikiektorſimaga-
miko, annorèj pièjt, augoardlutiglo ſiſſa-
mannut nâpartordlugit, illudliatõg pimi-
ǽt; illudlerle tauna killukarane nuïrſæg-
ãurſok tamarme pàuanga aglǽt. 24. Ing-
mingnut taimãitomik okallukput: Auing
iſſigo una, immerardlutale piniartigó, im-
miarſirſub kiſſime pigikudlugo! Aglekkæ
erkókudlugit (15), ima okartut: *Annorãr*
ſaka augoarpèjt ingmingnut, illudligalo im
merautigǽt. Tajmailliorput ſórſuktukſæt
25. Jeſuſible kikiektorbiǽt ſennianētuar
tut arnà, arnædlo kattængutà Maria Kleo
faſib (nullia), Marialo Magdalena. 26
Arne tâva Jeſuſib tekkogamiuk, ajokærſug
arlo aſſarſe ſennianētok, arne okarbigà
Arnang-à! Arèit, terſa erneret! 27. King
órna ajokærſukke okarbigà: Arèit, terſ
ærnet! Terſangãinarlo ajokærſukkab tãur
ſoma ingminut piſipà. 28. Kingórna, Je
ſuſin

(14) Aglekærpaka tajmãiſſerſut.

(15) Davidim ivngerutèjne.

ûsîm iliſimagamigit tamâſa namakſiſimag-
llóartut, aglekkæn erkókudlugit (16), o-
arpok: Imeroſukponga. 29. Nappar-
ak merſa terſanêtok ſêrnartomik immalik.
Miluartorle immerpæt ſêrnartomik. Yſopi-
nudlo (17) kappupæt, karnánudlo piſid-
ugo. 30. Jeſuſib tâva ſêrnartok imera-
niuk, okarpok: Namakſiok; niakilo okud-
ugo, annerningárpok. 31. Tâva, opel-
ungarſarbiomet udlok tâivna, timmèjt
enningarſomêtuarkonnagit Sabbátime, Sab-
átikſak tâivna angiſſekánget, Jödit Pila-
uſe inneppæt, taukoa ſaurngeet navlor-
udlugit, pærkudlugidlo (18). 32. Sór-
uktukſæt tâva kikiektorſimakatæk ornig-
ugik, ſiurdliublo aipædlo ſaurngækik nav-
orpèjt. 33. Jeſuſimudle pigamik, tokung-
ugallóartorlo tekkogamiko, ſaurngee nav-
ungilèjt. 34. Sórſuktukſædle illæta ſen-
erà kallugirſamik angmarpà, erngerdlu-
k tâva auk imerlo terſanga kôlerpuk. 35.
ſigirſublo tamanna okautigigà, okauziálo
pernakàu; taunalo iliſimavok, opernar-
omik okalluktok, illipſe operkudluſe. 36.
ajmáëſeralloartorle, aglekkæn erkókud-
lugit

(16) Tajmâitut pivdlugit aglekſimaviok Davidim ivng-
erutèjne.

(17) Ajaupirſamut Yſopim (orpitſiam) aualekkotèjſa
illænnut.

(18) Senningarſomit akkartikudlugit.

lugit (19): *Sàurngee navlornekaiſſengilæt* 37. Adlættõg aglekkæt ima pimmiput (20) *Kappirſamingnut taguſaromarput.* 38. Kingórnale Joſefib Arimatæamit pirſub (Jeſuſim ajokærſugarángane, nauglo nællunærane, Jödit erkſigángamigit) Pilatuſe Jeſuſib timmánik kenuvigà, pærkudlugo (21) Pilatuſib tâva akkoerángane, Jeſuſib timmà pæriartorpà (22). 39. Nikodemuſile tãivna ſiornãumet unnuarſiordlune Jeſuſimut pirſok (23), tikiunioktõg, Myrrædlo (24) Aloïdlo (25) akkunekſimarſut, tedlimannik ungnirſarkattartut okemẽidlutætut okemẽitſigirſut, nekſardlugit. 40. Tâva Jeſuſib timmà piæk, annorârſænnudlo ſâtunnut imupæk, tipigikſautinniglo pimmivdlugo, Jödin illerkoænnik, illirſirſarángeta. 41. Nautſêvigle kikiektorſimaviæn erkánẽtok, nautſêvingmilo illivertâkariok, ſulle attornekangiſẽinartomik. 42 Terſunga Jeſuſe illiæk, Jödin opellungârſarbiæt pivdlugo, illivek tauna kannikánge

KA

(19) Moſeſim aglegèjne.

(20) Sakariaſim aglegèj.

(21) Senningarſomit akkartitſomaudlugo.

(22) Akkartitſartorpà.

(23) K. 3. v. 1. 2.

(24) Att. Matt. K. 2. v. 11. narkigutà (9).

(25) Nãurſut tipigikſut.

KAP. 20.

esuse tokorsunnit makkipok sarkomerdlunilo Maria Magdalenamut. v. 1-18. Ajokærsukkaminudlo. v. 19-31.

Udludle siurdliænne (1), udlâkut sulle târnet, Maria Magdalena illivermut piok, jararlo illivermit pærsimarsok tekkoà (2). Tâva akpadlune Simonimut Pelimut, jokærsukkamudlo adlamut, Jesusim assarnut, piok, okarbigallugiglo: Nálegak udlarupæt illivermit, sumudlo illinerpæt ælluarput. 3. Pele tâva ajokærsugarlo pa annivdlutik illivermut pipuk. 4. Taangmigle akpakatigeekpuk, ajokærsugle aipa Pelimin okillanerrogame, siurdudlune illivermut piok. 5. Illóanudlo oarame, annorârsæt sâtut (3) tersanêtut kkoèj, iseranile. 6. Tâva Simonib Pe- mallingniktub tikipà, illiverlo iserbiggamiuk, annorârsæt sâtut ingmikun-étut kkoviéj; 7. Annorâminerlo niakoánut mat-

(1) Att. Luk. K. 24. v. 1.

(2) Att. Matt. K. 27. v. 60. K. 28. v. 2. Mark. K. 16. v. 3. 4.

(3) Jesusim okêrutigigalloee.

mattugiſimagalloak annorârſæt ſâtut ſenni-ænnēngitſok, ingmikudle koglukterſimarſok tekkoà. 8. Tajmāitomik kingórna ajokærſugak aipa, ſiurdliudlune illivermut pirſok, iſerioktōg, tekkungniglunilo operpok; 9. Sulle aglekkæt, tokorſunnit makkitſomartomik okauzekartut, nællugamikit. 10. Ama tâva ajokærſukkæk illamingnun angerdlaripuk. 11. Mariale illerrut ſillatánētualerdlunilo kijavok; kijagame illerrum illóanun itſoarpok. 12. Engeliglo mardluk kakortunnik annorâglækivk ſiarſuk tekkoæk, atauzek niakoæn innáne aipálo iſigèjſa innænne, Jeſuſib timmæi innigigalloáne. 13. Taukoalo okarbigæk: Arnak! Saag kijavit? Sâpæk: Nalegára audlarumarſuk, ſumudlo illinerpæt nællugavko. 14. Tajmalo okarame, keviarpok, Jeſuſilo terſanētuartok tekkoà merſa Jeſuſioſugingikà. 15. Jeſuſim okarbigà: Arnak! Saag kijavit? Kina ujarpiuk? Nautſévilliortôſugángamiuk okarbigà: Nálegak, audlarukuko, ſumun illiget, nællunærbiginga, eit? piartoromarpat tâva. 16. Jeſuſib pià: Maria! Keviarlune tâva okarbigà: Rabbuni, imēipok Ajokærſóïrſok! 17. Jeſuſim okarbigà Aktoriaràunanga, ſulle Atátamnut pauong

nang

nanginama (4); Kattængutikale (5) ima o-
karbigiartorkit: Atátamnut Atátavſinud-
o, Gudimnudlo Gudivſinudlo pauongna-
omarponga. 18. Ajokærſukkædle Ma-
iab Magdalenab okautſartorpèj, Nálegak
ekkogamiuk, tajmalo okarbigigáne, un-
nerdlune. 19. Tâva udlok tāivna, udlut
iurdliǽnne, unnulermet, ajokærſukkæt
attiſimameta, mattutiglo parnǽrſardlugit,
ödit erkſigángamikit, Jeſuſib tâva tikipèj,
kkornǽnnētualerdlunilo okallukbigèj:
idluarkonnarſiſitſe! 20. Tajmalo oka-
ame, arkſænilo ſennerkilo niptarpèj tau-
onunga. Tâva ajokærſukkæt tipeitſungâ-
erput, Nálegak tekkogamiko. 21. Jeſu-
b tâva ama okarbigivièj: Pidluarkonnar-
ſitſe! Sôrdlo Atátam audlartikánga, uang-
tōg audlartipauſe (6). 22. Tajmalo oka-
ame ſudluarpèj, okallukbigallugidlo: An-
erſáng illuartok pigiſiuk (7)! 23. Iſuma-
ǽrbigirſæſe ajortèjnnik iſumakǽrbigirſāus-
put; iſumakǽrbigingitſæſile ajortèjnnik

(4) Iſigèj erkingniarnermagit (Matt. K. 28. v. 9); tajma pekkongilà Jeſuſib, unikkonnago terſane, kingórna ama tekkokigomarmane killalliartinnane, tuoviorkoále ajokærſukkæt allicisuktut tupedlerſariartordlugit.
(5) Ajokærſukkaka.
(6) Okautigiartorkudlunga innungnut.
(7) Pigileromarparſe, tāurſomalo iliſimarſórſoangortitſomarpáſe.

isumakærbigirsãussengilæt (8), 24. Tomasible, arkanek-mardluk illæta, mardlulliamik táïrsab, nejungikèj, Jesuse tikiumet. 25. Tajmãitomik ajokærsukkæn adlæt ima okarbigæt: Nálegak tekkogikput. Sàpèjle: Arksèjsa kikiektornereet tekkungikuvkit, tikeralo mangungikuvko kikiektornernut, arksækalo mangungikuvkit senneránut, operomangidluï narponga. 26. Udlut tâva arbanek-pingasungormeta, ajokærsugèj ama tersane iserssimarsut, Tomasilo illegigæt. Jesuse, mattut parnærsimatidlugit akkornánnut piok, okalluglune: Pidluarkonnarsisitse! 27. Ama Tomasimun okarpok: Tikeret kaïrsuk, arksækalo kamerdlôrkit; arksetidlo issæktorkit, sennerkamnudlo mangukit; opingitsungnærdlutidlo opersinnàit. 28. Tomasiblo akkià, okalluglune: Nalegára, Gudigalo 29. Jesusim okarbigà: Tomasi-à! Tekkogangma, opertotit; pidluarput opertu nauglo tekkungningitsut (9). 30. Jesuse adlænnik kapseennik ussornartulligallóarioktög ajokærsukkæne irsigitidlugit, mak persækkænne makkonáne aglekssimangit sun

(8) Ajortéjarnekarkorsæse ajortéjaromarpèj Gudlib pekkongitsæsile kingakonnarkángeta ajortéjais senginièj.

(9) Tajma Jesuse killalliarmet kingórnane operia karput tamarmik (Att. 1 Pel. K. 1. v. 7-9).

ſunnik. 31. Tamakkole aglekſimaput o-
perkudluſe Jeſuſimik Kriſtuſiurſomik Gu-
dib niarnánik, akkánidlo innurſutikſarſi-
kudluſe (10) illipſe opertoſe.

KAP. 21.

Ama ajokærſukkæne ſarkomerbigèj nerrikatigallugidlo, v. 1-14. Pele okallukbigà ſiunikſánik. v. 15-25.

Kingórna Jeſuſe ajokærſukkæne ama ſar-
komerbigèj Tiberiaſib teſſérſoæn erkáne
(1); imennale ſarkomerpok: 2. Simon-
Pele, Tomaſilo, mardlulliamik táïrſak,
Natanaëlilo, Kánamit Galilæamētomit pir-
ok, Zebedæuſiblo ernæk, adlæglo mard-
uk ajokærſugèjſa illægik, atauzimētut. 3.
Simonib-Pelim okarbigèj: Karkſuſeriar-
orponga. Sâpæt: Illegiomoautigit. An-
iput tâva, erngerdlutiglo umiàitſiamut
kkiput, unnuarle tamænna ſurſâërput. 4.
Kâuſimalermedle, Jeſuſe teitſib ſináne ki-
ârtok; ajokærſukkædle Jeſuſioſugingilæt.
. Tâva Jeſuſim okarbigèj: Kittôrnango-
ka (2)! Nekkikſakarpiſe? Akkiæt: Nagga.
. Okarbigèjle: Karkſutiſe umiàitſiab tel-
erpiæt tungágut nellukſigit, tâva auliſæg-

(10) Ajokærſutà innurſutigikudlugo iſukaiſſengitſo-
mik.
(1) Att. K. 6. v. 1.
(2) Aſſarſangoaka.

aromarpoſe. Nellukpèjt tâva, auliſægar-pérkſoarnidlo amuneng ajulerièjt. 7. A-jokærſugak, Jeſuſim aſſarſâ, tâva Pelimun okarpok: Terſa Nálegak. Simon-Pele na-legãurſomik tuſſarame, annorârſe ſâtok uïnikune attivà, tammakanginame, imer-mudlo kirkſerdlune. 8. Ajokærſukkædle adlæt umiàitſiakut piput, nuna ungeſigi-ungnæramiko, ablornerit kollinnik ung-nirſarkattangajektutun ungeſikſigàut, kark-ſutidlo auliſækkænnik immaglit kallipèjt. 9. Niügamik tâva, aumæn ikumarſut, ner-piglo kænnut illiſimarſok, timiûrſarlo, tek-koèjt. 10. Jeſuſim okarbigèj: Kaitſiſitſe auliſækkæn illèjnnik terſa tâva amurſavſi-nik. 11. Simon-Pele niüſimagame, kark-ſutit auliſægárſoarnik immaglit kakkipèj nunamut, (auliſækkæn) amerdlarſúſeet mer-ſa arbanek-mardlungnik ungnirſarkattartut arkanek-pingaſudlo (3); nauglo tajma amerd-latigigalloæt, karkſutit alliktungilæt. 12. Jeſuſim okarbigèj: Kajdluſe nerriartoritſe; ajokærſugèjſale nungudlutik aperſornek ſaperpæt: Kiovit? iliſimagallóaramik na-legãurſomik. 13. Timiûrſak tâva Jeſuſib tiguïartorpà, tunniorârdlügolo taukonunga, tajmatõg nerpik. 14. Tamerſa pingajü-

ekſâ-

(3) Imaloneet: Ungnirſun arbanek-pingajuekſæt ar-kanek-pingaſûrſut.

kſánik Jeſuſe ſarkomerſok ajokærſukkami-
ut, tokorſunnit makkiname kingórna.
5. Tâva nerrigamik ſoràramik, Jeſuſe
imon-Pelimun okarpok: Simoni-à! Jo-
aſib (niârna), okkonanga aſſanerrovinga?
kkià: Ap, Nálegak, aſſagivkit nællung-
arma. Okarbigà: Sauangoaka nerriſini-
rkit (4). 16. Ama aipekſánik pià: Si-
ioni-à! Jonaſib (niârna), aſſauinga? Ak-
ià: Ap, Nálegak, aſſagivkit nællungilar-
ia. Tâva okarbigà: Sàuaka pâriniarkit.
7. Pingajuekſánik pià: Simoni-à! Jona-
b (niârna), aſſauinga? Pele (tâva) alliei-
ilerpok pingajuekſánik okarbigimane:
Aſſauinga? Akkiálo: Nálegak, nællurſa-
angidluïnaravkit, nællunginiarmatõg as-
agivkit. Jeſuſim okarbigà: Sàuaka pâ-
iniarkit. 18. Illomut, illomut okau-
agit: Innuſukavit, nangminek keterrur-
erſotit, iſumangniglo audlartotit; utokal-
guïdle, arkſetit iſſæktoromarpetit, ad-
iblo keterrurſeromarpátit, piomangitſar-
udlo audlarutſomarpátit. 19. Tajmale
kallukpok, nevſoïaromagamiuk, kan-
ong-étomik tokukſamik Gude uſſornarſis-
egà unnerdlugo (5). Tajmalo okallung-

(4) Uamnut opertukſæt iſumaginiangoarkit ajo-
kærſordluardlugit.

(5) Senningarſomut kikiektugâuſſamet Gudib pek-
korſâ naleglugo.

nek ſorårame, pià: Mallinga! 20. Pelile keviarame, ajokærſugak Jeſuſimik mallingniktok tekkoà, Jeſuſim aſſarſà, ivna tullortok ſækkeenut unnukut nerriſidlutik, imalo okartok: Nálegak piſitſirſikſet kina (6)? 21. Tauna Pelib tekkogamiuk, Jeſuſe okarbigà: Nálegak, unamè ſukſāua? 22. Jeſuſib ſâpà: Terſanētuarkoguvko tikitſerdlunga (7), ſugáïuk? Iblit mallinga. 23. Tamanna pivdlugo kattængutigeet (8) ingmingnun okauzekalerput: Ajokærſugak una tokyſſengilak; nauk Jeſuſim okarbigingikà tokyſſengitſomik, imale okartok: Terſanētuarkoguvko tikitſerdlunga, ſugáïuk? 24. Terſa ajokærſugak, makkoninga okaurſirſok, makkolo aglekſimauèj; okauziálo opernartok iliſimauarput. 25. Adlædle Jeſuſib ſullirſèj amerdlagallóarkàuttōg, tamakko ingmikôrtardlugit aglengnekaiſſegallóarpeta, iſumakarponga, makperſækkæt tamakkoa aglegekſæt ſillárſoang aglæt tettuliſſegæt. Amen.

(6) Kap. 13. v. 23-25.
(7) Jödit pitlariartoromaravkit.
(8) Operkatigeet.

Apoſte-

Apoſtelit (1)

Sullirſèjt.

KAP. I.

eſuſib killalliarſuſiánik. v. 1-11. Ajokærſugèjſa illegeekſuſiænnik. v. 12-14. Mattiaſiblo Apoſtelingorneránik. v. 15-26.

Oma Teofiluſe (2)! Okauzek ſiurdlek pilara (3) Jeſuſib ſullirſèjnik ajokærſornereeiglo tamannik; 2. Kannok pirſartaralbarmet kangattarbikſe nedliutſerdlugo; udok tauna Apoſtelit (4) kennikkæne okaunanigit Annerſámik illuartomik. 3. Annirtitſungnærame, umarkiglune taukonunga arkomeriok, kapſeennik nællunærkotinnik evſokangitſunnik, taukonunga tekkotinane udlut mardlungnik ungnirſarkattartut,

(1) Jeſuſim audlartitèjſa.

(2) Tamerſa öpertut ſiurdleen illæt.

(3) Evangeliume Lukaſim aglegà iſumauà, tãurſomatõg Apoſtelit ſullirſèj aglekſimagamigit.

(4) Ajokærſukkæne okallugiartorkorſèj innungnut.

okalluglune Gudib nalegaviæt peenik (5). 4. Taukolo atauzimētut nejoramigit, okaupèj, Jeruſalem kemekkonnago, Atátable unnerſõuta naytſerſordlugo, tamattominga-gõg uamnit tuſſartoſe (6). 5. Johanneſe koïrſigallóarmet imermik, illipſile Annerſámik illuartomik koïnekaromarpoſe (7) ipſárugo. 6. Tajmanile kattiſimarſut aperſorpæt okalluglutik; Nálegak, Iſraëlib nalegávia mánakut illuarſiſſauiuk? 7. Sâpejle: Kakugo piſſamet, illivſinut nælluneriakangilak, Atátarle iſumaminik piomarpok. 8. Illipſile Annerſám illuartub pirſaunerà piomarparſe, tãurſoma kollangiſſamaſe; uangalo okautigiſſoauſinga Jeruſalemmilo, Judæamilo Samariamilo tamarme, nunablo iſuanut (8). 9. Tajmalo okallungnek ſorârurſigame, killangmut kangattartipok irſigitidlugit, nuïablo audlarupà erſitſungnærſidlugo. 10. Killangmudlo kangattartok mallengarmarſuk, angutik mardluk kakortunnik annoráglæk (9) ſenniænnēlerſuk; 11. Ima okalluktuk: Okkorſe

(5) Kannok innuït ajokærſyſſegèjt, illegeekſudlo pirſuſiænnik okaupèj.
(6) Att. Luk. K. 24. v. 49. Joh. K. 14. v. 26.
(7) Att. Matt. K. 3. v. 11.
(8) Sillárſoarniut ajokærſorniaiſſauæſe, uamnut eperkudlugit.
(9) Engelik.

orſe angutit Galilæamiut! Saag killang-
nut mallengaviſe? Jeſuſe una illivſinit
angattartok killangmut, tajma uteroma-
iǫk (10), ſôrdlo killangmun audlartok ir-
gigikſe. 22. Jeruſalemmut tâva uterput
akkamit, Oliib kakkánik táïrſamit, kan-
itungômet Jeruſalemmit, Sabbátime kíg-
kbikſartut (11) ungeſikſígirſomik. 13.
eramiglo innimut kalliamut majoarput
erſanêlerdlutik, Pele Jakoblo, Johanneſi-
o, Andreaſilo, Filippuſilo, Tomaſilo,
artolomæuſilo, Mattæuſilo, Jakoblo Al-
æuſib niârna, Simonilo Zeloteſe, Judaſilo
akob kattængutà. 14. Tauko tamarmik
prâratik illegeekſut tukſiarniardlutik ke-
uniardlutiglo (12), arnæn illegallugit,
Iarialo Jeſuſim arnà, tâurſomalo (13) nu-
èj. 15. Udludlo tauko Pele nekoïkpok
okærſukkæn akkornánne, innuït terſane
attiſimarſut merſa arbanelingnik ungnir-
rkattartut amerdlatigingajekpèjt, imalo
kallulerpok: 16. Okkorſe angutit kat-
engutigeen-à! Erkoriakartut aglekkæn iv-
o, Annerſâm illuartum okauzee Davidib
arnágut, erkorniægèj Judaſe Jeſuſimik
tigur-

(10) Udlut naggatikſænne.
(11) Jödit Sabbátime kannitungoamut kiſſienne ingerdlaiſſameta.
(12) Gudimut.
(13) Jeſuſib.

tigurſiniartun unnerſoïrſæt pivdlugo. 17. Illekſarigallóaravtigo kivgakatigallugolo. 18. Taunale piſſiaminik illuangitſomik nautſêvik akkekartipà; nakkaramilo ſêkpok, erdloeelo tamarmik annivdlutik. 19. Tamannalo iliſimauæt Jeruſalemiut tamarmik; tajmāitomik nautſêvik tauna okauzimingne taïrſaræt Hakeldamamik, imēipok, aub nautſêviánik (14). 20. Aglekſimamet makperſækkænne ivngerutilingne (15): *Innà kemegekſā̃ule innukaiſſennanilo! Adlablo ſimnerliuk ajokærſoïrſónerrudlune.* 21. Tajmāitomik, angutit makkoa illegituï narmátigut, Nálegak Jeſuſe anniſidlugo iſertidlugolo uavtine (16); 22. Johanneſib koïrſiviánit pilermet, udlok kangattarbikſe uavtinit nedliutſerdlugo; pirſariakarpok, tamakkoa illæt okaurſikatigiſſēgikput umarſuſiánik. 23. Mardluk tàva ingmikórtipægik, Joſefe Barſabaſimik táïrſak, Juſtuſimiglo attekkoſilik, Mattiaſilo. 24. Tukſiardlutiglo ima okallukput: Nálegak, umatinnik tamannik iliſimarſok, okkoa ardlæk piomarſet nællunæruk. 25. Kivgekſāukudlugo audlartitekſāukudlugolo Judaſe ſimnerdlugo, tauna tajmaëtſungnærmet pivikſa-

(14) Att. Matt. K. 27. v. 5-8.

(15) Davidim ivngerutèjne.

(16) Nuname umatidlugo.

rikſaminudlo (17) audlardlune. 26. Imnerârput tâva, Mattiaſe erkordlugo; nungudlutiglo angerput, Apoſtelinnut (18) arkanelingnut illâukudlugo.

KAP. 2.

Annerſâng illuartok audlartitænnut piok uſſoqnartomik. v. 1-13. Kattiſimarſut Jödit adlædlo Pelim okallukbigèj. v. 14-36. Kapſeet ſâlerput opernermik Jeſuſimut, illegeeglutiglo. v. 37-47.

Pintſim udloee tâva nedliuſimameta, ilegeeglutik tamarmik atauzimêput. 2. Terſangâinarlo ſiurkſûrſub killangmit, ôrdlo annorérſoarmit tikiſikarſôrſoarmit, glo nejugæt tamakerpà. 3. Okædlo ingnikôrtut, ſôrdlo ikuellanerit, taukonunga ekkotiput, nungudlugidlo mibigèjt (1). 4. Tamarmik tâva Annerſâmik illuartonik illumiokalerput, okallulerdlutiglo okauzinnik adlænnik (2), Annerſâm okaluktimatik. 5. Jödidle Jeruſalemmêtut, ingutit Gudimik nâlektut, innungnit tamannit, killam attânêtunnit, pirſut. 6. Siurk-

(17) Siunikſaminut (Att. Joh. K. 17. v. 12).
(18) Jeſuſim audlartitêjnut (Matt. K. 28. v. 16-20).
(1) Kadlernerſok ingnâglerlo arſilliarinerat Annerſâm illuartub, adlænnik ſôrdlo okakartitſomagamigit terſangâinak.
(2) Ilingitſêjnnik (Att. Mark. K. 16. v. 17).

urkſuk tamanna pimet, innuïérkſoït kattiput nællornilerdlutiglo; nungudlutik okàuzertik tuſſaramiko, taukoa attoræt. 7. Tamarmiglo annilârput uſſoruglutiglo, ingmingnudlo ima okallukput: Arèit! Okalluktun okko tamarmik Galilæamiungilæt? 8. Kannongme tâva nungudluta nangminerput okauzerput taukoa attoræt tuſſarparput, erkardlivta okauzerigalloæt, 9. Parterit Mederidlo, Elamitidlo, Meſopotamiamiudlo, Judæamiudlo Kappadoſiamiudlo, Pontuſimiut, Aſiamiudlo; 10. Frygiamiudlo, Pamfyliamiudlo, Ægyptenimiudlo, Libyablo erkânêtut Syrenib tungánit pirſut, Romiudlo tekkornartæt; 11. Jödit Jödidlo innuvtèjt, Kreterit Araberidlo? Uagut tuſſarpavut okko okalluktut Gudim uſſornartoeenik okauzivut attordlugit. 12. Annilârpudle tamarmik nællornivdlugidlo, ingmingnudlo okallukput: Suna tamanna? 13. Illèjdle mitautigallugit okarput: Sillæruſimaput Vinimik tungoſungnitſomik. 14. Pele tâva ſarkomerpok arkaneglit (3) illegallugit, tordlulerdlunilo ima okallukbigèj: Angutin okkorſe Jödit, Jeruſalemmiudlo tamauſi-à! Tamanna nællyungnæiſſauarſe, okauzikalo nalekſigit: 15. Sillæruſimangilæn okko taj-

(3) Att. K. 1. v. 26.

tajmaëtugirſæſe, udlub nællunárkota aitſeit pingaſungormet. 16. Tamerſale Profétib Joelim okauzià: 17. *Gude ima okarpogõg: Udlut kingurdkeet nedliupeta, innuit tamáſa koïomarpaka* (4) *Annerſámnik; erniſilo panniſilo nedliutſomartunnik okallyſſaput, nukakpiartæſilo tekkordlôrnekaiſſaput, ittortæſilo ſinektornekaiſſaput* (5). 18. *Udludle tauko kivgaka angutidlo arnædlo aglæt koïomarpaka Annerſámnik, taukolo nedliutſomartunnik okallyſſaput.* 19. *Uſſornartulliaromarpongalo pàuane killangme, nællunárkotænniglo ſammane nuname, aungmik ingnermiglo iſſerublo pyoánik, pileromarponga.* 20. *Sekkinek tártórſoangyſſavok, anningædlo aungyſſavbk, Nalekkam udlurſárſoa nedliutinago* (6). 21. *Nungudlunile Nalekkam akkánik tajniartok* (7) *annegomarpok* (8). 22. Okkorſe angutit Iſraëlikut! okauzit nakko tuſſarſigit: Jeſuſe Nazaremio, angut Gudimit nællunærdluarſimarſok illivſinut pikkunartulliænnik uſſornartulliænnigo, tajmailliorame akkunèvſine Gudib pekkomane, ſordlotõg nangminek iliſimauarſe.

(4) Piomarpaka.
(5) Siniktidlugit tekkordlôrtiſſauaka.
(6) Att. Matt. K. 24. v. 29-30.
(7) Nalekkamut opertok tukſiardlunilo annekkudlune.
(8) Tamakkonanga erkſinartunnit.

ſe. 23. Tauna tunniumet, Gudib tajmaëtukſâukômane ſiórnagudlo tamanna nællugallóarnago, illipſe tiguarſe, ſenningarſomudlo kikiektorparſe arkſavſinik illuëitſunnik, tokódlugolo. 24. Taunale Gudim umartipà, tokomut anniartitſungnærdlugo, pikſâungidluï'narmet tâurſomunga, 25. Davidib ima okautigimago (9): *Nálegak irſigituï'nariga, tellerpima ſenniane-met aulæjængerkudlunga.* 26. *Tajmâitomik umatiga tipeitſukpok, okaralo kujavok; uünigatô'g* (10) *kaſſuærdluaromariok terdlerornermik.* 27. *Tarniga illiverme kemeisſenginauko* (11) *aurſukſâutiſſennagolo illuartugirſet.* 28. *Akkutikſænnik umanartunnik unnerſoringma; kênarniglo tipeitſugluï'nartiſſauarma.* 29. Okkorſe angutit kattængutigeet! Okallugluï'narſinnâvonga illivſinut Patriarkimik (12) Davidimik, tauna tokudlunilo illirſok, illergvâlo uavtinêmet ſulle tamerſa. 30. Profétiogamile iliſimaudlunilo, Gudim okaukâne illaliurſivdlune okauziminut, Kriſtuſe kinguèjnit innungoromartok unnerdlugo, ivkſiavírkſoânilo ivkſiakudlugo (13); 31. Siórnaguk tâva

(9) Ivngerutimine.
(10) Timiga.
(11) Tokorſunnêtuï'nartiſſenginangma.
(12) Næggovírkſoavtinik.
(13) Att. Luk. K. 1. v. 32. 33.

âva tamanna tekkordlôrpa, Kristusilo to-
korsunnit makkitsomartok okautigà, tarná-
gõg kemeksimangitsok illiverme, uïngálo
isserungitsok (14). 32. Jesuse tauna Gu-
dim umartimago, tamàuta nællunéjãirsuk-
ávogut (15). 33. Tajmãitomik Gudib
ellerpiánut kollarsimagame (16), Atáta-
nidlo unnersugak Annersámik illuartomik
17) pigileramiuk, tamanna tersa tâva tek-
ursarse tussægarsilo koïà (18). 34. Da-
idile killangmut kangattangitsok, imale
kauzekarpok (19): *Nalegára Nalekkam o-
arbigà: Tellerpima tungánut ingitit;* 35.
*Kingarsartingnik illitserdlunga isikkavit
ungmareksèjnnik.* 36. Tajmãitomik Israë-
b kinguèjsa tamarmik ilisimadluaissauæt,
auna Jesuse sennerusikkamut ivertitarse
Gudib nalegangortikà Kristusingortidlugo-
o (20). 37. Tamannale tussaramiko, kib-
ksimalerput umatimikut, Pelimudlo A-
ostelinnudlo adlænnut okarput: Okkorse
ngutit kattængutigeet; Sullissauisa? 38.
Pelib-

(14) v. 26. 27.
(15) Ilisimaudlugo.
(16) Angnerryvsângorsimagame tamannit.
(17) Att. Luk. K. 24. v. 49.
(18) Pisipà uavtinut.
(19) Ivngerutime illænne (Att. Matt. K. 22. v. 43-45).
(20) Nællunéjautigallugolo annaursirsõursok.

Pelible okarbigèj: Sâniaritſe koëkkudluſilo tamàuſe Nalekkab Jeſuſib Kriſtuſim akkánut (21), ajortiſe iſumakærnekarkudlugit; Annerſám illuartub tunnirſutà tâva piomarparſe. 39. Illivſinut kittôrnavſinudlo unnerſugak pikſâugallóarmet, tamannudlo ungeſikſomētunnut, Gudivta kákyomarſèjnut, illegeekudlugit. 40. Adlæniktōg okauzinnik amerdlarſunnik nællunéjarbigèj okaukikſardlugidlo, imalo pièj: Erkardleennin okkonanga okauzereetſunnit annengniaritſe. 41. Tâva okauziánik nalegomatōut koïſiput; udlorlo tauna innungnik pingaſunnik tuſindekangajektunnik (22) illatârput. 42. Taukoale Apoſtelin ajokærſutæt tuſſartuï narpæt, illegeeglutiglo, timiûrſablo augorneránut (23) illegallugit, tukſiarkatigallugidlo. 23. Innuïdle tamarmik erkſilerput; Apoſtelidlo kapſeennik uſſornartulliarput nællunærkotænniglo piput. 44. Operkatigeedle tamarmik atauzimētarput, piſiglo tamáſa illangerkatigallugit. 45. Piſiglo pekkotitiglo tunnièjt, ajorſartunnudlo nellinginarnut tunniorardlugit (akkeet). 46. Udludlo tapidlugit illegeeglutik atauzimētut nalekbírk-

(21) Annaurſirſigiomaudlugo.

(22) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkigutà (5).

(23) Nalekkab nerriviánut.

birkſoarme, timiûrſarlo augorpæt (24) iglunne tamanne, tipeitſuglutiglo umatimikudlo piüaratik nerrirſartut; 47. Gudilo uſſoræt, ſajmaunarſivdlutiglo innungne tamanne. Opertudle Nalekkab udlut nungudlugit illâvej pidluartukſænnik.

KAP. 3.

Sebeetſok Pelib piungnærſipâ. v. 1-8. Innungnudlo Jeſuſe okautigâ. v. 9-18. Okaukikſardlugidlo ſâtiniarpèj. v. 19-26.

Pelile Johanneſe aiparallugo nalekbirkſoarmut majoarpok, tukſiarbik nedliumet, udlub nællunærkota kollin-illoangormet. 2. Angudlo ſebeedlune erniurſok, akkiægâurſok terſanêtok, tauna udlut tapidlugit illirſarpæt nalekbirkſum iſertarbiæt, pinnerſomik taïornekartub, kiglingane, nalekbirkſoarmun iſeriartortut tunnirſumik kenuvigikudlugit. 3. Pele Johanneſilo nalekbirkſoarmun iſeriartortuk tâurſoma tekkogamigik, tunnirſumik kenuvigæk. 4. Pelible Johanneſe aiparallugo irſikupâ, okalluglunilo: Irſigitiguk! 5. Irſikſuarpæk tâva, tunnínekaiſſeſugallune taukonanga. 6. Pelible okarbigâ: Anningâurſænnik kakortunnigloneet aukpadlârtunnigloneet

(24) Nerrikatigeeglutik, peetſudlo nerdlermivdlugit.

pekkangilanga, pimnigle tunniomauagit: Jeſuſib Kriſtuſib Nazaremium akkáne nekoïglutit piſſugit (1). 7. Tellerpiágudlo tigudlugo nekoïktipà. 8. Erngēinak tâva nioæk naugoèjlo nekkurſektiput, nekoïgaſuardlunilo kikârpok, piſſulerdlunilo iſerkatigæk nalekbírkſoarmut, ſakkivdlunilo piglerdlunilo Gude uſſorà. 9. Innuïdlo tamarmik tekkoæt piſſuktok, Gudilo uſſorigà. 10. Ilirſariviættōg, taunāumet nalekbírkſum iſertarbiæt pinnerſub kiglingane ivkſiarſok kenurſartardlune; tajmáëſermedlo erkſingâlerput annilârdlutiglo. 11 Tāurſomale ſebeetſugalloab piungnærſul Pele Johanneſilo nejortuï nalermagik, innuït tamarmik taukonunga akpadlutik katilerput Salomonib ſakkirſarbiánik taïornekartome (2), annilatlardlutiglo. 12. Tamannale Pelib tekkogamiuk, innuït ſâpe Okkorſe angutit Iſraelikut! Saag tamann aijaiſorbigāiſiuk? Uaguglo ſaag irſikſuapiſiguk, ſôrdlo pirſāurſuſivtinik illuarſuſivtinigloneet nangminellirſoguk, una piſuktidlugo? 13. Abrahamib Iſaablo Jakoblo Gudiæta, angæjokāvta Gudiæta, kitôrne Jeſuſe uſſornarſigà, tunnirſarſe mi

ſe

(1) Jeſuſib nekkurſektitſineránik (v. 16) ſebeetſun nærkoagit.

(2) Act. Joh. K. 10. v. 25.

ſerratigirſarſilo Pilatuſimut, tãurſoma ipperarkogallóarmago. 14. Illipſile ajungitſok illuartorlo miſſerratigârſe, innuktalingmiglo tunnínekarkudluſe tukſiarpoſe. 15. Nalegavègle innurſutilik tokóparſe; tauna Gudib tokorſunnit makkitikà, nællungilarput. 16. Opernermiglo tãurſoma akkánut (3), tãurſoma akkæt (4) nekkurſektikà una tekkurſarſe ilirſarirſarſilo; opernerublo tãurſomunga una piungnærſidluarpà tamàuſe tekkuvſine. 17. Iliſimagallóarpauſile, kattængutika, tajmailliorikſe nællunermit, ſórdlotõg nalekkavſe. 18. Gudible tajmaëſerkoà, ſiórnagut Profétime tamarmik karnætigut okaurſigame Kriſtuſimik anniartiſſerſomik. 19. Tajmãimet adlamik iſumakardluſilo ſâniaritſe, ajortiſe pærkudlugit, pidluarnartok nedliukudlugo (5) Nalekkab kênánit; 20. Audlartipago (6), ſiórnagut illivſinut okautigirſãurſok (7), Jeſuſe Kriſtuſe; 21. Tauna killangmẽtuï nariakarmet, naytſerſordlugit tamáſa illuarſiſſerſut (8), Gudim okautigirſêj Profétime tamarmik illuartut karnætigut ſillam iſuanit. 22. Moſeſe ſiurdleennun okar-

(3) Pirſãurſuſiánut.
(4) Pirſãunerminik.
(5) Pidluarnartub tikikudluſe (K. 2. v. 38).
(6) Erkartõurſiartorkudlugo.
(7) Profétin okautigirſæt. (8) Nunamet

met: *Nalekkab Gudivſe Profêtimik pekkartiſſauáſe kattængutivſinit uaptun-étomik; tauna tuſſaiſſauarſe, okauzee tamáſa illivſinut naleglugit.* 23. *Innugle nungudlune tâurſominga Profêtimik tuſſangitſok pæromarpok erkardliminit.* 24. Profêtidle tamarmik Samuelimit kingórnalo, nungudlutik okallugángamik, udlut tauko ſiórnagut okautigivièjttõg. 25. Illipſe Profêtit kittôrnaráſe (9), Gudiblo unnerſõuta ſiurdlivtinut pigârſe, Abrahammut okarmet: *Kinguangnidlo erkardleet tamarmik nuname pidluarkonnarſiſſaput.* 26. Kittôrne Jeſuſe Gudib makkitiſimagamiuk, illivſinut piſikârallóarpà, pidluarſarkudluſe, nungudluſe ſâniarallóaruſe ajortulliavſinit.

KAP. 4.

Pele Johannefilo parnærſimavingmut piſitãupuk. v. 1-4. Kiglifiôïrſudle tuſſaramikik ama anniſipæk. v. 5-22. Tamattomingalo illaminut okaurſiartorpuk. v. 23-31. Opertun illegeekſuſiænnik. v. 32-36.

Innungnudle okalluktidlugik, Pelleſit nalekbírkſublo nalegèjſa Saduſæridlo kanningârpægik; 2. Taukoa nekkoringilægik, innuit ajokærſormakkit, makkiſimanerlo

(9) Okauzimingnik piáſe.

nerlo tokorſunnit Jeſuſime (1) okautigimakko. 3. Arkſamingniglo piægik, parnærſimavingmudlo iſertidlugik, kaulerſéïvdlutik; tajmane unnungmet. 4. Amerdlarſudle okauzimik tuſſartut operput; angutidlo taukoa tuſindit (2) tedlimat amerdlatigilerpèjt. 5. Kâumedle nalegèjt utokâuneridlo aglekkænning-iliſimarſudlo atauzimut kattiput Jeruſalemme; 6. Annaſilo Pelleſiúnek, Kaifaſilo, Johanneſilo, Alekſanderilo, tamarmiglo Pelleſiúnerit kannigirſèjt. 7. Sarkomerdlugiglo aperſorpægik: Kannong-étomik pirſâunermik, kialoneen akkâne, tajmailliorpiſik? 8. Pelib tâva Annerſâmik illuartomik illumiuglum okarbigèj: Innuït nalegèjt, Iſraëliblo utokâuneree, okkorſi-à! 9. Udlome kigliſiorauſiguk angæjokâunek tamanna innungmut ajulerſomut pivdlugo, kina piungnærſaïrſiginermago; 10. Tâva tamâuſinut Iſraëlitinnudlo tamannut nælluarungnæiſſavok, Jeſuſib Kriſtuſib Nazaremiub, ſenningarſomut kikiektukkavſe, Gudiblo tokorſunnit umartitæt, akkânik piungnærdlune ſarkomerpok una irſigirſarſe (3). 11. Terſa ujarak aſſiginnægak illivſinit,

(1) Jeſuſe tokorſunnit makkiſimarſok. (K. 3. v. 15).
(2) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkigutâ (5).
(3) K. 2. v. 11-16.

iglulliortôgause, tekerkukſangordlune merſa ujarãulerpok (4). 12. Adlamiglo pidluarbikſakangidluĭnarpok; adlamigloneen attekanginiok killárfum attáne innungne, annautikſamik uavtinut. 13. Pelile Johannesilo erkſingitſuk tekkogamikik, nællyungnæleramikiglo ilitſingitſuk aglekkænniglo iliſimavſangitſuk, uſſorukput, ilirſariviægiktõg, Jeſuſe illegigallóaræk. 14. Innugle tauna piungnærſimarſok ſenniængne kikártok tekkogamiko, okauzikſæruleruput. 15. Kigliſiorbingmidle annikoèjt, ingmingnudlo kigliſiõudlutik okallukput: 16. Innung okko kannongilliyſſauakput? Mallungnartomik uſſornartullimanik, tamanna Jeruſalemmiut tamarmik iliſimauæt, uaguttõg miſſiutigineng ajorparput. 17. Innuĭdle tamattominga tuſſaumakærkudlugit, illungerſordluta erkſiſártigik, kingórna innungnun okallukkonnagik tãurſoma akkáne. 18. Kákudlugik tàva innerterpægik, okallungnauværkudlugik ajokærſoĭkonnagiglo Jeſuſim akkáne. 19. Pelible Johanneſiblo akkiækit, okarbigallugidlo: Erkarſaritſe, Gudim illuariſſanerpàuk, illipſe nalengnekarnerroguſe Gudimit? 20. Uagugle tekkurſavuk tuſſækkavuglo okautig-

(4) Act. Matt. K. 21. v. 42.

tigirſariakarpavuk (5). 21. Amale erkſiſârpægik, ipperardlugiglo, kannok pitlardlugik ajuleramikik innuït pivdlugit; taukoa tamarmik Gude uſſorángarſuk, tajmailliorſimamet (6). 22. Innub tâurſoma, uſſornartulliamik piungnærſub okioee mardlungnik ungnirſarkattarmeta tapekardlutiglo. 23. Ipperarmætigle, illamingnut pipuk, okaudlugidlo, kannok Pelleſiúnerit utokàuneridlo okarbigigætik. 24. Tamannale tuſſaramiko, illegeeglutik tordlulerput Gudimut, okalluglutiglo: Nálegak, Gudiovotit, killaglo nunalo imarlo, peedlo tamáſa taukonánētut, pingortiketit. 25. Davidib kivgavit karnâgut (7) okartotit: *Saag nællurſut ningekpæt, innüidlo er karſarpæt attungitſunnik?* 26. *Kongit nunamêtut atauzimut piput, nalegàuneridlo kattiput akkerartorkatâujomaudlutik Nalekkamut tâurſomalo Kriſtuſiotitânut.* 27. Illomummè Herodeſilo Pontiuſilo Pilatuſe, nællurſut Iſraelikudlo illegallugit, kattitut akkerariniardlugo kittôrnet illuartok, Jeſuſe tennitet (8); 28. Illioromaudlugo, ſiórnagut arkſavit iſuma-

(5) Angigiginnâungilavuk.

(6) K. 3. v. 6-9.

(7) Ivngerutèjne.

(8) Att. Luk. K. 4. v. 18. Joh. K. 3. v. 34.

vidlo pekkorſǽnnik (9). 29. Mánalo, Nálegak, erkſiſárutèjt taguſarkit, kivgetidlo okauzernik okalluktiniarkit erkſioratik. 30. Arkſetit iſlæglugit (10), kaitſorſarnerit nællunǽrkotidlo uſſornartulliædlo kittôrnavit illuartub Jeſuſim akkánik pekkudlugit. 31. Tukſiarmetalo, kattiſimaubiǽt aulavok, tamarmiglo Annerſámik illuartomik illumiokalerput, Gudiblo okauzeenik okallukput erkſioratik. 32. Opertorpérkſoïdle tāivko nungudlutik atauziming umatekartut atauzimiglo tarnekardlutik (11), piminiglo okartokangitſok pigigine unnerdlugit, tamáſa pigikatigángamigit. 33. Apoſtelidlo Nalekkab Jeſuſib makkiſimarſúſia (12) pikkunartórſoarmik nællunéjautigǽt, tamarmiglo ſajmaunarſingârput. 34. Taukoa akkornǽnne ajorſartokangidluḯnarmet; nungudlutigle nautſêvingnik iglunnigloneet piglit tamakko tunnièjt, tunnirſamiglo akkeet aïèjt. 35. Illiorârdlugidlo Apoſtelin iſigèjnnut; tamannúdle tunniorârpejt, ajorſautǽt nâpartordlugo. 36. Joſeſilo, Barnabaſimik, imēipok: Ullapiſautib niarnánik, Apoſtelin-

(9) Imēipok: Tajma ſiórnagut pekkorſigavit, ajugakangitſúſernik innerteriomannatit.
(10) Ajugakangitſúſet attordlugo.
(11) Iſumageekſinnartut.
(12) Tokorſunnit.

linnit tajnekartok, Levitiurſok, Syperni-milo erniurſok, nautſêvingmik pekkarame, tunnià, annıngãurſædlo (13) aïèj illivdlug-idlo Apoſtelin iſigèjnnut.

KAP. 5.

Ananiaſe nullialo ſeglutõuk tokotipuk. v. 1-11. Apoſtelit uſſornartullimeta kapſeet operput. v. 12-16. Tajmãitomik parnærſimavingmut piſiput, Engelible annifipèj. v. 17-20. Ama kiglifiórſunnut piſipèjt, Gamalielible ſernigimagit, ipperarpèjt. v. 21-42.

Angutible, Annaniaſimik attiglub, nulle Safira aiparallugo, pine tunnià; 2. Akkeeſalo illæt angigà, nnlliæt merſa nællungikà, illãinarlo aïà, illivdlugolo Apoſtelin iſigèjnnut. 3. Pelile okarpok: Ananiaſi-à! Umatet ſaag Satanaſim (1) innigilerpàuk, Annerſãng illuartok (2) ſeglokiniardlugo, nautſêviublo akkeeſa illæt angigallugo? 4. Pigángauko nangmineringiket, taunalo tunnigauko, piſſiet iſumangnik piginnãungiket? Saagme umatingne tajma iſumaleralóarpit? Innuït ſeglokingiketit, Gudile (ſeglokiket). 5. Okauzidle tauko Ananiaſib

(13) Nautſêviub tãurſoma akkee.
(1) Tornârſub.
(2) Uavtinêlerſok.

ſib tuſſaramigit, ordlovok, annerningærdlunilo. Tamattomingalo tuſſartut tamarmik erkſingâlerput. 6. Nukakpirſædle nekoïglutik iklerpæt, anniſidlugolo illiæt. 7. Tamattomale kingórna nællunærkotak pingaſunnik nõungmet, nullia iſeriok, tamattominga piſimarſomik merſa ariytſirſok. 8. Pelible ſâpa: Nællunærbiginga: Nautſêvik tunnigautiko, tajma aktikſomik akkekarpa? Okarporle: Ap, tajma aktikſomik. 9. Pelible okarbigà; Saagme illegeekpiſik, Nalekkam annerſà urſerniardlugo? Arèit, uvingnik illiartortut kammanêput, iblittõg anniſiſſauátit. 10. Ernerdlunile ordlovok iſigèjnut, annerningærdlunilo; nukakpirſædle iſerput, tokungarſorlo tikinamiko anniſipæt, illiartordlugolo uviánut. 11. Operkatigeet tàva tamarmik, tamattomingalo tuſſartut nungudlutik, erkſingâlerput. 12. Innungnile nællunærkotit uſſornartulliædlo amerdlarſut piput Apoſtelin arkſèjnnik; tamarmiglo illegeekſarput Salomonib ſakkirſarbiáne (3). 13. Adlædle tamarmik (4) nejornek ſaperpèjt, innuïdle (5) nalengârpejt. 14. Nalekkamudlo opertunnik ama illatârput angutinniglo

(3) Att. Joh. K. 10. v. 23.

(4) Nalegãurſut.

(5) Kivgaïnãurſut.

niglo arnænniglo amerdlarsórsoarnik. 15. Ajulersuttōg iglun akkornèjnnut annisipèjt, innarbingnut akkiarbingnudlo illivdlugit, Pelib sennerkópagit, tâva illèjt tâlerkùdlugit taraminik aglæt. 16. Iglorpēinnidle erkánētunnit amerdlarsórsoïttōg Jerusalemmut tikiuput, nekfardlugidlo ajulersut annersápilungnidlo erdlokotisimarsut, taukolo tamarmik piungnærput. 17. Pellesiúnerle nekoïkpok, nejortine tamása Sadusæeriursut illegallugit, illungersutlardlutiglo. 18. Apostelidlo tiguèjt, parnærsimavingmudlo nellinginarmut (6) pisidlugit. 19. Nalekkable Engeliæt unnuame parnærsimavium isertarbee mattuærpej, annisidlugidlo okarbigèj: 20. Sarkomeriartoritse, nalekbírksoarmilo okallugiuse innungnut okauzinnik makkoninga tamannik innursutilingnik. 21. Tamannale tussaræramiko, udlârorput nalekbírksoarmut pivdlutik, ajokærsoïniardlutiglo. Pellesiúnerle ingiakatèjlo tikiunamik, kiglisiórsut Israëliblo kittornèjsa utokàunertèjt tamása katterforkoèjt, parnærsimavingmudlo audlartitsiput, sarkomersikudlugit (7). 22. Kivgædle tersunga pigamik, parnærsimavingme kingorârpejt; uterdlutiglo tamanna

(6) Parnærsimavipilúrksoarmut.

(7) Apostelit isertisimarsut.

na okautigiartorpæt, ima okalluglutik: 23. Parnærſimavik parn: rkikſarſimarſok tikikallóarparput, pârſirſudlo iſertarbeet ſillatænnēkallóartut; mattuæravtigole, illóane innukſingilagut. 24. Okauzidle tamakko Pelleſivérkſub (8), nalekbírkſoarmudlo nalekkab, Pelleſiúneridlo (adlæt) (9), tuſſaramikit, taukoa kannongeſúſiæt nællornikaſikæt. 25. Atauzible unnipkârbigiartorpèj, ima okalluglune: Attà, angutit tāivko, parnærſimavingmut piſikæſe, nalekbírkſoarmēput, innuït ajokærſorniardlugit. 26. (Nalekbírkſoarmut) nalekkab tâva kivgæn illegallugit aikleriartorpèj, angutauſerbiginnagidle; innuït erkſigángamikit, ujarkænnik millôromartugallutik. 27. Sarkomerſimagamikidle, kigliſiórſunnut piſipèjt; Pelleſiúnerublo aperſorpèj, okalluglune: 28. Illungerſordluta innertingikivſe, okallukkonnaſe tāurſoma akkáne? Illipſile ſunāuba Jeruſalemmiut tamakérpæſe ajokærſûmik tamattominga; innublo tāurſoma auà uavtinut piſiniarparſe (10). 29. Pelible akkià, Apoſtelidlo okallukiput: Gude nalegiakarnerrovok innungnit. 30. Angæjokāvta Gudiæt Jeſuſe umartipà, tokó-

(8) Tajmane Pelleſiúnerrurſub.
(9) Siórnagut Pelleſiunerrugalloæt.
(10) Tokoa pivdlugo pitlarnarſiniarpauſigut (Matt. K. 27. v. 25).

tokótarſe nivingarauſiuk kerſungmut. 31. Tauna Gudib kollarpà tellerpingminut (11), nalegangortidlugo annaurſirſungortidlugolo, Iſraële (12) ſatiniardlugo ajortærutiniardlugolo. 32. Tamakkoningalo nælluneéjaïkoátigut uagut, tajmatõg Annerſáng illuartok, Gudib tunnirſà nalektiminut (13). 33. Tamannale tuſſaramiko, korſakortarput (14), kigliſiõulerpudlo tokotſomaudlugit. 34. Fariſæerile, kigliſióïrſun illæt, Gamalielimik attilik, nekoïkpok, tauna nneiziſinnik ajokærſóïrſok innuït tamarnik attarkirſaræt, tãurſomalo Apoſtelit annidleitſiarkoèj. 35. Tâva (illæne) okarpigèj: Okkorſe angutit Iſraelikut! Innuïn okko pivdlugit mianerſorniaritſe, kannongliſſeſugalluſe. 36. Ipſak Teudaſe ſarkonermet uſſornarkerſum unnerdlune, tauna angutit arbarſanek-tedlimannik ungnirſarkattartut illegæt; innuærſimavorle, naektèjlo tamarmik ſiammartidlutiglo nungiput. 37. Tãurſoma kingórnane Judaſe Galilæamio ſarkomeriok, udlut aglektarpeet nedliumeta (15), innuïdlo amerdlarſut

(11) Att. K. 2. v. 33.
(12) Iſraelib kinguèj.
(13) Att. Joh. K. 15. v. 26. 27.
(14) Ningengnermit iliungerſordlutik.
(15) Innuït kiſſinekarmeta, nalegàunermut tunnirſirſukſæt.

ſut aſſerorpèj mallikkudlune; taunatõg pærſimaviok, nalektèjlo tamarmik ſiammartiput. 38. Mánalo okaupauſe: Innuïn okko pirſaràunaſigit ipperardlugidlo; okauzerle tamanna ſullirſædloneet innungnit pigallóarune, aſſeroromarnauviækàu; 39. Gudimidle pipet, aſſerorneng ajyſſauarſe; Gudimudlo akkerartoromartutun-éſerkennavoſe. 40. Nalekpæt tâva, Apoſtelidlo kákoejt, unatardlugidlo innerterpèjt, okallukkonnagit Jeſuſim akkáne, ipperarpèjdlo. 41. Tâva kigliſióïrſut kemekpèjt tipeitſuglutik, mitengnekarkorſãugallóaramik (Jeſuſim) akkà pivdlugo. 42. Sorângilædlo ajokærſoïniardlutik udlut nungudlugit nalekbírkſoarme iglunnilo, Evangeliumilo Jeſuſimik Kriſtuſimik okautigailugo.

KAP. 6.

Peetſut iſumaginekavſângimeta, pârſirſukſèjt kennerſimalerput. v. 1-7. Taukoa illæt Stefanule akkerartorpæt Jödit. v. 8-15.

Udludlo tauko, ajokærſukkæt amerdlimeta, Grækerit okallorolulerput Ebræerinnut uïdlarnereet iſumagingimatigit, nungudlugit tunniorâïrſarângeta. 2. Arkanekmardlugle tâivkoa (1) ajokærſugarpérkſoï

atau-

(1) Apoſtelit.

atauzimut kákoèjt, okalluglutiglo: Illuaringilarput, Gudim okauzià isumakærdlugo, kivgartordlutalo nerrirsunnut. 3. Tajmãitomik, okkorse kattængutigeet, angutinnik arbanek-mardlungnik kenneritse illavsinit, unnersiutigsnekartunnik, Annersámiglo illuartomik illumiolingnik iliſimarsúsekartunniglo, tajmáëtukſáukudlutigit. 4. Uagudle sorârata tukſiaromarpogut okauzerlo kivgartorbigiomarparput (2). 5. Okauzerlo tamanna illuarát tamardlui narmik; Stefanuſe tâva, angut opertórſoak Annerſámiglo illuartomik illumiolik, kennerpæt, Filippuſilo, Prokoruſilo, Nikanorilo, Timonilo, Parmenaſilo, Nikolauſilo lödin illaſiæt Antiokiamit; 6. Tauko Apoſtelinnut ſarkomerſipèjt; tukſiardluiglo arkſamingnik pattikpèjt. 7. Gudiblo okauzià agdliartormet (3), ajokærſukkæt merdliput Jeruſalemme; Pelleſerpérkſöttög operdlutik nálelerput. 8. Stefanuile opertórſögame pikkunarſúſiliudlunilo (4), uſſornattulliok nællunærkorſoarniglo imivdlune innungne. 9. Illèjt tâva ſarko-

(2) Gudim okauzeennik okalluktukſáuginnarpogut, adlamik ſulliekſakaromannata.

(3) Nalengnekangârmet.

(4) Gudim annerſánit pikkunarſúſekarame.

komerput ajokærſoïvingmit, Libertinerit, Syrenæridlo, Alekſandrinerdlo, Siliſiamidlo Aſiamidlo pirſut, (ajokærſoïviǽnnik) taïornekartomit; taukoalo Stefanuſe ſakkitſarpǽt. 10. Iliſimarſórſõmedle Annerſãmidlo okallungmet, ſapilerpǽt. 11. Pekkoſerſõudlutik tâva angutin adlæt okauzikſarſiorpèjt ima okallukkudlugit: Tuſſarikput okauzerdluktok Moſeſimut Gudimudlo. 12. Innuït tâva pikitipèjt, utokâuneridlo, aglekkænning-iliſimarſudlo; kanningârpǽt tâva, nytſuglugolo audlarupǽt kigliſióïrſunnut; 13. Okautiginerdluktudlo ſarkomerſipèjt ſegluvdlutik ima okartut: Innung una ſorârneng ajorpok okauzerdluglune iglomut iblernartomut mattomunga (5) inneiziſinnudlo. 14. Tusſarikpummè unnerſok, Jeſuſib Nazaremiub iglo manna aſſeryſſegà, ilierkudlo mumiglugit Moſeſib tunnirſèj (6) uavtinut 15. Tamarmiglo kigliſiorbingme ivkſiarſut irſikſuaramiko, kêna tekkoǽt ſórdlo Engelib kêna (7).

KAP

(5) Nalekbírkſoarmut.

(6) Attorkorſèj.

(7) Imèipok: Pinnerſórſõurſok ſajmarſórſõudlunilo

KAP. 7.

Stefanuſib Jödit okallukbigiüarpéj. v. 1-50. Okauzereetſut arkſoarimatik millôrdlugo tokopæt. v. 51-60.

Pelleſiúnerle okarpok: Tamakko tâva tajmáëpæt? 2. Sâpále (1): Okkorſe angutit, kattængutika angæjokâkalo (2), nalegitſe! Gude uſſornakerſok tekkotipok angutivtinut (3) Abrahammut, Meſopotamiamëtidlugo, Karanime nunakartinago. 3. Okarbigallugolo: *Nunet erkardliſidlo kemeglugit, adlamut nunamun audlarit, tamattominga umerſöutſomarpagit.* 4. Tâva Kaldæamiut nunænnin audlarpok, Karanimëlerdlunilo; angutâlo tokomet, terſanga ama audlartiniâ, nunamut mattomunga pekkudlugo, mánakut nejorbivſinut. 5. Terſanilo nunakartingilâ, iſigartudloneet ſilliktigirſomik nâume; nauglo unnerſöukallóarâ, piſſiariomarâ unnerdlugo, kinguèjlo aglæt, merſa kittôrnakangitſok (4). 6. Gudile okartok, kinguèj tekkornartæt nunænnëtſomartut unnerdlugit, taukoalo kivgangortiſſegèjt nagliuktidlugidlo okiut arbarſanek-tedlimannik ungnirſarkattartut. 7. Imalo Gude okartok:

(1) Stefanuſib.
(2) Erkardlika nalekkâkalo.
(3) Næggovivtinut.
(4) Tajmane kittôrnakangikadlartok.

Innuït tãivko kivgartorbigirſekſèjt er kartõ-utſomarpaka; kingórnalo audlaromarput, tamánilo kivgartorbigiomarpánga. 8. Kippivnermiglo (5) narkiguſerpà (6), távalo Iſaak ernertarà (7) kippivdlugolo udlun arbangæt-pingajuænne; Iſaablo (ernertarà) Jakob, Jakoblo (ernertarèj) Patriarkin (8) ivko arkanek-mardluk. 9. Patriarkidlo (9) Joſefe annærupæt, Ægyptenimudlo tunnivdlugo; Gudiblo illegà. 10. Nagliungnereenidlo tamannit annaupà, ſajmãunekartidlugolo iliſimarſórſoangortipà Faraomut Ægyptenime Kongiurſomut, tãurſoma nalegangortipà Ægyptenimut iglominudlo tamarmut. 11. Kángnekalerporle nuname tamárſoarme Ægyptenime Kanaanimilo, nagliungnángârdlunilo; angæjokãvuttõg nekkikſamik ajorſalerput. 12. Jakoble tuſſaumagame ſuãurſekſakartomik Ægyptenime, angæjokãvut ſiurdlermik audlartipèj. 13. Aipekſániglo (pimeta), Joſefe ilirſaræt kattængutèjſa, Joſefiblo erkardlee nællunærſimalerput Faraomut. 14. Joſefile audlartitſiok, kákudlugo angune Jakob, erkardlinilo tamáſa, innuït pingaſun-

(5) Att. Luk. K. 1. v. 50. narkiguta (28).
(6) Abraham.
(7) Abrahæmib.
(8) Att. K. 2. v. 29.
(9) Angæjukleet.

ſunnîk - ungnirſarkattartut - arkanek - tedlimāurſut. 15. Jakoblo Ægyptenimun audlarpok, tokudlunilo (terſane) angæjokāvudlo. 16. Sikemmut tâva âpejt, illivdlugidlo illivermut, Abrahamib piſſiánut anningāurſænnik Hemorib, Sikemim (atátæt), kittornèjnit. 17. Udludle unnerſukkæt nedliutſartormeta, tamakkoninga Abrahame Gudim unnerſōukalloarà (10), innuït amerdliartorput ikaëktórſoangordlutiglo Ægyptenime; 18. Kêſa adlamik Kongekalerput, Joſefe pivdlugo ſiunekangitſomik. 19. Pekkoſerſōudlune erkardlivtinut tāurſoma ikigliniarpèj, ſiurdlivudlo nagliuktidlugit, edlârſungoeet egikudlugit (11), amerdlikonnagit. 20. Tajmane Moſeſe innulerſok, Gudiblo pinnerà (12), tauna angume iglóane kaumetit pingaſut miluktínekartok. 21. Illimarſugle (13) (imermut), Faraob panniæt pià, miluktikudlugolo, nangminek ernerſiariomaudlugo. 22. Moſeſe tâva ajokærſornekarpok Ægyptimiun iliſimarſuſiánnik tamardluï narmik; okauziminigle ſulliaminiglo ājungikàu. 23. Okioeele mard-

(10) Illaliurſivdlune okauziminut.

(11) Kôrſoarmut.

(12) Illuarâ.

(13) Iklerbiurſamētok.

lungnik ungnirſarkattarmeta, erkardline Iſraëlib kittôrnej tikerâriartoromalerpèj. 24. Akkonartitorlo (14) tekkogamiuk ima pingitſok, igdlerſorpà, pingitſublo nagliuktinerà akkiniutigà, Ægyptimio (15) unatardlugo (16). 25. Iſumakarporle, terſanga mallungnaiſſerſok erkardliminut, Gudlib annautſomarèj tâurſoma arkſèjnik; mallugingilædle. 26. Akkagômedle ſakkitſâutungnut tekkotipok, okaukikſarpæglo ſorârkudlugik, ima okalluglune: *Okkortik! kattængutigeekpotik; ſaag illivtingnut illuêitſomik piviſik?* 27. Aiparminudle illuêitſomik pirſum ajekpà, okalluglune: *Kia nalegangortidlutidlo erkartoïrſungortipátit uavtingnut?* 28. *Tokotſomanerpinga, fördlo ipekſak Ægyptimio tokóket?* 29. Okauzerle tamanna pivdlugo Moſeſe kemâvok, tekkornartâulerdlune Madianib nunáne, terſane ernertarpok mardlungnik. 30. Okiudlo mardlungnik ungnirſarkattartut nâmeta, Nalekkam Engelià tekkotipok tâurſomunga innukajuïtſome Sinaïb kakkam erkáne, orpingme kakkidlarnïurſame ikuellarſome. 31. Moſeſible tekkogamiuk, tekkordlórnek tamanna aijajſorutigà, tagu-

(14) Paſſúnekartok.
(15) Paſſurſirſok.
(16) Tokódlugo.

taguſariartormagalo, Nalekkab nipæt ima pià: 32. *Siurdlivit Gudiæt, Abrahamib Gudià, Iſaablo Gudià, Jakoblo Gudià terſa uanga.* Moſeſe tâva ſejulerdiunilo taguſarnek ſaperpà. 33. Nalekkable okarbigà: *Iſigamakit pærkik, nuna tungmerarirſet iblernakánget.* 34. *Innuvtaka Ægyptenimêtut nagliuktut tekkogallóarivkit, annerſámirſúdlo tuſſarivkit, annautſartoriakatõg; mánalo kajniarit, Ægyptenimun audlartitſomauagit.* 35. Moſeſe tauna miſſerratigirſæt (17), okalluglutik: *kia nalegangortidlutidlo erkartoïrſungortipátit?* taunamè audlartikà Gudib, nalegãukudlugo annaurſirſôkudlugolo, Engelib orpingme kakkidlarnſurſame tekkotitum arkſejnik (18). 36. Tãurſoma (19) anniſikèj (20), uſſornartulliarkârdlune nællunærkórſoarniglo pekârdlune nuname Ægyptenime, imamilo aukpadlârtome, innukajuïtſomi o, okiut mardlungnik ungnirſarkattartut. 37. Terſãivna Moſeſe Iſraëlib kinguèjnun okartok: *Nalekkab Gudivſe Profétimik pekkartitſomarpáſe kattængutivſinit, uaptun-étomik, tauna tuſſaiſſauarſe.* 38. Terſãivna illeg-

(17) Nalegomangitſæt.
(18) Engelib tekkotitub pekkorſánik.
(19) Moſeſib.
(20) Ægyptenimit.

eennẽtok innukajuïtſome Engele illegallugo, tãurſoma Sinaïme kakkame okallukbigimane, ſiurdliuttõg illegallugit, okauzimik innurſutilingmik pirſok, tunnirſikudlune uavtinut. 39. Tauna ſiurdlivſe nalegõmangikæt, ajeglugole piæt, umatimikudlo uteroſuktut Ægyptenimut, okalluglutik Aaronimut: 40. *Gudikſavtinik ſennátigut ſiulerſortikſavtinik; nællulerãvtigo Moſeſe ingna, Ægyptimiut nunǽnnin annifikátigut, kannong-illinerſok.* 41. Udludlo tãivko umingmârkamik (21) ſennarſut, tunnirſutinniglo piſitſirſut Gudipilungmut (22), arkſamiglo ſennèjt irſutigallugit. 42. Gudible allardlugit tunniupèj, kivgartorbigikudlugit killangmẽtorpérkſoït (23); tajmatõg Profẽtin aglegèjnne (24) aglekſimavok: *Okkorſe Iſraëlikut! tunnirſutinnik tokotâinnik adlænnigloneet tunnirſutinnik tunninerpifinga, okiut mardlungnik ungnirſarkattartut innukajuïtſome?* 43. *Molokiblo* (25) *torkà piarſe, Remfaniblo Gudivſe* (26) *udloriâ, arſillirſæt ſennäëſe pædlorbigi-*

(21) Umingmârak arſilliniardlugo.
(22) Umingmârkamut tãurſomunga tettigirſamingnut, merſa Gudiungitſomut.
(23) Udlorirſæt.
(24) Amoſikut.
(25) Gudipilúrkſub.
(26) Gudipilúrkſoavſe.

bigikudlugit; nõuktitſomarpauſilo Babylonim (27) *akkianut.* 44. Tupek nællunéjarbik (28) ſiurdlivtinētok innukajuïtſome, tajma pekkorſimet ivna Moſeſimun okalluktok, arſe tekkurſe arſilliniarkudlugo(29); 45. Tamanna ſiurdlivta piæt, Joſvalo illegallugo nekſarpæt nunamut (30) nællurſut nejugænnut, tauko Gudim pærſikèj ſiurdlivtinit; tajmáëſerpok David innutſerdlugo. 46. Tauna Gudime ſajmāunekalerpok, tukſiardlunilo Jakob Gudiæn innikſánik. 47. Salomonible iglulliorpà (31). 48. Tekpirkſoma merſa nalekbírkſoït arkſeinnik ſennaſimarſut innigirſaraingilèj, ſôrdlo Proféte (32) okauzekarpok: 49. *Killak ivkſiavigára, nunale iſikkama tungmarbigæt; kannong-étomik iglulliyſſauiſinga? Nálegak okarpok; unikbikſaralòneet ſumẽnerpa?* 50. *Tamáſa makko arkſama pingortingikèjt?* 51. Utereetſórſoït tautókko, umatimikudlo ſiutimikudlo pillengnekangitſut (33)! An-

(27) Iglorpérkſoït.
(28) Taima tajnekartok, Gude nangminek terſane nællunéjaïrſarmet Jödinnut pirſariakartunnik.
(29) Tamakkoninga tamannik aglekſimavok Moſeſim aglegèjne.
(30) Kanaanimut.
(31) Nalekbírkſoak ſennakoã.
(32) Eſaiaſe.
(33) Illuarſarſimangitſut.

nerſâng illuartok akkerartortuï narparſe; ſôrdlo ſiurdlivſe, illipſiſôg tajmaënioſe. 52. Profétin illæt kina ſiurdlivſe kenugingikæt? Tokokèjttôg tâivko okâurſirſut illuarnerub tikiurſûſiânik, tâurſomunga illipſe piſitſirſungortoſe tokotſirſungordluſilo; 53. Illipſe merſa Engelit nejortidlugit, inneiziſit pigiſe, nalengnagidlo. 54. Tamakkole tuſſaramikit, umatimikut pinekangâlerput (34), korſakortardlutiglo tauna pivdlugo. 55. Annerſâmigle illuartomik illumiokarame, killak irſiginiardlugo Gudim uſſornarſûſia tekkoà, Jeſuſilo Gudib tellerpiæt tungâne kikârtok. 56. Okarpok tâva: Arèit, killak angmarſok tekkoara, innublo niârna Gudib tellerpiæt tungâne kikârtok. 57. Niblingârpudle, ſiutitiglo mattudlugit, atauzikut ſorſukpæt; 58. Ajektordlugolo iglorpèrkſoïn auatænnut, millôrpæt ujarkænnik; unnerdluktudlo annorârſætik illièjt nukakpirſam iſigèjſa ſenniænnut, Sauluſimik attiglub. 59. Stefanuſe tâva millôrpæt tukſiardlunilo okalluktok: *Nâlegak Jeſuſi-à; Annernera piùk!* 60. Sêrkomialerporle, niblingârdlunilo: *Nâlegak, tajma pinerdlukallôarmeta, pitlariarâunagit!* Tajmalo okarame tarningærpok.

KAP.

(34) Illungerſornermik.

KAP. 8.

Operkatigeet Saulusib nekkoringilèj. v. 1-4. Samariamiut sáriput, Simonile illungersungitsok. v. 5-25. Kernektut nunánnit nálegak opertok koïà Filippusib. v. 26-40.

Tokómarsugle, Sauluſim illuarà. Tajmanile operkatigeet Jeruſalemmētut ſorſungârnekalerput, ſiammardlutiglo tamarmik Judæab Samariablo nunækingnut, Apoſtelit kiſſingordlugit. 2. Angutidle Gudimut nálektut Stefanuſe illiartorpæt illegeeglutik, akſórſoarlo kijangârpæt. 3. Operkatigeedle Sauluſib nungupèj, angutidlo arnædlo ſarkomerpèj, parnærſimavingnut piſidlugit. 4. Siammartut tâva ſakkiput, Evangeliume okautigiartordlugo. 5. Filippuſile iglorpérkſoarnut Samariamētunnut piok, Kriſtuſimiglo okallukbigallugit. 6. Innueeſa tâva tamakerdlutik Filippuſim okauzee nalekpèjt, tuſſaramiko uſſornartulleelo tekkogamikit. 7. Annerſápiluïmmè kapſeennit anniput niblitlardlutiglo; kapſeedle tumaktorſimarſut ſebeetſudlo piungnærput. 8. Iglorpérkſoarnilo terſane tipeitſungâlerput. 9. Angudle Simonimik attilik iglorpérkſoarne taukonáne angekkōurſok, Samariamiudlo aſſerorèj, angikerſum unnerdlune. 10. Tauna nalek-

nalekpæt tamarmik mikirſudlo angirſudlo, okalluglutik: Terſa Gudib pirſaunerà uſſornartórſoak. 11. Nalekpædle, aſſerorkammærmatik angekkōurſuſiminik. 12. Filippuſile operileramiko, Evangeliummik okalluktok Gudib nalegávia Jeſuſiblo Kriſtuſim akka pivdlugik, koïſiput angutidlo arnædlo. 13. Simonile nangmínek operioktōg, koïſimagamilo Filippuſe nejorſinnalerpà; nællunærkotidlo uſſornartulliædlo tajmáëſerſut tekkogamigit, uſſorungårpok. 14. Apoſtelit tâva Jeruſalemmētut tuſſaramiko, Samariamiut Gudim okauzià nalekæt, Pelilo Johanneſilo taukonunga audlartipægik. 15. Taukoa tikinamikit tukſiupækit, Annerſámik illuartomik (1) pekkudlugit. 16. Sulle taukonunga piſimangikallóarmet (2); koïſimaginnartudle Nalekkab Jeſuſib Kriſtuſim akkáne. 17. Arkſamingnik tâva pattikpækit, Annerſámiglo illuartomik illumiokalerput. 18. Simonible (3) tekkogamigit Annerſámik illuartomik pirſut, Apoſtelik arkſamingnik pattingmægtik, anningāurſænnik nuïſitſiok, okalluglune: 19. Uangatōg tajmailliorſ-

(1) Annerſám illuartum tunnirſutèjnik uſſornartórſoarnik (K. 2. v. 38).

(2) Uſſornartulliginnāutingikadlermagit.

(3) Angekkub tāiyrſoma v. 9.

iortitinga, nellinginak arkſamnik pattikal-
óaruvko, Annerſámik illuartomik tâva
ɔekkudlugo. 20. Pelible akkià: Anning-
iurſautetit illingnēſinnarlit aſſerornermut
(4); Gudib tunnirſutà piſſiekſâſugángauko
ınningāurſænnik. 21. Okauzek tamanna
(5) piginagolo illangerbigiſſengilet, uma-
ɛet Gudim illuaringiṃago. 22. Tajmāi-
ɛomik ajorſúſernit tamattomanga ſâniarit,
Gudimut tukſiardlutit, umapin iſumapiluee
ſumakærnekarkudlugit. 23. Mallugáng-
ıvkit, ſungarpilulírkſōurſotit illuēinermig-
ıo kelerſimaudlutit (6). 24. Simonible
ſâpa okalluglunilo: Illipſe tukſiuniarſinga
Nalekkamut, okautigirſarſe pinauviængi-
ɛudlugo uamnut. 25. Okallukamigle,
Nalekkam okauzià attordlugo, ama Jeru-
ſalemmun angerdlarpuk, Evangeliummig-
ıo okāurſipuk Samariamiun iglorpēinne
ɛapſeenne. 26. Nalekkable Engeliæt Fi-
ippuſe pià okalluglune: Nekoïglutidlo
ɛyamun audlarit, akkoſinek Jeruſalemmit
Gazamut attordlugo; innukangilak tauna.
27. Nekoïglune tâva audlarpok; terſanilo
ſunāuba angut ingerdlarſok, Ætiopimio
tik-

(4) Pitlarnekarkudlutit.
(5) Gudim unnerſōuta.
(6) Iſumaluktorlōvotit illuēitſórſōudlutidlo.

tikſardluárſægak (7), nalegárſoak Kandaſime Kongib nulliáne Ætiopiame, tāurſoma pekkotèjnik tamárſoarnik pàrſirſok, Jeruſalemmut pirſok nalegiartordlune. 28. Tajmanile angerdlarpok, kemmukſerdlunilo Profétim Eſaiaſim aglegèjnik attuáïok. 29. Annerſárle Filippuſimun okarpok: Siomôrdlutit kamuting okko tikiniarkik! 30. Filippuſe tâva akpadlune tikinamiuk, tuſſarpà, Profétim Eſaiaſim aglegèjnik attuáïrſok, okarbigálo: Attuækketit ſiunekarpigit? 31. Akkiále: kannongme ſiunekaiſſégika ajokærſornekarnanga? Filippuſilo innélerpà kemmukſerkatigikudlune. 32. Aglekkædle attuægèj imāikallóartut: *Sàuatut tokotekſartut audlaruſimavok, ſôrdlomè ſauárak niblingilak kirpſaráng ane, tajmatôg tauna niblingidluí narpok.* 33. *Nikanarſarmet, pitláruta pærſimavok, umarnædle ſivirſúſia kia okautiginnáuauk? nuname innujungnælermet.* 34. Tikſardluærſækkable tāivrſoma Filippuſe ſâpà okallugltune: Okaunianga; eit? kina pivdlugo tajma okauzekarpa Profété? Ingmiloneet adlaloneet pinerpàuk? 35. Filippuſe tâva okallulerpok, aglekkædlo tamakko audlarnévigallugit okaupà Evangeliummik Jeſuſe pivd-

(7) Nunænne taivkonáne augutit, arnænnut kivgekſaralloæt, tikſardluárſararèjt ſengigengnermit.

pivdlugo. 36. Ingerdlagamigle imek tikipǽk, tikſardluærſægarlo tauna okarpok: Arèit, terſa imek, ſaag koïſiſinnāungilanga? 37. Filippuſile okarpok: Umapin illúnganik operuït, piginnâvotit. Akkiále okalluglune: Operponga, Jeſuſe Kriſtuſe Gudim ernerà. 38. Kamutik tâva uniktikoǽk; imermudlo pipuk tamangmik, Filippuſilo tikſardluærſægarlo, koïà tâva. 39. Kakkimanigle imermit, Nalekkam annerſǽt Filippuſe audlarupà, tikſardluærſækkamut erſitſungnærſidlugo; tipeitſuglunile tauna angerdlarpok. 40. Filippuſe tâva Asdodime nerpſarpǽt, terſónatog ingerdlavok, Evangeliumilo okautigà iglorpēinne tamanne, kéſalo Sæſareamut piok.

KAP. 9.

Sauluſe opertut kingarſartórſoǽt ſātipok koïſidlunilo. v. 1-19. Kriſtuſimik okallulermet, Jödit tokoniarpǽt, kemāudlunile annekpok. v. 20-30. Operkatigeet erkikſiput, Pelilo uſſornartulliok mardlungnik. v. 31-43.

Sauluſile ſulle kingarſorniatârdlune Nalekkam ajokærſugèjnut, erkſiſárutinnik pilerpèj tokotſomagallóardlugit, Pelleſiúnermudlo audlarpok; 2. Tāurſomañgalo aglekkænnik piomarſok Damaſkuſimut kattiſimau-

ſimaubingnut; nerpſârallóarune tajma opertunnik angutinniglo arnænniglo, kelerſorkudlugit tâva Jeruſalemmudlo audlarukudlugit. 3. Ingerdlatidlugole Damaſkuſilo padlilerdlugo, killangmit kaumarſub terſangâinak kaumarſarpà. 4. Nunamut tâva ordlovok, nipilo tuſſarpà ima okarbigigáne: Sauli-à! Sauli-à! Saag mallerſorpinga (1)? 5. Akkià: kiovît Nálegak? Nalekkab ſâpà: Jeſuſiovonga mallerſukket, ajorſiſſakâutit ingingmut tukartoïniardlutit (2). 6. Sejuglune tâva erkſivdlunilo okarpok: Nálegang-à! ſulliorkovinga? Nalekkablo okarbigà: Makkidlutit iglorpêinnun iſeriartorit, terſane okàunekaromarpotit ſulliekſangnik. 7. Angutidle ingiarkatèj terſanêtuarput annilârdlutik, nipe tuſſarallóaramiko innukſinatiglo. 8. Sauluſe tâva makkipok nunamit; uïnamile innukſingilak (3); teſſiordlugo tâva Damaſkuſimut piſipæt. 9. Udludlo pingaſut nàudlugit takpêpok, nerrinanilo imeranilo. 10. Ajokærſugarle Damaſkuſimêtok, Ananiaſimik attilik, tâurſomunga Nálegak tekkordlórnerme okarpok: Ananiaſi-à! Sâpále: Nálegak, terſa uanga. 11. Nalekkable

(1) Saag kingarſordlungalo kenugâinga?
(2) Nangminek akkonaromarpotit, uamnut ajugakangitſomut utereenavit.
(3) Ingiaſungnermit.

kable okarbigà: Makkitit, audlardlutidlo
glun-akkornænnut (4) nardlursômik tajne-
kartomut, Judablo igloane (angut), Saulu-
imik attilik, Tarsemio aperkotigûk, ilãu-
na tuksiartarpok. 12. Tekkordlôrner-
niglo angut tekkogà, Ananiasimik attilik,
pattigiartoráne arksaminik, takpiksikud-
une. 13. Ananiasible sâpà: Nálegak,
ngut tauna kapseennit tussaumauara, kan-
nong-aktiksomik nagliuktikèj illuartut pi-
it (5) Jerusalemmẽtut. 14. Pellesiúnerid-
o akkoerǽt, mánisõg kelersorkudlugit ta-
násа atternik tajniartut (6). 15. Nalek-
able okarbigà: Audlarsinnàit; tauna at-
ordluartuksarángavko, attera táïkudlugo
ællursunnut, Konginnudlo, Israëliblo
inguèjnut. 16. Nællyungnǽrsitsomar-
arale, kannong-aktiksomik nagliugiakar-
ok attera pivdlugo. 17. Ananiase tâva
udlarpok, iglomudlo iserdlune, arksa-
ninik pattikpà, okalluglunilo: Sauli-à!
attængutingoara; Nalekkab Jesusib, tek-
otitum illingnut ingerdlatidlutit, audlar-
pánga takpiksikudlutit, Annersámiglo il-
uartomik illumiokarkudlutit. 18. Er-
nerd-

(4) Akkosinermut.
(5) Operkatigeet.
(6) Att. K. 2. v. 21.

nerdlutik tâva irſǽngnit ſôrdlo ſikſit nakkarput, terſangāinarlo takpikſiok, makkidlunilo koïſipok. 19. Nerrivdlunilo nekkurſektipok. Ajokærſukkædle Damaſkuſimētut Sauluſib nejolerpèj udlut kapſeet. 20. Ernerdlunilo Kriſtuſe okautigilerpà kattiſimaubingne, Gudim ernerà unnerdlugo. 21. Tamattomingale tuſſartut tamarmik annilârput, okalluglutiglo: Terſāungila Jeruſalemme nungutſirſok attermik tamattominga (7) tajniartunnik (8), māungnartoktōg kelerſorkudlugit Pelleſiúnernudlo piſidlugit? 22. Sauluſile nekkurſektikàu, Jödidlo Damaſkuſimētut nipangeïèj, nællunéjardlugolo tauna (9) Kriſtuſiurſok. 23. Ipſangormedle Jödit kigliſiōuput, tokotſomaudlugo. 24. Sauluſile kalleripok taukoninga tajma iſumakalerſunnik. Iſertarbírkſoarnilo allaparnarſorpǽt udludlo unnurſædlo, tokotſomaudlugo. 25. Ajokærſukkæt tâva unnuame ningipǽt ungalórſum auatánut, illirſivingmētorlo ningipǽt. 26. Sauluſile Jeruſalemmut pigame, ajokærſukkæn illeginialerpèj; tamarmigle erkſigǽt, ajokærſugāuſuginago. 27. Barnabaſible illaſiarà, Apoſte-

(7) Jeſuſim akkánik.
(8) Imēipok: opertunnik.
(9) Jeſuſe.

poſtelinnudlo piſipà; okāudlugidlo, kannok Nálegak tekkogà akkoſinerme, okallukbigigálo, kannorlo erkſiorane Jeſuſim akkáne okalluktok Damaſkuſime. 28. Illegèj tâva Jeruſalemme iſerdlunilo annivdlunilo. 29. Erkſioranilo okallukpok Nalekkab Jeſuſim akkáne; okalluglunilo ſakkitſarièj Grækerit (10), taukoalo tokonialerpæt. 30. Kattængutigeedle (11) tamanna iliſimaleramiko, Sæſareamut piſipæt, audlartidlugólo Tarſenimut. 31. Operkatigeet tajmane piniarnekangitſut Judæame tamardluïnarme Galilæamilo Samariamilo, illuarſitlardlutiglo, Nálegarlo naengniatlardlugo, Annerſámidlo illuartonit ullapiſárnekardlutik, amerdliartortut. 32. Pelile tamatigut ſakkigame, illuartunuttōg (12) Lyddamētunnut kêſa pimiok. 33. Terſane angut tikipà, Æneaſimik atilik, okiut arbanek-pingaſut aualuglune nnængarſok. 34. Peliblo okarbigà: Æneſi-à! Jeſuſib Kriſtuſib piungnærſipátit; nakkitit, innængavilliordlutidlo nangmiek; ernerdlune tâva makkipok. 35. Lydlamiudlo Saronimiudlo tamarmik tekkoæt, Nalekkamut ſâdlutik tauko. 36. Ajokær-

(10) Jödiurſut.
(11) Operkatigeet.
(12) Opertunnut.

ſugarle arnak Joppimētok, tāurſoma akka Tabita, imēipok: Dorkaſe (13); ajungitſulliartórſōurſok tauna tukortórſōudlunilo. 37. Udludle tāivko napparame tokovok; ubaramikolo (14) illiæt innimut kalliamut! 38. Lyddale Joppim erkánēmet, ajokærſukkæt tuſſaumagamiko Pele terſanētok, angutik mardluk tāurſomunga audlartipægik, innélerdlugolo aggeraſuarkudlugo. 39. Pele tâva nekoïkpok illegallugiglo; terſungalo pimet, kallianut piſipæt; uïdlarneridlo nungudlutik illuvæt kikârdlutik, kijaudlutiglo, illudlikſædlo kallikſædlo annorârſæt niptarpèjt, Dorkaſib tāurſoma ſennèj nejoradlarmatik. 40. Pelib tâva tamáſa anniſipèj, ſêrkomiardlunilo tukſiarpok; timálo ſâbigallugo okarpok: Tabita, makkitit! Uïpok tâva, Pelilo tekkogamiuk, makkilerpok. 41. Arkſèjſigudle tigudlugo makkitipà; illuartudle (15) uïdlarneridlo kákoèj, taunalo umarſok ſarkomerpà. 42. Tamannale Joppimiut tamarmik tuſſaumauæt; kapſeedlo Nalekkamun operput. 43. Udludlo kapſeet Joppime unikpok (16), Simon amiortok nejordlugo.

KAP.

(13) Imaloneet: kollauâk.
(14) Illerkokaramik tokorſortætik imermik ōunartomik ubardlugit.
(15) Opertut. (16) Pele.

KAP. 10.

Korneliuſe nællurſogalloak Kriſtuſimut ſâtipok, kôïſidlunilo adlæt nællurſogalloæt illegallugit.

Angudle Sæſareamêtok, Korneliuſimik attilik, ſórſuktukſakatigeennut Italiamiunnik táïrſænnut nalegâurſok. 2. Tauna iſumagikſôudlunilô Gude mianerà, iglokatitik tamáſa illegallugit, tukortórſôudlunilo innukaminut, Gudimudlo tukſiarajuktok. 3. Tauna tekkordlórnerme tekkungnigluarpok udlub nællunærkota arbanekſiſſamangormet, Gudim Engeliæn iſerbigigáne imalo okarbigallune: Korneliuſi-à! 4. Irſikſuarpále annilârdlunilo okarpôk: Nálegak, ſunâuna? Akkià: Tukſiàutetit tunnirſutetidlo Gudim arîytſinauværdlugit erkajdluarſimauèj. 5. Mánalo angutinnik Joppimun audlarkorſeet, Simon kákudlugo, Pelimik aitſiutilik; 6. Tâurſoma Simon amiortok nejorpà, imab ſináne iglolik; okâuſſoátit tâurſoma, kannong-illiorkudlutit. 7. Engelile Korneliuſimun okalluktok audlarmet, kivgame illægik mardluk, ſórſuktukſarlo nejorajuktime illæt Gudimut nálektok, kákoèj. 8. Unipkâudlugidlo tamakkoninga tamannik, Joppimun audlartipèj. 9. Akkagômedle, tauko ingerdlatidlugit, iglorpêidlo padlilerdlugit,

Pele iglub kallianut majoarpok, tukſiaromaudlune, udlub nællunærkota arbaningormet. 10. Kâlerkàu tâva, êrſekſamik kêlerdlune. Nekikſiortidlugidle ingminut terſangâinak miſſigiungnærſok. 11. Killaglo angmarſok tekkoà, nappartâurſarlo, akkarbigigâne, ſôrdlo annorârſoak, nôuee ſiſſamat ingmingnut kelerſorſimarſut, nunamudlo ningitok (tekkovià); 12. Tamattoma illoa immalik nellinginarnik nunab nerſutèjnik, nyoartunniglo, pâurngortunniglo, tingmirſænniglo killam attânêtunnik. 13. Nipiblo pià: Peli-à! makkitit, tokotſivdlutidlo nerſeet! 14. Pelile okarpok: Naggale, Nálegak: nerſingiſêinarama nellinginâurſomik majungnartomigloneet. 15. Amalo aipekſânik nipim okallukbigà: Gudib majungnarungnærſitèj iblit majungnartitſaràunagit! 16. Tajmale pingaſeriarpok, nappartâurſak tâva killangmut ama kangattarpok. 17. Pelile nekkimalermet ingmine tekkurſænc pivdlugit, ſunâſugallugo tekkordlôrnek tamanna, angutit tâva tâivko Korneliuſim audlarkorſèj ſunâuba iſertarbiub ſillatânêlerput, Simonim igloa aperkotigângamiko; 18. Tordlordlutiglo, Simon Pelimik aitſiutilik aperkotigilerpæt, terſane ſiniktarbikartugallugo. 19. Tekkordlôgarle

arle tamanna Pelim iſumaliutigángago, Annerſám okarbigà: Arèit, angutit pingaſun aperkotigátit. 20, Makkitit kæ! akkardlutidlo illegikit, nangãunatidlo; uanga tauko audlartinavkit. 21. Angutit tâva Korneliuſimit pirſut Pelim akkarbigèj, okalluglunilo: Aperkotigirſarſe terſa uanga; ſaagme tamãungnarpiſe? 22. Okarpudle: Korneliuſe, ſórſuktukſænnut nalegãurſok, angun iſumagikſok, Gudimudlo nálektok, erkardlereet Jödit tamarmik unnerſiutigirſæt, Gudim Engeliæt illuartum okarbigà, iblit kákudlutit iglominut, tuſſarkudlugolo okauzinnik illingnit. 23. Iſerkolerpèj tâva nejorkudlune; kãumedle Pelim audarkatigèj, kattængutigeen (1) illèjt Joppimit illegallugit. 24. Akkagômedlo Sæſareamut piput. Korneliuſible nerigugigalóarèj, erkardline ikingutinilo merſa kákogadlaramigit. 25. Pelile iſeriartormet, Korneliuſib nellãupà, iſigèjnudlo pædlordlune, nálekpok. 26. Pelible makkitipà okalluglune: makkitit, uangatõg innuïnàvonga. 27. Okallukbigikârdlugolo iſerpok, kapſeennik kattiſimarſunnik innukſivdlune. 28. Okarbigèj tâva: Nællúngdarſe, arkſoarnætlãràu, angutib Jödiurſum adlárſoak (2) illekſirſarángago tikerâ-

(1) Opertun. (2) Erkardleringitſe.

rángagoloneet; Gudible unnerſorpánga, innuk nellinginãunerarkonnago majungnarnerarkonnagoloneet (3). 29. Tajmãitomiktõg ajornartôrnanga tikiuponga, kákomanga; aperſyſſoauſile, ſaag mãunga kákoviſinga? 30. Korneliuſib tâva ſâpâ: Terſa udlut ſiſſamat ſulle éſingitſonga, udlublo nællunærkota kollin-illoangormet iglumne tukſiartonga; angut tâva ſunãuba ſiorkamne kikârtok keblertomik annorâlik. 31. Taunalo okartok: Korneliuſi-à! Tukſiàutet tuſſarſimavok, tunnirſutetidlo Gudim erkaïſimauèj. 32. Tajmãitomik Joppimun audlarkorſeet, Simon Pelimik aitſiutilik illingnut kákudlugo; innekarpok tauna Simonib amiortum igloane imab ſinánè; okallukbigiſſauátit tãurſoma, tikiukune. 33. Ernerdlunga tâva illingnut audlartitſionga; kujanakãutidlo tikiunavit. Tajmãitomik mâna tamàuta kattiſimavogut Gudib tekkoane, tuſſaromaudlugit tamáſa Gudib pekkorſèj illingnut. 34. Pele tâva pilerpok ima okalluglune: Illomut Gude innungnik nellinginarſiortok iliſimalerpara; 35. Nalektile nellinginak innungne tamanne illuartomiglo pirſok nuennerirſarâ (4); 36. Okauzeng ivna mallig-

(3) Kingakonartomik taïkonnago.

(4) Illuarirſarâ.

liglugo, Iſraëlib kinguèjnun okautigikorſâ, erkikſinermik (5) okaukorſigame Evangeliumme Jeſuſe Kriſtuſe tunnarallugo; tauna tamárſoarnut nalegâvok. 37. Judæame tamárſoarme piſimarſok iliſimauarſe, Galilæamit pilermet, koïrſutib Johanneſim okautigirſæt kingórnane; 38. Jeſuſe Nazaremio pivdlugo, kannok Gudib tennikà Annerſâmik illuartomik pirſaumiglo; tauna ſakkirſardlunilo ajungitſulliortok kaitſorſardlugidlo tamáſa tornârſungmit paſſunekangârtut; Gudim illegimane. 39. Usſornartulleennniglo tamannik Jödit nunænne Jeruſalemmilo uagut nællunéjaïrſâvogut; tauna tokopæt, nivingardlugolo kerſungmut. 40. Gudib merſa umartipà udlut pingajuænne, ſarkomerſidlugolo; 41. Innuïerkſõungitſunnut nællunéjaïrſunnudle, ſiórnagut Gudimit kennerſimarſunnut, uavtinummè (ſarkomerſikalloarpà), neïrikatigángavtigo imerkatigallugolo, tokorſunnit makkiſimamet kingórnane. 42. Innungnudlo okallukoátigut, nællunéjaïkoátiguttõg tauna pivdlugo, Gudim erkartoïrſukſangortikà innurſunnudlo tokungarſunnudlo (6). 43. Tauna Profétit tamarmik okautigæt, nellinginab tãurſo-

(5) Tuſſarominartomik.

(6) Umaïſſerſunnut.

munga opertum ajortèj iſumakærnekaiſſapungõg akkánut. 44. Pele ſulle tamakkoninga okalluktidlugo, Annerſáng illuartok okauzimik tuſſartunnut tamannut piok. 45. Opertut tâva kippivnekartut (7), Pelim ingiarkatèj nungudlutik, annilârtórſoangorput, Annerſâm illuartub tunnirſutà nællurſunnuttõg pimimet. 46. Tuſſaramikit okalluktut okauzinnik (adlænnik) (8), Gudilo uſſoringârdlugo. 47. Pelib tâva ſâpej: Imermik innerterirſokaiſſanerpa koëkkonagin okko, Annerſámik illuartomik pekkalerſut uavtitut? 48. Koëkkoèjlo Nalekkam akkáne. Innélerpæt tâva nejorkudlutik udiut kapſeet.

KAP. II.

Tekkordlôke Pelim okautigâ operkaminut. v. 1-18. Antiokiamiut kapſeet ſâlermeta, Barnabaſib Sauluſiblo ornikpækit. v. 19-25. Taukotõg operkamingnut Judæamētunnut tunnirſutinnik atſivipuk. v. 26-30.

Apoſtelidle kattængutigeedlo (1) Judæamētut tuſſartut, Gudim okauzià nællurſuttõg operileræt. 2. Pele tâva Jeruſalemmut

(7) Jödiogalloæt (Att. Luk. K. 1. v. 59).

(8) Att. Mark. K. 16. v. 17. Apoſt. Sull. K. 2. v. 4.

(1) Operkatigeet.

nut pimet, kippivnekartut (2) ſakkitſarpæt, kalluglutik: 3. Angutinnut kippivnekang-ſunnun (3) iſertotit nerrikatigallugidlo. 4. ele tâva pilerdlune tamattominga ſukkuï-ukikſarpèj, ima okalluglune: 5. Iglorpēin-e Joppimētonga tukſiartidlungalo uamnik niſſigiungnælerama, tekkordlôrnekartonga māitomik: Nappartâurſak akkartok, ſôrd-o annorârſoak ſiſſamannik nōulik, killang-nit ningitok, uamnudlo piydlune. 6. Ir-kſuaravkole, mallukſardlungalo tekkoaka unab nerſutèj, nyoartudlo paurngortudlo ingmirſædlo killam attánētut. 7. Nipile uſſarpara uamnun okartok: Peli-à! Mak-itit, tokotſivdlutidlo nerreet! 8. Uang-le fâpara: Naggale, Nálegak! Nellingi-âurſok majungnartorloneet kanimnut ſulle ingiſēinarmet. 9. Nipible aipekſānik illangmit akkiánga: Gudib majungna-ungnerſitâ iblit majungnartitſaràunago! 10. Tajmale pingaſeriarpok; tamarmik âva killangmut ama kangattarput. 11. Angutit tâva pingaſut ſunâuba iglub ſinik-arbima ſillatánēlerput, Sæſareamin audlar-iſimarſut uamnut. 12. Annerſáble okar-igánga, ima iſumananga illegikudlugit; kkoale kattængutigeet (4) arbaneglit illeg-iviáng-

(2) Jödiogalloeæt.
(3) Nællurſunnut.
(4) Opertut koïſimarſut Jödiogalloæt.

iviángatõg, angutiblo tãurſoma igloanun iſerpogut. 13. Tãurſoma tâva unipkârpátigut, Engelimik iglomine tekkungniktum unnerdlune, kikârdlunilo ima okarbigigáne: Angutinnik Joppimun audlarkorſeet, Simon Pelimik aitſiutilik kákudlugo. 14. Tãurſoma okauzinnik okautſomarpátit, iblit iglokatividlo tamarmik pidluautikſaralloavſiqnik. 15. Okallulera-malẽ, Annerſáng illuartok taukonunga piok, ſórdlotõg uavtinut iſuanit. 16. Nalekkable okauzee erkáïaka, ima okarmet (5): *Johanneſe koïrſigallóarpok imermik, illipſile Annerſámik illuartomik koïnekaromarpoſe.* 17. Tunnirſivdlune tâva uavtitunétipagit Gudib, opermeta Nalekkamut Jeſuſe Kriſtuſimut, uanga ſudlunga Gude innertiſſégiga? 18. Tamakkole tuſſaramikit namakſiput, Gudilo uſſoræt okallugluti: Nællurſuttõg Gudib tâva umanartomut ſâtikèj! 19. Siammartudle, Stefanuſe pivdlugo piniatlarmætik (6), ſakkilerput Föniſiamut Sypernimudlo Antiokiamudlo aglæt, adlænnudlo okallungilæt Jödinnut kiſſienne. 20. Angutidle illèjt Sypernimit Syrenimidlo Antiokiamut pigamik, Grækerinnun okallulerput, Nálegak

(5) Kap. 1. v. 5.

(6) Kap. 8. v. 1-4.

k Jeſuſe Kriſtuſe okautigallugo Evangeli-
ummik. 21. Nalekkablo arkſèjſa illegèjt
7); kapſèrſoït tâva operdlutik Nálegak
terbigæt. 22. Operkatigeedle Jeruſa-
emmētut tamattominga tuſſaumaleramik,
Barnabaſe audlartipæt, ſakkilerkudlugo An-
iokiamun aglæt. 23. Tauna terſunga
bigame, Gudiblo ſajmāurſinerà miſſigile-
amiuk, tipeitſukpok, tamáſalo okaukik-
ârpèj, umatimikut illomôrdlutik Nálegak
ejortuï narkudlugo (8). 24. Angudle
auna iſumagikſórſōurſok, Annerſámiglo
lluartomik illumiokardlune opertórſōur-
ok. Innuïdlo amerdlarſōut Nalekkamut
iſiput (9). 25. Barnabaſile Tarſenimun
udlarpok, Sauluſe ama tikiniaruglugo, ti-
kinamiuglo Antiokiamut piſipà. 26. O-
iórſoarle nâvæk katterſordlutik operkatig-
enne, innuïérkſoïdlo ajokærſordlugit;
Ajokærſukkædlo Antiokiamētut ſiurdliur-
ut Kriſtumiunnik tajnekalerdlutik. 27.
Udludle tauko Profétit (10) Jeruſalemmit
Antiokiamut piput. 28. Taukoale illæt,
Agabuſimik attilik, ſarkomerpok, Anner-
ámidlo (11) okāurſiok, nuname tamárſo-
arme

(7) Nalekkam ikiorſerpej.
(8) Kemengnauvérkudlugo.
(9) Nalekkamun opertut amerdlarſōunnik illatârput.
(10) Nedliutukſænnik erkoïniartut.
(11) Annerſám illuartub pimane.

arme kångnérſoakaiſſerſok unnerdlugo; tamanna erkónioktõg Klaudiuſe Kejſeriotidlugo. 29. Ajokærſukkædle nungudlutik piglit iſumalerput, kattængutigeet Judæamẽtut pajugomaudlugit. 30. Tajmailliorputtõg, Utokàunernut (tunnirſætik) piſidlugit, Barnabaſe Sauluſilo nekſidlugik.

KAP. 12.

Jakob tokokoà Herodeſib, Pelilo parnærſimavingmut piſikoà. v. 1-17. Herodeſib ſullirſèjnik, makkittarſuſiániglo, tokõániglo. v. 18-25.

Tajmanile opertun illèjt Kongib Herodeſib peblingârnialerpèj. 2. Jakoble, Johanneſib kattængutà, tokopà (1) pennamik. 3. Jödidlo miſſigileramigit, tamanna illuarigæt, Peliſõg tiguniatlarià, nedliumeta udlut timiûrſartorbeet ſêrnakangitſunnik (2). 4. Tigugamiuglo, parnærſimavingmut iſertinià, ſórſuktukſænnudlo ſimnerſãutunnut ſiſſamãinnut piſipà, allaparnarſorkudlugo ſiſſamãurſardlutik, innungnudlo ſarkomeromagà Paaſke kangiupet. 5. Pele tâva parnærſorpæt parnærſimavingme; operkatigeedle pivdlugo tukſiangârput Gudimut. 6. Herodeſible ſarkomeromamago, unnuak tauna Pele ſiniktok ſórſuktukſæk mard-

(1) Tokokoà.
(2) Att. Matt. K. 26. v. 17.

mardlung akkornǽngne, kelerſorſimaud-
lune kallimnérſoarnik mardlungnik; pig-
àrtudlo iſertarbiub ſānēdlutik parnærſima-
vik allaparnarſorpǽt. 7. Nalekkam Eng-
eliǽt tâva ſunāuba nejulerpà, kaumarſublo
parnærſimavik kaumarſarpà; tāurſomale
Pele pattikpà ſennerágut, iterſardlugolo
okallukpok: Makkinaſuarit! Kallimneree
tâva pærput arkſèjnit. 8. Engeliblo okar-
pigà: Keterrurſerdlutidlo allukit attiniar-
kik; tajmailliorpok tâva. Okarbigiviá-
ōg: Kalliparſet attivdlugo mallinga! 9.
Annivdlune tâva mallikpà; nælludlunilo,
Engelib illomut taimailliormane, tekkord-
ôrnekarſinnartugallunile. 10. Pigârtudle
iurdleet ardlèjdlo annigudlugit, mattór-
oak ſavírkſoak igłorpérkſoarnut ſengmir-
ok tikipǽk; tauna ingminik mattuærpok
aukonunga; annigamiglo igludlo akkor-
ǽtigut ingerdlaudlutik akkoſinek atauzek
âgamiko, terſangāinak tâva Engelib
emekpà. 11. Pelilo ingminut iliſima-
erame, okarpok: Aitſeit iliſimaddluar-
onga, Nalekkam Engeliminik audlarti-
aminik annaukánga Herodeſim arkſèjnit,
nnuïdlo tamarmik Jödiurſut nerigutænnit
3). 12. Erkarſalerame tâva, Mariam
gloa tikipà, tauna Johanneſib Markuſimik

atte-

(3) Tokotſungmarſuk kāupet.

attekoſiglum anánagà, terſane kapſeet kattiſimarſut tukſiardlutiglo. 13. Silladliuble mattua Pelib kaſſuktulermago, niviarſiab Rodimik attiglub taguſariartorpà. 14. Pelim erinà tâva ilirſarigamiuk, tipeitſungnermik ſilladlek mattuǽngilà, iſeraſuardlunile okautſartorpèj, Pele ſillatánētok unnerdlugo. 15. Tâva okarbigǽt: Oma ſillærukpotit! Tâunale ſakkigomangitſok ſeglungitſum unnerdlune. Okarpudle tauko: Terſa Engelià (4). 16. Pelible kaſſuktorkikià; mattuæramikole tekkoǽt annilatlârdlutiglo. 17. Urſerarpèj tâva nipangerkudlugit, unnipkâulerpèjlo, kannong-illivdlune Nalekkam anniſikáne parnærſimavingmit. Okarporle: Jakoblo kattængutigeedlo nælluærbigiſigit tamakkoninga. Annivdlunilo nunamun adlamun audlarpok. 18. Kâumedle ſórſuktukſæt annilangârput Pele pivdlugo, makaïrſileramik. 19. Herodeſible ujaramiuk nenninagolo, pigârtut kigliſiorkârdlugit audlarukoèj (5); Judæamit tâva audlarpok Sæſareamut terſanēlerdlune. 20. Herodeſile iſumalermet, Tyruſimiut Sidonimiudlo ſórſugomaudlugit, taukoa illeeeglutik ornikpǽt, Blaſtuſilo Kongib kivgà,

(4) Taïà

(5) Pitlarnekarkudlugit.

gà, innánik pârſirſok, kajumikſarpæt, manigôudlutiglo, nunæt nekikſakarmet Kongib nunánit. 21. Udludle illánne Herodeſim annorârſæne, Kongin attirſekſèjt, ativèj, ivkſiavírkſoarmudlo ingidlune okallukbigilerpèj. 22. Innuït tâva torklorbigæt: Terſa Gudib nipà, innûngitſublo. 23. Erngerdlugole Nalekkam Engeliæt pitlarpà, Gude nalengimago, koperdludlo nerriæt (6), kéſalo tarningærpok. 24. Gudible okauzià agdliartorpok ſiammægâudlunilo (7). 25. Barnabaſile Saulusilo utertuk Jeruſalemmit, ſullirſartik namakſigamiko (8); Johanneſiſôg illegiviæk Markuſimik attekoſilik.

KAP. 13.

Barnabaſe Saulusilo nællurſunnut okallugiartorkoæk Annerſâm illuartub. v. 1-5. Sergiuſe Pauluſe ſâtipæk, Elimaſile angekkok pitlarnekarpok. v. 6-12. Antiokiame Paulusib Kriſtuſe okautigâ Jödinnut nællurſunnudlo. v. 13-43. Jödidle ningengmeta nællurſut pivdlugit, Apoſtelik audlarpuk Ikoniamut. v. 44-52.

Profétidle ajokærſôirſudlo operkatigeenne Antiokiamêtunne kapſéïurſut, imâitut: Bar-

(6) Innutidlugo.
(7) Opertut tamánne amerdliput. (K. 6. v. 7).
(8) Act. K. 11. v. 29. 30.

Barnabaſilo, Simonilo Nigerimik táïrſak, Luſiuſilo Syrenemio, Manaënilo Herodeſib nunamut illāinarmut nalegāurſub (1) kattængutiſià (2), Sauluſilo. 2. Nalektidlugidle tauko Nalekkamut êſinatiglo, Annerſáng illuartok okarpok: Barnabaſilo Sauluſilo ingmikôrtarniarſigik ſulliekſamut pekkorſamnut taukonunga. 3. Tâva êſinatik tukſiarput, arkſamingniglo pattiglugik audlarkopægik. 4. Tauko, Annerſám illuartum audlartimatik, Seleuſiamut pipuk, terſangalo tikſiarpuk Sypernimut. 5. Salaminimudlo pigamik, Gudim okauziánik okallukpuk Jödit kattiſimaubeenne, Johanneſile illegiviæktōg kivgarallugo (3) 6. Kikertarle ſakkiſimagamiko Pafuſe (4) tikidlugo, angekkok kanningârpæt Proféte ſeglutôk, Jödiurſok, tāurſoma akkà Barjeſuſe; 7. Tamattoma nunab nalegánētok Sergiuſe-Pauluſime, tauna (5) merſa angu iliſimarſok; tāurſoma Barnabaſe Sauluſilo kákoæk, Gudim okauzià tuſſaromagallóa ramiuk. 8. Elimaſible angekkub (akka nelliſiornekardlune tajmáëkallóarmet) ak kerartorpæk, nunablo nalegà opernauvær ſar

(1) Att. Luk. K. 3. v. 1.
(2) Innurorſarkatà.
(3) K. 12. v. 25.
(4) Iglorpérkſoït tajma attiglit.
(5) Sergiuſe.

ſarniardlugo. 9. Sauluſible, Pauluſimiktõg táïrſab, Annerſámik illuartomik illumiokarame, irſikupà okalluglunilo. 10. Tautõuna tornârſub kittôrna, ſeglutórſoak pekkoſerdluktórſoarlo, illuartunnik tamannik kingarſóïrſok! Sorâromangilatit Nalekkam akkoſerngee illuartut mumingniaruglugit (6)? 11. Mánale arèit Nalekkam arkſèjſa piátit; takpeeliſſautidlo ſekkinerlo tekkogadlaiſſengilet. Terſangãinak tâva pyórſoarmiolerdlunilo târmiolerpok; ſakkivdlunilo maungẽinak ujardlilerpok teſſiortukſaminik. 12. Nunab nalegǽt tajmáëlerſok tekkogamiuk, operpok, Nalekkablo ajokærſutà uſſoringârpà. 13. Pauluſile ingiarkatèjlo Pafuſimin audlâramik, Pergenimut Pamfyliamẽtomut piput. Johanneſible kemekpèj Jeruſalemmun angerdlardlune. 14. Taukoale ama Pergen kemekpǽt, Antiokiamut Piſidiamẽtomut pivdlutik, terſane kattiſimaubingmut Sabbátime iſerput ingidlutiglo. 15. Inneiziſidle Profétidlo attuarǽramikit, kattiſimaubiub nalegèjſa okarbigiartorkoèjt ima: Okkorſe angutit kattængutigeet! Okauzikſakarallóaruſe innungnut, ajokærſoromaudlugit, okallukſinnàitſe. 16. Pauluſe tâva nekoïkpok, arkſaminiglo urſeráïok nipangerkud-

 lugit,

(6) Ajokærſutà illuartok nalengnekartejliomauiuk?

lugit, okalluglunilo: Okkorſe angutit Israëlib kinguèj, illipſilo Gudimut nálektoſe (7), tuſſaritſe! 17. Innuïēin okkoa Iſraelikut Gudiæta ſiurdlivut kennerèj, innuïdlo tāivko uſſornarſigèj, tekkornartāudlutik adlænnēmeta nuname Ægyptenime, terſangalo anniſikèj tellérſoarmik (8). 18. Okiudlo mardlungnik ungnirſarkattartut innukajuïtſome nikadlōutſuïpèj. 19. Innuïēidlo arbanek-mardluït Kanaanime nungupèj, nunædlo taukonunga augoardlugo immerāumik. 20. Tamattamalo kingórnane, okiut ſiſſamannik Hundredekartut (9) ungnirſudlo aipekſæt kollit (10), kigliſiórirſukſænnik (11) pièj, Proféte Samuele naytſerſordlugo. 21. Kingórna tâva Kongikſamik tukſiarput; Gudiblo Saulimik, Kiſib niarnánik, angumik Benjaminim erkardleenin-étomik, tunnièj okiut mardlungnik ungnirſarkattartut. 22. Taunalo pæramiuk, David kongingortipà taunalo okautigà ima okalluglune (12); *David nerpſárpara, Jeſſaïb* (niârna), *angut tau*

n

(7) Nauglo Jödiungitſoſe.
(8) Att. K. 7. v. 34-36.
(9) Att. Matt. K. 14. v. 21.
(10) Imaloneet: Arbarſanek-tedlimannik ungnirſarkattartut ámalo mardlungnik ungnirſarkattartut kollidlo.
(11) Nalegàunernik.
(12) Samuelim aglegèjne.

na umama illuarà, pekkorſakalo tamáſa malligomarpèj. 23. Tãurſoma kinguánit Iſraële Gudib annaurſirſokartipà Jeſuſimik, unnerſõune malliglugo. 24. Ajokærſoïlerſinnagole tauna, Johanneſe okallukkârtok koïrſumik ſâkudlugit Iſraëlikut tamáſa. 25. Johanneſile namakſigame (13) okarpok (14): *Kinâſugauſinga? Taunã ungilanga; attále, kingunevkut pirſokaromarpok, tãurſoma iſigèjſa pukitſugik ſingærdlugik kingakonnakãunga.* 26. Angutit kattængutigeet, Abrahamib kinguèjſa niarnèjt, illivſinilo Gudimut nálektun okkorſi-à! Okauzek tamanna pidluarnartok illivſinut piok. 27. Jeruſalemmiut nalegèjſalo tauna (15) ilirſaringinamiko, Profétin okauzeet, Sabátinne tamanne attuarnekartut, erkótinièjt, tauna erkartordlugo. 28. Nauglo paitſiſikſarſingikæt tokorſutikſánik, tejmẽitok Pilatuſimut tokokoæt. 29. Aglekkædle tamáſa tauna pivdlugo namakſigamikit, kerſungmin akkartipæt illivermut illivdlugo. 30. Gudible tokorſunnit makkitipà. 31. Udludlo kapſeet tekkoæt Galilæamit ingiarkatèjſa Jeruſalemmut; taukoa unnipkãutigæt innungnut. 32.

(13) Tokovikſe padlileramiuk.

(14) Att. Joh. K. 1. v. 20. 21. Mark. K. 1. v. 7.

(15) Jeſuſe.

Uàguttõg Evangeliume attordlugo okãupauſe unnerſõumik ivrſominga ſiurdlivtinut, Gudib nedliutikà uavtinut kittornèjnnut, Jeſuſe umartinamiuk. 33. Tajmatõg aglekſimavok ivngerutin aipánne (16): *Ernerágit, udlome erniarágit.* 34. Tokorſunnidle makkitinamiuk ama aſſerortukſãungitſok, tamanna pivdlugo ima okalluktok (17): *Sorãiſſengilanga ſajmaudluſe, tamattominga Davidimun unnerama.* 35. Tajmãitomiktõg (ivngerúme) adlame okariok: *Illuartugirſet aurſungortiſſengilet* (18). 36. Davidible innutidlune Gudib pekkorſèj nalekſimagamikit, ſinikpârtok (19), ſiurdlimiſudlo illirſok, auningordlunilo. 37. Gudible umartità auningungitſok (20). 38. Tajmãitomik okkorſe angutit kattængutigeet, nælluſſæritſe, ajortærutinekaromarpoſigõg tauna pivdlugo. 39. Moſeſiblo inneiziſèjnut illuartínekarſinnãungikallóarauſe, tãurſomunga illuartínekaiſſauſe nungudluſe, operuſe. 40. Mianerſorniaritſile, Profétin okauzeet (21) illivſinut pekkonnagit: 41. *Nar'rurſoſi-à! Taguſaritſe, aijajſord-*

(16) Davidim aglegèjne.
(17) Eſaiaſim aglegèjne.
(18) Aſſerorkyſſengilet.
(19) Tokorſok.
(20) Aſſerungitſok.
(21) Habakukim aglegèjne.

ſôrdluſilo nungutitſe; innutidluſe kannongetulliaiſſegama, ſullirſamnik tamattominga okã unekarallóaruſe opiſſéngilarſe. 42. Annimetale Jödit kattiſimaubiǽnnit, nællurſut inneppægik, okallukbigikudlutiktõg okauzinnik tamakkoninga Sabbátib tugliane. 43. Kattiſimarſudle auikſarmeta, Jödit kapſeet, Jödidlo innuvtèjſa Gudimut nálektut, Pauluſe Barnabaſilo mallikpægik; taukoalo okallukbigallugit kajumikſarpækit, Gudib ſajmarſúſia tunnarituï'narkudlugo. 44. Sabbátible tugliane iglorpérkſoïn (innueet) tamakingajeglutik kattiput, Gudim okauzià nalegiartordlugo. 45. Innuïẽidle Jödit tekkogamikit, illungerſortórſoangorkàut Pauluſim okauzià ſakkitſardlugo, akkerartordlugolo mitekpǽt. 46. Pauluſile Barnabaſilo erkſioratik okallukpuk, ima: Gudim okauzià attuarkârdlugo illivſinut pirſariakarallóartok; aſſiginnarauſiugle narrunarſivdluſilo umanartomut ſorajuïtſomut, attà! nællurſunnut tâva ſãisſauguk. 47. Nalekkab ima pekkomátigut (22): *Nællurſunnut nenneroutã ukoagit, pidluautikſã ukudlutit nunam iſuanut.* 48. Nællurſudle tamanna tuſſaramiko, tipeitſukput, Nalekkablo okauzià uſſorǽt, operdlutiglo, tamarmik umanartomut ſorajuïtſo-

(22) Eſaiaſikut.

mut pirſukſâugalloæt. 49. Nalekkabie okauzià tamattoma erkánut tamárſoarmut piok. 50. Arnædle Gudimut nálektut attarkirſâurſudlo, angutidlo nalegâurſut iglorpérkſoarne, ningekſarpèjt Jödit, mallerſutlarnekartidlugiglo Pauluſe Barnabaſilo kemâutipægik erkamingnit. 51. Taukoale iſikkætik karſſéjarpækit taukonunga (23), Ikonienimudlo pivdlutik. 52. Ajokærſukkædle tipeitſungârkàut, Annerſâmiglo illuartomik pekkangâlerdlutik.

KAP. 14.

Ikonienime Apoſtelik okallukpuk. v. 1-4. Lyſtramut kemâupuk, terſanilo okallungmanik uſſornartullimaniglo Gudioſugægik. v. 5-18. Kéſale Pauluſe millôrmæne, uterpuk Antiokiamut pivdlutik. v. 19-28.

Ikonienimile illegeeglutik Jödit kattiſimaubiænnun iſerpuk, okallungmaniglo amerdlarſôrſoït Jödidlo Grækeridlo operput. 2. Jödidle opingitſut tâivkoa ningekſarnialerpèjt nællurſut, nekkorikonnagit kattængutigeet (1). 3. Terſane tâva uningmerſorpuk, ſioranatiglo okallukpuk Nalekkame, tâurſoma okauzine ſajmarnartok

(23) Att. Matt. K. 10. v. 14.
(1) Opertut.

tok opernarſimago, nællunærkòtinnik usfornartulliænniglo piginnäirſerdlugit. 4. Amerdlâneridle iglorpêinne ingmingnun arkſoardlerput, illèjſalo Jödit illegilerpèjt, illèjſale Apoſtelik. 5. Pikitórſoangormetale nællurſudlo Jödidlo nalekkætik illegallugit, tauko (2) mitegomaudlugik millôromaudlugiglo. 6. Tamattomingalo tuſſaramik, kemäupuk iglorpérkſoarnut Lykaoniamêtunnut, Lyſtramut Derbenimudlo, nunamudlo eikænnêtomût. 7. Terſanilo Evangeliume okautigæk. 8. Angudlo Lyſtramêtok iykſiäutuïnartok, niulukame; ſebeedlunilo erniugame pisſungiſêinartok. 9. Täurſoma Pauluſe okalluktok tuſſarpà; irſikſuardlugolo (3) miſſigileramiuk piungnærkorſigallóartok; nipérſoarmik okarpok: 10. Nekoïgluarſinnàit! Nekoïgaſuarpok tâva piſſulerdlune. 11. Pauluſib tajmailliorà innuït tekkogamiko, niblingârput, okalluglutik Lykaoniamiun okauziæn attordlugo: Gudit innugtun-élerdlutik akkarbigátigut. 12. Barnabaſe tâva aitſerpæt Jupiterimik, Pauluſile Merkuriuſimik, okalluktarſinnarmet tauna. 13. Jupiterible Pelleſiæt, taukoa iglorpérkſoèjſa auatænnêtub, umingmäit

(2) Apoſtelik Pauluſe Barnabâſilo.

(3) Pauluſib.

niakorutiglit âpej iſertarbírkſoarnut, tunnirſiomaudlune innuïn illegallugit. 14. Apoſteligle Barnabaſiblo Pauluſiblo tamanna tuſſaramiko, annorârſætik alliktorpækit, pinaſuardlutiglo innuïn akkornèjnnut. 15. Torklordlutiglo okarpuk: Angutin okkorſi-à! Saag tajmailliorpiſe? Innûvoguktõg, aſſerujaudlunuk illivſiſut, Evangeliummiglo okaupauſe, tamakko piungitſut kemekkudlugit, Gudimudlo umarſomut ſâkudluſe, killangmiglo nunamiglo imarpingmiglo peenniglo tamannik pingortitſirſomut. 16. Tãurſoma itſaligame nællurſut tamâſa iſumamingnik ingerdlarſut innertingikèj; 17. Nauglo nællunangikallóartok, ajungitſomik pirſaramiſigut ſiellukkorſivdlunilo killangmit, næggorikkudlugolo nunarput, nekkikſautinniglo tunnirſarátigut, innudluartidlutalo umætivut tipeitſuktitarèj. 18. Tajmalo okallukamik, innuït innerterneng ajungajekpèjt, tunnirſiomarſut (4). 19. Jödidle Antiokiamit Ikonienimidlo terſunga piput, taukoalo innuït okaukikſarmatigit, Pauluſe ujarkænnik millôrpæt uniardlugolo piætigiorpérkſoïn auatænnut, tokotâſugallugo. 20. Ajokærſukkædle illumarſuk, makkipok iglorpérkſoarnudlo iſerdlune, kãumedlo

(4) Pauluſimut Barnabaſimudlo.

medlo terſanga audlarpok Barnabaſe illegallugo Derbenimut. 21. Iglorpēinnilo taukonáne Evangeliume okautigángamiko, ajokærſugartâramiglo kapſeennik, ama tâva uterpuk Lyſtramut Ikonienimudlo Antiokiamudlo; 22. Ajokærſukkædlo tarningeet nekkurſektipèjt, okaukikſardlugidlo opernermik forârnauværkudlugit, imalo (okaudlugit): Nagliungnartut amerdlarſut attorkârdlugit kiſſienne killab nalegaviánut piomarpogut. 23. Utokâunérniglo (5) pigamikit operkatigeet nungudlugit, êſinatiglo tukſiaramik, Nalekkamut operbigirſánnut ſernigikoækit. 24. Piſidia tâva akkutigallugo Pamfyliamut pipuk. 25. Okallukamiglo Pergenime, Attaliamun atterpuk. 26. Terſangalo tikſiarpuk Antiokiamut, terſanētut (illækit) Gudimut ſajmaukogallóarmætik ivna, ſulliartyſſamanik (6) mâna namakſimanik. 27. Terſungale pigamik, operkatigeedlo katterſorkogamikit, okaurſipuk, kannong uſſornartigirſunnik pigamik Gudib tajmailliortimatik, nællurſudlo mattuærmagit opernermut (7). 28. Terſanile ajokærſukkæt nejormerſorpækit.

KAP.

(5) Pelleſiúnernik.

(6) Okallugiartyſſamanik Att. K. 13. v. 1-3.

(7) Ajokærſornekartimagit operirſekſánnik.

KAP. 15.

Pauluſe Barnabaſilo Jeruſalemmut kigliſioutſartorpuk kippivnek pivdlugo. v. 1-29. Ama Antiokiamut uterpuk Judaſe Silaſilo illegallugik. v. 30-35. Kéſale ingiarkatãujungnælerpuk. v. 36-41.

Kapſeedlo Judæamit pirſut kattængutigeet ima ajokærſolerpèjt: Kippivnekangikuſe Moſeſim illerkoa attordlugo (1) pidluarſinnãungilaſe. 2. Ingmingnut tâva akkerartolermeta, Pauluſiblo Barnabaſiblo akſut ſakkitſarmakkit, Pauluſe Barnabaſilo adlædlo illætik audlarkolerpèjt Jeruſalemmut Apoſtelinnut utokàunernudlo aperſût tamanna pivdlugo. 3. Operkatigeet tâva illegilermætik, Föniſia Samarialo akkutigallugik terſane unipkârput nællurſut ſâſimarſuſiænnik, kattængutigeedlo tamáſa tipeitſuktingârpèjt. 4. Jeruſalemmudle pigamik, operkatigeennit Apoſtelinnidlo utokàunernidlo niobbiórnekartut, okaurſiputtõg, kannong uſſornartígirſunnik pigamik Gudib tajmailliortimatik. 5. Fariſæeridle illèjt opilerſut nekoïkput, ima okalluglutik: Kippirſariakarput, okaudlugidlo Moſeſim inneiziſèj mallikkudlugit. 6. Apoſtelidle utokàuneridlo kattiput tamanna kigliſioutigallugo. 7. Sakkitſãumerſôrmeta-

(1) Att. Luk. K. 1. v. 59.

metale, Pele nekoïkpok ima okarbigallugit: Angutin okkorſe, kattængutigeet! Iliſimauarſe tamanna, iſuanit Gudib kennermanga akkornevtinit, nællurſut tuſſarkudlugit uamnit Evangeliumim okauziánik, operkudlugidlo. 8. Gudiblo umatinnik iliſimarſub nællunærkutſerèj, Annerſámik illuartomik pigamigit uavtitut. 9. Uagudlo taukolo nelligeekſarpátigut, umatèjt ervkéjaramigit (2) opernermik. 10. Saagme tâva Gude urſerpiſiuk mâna, ajokærſukkæt ajornartórſoarnik pekkudlugit, uagudlo ſiurdlivtalo merſa ajorallóarivut? 11. Operpogudle pidluaromartogut Nalekkab Jeſuſib Kriſtuſib ſajmarſuſiánik, ſórdlotõg tauko. 12. Tamárſoarmik tâva nipangerput, Barnabaſilo Pauluſilo naleglugik okalluktuartuk, nællunærkórſoarnik uſſornartórſoarniglo pigamik nællurſun akkornèjnne, Gudim ikiormatik. 13. Okallungnerle ſorârmanik tauko, Jakob ima okallulerpok: Okkorſe angutit kattængutigeet, nalekſinga! 14. Simon okalluktuartok (3), kannok nællurſut Gudim iſumagimagit ſiurdlermik, taukoa illèjt innuvtariomaudlugit attermine (4). 15. Tajmaë-

(2) Illuarſaramigit.

(3) v. 7-9.

(4) Imëipok: Kriſtumiungordlugit.

maëniputtõg Profétin okauzeet, ima aglekſimamet (5): 16. *Kingórna uteromarioŋga, Davidim torka okpitok nappariartordlugo aſſerornereelo illuarſaromarpaka, tuperdlungalo* (6); 17. *Innuïn amiakoeet Nalekkamut piniarkudlugit, nællurſudlo tamarmik attimnik taïornekartut; tajma okartok Nálegak tamakkoninga tamannik pirſartok.* 18. Pingortitæne tamáſa Gudim iliſimauèj iſukangitſomit. 19. Tajmāitomik iſumavonga, nællurſut Gudimut ſâniartut erdlokotikonnagit; 20. Aglekbigallugidle, Gudipiluït majungnartoeenik (7) pinauvárkudlugit, arnaunekarkonnagidlo, epirſomiglo aungmiglo nérrikonnagit; 21. Itſárſoangorporle, Moſeſim okauzeenik okalluktokarmet iglorpérkſoarne tamanne, Sabbátidlo nungudlugit attuarpèjt kattiſimaubingne. 22. Apoſtelit tâva utokàuneridlo operkatigeedlo nungudlutik illuarilerpæt, angutik illamingnit kennerkudlugik Antiokiamudlo audlarkudlugik, Pauluſe Barnabaſilo illegallugik; Judaſilo Barſabaſimik attekoſilik, Silaſilo (audlarkoægik), angutik tauko merſa ajokærſórſuk kattængutigeenne. 23. Nekſirſutikſèjdlo ima aglek-

(5) Amoſim aglegèjne.

(6) Jödit ajulerſut ajorungnærſitſomarpaka.

(7) Att. v. 29.

aglekpèjt: Apôſtelit utokàuneridlo kattængutigeedlo (8) pidluarkoèjt kattængutitik Antiokiame Syriamilo Siliſiamilo nællurſogalloæt (9)! 24. Tuſſaravta, uavtinit pirſut okauzinnik aſſeroráſe, tarnæſilo erdlokotidlugit, okauzekardlutik kippirſariakarnermik inneiziſinniglo attordluaiſſerſunnik, nauglo tajma pekkungikallóarivut; 25. Tajmäitomik kattinavta tamàuta illuarilerikput, angutit kennerſimarſut illivſinut audlarkudlugit, aſſarſavuk Barnabaſe Paulusilo illegallugik; 26. Angutit taukoa tarnætik tunnièjt nalekkavta Jeſuſim Kriſtuſim akka pivdlugo (10). 27. Audlartipakput tâva Judaſe Silaſilo, tamattomingatôg okaurſiartorkudlugik. 28. Annerſâm illuartub uagudlo illuarángavtigo (11), adlamik erdlokotinaſe, pirſariakartunnigle makkoninga kiſſænnik pekkudluſe: 29. Gudipilungnut tunnirſutit æriſſauæſe, aungmiglo epirſomiglo nerriſſengilaſe, arnaunekaraſilo; taukonunga mianerſoruſe, illuaromarpoſe. Pidluarkonnarſiſitſe! 30. Tauko tâva audlarkomætik Antiokiamut piput,

(8) Operkatigeet Jödlogalloæt.
(9) Sâtinatik nællurſôurſut.
(10) Jeſuſe okautigiſuglugo innuginnartut, kapſeenniglo erkanârſirſut.
(11) Uagut illuarârput, Annerſâm illuartub tajma pekkomâtigut.

piput, operkatigeedlo katterſoramikit, taukonunga aglekkæt tunniupèjt. 31. Tamakkole attuaramikit, tupedlerſâut tamanna tipeitſutigæt. 32. Judaſible Silaſiblo nangminek Profétiurſuk kattængutigeet okaukikſarpækit nekkurſektidlugidlo (12) okauzerpérkſoarnik. 33. Terſanēmerſormanigle, Apoſtelinnut angérdlardluarkolerpægik kattængutigeet. 34. Silaſile terſane unigomaginnarpok. 35. Pauluſile Barnabaſilo Antiokiamēlerpuk, adlædlo kapſeet illegallugit ajokærſoïniarpuk, Nalekkablo okauziánik okallukpuk. 36. Ipſangormedle Pauluſe Barnabaſimun okarpok: Utterdluk, kattængutivut tikerârdlugit iglorpēinne, tamanne, Nalekkam okauziánik ſóunne okallugallóaravta, kannong-énerſuſiæt miſſilingniardlugo. 37. Barnabaſib tâva Johanneſe illegikolerpà, Markuſimik tâïrſak; 38. Pauluſible illuaringilà tauna illegallugo, kemekallóarmatik Pamfyliame okallukatigiomannatik. 39. Ingmingnut tâva tajma akkerareekamik auikſarpuk, Markuſilo Barnabaſim aïparilerpà, Sypernimut tikſiardlutik; 40. Silaſile Pauluſim aiparà, audlarmedlo kattængutigeet Gudib ſajmarſuſiánut pekkoæt.

41.

(12) Illuarſarniardlugit.

41. Sakkilerporle Syriame Siliſiamilo, operkatigeedlo nekkurſektiniardlugit.

KAP. 16.

Timoteuſe Paulufib kippivà Jödit pivdlugit. 1-3. Operkatigeet kapſeet tikkerârpej, Troaſilo tikidlugo. v. 4-8. Filippenimudlo pivdlune okallungmet, Lydia operpok. v. 9-15. Terſanile Pauluſe Silaſilo unatarpægik parnærſimavingmudlo piſidlugik. v. 16-24. Parnærſimavik ingminik angmarpok, parnærurſirſorlo opertungorpok. v. 25-34. Kéſalo annivdlutik terſanga audlarpuk. v. 35-40.

Derbenimudle Lyſtramudlo piok; ajokærſugarlo Timoteuſimik attilik ſunäuba terſanētok, tāurſoma arnà opertok Jödiurſok, angutále Grækeriurſok (1). 2. Tauna (2) kattængutigeet Lyſtramētut Ikoniemētudlo unnerſiutigæt. 3. Tauna Pauluſim illekſariomagamiuk, kippivà (3), Jödit nunænne taukonánētut pivdlugit, angutà tamarmik ilirſarángarſuk Grækeriurſok. 4. Iglorpérkſoïdle akkutigángamikit, inneizſinnik, Apoſtelit utokàuneridlo Jeruſalemmiut pekkorſèjnnik, piſitſiput taukonunga

(1) Nællurſok kippivneliungitſok.

(2) Timoteuſe.

(3) Att. Luk. K. 1. v. 59.

nunga (4) attuarkudlugit. 5. Illegeet tâva operiartorkàut, amerdlingârdlutiglo udlut nungudlugit. 6. Frygiale nunalo Galaſia ſakkivigimatigik, Annerſâm illuartum okallukkongilèj Aſiame. 7. Myſiamut pigamik, Bitynia akkutiginiarallóarpæt, Annerſâble innerterpèj. 8. Myſiale ſarſunamiko Troaſimut piput. 9. Unnuamilo Pauluſe tekkordlóïok imâitomik: Angut Maſedoniamio kikàrtok, innédlugolo ima okalluktok: Maſedoniamun atterdlutit annautſartortigut! 10. Tajmâitomigle tekkordlôrnekarame, erngerdluta Maſedoniamun audlalerſârpogut, tamanna miſſigirſutigángavtigo, Nalekkab terſunga kákogátigut, Evangeliummik taukonunga okallugiartordluta. 11. Troaſimit tâva audlarpogut, Samotraſialo torárdluïnardlugo, kâumet Neapoliſimut (piogut). 12. Terſangalo Filippenimut (pimiogut); iglorpérkſoït tauko merſa ajunginerrit Maſedoniame innuglit (5); udludle kapſeet iglorpérkſoarne taukonáne unikpogut. 13. Sabbátilo nedliumet, iglorpérkſoïn auatánnut anniogut, kôk tikidlugo, terſane tukſiarbikarángeta; ingidlutalo arnæt kattiſimaïartortut okallukbigilerpavut. 14. Arnarló

(4) Koïſſimarſunnut iglorpérkſoarnêtunnut.

(5) Romiunnik.

narlo Lydiamik attilik, Purpurimik (6) niuvertartok, Tyatiramiun iglorpèjnnin-étok, Gudimut nálektok, tuſſarniarpok; tāurſoma umatà Nalekkam angmarpà (7), Pauluſim okauzee nalegluarkudlugit. 15. Taunale iglokatèjlo koïſinamik, innélerpátigut okalluglune: Illomoraſugiguſinga Nalekkamut, iglumnut iſerniaritſe, terſanētuardluſe. Erdlokódlutalo iſertiniarpátigut. 16. Tukſiarbingmudle ingerdlagavta, niviarſiab pardlekpátigut, piomartukſænnik annerſāglub (8), nalekkæne tāurſoma pitſikèj amerdlarſōunnik, okallukame piomartukſænnik. 17. Pauluſiſōg uagudlo tāurſoma mallikpátigut, tordlordlunilo okallukpok: Innuïn okko tekpirkſoma Gudib kivgarèj, okaurſirſut akkutikſamik pidluarnartomik illivſinut. 18. Taimāilliortorle udlut kapſeet. Pauſuſible tamanna erdlokirſutigà (9), keviardlunilo annerſák okarbigà: Jeſuſib Kriſtuſim akkáne annikoagit tāurſomanga; terſangāinak tâva anniok. 19. Nalegèjſale miſſililleramiko pitſiſſármatik, Pauluſe Silaſilo tiguvdlugik audlarupægik niuvertarbingmut (10) nalekkæn-

(6) Iviſarikſomik.
(7) Illuarſiâ.
(8) Piomartukſænnik okallukſinnāurſub.
(9) Innuït iſumakongilèj, tāurſoma illegigétik.
(10) Narkſame iglun akkornænne niuvertartut.

nut; 20. Nalegàunernudlo piſipægik, okalluglutik: Innung okkoa Jödiurſuk iglorpérkſoavut (11) aſſerorſinnarpækit; 21. Ajokærſoïniarpuglo illerkunnik illuarirſariakangitſunnik malligiakangitſunniglo uavtine, Römiogavta. 22. Innuït tâva nungudlutik pikitórſoangorput taukonunga; nalegàunerittõg annoréjarkoægik iperartorkudlugiglo. 23. Kapſeenniglo unataramikik, parnærſimavingmut piſipægik, parnærurſirſomudlo allaparnarſorkikſarkudlugik. 24. Tajma pekkomæne, parnærſimavium innánut illudlermut piæk, niüækiglo parnærukikſardlugit kerſſúrkſoarmut. 25. Unnuarle keterarmet Pauluſe Silaſilo tukſiarpuk, ivngerúmiglo Gude usſoræk; parnærſimarſut merſa nálektut. 26. Terſangãinak tâva nuna ſejuktórſoangorpok, parnærſimaviub nakka aularſórſoangordlugo, mattueelo tamarmik angmarput erngerdlutik, tamarmiglo kelerutèjt kelerusſærput. 27. Parnærurſirſorle iterame, parnærſimaviublo mattuee angmarſimarſut tekkogamigit, pænnane amuà ingminik tokotſomaudlune, parnærſimarſut kematlaraſugallugit. 28. Pauluſile niblingârpok okalluglune: Illingnut pitlariaràunæk; tamàuta manẽpogut. 29. Nennerõumigle kákor-

(11) Iglorpérkſoavta innueet.

kákorſivdlune iſeraſuarpok, ſejulerdlunilo pædlorpok Pauluſib Silaſiblo ſángnut. 30. Anniſidlugik tâva okallukbigæk: Nalekkæng-à! kannong-illivdlunga pidluaiſſaunga? 31. Akkiæk: Jeſuſe Kriſtuſimun operit, pidluaiſſautit tâva, iglokatetidlo. 32. Nalekkablo okauziánik okallukpuk tâurſomunga iglokatèjnudlo tamannut. 33. Tajmanilo unnuame ingminut pekkoæk, unatarnerækiglo allerterdlugit; erngerdlunilo koïſipok nangminek illænilo tamarmik. 34. Iglominudlo piſipæk nerriſidlugiglo, iglokatinilo tamáſa tipeitſukatigèj, Gudimun operdlune. 35. Kâumedle iglorpérkſoït kivgèjt (12) audlarkolerpèjt nalegàunerit, okallukudlugidlo: Innuk tauko parnærutéjarſigik! 36. Parnærurſirſublo Pauluſe okâupà okauzeennik imâitunnik: Nalegàunerit tamàungnarkorſiput parnærutéjarkudlutik; mâna tâva anniſitik erkikſivdlutiglo audlaritik! 37. Pauluſible okarbigèj: Innuït tekkoænnit unatarpátiguk, nauglo kigliſioranuk merſa Romiurſoguk, parnærſimavingmudlo piſidlunuk, mánalo terdlingænnit anniſikolerpátiguk? Tajmâiſſengikallóarpok, ikkoale nangminek anniſitſartorliſiguk! 38. Okauzidle tamakko iglorpérkſoït kivgèjſa at-

(12) Innuïn illèjt iglorpérkſoarne kivgaînâurſut.

tuarpèjt nalegàunernut; erksilerput tâva, tussaramik taukoninga Romiursungnik. 39. Ornikpægik tâva, okaukiksarniardlugiglo annisipægik, innépægiktõg iglorpérksoarnin audlarkudlugik. 40. Parnærsimavingmidle annipuk, Lydiamut pullâriartordlutik; kattængutigeedlo tekkogamikit, tupedlersardlugidlo, audlarpuk.

KAP. 17.

Pauluse Tessalonikame Beroëamilo okallukpok mallersornekardlunilo. v. 1-13. Atenenimudlo pivdlune okallukiok sátidlugidlo kapseet. v. 14-34.

Amfipolisile Apollonialo akkutigángamikik, Tessalonikamut pipuk, tersane Jödit kattisimaubikartut atauzimik. 2. Paulusib tâva iserbigèj illerkomisut, Sabbátidlo pingasut okallukbigèj aglekkæn attuardlugit. 3. Ajokærsordlugidlo sukkuïaupèj Kristusimik anniariakartomik tokorsunnidlo makkitariakartomik, imãitomiglo: Jesuse una illivsinun okautigirsara Kristusiovok 4. Illèjt tâva opilerput Pauluse Silasilo illegilerdlugik, Grækeridlo Gudimut nálektut amerdlarsórsoït, arnættõg nalegangajãit ikingitsut. 5. Jödidle opingitsut isumaluleramik, angutipilúrksoarnik erkæjatartórsoarniglo illatârdlutik kattilerkàut; iglor-

iglorpérkſoarmiudlo pikitórſoangortidlugit, Jaſonim igloanut fórſugiartorput, innungnut anniſitſuglugik. 6. Taukole nenninginamikik, Jaſon opertudlo illèjt audlarupèjt iglorpérkſoït nalegèjnnut, niblitlardlutiglo: Innung ikko ſillárſum innueennik pikititſirſuk tamāungnaripuktōg; 7. Jaſoniblo ingminut piſipǽk; taukoalo tamarmik Kejſerim inneiziſèj nalengiſinnarpèjt, adla kongiurſok unnerdlugo, Jeſuſigōg. 8. Innuït tâva, iglorpérkſoïdlo nalegèjt tamakkoninga tuſſartut, ſiornærutilerpèjt. 9. Kêſa Jaſonimit illèjnnidlo narkigluarnekaleramik ipperarkoèjt. 10. Unnuamile Sauluſe Silaſilo erngerdlugik kattængutigeet audlartipægik Beroëamut; terſungalo pigamik, Jödit kattiſimaubiænnun iſerpuk. 11. Taukole (1) ajunginerrurſut Teſſalonikamiunnit, okauzek tuſſaromatlardlugo, udludlo nungudlugit aglekkæt miſſikſorpèjt, tamakko (2) nelliſiordlugit. 12. Amerdlarſut tâva operput, Grækerittōg nalegangajāit arnæt angutidlo ikingitſut. 13. Jödidle Teſſalonikamiut kaleïnamik, Pauluſe Beroëamiſōg Gudim okauziánik okalluktok, terſungatōg piput, innuït pikitidlugit. 14. Pauluſile tâva kat-

(1) Beroëamiut.

(2) Pauluſim okauzee.

tængutigeet audlartipæt, imab tungánut pekkudlugo; Silaſile Timoteuſilo unikpuk terſane. 15. Pauluſible unnerſortèjſa Atenenimut piſipæt; utermetalo nællunærbigikoæk Silaſe Timoteuſilo ornigaſuarkudlune. 16. Atenenime tâva Pauluſim utakkileramigik, terdlingâlerkàu annerſâmine (3), iglorpérkſoarmiut tekkogamigit Gudiungitſunnut nálekſinnartut. 17. Tajmâitomik kattiſimaubingme Jödit Gudimudlo nálektut okallukbigèj, udludlo nungudlugit niüvertarbingme (4) orniktæne (pivièj). 18. Filoſofidle (5) illèjſa imà Epikuræerit Stoïkeridlo (6), arkſortorpæt; illèjdlo okallukput: *Okadlorikſong una kannong-okauzekarpa?* Amale illèjt: *Sôrdlo Gudinnik adlænnik okallukpok;* okaumagit Jeſuſimik umaromartunniglo (7). 19. Tiguæt tâva kigliſiorbirkſoarmudlo audlarupæt, okalluglutiglo: Ajokærſutitâk okautigirſet nællyungnærnârput! 20. Tuſſangitſavtinik okalluktaravit, nællyſſæromagallóarpogut tamakkoninga. 21. Atenimiut merſa tekkornartædlo terſane nunaſiaglit adlamik piniangitſut, nutâmik okallugo-

(3) Illumigut.
(4) Att. K. 16. v. 19.
(5) Iliſimaïomatõut.
(6) Atauzimik iſumakangitſut.
(7) Tokorſunnik.

lugomaginnardlutiglo tuſſaromaginnartut. 22. Pauluſile kigliſiorbírkſub kekkane kikârpok, ima okalluglune: Okkorſe angutit Atenimiut! Miſſigilerpauſe tamannik opernerdluktórſõurſoſe. 23. Sakkigamale nalekbikſæſe kamerdlôrniardlugit, tunnirſivik kanningârpara, imãitomik aglengnilik: Gudimut Nællunartomut. Nællurſarſe tâva nalekauſiuk, tãurſominga okauniarallóarpauſe. 24. Gude ſillárſoarmik peenniglo tamannik pingortitſirſok, nalegãugame killangmut nunamudlo, nalekbírkſoarne arkſeinnik ſennaſimarſunne innekangikallóarpok; 25. Innuïn arkſêjnmît kivgartorbigínekanginioktõg, ſôrdlo ajorſartok; nangminek tamáſa innutinamigit annernekalerſidlugidlo, pikſêjnniglo tamannik tunnirſardlugit. 26. Innuïérkſoïdlo tamáſa pingortikêj aungmit atauzimit (8), nunárſoak tamât innulerſordlugo, illuamiglo pivikſarſiorêj, namaktunniglo nunekſarſiordlugit (9). 27. Nálegak ujalerkudlugo, miſſilingniaruglugo nenniniaruglugolo; nauglo nellinginavta illomut aſſimiugingilátigut; 28. Tãurſománe innugavta, aularſardlutalo étuaravta aglæt.

(8) Adam tamarmik næggovigángarſuk.
(9) Kannok ſiviſutígirſomik ſumilo aglæt innuſſerſut, pekkorſiok.

Tajmatõg illæſe ivngerurſirſut (10) okarput: *Tâurſoma erkardlerátigun aglæt.* 29. Gudib tâva erkardlerangátigut, iſumakaisſengilagut, Gude arſerſoutſomaudlugo Guldimut Sölvimudloneet (11) ujárkamudloneet, innub ſennarikſub iſumaminik arſilliánut. 30. Tajmâitomik innuït nællurſórſõtidlugit Gudim irſigingitſûrſáramigit, mâna innuït tamáſa tamatigut ſâkolerpèj. 31. Udlok táïgallóaramiuk, ſillárſoarmiut illuartomik erkartõutitſomarpèj angumut tajmaëkorſaminut (12), tauna opernarſivdiugo tamannut, tokorſunnit makkitinamiuk. 32. Tokorſudle makkirſuſiánik tuſſaramik, illèjt miteklerput; adlædle okarput: Tamattominga ama tuſſaromarpautigit. 33. Tajmalo Pauluſe akkornætigut anniok. 34. Angutidle kapſeet nejorniarpæt operdlutik; taukoa illæt merſa Dionyſiuſe Areopagita, arnarlo Damariſimik attilik, adlættõg.

KAP. 18.

Pauluſe Korintuſime ajokærſoïmet, Jödin akkerarát. v. 1-17. Efeſuſimut, Sæſureamudlo, Antiokiamud-

(10) Ivngerutikſænnik aglektut.
(11) Att. Matt. K. 10. v. 9.
(12) Aularkautekangikadlarmet Jeſuſe Gudib erkartõurſikoâ innungnik tamannik udlut naggatikſænne.

mudlo, Galaſiamudlo, Frygiamudlo piok. v. 18-23. Apolloſe Efeſuſime ajokærſoïlerſok Akvilaſim unnerſordluarpà. v. 24-28.

Kingórna Pauluſe Atenenimin audlarpok, Korintuſimut pivdlune. 2. Jödilo terſanētok kanningâramiuk, Akvilaſimik attilik, Pontuſime innurſok, Italiamit tikiukammerſok, nulle Priſkilla illegallugo, Jödit tamáſa Klaudiuſim (1) audlarkomagit Rommit, taukonunga pullârpok. 3. Atauzerlo ſennarſartaramiko, nejolerpæk ſennaudlune; tupiornermik pidlueitſiaramik. 4. Sabbátidle nungudlugit kattiſimaubingme okallukpok, Jödit Grækeridlo kajumikſarniardlugit. 5. Silaſile Timoteuſilo Maſedoniamit pimanik, Pauluſe Annerſám okallukolerkà Jödinnut Jeſuſimik Kriſtuſiurſomik. 6. Akkerartormetale okauzerdluglutiglo, annorârſæne aulaterpèj (2) okarbigallugidlo: Aurſe niakuvſinēkile (3)! Uanga pingitſòvonga (4); mattoma kingórna nællurſunnun audlaiſſaunga. 7. Kemekpèj tâva angumut Juſtuſimik attilingmut iſeriartordlune, tauna Gudimut nálektok, igloalo kattiſimaubiub tuglerà. 8. Kri-

(1) Romiunnut Kejſeriurſub.
(2) Att. Matt. K. 10. v. 14.
(3) Illivſinut pitlarnekaritſe.
(4) Okallukbigigallóarivſe nalegomangikivſingale.

Kriſpuſile kattiſimaubiub nalegàunerà opertok Nalekkamut, iglokatéjlo tamarmik; Korintumiuttõg kapſeet nálektut operiput koïſidlutiglo. 9. Nálegarle unnuame tekkotidlune Pauluſimut okarpok: Sioran-natidlo okallukſinnàit, nipangernerlo ajysſautit. 10. Illegángavkit pertlungmiglo pínekaiſſengilatit; iglorpẽinne makkonáne innuvtekſaka amerdlagallóarkángeta. 11. Terſanẽlerpok tâva okiorlo ãurſarlo atauzik kaumetidlo arbaneglit, okallukbigallugidlo Gudim okauziánik. 12. Gallionile nuname Akajame nalegãumet, Jödit illegeeglutik Pauluſe akkerarilerpæt, erkartõubingmudlo audlarupæt okalluglutik: 13. Innuït oma kajumikſarniarpèj Gude kivgartõunerdlukkudlugo, merſa inneiziſit nalengnagit. 14. Pauluſilo okallugomalermet, Gallion Jödinnun okarpok: Jödin okkorſi-à! Illuẽitſomik arkſoarnartomigloneet pinerdlukpet, mikſilliordlugo tuſſaromaniaiſſegallóarivſe. 15. Okauzẽnarmigle kigliſioruſe, atterniglonéet inneiziſivſinigloneet, nangminek pigiſe; tamakko pivdlugit erkartõurſiomanginama. 16. Erkartõubingmit tâva audlarkoèj. 17. Soſteneſile kattiſimaubiub nalegà Grækerit tamarmik tiguæt unatalerdlugolo erkartõubiub ſáne; tamannalo tamàt Gallionib nelling-

linginarà. 18. Pauluſile ama udlut kapſeet terſanêkadlarame, kattængutigeet kemekpèj Syriamut tikſiardlune, Priſkilla Akvilaſile illegallugik, tâurſoma (5) merſa nytſæne pærej Kenkreame, unnerſoïgadlarame (6). 19. Efeſuſimudle pigame, terſane kemekpæk; nangminerle kattiſimaubingmun iſerdlune Jödin okallukbigilerpèj. 20. Tâva innélerpæt ámalo unikbigikudlutik, nalegomangilèjle; 21. Naggatikſamigle okaupèj: Jeruſalemme nedliutorſioriakardluïnarponga (7) tuglermik; ornigomariauſile ama, Gudib pekkogallóarpánga. Efeſuſimit tâva audlarpok. 22. Sæſareamudlo pigame, majoardlunilo (8) kattængutigeet okallukbigángamigit, Antiokiamun atterpok. 23. Terſanilo imenniliok, ámalo audlardlune nuna Galaſia Frygialo ſakkivigæk kingudlereekſardlugik, ajokærſukkædlo tamáſa nekkurſektipèj (9). 24. Jödile Apolloſimik attilik, Alekſandriame innurſok, angut okallukikſórſoak; aglekkænniglo iliſimangârtok, Efeſuſimut tikiupok. 25. Tauna Nalekkam

(5) Akvilaſib.
(6) Jödit tajma illerkokarmeta, ſumik unnerſoïrſarángamik.
(7) Paaſkeſiyſſaunga ilà.
(8) Jeruſalemmut.
(9) Okaukikſarpèj opernermik ſorârnauværſardlugit.

kam ajokærſutánik nællyungnælerpok; Annerſámilo pileritôgame, okallungniarpok ajokærſoïniarkikſárdlune Nalekkab peenik; nauglo Johanneſib koïrſutánik iliſimaginnartok. 26. Erkſioranilo tauna okallulerpok kattiſimaubingme. Akvilaſiblo Priſkillablo tuſſaramiko, ingmingnut piſipæk, Gudim ajokærſutánik ſukkuïaukikſárdlugo. 27. Akajamudle audlalerſârmet, kattængutigeet kajumikſaïlerdlutik ajokærſukkænnut aglekput, illekſikudlugo; terſunga tâva pigame, ikiorkèj ſajmaunarſirſut opernermut; 28. Jödit okauzikſærutinamigit tamáſa tuſſartidlugit, aglekkænniglo narkikſóïok, Jeſuſe Kriſtuſiurſok unnerdlugo.

KAP. 19.

Pauluſe Efeſuſime mardlungnik okéïok ajokærſoïniardlune. v. 1-12. Angekkoarniktut annerſápilub pitlarpèj. v. 13-20. Demetriuſib illæne Efeſumiut pikitórſoangortipèj. v. 21-40.

Apolloſile Korintuſimêtidlugo, Pauluſe ſakkilerpok (nunab) kinginereene Efeſuſimudlo pivdlune; 2. Ajokærſukkædlo illèjt tikinamigit, okarbigèj: Opilerauſe Annerſáng illuartok piviſiuk (1)? Akkiædle: Annerſáming illuartomik tuſſangilagudlo-

(1) Att. Joh. K. 7. v. 39.

udloneet. 3. Aperſorièj ama: Kannongétomik tâva koïſitoſe? Sâpædle: Johanneſib koïrſutánik. 4. Pauluſile okarpok: Johanneſe koïrſigallóartok koïrſumik ſânartomik (2), innuïdlo okaupèj, kingulerirſe, imēipok, Jeſuſe Kriſtuſe operbigikudlugo. 5. Tuſſartudle koïſiput Jeſuſib Kriſtuſim akkánut. 6. Pauluſiblo arkſaminik pattingmagit, Annerſáng illuartok taukonunga piok; okauzinnik (adlænnik) tâva okallulerput Profétiſudlo pilerdlutik (3). 7. Angutidle tauko arkanek-mardlûrſut. 8. Kattiſimaubigle iſeriartorbigà, ſiorananilo okallukpok kaumætit pingaſut, okallukbigallugidlo kajumikſarniarpèj Gudib nalegaviæt peenut. 9. Illèjdle okauzereemeta operomannatiglo, ajokærſun ivna arkſoardlugo innuïēinnun aglæt, kemekpèj, ajokærſukkædlo ingmikôrtarpèj taukonanga, udludlo nungudlugit okallukpok angutib Tyrannuſim ajokærſorbiáne. 10. Tajmáëſerporle okiuk mardluk; kêſa tâva Aſiamiut tamarmik, Jödidlo Grækeridlo, Nalekkab Jeſuſim okauziánik tuſſarput. 11 Pauluſiſōg Gudim uſſornartulliartipà mikingitſunnik; 12. Allerterutit aglæt ketermiudlo, timmánut attukkæt, napparſimar-

(2) Att. Matt. K. 3. v. 11.
(3) Att. Kap. 10. v. 44.

marſunnut piſipèjt, piungnærput tâva, annerſâpiluïdlo taukonanga anniput. 13. Jödidle kapſeet ſakkigajuktut, angekkõurſut, Nalekkab Jeſuſim akka tajnialerpæt annerſâpilulingnut, okalluglutik: Jeſuſe Pauluſim okautigirſâ pivdlugo annikoauſe. 14. Skevaſible Jödit Pelleſiúneræta ernerèj arbanek-mardluk tajmailliortartut. 15. Annerſâpiluble ſâpej, okalluglune: Jeſuſe ilirſarâra, Pauluſiſõg nællunginiara; illipſile kioviſe? 16. Innub tâva annerſâpilungmik illumiuglub ſórſuglugit arktorſitſârpej, tajmalo aktikſomik pitlarmatik, iglomit tamattomanga kemãuput tammakaratik kidlerſimaudlutiglo. 17. Tamannale tusſaumauæt tamarmik Efeſumiut, Jödidlo Grækeridlo; erkſingâlerpudlo nungudlutik, Nalekkablo Jeſuſim akka uſſornarſikàu. 18. Kapſeettõg opilerſut nællunæriartorput unipkârdlutiglo kannong-illiorallóaramik. 19. Kapſeettõg piungicſunnik piniaralloæt (4), makperſekkæt (5) katterſordlugidlo õupejt tamáſa irſigitidlugit; akkeedlo kiſſiniarpèjt, merſa anningãurſæt ungnirſun-aipekſæt-kollinnik tuſindekartut (6) akkigigalloèjt. 20. Tajma aktikſomik Nalek-

(4) Angekkõuniaralloæt.

(5) Okauzepilungnik aglekſimarſut.

(6) Att. Matt. K. 14. v. 21.

Nalekkam okauzià agdliartorpok pikkunardlunilo (7). 21. Tamannale namakſimet, Pauluſe annerſámigut iſumakalerame, Maſedonia Akajalo akkutigiſuglugik, Jeruſalemmudlo piniaromaudlune, okarpok: Täivna kemekuvko, Rom tekkuniaromarpara. 22. Maſedoniamut tâva táïrſægne mardluk, Timoteuſe Eraſtuſilo, audlartipæk; nangminek merſa Aſiame unikadlartok. 23. Tajmanile ſillærutilerallóarput ajokærſùt tamanna pivdlugo. 24. Imà: Erdlingnartulliartok (8), Demetriuſimik attilik, Nalekbíurſænnik Sölvimit ſennarſok Dianamut (9), ſennarikſut pidlueitſiarlitlardlugit. 25. Tauko adlædlo tajmãicomik ſennarſut katterſordlugit okarbigèj: Angutin okkorſi-à! Iliſimauarſe, tamanna pidlueitſautigallugo pekkalerallóarpogut. 26. Tekkurſarpoſile tuſſartardluſilo, Pauluſim oma Efeſuſime, Aſialo tamakingajeglugo, innuït amerdlarſõut kajumikſarnerdlungniarèj aſſerordlugidlo, Gudiungitſut innerdlugit arkſeinnik ſennaſimarſut. 27. Niokutikſarput tajma aſſiginauviækæt, Gudérſublo Dianab nalekbírkſoà piungiſugiomar-

(7) Att. K. 6. v. 7. K. 12. v. 24.
(8) Guldimik Sölvimiglo ſennarſok.
(9) Gudipilungmut ærnãurſamut.

marpæt, nalegavérkſoarlo tauna, Aſiamiut nunárſoarmiudlo tamarmik nalengniægæt, aſſerylſavok. 28. Tamannale tuſſaramiko, ningektórſoangorput, niblitlardlutiglo okarput: Diana Efeſumiunnētok angikàu! 29. Iglorperkſoarmiudlo tamarmik pikitórſoangorkàut; tekkoranârtarbingmudlo atauzikut audlatlarput, terſungatōg Gajuſe Ariſtarkuſilo Maſedoniamiuk, Pauluſim ingiarkatæk audlaruniægik. 30. Pauluſile innungnut ſarkomerniarmet ajokærſukkæn innerterpæt. 31. Nalekkætōg illèjt Aſiamiut, aſſarſèj, audlartitſipu tāurſomunga, okaukikſarniardlugo, tekkoranârtarbingmut pekkonnago. 32. Tāivko (10) merſa niblerſórſoangorkàut ar ſigeengitſunnik; illegeet ſiornærutilerme ta, amerdlaneridlo ſlunekaratik ſuna pivdlugo kattiſimalerſut. 33. Alekſander tâva innuïérkſoarnit ſarkomerſipæt, Jödit ajengmarſuk: Alekſanderible arkſaminik urſſerarpèj, innuït ſakkitſaromaga migit ingma pivdlune. 34. Jödiurſorliliſimaleramiko, tamarmik udlub nællunæ kotæk mardluk naudlugik niblingâlerpu Diana Efeſumiunnētok angikàu. 35. Iglorpérkſoïdle aglektæta (11) innuït nipang erſaramigit, okarpok: Okkorſe angut Efe

(10) Innuït kattiſimarſut.
(11) Nalegárſoïn illæta.

Efesumiut! Kiamè innub nælluàuk, Diana Gudérsoak, killangmidlo nakkartok arsiliak, Efesumiun iglorpèjnne nalengnekarok? 36. Tamanna tâva opernakánget, ipangeriakarpok piüarasilo. 37. Innuïn okko tamãunga pisinausigit, nauglo nalekingnit tiglingitsut Gudivsiniglo mitekingitsut. 38, Demetriuse illèjlo sennaikśut kimut passikliutiksakarallóarpeta, udut kigliśiorbeet nedliutaràut nálegakariokõg; ingmingnut unnerdlugiartorlit. 39. Adlamigle arksortõukallóarusè, tamattoninga illegeenne kattisimadluartunne kigisioriakarpok. 40. Uagudle unnerdlutignauviækátigun aglát, pikitônárdluta tananna pivdlugo udlome, nauglo paitsisikákarata tajma pikinavta. Tajmako okáame, audlarkoèj kattisimarsut.

KAP. 20.

auluse Masedoniamut audlartok uterame Troasimut pivdlune ajokærsóïok, tokorsorlo umartipà. v. 1. 12. Miletusimêtidlune utokâunerit Efesusimit pirsut naggatiksamik okaukikśarniarpèj. v. 13-38.

Pikitsungnærmetalo ajokærsukkæt Paulub kákolerpèj, naggatiksamik okaudlugit, ersanga tâva audlarpok Masedoniamut piiardlune. 2. Erkætigudlo sakkiüarame

okauzerpérkſoarniglo okaukikſardlugit (1), Grækerit nunánnut piok. 3. Terſanêlerpok kaumætit pingaſut, Syriamudle audlalerſârtok Jödit piniarungmæne, angerdlaromalerpok Maſedoniakut. 4. Aſiamut tâva illegèj Sopatere Beroëamio; Teſſalonikamiuglo Ariſtarkuſe Sekunduſilo; Derbenimiuglo Gajuſe Timoteuſilo; Aſiamiugle Tykikuſe Trofimuſilo. 5. Taukoſioarput utakkivdluta Troaſime. 6. Uagudle udlut ſêrnakangitſunnik timiûrſartorbeet kingórnænne Filippenimit tikſiarpogut, udludlo tedlimat nâtinagit tikipavut Troaſimêtut, terſane unikpogut udlun arbanek-mardluk. 7. Udludle ſiurdliænne (2) ajokærſukkæt kattiſimameta timiûrſal augoruglugo (3), Pauluſim okallukbigilerpèj, kâumet audlaiſſégame; unnuarle keterarmet ſulle okallungnek ſorângitſok. 8 Innimile kalliame kattiſimaubiænne kodleet kapſeet ikiſimaput. 9. Innuſuktorlo Eutykuſimik attilik igalarſamêtok, akſuſinilerſok, Pauluſim okauze tengnârmagofinik arktorſinnaramiuk, nakkarpok kalliânit pingajuænnit, tokkungarſorlo makkiniarpæt. 10. Pauluſe tâva akkarpok, ner

nerç

(1) Opertut terſanêtut.

(2) Sabbâtime.

(3) Nerrikatigeeglutik.

nerdlugolo erkidlugolo okarpok: Perpa-
lukkénnaſe; ſulle tarnekarpok. 11. A-
male majoardlune timiûrſak augoriartor-
pà nerrilerdlunilo; okallukpængmedlo kê-
a kâulerpok, audlarpok tâva. 12. Nu-
kakpiarle umarſok majôukæt tupedlitlard-
utik. 13. Uagudle umiárſoarmik ſioar-
ogut, Aſſonimut audlardluta, terſane Pau-
uſe akkoſaruglugo; tajma pekkorſimet,
angminek nunakut piomaudlune. 14.
Tikimátigudle Aſonime ikkivarput, Mity-
enimudlo piogut. 15. Terſangalo tikſi-
rpogut, kâumedlo Kiuſim akkſanut piog-
ut, ama kâumet Samuſimut apôpogut,
Trogylliumilo udligavta, kâumet Miletu-
imut piogut. 16. Efeſuſile ſarſutſomagà
Pauluſib, Aſiame mullukonnane; Jeruſa-
emmut arigame, terſanêſuglune Pintſim
udluee nedliupeta. 17. Miletuſimidle
udlartitſiok Efeſuſimut, operkatigeen uto-
kâunertèjt kákudlugit. 18. Tikimænile
okarbigèj: Iliſimoauſinga, kannong-illior-
unga nungudlugit nejoravſe, Aſiamut pe-
târama; 19. Nálegarlo kivgartorbigig-
nnariga kannilârdlunga, kijangârdlungalo,
rſernekangârdlungalo, Jödit pinerdlung-
iarſinnarmanga. 20. Angiungidlui na-
ivſilo ſumik illuartomik, tamáfale okau-
igallugit illivſinut, ajokærſordluſilo na-

legiartorbingne iglunnilo tamanne aglæt; 21. Jödidlo Grækeridlo okauniarika ſaniarkudlugit Gudimut, operkudlugidlo Nalekkavtinut Jeſuſe-Kriſtuſimut. 22. Mánalo attà! Uanga kelerſorſimarſonga Annerſame (4), Jeruſalemmun audlarponga, nælludlungalo terſane kannok piomarpánga; 23. Tamanna kiſſiet (nællungilara), Annerſam illuartub iglorpēinne tamanne okautaránga, kelerutit nagliungnartudlo utakkigánga unnerdlunga. 24. Tamáſale aſſiginnarpaka (5), innuniangilangaloneet (6), innúſera nániaruglugo tipeitſungnermik, kivgartordluaruglungalo, okautigallugo Evangeliume Gudib ſajmarſuſiánik, Nalekkab Jeſuſib tajma pekkomanga 25. Mánalo attà! Iliſimavonga, kênara tekkyſſæromarparſe kingórna tamàuſe, akkornévſine ſakkirſartonga okalluglungalo Gudib nalegaviánik. 26. Tajmāitomik udlome okaupauſe, pingitſôvonga tamàuſe auvſinut (7). 27. Erdligunginavſe okautiginiardlugo Gudib pekkorſa tamât. 28 Tajmāitomik mâna taguſaritſe illivſinut ilegeennudlo tamannut, Annerſam illuartub miſſikſoïrſungortimaſe taukonunga Gudin illeg

(4) Gudim annerſæt pekkotuï narmanga.
(5) Sioringilaka.
(6) Tokutigeſſēguvko Evangeliume, piginnâvonga
(7) Att. K. 18. v. 6.

illegeekſej pâriniardlugit, aungminik piſſiarángagit tâurſoma. 29. Merſa nællunginavkit amárkut kêſortórſoït (8) kingunevne akkornevſinut piomartut, illegeekſut mianerſyſſengikèjt; 30. Illavſinittõg angutit ſarkomiſſaput, kiglormik okauziglit, ajokærſukkæt ingmingnut kajumikſarniardlugit. 31. Tajmãitomik pigârdluſilo (9) erkajniaritſe, okiut pingaſut, unnurſædlo udludlo tapudlugit, okaukikſarniarivſe (10) nungudluſe kijaudlunga aglæt. 32. Mánalo kattængutingoaka, Gudimut okauziánudlo ſajmarnartomut ſernigikoauſe, tâurſoma ajungitſartortiſinnãuáſe, kingórnurſekſakartiſinnãuáſilo (11) illuartungortut tamáſa illegitidlugit. 33. Sölviloneet, Guldiloneet (12), annorârſædloneet piſe piniangikika. 34. Iliſimoauſingale makkoninga arkſamnik piniarika pirſariakartut namnut ingiarkamnudlo (13). 35. Unnerſõukivſe tamannik, ima piniarkudluta, ajorſartudlo igdlerſorkudlugit, Nalekkablo Jeſuſim okauzee erkajdlugit, nangminek

(8) Imẽipok: Ajokærſornerdluktórſoït.
(9) Allaparnarſordluſe.
(10) Okaukikſartuĩ narivſe.
(11) Pidluarnartomik iſukaiſſengitſomik pekkartitſomarpáſe.
(12) Att, Matt. K. 2. v. 11. K. 10. v. 9.
(13) Innutigirſekſavtinik piniurſitſonga.

ima okarmet (14); *Tunnirsineng illuarnerrau pissinermit.* 36. Tajmalo okarame têrkomiarpok, tukſiarkatigallugit tamâſa. 37. Tamarmik tâva kijarſôrſoangorkàut, Paulusilo kongæſiágut erkiglugo kunikpæt. 38. Okauzerlo tamanna allieiſutigivſârpæt, kêne tekkyſſáromaræt unnermago (15). Umiárſoarmudle illegæt.

KAP. 21.

Pauluſe Tyruſimut piok, Ptolomaiſimudlo Sæſariamudlo. v. 1-9. Agabuſe Paulusib siunikſêjnik erkoïniarpok. v. 10-14. Jeruſalemmut Pauluſe pimet okalluſerdlunilo nalekbirkſoarmêtidlugo Jödit tiguæt tokotſomaudlugo. v. 15-30. Sórſuktukfæt nalegauneræta annaupâ. v. 31-40.

Kemekkorſingitſudle tauko kemekavtigit audlardluta, Kouſe torárparput, kâumedle Roduſimut piogut, terſanga ama Patáramut. 2. Terſane umiárſoak kanningârparput Foeniſiamut ikâiſſerſok, tamattomunga ikkivdluta aualekpogut. 3. Sypernile erſilermet, ſâmiublo tungánêlermet, ſennerkodlugolo Syriamut tikſiarpogut, Tyruſimut kêſa apôdluta; umiárſoak terſane uſſingiaiſſamet. 4. Terſanilo ajokærſuk-

(14) Act. Luk. K. 6. v. 38. K. 16. v. 9.
(15) v. 25.

ſukkæt kanningâravtigit, udliogut udlun arbanek-mardluk; taukoa Annerſâmik (1) Pauluſe okaupæt, Jeruſalemmut audlarkonnago. 5. Udludle tauko nâmeta, ama aualekkiogut, tamarmiglo niobbiorpâtigut nulliætiglo kittôrnætiglo illegallugit iglorpérkſoïn auatænnut; ſirkſablo ſinâne ſêrkomiardluta tukſiarpogut. 6. Naggatikſamik tâva okallukavta, umiârſoarmut ikkivogut, taukole angerdlarput. 7. Uagudle umiartorærdluta Tyruſimit Ptolomaïſimut pigavta, kattængutivut (2) kênarſiavut terſane, udlorlo atauzek nejorpavut. 7. Kâumet Pauluſe uaguttôg audlarpogut Sæſareamut pivdluta; Filippuſiblo Evangeliſtib, arbanek-mardlung illæta (3), igloanun iſerpogut terſanêlerdluta. 9. Tâurſomale pannee niviarſiæt ſiſſamat Profétiurſut (4). 10. Terſanêmerſoravtale udlut kapſeet, Profête Judæamit terſunga piok, Agabuſimik attilik. 11. Tâurſoma tikinamiſigut, Pauluſib keterrutânik arkſænilo ifikkænilo kelerſorpèj, okalluglunilo: Annerſâng illuartok ima okarpok: Keterrutim oma innua, Jödit ima kelerſoromarpæt

(1) Annerſâm illuartub unnerformatik.

(2) Operkativut terſanêtut.

(3) Att. K. 6. v. 5.

(4) Profétiſun-okalluktut.

pæt Jeruſalemme, nællurſudlo arkſèjnnut piſidlugo. 12. Tamakkole tuſſaravtigit, uagut terſanẽtudlo innertilerparput, Jeruſalemmun audlarkonnago. 13. Pauluſible akkiátigut: Sudluſe tajma kijaviſe, umatigalo allieiſardlugo? kelerſorkoginnâvonga, tokoginnâvongatõg aglæt Jeruſalemme, Nalekkab Jeſuſim akka pivdlugo. 14. Uteriaromangimedle ſorârpogut, okallugluta: Nalekkab pekkorſâ pigile! 15. Ipſangormedle opellungáravta Jeruſalemmun audlarpogut. 16. Ajokærſukkættõg kapſeet Sæſareamiut illegiviátigut, taukoalo Mnaſon Sypernimio illekſaræt, ajokærſugak utokâk nejogekſarput. 17. Jeruſalemmut tâva pigavta, kattængutigeen illekſitlartipátigut. 18. Kãumedle Jakob pullârbigárput Sauluſe illegallugo; utokàunerittõg tamarmik terſunga piput. 19. Pidluarkoèj tâva, unipkãutigirſardlugidlo tamáſa ſullirſæne, Gudim ikiormane nællurſun akkornèjnne. 20. Tamannale tuſſaramiko, Nálegak uſſoræt okarbigallugolo: Kattængupun oma! Jödit amerdlarſunnik tuſindiglit iliſimauetit opilerſut, taukolo tamarmik inneiziſinnut nalegomatokàut. 21. Tuſſaumauátidle, Jödit tamáſa nællurſunnẽtut ajokærſoretit Moſeſim inneiziſèj naleiſſærkudlugit, edlârſuït kippirſariakangitſut

itſut (5), illerkudlo tâivko attoriakangitſut, unnerdlugit. 22. Kannongme tâva? Kattiſſegallóarput ivkopérkſoït; tikiutotit tusſaumaleromaramiſit. 23. Tajmâitomik nalektigut: Angutit ſiſſamat ſumik unnerſóutiglit (6) uavtinêput. 24. Tauko illingnut pikit, illegallugidlo ubbaritſe, akkillerniarittôg niakoeet kirpſarkudlugit, ſeglutigigátit tâva miſſiliſſauátit tamarmik, nangminek tajma inneiziſit nalekaukit. 25 Nællurſógalloædle opilerſut pivdlugit aglektogut iſumavtinik, tamakko attuangiſinnâuejt unnerdlugit, Gudipilungnudle tunnirſutit epirſorlo auglo kiſſiſa pekkonnagit, arnàunekarkonnagidlo. 26. Angutit tauko tâva Pauluſim ingminut pièj, kâumedlo ubarkatigallugit, nalekbírkſoarmun iſerpok, udludlo ubarbeet namakſiſſerſut unnerdlugit, ingmikôrtardlutiglo kêſa tunnirſutikſætik tunnikudlugit (7). 27. Udludle tâivko arbanek-mardluk nâliſſameta, Jödit Aſiamit pirſut tekkogamiko nalekbírkſoarmêtok, innuïérkſoït tamáſa pikitórſoangortipèjt, arkſamingniglo piæt. 28. Niblitlardlutiglo: Okkorſe angutit Iſraelikut, ikiortigut! Terſa innuk tamatigut taman-

(5) Att. Luk. K. 1. v. 59.

(6) Jödin illerkoce attordlugit.

(7) Gudimut.

manik ajokærsóïrsok kiglormik erkardlivtinut inneizisinnudlo iglomudlo mattomunga (8); Grækerittõg (9) isertinièj nalekbírksoarmut, iglo manna iblernartok tajma nellinginarallugo (10). 29. Trofimuse Efesumio mersa tekkogadlaramiko aiparigà iglorpérksoarne; tauna Paulusimun aiparisugiviæt nalekbírksoarme. 30. Iglorpérksoarmiut tamarmik tâva pikitórsoangorput innuïdlo tersunga katterserkàut; Pauluse tâva tiguæt nalekbírksoarmidlo annisidlugo, mattueelo erngerdlugit mattuèjt. 31. Tokoniarallóarmarsugle, sórsukatigeekfukfæt nalegauneræta Jerusalemiut tamása pikitórsoangortut tussaumalerpèj; 32. Erngēinak tâva sórsuktukfæt Hundredinnudlo (11) nalegãursut illegallugit sorsukpèj. Nalegàunerle sórsuktukfædlo tekkogamikit, Pauluse unatarnek sorârupæt. 33. Nalegàuneruble tikinamiuk tiguà, kallimnérsoarniglo mardlungnik kelersorkoà, apersolerdlugidlo kinãursomik sullirsomiglo? 34. Innuït tâva nelligeengitsunnik torklulerput; nipérsoarmidle siunekarneng ajuleramigit, iglórsoarmut sekkutômut audlarukoà. 35. Majoartarbing-

(8) Nalekbírksoarmut.
(9) Nællursut.
(10) Sôrdlo naitsunarsivdlugo.
(11) Att. Matt. K. 14. v. 21. naïkigutâ (5).

bingnudle pimet, ſorſuktukſæt akkialerpæt innuït paſſumarſuk. 36. Innuïérkſoït mallitlarmarſuk, nibliarſut: Pærſiuk (12)! 37. Pauluſe tâva ſekkutômun iſertimane, nalegâunek okarbigâ: Okallukbiginâgin-eit? Piále: Grækerin okauziæt nællungiliuk? 38. Ægyptimiunginerpit ivna peblingârniartok ipſaligame, angutidlo ſiſſamannik tuſindekartut innurærſut illekſaralugit innukajuïtſomut? 39. Pauluſible ſâpâ: Jödiovonga, iglorpérkſoarmiugánga Tarſinib Siliſiamêtub tuſſaumarſâugalloab. Tukſiarbigâgidle, okalluglanga innungnun okkonunga! 40. Pekkomanile, Pauluſib majoartarbingme kikârdlune innuït urſerârpej arkſaminik. Kaitſutlarmet tâva tordlorbigilerpèj Ebræerin okauzeennik, okalluglune:

KAP. 22.

Pauluſe ingminik okalluktuârpok. v. 1 21. Jödit ningautilerpæt, nalegâunetublo iperârtorkyomagallóa. râ, ſaperdlugole Romiomet, kigliſiortukſænnut piſipâ. v. 22-30.

Okkorſe, kattængutigeet angæjokâidlo! Nalengniarſiuk okauzera, paitſiſikſara illivſinut. 2. Tuſſaramikole Ebræerin okauziæn-

(12) Tokoniarſiuk.

ziánnik okallukbigimatik, nipangeriput. Okarpok tâva: 3. Jödiovonga, Tarſenime Siliſiamētome.innuvonga, iglorpēinnile makkonáne innurorſarponga Gamalielim iſigèjne (1); ajokærſordluarnekardlunga ſiurdlivta inneiziſèjnnik, Gudimudlo illungerſortonga, ſôrdlo illipſe tamàuſe udlome (illungerſorpoſe); 4. Ajokærſût tamanna mallerſutlariga (2) tokomun aglæt (3), angutidlo arnædlo (4) kelerſordlugit parnærſimavingmudlo piſidlugit. 5. Pelleſiúnerubtōg utokàuneridlo tamarmik iliſimaviánga; taukonanga aglekkænnik pirſonga kattængutigeennut (5), Damaſkuſimun audlardlunga, terſanētuttōg kelerſoruglugit Jeruſalemmudlo audlarudlugit, pitlarnekarkudlugit. 6. Ingerdlatidlungale Damaſkuſe padlilerdlugo udlub kekkane, kaumarſórſub killangmit terſangāinak kaumarſarpánga. 7. Nunamut tâva ordlurſonga, nipilo tuſſariga, ima okarbigigánga: Sauli-à! Sauli-à! Saag mallerſorpinga? Akkiarale: Kiovit Nálegak? Sâpánga tâva: Jeſuſiovonga Nazaremio mal-

ler-

(1) Imēipok: Gamaliele nejordlugo ajokærſortigallugolo.
(2) Pærniariga.
(3) Tamattominga opertut tokoniardlugit.
(4) Koïſimarſut.
(5) Jödinnut.

lerſukket. 9. Ingiarkamale kaumarſok tekkogalloarpæt annilârdlutiglo, okallukbigirſimale nipà tuſſângilæt (6). 10. Okartongale: Nálegang-à! Sulliſſavik? Nalekkab tâva akkiânga: Makkidlutidlo Damaſkuſimun audlarit; terſane okâunekaromarpotit ſulliekſangnik tamannik. 11. Kaumarſopalungmidle ingiaſukángama, illâka teſſiortigallugit Damaſkuſimut pionga. 12. Terſanêtorle Ananiaſe, angut inneiziſinnik nalegluarniarrok, Jödidlo tamarmik terſanêtut unnerſiutigæt. 13. Tâurſoma ornikpánga, ſarkomerdlunilo okallukbigánga: Sauli-â kattængutingoara uïtit, terſangâinak tâva irſigára. 14. Okarporle: Siurdlivta Gudiæta nællyungnærkoátit pekkorſaminik, illuartorlo (7) tekkokudlugo, nipilo tuſſarkudlugo karnánit. 15. Okalluktigiomarmatit innungnut tamannut tekkurſangnik tuſſækkangniglo. 16. Mánalo, ſaag arêpit? Makkidlutit koïſitit, ajortetit péjarkudlugit, Nalekkablo akka tajdlugo. 17. Jeruſalemmudlo uterama, nalekkírkſoarme tukſiardlunga uamnik miſſigiungnælerponga. 18. Tekkoara tâva uamnun okalluktok: Akunit Jeruſalem-

(6) Kina okalluktok nælluæt, innukſinginamik (Att. K. 9. v. 7).

(7) Jeſuſe Gudim illuarirſâ. (K. 3. v. 14).

salemmin anninasuardlutit, okauzisit uamnik operissengimatigit. 19. Sapara: Nálegak, taukoa ilisimauánga, parnærsimavingmut pisitsirsunga, unatarikatõg illingnun opertut kattisimaubingne tamanne. 20. Stefanusiblo illingnik okaursirsum auà koïmet, nejoriga nangminek, illuarallugidlo tokómarsuk, tokotsirsudlo annorèjt pàrigika. 21. Okarbigánga tàva: Audlarit, ungesikssomun audlartitsomaravkit nællursunnut. 22. Okauzek tamanna naytsersordlugo nalekallóarpæt, távale niblilerput okalluglutik: Innung imãitok pæruk nunamit, innursukssãujungnærmet (8). 23. Niblitlarmetale annorarsætiglo nelluglugit, pyoalarlo egidlugo sillamut; 24. Nalegàunerub tàva isertikoà sekkutômut; iperartorkoviátõg kigliliorkudlugo; siunersiomaudlune, saag tauna pivdlugo tajma tordlulersut. 25. Aklunarsænnigle kelersormane, Paulusib Hundredinnut nalegãursok senniminêtok apersorpà: Innuk Romio iperartorneng ajungilisiuk, nauglo erkartõunekangitsok. 26. Tamannale Hundredinnut nalegãursub tussaramiuk, nalegàunek okautsartorpà, ima okalluglune: Missikssorniangoarit; innung una Romiomet. 27. Nalegàunerub tàva apersoriartorpà: Romi-

(8) Tokole, sudlune innysserseng una?

Romioguït, okàunga? Akkiále: Ap. 28. Nalegàunerublo ſâpa: Uanga anningãur-ârpérkſoarnik akkilleravkit erkardlerſiari-erpánga tèikoa (9). Paulufible akkià: Uangale innunevnit (Romiovonga). 29. Ernngerdlutik tâva kigliſiortukſãugalloæt orârupæt. Nalegàunerle ſióralerioktõg, liſimaleramiuk Romiurſok, kelerſorſimag-miuk. 30. Kãumedle ſiunerſidluaromag-me, ſuna paſſikliutigallugo Jödit pigal-óaræt, kelerutéjarpà, Pelleſiúneridlo kig-ſiorkatèjdlo tamáſa kattiſimalerkoèj; Pau-ıſe tâva kákoà ſarkomerſidlugolo tauko-unga.

KAP. 23.

uluſe, ſumik ajortulliangitſum unnermet, unatarkoà Pelleſiúnerub. v. 1-5. Umaromartunnik okallung-met, Sãdduſæerit Fariſæridlo ſakkitſãuput. v. 6-11. Jödit tokotſomagallóarmarſuk, nalegàunerub Sæſareamut Felikſimut audlarukoà. v. 12-35.

Kigliſióïrſut tâva Pauluſim irſikupèj, okal-glunilo: Okkorſe angutit kattængutika! luartomik iſumakardlunga Gudimut in-uniartuï narponga ſulle tamerſa (1). 2. Pelle-

(9) Romiut.

(1) Innuſera puktarſiara, Gude merſa nalonguiar-ſiunaravko.

Pelleſiúneruble Ananiaſim iſækkoà ſennia
nētunnut. 3. Pauluſib tâva okarbigà
Gudib pitlaiſſauátit, oma karmak kallipak
ſimarſok (2)! Ivkſiaudlutit merſa inneiziſi
malliglugit erkartyſſegallóarparma, naleng
nagidle inneiziſit iſſækkoarma. 4. Sen
nianētudle okarput: Gudib Pelleſiúner
okarpiuk? 5. Pauluſiblo ſâpoj: Kattæng
utika, pelleſiúneroſugingikallóariga; ag
lekkæn imāimeta (3): *Erkardlivit nalegau*
nerænnut okauzerdluſſengilatit. 6. Paulu
ſible iliſimagamigit, illèjt Sadduſæeriut
ſut, illèjdle Fariſæeriurſut, torklulerpo
kigliſóirſut ſænne: Okkorſe angutit, kat
tængutika! Fariſæeriovonga, Fariſæeri
niârna; erkartornekalerponga operama to
korſunnik makkitſomartunnik. 7. Ta
male okarmet, Fariſæerit Sadduſæeridl
akkerareelerput; kattiſimarſudlo arkſoarc
lerput. 8. Sadduſæerit (tokorſunnik) u
maiſſengitſunnik Engelekangitſomiglo ar
nerſakangitſomiglo unnerſarmeta; Fariſa
eridle tamakkoninga tamangnik operpu
9. Niblerſórſoangorput tâva; Aglekkær
ning iliſimarſudle Fariſæerin illèjt nekoïg
lutik arkſortungâlerput, okalluglutiglo
In

(2) Illungerſungitſok (Matt. K. 23. v. 27).

(3) Moſeſim aglegèjne.

Innung una arkſoarnarſingilarput; annerſáble Engeliboneet okallukbiginerpago, Gude akkerartornatigo! 10. Pikitórſoangutlarmetale, Pauluſe nauviægilerpà nalegàunerub, auikſaiſſeſugallugo (4); tajmãitomik ſórſuktukſæt atterkoèj, arkſáriartorkudugit ſekkutômudlo audlarukudlugo. 11. Távale unnuarmet Nalekkab nejulerpà, okalluglunilo: Pauluſi-à tupedlerit! Sôrdlo Jeruſalemme okaútigigingma, tajmatõg okautigiſſegiarma Romme. 12. Kãumedle Jödit kapſeet illegeelerput okauzerdlutigallutiglo nerriomannatiglo imeromannatiglo unnerſut, kiſſienne Pauluſe okokuniko. 13. Taukoale tajma okauzerdlukatigeekſut mardlungnik ungnirſarkattartut amerdlakigéjt; 14. Pelleſiúnerudlo utokàunernudlo ima okariartorput: Javtinut okauzerdlukallóarpogut, éſiomanata kiſſienne Pauluſe tokokutigo. 15. Tajmãitomik nalegàunek okautſartorſiuk igliſiortukiæt illegallugit, akkago illivſiut piſikudlugo, ſórdlo kigliſiorkigomagkſe; uagudle tokoſinnãuarput padliktinaſe. 16. Pauluſible ujoroa tajma ingmiut iſumakalerſunnik kalleriname, ſekkuòk iſeriartorpà, Pauluſilo tamattominga ællunárbigà. 17. Pauluſib tâva Hundre-

(4) Paſſutlarnermik tokyſſeſugallugo.

dinnut nalegãurſun illæt kákudlugo okarbigà: Innuſuktong una nalegàunermut piſiniarùk; tãurſomunga okauzikſakarallóarmet. 18. Tâva illegallugo nalegàunermut piſipà okalluglune: Pauluſib kelerſimarſub kákudlunga okarbigánga innuſuktong una illingnut piſikudlugo, okauzikſakarmet. 19. Nalegàuneruble arkſèjſigut tigudlugolo aſſimun audlarupà, aperſordlugo: Sumik okautſomavinga? 20. Akkiále: Jödit tukſiarbigiomalerſârpátit, Pauluſe akkago kigliſiortukſænnut piſikudlugo, ſôrdlo kigliſiorkigomagæt. 21. Nalegiaràunagidle; angutit mardlungnik ungnirſarkattartun amerdlakèjſa allaparnarſorniarmarſuk, ingmingnut okauzerdluktut, nerriomannatiglo imeromannatiglo unnerſut, kiſſienne tokokuniko; mánalo piginnãungorput, pekkorſarnik neriguginnartut. 22. Innuſuktok tâva nalegàunerub audlarkoà, ima pivdlugo; Okatlariaràunæk, tamattominga okaunangma. 23. Hundredinnudlo nalegãurſuk mardluk kákudlugik, okarbigæk: Sórſuktukſæt kollinnik ungnirſarkattartut, nerſúrſoaglidlo (5) pingaſunnik ungnirſarkattartut kollidlo, piſſikſiglidlo kollinnik ungnirſarkattartut, opellung-

(5) Sekkoglit nerſúrſoarnut kakkiſimaudlutik ingerdlarſukſæt.

lungârſarlit, Sæſareamut pirſukſãugalloæt, unnuak nællunærkot pingaſungorpet; 24. Nerſutekarlittõg, Pauluſib kakkirſekſãnik, piſidluarkudlugo Felikſimut nunab nalegánut. 25. Aglekkioktõg imenna: 26. Klaudiuſib Lyſiaſib pidluarkoà nunab nalegárſoa Felikſe! 27. Angun una Jödit pigallóaræt tokóniaruglugo, uangale ſórſuktukſæt illegallugit annautſartoriga, Romiurſok iliſimaleravko. 28. Paitſiſædle ſiunerſiutigiomagavko, kigliſiortukſèjnnut piſipara. 29. Sunãuba aperſútit inneizièjnne pivdlugit paſſigæt, tokutikſamigle kelerſoriakartomigloneet paſſiklingitſut. 30. Kallerinamale, Jödit ingmikut iſumanerdlulerſut angumun omunga, erngerdlugo tâva illingnut piſipara, paſſiklerùdlo nællunæriartorkoviaka illingnut paſikliumingnik. Pidluarittòk! 31. Pekkorſâ tâva naleglugo ſórſuktukſæt Pauluſe piæt, unuamilo Antipatriſimun audlarupæt. 32. Kãumedle nerſúrſoalingnun audlaruloæt, nangminek angerdlardlutik ſekkutônut. 33. Taukole Sæſareamut pigamik, glekkædlo tunnigamigit nunab nalegánut, Pauluſiſõg tãurſomunga ſarkomerſipæt. 34. Aglekkædle nunab nalegæt attuaramig-, ſiunerſivdlugolo ſumit nunamit pirſonik, Siliſiamit pirſomik tuſſarame, okar-

pok: 35. Kigliſioromarpagit, unnerdluktetit tamāungnarmipeta. Iſertikoà tâva Herodeſim igloanut kigliſiorbingmut.

KAP. 24.

Paſſiklerſut Pauluſim akkièj. v. 1-23. Felikſe erkſilerpok, Pauluſe okalluktok tuſſaramiuk. v. 24-27.

Udludle tedlimangormeta Pelleſiúnek Ananiaſe utokàuneridlo, Tertulluſilo angut okadlorikſok, atterput, tauko nunab nalegánut ſarkomerput Pauluſe akkerariſuglugo. 2. Kákomarſuk tâva, Tertulluſib paſſilerpà, okalluglune: 3. Nalegaunérſoak Felikſi-à! Erkikſingârauta illingnik, illuartunniglo kapſêrſoarnik innuïn okko pirſartaraukit iſumagiglutit, tamakkoninga nungudlugit tamannilo kujagigallóarkàutigit. 4. Erininaſugallutidle, kenuvigágit, tuſſalitſiarkudluta ſajmarſórſōgavit. 5. Angun una miſſigilerparput pertlúrkſōurſok (1), Jödidlo tamáſa nunárſoarmētut pikitórſoangortikèj, Nazaremiuttōg (2) ingmikôrtunnik ajokærſutiglit ſiulerſortigiviæt; 6. Nalekbírkſoarlo aglæt pinerdlungniarallóarpà; tajmāitomik tigukârput, innei-

(1) Nauviænartórſōurſok.

(2) Koïſſimarſut tajma taïèjt, nalegæt Kriſtuſe Nazaremiomet (Matt. K. 2. v. 23).

neiziſivudlo malliglugit erkartyſſegallóa-
rikput. 7. Nalegàuneruble Lyſiaſib ang-
utauſérſõudlune arkſâriartorpátigut tãurſo-
minga; 8. Paſſiklerſudlo illingnut pek-
koèj; nangminek mâna kigliſiorſinnãuet,
ſuſſaruglugit tamáſa piſſikliutivut omunga.
9. Jödidle illaupæt tamáſa tajmáëſerſut un-
nerdlugit. 10. Pauluſe tâva nunab na-
legæt okallukkomane ſâpà: Iliſimagavkit
okiut kapſeet erkartoïrſõurſotit innungnun
okkonunga, mianerinauvérdlutit aſſukiak
ſakkitſarniaiſſauaka. 11. Siunerſiginnãu-
et, udlut aitſeit arkanek-mardlungorput,
Jeruſalemmut tukſiariartorama; 12. Ok-
koalo miſſigingikánga, innuït narkikſoravk-
kit pikitiniardlugidlo nalekbírkſoarmẽtid-
lunga kattiſimãubingnẽtidlungaloneet ig-
orpérkſoarnẽtidlungaloneet, nãume; 13.
Paſſikliumingniktõg tamakkoninga uamnut
narkigluarneng ajuliſſaput. 14. Okau-
pagidle: Ajokærſût tãivna, ajokærſúmik
ingmikôrtomik táïrſæt, attuardlugo, ſiurd-
lima Gudiæt nalengniarpara, merſa tamáſa
inneiziſine Profétikudlo aglekſimarſut o-
perallugit; 15. Gudilo tettigallugo ne-
rigugluarponga imãitomik, okkoatõg nang-
minek nerigugirſænnik, tokorſunnik mak-
kitſomartunnik illuartunniglo illuangitſun-
niglo. 16. Tajmãitomigle piniangoaral-

lóarponga, nungudlugit illuartomik iſumakarniaruglunga Gudimudlo innungnudlo. 17. Okiudle kapſeet nameta, erkardlimnut (3) tukoriartorponga, tunnirſivdlungalo (4). 18. Tamanna pivdlugo ubarniarama nalekbírkſoarme, Jödin illèjſa Aſiamit pirſut kanningârpánga, merſa pikititſinekangikallóartok perpalungnekaranilo; 19. Taukotõg mánẽſſegallóartut nællunærbigikudlutit, paſſikliutikſakarunik uamnut. 20. Okkoloneet nangminek okarlit, ſumik arkſoarnartomik mallugigallóaruninga, kigliſiortut ſánnẽtidlunga. 21. Okauzeng una kiſſiet piſſanerpæt, niblerama akkornánnẽtidlunga: *Udlome illivſinit er kartornekalerponga, operama tokorſunnik makkitſomartunnik* (5), 22. Tamakkoninga Felikſe tuſſarame, tajmãikadlarkoèj, ajokærſût tamanna iliſimadluaramiuk, okallugluníilo: Nalegàunek Lyſiaſe tikiupet, kigliſiorkigomarpauſe, 23. Hundredinnut nalegãurſok tâva inneppà, Pauluſe allaparnarſorkudlugo, kelerſornagolo, erkardleelo innerterkonnagit kivgartorbigiomarparſuk pullârbigiomarparſugloneet. 24. Ipſangormedle Felikſe tikiupok nulle Druſilla Jödi-

(3) Operkamnut tunnirſutinnik aitſigama.

(4) Gudimut (Kap. 21. v. 26. 27).

(5) Kap. 23. v. 6.

Jödiurſok illegallugo, Pauluſilo kákoà, opernermiglo Kriſtuſimut (okalluktok) tuſſarpà. 25. Illuarnermigle innungmadaunianginermiglo erkartōurſinekaromartomiglo okallungmet, Felikſe erkſilerdlunilo akkià: Mâna audlarſinnàit; ullapingikumale kákyomariagit. 26. Nerigukioktōg anningāurſarſiomardlune Pauluſimit, ipperarkudlugo; tajmāitomik kapſeennik kákorſarpà okallukbigallugolo. 27. Okiugle mardlungormanik Felikſe Pontiuſib Feſtuſib ſimnerpà; Felikſilo kujanaroſukame Jödinnut, Pauluſe kelerſimarſok kemekpà.

KAP. 25.

Ödit Feſtuſib Sæſareamut pekkomagit, Pauluſim akkiéj paitſiſæt pivdlugo. v. 1-8. Kejſerimut tâva piſitſomarpà. v. 9-12. Agrippaſimut okautigimago, tāurſomatōg tuſſaromalerpà. v. 13-27.

Feſtuſe tâva nunamut tamattomunga pigme, udlut pingaſungormeta Sæſareamit udlarpok Jeruſalemmut. 2. Pelleſiúnerlo ödidlo nalegárſoït ornikpæt Pauluſe akerariniaruglugo; innélerpæt tâva; 3. ukſiarbigilerdlugolo illekſikudlutik tāurmunga (1), *Jeruſalemmungōg pekkudlugo;*

O o 5 merſa

(1) Pauluſe akkerarikudlugo.

merſa illèjſa iſumalukbigigallóarǽt, akkotikſáne tokytſuglugo. 4. Feſtuſib tâva ſâpej, Pauluſe Sæſareame allaparnarſyſſegalloarǽt unnerdlugo, angerdlaromartuble kakugutſiak unnerpok. 5. Tajmāitomigōg nalegaunertavſe illegiginnarilinga; arkſoarnartomik pigallóarpet angun una, paſſigilirſuk! 6. Taukonánēmerſoramile udlut kollit amerdlakèjt, Sæſareamun atteriok; kāumet erkartōubingmut ivkſiavingmun ingipok, Pauluſilo ſarkomerkoà. 7. Sarkomermedle, Jödit Jeruſalemmin illāurſut illuvǽt, unnerdlutlardlutik kapſerojúrkſoarnik Pauluſe pivdlugo, nauglo tajmāitut nællunéjarneng ajulerpèjt; 8. Akkimatik ima okalluglune: Arkſoarnartomik ſumik pingitſonga Jödin inneiziſèjnnut, nalekbírkſoarmudloneet, Kejſerimudloneet, nāume. 9. Feſtuſile kujanarſiomaudlune Jödinnit, Pauluſe akkià, okalluglune: Jeruſalemmut piomavit, terſane erkartōunekarkudlutit uamnut tamakko pivdlugit? 10. Pauluſible ſâpa: Kejſerim erkartōubiánut piſimavonga, terſane erkartōunekaromarponga. Jödit ſumigloneet pinerdlungilaka, iliſimagallóarpotime. 11. Pinerdlukuma, tokotekſaïnāugumaloneet ſullirſaka pivdlugit, tâva innuniaiſſengikallóarponga; okkoale paſſinerd-

luk-

lukſinnarpanga, piſiſſengikallóarponga ok-
konunga nalêinarnermit. Kejſerimut pi-
omatlarponga. 12. Feſtuſib tâva kigliſi-
ortukſæt okallukbigikâramigit, akkià: Kej-
ſerimut piomatlaravit, Kejſerimut audlais-
ſautit. 13. Ipſangormedle Konge Agrip-
paſe Berniſilo Sæſareamut tikiupuk Feſtuſe
ikerâromaudlugo. 14. Udludlo kapſeet
erſanêlermeta, Konge Feſtuſim unipkâu-
pà Pauluſimik, okalluglune: Angut tamá-
nêpok, Felikſib kemegà kelerſimarſok (2);
15. Jeruſalemmêtidlunga tauna Pelleſiú-
nerit Jödidlo utokaunertèjſa unnerdlutigi-
artorpæt pitlarkudlugo. 16. Taukole ak-
kiaka, Romiut innungmik tokokorſingitſa-
ràut nalêinarnermit, kiſſienne unnerdlu-
igirſab paſſiklerſæne atauzimêlerſut akki-
niarkârallóarpagit paitſiſæt pivdlugo. 17.
Tamâungnarmeta tâva, erngerdlunga kâu-
net erkartôubingmut ingitſartorponga,
ngudlo tauna ſarkomerkoara. 18. Pas-
iklerſudle illuleramiko, ſunâuba illimag-
ngitſamnik okauzekalerput; 19. Ark-
ortordlugole aperſûtit piginnarpèjt operir-
âmingnik, tokorſomiglo Jeſuſimik, ama
imarſok merſa Pauluſim unnerà. 20. A-
perſúdle tâurſominga nekkimakavko, aper-
orpara: Jeruſalemmut piomavit, terſane
erkar-

(2) Parnærſimavingmêtok.

erkartõunekarkudlutit tamakko pivdlugit? 21 Pauluſible Kejſerim okauzià nalekſinnaromagà unnermet, irſertorkoara, Kejſerimut piſitſuglugo. 22. Agrippaſe tâva Feſtuſimun okarpok: Innuk tauna nangminek tuſſaromagallóarpara. Akkiále: Akkago tuſſaiſſauet. 23. Kãumet tâva Agrippaſib Berniſiblo arſoatlardlutik kigliſiorbik iſerbigiartormakko, nalegàunerit iglorpérkſoarmiudlo ajunginerrit illegallugit, Pauluſe ſarkomerpæt, Feſtuſe tajma pekkorſimet. 24. Feſtuſilo okarpok: Konge Agrippaſe angutidlo okkorſe mánêlerſut tamàuſi-à! Terſa tekkoarſe Jöderpérkſoït tamarmik Jeruſalemmêtudlo tamánêtudlo okautigirſæt uamnut, niblitlardlutik, innurſukſãujungnærſok unnerdlugo. 25. Tokotekſãungitſorle miſſililleravko, nangminektõg Kejſerimut piomamimet, iſumavkut audlarkolerpara. 26, Nalekkamudle (3) ſumik aglegekſakanginama una pivdlugo ſarkomerkoara illivſinut, angnerrurſomigle illingnut Konge Agrippaſi-à, aglegekſakarkudlunga kigliſiornekaradlarpet. 27. Tamanna illuaringikallóaravko, kelerſorſimarſok audlarudlugo, tajnagidlo, ſõut paſſikliutigallugit pimarſuk.

KAP.

(3) Kejſerimut.

KAP. 26.

Pauluſe ingme pivdlune okalluktuarpok. v. 1-23. Feſtuſib Agrippaſiblo pingitſôſugilerpæk. v. 24-32.

Agrippaſile Pauluſimun okarpok: Nangminek pivdlutit okallukſinnâvotit. Pauluſe tâva urſeráïok, ſernikſordlunilo ima okallulerpok: 2. Udlome akkiniaiſſégavkit Jödit paitſiſèjt tamáſa pivdlugit, iſunavkut pidluarungnarponga, iblit Konge Agrippaſe tuſſaiſſégangma. 3. Angnerurſomik Jödin illerkoeet aperſutèjdlo tamáſa iliſimagaukit. Tajmãitomik tukſirbigágit, erinitlariaràunæk tuſſartidlunga. 4. Innuſera tamât Jödit tamarmik nællungkallóarpæt, kannok erkardlima akkornèjnne innuniartonga iſuanit Jeruſalemmêtidunga. 5. Nællunáromagunik ilirſarigalóarpánga iſuanit, Fariſæriſut innuniardunga illerkuvut attuarominêitſut aglæt atuarniarika. 6. Mánalo erkartõubingmut piánga, operángavko unnerſõut ivna, Gulib tunnirſa angæjokãvtinut; 7. Nægovivta arkanek-mardluït (1) nerigugirſæt, Gude nalengniartuï nardlugo unnurſædlo udludlo; nerigurſúſerlò tamanna pivdlugo Jödin

(1) Jakob niarnèj arkanek-mardlûmeta, kingnèjt fôrdlo næggoveet arkanek-mardluït okautigirſarèjt aglekkæt.

Jödin unnerdlutigánga, Konge Agrippaſi-á! 8. Kannongme? Opernangiſugāiſiuk, tokorſut Gudim umartitſomarèj? 9. Uangatōg ñangminek iſumagallóartonga, Jeſuſib Nazaremium akka arkſoangâruglugo (2); 10. Jeruſalemmiſōg tajmailliortonga; illuartudlo (3) kapſeet parnærſimavingmun iſertikika, Pelleſiúnerit tajmailliorkomanga; tokotarángatigit pekkoviakatōg aglæt. 11. Kattiſimavingnilo tamanne pitlariaka kapſeennik, arkſoarnartomiglo okallukkudlugit erdlokópaka, peblingârniarkángamalo taukonunga, mallerſutlariaka nunænnut tekkornartænnun aglæt. 12. Tamanna pivdlugo Damaſkuſimuttōg audlartonga, Pelleſiúnerit pekkomanga tajmailliorſinnāungortidlungalo. 13. Kongi-à! Terſane ingerdlatidlunga udlok ketterarmet kaumarſok tekkogiga killangmit, ſekkerngub kaumakà, tamattoma uanga ingiarkatikalo kaumarſarpátigut. 14. Nunamudle tamàuta naukiunavta nipe tuſſariga, Ebræerin okauziænnik ima okarbigigánga: Sauli-à! Sauli-à! Saag mallerſorpinga! Ajorſiſſakāutit ingingmut tukartoïniardlutit (4). 15. Sâparale: Kiovit Nálegak? Akkiánga tâva:

(2) Ajokærſutâ innerterniaruglugo.

(3) Opertut.

(4) Att. K. 9. v. 5.

tâva: Jeſuſiovonga mallerſukket. 16. Makkidlutidle kikârit! Tajmâitomingmè tekkotiponga illingnut, kivgarileromaudlutit okallukudlutidlo tekkurſangnik, tuſſægekſangniglo kakugo ama tekkotikuma illingnut; 17. Sernigiſſauagit innungnit nællurſunnidlo, taukonunga mâna audlartipagit. 18. Uïſikudlugit (5), târtomit ſâkudlugit kaumarſomut (6), Tornârſublo pirſâuneránit Gudimut (pekkudlugit), ajorèj iſumakærſimalerkudlugit, pikſakalerkudlugidlo (7) illuarſirſutut opernermik ;amnut. 19. Tajmâitomik Konge Agripaſi-à! tekkurſara killangmit nalekſinnariga; 20. Siurdliudlugidle Damaſkuſimētut, Jeruſalemmētudlo, tamarmilo Judæab nunánētut, nællurſudlo, okallukbigiartorika ajorungnærkudlugit ſâkudlugidlo Gudimut, adlamiglo iſumakalerſutut illiorkikſarkudlugit. 21. Tamakko pivdugit Jödit tigutlarpánga nalekbírkſoarme, okoniaruglungalo. 22. Gudible igdlerformanga, ſulle tamerſa innuvonga, okaluglunga mikirſunnudlo angirſunnudlo, dlamiglo okauzekangilanga, ivkoninga Profétidlo Moſeſiblo okautigirſèjnnik kisſeen-

(5) Ajokærſorkudlugit.
(6) Nællyungnælerkudlugit.
(7) Pidluarnartunnik.

ſeennik, erkoïniarmeta. 23. Kriſtuſimik anniartitſomartomik, ſiurdliudlunilo tokorſunnit makkikâromartomik, okaurſiomartomiglo nennerõut pivdlugo innungnut nællurſunnudlo. 24. Tajmale okallungmet, Feſtuſe nipérſoarmik okarpok: Peblerórpotit Pauluſi-à! Aglekkæt tamakkopérkſoït peblingortipátin ilà? 25. Sâpále: Nalegaunérſoak Feſtuſi-à! peblerungikallóarponga, okauzinnigle opernartunnik iliſimanartunniglo okallukponga. 26. Konge nangminek tamakkoninga iliſimamet, taunatõg erkſiornanga okallukbigâra; nællurſôſugingilaramè tamakkoninga tamannik, aſſime tamanna pingimet (8). 17. Profétit operãjgit Konge Agrippaſi-a? Iliſimauagit, operigetit. 28. Agrippaſible Pauluſe okarbigà: Kajumikſánganerparma Kriſtumiolerkudlunga. 29. Pauluſile okarpok: Tajmáëſerkæjaruïdloneet tajmáëſerkæjangikuïdloneet, Gudimut tukſiaromatlarponga, kannoktòk iblidlo tamarmiglo okauzimnik udlome tusſartut uaptun éleritſe (9), kelerutin okko kiſſiſa pinnagit! 30. Tajmalo okarmet, Konge nèkoïkpok, nunablo nalegà, Berniſilo, ivkſiakatèjdlo. 31. Aſſimudlo pivd-

(8) Att. Joh. K. 18. v. 20.

(9) Opertungoritſitòk!

pivdlutik ingmingnun ima okallukput: Innung una tokotekſãungikallóarpok kelerſoriakaranilo. 32. Agrippaſile Feſtuſimun okarpok: Innung una ipperarſinnãugallórtok, Kejſerimut piomatlangikune.

KAP. 27.

Pauluſe Rommut piſiſomauæt, umiartordlutiglo Sidonimut piput ámalo Myramut. v. 1-6. Kretame unikkoèj Pauluſib, nalengnekaranilo. v. 7-12. Erkanârſimeta, ullapiſarpèj. v. 13-26. Kêſa Melitamut umèjarput, tamarmigle annekput. v. 27-44.

Terſangale Italiamut audlarkolermátigut elerſorſimarſut piſipèjt Hundredinnut negãurſun illænnut (1), tauna Juliuſimik atekartok, ſórſukatigeet Kejſerikun illæt. 2. Ikivdlutale Adramyttamiun umiárſoænut audlalerpogut Aſiam erkánut tikſiartaugluta; Ariſtarkuſiblo Maſedoniamiub, Teſſalonikamin étub, illegátigut. 3. Kãunedlo Sidone padlikparput, Juliuſiblo Pauſe illekſirſarpà, aſſarſèjnut pullârkudlugo erdlernekarkudlugolo. 4. Terſangalo ualekavta Syperne torârniarparput arkſorakánget. 5. Ama Siliſiablo Pamfyliablo mæk ikârparput, nunalidluta Myramut Lyſiamē-

(1) Act. K. 21. v. 32.

ſiamētomut. 6. Terſane umiárſoak Alek-
ſandriamit pirſok, Italiamut aualeiſſerſok,
kanningârpà Hundredinnut nalegāurſub,
tamattomungalo ikkikoátigut. 7. Udludle
kapſeet ingerdlavſânginavta, Kniduſilo ti-
kikēinardlugo, arkſorkángavta, Kreta to-
râmiarparput Salmonib tungánut. 8. Kang-
erkēinaràvtigolo, nunalipogut Kiſſarbig-
ikſomik tāirſamut, iglorpēit Laſæa tāurſo-
ma erkánētut. 9. Ipſárſoangormedle, u-
miartornerlo nauviænalerkánget, udlut
éſinginiarbeet (2) kangiukallóarmeta (3),
Pauluſim okaukikſarpèj ima pivdlugit: 10
Okkorſe angutit! Umiartorneng nauviægi-
lerpara, umiárſoak immálo pertlungmut
erkariſſeſugallugik, umiyſſeſugallutalo ag-
læt. 11. Umiárſuble nalegà akótorlo o-
peræk Hundredinnut nalegāurſub, Paulu-
ſim okauzee nellinginarallugit. 12. Ki-
ſarbiglo tauna illuangimet okéïrſunne
amerdlanerit aualegomalerput, Foeniſia-
mut okeïartoromagallóardlutik, tamerſa
kiſarbik Kretamētok, kyamudlo àuamudlo
ſengmirſok. 13. Kigangalermedle ter-
ſungalo iſumamigut nunaliſungmeta, ki-
ſartik amoardlugo Kreta kagliniarpæt. 14
Killa-

(2) Jödin éſinginiariakarmeta Moſeſim aglegèj ni
leglugit.

(3) Imēipok: Okiulermet.

Killamigle tikitlarkaſikèj arkſornárſub tamakémik tâirſab. 15. Umiárſoarle tingilermago, annorimudlo ajuleravta, tajmaëtiparput tingidlutalo. 16. Tâva kikertangoak Klaudamik attilik tikiparput, umiâitſiarle perkêinarparput; 17. Kakkinamikole, ikiorſerdlutik umiárſoak kelerſorniarpæt (4); nangialeramiglo Syrtiſimut (5) ikardliſſeſugallutik, tingerdlâutéjarpæt, tajmalo ſâvikput. 18. Annormidlo nagliungâleravta, kâumet (umiárſum) uſſee ekkarpèjt (6). 19. Pingajuænnilo nangminek arkſavtinik umiárſub pekkotèj ekkarpavut. 20. Udludle kapſeet ſekkineſaranilo udloriakangimet, annorérſoarlo niklinauviængimet, iſumaiſſærdluï narpogut anneiſſerſomik (7). 21. Nerrikamningimetalo, Pauluſe akkornèjnnit ſarkonerdlune okarpok: Angutin okkorſi-à! Naleiſſegallóarivſinga, Kreta kemengnago, pertlub mattoma tâva piſſengikallóarátigut umiukæjaratalo. 22. Mánalo okaukikſarpauſe: Nangiarkénnaſe! Tokorſokaiſſengnauſe; umejarſinnaiſſaugut. 23. Unnuak amænna Gudima Nalekkamalo Engeliæt

(4) Ingivternauværſardlugo aklunâurſænnik.
(5) Ikardlúrkſoït tajma tajnekartut.
(6) Kitſungnærſitſomaudlugo uſſingiarpæt.
(7) Umiuſſeſugilerſinnardluta.

nejorpánga, ima okalluglune: 24. Pauluſi-â nangiarkénnæk! Kejſerimut ſarkomeromarpotit; attálo umiakatetit tamáſa Gudib tunnièj illingnut (8). 25. Tajmäitomik okkorſe angutit! Tupedleritſe, Gude operára, okarbigimanga tajmaëſiſſaugut. 26. Kikertamudle apóromarpogut. 27. Unnuarle arkangæt-fiſſamæt nedliumet, maungëinarlo tingiſinnaravta Adriam imáne, unnuak ketterarmet, umiartortut (9) nuna ungeſingiſugæt. 28. Ikkatorſiordlutiglo itirſúſia arbarſanek-tedlimannik isſægekſaliurſok miſſilikpæt (10); ſiüangoaramigle ama ikkatorſiorput, iſſængneriit tâva arkanek-tedlimangorput. 29. Illimaſuleramiglo ikkardlíneſugallutik, kiſárſoït ſiſſamat akkóanit nellukpèjt, käunaſuartomik kikſalerdlutik. 30. Umiartortudle umiárſoak kemengniarmarſuk, umiàitſiak ningipæt imamut, okarkoſerdlutik kiſárſoït ſioánit nakkartitſuglugit. 31. Tâva Hundredinnut nalegäurſok ſórſuktukſædlo Pauluſim okarbigèj: Okko umiárſoarmëtuangipeta, annengnauviængilaſe 32. Umiàitſiab pittûtej tâva ſórſuktukſæ kib

(8) Iblit pivdlutit tamarmik annegomarput.

(9) Umiárſoarme kivgäurſut.

(10) Aklunâk okemëidlutalik ikkatorſiutigirſarâ kiviſidlugo imamut.

kiblorpèjt, imamut nakkartidlugo. 33. Kãutinagole Pauluſib tamáſa okaukikſarpèj neŕŕikudlugit, ima okalluglune: Terſa udlun arkanek-ſiſſamangorput, neŕŕinaſilo ſutorniangitſoſe. 34. Tajmãitomik neŕŕiniangoaritſe nekkurſektikudluſe; nyarloneet paĕïſſengimet niakuvſinit (11). 35. Tajmale okarame, timiûrſamik tigurſivdlune Gude kujauà tamáſa irſigitidlugit, augordlugolo neŕŕilerpok. 36. Tamarmik tâva tupedlerput, neŕŕilerdlutiktõg. 37. Umiárſuble innuee tamarmik arkanek-pingaſunnik-ungnirſarkattartut arbaſanerlo atauzek. 38. Neŕŕivdlutiglo karſillâramik, umiárſoak kitſungnærſipæt, kajûrſekſæt (12) imamut ekkardlugit. 39. Kãulermedle nuna tekkornarpæt; kangerdlugle ſirkſalik (13) tekkoæt, terſunga umiárſoak apôtſarkorkyomalerpæt. 40. Kiſárſoïdlo pittûæjt kibloramikit imamẽtipèjt, akkoutiblo kelerutèj péjaramikit, tingerdlàut ſenningarſok kollarpæt annormut, ſirkſak torárdugo. 41. Ikkardlorle igdluktut imalik erkoravtigo, umiárſoak ikkardlipok; ſioa tâva morſukpok aulanauværdlune, akkoale naglin aſſerorpæt. 42. Kelerſorſimarſudle

(11) Att. Matt. K. 10. v. 30. Luk. K. 21. v. 18.

(12) Uſſee.

(13) Imnangitſomik.

ſudle (14) tokytſomalerallóarpèjt ſórſuktukſæt, nellokonnagit annigortokaiſſeſugallugit. 43. Pauluſile Hundredinnut nalegāurſum annautſomagamiuk innerterpèj, nellorikſudlo nellokkoèj ſiurdliudlutik nunamut. 44. Adlættōg annengniarkoèj, illèjt ſeglilikkænnut, illèjdle umiárſum aſſerornereenut. Tajmaëſeramīglo tamarmik annekput nunamut pivdlutik.

KAP. 28.

Melitamiut innukſiarnerput nunalitſunnut Pauluſilo Gudioſugilerpæt, pallateriârſub ſungimago. v. 1-6. Publiuſim angutà adlædlo kaitſorſarpèj. v. 7-10. Terſanga aualeglutik Rommut piput. v. 11-16. Jëdit Rommëtut ajokærſorpèj okiuk mardluk. v. 17-31.

Annekſimagamiglo miſſilikput, kikertak tauna Melitamik attekartok. 2. Barbaridle (1) tāivko innukſiarnerkàut uavtinut, ingnek ikumarikſardlugo, pullârkudlutalo tamàuta, ſjellúrkſum angimátigut kejanakángedlo. 3. Pauluſile nytſurſimet orpingoænnik, ingnermut illivdlugit, pullateriârſuk ingnermit ſarkomerpok, arkſèjnut pivdlune. 4. Barbaridle tekkogamiko nerſu-

(14) Pauluſe kelerſorſimakatèjlo.

(1) Kikertamiut tajma taïèjt, ingmikut okauzekarmeta.

nerſutingoak (2) tamanna arkſèjſigut ni-
vingarſok, ingmingnun okallulerput: In-
nung una innurærſôkókau, akkinerſirſublo
innukongilà, nauglo imamin annektok. 5.
Iſſuktordlunile nerſutingoak ingnermut pi-
ſinamiuk, anniangitſok. 6. Pudliſſeſugi-
lerpædle terſangāinarloneet tokyſſeſugal-
lugo (3). Voiziangormedle ima pingitſok
ekkogamiko, kiglormik iſumakalerput,
Gudiurſok unnerdlugo. 7. Tamattomale
erkáne kikertab nalegaunerà, Publiuſimik
ittilik, nunakartok; tāurſoma illekſiátigut,
udludlo pingaſut iglominēkoátigut angæ-
okāunermik. 8. Publiuſim angutà mer-
a innængarſok kannimanermik aunârner-
niglo napparſúſilik; tāurſomunga Pauluſe
ſerpok, tukſiardlunilo (4) arkſaminiglo
battiglugo kaitſorſarpà. 9. Tajmáëſermet,
dlættōg napparſúſiglit kikertamētut ſarko-
neriput piungnærdlutiglo. 10. Taukoa-
ōg nalekkátigut, kemeiſſégavtiglo pirſari-
kartunnik tunniátigut (5). 11. Kāumæ-
idle pingaſut nâmeta umiárſoarmik Alek-
ândriamit pirſomik aualekpogut; tamæn-
a kikertab ſáne okéïrſok, mardlulliæng-
ik arſillialik. 13. Syrakuſamudlo nuna-

(2) Umak.
(3) Kigia tokonarânget.
(4) Gudimut.
(5) Takoekſavtinik piátigut.

linavta, pingaſunnik terſane udliogut. 13. Terſanga aualegluta Regionimut piogut; kâumedlo nigilermet, aipâne Puteoluſimut piogut. 14. Terſane kattængutigeet (6) kanningârpavut, taukoa innélerpâtigut arbanek-mardlungnik udlikudluta. Kêſa tâva Rommut piogut. 15. Terſangalo kattængutigeet tuſſaumagamiſigut niobbiorpâtigut Appii-Forummut (7) Tretabernimudlo (8); tauko Pauluſib tekkogamigit, Gude kujauà, tupedlerdlunilo. 16. Rommudle pigavta, kelerſorſimarſut Hundredinnut nalegâurſub piſipèj ſórſuktukſæt nalegaunerænnut; Pauluſile ingmikun ékoà ſórſuktukſamut atauzimut allaparnarſorkudlugo. 17. Udludle pingaſut nâmeta Jödit nalegaunertèjt Pauluſib kákoèj; kattiſimametale okarbigèj: Okkorſe angutit kattængutigeet! Uanga nauglo illuangitſomik pingitſonga innungnut ſiurdlivta illerkoeennudloneet, kelerſordlungalo piſikánga Jeruſalemmit Romiun arkſèjnnut. 18. Taukoa ipperaromagallóarânga, kigliſioraminga, tokotekſâuſuginginaminga; 19. Jödidle arkſortoïmeta, Kejſerimut piomatlaria-

(6) Opertut.

(7) Imêipok; Appiuſib niüvertarbiânut. Iglorpêit Romim erkânêtut tajma attekartut.

(8) Imêipok; Siniktarbingnut pingaſunnut. Iglorpêit adlæt tajma attekartut.

lariakarnarpok; unnerdlugiartornangalo erkardlimnik. 20. Tamanna pivdlugo tamãunga kákoauſe tekkyomaudluſe okallukpigiomaudluſilo; kallimnérſoarnik okkoninga kelerſorſimagama Iſraëlib nerigugirã pivdlugo. 21. Akkiæt tâva: Aglekkænnik pingitſogut Judæamit iblit pivdlukit; kattængumiglo tikiutokangilak okaukigiartordlutit unnerdlutigiartordlutidlonèet. 22. Tejmẽitorle tuſſaradlarnãutigit ſſumangnik; tuſſaumagallóaravtigo ajokærſût tamanna, nungudlugit akkerartugét. 23. Udlorle taïrſæt (nedliumet), kapèet ſiniktarbiánut tikerârpæt; taukonunga ukuïaurſivdlunilo okallukpok Gudib naegaviánik, Moſeſiblo inneiziſèjnnit Profétinnidlo opertiniarallóarpèj Jeſuſe pivdugo (9), udlâk pilerame unnungmun agæt. 24. Illèjſa tâva okauzià operæt, illèjſale operingilæt. 25. Illegeenginamigle uikſarput, Pauluſe ima okarſinnarmet: Annerſáng illuartok ſiurdlivtinun okallugluartok Profétikut Eſaiaſikut, ima okallukame: 26. *Innuïn okko okarbigiartorkit: Siutivſinik tuſſaiſſauſe ſiunekaiſſennaſilo, irivſiniglo tekkyſſauſe iliſimaiſſennaſilo.* 27. *Innuïn okkoa umatèjt mangertiſimaput, tyt-*

(9) Kajumikſarniarpèj operkudlugit, Jeſuſe annaurſirſourſok.

ſardluglutiglo ſiutimingnik, ſikkorngerdlutiglo, irſimingnik tekkungnigomannatik aglæt, ſiutimingniglo tuſſaromannatik, amatimingniglo ſiunekaromannatik, ſâtſomannatiglo, uamnut kaitſorſarnekarkonnatik (10). 28. Tajmâitomik iliſimaiſſauarſe, Gudim annaurſinerà (11) nællurſunnut piſimamet, taukotôg tuſſaromariput. 29. Tajmalo okallungmet, Jôdit audlarput, akſungâk ſakkitſâudlutik. 30. Pauluſile mardlungnik okéïok igluſiamine, tamannudlo innukſiarnerdlune tikeràrángæne. 31. Okallukioktôg Gudib nalegaviánik, Nálegarlo Jeſuſe pivdlugo ajokærſóïok erkſiorane, innerternekaranilo.

(10) Att. Matt. K. 13. v. 14. 14.

(11) Gudim okauziâ, annaurſirſok pivdlugo.

Pau-

Paulusim Aglegèj Romiunnut.

KAP. I.

Romiut Paulusib pidluarkoèj. v. 1-7. Pilerirsum tunerpok okautsartoromaudlugit Evangeliummik. v. 8-17. Nællursut nalengnerdluktut Gudib ningaupèjgõg. v. 18-32.

Pauluse, Jesusib Kristusib kivgà, táirsak Aposteliokudlune, ingmikôrtok Gudim Evangeliánut (1); 2. Tamattominga unnersoïmet ivna Profétimigut aglekkænne illuartunne: 3. Erne pivdlugo, Davidib kinguèjnin innungortok; 4. Tauna usornarsúsiminik, tokorsunnit makkiname, Annersámit illuartomit nællunærdluarsimarsok, Gudim ernerigáne, tamersa Jesuse Kristuse Nalegarput; 5. Táursoma sajmaudluta Aposteliugortikátigut, nællursut nellinginæt nalektiniarkudlugit opernartomut, akka pivdlugo. 6. Taukotõg illegi-

(1) Okautigikudlugo Gudim okauzià tussarnersok annaursinermik.

legiviæse, Jesusib Kristusib kákomase. 7. Rommętunnut tamannut Gudim assarsejnut, illuartunnik tajnekalersunnut (2): Gudim atátavta Nalekkablo Jesusib Kristusib sajmaulise erkikfisidlusilo (3)! 8. Siurdlermik (4) Jesuse Kristuse tunnarallugo Gudimnut kujarsutigãuse tamàuse; opersúserse okautigínekarmet fillársoarme tamársoarme (5). 9. Gudible kivgartorbigirsama annersávkut (6), niarnæn Evangeliáne, ilisimauánga isumagiuvinarivse; 10. Tuksiutimnilo kenutuïnardlunga, ornigugluse kakugo Gudib pekkogallóarpanga. 11. Kajungerkángama tekkosugluse, Annersáb tunnirsutánik sajmanartomik pekkalersitsomaudluse, nekkursektikudluse (7). 12. Imãitok, illivsine tupedlerkatigiomaudluse opersúsivtinik, operkatigeekavta. 13. Nællukongilausile, kattængutigeen-à! kapseennik ornilerallóarivse isumavkut, illatâromaudlunga (8) illivsine, sôrdlo nællursunne adlænne, nauglo pirsejlínekarsinnardlunga. 14. Grækerinnudlo Barbarinnudlo ilisi-

(2) Opertunnut.
(3) Pidluartidlusilo.
(4) Angnerrursomik.
(5) Imêipok; Tamatigut.
(6) Umatimnit illomôrdlunga.
(7) Opernermik sorârnauværkudluse.
(8) Opertukfænnik.

iliſimarſunnudlo iliſimangitſunnudlo akkeetſortôvonga (9). 15. Tajmāimet, iſumamnik piguma, okallugiartorſinnāungorallóarionga Evangeliummik illivſinut Rommētunnut. 16. Kangugingilaramè Kriſtuſim Evangelia (10), Gudib pikkunarſarmago, pidluautikſāukudlugo opertunnut tamannut, Jödiurſomut ſiurdlermik Grækeriurſomuttōg. 17. Tamattomāne (11) Gudim illuartitſinerà opernermik nællunarungnælermet opernermut (12); Sôrdlo aglekſimavok (13): *Illuartok opernermit innuſſavok* (14). 18. Gudible ningà killangmit ſarkomerpok innungnut tamannut ajorſulliartunnut illuēitſulliartunnudlo, opernartok innerterángarſuk illuēitſuſimingnik. 19. Gudimik ſiunikſak nællunārſimamet caukonāne, Gudib tamattominga nællunārpigángagit. 20. Kannong-eſúſia tekkukſāungitſok, tamerſa ajugakangitſúſia iſukangitſok Gudiurſuſiálo, nællunangilak ſillārſoak pingortiſimamet kingórna, pingortitèj irſigigallóarpagit; tajmāitomik paitſiſikſārūput. 21. Umnile Gude iliſimag-

allóa-

(9) Okalluktikſāvonga.
(10) Okaukorſà tuſſarnerſok.
(11) Evangeliumme.
(12) Opertunnut.
(13) Habakukim aglegèjne.
(14) Pidluaiſſavok.

allóaræt (15), tejmēitok nalengnagolo kyzevigingikæt Gudiſut (16); iſumamigudle petēitſórſoangorput (17), umatædlo ſiunekangitſok târſiok (18). 22. Iliſimatōujomatlaramik iliſimēitſórſoangorput. 23 Gudiblo aſſerojuïtſub pinnerſúſia mumikſimauæt arſilliamut, innuk aſſerujarſok tingmirſædlo nerſutidlo pullaterirſædlo arſilliarallugit (19). 24. Gudib tâva tajmaëtiſinnarpèj, umatèjſa pilerirſuſeennik pekkudlugit majungnartomut (20), timitik ingmingnut kangunarſardlugit (21). 25. Taukoa Gudim opernarſúſia mumikſimauæt opernēitſomut (22), pingortitarlo naleglugo kivgartorbigæt pingortitſirſomit, tauna merſa uſſornakánget iſſukangitſomut, Amen. 26. Tajmāitomik Gudib piſipèj piomarſèjnnut (23) kangunartunnut. Arnartèj attordluaromaiſſærmeta attornerdlukorſigin-

(15) Iliſimaginnāugallóaræt.
(16) Gudiginginamiko.
(17) Gudiungitſut Gudigilerdlugit.
(18) Imēipok: Nælluvſàriartorſinnarput.
(19) Sennâudlutik innûrſænnik adlænniglo arſillit ſænnik, tamakko attungitſut Gudioſugilerpèj naleglugidlo.
(20) Arkſoarnartórſoarmut piomalerſinnarmeta, iſumamingnik pekkoèj.
(21) Angununekarnermik illuēitſunniglo adlænnik.
(22) Gude iſumakærdlugo Gudiungitſut kiglormik nalekpèjt.
(23) Akkoerèj iſumamingnik innukudlugit.

ſiginnardlutik (24). 27. Tajmatõg angu-
it, arnæt attordluaiſſærdlugit, ingmingnut
ilerivſalerput, angutit angutinnut arkſo-
arnartomik pirſardlutik, illuamiglo akki-
nekalerdlutik ingmingnnt (25), kiglormut
ſaſimagamik. 28. Gudilo iliſimajomav-
ângimarſuk, erkarſautepilungnut Gudib
piſipèj (26), arkſoarnartulliarkudlugit. 29.
lluẽitſorojúrkſoangutlardlutik, arnaune-
kartardlutik, pekkoſerdluktórſõudlutiglo,
piomatôrſõudlutiglo, ajortórſõudlutiglo,
kamakajuktórſõudlutiglo, innurærſórſõud-
utiglo, akkerartortórſõudlutiglo, ſeglutõud-
utiglo, illerkordluktórſõudlutiglo; 30.
Jnnerdluktórſõudlutiglo, kakejardlerſór-
õudlutiglo, kingarſordlutiglo Gudimut,
niteklerſõudlutiglo, makkittarſõudlutiglo,
ſſorſitſãudlutiglo, ajortunniglo iliſimar-
órſõudlutik, angæjokãmingnudlo nalenq-
tſórſõudlutik; 31. Siunekangitſõudlu-
iglo, opernẽitſoudlutiglo, aſſenningitſõud-
utiglo, nellerikajungitſõudlutiglo, naki-
ingitſõudlutiglo. 32. Taukoa umni Gu-
lim illuarſúſia iliſimagallóaræt, tajmailli-
ortut tokotekſãumeta, tejmẽitok nangmi-
nek

(24) Petẽinartórſoarmik attornerdlugomameta ingmingnut.

(25) Ajulerſórſoangordlutik nappàutinnik kangunartunnik.

(26) Akkoerèj erkartarnerdlungnermut.

nek tajmailliorsinnârâingilæt, adlædle tajmailliortut nuennerirsarivièjttõg aglæt.

KAP. 2.

Arksoardlerojuktut Gudib pitlaromarpèj. v. 1-16. Jödi kiglormik usiorsitsâraraût. v. 17-29.

Tajmãitomik innung oma (1)! paitsisiksakangilatit, kiogallóaruïdloneet arksoardlersotit (2); adlale arksoarángauko, illingnik erkartõusitsiotit, arksoarirsetit nangminek pirsarsinnaraukit. 2. Gudible erkartõursinerà tajmaillortunnut illuarmet, ilisimauarput. 3. Innugle oma! tajmailliortunnik arksoardlersotit, nauglo nangminek tajmailliormivdlutit, isumavit, Gudim erkartõursinerà kemaratigisseget? 4 Assiginnarpiugloneet ajungitsusérsoa, isumagiksusérsoálo ningajuïrsusérsoálo; ilisimanginivittõg, Gudib ajungitsúsiminik sâtiniarallóarátit? 5. Umatedle kiblikſãunanilo sakkikſãungimet, katterſoïniarſinnarpotit ningamik (3) udlukſamut, kakugo ningak Gudiblo erkartõursinerà illuartok sarkomeromarmet (4); 6. Tãursoma tamãsa akkidluaromarpèj pillirsèjt nâpartordlugit

(1) Jödiursotit.
(2) Nællursunnik.
(3) Pitlãutikſamik.
(4) Illuẽitsut akkinekaromarmeta pitlarnermik.

ugit. 7. Ajunginiarſinnartut uſſornartomigo nalengnartomiglo aſſerojuïtſomiglo piniartut, tauko piomarpèj umanartomik ſoraluïtſomik. 8. Okauzereetſudle opernartoniglo nalegomangitſut, illuangitſomiglo nakſinnartut, tauko ningaudlugit pitlaromarpèj. 9. Innuk nungudlune, Jödiurſorlo angerrurſomik, Grækeriurſorlo, ajortulliartok agliuſſaudlunilo kokſellaiſſavok. 10. Nungdlunile ajungitſulliartok, Jödiurſorlo angerrurſomik, Grækeriurſorlo, uſſornarſiſſarok nalengnarſivdlunilo erkikſivdlunilo. 11. Innungnik Gude nellinginarſiormet 5). 12. Ajortulliartut inneiziſiſimanatik, ammardlugomariputtõg inneiziſit attuarlagit; ajortulliartudle inneiziſiſimaudlutik rkartornekaromarput inneiziſit attuardlug-. 13. Inneiziſinnik tuſſarſinnartut illurtungikallóarmeta Gudime, inneiziſinnige mallingniartut illuartitãuſſaput. 14. Nællurſudle (aglekkænnik) inneiziſikangiallóardlutik, inneiziſit piniarkorſèjſa ilèjt attuarángamikit innuſimingnik, tauko auk (aglekkænnik) inneiziſikaratik ingningnut inneiziſioput (6). 15. Inneiziſit pini-

(5) Nelliſiungimet.

(6) Iſumamigut fördlo innênekarput illuartomik, innerternekardlutiglo illuĕitſomik.

piniarkorſèjt umatimingne (7) aglekſimar
ſut nællunærſararèjt, iſumamik narkikſor
matik, erkarſãutidlo unnerdluktãumetalo
neet igdlerſõukametaloneet ingmingne
16. Udlok tãivna innuïn angigirſèjt Gu
dim erkartõutſomarmagit Jeſuſe - Kriſtuſi
kut, Evangeliumiga attordlugo. (8). 17
Attà, Jödimik tajnekarallóarpotit, inneizi
ſidlo tettigiüarallóarpetit, Gudilo uſſorſi
ſautigigallóardlugo; 18, Pekkorſálo ili
ſimagallóardlugo, inneiziſinniglo ajokær
ſornekarallóaravit, ajunginerſiorpotit; 19
Illivkudlo iſumakarallóarpotit takpeetſu
teſſiorſinnãudlugit, tàrmiudlo (9) kaumar
ſarſinnãudlugit; 20. Iliſimẽitſut ajokær
ſordlugit, iliſimangángitſudlo unnerſõuc
lugit, iliſimadluartugallugit iliniægekſa
opernartudlo inneiziſinne (10). 21. Om
ilà adlamik ajokærſoïniardlutit, illingni
ajokærſoïngilatit; Okalluglutit tigliko
ſingikallóaravit, nangminek tiglikpoti
22. Okardlutit arnàunekarkorſingikallóa
ravit, nangminek arnàunekarpotit (11)
Gud

(7) Sôrdlo.
(8) Okauzika tuſſarnerſut annaurſinermik, nalen
nekartudloneet aſſiginægãurſudloneet nællun
romaramigit.
(9) Nællurſut.
(10) Iliſimarſũſit makkittatigiginnardlugo.
(11) Att. Matt. K. 23. v. 3.

Gudiungitſut narſogigallóardlugit, nalengnartut péjarpetit. 23. Gude affiginnarpet inneiziſit nalengnagit, nauglo inneiziſit uſſorſitſautigallugit (12). 24. Tajmaënauſile Gudim akka mittegâvok nællurſunne, ſôrdlo aglekſimavok (13). 25. Kippivnekarneng áttorallóarpommè, inneiziſit nalekukit; inneiziſidle naleiſſærukit, kippivnekarſúſit tâva kippivnekangitſúſertun-élerpok (14). 26. Kippivnekangitſub (15) tâva inneiziſin illuarirſêj piniarallóarunigit, kippivnekartutun-eſſenginerpa(16), nauglo kippivnekarane? 27. Innunerminidlo kippivnekangikallóartub (17) inneiziſit nalekunigit, tâurſoma erkartôutſomarpátit (18), inneiziſit nalenginaukit, nauglo aglekkænnik kippivnermiglo pekarallóartotit. 28. Jödiungikallóarpommè kámigut tajmaëtûrſártok; kippivnerunginioktôg kágut uïningmè piſimarſok (19). 29. Illumigudle (pirſartok) Jödiovok, umámigudlo kippivnekartok anner-

 ſame,

(12) Attuaretidluſaag.
(13) Ezekielim aglegèjne.
(14) Nauglo Jödiurſotit nællurſotun-éngajelerpotit.
(15) Nællurſub.
(16) Jödiſun-eſſenginerpa.
(17) Nællurſub Jödimin erniungitſub.
(18) Att. Matt. K. 12. v. 41.
(19) Jödimik tajnekarſinnardlune uïnimigudlo kippivnekarſinnardlune namangikallóarpok.

ſame, arſilliâungitſunne (20); tâurſoma nerſôuta innungnit pirſaràingikallóarpok, Gudimidle (pirſaràu).

KAP. 3.

Jödit pidluarput Gudim okauzeennik pekkaramik. v. 1-3. Teimêitorle ajortilioput nællurſut illegallugit. v. 4-19. Tamarmiglo illuarſirſariakarput oper-nermik Jeſuſe-Kriſtuſimut. v. 20-31.

Sunamè Jödit pidluautigârſuk? Kippivnerloneet (1) ſumun attorpa? 2. Aſſukiak pidluangârput; angnerrurſomik Gudim okauzee pigángamikit. 3. Imakale illèjt opingitſôgallóarpeta (2), taukoa opingitſuſiæta Gudib ſegluſuïrſúſia operna rungnærſiſſanerpàuk? Ajornakâurle! 4. Gudile ſegluſuïſſavok, innugle nungudlune ſeglutôuſſavok (3), ſôrdlo aglekſimavok (4): *Okauziſit illuartôkudlugit, ajugâukudlutidlo erkartôunekaruït.* 5. Gudible illuarſúſia illuêitſúſivta nællunéjar

pago

(20) Illomôrdlunile Jödiurſok timâminilo adlango ſimærſok namagomarpok, Annerſâm illuartupimane, aglekkædlo nalektirſârſinnanginamigi

(1) Att. Luk. K. 1. v. 59. narkigutâ (28).

(2) Gudim okauzee operiomânnagit.

(3) Gude ſegluſuïmet innuïdle operomangitſut tamarmik ſeglutômetu, nællunaromangilak.

(4) Davidim aglegèjne.

pago, kannongme okaiſſaüiſa? Gude illu-
ẽitſulliornerpa ningengnermik pitlaruniſig-
ut? — Innugtut (5) tajma okallulerponga. —
6. Ajornakãurle; kannong-illivdlune tâva
ſillárſum innuee (6) eṙkartyſſanerèj Gudib?
7. Iláme, Gudib fegluſuïrſúſia opernẽit-
ſúſimnut uſſornarſidluarallóarpet, ſaagmè
ajortilſrkſoartut erkartõunekartuarpik? 8.
Sudlutatõg pingipiſa, ſôrdlo kapſeet mit-
tegluta okautigirſarátigut, okauzekartogut
unnerdluta, imenna: *Ajortulliaromarpogut,
terſanga ajungitſok piginnãungorſardlugo?*
Tajmãitut (7) eṙkartõunekarpeta, namak-
pok (8). 9. Kannongme tâva? Ajungi-
nerroviſa (9)? Naggale; Jödidlo Grækeridlo
tamarmik ajortilſrkſõurſut unnerkammǽr-
pavut (10). 10. Aglekkættõg imãimeta (11):
*Illuartomik innukangilak, atauzimigloneet,
nãumè.* 11. *Iliſimarſokaranilo Gudiſior-
tokangilak.* 12. *Tamarmik kiglormut ſãſi-
naput, tamarmik ajulerſórſoangorput; ajung-
itſulliartokangilak, atauzimigloneet, nãumè.*
13. *Torkluǽt ſôrdlo illivek angmarſok* (12);

(5) Jödiſut nekkimarſutut.
(6) Nællurſut opingitſut.
(7) Uavtinik miteklerſut.
(8) Pitlarnekarpeta, illuaromarpok.
(9) Nællurſunnit ajungikerſogut, iſumaiſſanerpiſa?
(10) K. 2. v. 9-12.
(11) Davidib Eſaïaſiblo aglegækingne.
(12) Innuït éïſuglugidluſaag.

okamingnik pekkoſerſõudlutiglo, pullateriârſuit tokonartoæt (13) *kardlumiugirſaræt* (14). 14. *Karnæt immàuarpok okauzerdlungnermik kaſſilitſomiglo* (15). 15. *Niüeet tuoviorarùt tokotſiſuglutik.* 16. *Aſſerornartut nagliungnartudlo akkutèjnnẽput.* 17. *Akkoſinerlo attorominartok nælluginnaræt* (16). 18. *Gudilo mianeringiſinnarpæt.* 19. Iliſimavogudle, inneiziſin okauzeet piſimarſut inneiziſilingnut; tamáſa okauzikſærukudlugit (17), ſillárſublo innuee tamáſa erkartugekſãukudlugit Gudimut. 20. Tajmãimet innuk illuartungornauviængilak Gudimut inneiziſit piniarkorſèjnnit, inneiziſinnit ajorte miſſingnarſirſaránget (18). 21. Mánale illuautikſarſinek Gudimut inneiziſiungitſunnit nællunarungnælerpok, merſa inneiziſit Profétidlo okautigigallóariæt; 22. Gudimummè illuautikſarſinek opernermit Jeſuſe-Kriſtuſimut, tamannut pikſak, tamarmiglo opertut pigirſæt; nedlereekſinnarmeta (19). 23. Tamarmik ajortulliormeta, Gudimilo uſſornartoærdlutik.

(13) Pullateriârſub kênerâ tokonarmet.
(14) Okauziminginik innukatitik aſſeroromatlârejt.
(15) Att. Apoſt. full. K. 8. v. 23.
(16) Innudluarnek ſiunekangilæt piniarnagolo.
(17) Nipangerſardlugit.
(18) Attordluarneng ajoravtigo tamàuta.
(19) Jödidlo Jödiungitſudlo illuariſſamagit Gudib, operſinnarpeta Jeſuſimut.

utik. 24. Illuartitaràut ſajmautánit akkekangitſomit, annaumatik Jeſuſib Kriſtuib. 25. Tauna Gudib ſarkomerà ſajmauiokudlugo, opernermik auánut (20). 26. Iluarſúſe nællunéjaromaudlugo, iſumakæroukallóardlugit ajortulliæt pekkammærſut, Gude kamajuïtſôtidlugo; illuarſúſe mánakun aglæt nællunéjaromaudlugo, illuartôuarkudlune (21), illuartungortitſuglugolo eſuſimun opertok. 27. Nau tâva nerſôuikſak (22)? Pærſimavok; kannong-étunik inneiziſinnik (23)? Piniarkorſirſunnik (24)? Nagga, inneiziſinnigle operkorſirunnik (25) (pærſimavok). 28. Tajmãitonik iſumadluarpogut, innuk illuartungorok opernermik, illuartungoranilo inneiſit piniarkorſèjnnit, unnerdlugo (26). 29. Gude Jödit kiſſimik piginerparſuk (27)? Nællurſuttõg piginginerparſuk? Nagga, nællurſuttõg pigiviæt (28). 30. Gudib tauziurſub tâva kippivnekartut illuartitſonamagit opernermit, kippivnekangitſut-

(20) Opertokaránget Jeſuſim annaurſinerânut.
(21) Illuarnerarkudlune innungnut.
(22) Jödit nerſôutikſæt.
(23) Pærſimanerpa.
(24) Moſeſikut nællunærſimarſunnik.
(25) Okauzinnik tuſſarnerſunnik Jeſuſe pivdlugo.
(26) Att. v. 20.
(27) Jödinnut kiſſeennut Gudikſãunerpa?
(28) Nællurſunnuttõg Gudikſãugallóariok.

tõg (illuartitſomamimagit) opernermik (29). 31. Inneiziſit attorungnærkonerpavut operkorſigavta? Naggaloneet, inneiziſidle aulæjængerſipavut (30).

KAP. 4.

Illuartungortomik opernermut.

Sumingmè tàva Abraham atátarput uïnimigut pekkalerſok (1) unniſſanerparput? 2. Abraham illuartungorſimagune pillirſænnut (2), aſſukiak uſſorõutikſakarallóarpok (3), Gudimile nãume (4). 3. Aglekkædle konnong-épæt (5)? *Gude Abrahamim operà, tamannalo pivdlugo illuartitãulerſok* (6). 4. Sullirſorle akkikſarfirſaràu ſajmaunermit pigallóarane, tunnirſariakarmedle. 5. Sullingitſuble (7), ajortulliortomik illuartitſirſomut opertuarſinnarame, operſúſe illuauti-

(29) Jödidlo Jödiungitſudlo operſuſiæt pivdlugo illuartimagit.
(30) Attortuï narkoavut.
(1) Kippivnekarame ajunginerruſok.
(2) Inneiziſit piniarkorſèjnnut.
(3) Innungne.
(4) Gudib tamanna kiſſiet pivdlugo illuartiſſengikallóarpà.
(5) Moſeſim aglegèjne.
(6) Gudim okauzee tettigèj, tajmãitomik Gudim illuarà.
(7) Sulliaminik makkittatikſiungitſub-

autiſiarà (8). 6. Sôrdlotõg Innuk Gudim illuartità, nauk ſullirſèj pirſutiginagit, pidluartok Davidim unnerà (9); 7. *Pidluarpungõg, illuĕitſulliækkamingnik iſumakærhiginekartut, ajortulliækkamingnigo mattõrhiginekartut* (10). 8. *Angut pidluariok, ajortèj Nalekkab iſumagiomaiſſærpagit.* 9. Pidluarſúſek tamanna kippivnekartub (11) pikſarinerpàuk, kippivnekangitſublo pikſaringiniátõg (12)? Abraham operſúſe pivdlugo illuartitãurſok unnerrallóarikput (13). 10. Kannong-étidlune illuartinerſok? Kippivnekaleramiloneet kippivnekangikadlaramiloneet? Kippivnekarame kingórnane ajmaëſingikallóartok, kippivnekangikadlaramile tajmáëſerſok? 11. Kippivnerublo nællunærkota pià, nællukotſungnærſikudlune illuartungorſimarſub operſúſiminut kippivnekangikadlarame; tajmáëſermet opertut tamarmik nauglo kippivnekaratik tátagiſſauæt (14), taukotõg illuartungorkudlugit (15). 12. Kippivniglittõg atágiſſauæt, kippivnekarſinnangikunik, atá-

(8) Operſúſia pivdlugo Gudim illuartiſſaua.
(9) Ivngerutimine.
(10) Ajortærutiſimarſut.
(11) Kiſſime.
(12) Kap. 3. v. 29. 30.
(13) v. 3.
(14) Næggovigiſſauæt.
(15) Operſúſimingnut.

tavtale Abrahamib kippivnekangikadlartum operſúſia attorallóaruniko (16). 13. Unuerſõun ivna Abrahammut kinguekſèjnudlo, kingórngutikudlugo nunárſoak (17), inneiziſinnik pingikallóarpok illuarſuſiánigle opernermut piok (18). 14. Inneiziſiglidle (19) kingórngurſirſukſãugallóarpeta, opernek tâva attorungnærkæjarpok, unnerſõudlo ivna unniorkotſungnariok. 15. Inneiziſit ningektitſirſarángeta (20), inneiziſikangitſunnile nalengitſokârãingilak (21). 16. Tajmãitomik opernermit piok (22), ſajmãunermin ékudlugo (23); unnerſõut opernarſikudlugo kinguèjnut tamannut, inneiziſilingnudlo Abrahamiſudlo opertunnut, tauna tamàuta angutigángavtigo (24). 17. Ima aglekſimamet (25): *Atátangortikivkit innuïérkſoarnut.* Tajmaëſerpátigut (26) tãivrſoma (Abrahamib) tettigirſæt, imẽi-

(16) Opertut tâva tamáſa Jödiungitſudlo Jödiurſudlo Abrahamib kittõrnarèj, mallikpæne.
(17) Pigilerkudlugo nuna Kanaan.
(18) Inneiziſikangitſomut opernermigle illuartungortomut piok.
(19) Kiſſimik.
(20) Nalegluarneng ajormagit innuït.
(21) Nalegekſakangipet nalengitſokaiſſenginioktõg.
(22) Opertut kingórngurſiſſaput.
(23) Gude tunnariginnarkudlugo.
(24) Næggovigárput.
(25) Moſeſim aglegèjne.
(26) Abrahammut kittõrnaritidluta.

mēipok, Gudib tokorſunnik umartitſirſub, ekkangikalloænniglo taïrſirſub, ſôrdlo erkallóartunnik (27). 18. Tāurſoma (28) ollarnartogalloak (29) kollaringikà, nerigkſinnardlune, innuïérkſoït atatagiomaræe, okauzin ivko pivdlugit (30): *Tajma inguekſetit amerdlatigiomarput.* 19. Oerkitſonginamilo timme iſumagingikà julerſok, tedlimannik ungnirſarkattartunik okiokangajekallóardlune, Sarablo timnà ajulerſok (iſumaginginià) (31). 20. Nekimannanile Gudim unnerſōuta kolſaringià, operſinnardlunilo Gude nalektuï narà. 21. Tettigidluardlugolo unnerſóïrſum oauzià, tajmailliorſinnāumet. 22. Tamanna tâva illuautiſiarà (32). 23. Tauāinarle pivdlugo aglekſimangilak, tajmáſermet. 24. Uaguttōg pivdluta (aglekſimaviok), tajmaëſiſſégavta (33) operuta Nakkavta Jeſuſim umartitſirſánut. 25. Taua (34) tunniuſimavok (35) ajortivut pirſutigal-

(27) Erſingikalloænnik pingortitſirſub.
(28) Abrahamib.
(29) Nullia arnakoekſak ernertâromartok Gudim unnermago.
(30) Moſeſim aglegèjne.
(31) Nauglo tamangmik utokárſōgallóaramik.
(32) v. 3.
(33) Opernermik illuautiſiſſégavta.
(34) Jeſuſe.
(35) Tokomut.

tigallugit, makkitiſimavioktōg (36) illuartitſugluta.

KAP. 5.

Gudim illuartitèj pidluarkâut.

Tajmãitomik opernermin illuartitãuleravta, Gudim illekſiſſauátigut Nalegarput Jeſuſe Kriſtuſe pirſutigallugo. 2. Tãurſomanga opernermik akkutikſarſigavta ſajmàumut tamattomunga pigirſavtinut (1), tipeitſuglutalo nerigukpogut uſſornartórſoarmik Gudimit. 3. Nagliungneridlo aglæt tipeitſutigirſarãvut; iliſimagavta, nagliungnerit iſumagikſartitarátigut. 4. Iſumagikſarneruble nalektuïnartitarátigut, nalektuïnarneruble neriguktitarátigut. 5. Nerigungnerle unniornauviæiſſengilak: Gudim aſſennirſúſia koïſimamet umativtinut (2) Annerſãmik illuartomik pirſavtinik. 6. Ajulerallóaravtale (3), Kriſtuſib tajmane tokutigátigut ajortórſōurſogut. 7. Merſa illuartok pivdlugo tokutiginigomarſokaisſengikókau; angæjokãurſorle pivdlugo tokutiginigomarſokaiſſanerſok. 8. Gudible aſſennirſúſe uavtinut nællunéjardluarà

(36) Tokerſunnit.
(1) Tãurſoma ſajmàunekartimátigut opernermik.
(2) Umamiugingâleravtigo.
(3) Ajungitſulliarnek.

rà (4), Kriſtuſib tokutigimátigut merſa ajor-
iliurſogut. 9. Tãurſoma tàva auánut (5)
nánakut illuartitãuleravta, aſſukiak annaur-
ſutiginauviækárput ningamit (6). 10. Gu-
dile ernerme tokoánik nelleritiſimapet u-
ivtinut (7), merſa kingarnarallóartogut,
ãurſoma umarſúſia aſſukiak annaurſutigi-
nauviækárput, nelleritiſimagavta (8). 11.
Gudile tipeitſutigileriarputtõg aglæt Nalek-
kavtinik Jeſuſe-Kriſtuſimik, tauna nelleri-
itſirſigángavtigo (9). 12. Tajmãitomik,
ôrdlo ajorte nunamut tikiutok innungmin
ıtauzimit (10), tokolo ajortimit pirſok, taj-
natõg innuïérkſoït tamáſa tokub tikitlar-
pèj, tamarmik ajortulliormeta. 13. Ajor-
e ſillárſoarmékallóartok inneiziſikangi-
kadlarmet (11); inneiziſikangitſunnile ajor-
ulliak iſumaginekârãingilak (12). 14. To-
kole Adammit Moſeſimut nalegãurſok (13)
ajortulliartunnut, Adamim ajorſuſiæn ar-
ſing-

(4) Aſſennirſúſia uſſornakánget, nællunangilak.
(5) Tokoá tunnarallugo.
(6) Pertlutikſamit.
(7) Gudib ſajnaulerpátigut.
(8) Sajmãunekaleravta, annekſinnãungortipátigut to-
korſunnit makkitub.
(9) Kriſtuſe ſajmautitſirſigángavtigo.
(10) Innuït Adammit ajorſúſekalerſut.
(11) Aglekſimarſunnik.
(12) Iliſimangitſaminut nalengitſok pitlægekſãurſarã-
ingilak.
(13) Pirſartok.

ſingánik pingitſunnun aglæt (14). Tauna
merſa tikiutukſam (15) arſikſâ. 15. Tam
marnerle tunnirſudlo ſajmarnartok (16) ar
ſigeegluangikallóarpuk; amerdlarſõut (17)
tokorſukſãulerpeta atauzib tammarneránit
angnerrurſomik Gudib tunnirſutà ſajmar
nartok innub atauzib Jeſuſib Kriſtuſib ſaj
marſuſiánit amerdlakerſunnut pingârpok
(18). 16. Tunnirſudlo, ſôrdlo atauzimik
ajortulliartomik pirſok, énginiok; erkar
toïrſut (19) atauzimit pigallóarmet pidluẽit
ſungornermut; tunnirſudle ſajmarnartok
kapſeet tammartarnereennit piok illuar
tungornermut (20). 17. Atauzible tam
marneránit toko nalegãugallóarpet atauzi
mik (21); tunnirſumik ſajmarnartórſoar
mik illuartungornermut pingârtut aſſukiak
nalegãuſſekàut innudluardlutik (22) Jeſuſe
Kriſtuſe tunnarallugo. 18. Tajmãitomik
ſôrdlo

(14) Nauglo, Moſeſe innungikadlarmet, Adamiſu
inneiziſikangikallóartut.
(15) Kriſtuſim.
(16) Adamib nalengitſúſia Gudiblo angæjokãurſúſia
(17) Tamarmik.
(18) Jeſuſe kiſſiet tunnarallugo tamarpérkſoït pid
luartukſãulerkàut.
(19) Okauzek ivna Adammut: Nerrigallóaruït pek
kongitſamnit tâva tokyſſautit.
(20) Erne tunnarallugo Gudib nalengitſorpérkſoï
illuartitſukpèj.
(21) v. 14.
(22) Uſſornarſiſſekàut pidluangârdlutiglo.

ſôrdlo atauzib tammarnerǽt innuït tamáſa pidluẽitſungortikèj, tajmatõg atauzib illuarnerǽt innuït tamáſa illuartungortikèj innudluarkudlugit. 19. Sôrdlomè innub nalengineránit amerdlarſut (23) ajortilingortut, tajmatõg atauzib nalengneránit amerdlarſut (23) illuartungyſſaput. 20. Inneiziſidle (24) pigiputtõg, tammartarnerum angirſúſia nællunǽrdluarkudlugo. Ajortible angirſúſia nællunǽrdluaránget, ſajmaunerubtõg angirſúſia aſſukiak nællunǽlerkémiok. 21. Sôrdlo ajorte nalegãurſok tokomik, tajmatõg ſajmàunek nalegãukudlugo illuartitſinermik umanartomut ſoráuïtſomut, Jeſuſe Kriſtuſe Nalegarput tunnarallugo.

KAP. 6.

Kriſtuſib ſajmâunekartimatik innuït ajortulliaiſſǽiſſaput ajunginiarſinnalerdlutik.

Kannongme tâva okauzekaiſſauiſa? Ajortulliartuaiſſauiſa, ſajmãunek angingârkudlugo? 2. Ajornakãurle! Uagut ajortimut ſokorſogut (1), kannorle ſulle tamænna innuſeriſſégikput (2)? 3. Iliſimangiliſigut, nung-

(23) Tamarmik.
(24) Moſeſikut aglekſimarſut.
(1) K. 5. v. 12.
(2) Ama ajortulliardluta.

nungudluta Kriſtuſimut Jeſuſimut koïſimagavta (3) tokoánut koïſimarſogut (4)? 4. Tajmāitomik Kriſtuſe illivermut perôrſimakatigárput (5), koïſimagavta tokomut (6), ſôrdlo Kriſtuſe tokorſunnit makkititāurſok Atátam uſſornarſuſiágut (7), tajmatōg uagut nutâmik innulerkikſivdluta ſakkiüaiſſerſogut. 5. Tokokatāudlutamè arſigilerallóarutigo, illomuttōg umarkatāudluta (arſigiſſaviarput). 6. Tamanna iliſimagavtigo, innutokavta ivertiſimakatigigà ſenningarſomut, ajortib timmà attorungnærkudlugo, ajortilo kivgartoutſungnærkudlutigo kingórna (8). 7. Tokorſok ajortærutiſimamet (9). 8. Kriſtuſile tokokatigigutigo, taunatōg innukatigiomarmigikput, operpogut. 9. Iliſimagavtigo, Kriſtuſe tokorſunnit makkitok ama tokyſſærſok, tokolo nalegāuſſærſok tāurſomunga kingórna. 10. Tokogamile atauziardlune tokor-

(3) Att. Matt. K. 28. v. 19.
(4) Tokoa illangerutigiſſaudlutigo.
(5) Kriſtuſe tokomet pivdluta, ſôrdlo nangminek uagut tokorſogut ajortivut pirſutigallugit.
(6) Koïrſutim ervngánut kiviſimavdluta tokorſutun éngajekavta.
(7) Ajugakangitſuſiánik.
(8) Illerkutokapilúrkſoarput pirſutigallugo Kriſtuſe ſenningarſomut kikiektorſiniamet, ajortivudlo tamattomóna ſôrdlo pærſimaneta, ajortulliarnauvæiſſegiogut kingórna.
(9) Ajortulliarneng ajulerdlune.

akorſok ajorte pirſutigallugo (10); innule-
amile, Gudime (11) innuvok. 11. Taj-
natōg illipſe iſumaleritſe, nangminek to-
orſoſe ajorte pivdlugo, innudluſile Gu-
ime Kriſtuſe Jeſuſe Nalegarput illegal-
ugo (12). 12. Tajmāitomik ajorte naleg-
utitſaràunaſiuk timmivſine tokukſaurſome,
ajumikſārutepiluee naleiſſennagit. 13.
uætiſilo ajortimut attorkorſaràunaſigit il-
ēitſomut pekkonnagit, Gudimudle tun-
iuniaritſe tokorſunnit umarſutut, auæti-
lo Gudimut (tunniuniarſigit), attorkud-
igit illuartomut. 14. Ajorte nalegāus-
ngimet illivſinut. Inneiziſidle kivga-
ngiláſe (13), ſajmàuneruble pigáſe (14).
5. Kannongme tâva? Ajortulliaiſſauiſa,
neiziſit kivgaringimátigut ſajmàuneruble
gángátigut? Ajornakāurle! 16. Nælluviſe,
mut kivgalliutarángauſe illivſinik naleg-
glugo, tāurſoma tâva nalekkavſe kivgari-
ráſe, ajortibloneet tokotſiniartub (15), na-
ngnartubloneet illuartitſirſub? 17. Gu-
le kujanarſile! Ajortib kivgarigadlarma-
ſe,

(10) Ajortivut pirſutigallugit.
(11) Gude uſſorallugo.
(12) Ajortulliaiſſærdluſe, Gudile uſſoriniarſinnærd-
luſiuk Kriſtuſiſut.
(13) Inneiziſin erkſiſārutèjſa piſſærpáſe.
(14) Sajmārnartorle pigilerparſe.
(15) Pertluktitſirſub.

ſe, mâna nalekſinnâungortoſe umativſinit, ajokærſût pivdlugo malligekſarſe. 18. Mánale ajortimit annekſimagauſe, illuartomut kivgaritiſimavoſe. 19. Innugtut okalluk-ponga, innúſerſe ajulerſok pivdlugo (16) Sôrdlo auætiſe tunniuſimagiſe, majungnar-tomut illuêitſomudlo kivgartorkudlugit illuêitſulliarſinnardluſe; tajmatôg mâna au-ætiſe tunniuſſegallóarpæſe, illuartomut kiv-garikudlugit, ajungitſulliarſinnardluſe. 20 Ajortimudle kivgaritidluſe illuartoærukal-lóartoſe. 21. Suſſiviſe tajmane tamakko-nanga, mánakut kangugirſavſinit? Tok-merſa naggatigángarſuk. 22. Mánale a-jorte nalegariungnærauſiuk, Gudimudl-kivgaritiſimagauſe, ſuſſigallóarpoſe ajung-iniarnermut, tamattomalo ſiunikſâ terſ-umanartok ſorájuïtſok. 23. Ajorte tok-mik akkekarmet; Gudible tunnirſutà ſa-marnartok terſa umanartok ſorájuïtſok Kr-ſtuſime Jeſuſime Nalekkavtine (17).

KA

(16) Imêipok: Nællurſungôgallóarauſe.

(17) Gudib ſaimaulerminiſigut pidluartitſomarpátig iſukaiſſengitſomut Jeſuſe pivdlugo.

KAP. 7.

Opertut pissárpèjt inneizisit, Kristuse nalegarilermarsuk. v. 1-12. Inneizisidlo nalegluarneng ajoramigit Kristuse tunnariginnalerpæt. v. 13-25.

Okkorse kattængutika! — Inneizisinnik iliśimarsut piaka — Iliśimangilase, inneizisit nalegãumeta innungmut innutidlugo? 2. Tajma arnab uviglub uve nejortuśnaisśauà innutidlugo inneizisit naleglugit; uvile tokopet, inneizisin ivko uve pivdugo nalegiakarungnárpej. 3. Tajmãimet, uve innutidlugo adlamik uvekalerune, uërsartomik tajnekaisśavok (1); uvile tokopet, inneizisin ivko nalegiakangilèj, uërsartônanilo angutim adlab pigilerpane. 4. Tajnatõg illipse, kattængutika! Inneizisinnut okorsungorpose (2), Kristusib timmánik (3), pigilerkudluse adlamut, ivrsomunga okorsunnit makkitomut, Gudime ajungiarkudluta (4). 5. Uïningmiogadlaravale (5), kajumikśarutin ajortut, innertermætik inneizisit, pilerititsirsartut auætivigut; ajortulliarkudluta tokomut. 6. Má-

(1) Act. Matt. K. 5. v. 32.
(2) Tokungarsutun-épose.
(3) Kristuse pivdlugo K. 6. v. 3. 6.
(4) Kap. 6. v. 4. 9-11.
(5) Ajoradlaravta inneizisilioginnardluta, Kristusekangikadlarmet.

nale inneiziſinnit auikſarſimavogut, tokung-
ãudlutalo taukonunga nalegaujomatõunnut
(6); kivgãulerkudluta annerſámut nutãur-
ſomut (7), pinatalo aglekkænnut piſſokãu-
lerſunnut (8). 7. Kannongme tâva okais-
ſauiſa? Inneiziſin ajornerpæt? Tajmãinau-
viængilæt; inneiziſikangipedle ajorte (9)
iliſimaiſſengikallóariga; piomanerloneet (10)
nællyſſegallóariga, inneiziſit ima pingipe
ta: *Piomaniaiſſengilatit.* 8. Ajortible (11)
inneizit tamanna kajumigutigilerdlugo (12)
illuga piomeitſektitlãrà nellinginarnut (13)
inneiziſikangitſunne ajorte tokungamet (14)
9. Inneiziſikarnangale innudleitſiaradlara
ma, inneizit kêſa tikiumet, ajorte ama u
mariok (15). 10. Uangale tokovionga (16)
inneizit tâva umanartukſãugalloak, uamn
toko

(6) Inneiziſit Moſeſikun aglekſimarſut nalegiak
radlærmeta, nalegiakaiſſærpavut.
(7) Annerſám okautigikorſánut, imêipok: Ajokæ
ſûmut Kriſtuſimik mánakut tuſſækkavtinut.
(8) Inneiziſinnut Moſeſikut kangárſoak aglekſima
ſunnut.
(9) Pinniækkama ajorſúſia.
(10) Ajormet. (11) Ajorſúſima.
(12) Inneizim innertermane.
(13) Illuêitſunnut.
(14) Kajumikſaïvſângitſaránget.
(15) Imaloneet: Imaka inneiziſit ariutſivdlugit innu
lengoarallóaruma, kéſale nællyungnæleruvki
ajorſúſiga piliſſegallóartok tâva kajumikſar
lunga.
(16) Aſſerornauviækãunga pitlægekſãulerdlungalo.

tokonartôurſok miſſigileriga. 11. Ajorcib, inneizit kajumigutigallugo, ſeglokímanga, tokódlungalo tamattominga (17). 12. Inneiziſit tâva ajungikallóarkâut, inneizidlo ivna (18) ajungikallunilo illuardunilo attorallóarkàu. 13. Attordluak tâva uamne tokonartôlernerpa? Ajornakâurpe; ajortile (tajmáëſerpok); Nællunærkudugo ajorte uamne ajungitſogalloakut (19) okonartôlerſok, ajorte arkſoarnartorojúrkſoangorkudlugo inneiziſinnut (20). 14. nneiziſidle iliſimauavut annerſáliurſut (21); angale uïniliovonga (22), ajortiblo kivgrſiaránga. 15. Pillirſakamè iliſimangiaka (23), piniaromarſaralloará pirſartangiavko; arkſoarirſarale kiglok pirſarpara. 16. Piniaromangitſarale pirſartaruvko, ineiziſit ajungitſut unnerika. 17. Uangrpiungitſok tâva tajmailliorarâu, ajortile llumnêtok (pirſaràu). 18. Illuga, terſa ïniga (24), ajungitſokangitſok iliſimaleavko; ajungitſulliaromagallóardlungalo

(17) Inneiziſin erkſiſárutèjſa pidluëikomanga kingórna.
(18) v. 7.
(19) Attornerdlungnermik.
(20) Arkſoarnarſúſia taukoninga nællunærdluarkudlugo.
(21) Namagluartut. (22) Ajulerponga.
(23) Imaloneet: Pirſartækkaka illuaringilaka.
(24) Aſſerorſúſiga.

ajungitſulliarſinnāunginama. 19. Ajung
itſok ilà piniaromarſaralloara pirſartang
ilara, ajortorle piniaromangitſara kig
lok pirſartarpara. 20. Piniaromangitſa
ralloarle pirſartaruvko, uangarpiungitſol
tâva tajmailliorarâu, ajortile illumne inni
lik (pirſaràu). 21. Ajungitſulliaromagal
lóardlunga tâva inneiziſit miſſigirſaràka
ajortum attaginnarmanga (25). 22. Gu
dim inneiziſèj nuennerigallóarpaka, illu
ma innuà (26) mallikuvko: 23. Inneizi
ſidle adlæt auætimnētut miſſigirſaràka, ta
makko iſumama pekkorſèjnut akkerartor
put, kivgangortidlungalo ajortib pekkor
ſèjnut auætimnētunnut. 24. Uangángoal
innukulük! Kia timmimit tamattomang
tokonartomit (27) annauſſanerpánga? 25
Gude kujauara Jeſuſe Kriſtuſe Nalegarpu
tunnarallugo (28). Uanga nangminek tâ
va Gudim inneiziſèj nalengniarpaka iſu
mavkut, nauglo ajortib pekkorſèj uïnivku
(malliktardlugit).

KAP. 8.

Pidluèitſukſâujungnærput opertut. v. 1-13. Annerſâu
illuartub pidluartimatik. v. 14-17. Nauglo nuna
mētid

(25) Piomaſepiluk innerterirſok mallugirſaràra.
(26) Iſumaga, imaloneet: Sillaga.
(27) Aſſerorſuſerſoarmit tamattomanga.
(28) Kujanangoak aſit Kriſtumiurſonga.

mētidlutik nagliuſſegallóarmets, kēſa Gudib ajugſutitſomarpēj, akkinekartidlugidlo piominartunnik. v. 18-39.

Pidluèitſukſāujungnælerput tâva Kriſtuſiine Jeſuſimētut (1), uïningmin innuniangitut, Annerſāmit kiſſienne (2). 2. Annerāble umartitſirſum inneiziſèjſa Kriſtuſime eſuſime (3) kivgaujungnærſipánga ajortib okotſirſum inneiziſèjnut (4). 3. Inneiziidle uïningmin ajulerſun ajugæt (5) pivdugo, Gudim erne audlartikà uïnik ajortik arſigikudlugo (6), ajortærutikſāutidlugilo ajorte uïningmio ajulerſikà. 4. Ineiziſit pekkorſèjnik piginnāungorſarkudita, uïningmit merſa innuniangitſogut, Annerſāmit kiſſienne (7). 5. Uïningmigle álektut uïngub pee erkarſautigirſarèjt, Anerſāmigle nálektut Annerſāb pee erkarſaugirſarèjt. 6. Uïnguble erkarſautèj totitſirſaràut (8), Annerſāble erkarſautèj

(1) Opertut.
(2) Ajorſūſime pekkorſā mallingnago, Annerſāble illuartub pekkorſèj nalekſinnardlugit innnuniārángamik.
(3) Kriſtuſim ajokærſutæt pidluarnartub.
(4) Ajorſūſima pertluktitſirſub kajumikſārutèjnut.
(5) Pidluarſarneng ajormátigut. (K. 7. v. 14. 20-24).
(6) Innugtutajortiligtun-éngajelerkudlugo.
(7) v. 1.
(8) Ajorſūſivta kajumikſārutèjſa pertlungmut piſiarátigu t.

umartitsirsaràut erkikśirsaïvdlutiglo (9). 7. Uïngum erkarsautèjsa Gude akkerartorsinnaramiuk, Gudim inneizisèj nalegomanagit nalengnerlo ajordlugit. 8. Uïningmētudle (10) Gudim illuarinauviængilèj. 9. Illipsile (11) uïningmēngilasse, annersamēposile (12), Gudim Annersa illuvsine innekarallóarpet (13); Kristusible annersánik piliungitsokarpet, tajmāitok tāursoma (14) pigingilà. 10. Kristusile illuvsinēpet, timme tokungāugallóarpok ajortimik; Annersárle umanartôvok illuarsinermik (15). 11. Jesusimigle tokorsunnit makkititsirsum annersæn innigipase (16), tâva Kristusimik tokorsunnit makkititsirsub timmise tokuksāursut umartitsomarièj, annersa illuvsine innekarmet. 12. Mâna tâva kattænguti-ka! uïnik nalegiakangilarput, uïngub pekkorsánik innuniaisennata. 13. Uïnigle malliglugo innugallóarusse, tokyomarposse (17); timmible pillee tokoniarusigit Anner-

(9) Annersáble illuartum ajokærsutæt pidluarnakersunnut pisitarátigut.
(10) Asserorsûsimingnik mallingniktut.
(11) Opertose.
(12) Ajokærsût illuartok mallingniarparse.
(13) Okauziæt kiblikśimapase.
(14) Kristusib. (15) v. 2.
(16) Gude nálekusiuk.
(17) Pertluktitsomarposse mánakudlo tokublo kingórngagut.

nerſámik, innujomarpoſe (18). 14. Nungudlugit Gudim annerſæt teſſliugèj kittórnarſiarángagit Gudib. 15. Iláme kivgãurſutut annerſákalingikallóarpoſe, ama ſiórakotômik; kittôrnarſiætudle annerſákalerpoſe, tãurſomanga torklorarãugut: *Abba, Atátak!* 16. Annerſáb tãurſoma annernerput (19) nællunéjarbigirſarà, Gudib kittôrnarangátigut (20). 17. Kittôrnãugutale, kingórngurſirſukſâvioguttõg (21), imãitok, Gude kingórngudlugo, Kriſtuſilo kingórngurſikatigallugo (22); nagliukatigigallóarutigo, illomuttõg uſſornarſikatigiomariarput. 18. Iſumarſarãungamè, nagliungnartut mánakut attortækkavut tellorunakerſut uſſornartomut piſſiekſaralloavtinut kakugo (23). 19. Gudible kittornèjſa ſarkomiutikſæt (24) pingortut (25) erinnigallugolo nerigugirſaræt. 20. Pingortut aſſeryakángamik piarunatik, tajmaëſerma-

(18) Umativſe kajumikſárutepiluee naleiſſærufigit, ajokærſûn illuak nalegomaginnardlugo, pidluaromarpoſe tâva.
(19) Tarnerput.
(20) Aſſangârmátigut.
(21) Pidluaromarioguttõg.
(22) Gude pidluartitſirſigallugo Kriſtuſilo pidluarkatigallugo.
(23) Killangme tokub kingórnane.
(24) Pidluarſuſiæt.
(25) Nællurſogalloæt Kriſtumiolerſut tajma taïèj Gudim okauziánik opertungorſimameta.

tigle tajmãititfirfub (26). 21. Neriguglutik, pingortuttõg annegomaramik aſſeryaiſſærdlutik, Gudiblo kittornej uſſornarſikatigilerdlugit. 22. Pingortudle tamáſa iliſimauavut, annerſámirſut anniangârkatãudlutiglo ſulle tamerſa. 23. Kiſſimigle tauko pingikallóarput, Annerſámidle nãukârnekalerſuttõg aglæt (27) (pirſaràut), uaguttõg nangminek (28) illuvtine annerſamirſarãigiogut, nerigugallugo kittornarſiãurſuſiklarput (29), timmivut kakugo annegluaromarmeta (30). 24. Nerigungnermik annekſimagavta, Nerigugirſarle erſilerſok nerigugirſãungikallóarpok; kannongme tekkurſe innub nerigugiſſegà? 25. Tekkungitſarpudle nerigugigutigo, erinitſaunago nerigulerpogut. 26. Annerſábtõg ikiorſerarátigut ajulerángavta; tukſiutikſavtinik namaktunnik ſiunekangikallóaravta, Annerſáble nangminek tukſiutſartorarátigut annerſarolutinnik taïkſãungitſunnik (31). 27. Umatiunigle miſſilingniartub Annerſám iſumà iliſimauà, illuartut tukſiutſar-

(26) Gude nagliungnekarkorſimet nagliugiakarnarpok.
(27) Jödiogalloæt Kriſtumiulerſut tajma taïèj, Kriſtuſimut operkârmeta, Annerſámiglo illuartomik pekârdlutik (Apoſt. Sull. K. 2, 3).
(28) Apoſteliurſogut.
(29) Pidluangârſuſikſarput.
(30) Tokorſunnit makkitſomarmeta.
(31) Okauziungitſunnik.

utſartorârngagit Gudim illuarirſânik (32). 28. Iliſimavogudle, tamardluï'næt (33) pidluarnakerſut Gudimik aſſenniktunne, ſumánik kákorſænne (34). 29. Iliſimakammærallóaramigit (35), taukotôg pekangikadlarmeta erniminut arſigikoèj, angèjukliokudlugo kattængutin amerdlarſun ikkornèjnne (36). 30. Siornætigudle tajmaëkorſæne kákoſimavièjſôg; kákorſænilo illuartiſimavièjſôg, illuartitænnile uſſornarſivièjſôg (37). 31. Tajmâimeta tamakko kannong-étomik okauzekaiſſauiſa? Gudim illegipátigut, kia tâva pitlaiſſauátigut? 32. Tâurſoma ernerminik iblerutingikátigut, amàutale pivdluta tunniukà; kannongmiôg tunniſſenginiátigut tamannik tauna illegallugo? 33. Gudib kennigèj kia unnerdlutigiginnâunerpagit? Gude illuartitirſôvok (38). 34. Kina pitlarkorſiginnâunerpa? Kriſtuſe tokutiginiktôvok, ánalo makkiſimaudlune, merſa Gudib teller-

(32) Gudib nælluſuï'tſub iſumavut iliſimauèj, umativtinit illuarirſèjnik kenurſarângavta, annerſaminginnardluta aglæt.
(33) Nagliungneridloneen aglæt.
(34) Illomôrdlutik Kriſtumiurſunne.
(35) Tajmâitut iſukangitſomit iliſimagamigit.
(36) v. 17.
(37) Pidluartitſomarièj.
(38) Gudim aſſarſèj unnerdlutiginekarallóarpeta, tejmêitok illuartitſomarpèj.

lerpiæt tungánêlerdlune (39), uagudlo tuksiutsartorarátigut. 35. Kia auiksartisinnãunerpátigut Kristusim assennirsusiánit? Nagliungnerub, annilárnerubloneet, mallitlarnerubloneet, kângnerubloneet, tamakanginerubloneet, nauviænartubloneet, pennabloneet? 36. Sôrdlo aglekſimavok (40); *Iblit pivdlutit tokoniararátigut udlok naudlugo* (41), *ſduætut tokotekſætut piginnarpátigut.* 37. Tamakkole tamáſa attortaralloardlugit ajugãudluarkãugut, uavtinik assenniktok tunnarallugo (42). 38. Iliſimadluarpongamè, tokubloneet, umanartubloneet, Engelidloneet, nalegáveedloneet, pirſãuneridloneet, nedliuſimarſudloneet, nedliutukſædloneet; 39. Kinginerubloneet, itinerubloneet, adlabloneet pingortitam auikſartinauværátigut Gudim assennirsusiánit Kristusime Jesusime Nalekkavtine étomit.

KAP. 9.

Jödit Paulusib pidluarkogallóarpèj, naugle Abraham næggovigigallóardlugo pidluaiſſengilæt opinginamik, nællursudle opilersut pidluaiſſaput.

Illomôrdlunga Kristusime okallukponga seglunangalo, isumaga narkikſigángavko An-

(39) Gude nalegakatigallugo.
(40) Davidim ivngerutèjne.
(41) Tokokæjartuinarsinnarpogut.
(42) Gude ikiortigallugo (v. 31).

Annerſâme illuartome; 2. Akſungâk alieiſukkerſonga, anniarſinnardlungalo umativkut (1). 3. Nangminerle tunniunagallóarkâunga Kriſtuſimut kattængutika pivdlugit (2), erkardlerángavkit uïnikut (3); 4. Tauko Iſraëlib kinguarángatik, kittôrnarſiekſâudlutiglo (4) uſſornartok, unnerſôuidlo, inneiziſidlo aglekſimarſut, naléglurkorſinerlo (Gudimut), unnerſukkædlo, pigigallóarpèjt; 5. Siurdleedlo (5) angæokarigallóarpèjt, taukonanga Kriſtuſe innungorſimavok, tauna tamannut Gudiovok uſſornartok iſukaiſſengitſomut, Amen. 6. Tejmêitorle Gudim okauzee unniornauviengilæt; Iſraëlimin étut tamarmik Iſraëlitingikallóarmeta (6); 7. Tamarmiglo Abrahamib kinguèj kittornâungikallóarput (7): male (aglekkæt piput (8):) *Kinguekſarnik áirſak Iſaamit piontarpok.* 8. Imêipok: Uïnikut nauglo kittornâurſut Gudib kittôrnaringikallóarpèj, unnerſôutible kittôrnarſiarirſèj (9) kinguekſâudluarput. 9. Tamer-

(1) Jödit opingitſut allieiſutigallugit.
(2) Tokoginnâugallóarponga Kriſtuſib pekkopanga, tauko annekkudlugit.
(3) Innunevkut.
(4) Gudimut.
(5) Abraham, Iſaak Jakoblo Gudim aſſarfèj.
(6) Illomut.
(7) Gudim iſumánik.
(8) Moſeſim aglegèj.
(9) Gudim iſumagirſèj ivna unnerſoïgame.

merſale unnerſõutim okauzee (10); *Tamænna nedliupet aipáne Sara tikitſomarpara ernertârtok.* 10. Taunãinarle pivdlugo tajmãingitſok, Rebekkatõg nârtulerame Iſaamit atátavtinit; 11. Nârtuæk anningikadlarmanik, ſullilo ajungitſulliaratigloneet ajortulliaratigloneet, — Gudib pekkorſa aulæjængerkudlugo, pillirſæt pirſutiginagit kákorſirſuble (iſumánit) kennerſinnarmet (11). — 12. Okarbigínekartok (12): *Angnerub mingnek kivgartorbigiomarpâ.* 13. Sôrdlo aglekſimaviok (13): *Jakob aſſagiga, Eſaule umigigiga.* 14. Kannõngme tâva okaiſſauiſa? Gude illuẽitſolionerpa? Ajornakãurle. 15. Moſeſimudle okarpok (14): *Sajmaurſekſara ſajmautſomauara, nâkirſekſaralo nâkiomauara* (15). 16. Iſumaminik tâva pirſarãingilak piomarſok piniartorlo, Gude kiſſienne nâkiniglune pirſaràu. 17. Faraomudle aglekkæt ima piput (16): *Tajmã itomik innuvarkogivkit pirſã urſũſiga nælunéjaruglugo illingnut, atteralo okautigínekarkudlugo nunárſoarme tamárſoarme.* 18. Iſu-

(10) Moſeſim aglegèj.
(11) Kennigak ſajmâunerminik Gudib kennerſinauâ
(12) Moſeſim aglegèjne.
(13) Malakiaſim aglegèjne.
(14) Moſeſe nangminek tamattominga aglektok.
(15) Iſumamnik piomarpaka.
(16) Moſeſim aglegèjne.

Iſumaminik tâva nâkinigaràu, iſumaminig-
o mangertitſirſaràu (17). 19. Okarbigis-
anerparma ima: Sudlune arkſoardlerpa
ulle? kiame pekkorſâ akkerarigà (18)? 20.
Aſſukiak innung oma! Iblin-à Gude arkſo-
rirſúviuk? Sennâk ſennarſiminùt okartú-
nerpa: Saag tajma ſennagingma? 21. Ma-
iortubloneet iſumaminik marak ſennagin-
nāunginerpàuk, illà pogutangordlugo us-
ornartomut (19), illále pogutangordlugo us-
ornēitſomut (20)? 22. Gudible ningek-
úſe tekkotitſomagamiuk, pirſāurſúſilo næl-
unéjaromaudlugo (21), ſennāit ningeng-
nartut (22) aſſerortukſāugalloæt kamajuït-
ſrſoudlune tajmaëtipagit. 23. Uſſornar-
úſimilo angirſúſia ſennāinnut nâkinartun-
nut nællunéjaruglugo (23), tauko (24) pig-
nnāungorſaradlaramigit uſſornartomut.
24. Tajmāitut illegikudlugit uaguttōg ká-
koviátigut Jödinnidlo nællurſunnidlo; 25.
Tajmatōg okauzekariok Hoſeaſikut: *In-*
nuv-

(17) Iſumaminik illêjt aſſangârarêj, illêjdle utereetſo-
matōut tajmaëtitarêj.
(18) Utereetſok ſudlune arkſoarâ, nangminek tajmaë-
tikuniuk?
(19) Pogutarikſungordlugo.
(20) Pogutakulungordlugo.
(21) Kêla nællunārdluarkudlugo.
(22) Innuït utereetſut.
(23) Innuït ajunginiartut aſſangârkudlugit.
(24) Okauziminik.

nuvtaringitſaralloara innuvtamnik tâileromarpara, aſſangitſaralloarlo aſſarſamik tâileromarpara. 26. *Imaïseromariok, ſume okaunekaradlarmeta: Innuvtaringilavſe; terſane Gudim umarſub* (25) *kittornèjnik tajnekaromarput* (26). 27. Eſaiaſile torklorpok Iſraëlib kinguèj pivdlugit: *Iſraëlib kittôrnèjſa ſiôrkætut imamẽtutut amerdlatigigalloarunik aglæt, amiakoeet tejmẽitok annegomarput* (27). 28. *Namakſinekaiſſamet okauzek pineſuardlunilo illuartomik, Nalekkab namakſiſſamago tamanna nuuame.* 29. Sôrdlotôg Eſaiaſe okarkârtok: *Nalekkab Zebaotib* (28) *amiakokarkungipâtigut, Sodomatun ékæjartogut Gomorralo arſigikæjariput* (29). 30. Kannongme tâva okaiſſauiſa? Nællurſut illuamik piniangitſut illuarſigallóarput; opernermidle illuarſiput. 31. Iſraëlible (30) inneiziſit illuarſirſutiginiangoarallóarèj, illuarſirſutiginnâunagidlo inneiziſit. 32. Saagme? Operatik piniartaramik, inneiziſit ſullikorſèjt piniartarſinnardlugit. Ujarkamut apôrbingmut apôramik.

(25) Tokoſuʻtſub.
(26) Nællurſut ſâliſſerſut okauzinnik tamakkoninga iſumagèj.
(27) Jôdin amerdlakerſun illèjt anneiſſegallóarput.
(28) Amerdlaveet Nalegæt, imẽipok: Ajugakangitſok.
(29) Iglorpẽit tâivko nungudluʻnarmeta.
(30) Iſraëlib kinguèjſa.

nik. 33. Sôrdlo aglekſimaviok (31): *Atà, Ujarak apôrbikſak, kârſorlo arkſoarirkſak* (32), *Zionime tiſſauara* (33); *nungdlunilo tâurſomunga opertok pakaitſiſſengiak* (34).

KAP. 10.

Ineizifit kiglormik illuarſirſutiginiararèjt Jödit, merſa opernermik Jeſuſimut illuarſiſſegallóartut.

Kattængutika! Umatimnit pekkorſigallóarpnga, Gudimudlo tukſiurſirſarâunga, Iaëlib kinguèj annegluarkudlugit. 2. Taupivdlugit narkikſinnâugama, illomôrdtik Gude nalengniarallóarát (1), ſiunerdluaratiglo. 3. Gudible illuarirſâ ilimanginamiko, nangminek illuarirſekſarornialerdlutiglo Gudim illuarirſâ nalengnnarpæt. 4. Kriſtuſe inneiziſit naggagángarſuk, nungudlune opertok (2) illuſikudlugo. 5. Illuarſinerle inneiziſint pirſok Moſeſim aglautigà, *innuk tamakninga nálektok innurſutigiſſegèj* (3) unnerd-

31) Eſaiaſikut.
32) Kriſtuſe.
33) Att Matt. K. 21. v. 5. narkigutà (6).
34) Piniækkæne piomarpèj.
(1) Inneiziſit attoruglugit.
(2) Tâurſomunga.
(3) Pidluautigiſſegèj.

nerdlugo. 6. Illuarſinerlo opernermit pirſok ima pirſaràu; *Umatingne okarnæk: Kina killalliaromaua? Sôrdlo Kriſtuſe akkartitſartordlugo;* 7. *Imaloneet: kina ſamungnaromaua itinêrſoarmut? ſôrdlo Kriſtuſe aïartordlugo tokorſunnit* (4); 8. Kannorle pia: *Okauzek kanniget kanerne umatingnilo étok* (5), tamerſa okauzek operkorſirſok, okautigirſarput. 9. Nálegarle Jeſuſe kanernik táïoruko, umátikkudlo operdlutit, Gudib tokorſunnit makkitikà, pidluaromarpotit tâva. 10. Umámigut opertok illuarſirſaránget; kanerminiglo nællunæïrſok pidluararàu. 11. Aglekkæn imâimeta (6): *Nungudlune tâurſomunga opertok pakaitſiſſengilak* (7). 12. Nelligeekpummè Jödidlo Grækeridlo; atauzeenak nalegarángarſuk tamarmik, tukſiarbigirſine nungudlugit tâurſoma ajutisſengilèj. 13. Nungudlune Nalekkam akkánik tajniartok annegomarmet (8). 14. Kannongme operbigingitſartik tukſiarbigiſſegæt? Kannorle tuſſaumangitſartik operbigis-

(4) Nekkimakénnæk, Kriſtuſe illomut killangmit akkarallóarmet, illomudlo tokorſunnit makkimet.

(5) Ilfſimaginnâugallóarpotit tamakkoninga, nallunæïkudlutidlo operkudlutidlo.

(6) Eſaiaſikut.

(7) Att. K. 9. v. 33.

(8) Att. Apoſt. ſull. K. 2. v. 21.

bigiſſegæt? Kannorle tuſſaiſſapæt okallukbigínekangikunik? 15. Kannorle okallyſſapæt audlartínekangikunik? Sôrdlo aglekſimavok (9): *Sillat pinnekerſut erkikſinermik okaurſirſun iſigèjt, ajungitſunnik okaurſirſut* (10)! 16. Illèjſale Evangeliume (11) nalengikallóaræt; Eſaiaſe ima okarpok: *Nálegak! Ajokærſuterput kia operigà* (12). 17. Opernek merſa nalengnermit pirſaràu; nalengnekararàule, Gudim okauzià attoranget. 18. Uangale pionga: Tuſſanginerét? Nagga, *nipæt nunárſoarnut tamarmut, okauziæ dlo nunænnut iſukleennut, piſimavok* (13). 19. Okarionga-e: Iſraëlib kinguèj tamattominga ariytſinerſut? Siurdliudlune Moſeſe okarpok: *Annærutiſſoauſe innuvtâugalloangitſunnut, ingektiſſaviauſe innungnut ſiunekangitſunnut* (14). 20. Eſaiaſile ima okallungnek àpinginiok: *Uamnik ujardlingitſut nerpârpánga, uamnik aperkotiklingitſunnut ſar-*

(9) Eſaïaſikut.
(10) Tekkyominarfillæn ivko pidluarnartunnik okallugiartortut!
(11) Okautigirſak tuſſarnerſok.
(12) Imëipok: Opertokavſingilak.
(13) Tajma aglekſimavok Davidim ivngerutèjne; imëipok: Innuït ungeſikſomëtun aglæt Gudim okauziâ tuſſarſimauæt.
(14) Nællurſut ſajmauleromagavkit annærutſomarpæſe.

komerponga (15). 21. Iſraëlible kinguèjnun okariok: *Udlok nàudlugo telliĸa iſuĸika innungnut opingitſunnut okauzereetſunnudlo* (16).

KAP. II.

Jödin illèjt Gudimut ſâſimarſut pidlaiſſegallóarput. v. 1-10. Illèjdle ſâtſomangiſinnarmeta, tauko ſôrdlo ſimnerdlugit nællurſut pilerput. v. 11-32. Tamattomóna Gudim iliſimarſúſia uſſornalerkàu. v. 33-36.

Tajmāitomik okarponga: Gudim innuvtæne iſumakærnerpagit? Ajornakāurle! Uangatōg Iſraelitiogama, Abraham næggovigallugo, Benjaminib kinguaránga. 2. Gudib innuvtæne iliſimakammæĸkæne (1) iſumakærnauviængilèj. Aglekkæt Eliaſimik (2) iliſimangiliſigidloneet? Iſraële unnerdlutigiſuglugo Gudimut ima okallugiartormet: 3. *Nálegak! Profétetit tokópejt, tunnirſiviſidlo aſſerordlugit; kiſſimalo amiakorſunga tokoniarallóariánga.* 4. Kannongme Gudim akkiàuk? *Uamnut amiakokog-*

(15) Umni nællurſut iliſimaïomavſângikadlarmanga tejmēitok kēia iliſimalerpánga.

(16) Sajmautuïnaiſſegallóarivkit, utereetſorſōudlutigle ſajmaunekaromangitſut.

(1) Kakugo operomartut.

(2) Makperſækkæne Jödit Kongeet pivdlugit tamakkoninga aglekſimavok.

kokogika angutit arhanek-mardlungnik tusindekartut (3), *Baalimut* (4) *serkomiangitsut* (5). 5. Tajmatôg mánakut amiakokarallóarpok kennikkænnik sajmàunermit. 6. Sajmàunermidle ékune, pillirsænnit (6) etsungnærpok, tajmaïngipet, sajmàunek sajmauneryungnæisségallóartok; pillirsænnidle ékune, sajmàunermit etsungnærpok, tajmaïngipet, pillinek pillineryungnæisségallóartok (7). 7. Kannongme tâva? Israëlib piniaralloe pingikà, kennersimarsudle pigæt, simnerit mersa utereetsórsômeta. 8. Tajma aglekssimaviok (8): *Annersámik erkæjanartomik Gudib piëj, irsilerdlugit irsigingitsunnik, siutilerdlugidlo tussangitsunnik* (9). Mánakun aglæt tajmaësinnarput. 9. Davidlo okariok (10): *Nerrivikfik nigarilirsuk pudletigallugolo apôrbigallugolo akkinekarkudlutik* (11). 10. *Irsëjt târsilit tekkungnigungnærdlutik, nungudlugidlo kivgartor-*

Ss 3

(3) Att. Matt. K. 14. v. 21.
(4) Gudipilungmut.
(5) Nalengniangitsut.
(6) Inneizisit piniarkorsëjnnit.
(7) Sajmàunermit pidluarunik, piniækkætik pidluautiginauviængilëjt.
(8) Esaiasikut.
(9) Illisimajomangisinnarmeta tajmaëtipëj.
(10) Ivngerutimine.
(11) Pinekarlit, tipeitsutiksaralloætik aglæt nagliugutigilerdlugit, tajmaësermanga nerrikâtigallunga mersa pekkoserssôudlutik.

gartortikit (12)! 11. Tajmäitomik okauzekarponga: Ordlosimaüarkudlutik apôrnerpæt? Naggale! Taukole ordlometa (13), pidluarnartok nællursut pigilerpæt, illungersorkudlugit (14). 12. Taukoale ordlonerǽnnit sillársoarmiut pisserssoangorpeta (15), taukoalo ajulernerǽnnit nællursut pisserssoangorpeta; imaka piniardluarallóarpeta (16)? 13. Illivsile nællursôgallóartose okarbigäuse; nællursunnut audlartitäugama, tamanna nersôutigigallóarpara. 14. Erkardlika illungersortiniangoardlugit annauniardlugidlo illèjt. 15. Taukomè assiginnäumeta, sillársoarmiut sajmäursäulerpeta, imaka illasiäulerpeta, tokorsunnit innulersutun ésisserssun ilà (17)? 16. Naukâk iblernarpet, timiûrseksaktôg tajmäiniok; næggoviglo iblernarpet, aualekkotittôg tajmäiniput (18). 17. »Aua-

(12) Ilisimêitidlugidlo nagliuktikit.
(13) Jödit Gude kemengmarsuk Kristuse operbigiomanago.
(14) Jöditt6g Kristusimut säkudlugit.
(15) Jödin opingitsusiæt pirsutigallugo Jödiungitsut pidlualerpeta.
(16) Jödit tamarmik sälerallóarpeta, assukiak nællursut amerdlanerrit sälissegalloariputtôg.
(17) Jödit mánakut opingitsut opilerpeta, sásamarsun assukiak amerdlangâisserssut sôrdlo tamarmik tokorsunnit umalerdlutik.
(18) Jödit siurdleet Gudim iblerigunigit, mánakut innursut ibleriomagallóariejsôg, pekkopæne.

Aualekkotidle illèjt navikſimagallóarpeta (19), iblidle oliekotigingitſotit (20) nægoviǽnnut ivertiſimaguït, oliiglublo (21) ortlǽn ivſerà illangerſinnāungordlugo (22); 18. Uſſorſitſârkénnæk aualekkotinnut; usorſitſârallóaruïdle, ſortlek kalleringilet, ortliuble kallerátit (23). 19. Okaromaerpotit: *Aualekkotit navikput, ivertikudunga* (24). 20. Ap, navikput opinginernit, iblidle ivertiſimaüarpotit opernernit; makkittakénnæk mianerſordlutidle! 21. Aualekkotiveet Gudim ibleringikuigit, iblittōg ibleriſſengineriátit. 22. Tajnāitomik Gudim iſumagikſúſia ſioranarſuiálo miſſigikik; ſioranarſúſia ordlurſunut (25), iſumagikſuſiále illingnut, iſumagngneränētuaruït (26); ſoráruïdle iblittōg kiblyſſaviotit. 23. Ivkole ivertíekaromarputtōg, opingitſungnærunik;

(19) Jödin illèjt operomangitſut Gudim innuvtèjnit pærſimapeta.

(20) Illingnik narkſame nāturſotit, imēipok: Nællurſōurſotit.

(21) Att. Matt. K. 21. v. 1.

(22) Jödin opertortèjſa illegilerpatit, pidluarnartudlo taukonunga unnerſukkæt illangerſimalerukit.

(23) Uſſorſitſâroſukuïdle erkajniarna, ſortlium ivſerâuit umarſotit, imēipok: Jödit audlarnêvigallugit pidluarnartut illingnut piſimaput.

(24) Jödit aſſiginnarèj Gudib, innuvtariomaudlunga.

(25) Jödinnut opingitſunnut.

(26) Iſumagingnerà attordluaruko ajunginiardlutit.

Gudim ama ivertiſinnāumimagit (27). 24. Iblimmè kiblugāurſotit oliekórſoarmit orpigingitſomit, ivertiſimaguït oliilingmut orpigikſomut næggovigingitſaralloarnut, tauko aualekkotāugalloæt næggovingmingnut oliilingmut aſſukiak ivertiſinnāungornauviækàut (28). 25. Kattængutika! Illivſinut iliſimarſorſōſugikonnaſe (29), ariytſiſaromangilauſe nællunartomik mattominga: Iſraëlib kinguèjſa illèjt mangertiſimarſut, nællurſut ſálerſut namakſiſinnagit (30). 26. Tajmalo Iſraëlib kinguèj tamarmik annegluaromarput (31); ima aglekſimamet (32): *Annaurſirſok Zionimit* (33) *pittoráromarpok, ajortulliækkædlo Jakob kinguèjnit péjaromarpèj.* 27. *Terſalo unnerſō utiga taukonunga, ajortèjt péjaralóaruvkit.* 28. Evangeliummut kingarſartôgallóarput illipſe pivdluſe (34), kennig-

(27) Iſumakæradlaramigit opingitſúſiæt pirſutigallugo, ama illekſiginnāungorpèj, operpeta.
(28) Illipſe nællurſōgallóartoſe Gudim illaſiaripaſe, tauko illaſiāugalloæt ama illaſiarinauviækèj.
(29) Makkittakonnaſe.
(30) Nællurſunnit ſáſimarſut amerdlatſerniardlugit.
(31) Annekſinnāungoromariput.
(32) Eſaiaſikut.
(33) Att. Matt. K. 21. v. 5. naikigutâ (6).
(34) Okauzerput Kriſtuſimik operiomangimarſuk kingarigallóarèj Gudib, illipſe opertoſe ſimnerkudluſigit.

nigãugamigle (35) aſſanakàut næggoveet pivdlugit. 29. Gudile ſajmarnartomik tunnirſigallóarame kákorſigallóaramilo, perkikſiminauviængilak. 30. Sôrdlomè illipſiſõg itſak opingitſõgallóartoſe Gudimut, mánale nákinekalerpoſe; tauko opingimeta; 31. Tajmatõg tauko mâna opingitſórſoangorput nákinekalerauſe, taukotõg nákinekarkudlugit (36). 32. Tamáſale opingitſõtikèj Gudib, nákigiomaudlugit tamáſa (37). 33. Nællunarſillæt Gudib piſſõurſúſia (38) iliſimarſuſiálo ſiunekarſuſiálo! Aſſukiak erkarſautèj ſiunerſikſãungilæt, akkutèjlo tumiſivikſãunatik (39). 34. Kiamè Nalekkam iſumà iliſimagà? Kialoneet ajokærſorà? 35. Kialoneet tunninerà ſumik akkiniarkudlune? 36. Tãurſomanga tãurſomingalo tãurſomungalo tamarmik émeta; Uſſornarſile tauna iſukangitſomut! Amen.

(35) Itſárſoak innuvtarilermagit Gudib adlænnit tamannit.

(36) Taukole nakirſãuleromariputtõg.

(37) Tamáſale nákiſukièj.

(38) Iſumagikſúſia.

(39) Illerkoee ſiunekardluarnauvlængilavut.

KAP. 12.

Opertut Paulusim ajunginiarkoèj attordluarkudlugidlo. v. 1-8. Angnerrursomik operkatigeet ingmingnut assaniarkoèj. v. 9-21.

Tajmäitomik kattængutika! Gudib nakángase, okauniarpause, timmise pisisigit Gudimut tunnirsutiksæt umarsut illuartudlo piominartudlo, tajmaillioruse Gude nalegluaromarparse. 2. Sillársublo mattoma innuee (1) arsigirsaràunasigit; adlángoritsile isumavsigut nutângordluse, Gudib pekkorsâ ajungitsok piominartorlo namagluartorlo missilikkudlusiuk. 3. Uangale sajmàunekalerama (2) okaupause nungudluse, isumarsariakangitsunnik isumakonnase (3); namaktomigle isumakudluse, opernekarsúserse Gudimit nâpartordlugo (4). 4. Sôrdlole timmime atauzime kapseennik auetekarpogut, auetidle tamarmik atauziungitsomut attorput; 5. Tajmatõg uagut kapséïogallóartogut Kristusime atauzek timmigárput; nungudlutale auetigeekpogut. 6. Sajmàunermidle tunnirsutekalerdluta

(1) Illerkordluktut.
(2) Aposteliogama.
(3) Ussorsitsârnauvérkudluse.
(4) Kannong-étomik tunnirsutekarallóaruse opertose, Gudim attorkorsúsia nâpartorsinnardlugo attordluarniarsiuk.

ata tamannik; Illarpudloneet Profétiſut jokærſutiliogune, opernekarſúſe nâparorniarliuk. 7. Kivgartôutilioguniloneet (5), kivgartôurſiüarle; ajokærſóïrſôguniloneet, ajokærſóïginnarle; 8. Okaukikïrſôguniloneet, okaukikſáŕuarle; tunniráïrſok illungerſordlune pile; pârſirſok (6) piniarkikſarle; nákirſartok (7) iſumaglune pile. 9. Aſſenniktok illomôrle; ortok umigiſiuk, ajungitſorlo ſorârutſaiunago; 10. Illivſinut illomôrdluſe attængutigeetun aſſenningniaritſe; ardlælo ingiarniardlugit attarkingnermik; 11. rkæjaſungnauværdluſe piniarkikſariakainget; annerſáme illungerſuïnaritſe, Négak kivgartorbiginiardlugo. 12. Negugluſe tipeitſugitſe; illelârdluſilo nagukuſe; kaſſunaſilo tukſiartaritſe; 13. Ilartunnut ajorſartunnut angæjokāuniarit-, innibiukajugluſilo. 14. Mallerſortiſe idluarkogiſigit, okauzerdlungnauværdlulo pidluarkorſiginnaritſe. 15. Tipeitktut tipeitſukatigiſigit, kijarſudlo kijatigallugit (8). 16. Illivſinut atauzimik umakaritſe (9); makkittannaſilo kannilârtut

(5) Att. Apoſt. Sull. K. 6. v. 1-3.
(6) Nalegāurſok.
(7) Napparſimarſut peetſudlo pârſirſikſaralloæt.
(8) Allieiſuktut allieiſukatigallugit.
(9) Att. Matt, K. 7. v. 12.

tut mallingniardlugit pisitse; ilisimajoma
tõunasilo illivsinik. 17. Innarléïrsok ak
kinnetsaràunasiuk innarléïnermik. Ajung
itsok piniarkiksarsiuk innuït tamarmik tek
koænnit. 18. Ajornangipet, innuït ta
másа illeksiniarsigit, ajungikusigit. 19
Nangminek akkinnersikénnase, assanarto
si-à! Ningeissérdlusile pisitse (10); aglek
simamet (11): *Akkiniartuksã ugama akki*
niaromatlarponga; Nálegak tamersa. 20
Tajmãitomik kingarsortet kâkallóarpet
êrsekssnik tunnigiuk; imerosukpedlo, imi
kiuk; tajmaillioralló aruït, aumæt niakoá
nut katterssolerpetit (12). 21. Ajortok a
jugãukorsaràunago illingnut, ajungitso
migle ajugãuniarit ajortomut (13).

KAP. 13.

Opertut nalekkætik nalengniaissauèjt. v. 1-7. Innuk
titiglo assaudlugit. v. 8-10. Gudiblo sajmaum
tik ajunginiaissaput. v. 11-14.

Innuït nungudlutik nalegàunerit nalektu
ï'narlisigit; Gudimit pingitsomik naleg
ársoakangimet, nalegársoangortudle Gu
dib pekkosimauèj. 2. Nalegàrsoarmu
tâv

(10) Imaloneet: Gude akkiniarkosiuk.
(11) Mosesim aglegèjne.
(12) Kangusiuktitsomarpet.
(13) Att Matt. K. 5. v. 38-41.

ava akkerartortut Gudib pekkorsâ akkera-
irsarǽt; akkerartortudle pitlarbiksiorput
ngmingnut. 3. Nalegàuneridle siora-
angitsaràut ajungitsulliartunne, ajortulli-
rtunne kissienne. Nalegàuneridle sióri-
mangikukit, ajungitsulliarsinnàit, taukoa
ava nersyssauátit. 4. Gudib kivgaráng-
git, taukonunga angæjokárikudlutit. A-
ortulliaruïdle siorína; pennalirsardluksin-
angimeta; Gudib kivgarángagit, akkin-
ersirsôkudlugit, ajortulliartut pitlarnekar-
udlugit. 5. Tajmãimet nalektuï'naria-
arpok pitlarasugallutiglo isumâksartiglo
ivdlugo (1). 6. Tajmãitomiktõg tunnir-
utinnik tunnirsarpæse; Gudib kivgaráng-
git tajmáëtuartuksæt. 7. Tamása tâva
isigit pirsariakartunnik; tunnirsutinnik
issersok tunnirsutinnik (pisiuk) (2); il-
ngéïssersok illangéïkosiuk (3); mianer-
artok mianerisiuk; nalengnartok nálekſi-
k. 8. Nungudlugit sumik akkeetsorbig-
iaràunasigit, assenningnermik kissienne
lavsinut; aipaminik assenniktub inneizi-
t namaksimagit. 9. Tamakkole: *Arnàu-
ekaissengilatit; innuæissengilatit; tiglis-
ngilatit; seglomut nar'kissengilatit; pio-
mani-*

(1) Illuartomiglo puktarsieksarsiniaruglutik.
(2) Att. Matt. K. 22. v. 17-21.
(3) Pajugutit iglorpérksoarnut isertinagit, nalegàune-
rit illangerarèjt. Tamanna Paulusib isumagallóarà.

maniaiſſengilatit; adlamigloneet inneizi-
ſikarallóarpet, nungudlutik atauzimēpu
okauzime mattománe: *Innukatet illigtu*
aſſauiſſauet. 10. Aſſenniktub innukan
ajortomik pirſarāingilà; tajmāimet aſſen
ningnermik inneiziſit namakſínekararàut
11. Tajmalo pirſariakarpok, nedliuſimar
ſok nællunginavtigo, kauk iterbikſarallo
arput (4) nedliumet; pidluarbikſavta mâ
na padligumátigut (5) ivrſomanga opiler
kâravta. 12. Unnuak nâlerpok, kāulerd
lunilo. Tajmāitomik târtulliæt ipperar
tigit, kaumarſub pee attordlugit (6). 13
Sakkidluarta udlorſiortutut (7); nerriavet
lârata imerpetlârojukatalo, petēinatalo pi
kattāuniaratalo, ſakkitſāunatalo annærur
ſinatalo. 14. Nálegarle Jeſuſe Kriſtuſ
attiniarſiuk (8), uïniglo aſſiginnarſiuk (9)
tamattomanga kajumikſārutepilukarkon
naſe.

KAP. 14.

Opivſârtub opivſângitſok illekſiſſauâ. v. 1-4. Sulli
mingniglo tamarmik Gude ekartōurſirſukſak n
leng

(4) Piniartarbikſarput.
(5) Pidluautikſakangâleravta.
(6) Iliſimarſútekangâleravta, nællurſutut piſſæiſſauq
ut, iliſimarſutut piniarſinnardluta.
(7) Illerkorigluta piſſa.
(8) Arſiginiarſiuk illerkoee mallingniaruglugit.
(9) Innungmadauniaraſe.

lengniaiſſauæt. v. 5-12. Sumigloneet mammiæ-naiſſennatik innukamingnut. v. 13-23.

Opernekavſângitſok illekſiniarſiuk, ajor-artōulerkonnago. 2. Ardlarſe operaràu ellinginæt neŕŕiginnāudlugit; nekkimar-uble nāurſuïnæt neŕŕirſarèj. 3. Neŕŕir-ub (1) neŕŕingitſok naŕŕoginauværliuk; eŕŕingitſublo neŕŕirſok arkſoarinauværli-k; Gudim illekſigallóarmago. 4. Kio-it arkſoardlerſotit adlab kivgánik? Na-ekkaminut illuanginerporloneet illuarner-orloneet; illuarſiomarporle, Gudim il-uarſinnāumago (2). 5. Ardlarſe iſumar-ràu, udlun illèjt ajunginerrurſut illa-ningnit; ardlavſile udlut tamáſa nellingi-arirſarèj. Nungudlune iſumamigut kol-rane pile. 6. Udlok pivdlugo iſuma-rſóïrſok (3), Nalekkamut tajma pirſaràu; dlorlo pivdlugo iſumalerſoïngitſok (4), jmatōg pirſaràu Nalekkamut (5). Neŕ-rſok Nalekkamut neŕŕirſaràu, Gude kyze-igángamiuk, neŕŕingitſorlo Nalekkamut neŕ-

(1) Nellinginarnik.
(2) Nekkimannaniloneet nekkimaudluniloneet tamarallóarune, tajmaëtuïnaiſſengilak, Gudib nekkimajungnaŕſiſſamago.
(3) Udlut nellinginarinagit.
(4) Udlut tamáſa nellinginaralugit.
(5) Tamænna pivdlugo Nalekkab kiſſime eŕkartoutſomarpà.

nerr̃ingitſarãigiok, Gude kujavdlugo. 7. Nungudluta uavtinut innungilagut, uavtinuttõg tokungilagut. 8. Innugutale, Nalekkamut innuginnarpogut, tokogutalo, Nalekkamut tokyomarpogut; tajmãimet innutidlutaloneet tokotidlutaloneet Nalekkab pigituï narpátigut. 9. Tamænna pivdlugo Kriſtuſe tókudlunilo makkiniok umardlune, nalegãukudlune tokorſunnudlo umarſunnudlo. 10. Iblidle ſaag kattængutet arkſoaráïuk? Iblidloneet ſaag kattængutet narr̃ogáïuk? Tamàuta merſa ſarkomeromarpogut Kriſtuſib kigliſiorbikſánut. 11. Aglekkæn imãimeta (6); *Illomut umarſôgama, Nálegak okarpok, nungudlutik ſerkomiarbigiſſauánga, okædlo nungudlutik Gude unnerſiutigiſſauǽt.* 12. Nungudluta tâva kigliſiornekaromarpogut Gudimit nangminek uagut pivdluta. 13. Tajmãimet illavut arkſoarnatigit kingórna; iſumaiſſegallóarpoſile, kattængurſe (7) innardluktikonnago aſſerorkonnagolo. 14. Nællungilanga, iliſimaudlungalo Nalekkame Jeſuſime (8), nekkikſak tamât allari akangimet, kiſſiennile allaroſuktome allar naral

(6) Eſaiaſikut.

(7) Operkarſe.

(8) Jeſuſe ajokærſortigallugo.

narallóarpok (9). 15. Kattængutedle ner-
irſarnik (10) allieiſſuktikuko, aſſajungnæ-
erpet. Kriſtuſib tokotigirſa aſſerorſaràu-
nago nerrirſetit pirſutigallugit. 16. Tai-
näitomik miſſikſorniaritſe, ajungitſok pig-
galloarſe (11) mitegäulerkonnago (12). 17.
Gudib nalegávia nekkikſænnik imikſæn-
niglo pirſaräingimet; illuarnermigle er-
ikſinermiglo tipeitſungnermiglo Anner-
äme illuartome (pirſaràu). 18. Tajmäi-
unnik Kriſtuſimut kivgäurſok, Gudime
uennætläràu, innungnilo illuarkallune.
9. Tajmäimet erkikſinartut piniartigit,
jungitſartortiniardlugidlo illavut. 20.
Gudim illuarſirſa aſſerornauværuk nekkik-
ak pirſutigallugo. Nekkikſak tamât a-
ungikallóarpok, ajorporle innungme,
ekkimaudlune nerrigune. 21. Illuar-
àu nekketunginek, viniſunginerlo, ſul-
nginerlo kattængupin illuaringitſänik,
rkſoarirſänigloneet, ajulerutänigloneet.

22.

(9) Nekkikſæt nellinginæt nerrigiunnäugallóarpavut, kiſſienne innub nekkimatigirſæne nerrigallóa-runigit, tauna tajmäilliordlune pinerdlukpok.

(10) Täurſoma illuaringitſänik.

(11) Ajokærſuterſe.

(12) Mittengnekarkæjakânget, illipſe operkatigeekal-lóardluſe ſakkitſäuleruſe piungitſunnik.

22. Opernekaruït (13), illingne tajmāiſin-
nàit Gudimut. Pidluarpok ingminut ark-
ſoaringitſok attukkæne pirſutigallugit. 23.
Nekkimarſorle neŕŕigallóarune (14) pidlu-
ēipok, opinginame; tamàdle opernermit
pingitſok ajoraràu (15).

KAP. 15.

Kriſtuſe mallīglugo illavut illekſiniaiſſauavut. v. 1-13
Romiut Pauluſim okaukikſarniarèj, audlartitāug
ame nællurſunnut. v. 14-21. Tikkerāromagèj
ſōg unnerpok. v. 22-29. Tukſiurſikoèjle Gudi
mut pivdlune. v. 30-33.

Uagudle nekkurſektitogut (1) nekkurſek
tingitſut (2) kamagirſariakarpavut ajule
rángeta, uavtinudlo namagiüarata. 2
Nungudlutale innukativtinut namaginiais
ſaviogut ajungitſomik, ajungitſartortitſug
lugo. 3. Kriſtuſiſōg ingminut namagiü
angimet; aglekkæn imāimeta (3): *Illingni*
miteklerſut mitengnereet uamnut tûput. 4
Itſak aglekkæt aglekſimaput ajokærſutigi
kud

(13) Nekkikſæt nellinginarallugit.
(14) Nekkimatigirſaminik.
(15) Iſumavta illuaringitſæt piniarallóarutigo ajor
rāugut.
(1) Iliſimarſiſekangâravta.
(2) Iliſimavſângitſut.
(3) Davidim ivngerutèjne.

kudlutigit; nerigukudluta erinitſegata ag-ekkædlo tupedlerſautigallugit. 5. Iſu-nagikſäïrſuble tupedlerſäïrſublo Gudib ſumakatigeekſikiliſe Kriſtuſe Jeſuſe mal-iglugo. 6. Tamakerdluſe kanermik atau-imik (4) uſſorikudlugo Gude Nalekkavta eſuſib Kriſtuſim atáta. 7. Tajmäitomik llekſikatigeengniaritſe, ſördlotög Kriſtu-im illekſiſimauáſe, Gude uſſorínekarkud-ugo. 8. Uangale okarponga, Jeſuſe Kri-tuſe kivgangortok kippivnilingnut (5), Gu-lib ſegluſuïtſúſia pivdlugo, unnerſötit lurdleennut piſimarſut aulæjængerkudlug-. 9. Nællurſudle Gude uſſoriniarkud-ugo nákiningnermik; aglekkæn imäime-a (6): *Tamænna pivdlugo okautigiſſauagit ællurſun akkornǽnne, akkidlo ivngerutigis-uara.* 10. Amalo okallukiok (7): *Ti-eitſugitſe nællurſun okkorſi-à! innuvtej il-gallugit.* 11. Amatög (7): *Nálegak us-riſiuk nællurſut tamàuſi-à! nerſordlugolo nuït nungudluſe.* 12. Amatög Eſaiaſe kallukiok: *Ivna Jeſſaïb ſortlia èſſavok, alegáïartortorlo nællurſunnut, tauna nællur-*

(4) Imëipok: Atauzikut illegeegluſe, Jödiogallé-ruſiloneet nællurſogallóaruſiloneet.
(5) Jödinnut okallugiartorallóartok.
(6) Tamakko Davidim okauzee Samuelim aglekſi-mauèj.
(7) Davidim ivngerutèjne.

ſut tunnariomarpé't. 13. Neriguktitſir-ſuble Gudib tipeitſungârtidluſilo erkik-ſingârtiliſe opernermit! nerigungârkud-luſe Annerſâm illuartub pirſautánit (8). 14. Uangale nangminek iliſimoauſe, kattæng-utika (9)! illipſiſôg ajungidlui nartoſe ili-ſimarſórſõudluſilo, erkaſiſinnãudlugidlo (10) illæſe. 15. Tejmẽitorle kattænguti-ka! iktorinaſe aglekbigãuſe, erkaſiniar-mivdluſe ſajmarnarſiara Gudimit attorni-ardlugo (11). 16. Jeſuſib Kriſtuſib kivg arikudlunga nællurſunnut, Gudim Evan-geliumià okautigikudlugo, nællurſut tun-nirſutãudluarkudlugit (12), illuartungorti-ſimarſut Annerſámin illuartomit. 17. Us-ſornautikſakarponga merſa Kriſtuſe-Jeſuſi-me, Gudib pee pivdlugit. 18. Okallung-nerle ſapiſſegallóarponga, Kriſtuſim iki-ungipanga, nællurſut nalektidlugit okau-zinniglo pillirſænniglo. 19. Nællunæ-kotit uſſornartullirſædlo pikkunarſuſiæ-nit, Gudim annerſâ pikkutſautigallug (13); Jeruſalemmit merſa audlardlunga e-kálo tomakerdlugo Illyrikuſe tikidlug Evangeliume Kriſtuſimik okautigidluara

Evang

(8) Annerſáng illuartok ikiortigallugo.
(9) Operkatika.
(10) Okaukikſarſinnãuæſe. (11) Audlartitãugam
(12) Sâdluarkudlugit Gudimut.
(13) Tajmailliortimanga.

ko. 20. Tajmale Evangeliummik okal-
ugiartoromakallunga, Kriſtuſimik okau-
nekalerſunnut piniangikallóarponga, ad-
am audlarniutà attoromannago (14). 21.
matõg aglekkæn éniput (15): *Tãurſominga*
okaunekangitſut tekkungnigomarput; tus-
ſangitſudlo ſiunekaromarput. 22. Tajmãi-
net kapſeennik arvſiarkotekardlunga or-
ningikivſe. 23. Mánale ornigekſakaiſſærd-
unga nunænne makkonáne (16), ardlâg-
órſoak ornilerallóarkángavſe; 24. Or-
nigomariauſe tâva, Spanienimun audlaru-
na; iſumavongale ingerdlaniaruma tek-
koſugluſe illegalluſilo terſunga; namakſig-
dlaruma illivſine. 25. Jeruſalemmudle
ulæjadlarponga, illuartut kivgartorbigal-
ugit (17). 26. Maſedoniamiudle Akaja-
niudlo iſumamingnik katterſóïput ſõun-
nik, pajugutikſænnik illuartut Jeruſalem-
nẽtut peetſortèjnnut. 27. Tajmãitomik
ilerirſut, tajmalo piginnãugallóariput.
Tarniſale peet nællurſut illangeramikit (18),
aukonungatõg timib pikſèjnik angæjo-
kãuſſegallóarput. 28. Tamænna tâva na-
nakſiguvko, pikſèjnniglo tamakkoninga
tunni-

(14) Ajokærſóïrſok adla ilingoráromannago.
(15) Eſaiaſikut. (16) Tamakeravkit.
(17) Opertut Jödiogalloæt tunnirſutinnik aitſivigi-
ſuglugit.
(18) Jödinnit Gudim okauzee nællurſunnut pimeta.

tunnisimaguvkit, tersanga audlaromarponga Spanienimut nunarse akkutigallugo. 29. Nællungilangale, illivsinut pigallóaruma, piomarivse Kristusim Evangeliumiánik (19) pidluarnartórsoarmik. 30. Kattængutikale! Nalekkavtinik Jesuse-Kristusimik Annersáblo assennirsusiánik innéniarpause, tuksiarkatigikudlunga Gudimut. 31. Sernigikudlunga opingitsunnut Judæamētunnut, illuartudlo (20) kujagikudlugit nekssækkaka Jerusalemmut (21). 32. Kingórna Gudib pekkopanga, ornilerigallóardluse tipeitsuglunga suïlársârkatigisugluslo. 33. Gudible erkiksisitsirsub (22) illegilise tamàuse! Amen.

KAP. 16.

Foebimut angæjokāukoèj. v. 1. 2. Operkatigeet innudluarkoèj. v. 3-16. Mianersorkoèj seglokittáïrsunnut. v. 17-20. Aglekkæne nâvej. v. 21-27.

Foebile kattænguput (1), operkatigeet Kenkriamiut kivgæt, illivsinut pekkoara; 2. Illeksikudlusiuk Nalekkame, illuartut mallingniardlugit, tāursomungalo angæjokāuniardluse, sumik ajorsarallóarpet; tau-

(19) Okautigikorsánik.
(20) Opertut Jódiogalloæt.
(21) Nællursógalloæt nekssursirsut assanekarkudlugit.
(22) Pidluartitsirsub. (1) Arnak operkaput.

taunatõg angæjokãumimet kapſeennut uamnudlo aglæt. 3. Priſkilla Akvilaſilo piniarkatikka Kriſtuſe-Jeſuſime okaukiſigik innudluarkudlugik; 4. Tauko niakoærkæjarallóartuk annauniardlunga tokomit (2); uangalo operkatigeedlo nællurſõgalloæt tamarmik kujauavut. 5. Opertuttõg taukoa iglokatikik okaumigiſigit innudluarkudlugit! Innudluarliſõg Epænetuſe aſſarſara, Akajame operkãk Kriſtuſimut. 6. Innudluarle Maria ullapikerſungoak pivdluta. 7. Innudluarlik Andronikuſe Juniaſilo, erkardlikka kelerſorkatikkalo, Apoſtelinne uſſornartuk, uamnit operkàrtuk Kriſtuſimut. 8. Innudluarle Ampliaſe aſſarſara Nalekkame. 9. Innudluarlik Urbanuſe, piniarkatingoarput Kriſtuſime, Stakyſilo aſſarſara. 10. Innudluarle Apelleſe, urſſerſimagalloak Kriſtuſime (3). Innudluarlit Ariſtobuluſikut. 11. Innudluarle Herodion igdlora. Innudluarlit Narſiſſuſikun illèjt Nalekkamẽtut (4). 12. Innudluarlik Tryfæna Tryfoſalo Nalekkame piniartartuk. Innudluarle Perſiſe, aſſanartok, piniartartórſoak Nalekkame (5). 13. Innudluarlik Rufuſe kennerſimarſok

(2) Nauvǽrſuk annautſuglunga.
(3) Kriſtumio illungerſórtok.
(4) Kriſtumiurſut.
(5) Nálegak kivgartorbigallugo.

Nalekkame, tãurſomalo uangalo arnarpuk (6). 14. Innudluarlit Aſynkrituſe, Flegone, Hermaſe, Patrobaſe, Hermeſe, kattængutigeedlo (7) taukonánētut. 15. Innudluarlit Filologuſe Juliaſilo, Nereuſe nejálo, Olympalo, illuartudlo tamarmik taukonánētut. 16. Innudluarkorſiſitſe illivſinut kunigluſilo illuartomik. Kriſtuſim illegeeſa innudluarkoáſe. 17. Uangale okaukikſarpauſe, kattængutika! allapárngarſorkudlugit akkerartortitſirſut iſumaluktitſirſudlo ajokærſûmut iliſimarſavſinut; kemeglugidlo pigiſigit. 18. Tajmāitut Nalegarput Jeſuſe Kriſtuſe nalegaringilæt, nærſartigle (8); tuſſarominartunniglo okarkoſerdlutik manigorkoſerdlutiglo ajyvſângikallóartun (9) umatèjt aſſerorniararèjt. 19. Nalekſûſerſile tamarmik tuſſaumauæt; tajmāitomik tipeitſutigãuſe; ajungitſomudle ſiunekarkoginnarpauſe, ajortimut ſiunekarkonnaſe. 20. Gudible erkikſiſitſirſub (10) Satanaſe ſerkominaſuaiſſauà tungmartidluſiuk (11). Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib ſajmaunerminik illegiliſe!

A-

(6) Rufuſim arnà Pauluſib arnaminik taiã, angæjokârângamiuk.
(7) Operkatigeet. (8) Iſumagiginnarpæt.
(9) Iliſimavſângitſut nàuglo illungerſoralloardlutik.
(10) Pidluartitſirſub.
(11) Ajugãutiſſauáſe, ajokærſornerdluktut pærdlugit.

Amen. 21. Timoteusib piniarkama, Lusiusiblo, Jasoniblo Sosipateriblo, erkardlima innudluarkoáse. 22. Uanga Tersiusib, aglekkænnik okkoninga aglektunga (12), innudluarkoause Nalekkame. 23. Gajusib uangalo illegeedlo tamarmik nejokkavta, innudluarkoáse. Erastusib iglorpérksoarne anningāursænnik parsirsub, innudluarkoáse, tajmatōg Kvartusib kattængutin illæta (13). 24. Nalekkavta Jesusib Kristusib sajmaunerminik illegilise nungudluse! Amen. 25. Illivsinigle aulæjængersitsiginnāursok, Evangeliumiga (14) Jesusiblo Kristusim okauzia attordlugo, nællunarallóartok nællunarungnærmet, mersa itsársoarmit táïsimangitsok. 26. Mánale nællunéjarsimarsok, Profétidlo aglegèjnnik, isukangitsórsub Gudib pekkorsánik, okautigínekartok nællursunnut tamannut, operomatlarkudlugit. 27. Gude tauna ilisimarsótuak nalengnekarle Jesuse - Kristusikut náïssengitsórsoarmut! Amen.

Korintusime makko aglekssimarsut Romiunnut, Foebib operkatigeet kenkreamiut kivgæta nekssægèj.

(12) Paulusim aglektimanga.
(13) Opertub. (14) Ajokærsutiga.

Paulusim Aglegèj Siurdleet Korintumiunnut.

KAP. 1.

Korintumiut opertut pivdlugit Pauluse Gudimut kujavok. v. 1-9. Akkerareelermetale arkſoarèj Kriſtuſimuïnak pekkudlugit, tâurſoma akkánut koïſimameta. v. 10-16. Paulusile Kriſtuſimit audlartitâvok okallugiartorbigikudlugit Evangeliummik. v. 17-31.

Pauluse, Jeſuſib Kriſtuſim Apoſteliánik táïrſak, Gudib pekkorſánik kattængudlo Soſteneſe. 2. (Aglekpuk) Gudim illegeekſèjnut Korintumiunnut, Jeſuſib Kriſtuſim illuarſægèjnut, illuartunnik tajnekalerſunnut, tamannudlo Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſim akkánik táïrſiniartunnut, adlænnētunnudlo uavtinētunnudlo. 3. Gudim atátavta Nalekkablo Jeſuſib Kriſtuſib ſajmauliſe erkikſiſidluſilo (1)! 4. Gudimnut kujarſu-

(1) Att. Rom. K. 1. v. 7.

jarſutigituï'narpauſe, ſajmarnartok pivd-
lugo Gudib tunnirſa illivſinut Kriſtuſe-Je-
ſuſime; 5. Tāurſomanga piſſörſoangor-
iſimagauſe tamannik, okauzinnik taman-
nik iliſimanartunniglo tamannik. 6. Kri-
ſtuſim ajokærſutà aulæjængerſimamet il-
livſine; 7. Ajorſaiſſennaſe tâva ſajmar-
nartomik ſumik, neriguktoſe Nalekkavti-
nik Jeſuſe-Kriſtuſimik ſarkomeromarto-
mik; 8. Tāurſomatōg aulæjængerſidlu-
uſilo ſorârnauværſiſſauáſe, arkſoarnēikud-
uſe Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſim udloa
nedliupet (2). 9. Gude opernakàu, ká-
kogamiſe Erne Jeſuſe Kriſtuſe Nalegarput
llegikudlugo. 10. Okauniarpauſile kat-
ængutika! Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſim
akkáne, tamàuſe arſigeekſunnik okauze-
karkudluſe, akkerareekkonnaſilo, illegeeg-
uï'narkudluſile atauzimik iſumakardluſe,
erkarſautekardluſilo atauzimik. 11. Kat-
ængutika! Nællunærbigigallóaránga illiv-
inik Kloeſikut, ſakkitſāulerſoſe unnerd-
uſe. 12. Tamannale piara, ardlarſe o-
karánget: Pauluſim illaſiarânga; ardlar-
ſilo: Apolloſim illaſiarânga; ardlarſilo:
Kefaſim (3) illaſiarânga; ardlarſilo: Kri-
ſtuſim illaſiarânga. 13. Kriſtuſe tâva au-
ikſi-

(2) Udlut naggatikſa'nne Jeſuſe erkartōurſiartorpet.
(3) Pelim.

ikſimanerpa (4)? Pauluſe ſenningarſomut kikiektorſimanerpa pivdluſe? Koïſimaviſiloneet Pauluſim akkánut? 14. Gude kyzevigára, Kriſpuſimik Gajuſimiglo kiſſegnik koïrſigama illivſine; 15. Unniſſengilánga tâva, attimnut koïrſirſonga. 16. Stefanaſible iglokatèj koïgallóarmigika, adlamik koïrſingikókâunga (5). 17. Kriſtuſible koïrſiartorkungikallóaránga, Evangeliummigle okallugiartorkoánga (6); okauzirſarſoït attornagit, Kriſtuſib kikiektorſimarſúſia attortukſâujungnærkonnago (7). 18. Ajokærſût ſenningarſomut kikiektorſimarſomik tammartukſæt (8) piungiſugigallóarpæt; uagudle annegluaisſerſogut (9) pikkutſautigârput Gudimit. 19. Aglekkæn imâimeta (10): *Iliſimarſuſiæt piungitſungortitſomarpara, ſillaglidlo fillæt pêjaromarpara.* 20. Nau iliſimarſok? Nau aglekkænning - iliſimarſok? Nau ſillab mattoma kigliſiortà? Sillab mattoma innueeſa iliſimarſuſiæt Gudib piungitſungortingilàuk? 21. Sillable mattoma

(4) Atauziungila.
(5) Korintuſime.
(6) Att. Apoſt. Sull. K. 26. v. 16-18.
(7) Ajokærſût Kriſtuſimik kikiektorſimarſomik asſiginnarkonnago.
(8) Opingitſut.
(9) Opertogut.
(10) Eſaiaſikut.

oma innueesa iliſimakallutik Gude ſiune-
kangimarſuk iliſimanartunnit Gudib pee-
hit, Gudib tâva opertut pidluartilerpêj o-
kauzimik tamattominga iliſimanêitſomik
(11). 22. Jödidlo nællunærkotinnik pio-
matuſnarmeta; Grækeridlo (12) iliſimanar-
ſiormeta. 23. Uagudle Kriſtuſe ſenning-
arſomut kikiektorſimagalloak okautigirſa-
ârput, merſa Jödit mammiæſautigirſæt
Grækeridlo narrogirſæt. 24. Kákoſimar-
ſunnudle Jödinnudloneet Grækerinnudlo-
neet Kriſtuſe (okautigirſaràrput), merſa
Gudib pikkunarſúſia Gudiblo iliſimarſúſia.
25. Gudile iliſimêitſugigallóarmæne, mer-
ſa iliſimanerrurſok innungnit; Gudilo aju-
lerſugigallóarmæne, merſa pirſâunerrur-
ſok innungnit. 26. Kattængutika! ká-
koſimakatiſe (13) taguſarſigit: Innuït iliſi-
marſut amerdlangilæt, pirſârſoïttôg amerd-
langiniput, nalegangajâittôg amerdlangi-
niput (14); 27. Sillârſoarmile iliſimêit-
ſut (15) Gudib kennerſimauêj, iliſimarſut
(16) pakaitſirſaromagamigit: ajulerſudlo
ſillár-

(11) Ajokærſût Kriſtuſimik kikiektorſimarſomik opingitſut tajma taïæt.
(12) Nællurſut.
(13) Operkatiſe.
(14) Koïſimarſut.
(15) Innuïn iliſimêitſugirſêjt.
(16) Iſumamikut.

ſillárſoarme (17) Gudib kennerſimauèj, pirſárſoït pakaitſiſitſomaudlugit; 28. Innukuluïdlo aſſiginnækkædlo piungitſudlo Gudib kennerſimauèj, piungitſungortitſomaudlugit piurſogalloæt. 29. Innuïtnungudlutik uſſorſitſautikſakarkonnagit Gudimut. 30. Tāurſomungale illipſe Kriſtuſime époſe, tauna Gudimit piſimauarput iliſimanarſirſutigikudlugo, illuarſirſutigikudlugolo, annautigikudlugolo. 31. Tajmaëſerpok aglekkæt (18) malliglugit: *Nerſoroſuktok, Nalekkame nerſoromarpok* (19)

KAP. 2.

Sumiglo kannorlo Pauluſe okalluktok Korintumiunnut, unnerpok.

Uangale tikinavſe, kattængutika! unnipkârbigiartordluſe Gudim ajokærſutánik, okauzirſârſoït iliſimarſorpadlāidloneet attungikallóarika. 2. Iſumagama, adlamik ſiunekaromannanga illivſine, kiſſienne Jeſuſimik Kriſtuſimik, taunalo ſenningarſomut kikiektorſimarſok (okautigiſuglugo) (1). 3. Ajulerdlungalo, erkſikallungalo olik-

(17) Innuïn ajulerſugirſèjt.
(18) Jeremiaſikut.
(19) Gude nerſoutigiomarpâ.
(1) Nauglo adlæniktōg ſiunekarallóardlune, tamæna kiſſiet okautigiomavſârâ Korintumiunnut.

oliktórsõudlungalo (2) nejorallóarivse. 4. Okauzimalo ajokærsûmalo innuïn okauzeet iliſimarſorpadlãit kajumingnartut arigingikallóarèjt, opernartunnigle pirſonga Annerſámit pikkunartomit. 5. Operſúivſe innuïn iliſimarſuſiæt pirſutigikonnago, Gudile pikkutſautigikudlugo. 6. Iliſimanartunnigle namakſirſunnut (3) okalugarãugut; umneet ſillab mattoma (4) iliimarſúſia ſillabloneet mattoma (5) nalegèjſa iliſimarſuſiæt attungilarput, tamanna atorungnæiſſamet (6). 7. Iliſimanartunniglo Gudib peenik nællunartórſoarnik okallukarpogut, tamakko tuſſakſãungikalloæt Gudib ſillárſoakartinago pekkoèj uſſornarikudluta. 8. Tamakko ſillab mattoma nalegèjſa nællugallóarèjt; tamakkole nælungikallóarunikit, Nálegak ivna uſſorartuïnárſoak kikiektungikæjarpæt ſenningarſomut. 9. Aglekkædle imãiniputõg (7): *Tekkungiſẽinakkæt tuſſangiſẽinakkædlo, iſſumagingiſẽinakkædlo innuïn umaèjnne, Gudim opellungârſarèj aſſarſiminut.*

10.

(2) Ingme tettiginane.
(3) Opingârtunnut.
(4) Mánakut innurſut.
(5) Jödit.
(6) Innuïnæn iliſimarſuſiæt piungilak Gudim iliſimarſuſiánit.
(7) Eſaiaſikut.

10. Uavtinudle Gudib nællunéjarèj Annerſáminik; Annerſáb tāivrſoma tamáſa nællungidluḯnarmagit, nællunartuttōg Gudim iſumèj aglǽt. 11. Innum illoanētut (8) kiamè iliſimauagit, kiſſienne innum annerſǽt, nangminek illumiugirſame? Tajmatōg Gudimētut (9) Gudim Annerſǽt kiſſime ſiunekarpèj. 12. Uagudle ſillárſum annerſà pingikikput, Annerſárle Gudimi pirſok (piſſiarárput) (10), nællyungnærſinnāungordlutigit Gudib tunnirſutèj uavtinut. 13. Tamakkotōg okautigirſarāvu okauzinnik innuït ſiunekarſuſiǽn ajokærſutigingitſèjnik, Annerſáble illuartum ajokærſutèjnik, Annerſáglit (11) ſukuḯardlugit annerſálingnut (12). 14. Innuïnable (13) Gudim annerſǽt pee ſiunekangitſarèj iliſimanēitſugallugidlo nælluginnararèj erkarſautigirſariakarmeta (14) annerſáling ne. 15. Annerſágluble tamáſa nællorniſſærallóararèj, adlamut (15) merſa nangminek nællorniſſaudlune. 16. Nalekkan

iſuma

(8) Innum iſumèj.
(9) Gudim iſumèj.
(10) Innuḯnæn ajokærſortigingikivut, Gudile ajo kærſortigikikput.
(11) Annerſám illuartum ajokærſutèj.
(12) Gudim annerſánik pilingnut.
(13) Annerſámik illuartomik illumiokangitſub.
(14) Miſſigirſariakarmeta.
(15) Innuïnarmut nællurſomut. v. 14.

ſumà kiamè (16) iliſimagà, tauna (17) ajokærſorſinnāudlugo? Uagudle Kriſtuſim iſunánik piliovogut (18).

KAP. 3.

Korintumiut illuaringilèj, ajokærſortitik nauglo innuïnāurſut tunnarângagit, merſa Kriſtuſe kiſſiet taukoa nalegæt tunnariſſegalloarætt.

Jangalo kattængutika! illivſinut ſôrdlo nnerſâlingnut (1) okallungneng ajorallóarónga, uïnilingnutudle (2) Kriſtuſime merdertôurſunnudluſaag (3) (pirſariakartok). 2. nungmik imikivſe nekikſamik pinaſe (4) jorallóarauſiuk tajmane, ſullilo merſa jordlugo. 3. Sulle uïniliogauſe (5); illavnummè annæruktórſôgauſe, akkerartorſôudluſilo arkſoardlerſórſôudluſilo, uiliovoſe ilà, innuïn (6) illerkoee attorſinardlugit. 4. Ardlarſile okāranget: Pauſib illaſiaránga, adlale: Apolloſib illaſiaránga

(16) Illuartomik annerſâliungitſub.
(17) Illuartomik annerſâlik.
(18) Kriſtuſim ajokærſutà miſſigilerparput.
(1) Namagluartunnut.
(2) Ajulerſunnut.
(3) Iliniariakartunnudluſaag.
(4) Pirſariakarnernik audlarniutikſænnik okallukbigiginnariviſe, nællunarnerrurſunnik pinaſe.
(5) Ajulerauſe.
(6) Ajokærſorſimangitſut.

ránga (7); tâva uïniliovoſe ilà? 5. Pauluſ
kinâunerpa? Apolloſiſõg kinâuneria? kiv
gâinâupuk, taukoalo opertipáſe, Nalek
kab tunnirſinerà nâpartordlugo (8). 6. Uan
ga nautſéïrſonga, Apolloſe imermik koïr
ſirſok, Gudile nâutitſirſok (9). 7. Nautſéïr
ſok tâva imermiglo koïrſirſok taman
mik aſſukiak piungikallóarpuk, Gudil
nâutitſirſok kiſſime (10). 8. Nautſéïrſorl
imermiglo koïrſirſok nedlereekſinnarpuk
ingmikudle akkikſarſiſſapuk piniarſúſerti
nâpartordlugo. 9. Uagummè piniarkatig
eekpogut Gude nalekſinnardlugo; illipſ
Gudib nautſêvigáſe, Gudim iglulliará
(11). 10. Uanga (iglórſoák) tuglikſarſiorp
ra iglulliortutut iliſimarſutut, Gudib ſa
maunerminik pimanga, kánudle adla ig
lulliolerpok (12), tamattomungale iglull
ortok nungudlune miſſikforle! 11. Adl
mi

(7) Att. Kap. 1. v. 12.
(8) Kannong ajokærſordlugit Nalekkab pekkomat
(9) Imêipok: Uanga ajokærſorkárivſe, kingór
Apolloſib nællurſavſinik okaukáſe, Gudible
kauzivut pikkunarſikêj umativſinut.
(10) Tunnarirſekſâvok.
(11) Imêipok: Gudib kivgarátigut illipſe katterſo
luſe operkatigeekkudluſe.
(12) Uanga okallukárama illivſinut, operiakarn
rurſunnik audlarnéïrſonga, tajma illuármet
dib pekkorſâ naleglugo, adla okallukikl
iliſimanermiglo opernermiglo agdliartorkudlu

nik tuglikſarſiorneng (13) ajyſſamarſuk; eſuſe Kriſtuſe kiſſime merſa tuglikſavok. 2. Tuglikſamudle tamattomunga iglulli-rtokarpet Guldimigloneet Sölvimigloneet, arkænnigloneet erdlingnartunnik, kerſ-ngmigloneet ivingnigloneet, ivirkſoar-gloneet (14). 13. Tamarmik ſennèit næl-naiſſengilæt; kakugo nællunæromarme-, ingnerub merſa nællunéjaiſſamagit, ta-armiglo ſennèjt kannong-étut ingnermun tornekaiſſaput (15). 14. Tamattomunga lulliortub ſennà aulangipet, tauna akkik-ſiomarpok; 15. Sennà õupet, ſurſæro-rpok; nangminerle annegomarpok, uk ingnikut ſordlo pirſok (16). 16. Gu-n innigigáſe iliſimangiliſiuk, Gudiblo nerſæt nejoráſe illuvſine? 17. Gudim nánik aſſeróïrſok aſſeroromarià Gudib; ernakánget Gudim innà, tamerſa illipſe. . Tammatlariaràunaſe; Illarſe iliſimar-ſarallóarune ſillame mattománe, taimãi-: iliſimeitſungorle (17), iliſimalerkud-

Uu 2 lune.

3) Audlarniurſiorneng.
4) Ajungitſunnigloneet ajungajartunnigloneet, i-meipok: Okalluktokarpet namaktunnigloneet namangitſunnigloneet.
5) Ajokærſoïneraſa kannong-éſuſia nællunaro-mangilak; attorſuſia miſſiligutigallugo.
6) Nauglo nauvéralloardlune.
7) Iliſimeitſuſia ſarkomerle, nanginineriomiſſilig-luk.

lune. 19, Sillable mattoma iliſimarſúſi iliſimanēitſokàu Gudime, aglekſimame (18): *Iliſimarſûrſártut tâivrſoma* (19) *ajule ſitarèj, nauglo pekkoſerſôrſô meta.* 20. Am tôg (20): *Iliſimarſûrſártun er karſautèjt N lekkab nællungilèj, piungitſut.* 21. Tajmā temik innuït (21) nerſoutigiſſengilæſe, t máſa pigángauſigit, 22. Pauluſilo, Apo loſilo, Kefaſilo, ſillárſoarlo, innuner tokonerlo, manētudlo aipánētudlo, tam ſa pigæſe (22). 23. Illipſile Kriſtuſib pig ſe; Kriſtuſile Gudib pigà (23).

KAP. 4.

Apoſtelit erkartugekſāungikallóarput innungnut, dimut kiſſienne. v. 1-7. Piüangitſômeta nau nagliuglutik, mallingniaiſſegallóarèj Korintum makkittanatik. v. 8-22.

Innuït nungudlutik Kriſtuſimut kivgari giſſauátigut, parſirſôſugallutalo Gudib p nut nællunartunnut (1). 2. Pàrſirſudle p ſidluaiſlaput. 3. Illivſinudle adlænnud neet innungnut erkartōunekarallóarun tam

(18) Aglekkænne Jobe pivdlugo. (19) Gu
(20) Davidim ivngerutèjne. (21) Ajokærſor
(22) Illivſinut tamarmik attorput.
(23) Kriſtuſe nalegarârſe, Gudiblo kivgarà pidl kudluſe, tajmāimet Gudilo Kriſtuſilo ki nerſoutigiſſauægſe.
(1) Att. K. 2. v. 7. 8.

amanna affiginnarpara; illimniktõg erkar-
ïnginionga. 4. Sumigloneet (2) puktar-
nginama: nauglo tamanna pivdlugo illu-
rtitãungikallóarponga; Nálegarle erkar-
ïrfigára. 5. Tajmãitomik erkartoïniar-
ennafe nedlíutinago Nalekkab tikiubikfâ
); tãurfoma târme irfertorfimarfut farko-
eromarpèj kaumarfomut, umætidlo er-
rfautèjt nællunæromarpèj; tamáfa tâva (il-
artut) Gudib nerfõromarpèj. 6. Kattængu-
ka! Tamattominga okallukponga uanga-
Apollofilo pivdlunuk, ajokærforugluſe
allikkudlunuk, kinaloneet (4) makkitta-
gikonnago illavfinut. 7. Kiamè ajung-
errotipátit? Pifidle nungudlugit tunnir-
tãunginerpæt (5)? Tunnirfutãupetale
agme nerfortarpit, fõrdlo tunnínekangit-
tit? 8. Karfillârpoſe mâna pifſõrfoang-
dlufilo (6), ilà! uagut attorata nalegang-
poſe (7); nalegangorkonarallóarkãufimè,
guttõg nalegakatigifugluſe. 9. Ifuma-
ngale Apoſteliurfogut Gudib innupi-
ngoangortikátigut, fõrdlo tokotekfãinæt;
itautigirfekfangoleravta fillárfoarmiun-
t, Engelinnudlo innungnudlo. 10. Kri-

(2) Arkfoarnartomik.
(3) Udlut naggatikfæt.
(4) Ajokærfõirfun illæt.
(5) Gudimit.
(6) Namakfirfutut pirfarpoſe.
(7) Pidluarnarfioſe.

ſtuſe pivdlugo ſiunekangitſutun-épogut, i
lipſile (ſordlo) iliſimakâuſe Kriſtuſime (8)
uagut ajulerſogut, illipſile pirſârſôvoſ
uſſornakâuſe illipſe, uagudle narronarpo
gut. 11. Sulle tamerſa kâglutalo imerc
ſukpogut tamakaratalo (9), erkſarnekardlu
talo (10) nejogekſakaratalo aglæt: 12. Ka
ſukallutalo ſennaurirſarâugut arkſavtinil
Okatlarángátigut pidluarkorſirſarâugut
mallerſugâurſarángavta akkiniangitſarâug
ut. 13. Mitautiginekârángavta okaurſirſ
râugut; aktekſætun-élerpogut nuname, ſu
le tamerſa ajornerroſugátigut tamarmi
14. Tamakkoninga aglekkamnik kangu
ſuktitſomangikallóarpauſe, erkaſiniarſir
narpauſile kittórnangoaralluſe. 15. Umn
mè amerdlarſorojúrkſoarnik ajokærſóïrſ
karallóaruſe Kriſtuſime (11), tejmêitok
merdlarſunnik atátakangilaſe: Evangeliun
mik kittórnarſiarángauſe Kriſtuſe-Jeſuſ
mut (12). 16. Tajmâitomik okaukikſarpau
ſe: Mallingniarſinga! 17. Tamænna pivc
lugo Timoteuſe audlartikiga illivſinut, te

(8) Kriſtuſim ajokærſutánik iliſimangârtugalluſi
uagut ſiunekangiſugâuſigut.
(9) Annorâlugluta annorârſiutikſakaratalo.
(10) Nagliukpogut tamannik.
(11) Kriſtumiokudluſe.
(12) Pekârama ſâtidluſe Jeſuſimut.

a ernera (13) aſſanartok opernartorlo Nakkame, tāurſoma erkaſiniaromarpáſe ajokærſûtimnik Kriſtuſe pivdlugo kannorlo ajokærſóïrſartonga illegeenne tamanne. 18. llèjdle (ſunāuba) makkittalerkàut, orniſſengiſugalluſe uamnut. 19. Nalekkable pekogallóarpanga, ornigomarpauſe killamik, nakkittarſun okauzēnejt miſſiligomannagt, pikkunarſuſiædle (14). 20. Gudib naegâvia okauzēnarnik pirſarāingimet, pikunartunnigle (15) (pirſaràu). 21. Kanongme piomaviſe? Orpingoænnigloneet 16), aſſenningnermigloneet annerſâmiglo iiūeitſomik (17) orniſſoauſe?

KAP. 5.

rkſoarnartórſoît operkatigeennēkongilèj, taukonunga opertut aſſeryſſaſugallugit.

Tuſſaumatlarpáſe uerſâïrſokartoſe, tajmāomiglo uerſâïrſomik nællurſudloneet ſiuekangitſánnik, angume nulliaralloánik 1) nulliartok piara. 2. Illipſilo makkittaāuſe, merſa allieiſſutigiſſegallóarikſe tajmail-

Uu 4

(13) Ajokærſugangoara.
(14) Miſſiligomarpara.
(15) Ajokærſûtimnik.
(16) Pitlariartordluſe.
(17) Illekſiartordluſe.
(1) Arnangoaminik.

mailliortok auikſartitſuglugo illivſinit (2). 3. Uangale nauk nejungikallóardluſe timmimnik, annerſámnigle nejordluſe, tajmailliortok erkartōukadlariga (3)ſordlo nejordluſe; 4. Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſim akkáne, kattibivſinēdlunga annerſávkut Nalegarput Jeſuſe Kriſtuſe pikkutſautigallugo. 5. Tunniutſuglugo tajmāitok Satanaſimut, timmà aſſerorkudlugo (4), tarnà annegluarkudlugo Nalekkab Jeſuſim udloa nedliupet (5). 6. Nerſoriakangikallóarpoſe: Iliſimangiliſiuk, timiûrſekſak tamât ſêrnarſautingub ſêrnartitarà? 7. Tajmāimet ſêrnarſautitokak pejarſiuk (6), timiûrſartārtun-ékulluſe (7) ſordlo ſêrnartokangitſoſe (8), ſauârangoarputtōg Paaſkimut, tamerſa Kriſtuſe, uagut pivdluta tokotiſimamime (9). 8. Tajmāitomik nedliutorſiorta (10) ſêr-

(2) Operkatigeennēttuarkonnago.
(3) Iſumavkut tajmailliortomik pekkorſirſonga.
(4) Nagliukkudlugo. (5) Udlut naggatikſánne
(6) Tāivna uerſáirſok adlædlo arkſoarnartut illeginagit piſitſe.
(7) Illuarkudluſe.
(8) Illuēitſoliſſæriakarallóarpok.
(9) Jódit Paaſkiæt arſerſoutigà Pauluſib, tāivrſomóna ſauârak tokotiſimarſok nerrirſarángarſuk timiûrſartordlutiglo ſêrnakangitſomik, tajmatōg Kriſtuſib mâna tokutigangátigut, Kriſtumiun operſuſiæt tāurſomunga nællunærkoà innudluarnermik.
(10) Paaſkeſiorta, imēipok: Nalengniarta.

ſêrnarſautitokamik illâliyſſærdluta (11) ſêrnartolerſimanatalo (12) pinerdlungnermik pekkoſerſônermigloneet, timiûrſakarniarcale ſêrnakangitſomik iblernardluta illuardlutalo (13). 9. Aglekbigígivſe aglekkænne, uerſâïrſut illegikonnagit. 10. Nauglo uerſâïrſut pileritovætlâidloneet, pejâïrſudloneet, Gudipilungnudloneet nâlektut ſillane mattomâne (14) tamakingikika. Silla kemeiſſegallóarikſe, tamâſa piguvkit. 11. Mânale aglekbigâuſe illegikonnagit, katængumik tâïrſak (15) uerſâïrſôpet, pileriovætlarpedloneet, Gudipilungnudloneet nalektardlune, okarniktórſõudluniloneet, merpallajuktõudluniloneet, pejâïrſõudluniloneet; tajmâitok neſſikatigiſſengilarſe iglât. 12. Sudlungamè aſſimiuttõg (16) eſkartyſſêgika? Illæſe eſkartòutarâingiliſigit? 13. Aſſimiudle Gudim eſkartõuſſauèj: Aortok tâivna (17) kæ auikſartiſiuk illivſiuit.

(11) Illuêitſut illegiſſærdlugit.

(12) Nangminerlo uagut illuêinauværdluta.

(13) Timiûrſartut ſêrnakangitſotun-éniarta, innudluarnermik Gudimut nuenneralluta.

(14) Koïſimangitſut.

(15) Koïſimarſok.

(16) Operkatigingitſayut.

(17) v. 1.

KAP. 6.

Paulufim arkſoarèj, akkerarojukángeta unnerdluglu tiglo nalekkænnut opingitſunnut. v. 1-11. Arnaunekaroſukongilèj. v. 12-20.

Paitſiſikſakaruſe illavſinut, unnerdlugiakarpiſe illuĕitſunnut, pinaſilo illuartunnut (1)? 2. Nælluviſe, illuartut eĸkartõutſomarèjt ſillarſum innuee (2)? Sillárſuble innuee eĸkartõutſomaruſigit, eĸkartòuſinnãungiliſigit pirſariakavſángitſut (3)? 3. Nælluviſe, Engelit eĸkartõutſomarivut? Saagme tâva pidlueitſautikſæt piſſengikivut (4)? 4. Paitſiſikſakārángauſe pidlueitſautikſæt pivdlugit, operkatigeen aſſiginnægèjt (5) eĸkartoïrſungortitaráëſe. 5. Tajma okarbigãuſe kanguſuktiniardluſe. Tâva atauzĕnarmigloneet iliſimarſokangilaſe, kattængutime (6) eĸkartoïrſukſænnik? 6. Kattængutigeedle ſakkitſãutaràut opingitſunne aglæt. 7. Tamattomingatõg arkſoarnarallóarkãuſe paitſiſikſakartarauſe illivſinut.

(1) Illuangilak, eĸkartõunekaroſugauſe nællurſunnut, merſa Kriſtumiunnut piſſegallóartoſe.
(2) Nællurſut.
(3) Att. Joh. K. 12. v. 31. K. 16. v. 11. Gal. K. 1. v. 8.
(4) Nunab pee pivdlugit aſſukiak eĸkartòurſiginãugallóartogut.
(5) Nællurſut.
(6) Operkame.

ſinut. Pitlarnekārángauſe, ſaag kamajuïngipiſe? ſaagmiſōg nellinginangipiſe pejarnekārángauſe? 8. Kattængutiſile aglæt pitlardlugidlo pejartarpæſe. 9. Nælluviſiloneet illuēitſunnik Gudib nalegaviánut piſſengitſunnik? Tammariaràunaſe! uerſāïrſudloneet, Gudipilungnudloneet nálektut, arnauniglidloneet, petēitſudloneet, kiglormudloneet ſatut (7); 10. Tiglikajuktudloneet, pileritovætlāidloneet, imerpallajuktudloneet (8), okarnikajuktudloneet, pejāïrſudloneet, Gudib nalegaviánut pinauviængilæt. 11. Tajmāitunniglo illakarallóartoſe; ubarſimaudluſile (9) ajorungnærſiſimaudluſilo illuartiſimavoſe Nalekkab Jeſuſim akkánik (10), Gudivtalo annerſánik. 12. Tamannik piginnâvonga, illèjdle namangilæt; tamannik piginnâvonga, ſualugomanangale nellinginarmut. 13. Nekikſæt nærſænnut attorput, nærſædlo attorput nekikſænnut; taukole tamáſa (11) Gudim attorungnærkyſſauèj; timmile (12) uerſāïnermut attyſſengikallóarpok, Nalekkamudle (attorſinnaiſſavok), Nálegarlo timmi-

(7) Att. Rom. K. 1. v. 27.
(8) Sillærunartunnik.
(9) Koïrſume.
(10) Ajokærſutânik.
(11) Nekikſædlo nærſædlo.
(12) Innub timmâ.

mimut attoriok (13). 14. Gudible Nálegak makkitikà (14), uaguttõg makkititsomariátigut pirsâuminik. 15. Nælluvise, Kristusib timmise auætigigèj (15)? Kristusim auætèj tâva attortissanerika uersâïnermut? Ajornakãurle! 16. Nælluvisisõg, uersartomut kajungersinnartub timmikatigilerarà? *Taukogõg* (16) *mardlugalloæk uïningmun atauzimut kattissapuk.* 17. Nalekkamudle kajungersinnartub annersákatigilerpà. 18. Uersaïrsaràunase! Nellinginak innum ajortullià timmæn auatánēsinnararàu; uersâïrsorle ajortullioraràu timmiminik asseroïvdlune. 19. Nælluvisisõg, timmise Annersám illuartum illivsinētum innigigèj, tauna Gudimit piarse, nangminerinasilo, 20. Akkissõrsoarmik pissiarínekarause; tajmãitomik Gude nalengniarsiuk timmivsineannersávsinilo, tamakko Gudib pigángagit.

KAP. 7.

Nulliareedlo uïdlarneridlo adlædlo aipakangitsut unnersorpèj kannong ékudlugit.

Aglekkæsile uamnut pivdlugit, illuaralló-arpok innungme, arnak aktungikuniuk. 2. Ar-

(13) Innub timmà aglæt annaukà Nalekkab Jesusib.
(14) Tokorsunnit.
(15) Imēipok: Illasiarigâse.
(16) Mosesim aglegèjne. Att. Matt. K. 19. v. 5.

Arnàunekarkonnagidle angununekarkonnagidlo innuït, angut nangminekſaminik nulliakarle, arnarlo nangminekſaminik uvekarle. 3. Angutib nulle illekſiniardliuk, arnabtõg uve tajmailliorliuk (1). 4. Uvilik timmiminut nalegãungikallóarmet, uviále (2); tajmatõg nullialik timmiminut nalegãungikallóarpok, nulliále (3). 5. Auikſariaràunaſe, kiſſienne killamik piomaguſe, éſinginiarnermut tukſiarnermudlo illuarnerrokudluſe; ámale kattimigiſe, Satanimut urſerkonnaſe, nunoneng (4) ajorauſe. 6. Manna iſumamnik nællunéjarſinnarpara, merſa inneiziſiungitſok. 7. Innuït tamáſa uaptun-ékogallóarika (5); nungudlutigle ingmikut ſajmarnartomik tunnínekarput Gudimit, illæt tajmãitomik, illættõg adlamik. 8. Aipakangitſudle (6) uïdlarneridlo ima okaupaka: Uaptun-ékunik namakallóarput. 9. Nunonerle ajorunik (7), aipakalerlit; aipakarneng illuarnerromet nulliaroſukſinnarnermit (8). 10. Aipaglidle uangãungitſub Nalekkab pekkoèj, uviglub uve

(1) Nulliareegluartutun illerkorſorlik.
(2) Tamattomunga nalegâvok.
(3) Attorkorſaràngago ingminut.
(4) Nulliaromaiſſærneng.
(5) Aipakaroſugatik.
(6) Nullærnerit.
(7) Aipakaromaginnarunik.
(8) Tikſarnermit.

uve kemekkonnago. 11. Kemekallóaruniugle adlamik uviningile, uviloneet ſajmarſarkiglugo piliuk; nulliaglublo nulle auiſſengilà. 12. Adlædle nalegãungitſub uanga okaupaka (9): Opertok opingitſomik nulliakarallóarune, tãurſomalo nejoromaginnarpane, kemegiaràunago piliuk. 13. Arnaktõg opingitſomik uvekarallóarune, tãurſomale nejoromarpane, kemegiaràunago piliuk. 14. Opingitſok angut nulliaminit illuarſimet; arnarlo opingitſok uviminit illuarſiok; tajmãingipet kittornæſe narrunaiſſegallóartut, mánale illuarput. 15. Opingitſorle auikune, auikile, opertok angudloneet arnarloneet tamænna pivdlugo kivgãungikallóarpok (10), Gudible kákoátigut illegeekkudluta. 16. Iblimmè arnang oma! uvit annekſinnãunerpet (11); iblidloneet angut nulliet annekſinnãunerpet. 17. Nungudlutigle Gudib kannong-éſermatik, kannorlo Nalekkab kákomatik, tajma innuniarlit. Tajma operkatigeenne tamanne pekkorſirſarãunga. 18. Kippivnilik (12) kákoſimagune, mattoutilerniarkénnane (13) pile;

(9) Iſumamnik nællunærbigâka, nauglo Nalekkamit innénekarnanga tamænna pivdlugo.
(10) Kingórnale adlamik aipakarſinnâvok, piomagune.
(11) Gudimut ſâtiſſanerpet.
(12) Att. Luk. K 1. v. 59. narkigutâ (28)
(13) Kippivnekangitſârſâromaiſſengilak.

pile; kippivnekangitſoktõg kákoſimagune kippivnekarniarkennane pile. 19. Kippivnekarſúſia attungilak kippivnekangitſuſiálo attunginiok, Gudible inneiziſêj nalegiakarput. 20. Innugle kannong-étidlune kákoſimagallóarune, tajmaëtuarle. 21. Kivgãutidlutit kákoſimagallóaruït, tamænna allieiſutigirſaràunago, kivgaujungnærſinnãugallóaruïdle kivgaujungnærſinnàit. 22. Kivgarle kákoſimapet Nalekkame, tauna Nalekkab kivgaujungnærſikà; tajmatõg kivgãungitſok kákoſimapet, tauna Kriſtuſib kivgarà (14). 23. Akkiſſôrſoarmik piſſiarſinekarpoſe! kivgãuniarkennaſe innungnut. 24. Kattænguţika! Nungudluſe kannongétidluſe kákoſimagallóaruſe, tajma Gudimẽuaritſe (15). 25. Niviarſiædle pivdlugit okauzerſingilanga Nalekkamit; iſumagale innipara, opernarallóardlunga Nalekkab nakiningneránit. 26. Mænna tâva illuarára: Nagliungnartokaiſſamet (16), namakalóarpok, innuk tajmaëſinnarpet (17). 27. Nulliakaruït, auiniarkennago, nulliakangkuït, nulliekſarſiorkénnæk! 28. Nulliaruïdloneet arkſoarnangikallóarpotit; Niviarſi-

(14) Att. Joh. K. 8. v. 36. Rom. K. 6. v. 18. 22.
(15) Piniækkavſinik illuariniardluſe Gudimut.
(16) Romiut nagliuktitſomarmagit Jõdidlo Kriſtumiudlo aglæt.
(17) Niviarſiatiarpet, imaloneet: Aipakangipet.

arſiarlo uvinikallóarune arkſoarnanginiok nauglo tajmāitut nagliyſſaput timmimigut Iblerāuſile (18). 29. Mattomingale okaupauſe kattængutika! Udlok (19) kagliler-pok; nulliaglit tâva nulliakangitſutun-étſomarput. 30. Kijarſuttõg ſôrdlo kijangitſut; tipeitſuktudlo ſôrdlo tipeitſungitſut piſſiniartudlo ſôrdlo pekkangitſut; 31. Sillárſublo mattoma peenik attortartut attortangitſutun-étſomarput, ſillab mattoma kannong-éſúſia aſſeryſſamet (20). 32. Uangale allieiſukkongikallóarpauſe. Aipakangitſub iſumagirſarèj Nalekkab pee, illuarikudlune Nalekkamut; 33. Aipagluble iſumagirſarèj nunab pee, nulliaminut illuarikudlune. 34. Uviligło niviarſiarlo arſigeengilæk. Uvekangitſub iſumagirſarèj Nalekkab pee, illuarkudlune timmimigudlo annerſámigudlo; uvigluble iſumagirſarè nunab pee, illuarkudlune uviminut. 35 Tamattomingale okaupauſe pidluarkudluſe; innerteroſukallóaraſe, namaglunile illuarmet, Nálegak kemengnauværuſiuk. 36 Illavſile illuaringikuniuk niviarſiame niviarſiatokāurſúſia, pirſariakartugallugolo (21); iſumaminik pigile, arkſoarnangilak tajmāitut uvinikilit. 37. Umámigudle iſuma

(18) Nagliukkongikallóarpauſe.
(19) Nagliukbik. (20) Adlangordlune.
(21) Uvinikogallóardlugo.

naüartok, innerternekaranilo iſumaminik iginnâurſok, umamine iſumalerune, niiarſe erdligiſuglugo, iſumadluarpok. 38. Tajma uviniktitſirſoktõg illuartomik pirſaàu; uviniktitſingitſorle illuarnerrurſomik irſaràu. 39. Arnab inneiziſit (22) naleisnuèj, uve innutidlugo, uviále tokogallóaret, iſumaminik piginnâvok uvinikſinſungordlune piomarſaminik, kiſſienne alekkame (23) piomarpok. 40. Pidluarerroſugárale kiſſimẽtuarpet; uangatõg Guim annerſâ pigiſugigallóariara (24).

KAP. 8.

Korintumiut nerrikongilèj Gudipilungnut tunniuſimarſunnik, arkſoarnaiſſeſugallugit iliſimangángitſunnut.

Gudipilungnudle tunnirſutit iliſimauavut, màuta iliſimarſúſekarallóaravta. Iliſiangârnek makkittautitſirſaràu; aſſenningerle ajorungnærſitſirſaràu. 2. Iliſimaïoatõkarallóarpedle (1), tãurſoma iliſimarkſe ſulle ſiunekardluangikà. 3. Gudimigaſſenniktokarpet, tauna tãurſoma ilirſarà,

22) Nulliareet pivdlugit.
23) Nalekkab pekkorſánik opertok uvigilerdlugo.
24) Tajmãitomigõg okàuzika nalengnarallóarkàut.
(1) Iliſimarſúſe makkitatigilerdlugo.

ſarà. 4. Gudipilungnut tâva tunnirſutit nei
tirſekſaralloæt pivdlugit iliſimavogut, Gu
dipiluk nuname piüngimet, atauzēnarmig
lo Gudekarmet, adlamik pekkarane. 5. Un
nile Gudinnik taïrſakarallóartok killangm
loneet, nunamiloneet; — Gudit (tajmāitut)
merdlakángeta(2), nalekkædlo amerdlakáng
eta. — 6. Tejmēitok uagut atauzēnak Gu
digárput merſa Atátak, tāurſomanga tama
mik pingorput, uaguttōg tāurſomunga (3
atauzēnarlo nalegarárput, merſa Jeſuſe Kr
ſtuſe, tāurſominga tamarmik piſimapu
uaguttōg tāurſominga. 7. Tamakingika
lóarpudle tamattominga ſiunekardlutik; i
lèjdle ſulle tamerſa iſumalerſoïgamik G
dipiluk pivdlugo, Gudipilungnut tunnirſ
tāuſugirſætik nerrirſarèjt, iſumartik ajule
ſok tammarbigallugo (4). 8. Nekkikſar
illuarſirſutigingikallóarparput Gudime;
junginerrunginavta nerrigallóaruta, ajo
nerrunatalo nerringikuta (5). 9. Miſſikſ
ritſile, tamattominga piginnāurſuſivſin
arkſoarikonnaſe ajulerſunnut (6). 10. I
limmè iliſimarſotit kia tekkogallóaruni
nerrisidlutit Gudipilum igloane, tāurſor
iſ

(2) Nællurſunne.
(3) Tauna pingortitſirſigallugo.
(4) Att. Rom. K. 14. v. 23.
(5) Gudipilungnut tunniuſimarſunnik.
(6) Iliſimavſāratiglo nekkimarſunnut.

ſumamigut ajulerſub nerrikatigileromais-
enginerpátit Gudipilungnut tunnirſutin-
ik? 11. Kattængupit tâva ajulerſub, Kri-
uſib tokutigigalloæt, aſſeroutigiliſſauà ili-
marſúſet (7). 12. Tajmale ajortulliaruſe
attængutinnut, killerdlugit ſôrdlo iſumèjt
ulerſut (8), Kriſtuſimuttõg ajortulliar-
oſe. 13. Tajmãimet, nekkikſak (9) kat-
enguma mammiæſautigipago, nekketys-
ſiſſegallóarponga innutidlunga, kattæng-
ſimnut arkſoarnartyomannanga (10).

KAP. 9.

uk Pauluſe nulliakarſinnãugallóardlune pilitſekſãud-
lunilo operkatigęennut, piomanginiok. v. 1-18.
Angæjokãujomaudlunile tamannut, ajungĩniar-
koèj mallikkudlune. v. 19-27.

Apoſteliungilanga? Kivgaujungnǽngi-
nga (1)? Nalegarput Jeſuſe Kriſtuſe tek-
ngikiga? Pilliaringilavſe Nalekkame (2)?
Adlænnut Apoſteliungikumaloneet; il-
ſinut tajmáĩtôvonga; Apoſteliunerma

(7) Iliſimavſârpadlâravit.
(8) Tammartidlugit iſumalerſukkaminut.
(9) Gudipilungnut tunnirſak.
(10) Att. Rom. K. 14. v. 21.
(1) Iſumamnik piginnãungilanga?
(2) Ajokærſordluſe.

nælluna'rkotarángaſe Nalekkame (3). 3
Terſa akkirſutikſara aperſortimnut: 4
Ne'rriginnāunatalo imerſinnāungilagut? 5
Nulliakarſinnāungilagut opertomik illek
ſavtinik ſakkirſarángavta Apoſteliſut adlæt
ut, Nalekkablo kattængutèjſut (4), Kefaſi
ſudlo (5). 6. Uangale Barnabaſilo kiſſiv
nuk ſennaiſſa'rſinnāungilaguk? 7. Kin
ſorſuktukſāurſara nangminerminik akkik
ſarſiniardlune? Kina nautſevilliorara vin
likſamik, nautſeïèjſalo illèjnnik ne'rriſſe
nane? Kinaloneet nerſutinnik pārſirſar
éſiſſennanilo nerſutit taukoa imueeſa illèj
nik? 8. Innukpallængnerpik tajma oka
luglunga? Inneiziſit tajmāitunnik okauz
kanginipæt? 9. Moſeſim inneiziſèjne in
aglekſimagallóarpok: *Ivſeruſiſſengilet*
mingmāk (*ſuāurſekſænnik*) *tungmāirſart*
(6). Umingmāit Gudim iſumagiginn
pagit (7)? 10. Uagudloneet pivdluta taj
okarnerpa? Ap; uagut pivdluta aglekſin
vok, keporkartartok (8) keporkaiſſerſ
ner

(3) Sátiſimagauſe Nalekkamut.
(4) Act. Matt. K. 12. v. 46.
(5) Peliſut.
(6) Suāurſekſæt kallipámingnit péjarnekarar
umingmāit tungmarángætik, innuïdloneet
tarángætik.
(7) Innuït kivgartorniartut iſumagiſſengineri
tōg?
(8) Nuna iterſerdlugo, ſuāurſekſæt illikudlugi

ıeriguglune (9), (ſuãurſekſalingniglo) una-
áïrſok, neriguglune unatáïſſerſok, il-
angeruglugit kakugo. 11. Annerſáb pee-
ıik ſiaroarteriguta illivſinut (10), ſualung-
ıerpa tâva, timivſe peet illangerallóaru-
igit? 12. Adlæt tajmãitunnik piginnãu-
ɔeta illivſinit, uagut pingâiſſengitſogut?
Nalegãuniangitſogudle (11), tamannut nel-
inginãudluta, Evangeliume Kriſtuſimik
ırvſiarkotarikonnago (12). 13. Iblernar-
errirſut iliſimangiliſigit, nerrirſarèjt ibler-
ıartut (13)? Nalekbiub tunnirſiviáne kiv-
gartortut, tnnnirſiviub kánut illirſæt illang-
rbigirſarèjt, ilà? 14. Tajmatõg Nalek-
ab pekkovièj Evangeliummik okalluktar-
ut, innutigikudlugo Evangeliume (14).
5. Tamakkoningale piniangiſẽinartonga
15). Tajmailliorkudlungale (16) tamat-
ominga aglengikallóarponga; pertlerneng
lluarángavko nerſornarungnærnermit (ta-
mænna pivdlugo). 16. Evangeliummigle

 okal-

(9) Suãurſekſæt nãuſſeſugallugit.
(10) Gudim okauzeenik ajokærſoruvſe.
(11) Piſe piniangikivut.
(12) Ajornartôrkonnagit opertukſaralloæt, piomatô-
ſugilerunifigut.
(13) Nalekbingme ſullieksakartut nalekbiub pee il-
langerarèjt.
(14) Att. Matt. K. 10. v. 10.
(15) Piſe illangerniangilẽinarika.
(16) Tunnikudluſinga kingórna.

okallugiakarmet (17). Erkanárſillæt! E
vangeliummik okallungikuma. 17. Pile
rivdlunga okallukallóaruma, piſſioma
ponga; pîleringikumale, tejmêitok pâ
ſirſôkónekartonga (18). 18. Kannong-éto
mik tâva piſſiſſanerpik (19)? Evangeliu
mik okallugángama, Evangeliume Kriſtu
ſimik okautigiſſêgiga akkikſarſiniarnanga
lo (20), nalegâuniaromannanga nauglo E
vangeliume pirſutigallugo tajmailliorſi
nâugallóartonga (21), 19. Nalegekſaka
nangale, kivgâujomalerſonga tamannu
amerdlanâromaudlugit illaſiaka (22), 2
Jödinne Jödiſun-étaraunga Jödit illaſiari
ſuglugit; inneiziſilingne inneiziſiligtun-éta
rāunga illaſiariomaudlugit inneiziſiglit. 2
Inneiziſikangitſunne (23) inneiziſikangi
ſutun-étaraunga, illaſiariſuglugit inneiziſi
kangitſut; nauglo Gudim inneiziſêj naleis
ſǽngilaka, Kriſtuſible inneiziſêj naleng
niardlugit. 22. Ajulerſunne (24) ajulerſu
un

(17) Jeſuſim okallukkomanga.
(18) Att. K. 4. v. 1.
(19) Imêipok: Suna pirſutigallugo ſillam aipáne pî
ſiſſanerpik?
(20) Okallukbigirſamnit.
(21) Imêipok: Akkikſarſiniangikuma, nauglo pi
innâugallóartonga, tamænna illuariomarpâ G
dib, ſillablo aipáne akkillerdluaromarpánga.
(22) Opertukſarſingârkudlunga.
(23) Nællurſunne.
(24) Att. Rom. K. 15. v. 1.

in-élerponga, ajulerſut illaſiariomaudlugit. Tamanne nellinginãulerponga, ilèjdloneet annauniaruglugit. 23. Evangeiumile pivdlugo tajmailliorponga, nangninek illangerbigiomaudlugo (25). 24. liſimangilaſe, akpalliutarbingme akpaneroſãutut nungudlutik akpakallóarángeta, tauzênab piſſiekſak pirſarigà? Akpadluardluſe piniarſiuk. 25. Nungudlutigle pænãutut tamáſa iſumakærarèjt; tajma ivko irſarallóararàut niakorut aſſeryarſok piomaudlugo, uagudle aſſerojuïtſok piniarput. 26. Tajmãimet akpaniarponga kolarnangitſomut; pennãuniarpongalo arſignagit maungêinalliortut. 27. Timmigae arktorſitſârdlugolo kivgartortipara (26), dlænnut okalluktartonga nangminek egiiujomananga (27).

KAP. 10.

udib ſajmarfúſia attornerdlukkongilâ. v. 1-13. Nalekkab nerriviánut illegeekſukſæt nerrikongilèj Gudipilungnut tunnirſænnik. v. 14-33.

Angiutſomangilauſile kattængutika! ſirdlivut nungudlutik nuïam attánêtut,

(25) Unnerſõuta.
(26) Piomaſepiluk timmimne innilik naleiſſærdlugolo ajulerſipara.
(27) Arkſoarnaromannanga Gudime.

nungudlutiglo imakun ingerdlarſut (1). 2
Nungudlutiglo Moſeſimut koïſimarſut nuï-
amilo imamilo (2). 3. Nungndlutiktōg
nekkikſak ivna annerſarpadlāk nerriviæ
(3). 4. Nungudlutiktōg imikſak ivna an
nerſarpadlāk imerpæt; kârſomit annerſar
padlāmit illegirſamingnit imeramik (4)
kârſorle tamerſa Kriſtuſe (5). 5. Amerd
lanertèjdle Gudim illuaringikèj; tajmāito
mik innukajuïtſome tokorarput (6). 6. Ta
makkole erkajniægekſāuput uavtine, ark
ſoarnartomut kajumikkonnata tāivkoatu
kajumikſutut (7). 7. Gudipiluïdlo naleg
iarâunaſigit tāivkoa illèjſut; ima aglekſi
mavok (8): *Innuït ingidlutik nerriput i*
merdlutiglo, ámalo nekoïglutik tapárput (9)
8. Arnaunekarnatatōg, ſôrdlo tāivkoa il
lèj

(1) Ægyptenimīn annigamik Gudīb pirſautânik.
(2) Nuïab martormatik imarlo igdlugtut auatænnō
ſermet, ſôrdlo koïſimaput tamakkoninga, ta
mænnalo nællunærkotariſſegæt nalegiakarne
inik Moſeſimut audlarkorſirſimingnut.
(3) Mannatortut killangmit ſôrdlo pirſunnik neta
kornāurſænnik. Joh. K. 6. v. 49. 58.
(4) Gudim annerſā pikkutſautigallugo Moſeſib kâr
ſomit imek puïlatimago.
(5) Imēipok: Kriſtuſe tajmane Gudināurſok illegæt
kârſortudlo tettikſaræt.
(6) Okauzereemeta Gudib tokokèj.
(7) Gudib pekkongitſèjnut.
(8) Moſeſikut.
(9) Nalengnermik Gudipilungnut.

èjt árnaunekarmeta, udloïnak ungnirſut-
ingaſunnik tuſindiglit tokoput (10). 9.
Kriſtuſiloneet urſitlarnatigo, ſôrdlo tāivkoa
llèjſa urſitlaræt, ſengiârſurkſoarnudlo nung-
lerdlutik (11). 10. Okalloroluglaraùna-
iſōg, ſôrdlo tāivkoa illèjt okalloroluktut,
ungulerdlutiglo aſſerorſáïrſomut. 11. Ta-
nakkoningale tamannik pinekartut tāivko
rkajniægekſāukudlugit; aglekſimagiput-
ōg miſſikſorkudluta uagut, merſa ſillár-
um udloeeſa kingurdleenne innurſogut.
2. Tajmāitomik iſumamigut kikârtuartok
12) ordlugiaràunane (13) pile. 13. Adla-
nik urſernekangikallóarpoſe, kiſſienne in-
uïn attortægænnik; Gudible, opernar-
órſōgame, ajugekſavſinik urſerſinauvi-
ngiláſe, urſernartorle attukſāulerdlugo
nnigoudluartiſſauáſe. 14. Tajmāimet as-
arſaka! Gudipiluït nalengnagit piſiſe!
5. Sôrdlo iliſimarſunnut okallukponga;
kauzera tamanna illipſe miſſilikſiuk. 16.
rvnguſek pidluarnartok ivna pidluarkor-
arput Kriſtuſim auæn illegeerſutingipâuk?
imiûrſaktōg ivna augortægarput Kriſtu-

Xx 5 ſib

(10) Terſangāinak Gudib tokópej.
(11) Kéïmætik.
(12) Namagſuartugallune.
(13) Tamatlariaràunane.

ſib timmǽn illegeerſutigingipàuk (14)? 17
Timiûrſarle atauziomet, amerdlarſõurſog-
ut timmiovogut atauzek; timiûrſak atau-
zek pikſakarbigángavtigo tamàuta (15)
18. Næggovingmingnik Iſraëlitiurſut tag-
guſarſigit: Tunnirſutinnik neŕŕirſut (16
tunnirſivik pikſakarbigingiparſuk? 19
Tajma okardlunga, Gudipiluk ſõutiner-
piga? Gudipilungnudloneet tunnirſutit piu-
nerarnerpika (17)? 20. Okauzikale imãi-
put: Nællurſut tunnirſirſarángamik (18)
tornârſuït tunnirſaréjt, Gude pinago; tor-
nârſungnudle illegeekkongikallóarpauſe
21. Nalekkam ervnguſiánit tornârſuïdlo
ervnguſiǽnnit atauzikut imerſinnãungilaſe
Nalekkabtõg neŕŕivia tornârſuïdlo neŕŕi-
viǽt atauzikut pikſakarbigiginnãungilægſ
(19). 22. Nálegarloneet ningekſaromais-
ſégikput? Tãurſomanga pirſãunerronerpi-
ſa (20)? 23. Tamannik piginnãugallóar-
ponga, illèjdle namangilæt; tamannik pig-
innãug

(14) Okauzinnik tamakkoninga Nalekkab neŕŕivi-
pià.
(15) Illegeekſogut tamàuta Nalekkab neŕŕiviánut
Kriſtuſib ſôrdlo timmigátigut, nungudlutal
tauna niakorallutigo nællunǽrarãugut.
(16) Iſraëlitiveet Gudimut tunnirſænnik illangéïrſut
(17) Naggaloneengõg.
(19) Tajmailliorſinnãuſugalluſile arkſoarnakãuſe.
(20) Tekpinga mianernartórſoak mianeriſſenginerik
put?

nnãugallóarponga, illèjdle illuarſáĭneng jorput. 24. Nangminekſæſe iſumagigin-arnagit, adlættõg iſumagallugit nungud-ıſe piſitſe. 25. Nekkit tamáſa niokutik-æt nerriſigit, iſumalerſoïkonnaſilo tamak-o pivdlugit kigliſioriaràunaſe (21); 26. Juna tãurſomalo pee tamáſa Nallekkab pig-ngagit (22). 27. Opingitſudlo illæta ner-artorkogallóarpaſe, ornileruſiuglo, ſærb-ekkæt nellinginæt nerriſigit, iſumaler-oïkonnaſilo tamakko pivdlugit kigliſiori-ràunaſe, 28. Imale okarbigſnekarallóa-ıſe: Terſa Gudipilungnut tunnirſutit; ner-ſſengilæſe tâva nællunæĭrſok tauna pivd-ugo iſumalerſoïrſokarkonnagolo; nuna eelo tamáſa Nallekkab pigángagit (23). 29. ajmale okallukama, iblin iſumet pingi-llóarpara, adlable tãurſoma iſumà piara. nagtõg iſumamnik piguma, adlam iſumá-ıt arkſoariſſerſonga? 30. Kujaudlunga tuaruvko, ſaagme mitengnekarpik tamæn-a kujagirſara pivdlugo. 31. Tajmãimet erriguſiloneet, imeruſiloneet, ſumiglo-eet pigallóaruſe, Gude naleglugo tamáſa niarſigit. 32. Arkſoarnariaràunaſe Jödin-

nud-

21) Ima iſumanaſe ſumit pirſomik ſumudloneet tun-niſimarſomik.

22) Nekikſæt tâva tamarmik nellinginãuput.

23) Tauna tajmãitomik nalegiakarpok, nerriſekſa-ralloæt attornerdlungnagit.

nudlo Grækerinnudlo Gudiblo illegeekſej
nut. 33. Sôrdlo uangatôg tamannut illu
ariniarponga nellinginarnik, uammuïnal
attortut pinianginavkit, kapſeedle pidluar
kudlugit piniartarponga.

KAP. II.

Okallukbingmut nalegiartorángeta illuarniarkoèj. v. 1
16. Nalekkablo nerriviánut pirſarángeta mi
nerſorkoèj. v. 17-34.

Mallingniarſinga, ſôrdlotôg uanga Kri
ſtuſe mallingniarpara. 2. Nerſorpauſile
kattængutika! iſumaginiarauſinga tamannik
inneiziſidlo pekkorſaka illivſinut attordlu
arauſigit. 3. Iliſimakoauſile, Kriſtuſe an
gutib nellinginab niakorigà (1); angudl
arnab niakorà; Gudile Kriſtuſib niako
rà (2). 4. Angut nungudlune tukſia
rángame ivngerángamiloneet (3) neſar
ſimarme, niake tâva narrunarſirſarà. 5
Arnarle nungudlune tukſiarángame ivng
erángamiloneet neſængarme, niake tâv
narrunarſirſarà; ungiãumik nyærſimarſu
un-éngajengmet. 6. Arnak neſangikune
kirpſaromariok; arnarle nyærſimarſok ke
jôutingnigloneet ungiãumigloneet narru
na

(1) Nalegarallugo.
(2) Innungorame Gude nalegaue.
(3) Gude uſſoriniardlugo.

arallóarune, nesarsimaudlune pile. 7. Angudle nesærsimaissavok, Gude arsigimago ussornautigimanilo (4); arnarle tersa ngutim ussornautà (5). 8. Angut arnamit ingimet, arnarle angumit piok. 9. Angut pingortisimangikallóariok arnak pivdugo (6), arnarle (pingortisimavok) angut ivdlugo (7). 10. Tajmãimet arnak naengnermik nesaissavok, allaparnarsortut 8) pivdlugit. 11. Nauk Nalekkamētukãungikallóarpok ingmikôrtok, angudloneet arnamik illakaissennanę, arnarloneet ngumik illakaissennane (9). 12. Sôrdlonè arnak angumit pirsok (10), tajmatõg ngut arnakut piviok (11); tamarmigle Gulimit pingorput. 13. Illivsine erkarsaritse: Tekkyominarpa, arnak nesængarme ukfiaránget Gudimut? 14. Uavtiniglonеet missigirsaraingilarput, angut nytsaninik agdlisitsirsok pinnēgimarsuk? 15. Ar-

(4) Gude sôrdlo simnerdlugo nalegãumet nulliaminua aglæt.
(5) Uve sôrdlo simnerdlugo illaminut nalengãursaránget.
(6) Uvikfãudlune, tajmane arnakangikadlarmet.
(7) Nulliekfãudlune Adammut pekkãmut.
(8) Opingitsun audlartitèjt unnerdlutikfarsiortut.
(9) Angutidlo arnædlo Gudim illegeekkoèj, Kristuse pidluautigallugo.
(10) Isuanit Eva Adamit.
(11) Mánakut angutit arnænnit annairsarãut.

Arnable nytſæne agdliſipagit, pinnerirſarǽt; niakorutikſakalermet nytſaminik (12) 16. Naugle tamænna pivdlugo arkſoardleroſuktokarallóarpet, uagudloneet Gudimudloneet operkatigeet tajmāitomik illerkokangilagut. 17. Tamattomingale inneizivdlunga nerſorneng ajulerpauſe, kattitarángauſe ajorungnǽraſe ajoriartordluſile. 18, Tuſſartarpongamè illivſinik, kattitarángauſiſōg operkatigeennut, arkſoardlerarāuſe; illèjdlo operàka. 19. Ingmikut iſumakſarſioriakarmet illivſine, namagluartortæſe ſarkomerkudlugit. 20. Sumudloneet tâva kattitarángauſe, Nalekkab nérdleïviánut nerſiartungikallóarpoſe. 21. Nangminivſinik pirſarángauſe, tajmāitomik illæſe kâktórſōurſaràut, illæſile éſivætlararàut. 22. Iglokanginerpiſe, ſaagme terſane nerſingipiſe imeraſilo? Gudimudloneet operkatigeet aſſiginnarpiſigit, pekkangitſudlo pakaitſirſardlugit? kannongétomik tâva piſſoauſe? Nerſyſſanerpauſe? Tâmænna pirſutigallugo nerſungikallóarpauſe. 23. Nalekkamidle piſſiara illivſinut tunniukallóariga: Nalekkab Jeſuſib unnuak tāivna piſitāugame, timiûrſak tiguà; 24. Kujāudlunilo augorpà, okallug-

lunilo;

(12) Okauzinnik tamakkoninga ivkoa illerkoeet piêj, namagallugidlo adlangorkongilêj.

nilo: Pigisiuk nerrivdlugolo! Tersa mmiga augortok illivsinut; tajmailliorritse erkajniaruglunga. 25. Tajmatôg rvngusek (tiguvià) unnukut nerrigame sorame, okalluglunilo: Ervngusêng una stamentitâvok aumne (13); tamanna pirtarsiuk, nungudlugit imerângause, erajniaruglunga. 26. Timiûrsak tamanna errirsarângausiuk, ervnguſimidlo tamatomanga imerângause, nungudlugit Nakkab tokorsûsia unnersiutigirsartarsiuk tiutserniardlugo (14). 27. Tajmãitomik miûrsamit tamattomanga nerrirsok, Nakkabloneet ervnguſiânit imertok, kingnardlune (15), pitlarnekaissavok Nalekkab timmálo auálo pivdlugik (16). 28. Ingle nungudlune missilingniarkârdlune gile, távalo timiûrsak tamanna nerrigiuk, ervnguſimidlo tãursomanga imerile. 9. Nellinginak nerrirsok imertorlo kingnardlune, tauna nerrivdlunilo imerdlulo asserõutiksarsiginnarpok ingminut, Nakkab timmà nellinginarângamiuk. 30. ajmãimet (17) ajulersut nukekangitsudlo amerd-

13) Att. Luk. K. 22. v. 20.

14) Att. Apoſt. Sull. K. 1. v. 11.

15) Illuẽidlune maungẽinalliordluniloneet.

16) Nálegak assiginnaramiuk.

17) Illuẽidluse Nalekkab nerdleïviânût pirsarãuse.

amerdlagáese kapseedlo tokoput (18). 31
Uavtiningmè missilingniarallóaruta (19)
erkartòunekaissengikallóartogut (20). 32
Erkartòunekārángavtale, Nalekkab pitleit
siarpátigut (21), sillársoarmiut pertlukſika
tigikonnatigit (22). 33. Tajmāitomik kat
tængutika! nerriartordluse kattitarángaus
(23), illæse utakkisigit (24). 34. Kākto
karpedle, iglomine nerrikārdlune pigile
kattisimalerallóaruse asseroutikſarsikonnas
tâva. Okauzikſaralloakale adlæt piomar
paka, tikiukuma.

KAP. 12.

Opertunnut Gudim annersâ nelligeengitsunnik tunnic
ráirsarâu. v. 1-11. Auætisudlo ingmikun étut
amerdlarsõudlutik atauzēnak timmigæt, tajmā
tomik ingmingnun assennissaput. v. 12-31.

Kattængutikale nællukongilause annersâ
lingnik. 2. Iliſimalerpose, nællursórsõut
ſose ivna audlarumase Gudipilungnut oka
juï

(18) Nappautinnik tokomiglo Gudib pitlaráse.
(19) Nerrisinnata imertinnatalo kannong-esúserp
missilingniarutigo, ajorungnærosugluta.
(20) Gudib pitlaissengikátigut.
(21) Ajorungnærsiniardluta.
(22) Opingitsut illegikonnagit asserornermut isuka
sengitsomut.
(23) Nalekkab nerdleïviánut.
(24) Atauzikut illangerkudluge.

ïtſunnut, ſördlo teſſioráſe (1). 3. Tajmäimet okaupauſe, Gudim Annerſánit kalluktub Jeſuſe tajnauviængikà pilungnik, Jeſuſilo Nalekkamik innuït tajdluareng ajorallóaræt, Annerſám illuartub ingipatik. 4. Tunnirſutidle ſajmárnarit nelligeengilæt, Annerſárle täivnávok). 5. Kivgartoutittög nelligeeginiput, álegarle täivnávok. 6, Pikkunartulliæt elligeeginiputtög, Gudile täivnávok, mannik pirſartok tamanne. 7. Nungudnile Annerſámit unnerſornekararàu atgekſænnik illuartomut. 8. Illæt iliſimaartunnik okauzekaleraràu Annerſámit, ædle iſumatöunnik okauzekaleraràu Annerſámit täivrſomanga; 9. Illædlo operſekaleraràu Annerſámit täivrſomanga; ædle kaitſorſa'ginnäurſaràu Annerſák ivna ajungititſirſigallugo; 10. Illædle ſornartulliararàu; illædle Profétiſun okalgaràu; illædle ſiunekardlune annerſænk pirſaràu; illædle okauzinnik tamannik kallugaràu (3), illædle adlæn okauzeenk nællunéjaïrſaràu. 11. Tamakkole tamáſa

(1) Iſumavſinik pinaſe, adlæt pekkorſánnik piginnartoſe.
(2) Atauzeenâvok.
(3) Att. Mark. K. 16. v. 17. Apoſt. Suil. K. 2. v. 4.

máſa Amnerſáb tâivrſoma atauzib pirſara
rèj, tunniorâivdlune nellinginarmut iſu
maminik. 12. Sôrdlomè timme atauziu
ſok kapſeennik auætekarpok, timmibl
tâurſoma atauzim auætèjſa tamarmik
nauglo amerdlavdlutik, atauzênak tim
migæt; Kriſtuſiſôg tajmaëniok (4). 1
Tamàuta annerſámik atauzimik koïſimag
avta atauzek timmigikudlugo (5), Jödiog
utaluneet, Grækeriogutaloneet, kivgâug
utaloneet kivgâungikutaluneet; tamàutal
imiſimavogut annerſámut atauzimut (6
14. Timmile atauzênarmik auætiliungin
ok, amerdlarſunnigle (auætekarpok). 1
Imaka iſikkæt okarallóarpeta: *Arkſâung*
navta timme ſugingilarput; timme tejmê
tok ſuginginerparſuk? 16. Imakatôg ſi
okarallóarpet: *Irſiunginama timme ſuging*
lara, timme tejmêitok ſuginginerpàul
17. Imaka timme tamât irſioginnarpet, ſ
kutſia tâva tuſſaiſſegallóartok? Tamât ſi
tâupet, ſukutſia tâva naïmaiſſegallóartol
18. Mánale auætit tamáſa nâpartordlug
timmimêtikallóarèj Gudib iſumamini
19. Tamarmigle atauzênak auætigiparſu
nâume tâva timme? 20. Mánale auæ
amer

(4) Kriſtuſikun-étut operkatigeet tajmaëniput, nau
lo amerdlavdlutik atauzênak Kriſtuſe nalegara
(5) Illegeekkudluta.
(6) Atauzimik iſumakarkudluta.

merdlagallóarkerſut atauzek timmigæt. 1. Irſible arkſeit ima okarbigíneng ajulis-uèj: Attungilauſe; niakoktõg iſikkæn-ut (okartûnginiok): Attungilauſe. 22. Timmible auætèj illèjt kajengnavſâraſugir-et (7) aſſukiak attortukſãugallóarkàut; 23. Tangunavſâraſugirſavudlo timmime ar-engnerrurſarâvut (8); pinnētſoſugirſavut-óg arſoavſârarâvut. 24. Pinnerſut pin-erſariakangimeta. Timmile Gudib taj-a auætilerdlugo pià aſſiginnækkæt arſeng-rnekartidlugit. 25. Arkſoardlerkonnagit mmimētut, ikiortigikudlugidle auætit gmingnut. 26. Tajmãitomik auætin il-dloneet anniaránget, auætit tamarmik niarkatigæt; auætidloneen illæt pinner-rnekãránget, auætit tamarmik tipeitſuka-girſaræt. 27. Illipſile Kriſtuſib timmigá-, ingmikôrtoſilo auætigáſe. 28. Gudiblo erkatigeenne attorkoèj Apoſtelidlo, Pro-tidlo, ajokærſóïrſudlo, uſſornartulliar-dlo, kaitſorſaïnerlo ãjungitſut, ikior-kſædlo, nalegekſædlo, okauzinniglo ta-annik okalluktut. 29. Tamarmik Apo-elionerpæt? Tamarmik Profétionerpæt? amarmik ajokærſóïrſônerpæt? Tamarmik ſornartulliarſinnãunerpæt? 30. Tamar-

(7) Erdlaueet.
(8) Annoârſænnik pinnerſardlugit.

mik kaitſorſáïrſônerpæt? Nungudlutik o-
kauzinnik tamannik okallukſinnāunerpæt
Tamarmik nællunéjaïginnāunerpæt? 31
Tunnirſutidle ſajmarnartut ajunginerrit il-
lomôrdluſe piniarſigit. Amalo unnerſor-
pauſe akkoſinermik illuarnermik.

KAP. 13.

Aſſenningnek tamannit illuarnerrurſok unnerpâ.

Innuït Engelidloneen okauzeennik okal-
lukallóaruma aſſennirſúſekarnangalo, kang
uſartut ſyanârtotut auilortotudloneet éſin
narkæjarponga (1). 2. Profétiſudlo ékal-
lóaruma nællunartórſoïdlo iliſimanartudl
tamáſa iliſimaguvkit; opingârallóarumal
kakkárſoïn aglæt nukterſinnāudlugit, as
ſennirſúſekarnangalo, attungikæjarponga
3. Pikalo tamáſa tunnigallóaruvkit pee
ſunnut, timmigalo tunniukkallóaruvk
ingnermut ōukudlugo (2), aſſennirſúſeka
nangalo, attungikæjarponga. 4. Aſſennik
tok kamajuïdlunilo iſumagikſórſōurſaràu
aſſenniktok annærurſingitſaràu; aſſennik
tok tettitōunanilo makkittaungitſaràu.
Illerkordlungitſaràu nangminerſioranilo (3
ninge

(1) Nipēinarkæjarponga, okallukallóaruma umat
karnangalo aſſenniktomik.
(2) Nerſoroſungnermit.
(3) Nangmineksæne piniarſinnarnagit.

ingekajuganilo isumanerdlungitsaràu. 6. lluĕitsulliak tipeitsutigirsaràingilà, illuarulliarle tipeitsutigirsarà. 7. Tamannik ekkorasugaràu, tamannik operomarsaràu, amannik nerigugomatlàràu, tamannik isunagiksararàu. 8. Assenningnek sorârnauiæissengilak; Profétiopetale illèjt, tajmaëersúseet attorungnæissapun aglæt; okauinnigloneet adlænnik okallukssinnãupeta lèjt, tajmaëserssúseet sorâissaput; ilisimarsseedloneet attorungnæissaputtõg (4). 9. lãinarnik ilisimagavta, illãinarniglo Protisun okallukssinnãudluta. 10. Namagartorle nedliupet (5), illãinãursut attongnæissaput. 11. Merdlertôtidlunga erdlertotun okalluktonga, merdlertotdlo siunekartonga, isumaudlungalo merdrtotut; angutãuleramale merdlertojungærponga. 12. Mánakut (6) umerssinnarogut sôrdlo tararsõumut okauzimut ausuamut, távale (7) kênarsiordluïnardluta piomarpogut. Mánakut ilisimavonga illãiarnik, távale ilisimaïomarponga, sôrdlo isimagánga (8). 13. Mánale makko pinga-

Yy 3 sut,

(4) Ajunginermik ilisimarsúsekalissegavta killangme.
(5) Tokub kingórnane.
(6) Nunamĕtidluta.
(7) Tokub kingórngagut.
(8) Innutidluta ilisimaïartorsinnarpogut Gudib peenik, kakugole killangme namagluamik ilisimaleromarpogut.

ſut, opernerlo nerigungnerlo aſſenning-
nerlo, attortuï naiſſaput; Aſſenningnerle ta-
makkonanga (9) angnerrovok (10).

KAP. 14.

Nællunéjaïnek Gudim okauzeenik illuarkerſok unnerpâ
v. 1-33. Arnæt okallukongilêj kattiſimaubingne
v. 34.35. Nungudlugidlo illuarkoêj. v. 36-40

Aſſenningniardluſê piſſauſe; annerſág-
lidle (1) piniarkikſarſigit, Profétiſun okal-
lungnek pivſârdlugo. 2. Adlæn okauzeen-
nik okalluktok (2) innungnut okalluga-
râingilak, Gudimudle (okallukſinnârau)
tuſſakſâungimet, annerſâmile nællunartun-
nik okallukpok. 3. Profétiſudle okalluk-
tok innungnut okallugaràu illuarſardlugi
okaukikſardlugidlo ullapiſardlugidlo. 4
Adlæn okauzeennik okalluktok ingme illu-
arſardlune pirſaràu; Profétiſudle okalluk-
tub illegeen illuarſararêj. 5. Adlæn okau-
zeennik okallukſinnâukogallóarivſe tamàu-
ſe, angnerrurſomigle Profétiſun okalluk-
koauſe; Profétiſun okalluktok angnerro-
met tekkornartarpadlârſinnartomit, kis-
ſien-

(9) Opernermidlo nerigungnermidlo.
(10) Tamannut killangmilo aglæt attordluïnaromar-
met.
(1) Annerſáb tunnirſutêj uſſornakerſut.
(2) Att. Mark. K. 16. v. 17. narkigutâ (11).

enne nællunéjaïgune illegeen illuarſarug-
ugit. 6. Imakale, kattængutika! okallugi-
rtorallóaruma illivſinut tekkornartarpad-
ârdlunga, attyſſengikæjarponga illivſinut,
kallukbigingikuvſe ſarkomikkænniglo-
eet (3), iliſimanartunnigloneet, Proféti-
udloneet, ajokærſoïrſotudloneet. 7. Sôrd-
ptôg umêitſut perpalluktut, kardlortaud-
oneet, Harpiloneet (4), ingmikôrtomik
rinákangipeta, kannongme tâva kardlor-
upadlârnermik Harperpadlârnermiglo-
eet miſſigiliſſauiſa? 8. Kardlortâurſublo
ipà nællunarallóarpet, kina opellungâr-
iſſaua ſorſungnermut (5)? 9. Tajmatôg,
lipſe okauzimik nællunartomik okallu-
allóaruſe, kannongme tuſſaiſſauáſe? ma-
ngêinak okallukſinnarpoſe. 10. Okauzit
auglo amerdlakerſut nuname, tamarmik
torallóarput. 11. Okauzerle ſiunekangi-
uvkó, okalluktub Barbarioſugiomarpánga,
ngatôg okalluktok Barbarioſugiomariara
). 12. Taimatôg illipſe, Annerſâb tun-
rſutèj piniarkikſarauſigit, operkatigeen
luarſautikſèjnnik pekkangârniaritſe. 13.

Yy 4 Taj-

(3) Piomartukſænnik.

(4) Syanertok kukkilektugekſak.

(5) Sorſuktukſæt opellungaiſſegângeta, kardlortâur-
ſoarmik nællunaïrſaràut.

(6) Att. Apoſt. Sull. K. 28. v. 2.

Tajmãitomik adlæn okauziænnik okalluk
tok tukſiarle (7), okauzine nællunéjarſin
nãungorkudlugit. 14. Adlæn okauziá
attordlugo tukſiarallóaruma, annerſámn
tukſiaralloarkãunga, okauzikale ſiunekar
nauviængilèjt. 15. Kannongme tâva pis
ſauik? Tukſiaromarponga annerſáme, tus
ſakſãurſunnigle tukſiaromariongatõg; ivng
eromarponga annerſáme, tuſſakſãurſun
nigle ivngeromariongatõg. 16. Pidluar
korſigallóaruïmmè annerſámik, kannong
me ſiunekangitſub Amenmik akkiomarpá
tit kyzektotit, ſiunekanginamigit okauzi
ſit? 17. Iblit kujaudluarallóartotit, aiped
le illuarſiſſengilak. 18. Gudiga kujauara
adlæn okauzeennik okalluktarama tamàuſ
nit, 19. Illegeennile okallukallóarum
okauzinnik tedlimãinarnik (8) tuſſakſãur
ſunnik, adlæn ajokærſoromaudlugit, ta
manna illuarnerrára okauzinnit kollinni
tuſindekartunnit (9) tekkornartarpadlãinni
20. Kattængutika! Merdlertutut ſiunekar
nauværiſe; ajortomudlo merdlertungoæt
un-ékiſe (10), enertutudlo iliſimarſórſo
angordluſe. 21. Inneiziſinne aglekſima
vo

(7) Gudïmut.

(8) Kapſingoænnik.

(9) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkigutâ (5)

(10) Taukoætun pingitſõniardluſe.

vok (11): *Innungnun okkonunga okallugoma-*
ponga tekkornartarpadlârtunnik adlænniglo
kardlunnik, merſa naleiſſengilánga, tajma
Válegak okarpok. 22. Tajmãimet adlæn
okauzeennik okallukſinnãunek opingitſun-
ne nællunǽrkotâvok, opertunnile tajmaö-
ſerane; Profétiſudle okallukſinnãunek o-
pingitſunne tajmãingilak (12), opertunne
kiſſienne. 23. Operkatigeet tamarmik tâ-
va kattiſimalerallóarpeta, nungudlutiglo
adlæn okauzeennik okallulerallóarpeta, ili-
ſimangitſudle opingitſudloneet iſerallóa-
runik, ſillakangitſôſugiſſegallóaráſe, ilà?
24. Tamarmigle Profétepadlârpeta (13), o-
pingitſorlo iliſimangitſorloneet iſerallóa-
rune, tamannut tâva naŕkikbigínekardlu-
nilo eŕkartòunekalerpok. 25. Umatáne
erſertukkæt tâva ſarkomeraràut; pædlord-
unilo tâva Gude tukſiarbigiomarpà, Gu-
dilo illomut illivſinẽtok unnerdlugo. 26.
Kannongmẽſſaua tâva kattængutika? Kat-
iſimalerángauſe, ardlarſe ivngerutikſa-
karpet, adla ajokærſutikſakarpet, adla tek-
kornartæn okauziǽnnik piginnãupet, adla
arkomiutikſakarpet, adla nællunéjautikſa-
karpet; tamarmik illuarſirſutikſãugilit (14).

(11) Eſaiaſikut.
(12) Nællunǽrkotãungilak.
(13) Okauzimingnik ajokærſoïniardlutik.
(14) Tamáſa attordluardlugit pigiſigit.

27. Okalluktukſakarallóarpet adlæn okauziǽnnik, mardluk pingaſudloneet kingurdlereekſardlutik pigilit, atauzerle nællunéjaïgile. 28. Nællunéjaïrſukſakangipedle illegeenne nipangerile (15); ingmikudle Gudimudlo okallukſinnarile. 29. Profétidle mardlugloneet pingaſudloneet okallukilit, adlædlo (16) miſſiligomarput. 30 Ivkſiarſudle illæt okauzikſakalerallóarpet ſiurdlek nipangerile. 31. Tamàuſe Profétepadlâromarallóaravſe kingurdlereekſardluſe, tamáſa iliniarkudlugit, tamáſalo okaukikſarnekarkudlugit. 32. Profétidlo annerſèjſa Profétit nalegarèjt (17). 33 Gude nellinginnārángimet, illuartomigle pekkorſirſaràu; ſordlotōg illegeenne illuartunne tamárſoarne pirſaràu. 34. Arnartæſe nipangiſſaput kattiſimaubingne; okalluktukſāunginamik nalektuartukſāinaudlutigle, tajma inneiziſit pekkorſiput. 35 Iliniaromagunigle uviſik kigliſiorliſigit igluminigne; okallungnek kattiſimaubingne illuangimet arnænne. 36. Illivſinidloneet Gudim okauzià pinerpa? Illivſinudloneet kiſſivſinut piſimanerpa? 37. Profétioſugikorſirſokarpet annerſālioſugikorſirſo-

(15) Adlæt ſiunekangitſǽnnik okauzilik.
(16) Nálektut.
(17) Okallukſinnāuput nipangerſinnāupudloneet piomagunik.

rſokarpedloneet, tāurſoma iliſimalero-
arpèj aglekkaka illivſinut (18), Nalek-
ab pekkogèj. 38. Siunekaromangitſorle
makkoninga ſiunekangikile. 39. Taj-
āimet kattængutika! Profétiſun okallug-
matlaritſe, adlædlo okauziánnik okalluk-
t innerterkennagit. 40. Illerkoriglusilo
luarſaïniaritſe tamannik.

KAP. 15.

iſtuſe tokorſunnit makkitok unnerpâ. v. 1-11. Innuïttōg tokorſunnit makkitſomartut unnerdlugit. v. 12-58.

Okauniarpauſile, kattængutika! Evang-
iummik okautigirſaralloamnik illivſinut,
ſſaromagikſe ivna nalegluardlugolo; 2.
vangeliumilo tamanna okautigirſara na-
ktuarallóarusiuk (1), pidluautigiomariar-
; operilukfinnarusiuk kiſſienne (2). 3.
angminerle ajokærſornekarama, illivſi-
ttōg okautigigika ſiurdliudlugit makko:
iſtuſe ajortivut pivdlugit tokorſok, ag-
kkæt malliglugit; 4. Illirſāurſorlo; 5.
dludlo pingajuænne makkiſimarſok (3),
aglek-

(18) Illomut iliſimarſub Gudiblo annerſánik piglub aglekkaka nælluſſengilèj.
(1) Operidluardlugo.
(2) Opiſſærusile pidluaiſſengilaſe.
(3) Tokorſunnit.

aglekkæt nâpartordlugit; 6. Kefaſiblo tek
koà, kingórna ivkoa arkanek-mardlu
(4); 7. Amatõg tekkoviæt atauzikut kat
tængutigeet ungnirſut-tedlimannik ung
nirſarkattartun amerdlakèjſa, ſulle merſ
innuput amerdlanerit, illèjdle tokungapu
8. Ama tekkovià Jakob, ama Apoſtelit ta
marmik. 9. Kéſale kingurdlerpâudlung
tekkoviara uangángub allukſuartun-éka
lóartonga (5). Mingnerrovongamè Apo
ſtelinnit, kingakonarallóardlunga tajne
karnermut Apoſtelimik, Gudimun oper
katigeet mallerſutlaravkit. 10. Gudibl
ſajmarſuſiánit tâivnâvonga; ſajmarſuſiál
uamnut pilukſinnangilak, uangale tauko
nanga tamannit attortonga, merſa uang
pingikallóartonga, Gudible ſajmarſuſiæ
ikioránga. 11. Uangalo taukolo tajm
okalluktarpogut, tajmatõg opertoſe. 12
Kriſtuſile tokorſunnit makkiſimarſok okau
tigángavtigo, ſaagme tâva illæſe okauze
karpæt, tokorſut umaiſſengitſut unnerdlu
git? 13. Tokorſudle umaiſſengipeta, Kri
ſtuſiſõg umarſimanginiok. 14. Kriſtuſil
umarſimangikallóarpet, okallulukſinnar
kæjarpogut, illipſiſõg opelukſinnarkæjar
poſe

(4) Jeſuſiin audlartitèjſa.
(5) Kingakóname, ingme allukſuamik taïà Paulu
ſib, imëipok: Innukulungoamik.

ɔſe. 15. Gudimigle ſegluſuginauviækáguttōg aglæt, Gude Kriſtuſimik tokorinnit makkititſirſok unneravtigo, merſa akkitingikalloarà, tokorſut umaiſſengietagōg (6). 16. Tokorſudle umaiſſengieta, Kriſtuſiſōg umarſimanginiok. 17. riſtuſile umarſimangipet opelukſinnarpo, ſullilo ajortivſinēpoſe (7). 18. Távaog tamarallóartut Kriſtuſime (8) tokorſut. 9. Manēnarme innutidluta Kriſtuſe tetgiguvtigo, innuïérkſoarnit tamannit ajurnerrokæjarpogut (9). 20. Mánale aſſuak Kriſtuſe tokorſunnit makkiſimavok, ukāulerdlunilo (10) tokorſunnit. 21. Inngmidle atauzimit (11) tokorſarmeta (12), nungmittōg atauzimit (13) tokorſut umaɔmariput. 22. Sôrdlomè tamarmik Aamme tokorſaràut, tajmatōg Kriſtuſime marmik umartínekaiſſaput; 23. Nungdlutigle ingmikòrtardlutik. Naukāk (14) rſa Kriſtuſe; kingórna Kriſtuſim innuvj tikiubikſáne (15). 24. Tamattoma king-

(6) v. 12.
(7) Ajortiſe iſumakærnekarnauviængilæt.
(8) Opernerme Kriſtuſimut.
(9) Operſūſerput pirſutigallugo naglukſimaravta.
10) Siurdliudlune.
11) Adammit. (12) Innuït.
13) Kriſtuſimit.
14) Siurdlek.
15) Udlut naggatikſánne umaiſſaput.

kingórna naggatikſak (piomarpok), na
legàvik piſipago Gudimut Atátamudlo, na
legàuneridlo nallekkædlo pirſarſoïdlo ta
máſa attorungnærkyſſegunigit (16). 2
Nalegãuſſavorle kingarſartine tamáſa illi
ſerdlugit iſikkaminut. 26. Kingarſarto
kingurdlikſak péjægekſak terſa toko. 27
Tamáſa illigallóarmagit iſigèjnut. Taman
nudle nalegãulerſok unnerángago, nællu
nangilak, tãurſominga nalegãukorſirſu
tamannut tamakko illigingikèj (17). 28
Tamarmigle nalegarilerparſuk, ernerub
tõg nalegariomarià nalegãukorſirſe taman
nut (18), Gude kiſſimẽdluarkudlugo ta
manne (19). 29. Sullirſarpæmmè koïſita
rángamik tokorſut pivdlugit (20), tokor
ſut umaiſſengidluïnarpeta? ſaagme koïſi
taràut, tokorſut pivdlugit? 30. Saagtõ
uagut nungudlugit nauværſinnarpiſa (21)
31. Udlut tapidlugit tokyavonga, illomu
nerſoutiginiardluſe Kriſtuſe Jeſuſe Naleg
arput pivdlugo. 32. Imãitomik nerſut
nyo

(16) Tamáſa nuname nalegãurſut nalegaujungnærſi
ſegunigit.

(17) Tamannut nauglo Kriſtuſe nalegãugame, Gu
dimut nalegãukorſirſiminut nalegãunauviængi
lak.

(18) v. 24.

(19) Tamarmik Gude kiſſiet tettikſarikudlugo.

(20) Tokyartorſinnaromaudlutigluſaag.

(21) Terſangãinak pitlaraſugalluta kingarſartivtinu

yoartõut pâgallóaruvkit (22) Efesusime,
ssissauik, tokorsut umaissengipeta? Ner-
niarta imerdlutalo pissa, akkago tokyo-
aravta (23). 33. Tammartinauvǽrsarit-
! Illerkun ajungitsut asserolérarȧut okau-
pilungnit; 34. Iterdluse (24) illuartomik
niaritse ajortulliaissǽrdlusilo, illèjt Gu-
mik siunekangimeta; kangusukkudluse
5) tajma okallukponga. 35. Imale okar-
kaissanerpok: Kannongme tokorsut u-
aissapæt? Kannong-étomigle timmiglit
rkomeromarpæt? 36. Tautòuna siune-
ngitsok! Nãursuksak, irbsomun illirset,
narnauviængilak tokogadlangikune. 37.
naloneet illirsarángauko irbsomut, tim-
e piomartok (26) illirsarãingilet, nãutseï-
sãinarle, kajûrseksarloneet, adlaloneet
llinginak (illirsaráët). 38. Gudible tim-
ekartitarà (27) isumaminik, siaroartek-
edlo nungudlugit ingmikôrtomik timme-
rtitarèj (28). 39. Uïngit tamarmik atau-
ngikallóarput; innuïdle adlamik uïni-
kar-

22) Innupilúrksoït mallersutlarmanga. Att. Apost. Sull. K. 19.
23) Tajma illèjt okauzekarángeta, uaguttõg mallissegallóarivut, tokorsut umaissengipeta.
24) Uteriardluse.
25) Tajmãitut illegángausigit.
26) Næggovik aualekkotilik pilluliglo.
27) Nãulersitarà kannongesúsilik.
28) Arsigeengitsut nãulersitarèj.

karput, nerſutidlo adlamik, auliſekkæt-
tõg adlamik, tingmirſættõg adlamik. 40
Timmin illèjt killangmiuput, timmidlo il-
lèjt nunamiuput; killangmiudle pinnerſu-
ſiæt ingmikun-épok, nunamiudlo ingmi-
kut. 41. Sekkerngub kaumarſúſia adlà-
vok, kaumætiblo kaumarſúſia adlàvok, ud-
lorirſættõg kaumarſuſiæt adlàviok; udlo-
rirſæn illèjt illamingnit kaumanerrometa
42. Tajmaëtſomariok, tokorſut umaiſſa
peta. Aſſeryarſok illirſãurſaràu, aſſeryãit
ſõudlunile makkitſomarpok. 43. Aſſigin
nægak illirſãurſaràu, pinnerſórſõudlunil
mãkkitſomarpok, ajulerſok illirſãurſaràu
pirſãudlunile makkitſomarpok. 44. Tim
me tarniliugalloak (29) illirſãurſaràu, mak
kitſomarporle timme annerſángajek (30)
Tarnilingmik (31) timmekarpok, anner
ſángajengmiktõg timmekariok. 45. Ima
tõg aglekſimaviok (32): *Innuk ſiurdlerpã*
Adam tarnilingorpok umarſomik; Adamil
kingurdlek (33) annerſángorpok umartitſin
ſok. 46. Annerſángajegle ſiurdliungitſok
tarniligle (ſiurdliurſok), kingórna anner
ſáng

(29) Umaliugalloak.
(30) Annerſártun-étok, innutigirſekſæt pirſariaka
nagit.
(31) Umalingmik.
(32) Moſeſim aglegèjne.
(33) Kriſtuſe.

ngajengorpok. 47. Innuk siurdlerpāk
bsomit piok irbsomiudlune; innugle ai-
i tersa Nálegak killangmit pirsok (34).
8. Irbsomit pirsok arsigæt irbsomiut (35);
llangmidlo pirsok arsigiviæt killangmiut.
9. Sôrdlotōg irbsomit pirsok arsigigallóikput (36). 50. Mattomingale okaupauokkorse kattængutika! Gudib nalegávia
ngub aublo pigilernauviæisengilæk, asryäitsoktōg asseryarsub pigilernauviæisnginiä (37). 51. Attà! nællunartomik
kaupause: Tamàuta sinekfaisengikallóargut (38), nungudlutale adlangortínekamarpogut (39). 52. Tersangāinak, uïsseinak, kardlortāursoarmit kingurdlikfait; kardlortāursoarpallugomarmet, torsudlo makkitsomarput asseryäitsōudlu, uagudlo (40) adlangoromarpogut. 53.
Seryarsok manna (41) asseryäitsungoriarmet, tokyarsorlo tamanna tokyäitsungoria-

34) Att. Joh. K. 3. v. 13-31.
35) Nuname innûrsut.
36) Att. Rom. K. 8. v. 29.
37) Innuit mánasun-esúsiglit killangmut pinauviængilæt.
38) Tokyssengikallóarpogut, udlut naggatikfæta illèjt angnerissamagit sulle innûrsut.
39) Tokorsunnit makkisimarsutun-ékudluta.
40) Udlut naggatikfænne innugutá.
41) Timme.

oriakariok. 54. Aſſeryarſorle manna aſſe ryãitſungyſſapet, tokyarſorlo tamænna to kyãitſungyſſapet, okauzit tâva aglekſiman ſut (42) ivko erkoromarput: *Toko ajuler pok ajugâurſomut.* 55. Toko-à! kappu tet nau? Tokorſun innæn-à! ajugãurſú ſet nau? 56. Tokuble kapputà terſa ajor te; inneiziſidle ajortib pirſautigèj (43 57. Kujanakãurie Gude, ajugãutinamiſig ut Nalegarput Jeſuſe Kriſtuſe tunnarallug 58. Tajmãitomik kattængutika aſſænnarto ſi-à! Nalekkab piniarkorſa piniarſinnai ſiuk aulæjængerdluſilo, kaitſoraſilo na makſidluariartorſiuk, iliſimaudluſe, pinia lukſinnaiſſenginauſe Nalekkame (44).

KAP. 16.

Katterſorkorſiok tunnirſutikſænnik opertunnut ajorſa tunnut. v. 1. 1-4. Korintuſimut kakugo pioma ſum unnerpok. v. 5-9. Okaukikſarpèj opernerm aſſenningnermudlo. v. 10-18. Pidluarkorſinerm illuartunnut pidluĉikorſinermiglo illuĉitſunnu aglekkæne nâvej. v. 19-24.

Pajugutikſædle illuartunnut (1) pivdlugi ſordlo operkatigeet Galaſiamĉtut pekko allo

(42) Eſaiaſikut Hoſeaſikudlo.
(43) Ajorte pivdlugo toko erkſinakau, inneiziſid pivdlugit pitlarnakãugut ajortulliartogut.
(44) Nalekkab akkidluariartyſſamaſe.
(1) Opertunnut ajorſartunnut.

óarika, illipsísög tajmailliortaritse, 2. bbátinne tamanne nungudluse illirsiüase illivsine (2), sóunniglo (3) kattersoïardluse, pidluarsúserse nâpartordlugo, jugutiksaralloæt kattersoriakalerkonnagit sa tikiukuma. 3. Tikiukumale aitsikorse neksitsomarpaka aglekkænnik, Jerusanmut aitsikudlugit tunnirsutivsinik. 4. ingminerle uanga tersunga audlariakalóaruma illegiginnãuaka. 5. Masedoakudle ingerdlaguma ornigomarpause, asedonia akkutigssegallóaravko. 6. Kekadlaissenginerpausile, okéïssanerpongneet, illeksariságluse ornigeksaralloamt. 7. Mánakumme kangissegama tikeromangilause, isumavkudle émersorcrukponga illivsine (4), Nalekkab pekgallóarpanga. 8. Efesusimile unigomanga, Pintsim udloa naytserfordlugo. 9. ttuærnekatlarama amerdlarsunnut (5), glo akkerartortut tersane amerdlakémit. 10. Timoteusile tikiukallóarune, siomane nejorlise; Nalekkab pekkorsa pirmago uaptut. 11. Tajmãitomik assig-

Zz 2 innais-

(2) Igluvsine pivse illèjt ingmikôrtardlugit.
(3) Anningãursænnik tunnirsutikssænnik ajorsartutnut.
(4) Kakugo.
(5) Iliekssiekssaka operkatigeennut tersane amerdlagallóarkaut.

innaiſſengilarſe, illegikikſardlugole uam-
nut pigiſiuk; nerigugángavko kattængu-
tigeet illegiſſaſugallugit. 12. Kattængud
le Appolloſe kajumikſangoarallóariga or
nikudluſe kattængutigeen illegallugit, má
nakudlo pileringikallóarkàu; piomarporl
kakugo ullapitſungnærune. 13. Pigàritſe (6)
opertuaritſe, ajugāuniaritſe, nekkôrniaritſ
(7). 14. Sullirſarángauſe aſſenningniardluſ
piſitſe. 15. Inneppauſile, kattængutika! Ste
fanaſim iglokatèj iliſimagauſigit, operkāur
ſut Akajame, nangminerlo pilerivdlutik il
luartunnut ángæjokāurſut; 16. Illipſiſō
tajmāitut nalengniarſigit, tamáſalo igdler
ſóïrſut piniartartudlo (8). 17. Tipeitſuk
pongale Stefanaſe Fortunatuſilo Akaïkuſi
lo tikiumeta; tauko ſôrdlo ſimnerſiſe pek
karbigángavkit (9). 18. Uangalo illipſil
iſumavut tupedlerſimatigit, tajmāitut tâv
iſumagiſigit. 19. Operkatigeet Aſiam
innudluarkoáſe. Akvilaſib Priſkillabl
innudluangârkoáſe Nalekkame, opertu
iglokatitik illegallugit. 20. Kattængu
tigeet tamarmik innudluarkoáſe. Innuc
luai

(6) Miſſikſoritſe.

(7) Urſernartunnut ajugāuniardluſe.

(8) Ajokærſoïniartut.

(9) Orningneng ajoravſe uánga, taukoa ſôrdlo ſim
nerdluſe tikipanga.

arkorſiſitſe illivſinut kunigluſilo illuarto-
ik. 21. Innudluarkorſiongatõg nangmi-
ek agleglunga uanga Pauluſe. 22. Na-
kkamik Jeſuſe-Kriſtuſimik aſſenningitſok
dluĕikonnarſile! Nálegak aggerpok. 23.
alekkab Jeſuſib Kriſtuſib ſajmaunerminik
egiliſe! 24. Aſſatuïnarlauſe tamàuſe
riſtuſe-Jeſuſime! Amen.

glekkæt makko ſiurdleet Korintumiun-
ut Filippenime aglekſimaput, Stefanaſib
Fortunatuſiblo Akaïkuſiblo Ti-
moteuſiblo nekſægèjt.

Pauluſim Aglegèjſa

Ardlèjt

Korintumiunnut.

KAP. I.

Korintumiut pidluarkoèj, Gudilo kujaua tupedle
ſarmane tauko pimivdlugit. v. 1-11. Illuartom
iſumakartub ſaaglo Korintuſimut pingitſum u
nerpok. v. 12-24.

Pauluſe Jeſuſib Kriſtuſim Apoſtelia, Gu
dib pekkorſánik, kattængudlo Timoteuſ
(aglekpuk) Gudim illegeekſèjnut Korintu
miunnut, illuartunnudlo tamannut Akaj
me tamárſoarme. 2. Gudim Atátavta N
lekkablo Jeſuſib Kriſtuſib ſajmauliſe erkil
ſiſidluſilo (1)! 3. Uſſornarſile Gude N
lekkavta Jeſuſib Kriſtuſim Atáta, nákirſ
rajuktórſoak atátak tupedlerſitſigajuktórſ
arlo Gude! 4. Tupedlerſarſinnarmátigu
nellinginak ſumik erdlokilerángavta, tu
pec

(1) Att. Rom. K. 1. v. 7.

edlerſarſinnâungorkudlûgittôg tamannîk
dlokilerſut, tupedlerſautigallugo tâivna
udim attugâ uavtinut. 5. Sôrdlomè Kri-
uſe pivdlugo nagliungâiſſegavta, tajma-
g Kriſtuſe pivdlugo tupedlerſarnekangâ-
mariogut. 6. Erdlokirſarángavtaloneet,
merſa (pirſaràu) illipſe tupedlerſarnekar-
idluſe pidluarkudluſilo, tajmaëſiſſamet,
elârdluſe uavtitut nagliukuſe; tupedler-
rnekarángavtaloneet, tamerſatôg illipſe
pedlerſarnekarkudluſe pidluarkudluſilo
irſaràu). 7. Tajmâitſomartoſilo nekki-
angilagut; ima iliſimagavta, nagliuka-
giguſigut tupedlerſarnekarkatigiomariau-
guttôg. 8. Angiutſomangilauſimè kat-
ngutika! nagliurſuſivtinik Aſiame attuk-
ivtinik, nukingærdluïnaravta, uzema-
g innunauviæiſſengitſogut. 9. Tokyſſa-
gilerdlutale, uavtinut tettigikonnata,
udile tokorſunnik umartitſirſok tettigig-
narkudlugo. 10. Tokomut nauværal-
aravta tâurſoma annaukátigut, ſullilo ta-
erſa annautarátigut, kakugotôg annau-
gomarmigátigut tettigiviarput. 11. Il-
pſiſôg tukſiarkatigángauſigut pivdluta,
nnirſut ſajmarnartok (2) innungnit kap-
ennit (3) pirſarput kujagingârkudlugotôg

(2) Annaurſinek.
(3) Kapſeet tukſiurſinerǽnnit.

kapſeennut pivdluta. 12. Nerſoutigirſek
ſakarpogudle imāitomik, iſumavta unner
ſiormátigut (4), nuname angnerrurſomigl
illivſine ſakkirſogut piüarata illomòrdluta
lo Gudimut, uïngum iliſimarſúſia (5) a
tornago, ſajmaunekardlutale Gudimut (6
13. Aglekbiginiarſinnaravſe attuækkavſ
nik iliſimarſavſinigloneet kiſſænnik; iſu
mavongale, iſuanun aglæt iliſimaiſſerſoſ
14. Sòrdlotōg iliſimagadleitſiarivſigut ner
ſoutikſarilerdluta, illipſiſōg nerſoutigiſſeg
allóarmigavſe, Nalekkab Jeſuſim udlo
nedliupet (7). 15. Tamattomingalo nek
kimananga ornigomagallóarivſe, ſajmau
nerſikudluſe aipekſánik. 16. Nunavſig
udlo ingerdlajomaudlunga Maſedoniamu
ámalo Maſedoniamut uterbigiſugluſe illek
ſariſugluſilo Judæamut. 17. Tàva tajm
iſumakalerama illomônginerpik? Sumig
loneet iſumaliorángama, uïnik malliglug
(8) iſumaliornerpik, angerdlungalo nag
gardlungalo (9)? 18. Gudile epernakáng
et

(4) Illuartomik puktarſigavta.
(5) Att. 1 Kor. K. 2. v. 4. 13.
(6) Imēipok: Uavtinik pingikallóartogut Gudibl
angæjokāunerminik iliſimarſúſekartipátigut.
(7) Innuït erkartoutſartorpagit.
(8) Innugtut iſumaka atauziungitſut nalekſinnard
Jugit.
(9) Piomalerdlungalo piomaiſſærdlungalo nangāu
nermik.

t, okauzerput illivſinut angernermiglo
aggarnermiglo pingikallóarikput (10).
9. Gudible niârna Jeſuſe Kriſtuſe okau-
igángavtigo illivſinut uangalo Silvanuſib-
o Timoteuſiblo, aſſukiak angernermiglo
aggarnermiglo pirſartangitſogut, anger-
innarnermigle pigikput (11). 20. Nung-
udlutigle Gudim unnerſoutèj tâurſománe
12) opernalerkàut, tâurſománilo illomôr-
ôuput, Gude uſſorikudlugo uavtinut. 21.
Gudible aulæjængerſikátigut illegalluſe
Kriſtuſimut, tennidlutalo (13). 22. Nek-
imêitikátiguttôg Annerſámik tunnivdlu-
a nællunærkotikſavtinik umativtigut. 23.
Gudimudle nællunéjarkoginnâuara tarniga
14), Korintuſimut ſulle pinginama ibleri-
ugluſe (15). 24. Nalegâuniangikallóar-
ogummè operſuſivſinut, piniarkatâugin-
arpogudle tipeitſukkudluſe opertuartoſe.

KAP. 2.

Arkfoarnartugalloak tupedlerſarkoâ. v. 1-11. Opertut illekartarbigimæne, Gude kujauâ. v. 12-17.

Uamnile iſumalerſonga, ama allieiſung-

(10) Aulæjængiuſimæt pigallóarikput.
(11) Ajokærſutivta atauzek nelligâ.
(12) Kriſtuſime.
(13) Illuarſardlutalo.
(14) Iſumaka Gudib nællungikallóarpèj.
(15) Att. 1 Kor. K. 4. v. 21.

nermik ornigomanaſe. 2. Allieiſuktikal
lóaruvſile, kiamè tâva tipeitſuktiſſegâng
allieiſuktitama pingipanga? 3. Tamatto
mingatõg aglekbigigivſe, tikiukuma alli
eiſutigiomannagit tipeitſutigirſekſaralloa
ka; nællungikallóaravſe tamàuſe, tipeit
ſutiga tipeitſutigigikſe nungudluſe. 4
Erdlokingârnermigle olingnermiglo uma
tivkut kijængarma aglekbigigallóarivſe
nauglo allieiſuktitſomannaſe, aſſenningâr
ſúſerale illivſinut iliſimalerkudlugo. 5
Allieiſuktitſirſokarallóarpedle, tâivrſom
allieiſuktingikânga (1), illipſile tamânga
javſe (2), ſualugomannanga tajma pigin
narponga (3). 6. Tajmâitok (4) kapſee
pitlarmarſuk, tajma aglæt namakſiok. 7
Ningauſſærdlugole tupedlerſarniardlugol
piſſegallóarparſe, ajulerdluïnarkonnago
8. Tajmâitomik okauniarpauſe, aſſaner
mik ama illekſikudlugo. 9. Tamænnam
pivdlugo aglekkionga, miſſiligomaudlu
ſe, nalengniaiſſeſugalluſe ſumigloneet o
kaunekarângauſe. 10. Iſumakærbigirſar
ſil

(1) Kiſſima.

(2) Allieiſuktiniáſe.

(3) Okaiſſegallóartonga: tamâuſe allieiſuktikáſe
arkſoangâromannagole okarſinnarponga: illâi
næſe allieiſuktikèj.

(4) Att. 1 Kor. K. 5. v. 1.

ile uangatõg tajma piſſauara, iſumakærbigirſaralloaratõg iſumakærbigángavko ilipſe pivdluſe Kriſtuſib tekkoane, Satanaimut ſeglokittarkonnata; 11. Tãurſoma ſumapiluee nællungikallóaravtigit. 12. Troaſimudle pigama Evangeliume Kriſtuimik okautigiartordlugo, nauglo mattuærbiginekangârama Nalekkame (5), iſumaga illuarneng ajulerſok (6), kattængutiga Tiuſe kingoráravko. 13. Kemeglugidle Maſedoniamun audlartonga. 14. Gudile kuanarſile! ajugãutitarángamiſigut nungudlugit Kriſtuſime, ajokærſume tipigikſúſia ſammarkudlugo (7) nunænne tamanne uagut attordluta. 15. Kriſtuſib tipigikſautigángátigut Gudimut annegluartukſænnilo tammartukſænnilo (8): 16. Tamakkonáne tokoſungnikallóarpogut tokonartomut, ivkonánile umarſungnipogut umanartomut (9); kiale tamakko ajungilagit?

17. Naug-

(5) Att. 1 Kor. K. 16. v. 9.

(6) Uningneng ajulerſonga.

(7) Kriſtuſim ajokærſutâ tuſſarominartok nælluné-jarkudlugo.

(8) Kriſtuſe pivdlugo ajokærſóĩrſogut Gudim illuarirſarátigut, innungne nalengnekarutaloneer nalengnekangikutaloneet.

(9) Illéjſa tuſſaromarſaráinginamiſigut pitlarnekaromarput, illéjſale tuſſaromatlárángamiſigut pidluaromarpõt.

17. Nauglo amerdlagallóarkàut Gudin okauzeenik aſſerorſáïrſut (10), uagut taj mãingilagut, illomôrdlutale, Gudimidl (11) Gudiblo tekkoanit, okallugarãugu Kriſtuſime.

KAP. 3.

Kivgartõutik aſſilliænnik annerſámiglo okautigæk.

Ama nerſolernerpiſa uavtinik? Illèjſud loneet pirſariakarnerpogut aglekkænnil nerſornartunnik illivſinut, aglekkænnig loneet nerſornartunnik illivſinit? 2. Il lipſe aglegarãuſe, aglekſimagauſe umativ tine, innuïdlo tamarmik nællungimaſe at tuardluſilo. 3. Nællunanginauſe, Kriſtu ſim aglegarigáſe, illuarſarſimarſoſe uagu attordluta, aglekſimarſoſe aglautãungitſo mik, umarſuble Gudim Annerſánik, uja rãungitſunnut aglektarbingnut, umatible aglektarbeenut uïniurſunnut (1). 4. Ta mat

(10) Ajokærſutepilúrkſoætik Gudim okauzeenik akul lektardlugit.

(11) Gudib pekkorſã naleglugo.

(1) Imëipok: Adlænnik aglekkænnik nerſoutikſæn nik pirſariakangilagut, illipſe aglekkætun énauſe, umamiugángavſe, nællunanginauſilo illuarſarivſe Kriſtuſim ajokærſãtánik, Gudim annerſã ikiortigallugo.

nattominga Gude tettigârput, Kriſtuſe
unnarallugo; 5. Sumik (2) iſumalior-
ingnauviængikallóardluta uavtinik, Gu-
íle ajungirſutigârput. 6. Ajungitikátig-
mmè tâurſoma kivgarikudluta Teſtamen-
tâmut (3), arſilliâungitſunnut (4), anner-
iinarmudle; arſilliæt tokotſirſarmeta, an-
erſarle umartitſirſaràu (5). 7. Kivgar-
outigirſekſarle ivna tokonartugalloak ar-
illiænnik, ujarkænnut titârſimarſunnik,
ajma aktigirſomik uſſornarpet, Iſraëlib
ittornèjſa Moſeſib kêna irſigidluarneng
jornarſivdlugo, kêna ingianarkánget (6),
nauglo aſſeroromartukſak. 8. Saagme An-
erſâb kivgartoutigikorſâ uſſornarnerrys-
engipa? 9. Kivgartôudle pidluêikorſir-
ok uſſornarallóarpet, aſſukiak kivgartôu-
ib illuartitſirſum uſſornarſúſia angnerryſſe-
àu. 10. Uſſornartongmè tâivna (7) us-
ornavſângilak, tamænna (8) uſſornangâ-
olungmet. 11. Atyſſærſok uſſornarallóarpet; ſorâiſſengitſok tâva uſſornarnerrys, âvok. 12. Tajmâitomik tâva nerigugavta,

(2) Ajuugitſomik.
(3) Ajokærſutitâmut.
(4) Inneiziſimut aglekſimarſunnut nâme.
(5) Inneiziſit pidluêikorſirſarmeta, Kriſtuſible ajokærſutâ pidluarkorſirſaràu.
(6) Kakkamit Sinaimit attermet.
(7) Inneiziſit.
(8) Jeſuſim ajokærſutâ.

ta, ſioranata okalluktarſinnarpogut. 1
Moſeſe mallingnago kênaminik tâlytſéï
ſok, Iſraëlib kittornèjnut irſigikonnag
attyſſærſub naggata. 14. Taukoale iſ
mèjt mangertiſimaput. Sulle tamerſa Te
ſtamentitokak attuarnekârângame, tâlut
karſinnarpok pærneng ajulerſomik (9); Kr
ſtuſib (10) pærarângago. 15. Sulle tame
ſa Moſeſe attuarnekâranget (11), umata
tâlytſerſimagallóarpok. 16. Sâpetale Na
lekkamut, tâlutekaiſſærpok (12). 17. Nâ
legarle annerſâvok; ſumêtarângedle Nalek
kam annerſâ, terſane tâlutekarungnærarà
18. Tamàutale kênavtigut tâlutekangitſog
ut ſôrdlo tarârſortogut Nalekkab pinnerſu
ſiânut, arſigileriartorparput pinnerſiarto
tuïnardluta, ſôrdlo Nalekkamit annerſâu
ſomit (13).

KAP. 4.

Evangeliume Pauluſim okautigâ ſioranane, pidluarn
kânget opertunnut nauglo nagliuſſerſunnut.

Tajmâitomik tâva kivgartòutekaravt
nákitlarmátigut, erkærjatangilagut. 2. Kang
una

(9) Aglekkæt attuarângamikit Jèdit, iſumæt ſi
nekarneng ajorpæt.
(10) Kiſſime ajokærſuminik.
(11) Moſeſim aglegèj attuarnekârângeta.
(12) Aglekkæt ſiunekaliſſegallóarèjt.
(13) Tâurſoma ajokærſordluarnátigut.

nartunnigle angiunartunnik pirſarâingi-
gut, pekkorſerſôunatalo piogut, Gu-
iblo okauzee aſſerorniangilavut, oper-
artorſiordlutale pirſarâugut Gudib tekko-
nit, innuït tamarmik illumigut operikud-
ita; 3. Evangeliumerpudlo nællunarmal-
ôarune, tammartukſænne nællunarſima-
ok (1): 4. Opingitſut taukoa iſumæt ſil-
ib tamattoma Gudiæt (2) takpeeligà, E-
angeliumib kaumarſúſia kaumalerkonago
ukonunga Kriſtuſib Gudim arſingæt pin-
erſuſiánik. 5. Nangminek pivdluta okal-
igâinginavta (3), Kriſtuſile Jeſuſe nalegg-
urſok unnerdlugo, uagudle kivgâurſog-
t illivſinut Jeſuſe pivdlugo (unnipkâr-
ogut). 6. Ivname Gude kaumarſomik
uekkorſirſok târtomit, umativtiniſôg kau-
narſâïrſok, nælyungnærkudlugo iliſima-
artok Gudib pinnerſuſiánik Jeſuſib Kri-
tuſib tautoane. 7. Erdlingnartorſoarle ta-
ænna pekkalerparput maſâinarne (4), pik-
unarſuſérſoa Gudimut pigitidlugo, uav-
inudlo pigitinago. 8. Tamannik erdlo-
otínekartogut, illimeitſegatalo; ajornar-
ôrallóartogut kollarnerdlugatalo; 9. Ma-
erſutlarnekartogut kemegâunatalo; ordlotíne-

(1) Att. 1 Kor. K. 1. v. 18. 2 Kor. K. 2. v. 15.
(2) Tornârſub ſillamiun opingitſut nalegæt.
(3) Nerſorniatânginavta adlætut ſeglokittârſutut.
(4) Timmivtíne maſartun aſſeryarſunne.

lotínekartogut nungunatalo; 10. Nalek
kab Jeſuſib tokorſúſia timmimiugiginna
parput (5), Jeſuſim umarſúſia ſarkome
mikudlugo timmivtine (6). 11. Uagun
mè innurſõgut nungudluta tokomut piſ
tãurſarãugut Jeſuſe pivdlugo, Jeſuſim
mãrſúſia ſarkomermikudlugo uïnivtine t
kyarſome. 12. Toko tâva pikkunarſikà
uavtine, umanerle illivſine (7). 13. An
nerſãmigle tãivrſominga opertitſirſomi
piliogavta, aglekkæt (8) attordlugit: *Op*
rama okallukponga; uaguttõg operavta
kallukkiogut. 14. Nællunginavta, N
lekkamik Jeſuſimik umartitſirſub uaguttõ
umartitſomariátigut Jeſuſimut, ſærbſarti
ſauátigudlo illipſe illegalluſe. 15. Nung
udlunile tajmaëſerpok illipſe pivdluſe, ſa
maunérſoak amerdlarſut kyzengneræn
angingálerkudlugo Gude uſſorallugo. 1
Tajmãitomik erkæjatángilagut, innukpuc
le kallek aſſeroralloarpedloneet, illumi
tejmẽitok udlut tapidlugit nutângoliſſ
vok (9). 17. Naliungnengoavta killami

nãi

(5) Tokokennatuï narpogut Jeſuſe pivdlugo.
(6) Jeſuſiſut umarſúſekarkudluta, tauna tajmaëſi
narmettõg nuname innutidlune.
(7) Uagut nagliukſinnarpogut illipſe innudluarku
luſe.
(8) Davidim ivngerutèjné.
(9) Timmivut nagliungnermut ajuleriartorſinn
peta, tarnivut ajungitſartorput.

iiſſerſub pikſarſiormátigut uſſornartórſomik nellekangitſomik nāiſſengitſomik. 8. Tekkukſāurſunnik pinianginavta (10), kkukſāungitſunnigle (11); tekkukſāurſut ikſāumeta; tekkukſāungitſudle naggateiiſſengilæt.

KAP. 5.

dluarbikſakangāiſſamet kakugo, Apoſtelit aſſanermit Kriſtuſimut innuit kajumikſarniarpèjt innudluarkudlugittōg.

iſimavogudle, iglungoarput nuname atrtok (1) aſſeroallóarpet, innikſakaroarpogut Gudimit, iglomik arkſāungitnnik ſennaſimarſomik (2) nāiſſengitſomik llangme. 2. Tamattomániſōg (3) annermirſarāugut, kajungerdluta kollikudluta nikſavtinik killangmit pirſomik (4). 3. nnorârſimaudluta tamakangiſinatalo kanning-

10) Nunab pee nellinginarāvut.
11) Killab pee piniangârpavut.
(1) Timme.
(2) Tokogallóaruta adlamik ornigekſakaromarpogut aſſeryangitſomik.
(3) Timmivtine.
(4) Killangmēleroſukāugut.

ningârnekaiſſegallóarmiguta (5). 4. Uag
ummè iglungoamētogut annerſámioguttō
ajulerdluta (6); mattaromangikallóarav
kallekaromaudlutale (7) piogut, tokyarſo
nungutſartorkudlugo umanartomut (8).
Tamattomungale illuarſarpátigut Gudi
Annerſámik nællunærkotikſavtinik tunni
amiſigut (9). 6. Tajmāimet nungudlug
ſiorangilagut, nauk iliſimagallóardlut
Nalekkamit aſſiartogut timmime païſidl
ta. 7. Opernermik ſakkigavta tekkungn
gata; 8. Siorangilagudle, aſſiarugluta
timmimit angerdlarnek Nalekkamut nue
neringârparput. 9. Tajmāitomiktōg páï
utaloneet aſſiarutaloneet (10), ajunginia
ſinnarpogut tāurſomunga; 10. Tamàu
ſarkomeriakaravta Kriſtuſim erkartōur
vikſánut, nungudluta akkínekarkudlu
timmivtinik kannong-illiortogut, ajort
migloneet ajungitſomigloneet. 11. N
legarle nalegiakartok iliſimagavtigo, i
nuït kajumikſarniarpavut, nællunangila
udle Gudime (11); iſumavſiniſōg nællun
run

(5) Timmimēſſegallóaruta Kriſtuſe tikiutſerdlug
(6) Att. Rom. K. 8. v. 22-23.
(7) Tokyomangikallóaravta adlangoroſukſinnar
tale.
(8) Att. 1 Kor. K. 15. v. 51-54.
(9) Att. K. 1. v. 22.
(10) Nunamēkutaloneet killangmudloneet piſſég
(11) Ilomôrſûſerput Gudim iliſimauâ.

ngnærſogut, nekkimatigingilara (12) . Merſa nerſorkingniangikallóarpogut il-ſinut; nerſõutikſakartipauſile pivdluta; kiniarkudlugit uſſorſitſartut ajungitſul-kkamingnik, umatib pigingitſanik. 13. lærukallóarutale (13), tamerſa Gude pivd-go piogut, ſillakarutaloneet (14) tamerſa vdluſe piogut. 14. Kriſtuſim aſſennir-iæt pekkotuïnarmátigut; 15. Iſumaka-avta ima: Atauzek tamáſa pivdlugit to-pet, tamarmik tâva tokoput (15), tãur-nalo tamáſa tokutigèj, innurſut kingór-ingmingnut innukonnagit, pivdlutiglo kogallóartok umarkikſorlo (naleglugo nuniaiſlaput) (16). 16. Mattomanga tâva kardlerſiungilagut; naugle Kriſtuſe ilir-igallóarikput innugtun-étok, mánakut maëſugingilarput. 17. Tajmãitomik iſtuſimẽtokarallóarpet, tauna nutângor-ſurſaràu; piſſokak etſungnærpok, tamar-k arèit nutângorſimaput (17). 18. Ta-kkole tamarmik Gudimit piput, tãurſo-nelleritimátigut ingminut (18) Jeſuſe-

2) Illipſilo illomôrſuſerput iliſimagallóarparſe.
3) Nerſorallóaruta uavtinik, ſôrdlo ſualugluta.
4) Nerſungângitſarángavta.
5) Sôrdlo tauna illegallugo.
6) Att. Rom. K. 14. v. 7-9.
7) Kriſtumiut nutærnnik ajungitſuſnarnik iſumakaleromarput illerkorigînnardlutiglo.
8) Sajmaulermátigut.

Kriſtuſikut, kivgartortidlutalo ſajmarnat
tunnik (19). 19. Gudib merſa Kriſtuſimè
tub ſillárſum innuee nelleritikèj ingminu
(20), ajortèjnnik iſumakærbigallugit; ne
lerititſinermiglo (21) okallukkoátigut. 2
Tajmāimet audlartitâvogut Kriſtuſim
ſôrdlo Gudib nangminek okaukáſe uag
attordluta; okauniarpauſe Kriſtuſe ſimn
rallugó: Gudimut ſajmautiniaritſe. 2
Ajortimik miſſigingitſok (22) ajortiligtu
illiormago pivdluta, uagut tāurſománe
luautikſarſikudluta Gudimut.

KAP. 6.

Korintumiut Pauluſim okaukikſarpèj illomôrkudlu
operdluartutut.

Uagudle piniarkatāugavta (1), okauki
ſarniarpauſiſōg, Gudib ſajmaunerà atte
nerdlukkonnago. 2. Ima okarmet (
Tuſſarivkit nedliutome nuennerſome, anna
lutidlo udlok pidluarbik nedliumet; tame
nedliutok nuennerſok, tamerſa udlok p
luarbik (3). 3. Arkſoarnaromangila
ſum

(19) Sajmaunermik okaurſikudluta innungnut.
(20) Sajmaukèj.
(21) Sajmāunermik.
(22) Jeſuſe.
(1) Ajokærſorkatāugavta.
(2) Eſaïaſikut.
(3) Kriſtuſe tikiumet.

umigloneet, kivgartòuterput arkſoaríne-
arkonnago. 4. Gudible kivgèjſut taman-
ik piniartarpogut, iſumagingniardluta
agliugángavta, ajorſarángavtalo, anni-
arángavtalo; 5. Unatarnekarángavtalo,
arnærſimavingmētarángavtalo, peblingâ-
angátigudlo, ſennaurirſarángavtalo, pig-
rángavtalo, éſingitſarángavtalo. 6. Il-
uarnermik, iliſimanermiglo, kamajuï-
ermiglo, ajunginiarnermiglo, Annerſá-
niglo illuartomik, aſſenningnermiglo il-
omôrtomik. 7. Opernartomik okauze-
ardluta, Gude pikkutſautigallugo, igd-
ugtut ſekkokardluta illuartunnik (4). 8.
Ialengnekarángavta aſſiginnarnekarángav-
alo; ajornerarangátigut ajunginerarangátig-
dlo; ajokærſornerdluktogudluſaag naug-
o opernartogut; 9. Tekkornartāurſogud-
uſaag nauglo tekkornangitſogut; tokyar-
ogudluſaag merſale innuvogut; pitlarſi-
narſogudluſaag nauglo tokotāungilagut;
o. Allieiſuktogudluſaag, merſa tipeitſuk-
nnarpogut; peetſogudluſaag, merſa a-
nerdlarſut piſſórſoangortipavut; pekkang-
tſogudluſaag nauglo tamáſa pigiüarpavut.
1. Korintumiun okkorſi-à! Kanerput ang-
nalerkàu illivſinut, umaterput iſuïpok

(4) Akkerartortunnut tamannut akkikſakarallóar-
kāugut.

(5). 12. Nimniungikallóarpoſe uavtin
nimniorpoſile umativſine (6). 13. Akki
nerſiniardluſile nellikſamik — ſôrdlo ki
tôrnamnut okallukponga — illipſiſôg iſu
niaritſe (7). 14. Illeginiarkennaſigit opin
itſut; illuartorle illuêitſorlo illegeekſu
ſâunerpæk? Kannorle kaumarſok târſoar
illegeeſſapæk? 15. Kannongmiſôg Kr
ſtuſilo Belialilo (8) arſigeeſſapæk? Ope
torlo opingitſorlo kannok nedlereeſſapæ
16. Kannongme Gudim igloane Gudip
luït innekaiſſerſut? Illipſile Gudim uma
ſum iglogáſe, Gude ima okarmet (9): *A*
kornèjnne iglokaromarponga, ſakkivdlunga
akkornèjnne; uangalo Gndigiliſſauánga, ta
kotôg innuvtariliſſégiaka. 17. *Tajmâ*
met annifitſe taukonanga illegiſſérdlugid
tamerſa Nalekkam okauzia (10), *ningun*
nartorlo aktoriaràunaſiuk (11), *uanga tâ*
illekſiomarpauſe. 18. *Atátagiſſoauſingal*
illi

(5) Okalluſerkâugut illivſinut, umamiugirſavud
annipavut tipêitſugluta.

(6) Allieiſuktitſomangikallôarpauſe, illivſinudle
lieiſuktſinekarpoſe.

(7) Uavtitut illomôrniaritſe tipeitſungnermik.

(8) Imêipok: Tornârſuglo.

(9) Moſeſikudlo Ezekielikudlo.

(10) Eſaiaſikut.

(11) Miſſikſoritſe, illuêitſomut âtſortikonnaſe.

llipſiſõg ernerallusilo pannigiſſoause, tajma Nálegak ajugakangitſok okauzekarpok (12).

KAP. 7.

kaukikſarpèj ajungitſartorniarkudlugit, tipeitſutigallugidlo nerſorpèj.

Tajmãitunnik tâva unnerſõutekaravta, asnartun-à! Ervkéjarniarta péjardlugidlo ïngub annernerublo ervkækik tamáſa, nanakſiartordlutalo iblernarſinermik Gude aleglugo. 2. Illekſiſigut; kimik innarïngitſogut, kimik aſſeroïngitſogut, kinik pejaïngitſogut. 3. Arkſoariſugluſe ajma pingikallóarponga; okaukadlarivſe), umativtinẽtoſe, tokokatigiſugluſe inukatigiſugluſilo (2). 4. Erkſiornanga oallukbigilerkãuſe; nerſoutigingârpauſe; ipedlerdluarponga; tipeitſugluarkãunga ungudlugit nagliugángavta. 5. Maſedoiamudle pimigavta, uïnikput erkikſingitok (3), tamatigut nagliuktimátigut; auavtigut ſôrſuktãurſogut, illuvtigut erkſirogut. 6. Gudible ajulerſunnik tupedlerãïrſum ullapiſarátigut, Tituſe tikiumet. . Nauglo tikiurſúſia kiſſiet pirſutigingi-

(12) Jeremiaſikut.
(1) Kap. 6. v. 11.
(2) Illegiüarugluſe.
(3) Att. K. 2. v. 12-13.

kallóarikput, tupedlerſuſiále pimiarpu
tõg, illivſinit tupedlerſarſimamet, uni
kaunamiſigut kajungerſuſivſinik, kijarſi
ſivſiniglo, illungerſuſivſiniglo uamnu
tamænna pivdlugo tipeitſungarkãunga.
Allieiſuktikallóaravſe aglekkamnik, pe
ſiminginionga, nauglo perkikſimingoa
kæjartonga; miſſilikama, aglekkæt tãi
koa allieiſuktikáſe, naugle killangoami
9. Mánale allieiſungnerſe tipeitſutiging
kallóarpara, allieiſuglusile ſaniarauſe (t
manna tipeitſutigara); allieiſukauſe Gud
mut, ſulerkonnaſe uavtinut. 10. Allie
ſungnerle Gudimut, ſatitſirſaràu pidlua
bingmut, tamannalo perkikſiminẽitſara
allieiſungnerle ſillarſoarmut tokotſirſarà
11. Gudimudle allieiſuleraſe, taman
illivſine ſunneïgallóarkerſok, ilà? pinia
kikſartidluſe, ſakkitſaïnermut, ningen
nermudlo (4), erkſinermudlo (5), kajun
ernermudlo (6), illungerſornermudlo, a
kiniarnermudlo (7) aglæt piſidluſe? T
makkoninga tamannik nællunærdluarkã
ſe, pirſõungitſoſe tajmãitulliortokarallóa
met (8). 12. Tajmãitomik aglekbigiga
lóaravſe, illuẽitſulliartong ivna pirſuti

(4) Arkſoarnartok pivdlugo.
(5) Pitlarnekaiſſeſugalluſe.
(6) Uanga kajungerilerdlunga.
(7) Arkſoarnartok ivna akkiniaruglugo.
(8) Tãivrſoma ajortullia illuaringikikſe.

ngikallóariga, illuĉitſomiglo pínekartok pirſutiginginiaratõg (9); nællyungnærkud-uſiugle illungerſornerput pivdluſe, Gudib ekkoane (10). 13. Tajmãitomik tuped-erſimalerponga tupedlerſuſivſinik; Tituſilo tipeitſungmet tipeitſungârkãugut; ãurſoma annerſà (11) illuarſimet illivſinit amàuſinit. 14. Tãurſomungamè unner-iutigigallóarkángavſe, pakaitſirſutĩging-lara (12), ſôrdlole okauzivut tamarmik illivſinut opernakàut, tajmatõg opernakè-niok unnerſiornerput Tituſimut. 15. Tãurſomalo aſſangâriáſe, erkaïrſarángа-niuk nalekſũſerſe, nungudluſe erkſiner-nik ôlingnermiglo (13) pigauſine. 16. Tajmãitomik tipeitſukponga, tettigigin-nãugavſe ſõun aglæt pivdlugit.

KAP. 8.

Maſedoniamiut nerſorpèj tukortôrſõmeta. v. 1-5. Tajmaëkoèjſõg Korintumiut, Tituſilo adlædlo tunnirſu-tinnik peetſunnut katterſoïrſukſæt illekſikoèj. v. 6-24.

Okauniarpauſile kattængutika Gudib ſaj-mauneránik operkatigeennut Maſedoni-

(9) Uanga nangminek allieiſuktínekarama, tamæn-na kiſſiet pivdlugo aglegomatlangikallóartonga.
(10) Tamanna pirſutigallugo aglegomatlartonga il-livſinut.
(11) Iſumà. (12) Seglunginama.
(13) Attarkinermik.

ame. 2. Urſerſimakángamik nagliung
nermik, tipeitſungârtut, pekkangitſó
ſõgallóaramiglo tukortórſõurſut pilerei
ſengnermit. 3. Iſumamingnigle tunnì
ſilerirſut, pingoæ:ik nâpartordlugit nâpa
tornagidlo aglæt, unnerpaka. 4. Innéká
tiguttõg akſut kajumikſarniardluta, tu
nirſut tamænna illuartun erkaſungnauvæ
kotikſæt pekkudlugo taukonunga (1).
Iſumavudlo nedlerſinnarnagit (2), ing
mingnik aglæt piſitſikârput Nalekkamu
ámalo uavtinut Gude naleglugo. 6. Ta
mãitomik Tituſe okaukikput, ſôrdlo ſió
na pilerſok, tajmatõg illivſine angæjokãu
nek tamanna namakſiniaromarpà (3).
Tamannigle pingârallorauſe, operne
miglo, okauzinniglo (4), iliſimanermiglo
piniarnermiglo nellinginarmik (5), aſſa
nermiglo uavtinut, tajmatõg tunnirſingâ
niaritſe tunnirſumik tamattominga. 8. Taj
ma okauzekarama inneizingikallóarpong
(6) miſſilingniarſinnarparale aſſennirſúſerſ
il

(1) Opertunnut ajorſartunnut Judæame (Apoſ
Sæll. K. 11. v. 24).

(2) Tajmailliorput.

(3) Tunnirſutivſinik katterſoïdluardlune.

(4) Ajokærſutinnik.

(5) Ajungitſomik.

(6) Sôrdlo pekkotæinaromagivſe.

llungerſoraſugallugo, adlæt tajma aktigir-
ſomik tukortórſõmeta. 9. Nalekkavta Je-
ſuſib Kriſtuſib ſajmaunerà iliſimauarſe, pis-
ôrſõgallóarame peetſuïnangortok pivd-
uſe, pekkangineránit piſlôrſoangorkud-
e (7), 10. Imalo iſumavonga: Illivſi-
ut tamanna illuarpok pilerkârauſe matto-
na ſiórna, piomagauſilo (8). 11. Mánale
unnirſidluarmigiſe; kanga tunnirſiomat-
arauſe, tajmatõg namakſivdluſe tunnirſi-
itſe pivſinit. 12. Angæjokãujomagin-
artok ajungitſaràu pine nâpartordlugit;
igingitſèj merſa nâpartornekaiſſengilæt
9). 13. Imale iſumangikallóarponga, kis-
ivſe tunnirſikudluſe, adlæt pekkonnagit;
elligeekkudluſile pionga, mánakut tauko
jorſarallóarmeta erkanáërſautſomarpæſe
llipſe pekkangârtoſe; 14. Kingórna ajor-
arallóaruſe, taukoa tâva pekkangârner-
ingnit erkanaërſautſomariáſiſõg, nellig-
ekſinnarkudluſe. 15. Aglekkæt (10) mal-
glugit: *Amerdlarſõ unnik katterſõirſok a-
iakokangilak, ingmalo katterſõirſok ajor-
nginiok.* 16. Gudile kujanakàu! Titu-
m umatà tajma illungerſortinamiuk pivd-
luſe,

(7) Peetſûſia pirſutigallugo pidluaromarpoſe.
(8) Angæjokãunermik.
(9) Att. Mark. K. 12. v. 43. 44.
(10) Moſeſikut.

luſe. 17. Kajumikſarallóariga (11), me
ſale iſumaminik orniktuïnaromagáſe. 1
Kattængutivtale (12) illæt aiparitiniarpu
operkatigeet tamarmik nerſugæt, attor
luarmet Evangeliummut. 19. Operkati
eedle pekkoviættõg illegikudluta, tunni
ſut tamanna (13) nekſarutigo, Nálegak u
ſorikudlugo, illipſilo tukortoſe unnerſi
tigikudluſe. 20. Mianerſorpogummè ar
ſoarikonnata tunnirſuterpérkſoït tamak
katterſukkavut pivdlugit. 21. Illuartomi
piniangoarallóaravta Nalekkamudlo i
nungnudlo. 22. Kattængupudle audla
tiparput illegikudlugit, erkæjaſuïtſórſõu
ſok kapſeennik miſſilikadlaravtigo, tama
tomónale piniarkingnerryſſavok, tetti
ingâramiſe. 23. Tituſiloneet pigallóaru
ko, tãivna ingiarkatigâra ikiortigallug
lo illivſine; kattængutivudloneet (14) pi
allóaruvkit, tãivko operkatigeen Apoſt
ligèjt, Kriſtuſe nalengnekarkudlugo (1
24. Tajmãimet nællunærniaritſe tauk
nunga, angæjokãurſoſe miſſilikkudlu
operkatigeet tekkoænnut, unnerſiuti
ángavſe uagut.

KA

(11) Ornikudluſe.
(12) Operkatigeet.
(13) Peetſunnut.
(14) Operkativut.
(15) Attordluarput.

KAP. 9.

orintumiut umni tunnirſigajukalłoartut, tejmēitok kajumikſarniarpēj angæjokāudluarnermut.

Aglekbigirſariakangikallóarpoſe pajugukſænnik tāivkoninga illuartunnut (1). 2. Tukortórſõurſoſe iliſimoauſe, tajmāitonik unnerſiutigirſarāuſe Maſedoniamiunut, Akajamiut mattoma ſiórna piginnāungortut unnerdlugit, illungerſorſúſivniglo kapſeet kajumikſariſe. 3. Kattængtigeedle audlartipaka, nerſolukſinnaronnannaſe tamanna pivdlugo; piginnāungorkudluſe, tajma unnerallóarama. 4. Maedoniamiun illegigallóarpanga, opellungrſimangitſoſilo tikikallóarpaſe, kanguſuonnata tâva tajma unnerſioradlarkángava — imakatõg illipſe? 5. Tajmāimet kattængutit tāivko okaukikſariakarallóarput uamnut, ſiurdliukudlugit ornigluſe, katterſoradlarkudlugidlo tunnirſutiſe unnerſimarſut, tamakko amerdlanârtutunſinnāungorkudlugit, ikinârtutudle ékonnagit. 6. Imale iſumavonga: *Ikinârdlugit ſiaroarterirſok ikinârtunniktõg katterſoïomariok, amerdlanârdlugidle ſiaroarterirſok, amerdlanârtunniktõg kotterſoïomariok.* 7. Nungudlúne tunnirſigile umame iſumēj nâ-

(1) Att. 1 Kor. K. 16. v. 1. 2.

nâpartordlugit, perkikſiminane innénekaraniluſaag: tipeitſuglune tunnirſirſok Gudim aſſamago. 8. Tunnirſutidle tamáſa Gudim amerdlanârtiſinnâuej illivſinut, ajorſangidluïnarkudluſe, ſimnekarkudluſilo tunnirſekſaralloavſinik. 9. Tajmaëmetatôg aglekkæt (2): *Siammarteriok peetſut tunniorârdlugit, illuarſûſia* (3) *iſukangitſomun-etſomarpok.* 10. Siaroarterirſomudle tunnirſirſok nautſeïekſænnik, timiûrſautinniktôg neŕirſekſænnik tunnirſiomariok, nâurſukſæſilo amerdlivdlugit, angæjokâurſoſilo nâurſokangârtiſſauáſe (4). 11 Tamannik piſſôrſoangordluſe tunnirſingârkudluſe, tamanna pivdlugo Gude kujanarſiſſavok uavtinit. 12. Tunnirſutit tamakkoa erkanáërſautikſaralloæt, ajorſarungnærſikârdlugit illuartut (5), kajumikſaromaramigit kapſeet Gude kyzevigingârkudlugo. 13. Angæjokâunek tamanna nællunærſimarſok pivdlugo Gude uſſoræt nalengnermit Evangeliume Kriſtuſimik okautigángauſiuk, illegidluarauſigidlo tauko (6) tamáſalo (7). 14. Tukſiupáſilo kajung-

(2) Davidim ivngerutèjne.
(3) Tukoïnerâ.
(4) Tunnirſutikſakartiſſauáſe adlænnut pekkangârtidluſilo kingôrna, angæjokâurſúſerſe pirſutigallugo.
(5) Opertut. (6) Tunnínekartut.
(7) Opertun adlæt.

ngeralluſe, Gudib ſajmaunérſoaminik
maſe. 15. Gudile kujanakàu tunnirſutà
kaukſáungitſok pivdlugo.

KAP. 10.

ulusib, nauglo Apoſteliogame, pitleroſungikallóarèj Korintumiut. v. 1-11. Nerſoromananilo kiſſienne illuartomik, ajokærſoïnerdluktut arſigiomanginamigit. v. 12-18.

Nangminerle uanga Pauluſib okauniarpau-Kriſtuſib piüangitſuſiánik innukſiarnerſiániglo (1), uangäivna nejortidluſe miarigivſe, asſiardlungale ſaperaſe pitlaraſigög (2). 2. Innéniarpauſile merſa, ornillóaruvſe, ſapênermik tâva pitlariakarkonſe, illèjt tajma ſapernagit pitlaromarika, niga nalekiga (3), unnermanga. 3. Naugle ningme innugallóartogut, ſorſungniangigut nalengnermik uïningmut (4). 4. Sekimmè attukkavut uïnikpallængikallóarput), Gudimidle pikkunartórſöput ungalolírk-

(1) Kriſtuſe piüangitſok innukſiarnerſorlo mallingniardlugo.
(2) Aglekkænnik (Tajmaëtok ajokærſortipiluïn unneræt) Att. v. 10.
(3) Innugtut ajulerſotut piniarſinnartugallunga.
(4) Nauglo innuïnäugallóartonga innugtut ajulerſotut piniangilanga.
(5) Pikkunëitlöungilæt.

lírkſoït aſſerorſinnãudlugin aglæt (6). Iſumapiluït aſſeroravtigit, nungudlugidl makkittarſut Gudim ajokærſutánik inne terirſarángeta, erkarſautepiluïdlo tamá ajulerſitarãuvut, Kriſtuſe nalegomangitſ rángarſuk. 6. Nalengitſudlo tamáſa akki larſinnãungorpavut, illipſe nalengnermi namakſiguſe (7). 7. Tekkukſãurſut tag ſarpiſigit? Nellinginak tettiginikune in mine, Kriſtuſe nalegariſugallugo, iſum jomariok ingmine, ſôrdlo nangminek Kr ſtuſe nalegarà, tajmatôg uagut Kriſtuſe n legarârput. 8. Nerſoromatlarumalone nalegãurſuſivtinik, Nalekkamit pirſom illuarſautigikudlugo aſſerorkonnaſilo, p kaitſiſſengikallóartonga (8). 9. Iſumaka ſengilaſimè, aglekkænnik erkſiſârſinnar magivſe. 10. Okararàut: Aglekkæt ka kakallutiglo ipiktórſõuput; innuædle nej ïrſarángame nikanarkàu, okauzeelo aſſi innægãuput. 11. Tajmãitok erkarſari imenna: Sôrdlo aſſiartidluta okauzivtig aglekkænne pirſarángavta, tajmatôg pini romarpogut nejoïgallóaruta. 12. Ned reengnek ſaperpogut, arſiginiarnagid

iv

(6) Akkeratortórſoïn aglæt Gudim okauzeenik k nutineng ajungilavut.

(7) Nalegluarniartoſe miſſilileruvſe, illæſe nale mangitſut pitlaromarpaka, tikiukuma.

(8) Seglyſſenginama.

ko ingmingnut nerſortut; iſumamikut
ſerſõuniaramik ingmingnut, uſſororſin-
rdlutiglo ingmingnut, ſillakangilæt.
3. Uavtinudle piſiſimangikadlartut ner-
utiginiarãingilavut uagut; piſiſimarſudle
ſſiſa, Gudim ornikorſèj uavtinut (9), il-
ſe aglæt kêſa tikſnavſe. 14. Ungeſik-
tlãmudle piniangikallóarpogut, inno-
rſiluſaag (10); illipſe merſa padlikſimag-
óaravſe Evangeliummik Kriſtuſe pivd-
go. 15. Uavtinut tava piſiſimangitſut,
læt pirſartægèjt, nerſoutigingilavut; ne-
gukpogudle, operiartutlaruſe, unner-
rnekangartidluta illivſine padlikſimag-
oavtine; 16. Kingórna ungativſinê-
nnut Evangeliume okautigiſſeſugallu-
o; adlæt padlikſimagalloèjt (11) piarær-
narſudlo pivdlugit nerſornauviæiſſengi-
vta. 17. Nerſoroſuktorle Nalekkame
rſorile (12). 18. Namagluangimet ing-
nut nerſortok, Nalekkable nerſugà (13).

KAP.

9) Nerſoutiginiarſinnarpavut.

0) Nerſornerdlungikallóarpogut, illivſinut piſi-
mangitſutut.

1) Uavtinit ſiurdliudlutik.

2) Nalekkab tunnirſutèj nerſoutigiginnariligit.

3) Kiſſime namagomarpok.

KAP. II.

Ajokærſoïnerdluktunnut ſeglokittægãukonnagit K
rintumiut, Pauluſe nerſornialerpok pirſartækk
ne pivdlugit.

Kannoktok! iſumagingikikſe, uſſorſitſ
rallóaruma, nællungilangamè iſſumaging
ilarſe. 2. Illungerſorama pivdluſe Gu
dim illungerſutánik; kattitinavſe angumu
tamerſa Kriſtuſimut, niviarſiarikſomik (
aikliutſomaudlugo (2). 3. Sióravongal
ſôrdlo pullateriârſub pekkoſerſõudlune
va ſeglokikà, tajmatõg iſumaluktórſoan
yſſeſugalluſe operungnǽrdluſe Kriſtuſim
4. Jeſuſimigle adlamik okallugiartortok
rallóarpet okautigingitſavtinik, adlami
loneet annerſámik pigallóaruſe pingitſav
nik, adlamigloneet Evangeliummik tu
ſangitſavſinik, tajmãitok kamagiſſegallo
rikſe, ilà? 5. Apoſtelérſoarnidle iv
nanga mingnerrungitſugigallóarponga.
Okadloringikumaloneet nællurſõungik
lóarponga; nællyungnǽralloarpauſigu
ſõut nungudlugit pivdlugit. 7. Arkſo
narnerpigloneet uamnik nikanarſarama,
lipſe nalegangorkudluſe, okaunavſe
vangeliummik Gudimit pirſomik akl
kar

(1) Adlamik aſſenningitſomik.
(2) Kriſtuſe aſtadluarkudluſiuk.

ngitſomik (3). 8. Operkatigeen adlæt
ejarallóarika (4), akkillerſidlugit illipſe
kſarſiordluſe; nejortidluſilo ajorſarama
kſakarbigingikivſe erkæjaſungnermit. 9.
attængutigeet Maſedoniamit pirſut erka-
erſaumanga; nangminerlo piniarallóar-
nga pikſakarbigiſugaſe, tajmatõg piniar-
naromavonga. 10. Illomut Kriſtuſim
ernarſúſia uamnêmet, tamattominga
rſornarſiomarponga Akajab nunèjne.
1. Saagme? Aſſangineravſe? Gudim ili-
nauánga (5). 12. Tajmaillioramale taj-
illiortaromariongatõg kingórna, paitſi-
ſærutiniardlugit paitſiſikſakaroſuktut,
rſortaramik ingmingnik, arſigikudluta.
. Apoſtelit tajmãitut opernêitſut ſeglo-
taïvdlutik pirſartarmeta, Apoſteliûr-
dlutik Kriſtuſimit. 14. Tamannalo ai-
ſornangikallóarpok; Satanaſiſõg (6) ſar-
meraranget ſordlo kaumarſum Engelia
. 15. Tajmãitomik tupingnanginiok,
vgèj illuarnerub kivgèjſut kivgãurſaral-
rpeta (8); pirſartækkætigle napartord-
jit naggatekaromarput. 16. Ama okar-

Bbb 2 ponga:

3) Tunnínekarniarnanga illivſiuit.
4) Ibleringikika.
5) Aſſagivſe.
6) Nalegæt Tornârſuk.
7) Engeliſut ajungitſotut.
8) Opernartûrſârdlutik.

ponga: Sillakangiſugirſaràunaſinga; taj
maëſugigallóaruſingaloneet, ſillakangitſor
pallæktonga tejmēitok kamaginiarſinga
uangatōg uſſorſitſangoaromalerama. 17
Okauzikale (makko) Nalekkam okauzering
ilèj, ſillakangitſorpallæglungale (attorpa
ka), nerſutlarama uamnik. 18. Amerd
lameta uſſorſitſårtut uïnimingnit (9), us
ſorſitſåromariongatōg uanga. 19. Silla
kangitſorpadlāit kamagitlarauſigit, nang
minek ſillalſrkſōudluſe. 20. Kamangila
ſimè, kivgangortinekaruſe, nungōuneka
ruſe, pejarnekaruſe, kunnutínekaruſe, k
navſigut tiglungnekaruſe. 21. Uſſornan
itſomik okallukponga, ajulerſogudluſaa
(10); adlædle makkittatigirſæt uangatō
makkittatigára merſa ſillakangitſorpallæ
ponga. 22. Ebræeriopeta, uangatōg (11
Iſraëlitiopeta, uangatōg; Abraham næ
govigiparſuk, uangatōg; 23. Kriſtuſim
kivgartorpeta—ſiunekangitſorpallækpon
(12)—pivſårponga uanga; ſennargvingâ
tonga (tāivkonanga), unatarnekangâr
lungalo, amerdlakèjnniglo parnærſim
vingmētonga, kapſeenniglo tokomut na
va

(9) Nunab pee ajungirſutigiginnardlugit.
(10) Att. K. 10. v. 10.
(11) Ebræerioviouga.
(12) Okauzimnik mâna ivkoatut kiglormun uſſor
ſårtutun-éngajekponga.

ærſonga. 24. Jödit tedlimariardlutik pi-
nga iperartornernik mardlungnik ungnir-
rkattartunnik, miklivdlugit atauzĕinar-
nik. 25. Pingaſeriardlunga orpingoarti-
onga, atauziardlunga ujarkænnik millôr-
igſnekarponga; pingaſeriardlunga umiu-
ærjarponga; itinermiurſonga udlorlo unu-
rlo naudlugik. 26. Aularſarajuktonga,
auværdlunga mallingnut, nauværdlunga
ejäïrſunnut, nauværdlunga erkardlimnut,
auværdlunga nællurſunnut, nauværd-
ınga iglorpĕinne, nauværdlunga innuka-
ïtſome, nauværdlunga imame, nauværd-
ınga kattængutinne opernĕitſunne; 27.
ennargvinermik erdlokinermiglo, pigâr-
rnermik, kângnermik imerungnermiglo,
ſingikajungnermik, kejanermik tamakang-
nermiglo. 28. Sõunniglo adlænnik aua-
vkut (13), udlut tapidlugit páminætlă-
ngeta innuït, iſumâlugirſarângavkidlo
perkatigeet tamáſa. 29. Kina ajulerpa,
angalo ajulernanga? Kina mammieitſek-
a, uangalo õunanga (14)? 30. Nerſo-
akarallóaruma uamnik, ajulerſúſiga ner-
utigiomauara (15). 31. Seglungitſonga
iſimauánga Gudib Nalekkavtalo Jeſuſib

(13) Nagliungnermik.
(14) Akſut pinekarnanga.
(15) Nagliukângama.

Kriſtuſim Atátæt; tauna uſſornarſile iſu kangitſomut! 32. Damaſkuſime Kongi Aretaſib, nunab nalegæt, Damaſkumiu iglorpérkſoeet allaparnarſorkoèj tiguniarc magallóardlunga. 33. Igalákudlo unga lórſum auatánut ningipánga illirſivingmè tonga, arkſèjnit tàva kemãurſonga (16).

KAP. 12.

Pauluſib tekkordlornerit nerſoutigiginnãugallóarpè makkittakonnanile pitlarnekarſok ſórſoarmit. 1-10. Uſſornartulliartub operkatigeenniglo pe karbiginingitſum unnerpok. v. 11-18. Illua ſiniardlugit kiſſienne tajma agtekpok. v. 19-24.

Nerſoroſungnek illomut attungikallóar pok uamne; tekkordlórnerit ſarkomerſ marſudlo Nallekkamit taïliſſegavkit. Innuk ilirſarára Kriſtumio (1), okiut mâ na arkanek-ſiſſamangorput, — timiminè nerſorloneet nælluara, timiminènginerſor loneet nælluara, Gudib nællungilà (2) — killæt pingajuánnut (3) tauna piſimar ſo

(16) Annekponga.

(1) Ingme pivdlune tamakkoninga unnèrok.

(2) Timigaloneet iſumagaloneet kangattarnerſo killangmut.

(3) Pingaſunnik killakartugallugo, ima: Siurdle ſilla; aipa ullorirſæn innæt; pingajuæt anne fæt pidluartun innæt.

ok (4). 3. Innuk tajmāitok ilirſarâra — miminênerſorloneet timmiminênginerorloneet nælluara, Gudib nællungilà. — . Paradiſimut (5) tauna piſimarſok okauidlo okaukſâungitſut tuſſarèj, innub tajauviæiſſengitſèj. 5. Tajmāitunnik nerromavonga, illimnigle nerſoromangiinga, nagliungnerit kiſſíſa attukkaka (nerutigallugit). 6. Nerſoromagumale ſillaangitſorpallækkæjangikallóarponga, operartomik okalluſſegama; nunovarale, angerroſugikonnaſinga tekkurſavſinit uamnêmit tuſſækkavſinidlo uamnit. 7. Makitatigikonnagidlo tekkordlornerit uſſorartut, annernartok miſſigâra uïnimne, atanaſim audlartitæn (6) erkſârpánga, makittakonnanga. 8. Tamanna pivdlugo ingaſeriardlunga Nálegak kenuvigâra, kenekkudlunga. 9. Imalo piánga: Sajmauavkit, namagiſſauet, pirſâunera namakrſâránget (7) kajengnartunne. Tajmāimik kajengnarſúſika nerſoutiginerryſſauka, Kriſtuſib pirſâuneræn innigikudunga (8). 10. Tajmāitomik tupedlera-

 rāunga

(4) Terſangāinak ingminut miſſigiungnærſok terdligtut.
(5) Att. Luk. K. 23. v. 43.
(6) Ajokærſoïnerdluktórſoak Pauluſim akkerartortâ.
(7) Nællunærdluarárânget.
(8) Pirſâunerâ nællunærkudlugo uamna.

rãunga ajulerángama, mitengnekaránga
malo, nagliugángamalo, mallerſutlaráng
angalo, annilârángamalo Kriſtuſe pivc
lugo; ajulerángamale pirſãurſarãunga. 1
Siornǽrutorpallækponga nerſulerama; i
lipſe tajmailliorkogivſinga, illivſinut ne
ſornekaiſſegallóarama, mingnerrunginam
Apoſtelérſoarnit ivkonanga, nauglo ſõung
ikallóardlunga (9). 12. Apoſteliudluar
tonga nællungikallóarpauſinga, piüarnang
nællunǽrkotinniglo tupingnartulliænnigl
uſſornartulliænniglo pigama. 13. Su
mingmè mingnerroviſe operkatigeenni
adlænnit (10); tamattominga kiſſienne, pek
karbiginginavſe erkæjaſungnermit? Ta
manna arkſoarnarallóarpet, iſumakǽrbig
ſinga. 14. Attà, pingajuekſánik ornig
innãungorpauſe, pekkarbigiomannaſilo er
kæjaſungnermit; piſe pinianginavkit, il
lipſile (piniarpauſe), kittôrnæt katterſoïs
ſengimeta peennik angæjokâmingnut, angæ
jokãidle kittôrnamingnut (katterſoïrſaràut
15. Pikale tamarmalo aglǽt erdlikǽrpak
tarnæſe pivdlugit; nauglo aſſangârallóa
rivſe, ingma aſſauauſinga. 16. Ilámè pek
karbigingikallóarivſe; pekkoſerdluglunga

(9) Att. 1 Kor. K. 3. v. 7.
(10) Uanga pirſutigallunga.

e pekkytſerbigineriviſe (11). 17. Audlar-
tama illæta pejaráſe? 18. Tituſe okau-
iga kattængumudlo ivrſomunga aiparitid-
ıgo (12); Tituſib ſumigloneet pejarallóa-
ſe? Annerſáme atauzime ſakkingitſogut,
auzidlo tumiſiorkatigingikivut (13)? 19.
ma tâva paitſiſikſarſioraſagâiſigut illivſi-
ut? Okallukpogut Kriſtuſime Gudib tek-
ôanit (14), tamakkoningale tamannik, as-
rſaka! ajorungnæriartorkudluſe (piogut).
o. Sióravongale, tikiukallóaruma illip-
piominartutut nerpſâiſſengiſugalluſe,
angalo piominêitſotut nerpſâiſſeſugal-
ınga; akkerareekſokaraſugalluſe, annæ-
ırſirſunniglo, ningektunniglo, okarnik-
ınniglo, kakejardlerſunniglo, unnerd-
ıktunniglo, pugvaktunniglo, peblingâr-
ınniglo. 21. Gudima annuſingortiſſeſu-
allunga illivſine, tikiukigmiguma, alli-
ſuſſeſugallungalo kapſeet ajortulliarallóa-
tut pivdlugit, ſâſimangitſudlo mingung-
arſiornermingnit (15), arnaunekarner-
ingmidlo, kangunartulliækkamingnidlo.

(11) Illæſe tajma iſumakarnerput, piomangitſûrſâr-
tonga unnerdlunga.
(12) Act. K. 8. v. 6. 22.
(13) Atauzêinarmik iſumakarallóartogut illipſe pek-
karbiginiaromannaſe.
(14) Opertotut illomôrtonga Gudib nællungilânga.
(15) Arkſoarnartulliækkamingnit.

KAP. 13.

Ajortulliartut pitlaromarine unnerpok, tajmâitomi ajorungnærkoèj. v. 1-11. Aglekkæt tamakk nâvej. v. 12. 13.

Pingajuekſânik mâna ornilerpauſe, marc luk pingaſudloneen okauziænnut tâva pai ſiſit nellinginæt nællunéjægâuſſaput. Okarallóartonga, ſiórnagudlo merſa oka rionga, ſordlo aipekſânik nejoïrſong mânale aſſimêtidlunga aglekbigâka ājo tulliarallóartut, adlædlo ivko tamâſa, t kiukigmiguma aſſukiak pingiſſengilaka. Nællunærkotekaromagauſe Kriſtuſimik u amne okalluktomik, tauna miſſilikalló rikſe, ajulingitſok pirſârſôurſorle illiv ſine. 4. Nauglo ſenningarſomut ivert ſimagallóartok ajulernermit (1), umario Gudib pirſautânit (2); nauglo uagguttô tâurſomâne (3) ajulerſogut, innukatigi ſauarput (4) illivſine Gudib pirſautânit. Miſſilingniaritſe illivſinik, operdluarallo arnerſoſiloneet, ôgitſe illivſinik, Jeſuſil Kriſtuſe illivſinêtok mallugingikuſiuk egi tekſâinâvoſe. 6. Iſumavongale iliſimajo maraugigut attungingitſogut. 7. Gudil tuk

(1) Innugtut ajulerſotut.
(2) Gudiſut ajugakangitſotut.
(3) Tâurſomatut.
(4) Kriſtuſiſut pikkunartomik pirſartaromarpogu

ukſiarbigâra, ſumik ajortulliarkonnaſe, agut merſa ajunginarkudluta pingilanga, lipſile ajungitſulliarkudluſe uagudlo ſôrd- attungitſogut ékudluta. 8. Opernartok kſoarineng ajoravtigo, opernartorle il- arineng ajungiſinnarparput. 9. Tipeit- garāugumme ajulerángavta, illipſile pir- ugauſe (5); tamannale kikſautigiviarput- g illipſe piarærdluïnarſimakudluſe. 10. ajmāimet aglekpaka makko aſſimētid- nga, arkſoatlaromanaſe nejoleruvſe, Na- kkab tajma ajungitimanga illuarſarkudlu- aſſerorkonnaſilo. 11. Kêſa, kattængu- ka! tipeitſugitſe, piarærdluïnarniaritſe, pedlerſarniaritſe, atauzimik iſumakarit- , illekſirſaritſe; tâva aſſenniktub erkik- ſaïrſublo Gudim illegiſſauáſe. 12. In- dluarkorſiſitſe illivſinut kuniglufilo illu- tomik; illuartut (6) tamarmik innudlu- koáſe. 13. Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib jmaunerminik, Gudiblo aſſanerminik, nnerſáblo illuartub illegeengnerminik, egiliſe tamàuſe! Amen.

glekkæn ardlèjt Korintumiunnut aglek- ſimarſut Filippenimit Maſedoni- ame, Tituſib Lukaſiblo nekſarikit.

Pau-

(5) Operdluaraaſe. (6) Opertut.

Paulusim Aglegèj

Galasiamiunnut.

KAP. I.

Galasiamiut sajmaunekarkoèj Paulusib. v. 1-5. Aj
kærsut adla Kristusimit pisimangitsok nalelerm
suk, arksoarèj. v. 6-9. Kristusim ajokærsutár
Gudib nangminek okallukkomane. v. 10-24.

Pauluse Apostele, innungnidloneet inn
kudloneet pingitsok, Jesuse-Kristusimi
le, Gudimidlo Atátamit tāursominga uma
titsirsomit pirsok. 2. Kattængutidlo
marmik uamnētut operkatigeennut Galasi
miunnut (1): 3. Gudim Atátab, Nale
kavtalo Jesusib Kristusib sajmaulise erkik
sidlusilo (2)! 4. Tauna ingminik tunni
sok ajortivut pivdlugit, annautsugluta
lamit mattomanga ajortomit, Gudim At
tavta pekkomane; 5. Ussornarsile is
kangidlusnartomut! Amen. 6. Tupig
su

(1) Ima aglekpogut.
(2) Att. Rom. K. 1. v. 7.

kponga, killamik Evangeliummut adla-
ut ſáſimalerauſe, Kriſtuſe tunnudlugo
erſa ſajmaudluſe kákogalloaráſe. 7.
auglo adlakangikallóarpok (3); illéjſale
ornærutiniarpáſe Kriſtuſim Evangeliumia
) mūmikſiniaruglugo. 8. Nangminerlo-
eet uagut, Engelibloneet killangmit, E-
ngeliummik adlamik okaukallóarpaſe o-
utigingitſavtinik, pidluĕikonnarſile! 9.
karallóaravta amatōg okarionga: kialo-
eet Evangeliummik adlamik okaupaſe
ſſangitſavſinik, tajmāitok pidluĕikonnar-
e! 10. Terſa innungnut Gudimudlo-
eet aſſakonerpik? Innnugnudloneet as-
kotônerpik? Innungnudle ſulle aſſa-
otôgallóaruma; Kriſtuſib kivgariſſér-
nga. 11. Nællunærbigāuſile, kattænguk-
a? Evangeliume ivna okautigirſara, in-
um okauzeringikà. 12. Innungmit ping-
avko ajokærſornekarnangalo, Jeſuſible
riſtuſib nællunærbigánga tamattominga.
3. Tuſſaumarſoſimè kannok pirſartaral-
arama Jödinnētidlunga, Gudimun oper-
tigeet mallerſutlarallóaravkit nungunik-
dlugidlo. 14. Jödinnilo pivſârtonga
kardlerpérkſoamnit okiokatimnit, illung-
ſungârtórſōgama ſiurdlima illerkoeet ſer-
gini-

(3) Adlamik opernartomik Evangeliumekangilak.
(4) Ajokærſutà.

niginiardlugit. 15. Gudible illuarángag — ingmikôrtaraminga arnamne illu miotidlunga, sajmaunerminiglo kákoga minga. — 16. Erne uamnut tekkotitsc maudlugo, okautigikudlugolo nællursun nut attordlunga, tâva ernerdlunga uïni auglo kigliſiornauvárikka (5). 17. Jeru salemmuttôg utingitsonga siunivkut Apo stelingortunnut; Arabiamudle audlartonga Damaskusimudlo ama angerdlardlunga 18. Okiut pingasut nâmimeta, Jerusalem mut audlarionga, Pele tikerâromaudlugo udludlo arkanek-tedlimat unikbigallugo 19. Apostelidle adlæt tekkungikika, Jako kisſiet Nalekkab kattængutà (tekkoara). 20 Aglekkamnigle tamakkoninga illivsinu seglungilanga, Gudim iliſimauánga. 21 Kingórna Syriablo Siliſiablo nunækingnu pionga. 22. Kristusimudle operkatigee Judæamiut tekkongiseinaránga. 23. Ima le tussaumaginnartut: Ivna uavtinik maller sutlarallóartok, mâna nangminek oper kungitsaralloaminik operkorsilerpok. 24 Gude tâva usloræt pivdlunga.

KAP. 2.

Paulusim okauzee Apostelin illuarigallóarèjt. v. 1-10
Pele akkerarigà arksoarnarasugallugo. v. 11-14
Innu

(5) Innuit kigliſiorkârnagit Gude nalekſitnariga.

Innuït illuartitſomartut opernermik Ktiſtuſimut unnerpêj. v. 15-21.

Kingórna okiut arkanek-ſiſſamangorme-Jeruſalemmut ama audlarionga Barnaba-aiparallugo, Tituſibtôg illegiviánga. 2. ællunærnekaramale (1) tekpauongnar-nga, nællunærbiginiardlugit. Evange-ummik nællurſunne okautigirſamnik, na-gangajâurſudle (2) pivſârdlugit, ſakki-kſinnaromannanga maungêinalliorſima-onnagolo ſakkigadlarama (3). 3. Tituſi-aipara kippivnilerkongilædloneet (4), uglo Grækeriurſok (5); 4. Tamerſale ttængutit pekkoſerſôut akkornænnêler-t pivdlugit, miſſiligiartorſinnarmarſuk vgâungitſûſerput Jeſuſe-Kriſtuſikut, kiv-ngortitſugluta (6). 5. Killangoamiglo-eet tauko kunugiomangikivut naleglugit, vangeliume opernartok illivſinêtuïnar-udlugo. 6. Ivkole nalegangajâit kan-ong-ékadlarnerſut uangalo nedlereekſin-rpogut (7); Gude innungnik nellingi-nar-

(1) Gudim audlarkomanga.
(2) Pelilo Jakoblo, Jokanneſilo piêj (att. v. 9.)
(3) Pinialukſinnarkonnanga, nællurſunnut okallugallóarama.
(4) Att. Luk. K. 1. v. 59. narkigutâ (28).
(5) Jódiungitſok.
(6) Moſeſim inneiziſêjnut attyſſæralloænnut.
(7) Ajokærſutiytinik.

narsiormet; nalegangajāimmè tāivkoa ajo-
kærsutiga illāungikalloarǽt. 7. Assukiar-
le; missigileraminga okallukorsāursong
Evangeliummik kippivnilersimangitsunnu
(8), sôrdlo Pele kippivnilersimarsunnu
(9); 8. Pelim okauziánik pikkunartitsir
ub aposteliotidlugo kippivnilersimarsun
nut, okauzikatōg pikkunartimagit nællur
sunnut; 9. Tāivkoalo Jakob Kefasibl
(10) Jokannesiblo nalegaunérsōsugirsæt ili
simaleraminga sajmaunekartonga (11), tâ
va uanga Barnabasilo tellerpingmingnik ti
guátiguk illegeekkudluta (12), uaguk mer
sa nællursunnut, taukole kippivnilingnu
10. Peetsut kissienne isumagikudluvtikki
(13); tajmamè piniangoarallóarionga. 1
Pelile Antiokiamut pimet akkerartorig
tussartidlugo, arksoarnarallóarmet. 12. Ja
kobimit tikiutokangikadlarmet nællursu
nerrikatigèj, tikiumetale piomaissǽrdlun
kemekpèj, kippivniglit iktorileramigi
13. Jödidlo adlæt malliglugo pingitsûrsâ
riputtōg; Barnabase aglǽt asseroleriok pek
kose

(8) Jödiungitsunnut.
(9) Jödinnut.
(10) Pelib.
(11) Gudib sajmaunerminik okallukkomanga.
(12) Ajokærsoïnermik.
(13) Opertunnut ajorsartunnut Jerusalemmētunn
tunnirsutinnik kattersoïkoátiguk.

ɒſerſõunerænnut. 14. Tekkogavkidle,
vangeliume opernartok attordluangikæt,
le okarbigâra tamâſa tuſſartidlugit: *Iblit*
ödiurſotit nællurſutun innuniaruit, Jödi-
dlo illerkoratit, ſaagme nællurſut innuko-
git Jödin illerkoeennik? 15. Uagut Jö-
urſogut innunevtinit, ajortiliunatalo næl-
rſunnit (14); 16. Iliſimagavta, innuk
uartungornauviængimet inneiziſit pini-
korſèjnnit, opernermidle Jeſuſe-Kri-
ſimut; Uaguttõg Jeſuſe Kriſtuſe oper-
gigikput, illuartitâulerkudluta operner-
t Kriſtuſimut, inneiziſidlo piniarkorſèjt
rſutiginagit, innuk nellinginak illuar-
ngyſſengimet inneiziſit piniarkorſèjnnit
). 17. Imakale uagut illuartungorniar-
gut Kriſtuſimut, ajortiliurſogut miſſili-
llóarpâtigut, Kriſtuſe tâva ajortib kivga-
erpâuk? Tajmâinauviængilak. 18.
ngminerle aſſerukkaka ama arkikſoral-
ruvkit (16), tammartórſõurſonga tâvâ
imalero marpânga. 19. Inneiziſinnut
kogama inneiziſigut, Gudimut innugin-
rkudlunga (17). 20. Senningarſomut

Kri-

14) Innunevtinit nællurſutun illerkordlungikallóartogut.
15) Att. Rom. K. 3. v. 20-25.
16) Attorungnærkorſaka ama attorkogallóaruvkit.
17) Att. Rom. K. 3. v. 26. 27. K. 8. v. 2. K. 14. v. 7. 8.

Kristuse ivertisimakatigâra, innudlungal
mersa, nauk uangâinak innujungnærsong
Kristusile innuvok uamne; mánale uïning
me innugallóarama, tamersa innuvong
opernermik Gudib niarnánut uamnik a
senniktomut, ingminiglo tunnirsom
pivdlunga (18). 21. Gudib sajmaune
piungnærsinauviængilara; inneizisigud
illuartungornekarsinnâugallóarpet, Krist
se maungêinardlune tokosimavok, ilà (1

KAP. 3.

Galasiamiut arksoarèj, inneizisinnut ama sâmeta, nau
lo opernermik Kristusimut illuartungorsinna
martut.

Tautokko Galasiamiut siunekangitsórso
Kia siornærutikáse opernartok naleisla
kudlugo? nauk Kristuse Jesuse kikiektu
âursok senningarsomut sôrdlo aglekssima
sok siorkavsine (1). 2. Mattomingâinak i
niarbigisukpause: Inneizisidloneet naleka
sigit, okauzidloneet operkorsirsut (2) t
sarausigit, Annersâk pivisiuk? 3. Taj
akt

(18) Att. Rom. K. 6. v. 6-11.
(19) Nalengnermik inneizisinnut illuartungor
nâugallóaruta, saagme tâva Kristusib tokuti
segârigut, sumudlo tokoa artorpa?
(1) Kristusimik ajokærsordluarnekartose.
(2) Kristusimut.

tikſomik ſiunekangitſórſõviſe? Anner-
me audlarnéïlerſoſe nâniaromaviſe mâna
ningme (3)? 4. Tajmâitórſoït tâva atto-
kſinnarpiſigit? Attolukſinnarallóaruſigit
ſſienne. 5. Annerſâmik tunnirſirſerſe
ſornartulliortitſirſorlo illivſine, inneizi-
piniarkorſèjnnik okauzidloneet oper-
rſèjnnik tajma pinerpa? 6. Sôrdlo Gu-
Abrahamim operà, illuartitâulerdluni-
tamanna pivdlugo. 7. Tamattomanga
ſimavoſe, opertut Abrahamib kittôrna-
gèj. 8. Nællurſudlo ſiornætigut aglek-
t tekkogamikit (4), opernermik illuartí-
xaromattut Gudimit, Abraham okau-
dlarpæt Evangeliummik mattominga (5):
ingnit nællurſut tamarmik pidluarkonnar-
ſput. 9. Tajmâimet opertut Abraham
erkatigallugo pidluarkonarſirſaràut. 10.
neiziſimnudle tettiginiktut pilukkorſu-
nnēput (6), aglekſimamet (7): *Pilung-*
ſile nungudlune nalektunangitſok tamár-
rnik aglekſimarſunnik inneiziſinne, mal-
oarnagidlo (8). 11. Gudimile illuar-

Ccc 2 tungor-

3) Kriſtumiolerſoſe ama Jödiſun-étſomaviſe.
4) Gudib aglekkænne okalluktub tekkogamigit.
5) Moſeſim aglegèjne.
6) Nalegluarneng ajuleramikit pidluĕikorſaugin-
narput.
7) Moſeſikut.
8) Tamakko tamáſa namakſidluarnagit.

tungortokaissengitsok inneizisit piniarko
sèjnnit, nællunangikallóarpok, illuarto
opernermit innussamengõg (9). 12. I
neizisidle opernermit pingilæt (10), i
nuble tamakkoninga nálektub innursutigi
saurèj (11). 13. Kristusim annaukátigut i
neizisit pilukkorsutænnit (12), nangmin
piluktiname (13) pivdluta, aglekkæn ima p
meta (14): *Pilungnarsile nungudlune kersun*
me nivingarsok. 14. Abrahamib pidluarn
rà pekkudlugo nællursunnut Jesuse-Krist
sikut, Annersámik unnersugãursomik pe
kudluta opernermit. 15. Kattængutika!
nugtun okallussaunga: Innub Testamen
(15) aulæjængersarsimarme kimidlon
piungnærsinekaissennanilo illaunekarãin
lak, ilà? 16. Abrahamile kinguekså
unnersoursãursuk (16); okauzit imãin
læt: *kinguekssèjlo*, sôrdlo amerdlarsun
pirsut, atauzimigle sôrdlo pirsut ima: *ki*
uekssedlo, tamersa Kristuse. 17. Imalo
karionga: Testamente ivna Gudim au
jæng

(9) Att. Rom. K. 1. v. 17.
(10) Opernermik okauzekarãingilæt.
(11) Att. Rom. K. 10. v. 5.
(12) Att. v. 10.
(13) Kersungmut senningarsomut ivertisimaudlu
(14) Mosesikut.
(15) Pekkorsâ kingurdlerpãk pine kingórnurs
rallosæt pivdlugit.
(16) Mosesim aglegèjne.

ngerſægà iſuanit Kriſtuſimut, inneiziſit
kiut arbarſanek-tedlimannik ungnirſar-
ttartut ungnirſut-kollidlo (17) tamattoma
ngórna tunniſimarſut aulanauærpæt, un-
erſõut piungnærſinauviæiſſennago. 18.
ingórnurſekſak inneiziſinnit pikſãuſſegu-
e, unnerſõumit tâva piſſærpok; Gudible
brahammut tunnià unnerſoïnermik. 19.
neiziſimmè ſyſſapæt? Tapertugãuput
kauzereetſut pivdlugit, kinguekſak ivna
nnerſõutim okautigirſâ tikiutſerdlugo,
uko tunniſimarſut Engelit nejortidlugit
elleritit ſirſum (18) arkſejſigut. 20. Nel-
rititſirſok merſa atauziungitſomut pirſa-
u, Gudile atauzẽinavok. 21. Inneizi-
tâva arkſoardlerpæt Gudim unnerſõu-
jnik? Ajornakaurle; umartitſirſunnik (19)
neiziſikarallóarpet, illuartungornek tâva
omut inneiziſinnut piſſegallóarpok. 22.
glekkædle tamáſa ajortiliotikèj, opertut
gikudlugo unnerſugak opernermit Jeſuſe-
riſtuſimut. 23. Operbikſarle nedliuti-
go, inneiziſin audlarnauærſarpátigut (20),
berbikſak ſarkomiſſerſok nedliutſerniard-
go. 24. Inneiziſit tâva erdlokotarátigut

17) Imaloneet: Ungnirſunnik ungnirſarkattartut.
18) Moſeſim.
19) Pidluarnartunnik.
20) Iſumavtinik pinauværſarpátigut.

Kriſtuſimut (21), illuartikudluta opernet
mit. 25. Mánale operbik nedliuſimame
erdlokotariakarungnærpogut (22). 26. Ta
mauſimè Gudib kittôrnaráſe opernernri
Kriſtuſe-Jeſuſimut. 27. Nungudluſe Kri
ſtuſimut koïſimarſoſe, Kriſtuſe attiſimag
auſiuk (23). 28. Jödidlo Grækeridlo, kiv
gædlo kivgãungitſudlo, angutidlo arnædl
mane nelligeekput, tamàuſe nelligeekauſ
Kriſtuſime Jeſuſime. 29. Kriſtuſible pigi
paſe, Abrahamib aſſukiak kinguaráſe king
órnurſirſukſaralluſilo (24) unnerſõut pivo
lugo.

KAP. 4.

Kriſtuſimun opertut kivgãuſſærput inneiziſinnut, Gu
dib kittôrngarángatik. v. 1-7. Arkſoarèj Gal
ſiamiut kiglormik ama inneiziſinnut ſâtſomale
ſut. v. 8-31.

Imale okauzekarponga: Kingórnurſirſuk
ſak merdlertôtidlune kivgartun-éſinnarpok
nauglo tamannut (1) nalegekſavok, 2
Ajokærſóïrſudle pârſirſudlo nalegiakaral
lóar

(21) Kriſtuſe tikiutſerdlugo ajokærſortigigivut.
(22) Inneiziſit ajokærſortigirſariakarungnærpavut.
(23) Iliegángauſiuk,
(24) Abrakamib kinguèjſut opertutut pidluaroma
poſe.
(1) Pekkoterpérkſoarnut.

arpèj, nedliutſerdlugo angume pekkor-
. 3. Tajmatôg uagut, merdlertôtidluta
), kivgætun illiorpâtigut ſillamiun ajo-
ærſutæta aularkâutèjnik (3). 4. Udludle
nnerſautit nedliumeta, erne Gudim aud-
rtikà arnamin innulerſidlugo, inneiziſin-
ıt kivgâukudlugo; 5. Piſſiariniarkudlug-
lo inneiziſinnut kivgâurſut, kittôrnæt-
ı-élerkudluta. 6. Kittornâugauſile, Gu-
b niârname Annerſâ umativſinut piſikà,
rklortok: *Abba Atâtak!* 7. Kivgau-
ngnærpotit tâva (4), ernertâuginnardlu-
; ernertâuguïdle, Gudimut tâva king-
nurſirſukſâviotittôg Kriſtuſikut (5). 8.
ipſile tajmane Gude iliſimangikadlarau-
ık, illomut Gudiungitſut kivgartorbig-
iſe (6). 9. Mánale Gude iliſimaleraus-
ık, Gudibtôg ilirſarângaſe, ſaagme uter-
gilerpiſigit aularkâutin ivko ajulerſut pi-
ıgitſudlo (7), nalekkigomaudlugit? 10.
dlut kaumætidlo, nedliutudlo, okiudlo
uarukpæſe (8). 11. Ernumarſutigiler-
uſe, ajokærſorſimalukſinnarugalluſe. 12.

(2) Kriſtuſe tikiutinago.
(3) Jödiſun illerkoriakartogut.
(4) Kriſtumiurſotin-oma!
(5) Att. Rom. K. 8. v. 15-17.
(6) Nalekiſe.
(7) Annengneng ajormaſe.
(8) Jödin illerkoeennik.

Uaptun - éniaritſe, illivſiſun-ékallóaram
(9); kattængutika! tamattominga innénia
pauſe; innarlingikivſinga. 13. Iliſimoat
ſingale, Evangeliummik okallukârama i
livſinut uïnivkut ajulerſonga. 14. Nika
inangalo aſſiginnangikivſinga, uïnivk
urſernekarama, Gudible Engeliàtut, Kr
ſtuſe-Jeſuſiſut, illekſínekartonga illivſin
15. Tajmane aſſukiak pidluartoſe; unne
ſiutigâuſe, pikſâugallóarpet, irſiſe péjar
lugit uamnut tunnikæjariſe. 16. Tâva ta
ma umigilerpiſinga, opernartomik oka
navſe? 17. Ivkoa (10) illungerſutigirſú
ſarallóarpáſe, nauglo illuaratik (11), tu
nukudlungale illivſinut mallikoput. 1
Illuarporle ajungîniarugluſe illungerſort
ïnarallóaruſe, nejungitſarángavſilo agla
19. Kittôrnangoaka! Ama erniſulerſotu
éponga (12) pivdluſe, Kriſtuſim arſing
nik illumiokartíniardluſe (13). 20. Sill
mâna nejorominarallóarkâuſe, adlamik
kauzekalerkudlunga; ernumarſutigángav
ſe. 21. Okauſinga; inneiziſinnik nale
oma

(9) Jödipallægiaraûnaſe, ſôrdlo Jödiungitſúſe
malligallóariga uanga, Jödin illerkoee atty
færdlugit.
(10) Ajokærſoïnerdluktut.
(11) Illuangitſomik iſumakardlutik.
(12) Erdlokevonga.
(13) Naytſerſordlugo illomôrſúſerſe Kriſtuſimut.

marſoſe! Inneiziſin okauziæt tuſlângili-uk? 22. Aglekkæn imäimeta (14): *Abraham mardlungnik ernekartok, ardlæk rnamit kivgamit* (15) (*pirſok*), *aipäle ar-mit kivgäungitſomit* (16). 23. Arnable ivgäurſum ernia (17) uïnikut (18) erniur-ok, kivgäungitſuble ernia (19) unnerſõu-nik (20) erniurſok. 24. Tamakkole ar-erſutikſäuput; taukomè (21) terſäivko Te-amentik mardluk; aipa Sinaïmit kakka-nit erniortok kivgartortukſænnik (22), ta-nerſa Agare. 25. Sinai kakkak Agarimik ajnekarmet Arabiame, Jeruſalemile má-akun-étok arſigà kivgartortok kittornæne legallugit (23). 26. Jeruſalemile pàu-nētok (24) tamerſa arnak kivgäungitſok,

(14) Moſeſikut.
(15) Agarimit.
(16) Saramit. (17) Iſmaële.
(18) Uſſornangitſomik, Abraham utokangikadlar-met, Agarilo innuſuktômet.
(19) Iſaak.
(20) Gudib tauna unnerſormago nauglo Abraham Sa-ralo utokäurſuk.
(21) Arnæk.
(22) Teſtamentitokak, inneiziſit Sinaime tunniſi-marſut nalegiakarſinnarmeta Jödinne kivgætun-étunne.
(23) Jeruſalemmiut Jödidlo adlæt mánakun aglæt il-lerkomingnik erdliktut.
(24) Zion nalekbirkſoalik, imäipok: Teſtamentitâk Zionimin audlarnerſok (Luk. K. 24. v. 47. Apoſt. Sull. K. 2.)

tauna tamàuta arnarârput (25). 27. Aglek
simamet imenna (26): *Nârtosuitsotit, erni
suitsotit, tipeitsugit, tamât annidlugo tork
lorkeet erniortutun anniangitsotit, aipa
kangitsub kittôrnej amerdlanerrometa üglu
kittornèjnit.* 28. Uagudlo, okkorse kat
tængutika! unnersôutib kittôrnarátigut (27)
sôrdlo Isaak. 29. Sôrdlole tajmane uïni
kut erniursub (28) mallersorà Annersâmi
pirsok (29), mánatôg tajmaëniok. 30. Kan
norle aglekkæt pipæt (30)? *Annisikik arna
kivgak niarnálo, kivgâursub niarnæt king
ôrnursikatigisengimago kivgâungitsub niâr
na.* 31. Tava kattængutika! Arnab kivg
âursub kittôrnaringilátigut, kivgâungit
suble (kittornarátigut).

KAP. 5.

Inneizisinnut illuartitsomarsut arksoarèj sajmarnarsisser
meta, tajmâitomik okaukiksarpèj Kristusimêtuar
kudlugit opernermik illomôrtomik innudluarner
miglo.

Tajmâitomik Kristusib kigâujungnærsimá
tigut, kivgâungitsúserse aulæjængerbigi
niar

(25) Sara tamàuta opertogut sôrdlo næggovigârput.
(26) Esaiasikut.
(27) Uagut Kristumiolerpogut Evangeliume Gudim
unnersugà pirsutigallugo.
(28) Ismaëlib. (29) Isaak. (30) Mosesikut.

arſiuk, kingórnalo kivgangortikennaſe. Attà, uanga Pauluſim okaupauſe, kippivnekarkoguſe (1), Kriſtuſe tâva illivſiut attyſſárpok. 3. Amale innuït kippivekalerſut nungudlugit okaupaka, inneiſit tamáſa nalegiakarèjt. 4. Kriſtuſe ilgiſſárparſe, inneiziſinnut illuartitſomarſe, ſajmarnartok tunnuparſe. 5. Uagud annerſáme nerigukpogut illuartungyſſegalluta opernermik. 6. Kriſtuſe-Jeſuſie (2) kippivnekarnerloneet kippivnenginerloneet attungimanik, opernerle ſanermik pikkunalerſok (3). 7. Akpadartoſe, kia uniktipáſe (4), opernartok lekkonnago? 8. Illivſinik kákorſirſub tajmaëſernauviængikáſe. 9. Timiúrkſak tamakerdlugo ſêrnarſautingub ſêrrtitarà (6). 10. Adlamik iſumakaiſſengigãuſe Nalekkame, ſiorngærutitſirſorſile tlarnekaiſſavok nellinginak kinãugallóane. 11. Uangale, kattængutika! ſulle opivnermik okallukallóaruma, ſaagme lle mallerſutlarnekarpik? Senningarſok

(7)

(1) Att. Luk. K. 1. v. 59. nark. (28).
(2) Kriſtumiunnut.
(3) Attorſinnarpok.
(4) Illuartomik pinialerallóartoſe, kia adlangortipáſe.
(5) Gudib.
(6) Jödiſut kippivnekaroſukuſe adlættõg illerkoeet tamakeromarkæjarpæſe attoruglugit.

(7) tâva mammiæſautigiungnæiſſegallóaræt
12. Kannoktòk auikſarlit illivſinik aſſeror
ſäïrſut! 13. Illipſile, kattængutika! ká
koſimavoſe kivgaujungnærkudluſe; kivg
äunginerle attornerdlugiaràunaſiuk uï
ningmut akkoerkotigikonnago (8); kivg
artorniardluſile illavſinut piſitſe aſſenning
nermik. 14. Inneiziſit nungudlutik na
makſimeta okauzimik atauzimik, imäito
mik: *Innukatet illigtut aſſaiſſauet.* 15
Kêſirſardluſile nerrirſaruſe illavſinik (9)
nungunauviæiſſekäuſe illavſinut. 16. O
kaupauſile: Annerſâme ſakkiniaritſe (10)
uïngub kajumikſâruta (11) tâva nalegomais
ſengilarſe. 17. Uïngub kajungerſuſiæ
Annerſâk arkſoarirſarângago, Annerſâbl
kajungerſuſiæt uïnik arkſoarirſarivià. Tau
kole tajma akkerareekpuk ingmingnut
piomarſæſe pineng ajulerſidlugit (12). 18
Annerſâmidle ingerdlagallóaruſe (13), in
neizi

(7) Ajokærſut Kriſtuſimik ſenningarſomut iverti
ſimarſomik.
(8) Ima iſumarſaràunaſe: Gudib ſajmautſomalermâ
tigut ſióranartokarungnærpok piomâſivudle mal
likſinnâugallóarpavut.
(9) Kêſortórſoartun-ékuſe illæſe mallerſutlardlugi
pitlardlugidlo
(10) Annerſâb pekkorſêjnik innuniaritſe.
(11) Piomaſepiluït.
(12) Annerſâb pekkorſêj nalengniaiſſauæſe piomaſe
piluït nalengnekarkonnagit.
(13) Annerſâk naleglugo innuniaruſe.

eiziſit tâva kivgariſſârpâſe. 19. Uïng-
ble pillee nællunangilæt, tamerſa: Ar-
aunekarnek, uerſâïnek (14), majungnar-
illiarnek, petĕinerlo; 20. Gudipilung-
ut nalengnek, iliſênek, kingarſoïnek,
karningnek, keninganek, ningengnek,
kkitſaïnerdlungnek, arkſoardlernek, a-
ortunnut illegeengnek. 21. Annærunek,
nuærnek, imerpetlârojungnek, nerriа-
etlârnek, ſõudlo adlæt imâitut; tamak-
o pivdlugit mâna okaupauſe, ſôrdlo o-
aukallóariviſſõg: Tajmailliortut Gudib
alegaviánut pinauviæiſſengilæt. 22. An-
erſâble piniarkorſêj terſa aſſenningnek,
peitſungnek, erkikſinek (15), kamajuï-
ek, piüĕinek, angæjokãunek, illomôr-
ek, iſumagingnek, petĕjuïnek. 23.
ajmãitut arkſoaringilêjt inneiziſit (16).
4. Kriſtuſible innuvtêjſa uïnirſik ſenning-
rſomut ivertiſimauæt, ikliurſuſepiluït pio-
naſepiluïdlo tapudlugit aglæt (17). 25. In-
ugallóaruta Annerſâme, ingerdlaniaiſſâ-
ioguttõg Annerſâme (18). 26. Nalek-
kotô-

(14) Angununekarnerlo uerſarnerlo.

(15) Ullapiſaïgajungnek.

(16) Illuarirſarêjdle.

(17) Att. Rom. K. 6. v. 6.

(18) Jeſuſim ajokærſutæt pidluartimâtigut nalengniarſinnaiſſauarput.

kotôniarkennata piungitſomik, illavtinu
makittaniarata annæruniaratalo.

KAP. 6.

Nâkinikkoèj angæjokâukudlugidlo angnerrurſomik aj
kærſôïrſunnut, akkidluarnekaiſſameta kakug
v. 1-10. Aglekkæt makko nâniarpèj. v. 11-1

Kattængutika! Innuk tamatlarallóarpe
ſumut innardluktomut, tajmāitok illuarſi
niarſiuk kajekſôudlugole, illipſe annerſâ
liurſoſe! Miſſikſordlutidlo nangminek pis
ſautit, urſigāulerkonnatittôg iblit. 2. I
kiortigeengniaritſe arktorſartokārángauſe
Kriſtuſiblo inneiziſâ (1) tajma nalengniar
ſiuk. 3. Ajungitſugirſokarallóarpet naug
lo ajorallóardlune, tauna ingminut ſeglo
kittâïok. 4. Nungudlunile innuk miſſi
lingniarle nangminelliaminik, tâva ing
mine kiſſienne nerſornekaromarpok, ad
lamilo piſſengilak (2). 5. Nungudlune in
nub nangmagekſe nangminek nangmago
marmago (3). 6. Okauzinnigle ajokær
ſortitub augoarbigiſſoà ajokærſorte ajung
itſunnik tamannik. 7. Tammarkennaſe
Gude mitekkorſingilak, innugle ſiaroar
tekka

(1) Att. Joh. K. 15. v. 12.
(2) Adlam ajornerâ mikſilliyſſengilâ.
(3) Pirſartækkæne pivdlugit nangminek pinekaro
marpok.

kkaminik katterſoïomarpok (4). 8. Uï-
ngminut ſiaroarterirſok, aſſerornarto-
ik katterſoïomarpok uïningmit (5); An-
rſamudle ſiaroarterirſok, umanartomik
iſſengitſomik katterſoïomarpok Anner-
mit (6). 9. Ajunginiardlutale kaſſuken-
ta; katterſoïomaravtatõg kakugo, ſo-
ngikuta. 10. Innutidluta auaginiartigit
náſa, operkativdle pivſârdlugit. 11.
èin okko aglekkæt amerdlanârika illivſi-
t arkſamnik. 12. Aſſakotõut tamarmik
nik (7) pivdlugo, kippivnekarkotuïnar-
ſe, mallerſugãujomannatik Kriſtuſib ſen-
ngarſoà pivdlugo (8). 13. Kippivneka-
ſudle aglæt inneiziſit nalengitſarèjt, il-
ſile kippivnekarkoáſe, uſſorſitſautigi-
ruglugo uïnikſe (9). 14. Uſſorſitſau-
ſarſiniartûngilangale adlamik, Nalek-
vta Jeſuſib Kriſtuſib ſenningarſoà kiſſiet
rſoutiginiardlugo), tauna pivdlugo ſil-
ſoak kikiekſimarſotun-épok uamne (10),
uang-

(4) Kannong-illigavta mattománe akkínekaromar-
pogut kakugo.
(5) Innunerdluktut pertlukſiomarput.
(6) Innudluartut pidluaromarput.
(7) Piungitſok.
(8) Nagliugomangilæt Kriſtuſe kikiektorſimarſok
pivdlugo.
(9) Ajungajârſûſerſe.
(10) Nellinginarâra.

uangalo sillársoarme tajmaënionga (11
15. Kristuse - Jesusime kippivnekarner
kippivnekanginerlo attungimanik, n
tângortitarle (12) (attorpok). 16. Nun
udlutiglo okauzinnik makkoninga nale
luartut, taukolo Gudiblo Israelia (13) pi
luarlittòk nâkinekardlutiglo! 17. Kin
órna innarleriaràunasinga, Nalekkab J
susib nællunærkota timimiugángavko (1
18. Nalekkavta Jesusib Kristusib sajmars
siæt annersárse illegiliuktòk, kattængu
ka! Amen.

Galasiamiunnut agleksimarsut
Rommit.

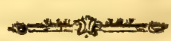

Pa

(11) Sillab mattoma innueesa naitrogánga.
(12) Att. 2 Kor. K. 5. v. 17.
(13) Gudim innuvtèj illomôrtartut.
(14) Namaktomik nagliukadlarama timmivkut Je
pivdlugo (Att. 2 Kor. K. 4. v. 10).

Paulusim Aglegèj Efesumiunnut.

KAP. 1.

sumiut Gudib sajmaunerminik pidluarkomagit Jesuse Kristuse tunnasallugo, Paulusim ussoriniarpà. v. 1-15. Gudimudlo nallyungnérsidluarkoèj sajmautánik tamattominga. v. 15-23.

aulusè Jesusib Kristusim Apostelia, Gupekkorsánik, illuartunnut Efesumiuntopertuartunnudlo Jesuse Kristuse tunallogo (1). 2. Gudim Atátavta Nalekilo Jesusib Kristusib sajmaulise erkiksilusilo (2)! 3. Ussornarsile Gude Nalekta Jesusib Kristusim Atáta, pidluartitigut tarnivtigut pidluarnartunnik tannik killab peenik Kristusime (3). 4. rdlo tauna pivdlugo kennerátigut sillársoak

1) Ima aglekpok.
2) Att. Rom. K. 1. v. 7.
3) Piominartórsoarnik ussornartórsoarniglo Kristuse pivdlugo.

ſoak tungavilerſinago, ajungikudluta ar
ſoarnēikudlutalo tekkoane aſſanermit.
Kittôrnarikokammæramiſigut ingminut J
ſuſe Kriſtuſe tunnarallugo, tajma pioma
luardlune. 6. Sajmarſûſe angikerſok u
ſorikudlugo, tamattomanga ſajmaumátig
aſſanartok ivna (4) pivdlugo. 7. Tāurſ
máne (5) annaurſutekarpogut, aungne k
ïmago, ajortulliavut iſumakærſimalerku
lugit ſajmaunérſoánit. 8. Tamattomin
(6) pingârátigut, iliſimangârtidluta ſiun
kangârtidlutalo. 9. Nællyungnærſinan
ſigut pekkorſaminik nællunartomik, i
mamigut tajma iſumatlarkârame; 10. Ne
liupeta udlut kannongillioromaudlune,
máſa killangmētudlo numamētudlo (7)
tauzimut kattitſomaudlugit Kriſtuſime. 1
Taunamè tunnarallugo, tāurſomániſ
kingórnurſirſukſarilerátigut, ſiunevtig
piſitāurſogut, piomatlarmet tamann
pirſartok iſumaminik. 12. Tāurſomun
uſſoruktukſāukudluta uagut (8) Kriſt
nerigugikârikput. 13. Tāurſomane ill
ſi

(4) Erne.
(5) Kriſtuſime.
(6) Sajmaunerminik.
(7) Engelidlo innuïdlo Jödiurſudlo nællurſ
aglæt.
(8) Jödiurſogut.

ōg (9), okauzek opernartok tussarausiuk, mersa Evangeliume pidluarbiksarse pivdgo, operilerausiuglo, Annersámik ilartomik unnersukkamik nællunærkutsermavose (10). 14. Tauna kingórnursekvtinik nællunærkotarârput, innuvtèjsa 1) annegluarbiksæt naytsersordlugo (12), sornartōrsoak ivna ussoridluarkudlugo. 5. Tajmāitomik uangatōg, tussarama oersúsivsinik Nalekkamut Jesusimut, asnnirsúsivsiniglo illuartunnut tamannut; 6. Sorârnanga Gude kujauara pivdluse, kajniardlusilo tuksiutimnik: 17. Nakkavta Jesusib Kristusib Gudiánit ussorrtomit Atátamit tunnínekarkudluse Anrsámik ilisimanartomik ajokærsóïrsuksaiglo nællyungnæriartorkudlugo; 18. umavsigummè siunekardluarkudluse, siuksarse pekkorsà nællyungnærkudlugo, nnorlo aktiksomik pilirksōursok kingórursekſak illuartunnut; 19. Kannorlo akgàu pirsāunérsoa uavtinut, mersa opergut pirsaunérsoa pikkutsautigiginnardgo. 20. Tamænna pikkunartomik nælnéjarà Kristusimut, makkitinamiuk torsunnit, tellerpingminudlo pisidlugo

 kil-

(9) Nællursōursose.
10) Annersám illuartub tunnirsèj pisimauæse.
11) Kristumiut.
12) Att. Rom. K. 8. v. 23.

killangme; 21. Angnerryvsângortidlugo nalegâunernit tamannit, attarkirsârsoar nidlo, pirsârsoarnidlo, nalegârsoarnidlo kannong-étomigloneet taïutilingmit silla me mattomâne aipânilo aglæt. 22. Sõud lo nellinginæt tâursoma isigèjsa attænnu pisikèj; tamannidlo nalegarikoà operkatig eennut. 23. Tamersa timmânut, taman na pillivigângago tamârsoarne tamanni pirsartartub.

KAP. 2.

Nællursudlo Jödidlo tamarmik innunerminguit arks arnarallóarkâut, Kristusimudle ajorungnærdluti pidlualerkâut.

Illipsisõg (1) (tajmaësserpâse) tokungarsos (2) nalenginerniglo ajortulliænniglo. Tamakko ardlâgut (3) attordlugit silla mattoma illerkoee mallikise, sillab (4) na legarojúrksoa naleglugo, annersâng ivn mânakut opingitsunnut nalegâursok (5 3. Uaguttõg (6) ardlâgut tajmâiniogut tæ màuta, uïnivta piomasepiluee malliglugi uïng

(1) Nællursôgalloæt.
(2) Ajulersose.
(3) Koïsimatinase.
(4) Tårtub.
(5) Tornâsuk.
(6) Mersa Jödiursogut.

ngublo erkarsautidlo pekkorsèjt nalek-
nardlugit, innunevtinidlo ningautitâur-
gut (7), sôrdlotôg adlæt (8). 4. Gudib-
nâkiniktórsub assennirsusérsoaminik assa-
tigut. 5. Ajortulliavtinidlo tokungag-
óaravta, umartikâtigut Kristuse illegal-
go (9). Annegluartuksangortisimavose
mautinermit. 6. Makkitiniátiguttôg
langmudlo pisidluta (10) Kristuse Jesuse
narallugo. 7. Kakugo (11) sajmaungâ-
gluta auaginiardluta Kristuse-Jesusime.
Sajmautinermimmè annegluartuksang-
isimavose operause, illivsinik pingikal-
rdluse, Gudible tajmaëserpáse. 9. Pil-
sæt pirsutigigallóarnagit, ussorsitsâria-
rkonnagit (innuït). 10. Tâursoma pillia-
ngátigut pingortidluta Kristuse-Jesusi-
e (12) ajunginiarkudluta; Gudib mersa
ginnâungorsaradlarátigut tajmailliorkud-
a. 11. Tajmâitomik erkajniaritse, næl-
sórsôursose ivna uïnivsigut, kippivne-
ngitsunnik taigáse uïnimikut kippivnig-
(13), mersa arkseinnik pirsarsimarsut.

7) Uavtinik pitlarnakersogut.
8) Nællursutut.
9) Sôrdlo Kristuse tokorsok umartikâ, uaguttôg ajulersogut ajorungnærsipátigut.
10) Pidluartikátigut killangmun aglæt pekkudluta.
11) Isukangitsomut.
12) Adlangortikâtigut Jesusim ajokærsutânik.
13) Jödit.

12. Tajmanimè illipſe Kriſtuſekangitſoſ
Iſraëlitidlo erkardleringikiſe (14), aſſim
ugallugidlo Teſtamentit (15) unnerſõutig
lit, nerigugirſekſakarafilo, Gudekaraſil
(16) ſillárſoarme (17). 13. Mánale illip
Kriſtuſe-Jeſuſimẽnauſe (18), ardlágut a
ſimiugirſarſe padligluarparſe, Kriſtuſi
auà tunnarallugo. 14. Tauna illegeerſ
tigârput, tamangnik atauzingormagik, te
lolo arvſiakotãurſok péjardlugo (19). 1
Uïniminik (20) kingarnartok attorungnærſ
mago, inneiziſit pivdlugit illerkorſorko
ſirſut, ingmine tauko mardluk atauzingo
titſomaudlugik innutâmut, illegeekudlu
iglo (21). 16. Tamangniglo nelleritit
maudlugik timmingordlugik atauzimikG
dimut ſenningarſokut (22), tamattomó
kingarſornek tokotinamiuk (23). 17. T
kiuſimavioktõg, erkikſinermiglo okauk

(14) Illegingikadlariſe.
(15) Att. Gal. K. 4. v. 24.
(16) Illomut Gudiurſok nællugikſe.
(17) Opingitſõrſoarnẽtidluſe.
(18) Kriſtuimiogauſe.
(19) Jödidlo nællurſudlo illegeelerſimagit.
(20) Tokominik.
(21) Ajokærſuminik Jödidlo nællurſudlo innuvta
omaudlugit, kingõrna illegeekudlugit opern
mik atauzinik.
(22) Tokomigut ſenningarſome innuit tamáſa a
naumagit nedlereekſinnarkudlugit.
(23) Pæramiuk innerterkotikſak.

ungesiksomẽtose, kannitomẽtudlo (24).
8. Tãursomanga tamàunuk akkutiksar-
gaunuk Atátamut annersáme atauzíme.
9. Tikkerãujungnǽrdlusilo tekkornartãu-
ngnǽrpose tâva, illuartudle erkardleri-
rpáse. Gudimudlo iglokatigeelerpose
o. Illiorarsimaudluse (25) Apostelidlo Pro-
tidlo tuglikſalliǽnnut (26), Jesuse Kri-
use nangminek mersa audlarniutigallugo
7). 21. Tãursomunga sennârsoak tamât
attisimavok agdliartordlunilo innérsoang-
rdlune illuartok Nalekkame (28). 22.
ãursomóna illipsisõg illiorarsimaviose,
udimun innigikudluse Annersáme.

KAP. 3.

uluse ajokærsoïrsôgame nællursunnut tuksiuniarpèj Gudimut sorârkonnagit Kristusimẽlersut, nælly-ungnǽrdluïnariartorkudlugole Kristusim assennir-susérsoa.

Tamanna pivdlugo uanga Pauluse keler-
ugâvonga, Jesusib Kristusib kivgarimanga,
lipse nællursose pivdluse. 2. Tussau-

 magal-

(24) Tajmaëserièj.
(25) Illuarsarsimavose.
(26) Okauziǽnnut.
(27) Att. Mat. K. 21. v. 24. 1 Kor. K. 3. v. 9-11.
(28) Opernermik Kristusimut Gudim innuvtèj illuartut amerdliartorput.

magallóarparsimè kivgartout sajmarnarto
Gudib pekkorsâ uamnut illipse pivdlus
3. Tekkotidlune nællyungnærsikánga næ
lunartomik irvsominga; sôrdlotôg aglek
bigidlekallóarivse. 4. Attuarusigit tamak
ko, ilisimaissoausinga, nællyungnærig
nællunartok Kristuse pivdlugo. 5. Ta
manna itsak innuït siunekangitsât mánaku
nællunærsimavok Apostelinnut Profétin
nudlo illuartunnut Annersâmit. 6. Nællun
sut kingórnursikatigilerátigut (1) timmio
katigallutalo (2), Evangeliummidlo illang
eïkatigalluta unnersugánik (3) Kristuse tun
narallugo. 7. Tâursomunga kivgâuler
ponga Gudib sajmaunerminik pekko
manga, pirsârsoaminiglo tajmaësermanga
8. Uanga illuartunnit tamannit mingner
rursonga ima sajmaukánga, okallugiarton
kudlunga Evangeliummik nællursunnut
Kristusib peesa ullerunarsûsiat pivdlugo
(4). 9. Nællyungnærsiniardlugidlo tamá
sa illangéïnermik nællunartomut tamatto
munga, mersa isuanit angigigà Gudib ta
mannik Jesûse-Kristusikut pingortitsirsub
(5). 10. Operkatigeet unipkârtuksâukud-
lugit

(1) Killab peenik.
(2) Operkatigalluta.
(3) Pidluarkatigalluta.
(4) Kristusib pikssarsiugèj amerdlakersut pivdlugit
(5) Illuarsâïrsub.

git nalegârsoarnut pirsârsoarnudlo kil-
ngmiunnut Gudim iliſimarſuſerpérkſoee-
k. 11. Tajma pekkorſigame iſukangit-
mit Kriſtuſe-Jeſuſime Nalekkavtine (6).
2. Tāurſománe ſaperungnærdlutalo akko-
kſarſiogut, tettikſakaravta opernermik
urſomunga (7). 13. Tajmāitomik in-
éppauſe, annuſingorkonnaſe, nagliuka-
a pivdluſe, tamanna merſa uſſorſitſau-
giſſegallóarparſe. 14. Tamanna pivd-
go Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſim Atáta
rkomiarbigâra; 15. Atátadluartok ta-
annut kittôrnænnik tajnekartunnut kil-
ngmilo nunamilo (8). 16. Tunnikud-
ſe pekkangârnerminit uſſornakerſomit,
ekkurſektidluarkudluſilo Annerſāminik
nukut illumiokut (9). 17. Umatiſe in-
gikudlugit Kriſtuſimut opernermik. 18.
ſſanermit aulæjængerſârſimauſe ſorárnau-
érſarſimauſilo, illuartut tamáſa illegal-
git nællyungnærkudluſiuk ſillingnek tek-
nerlo itinerlo kingingnerlo (10). 19.
ællunartórſōgalloarlo Kriſtuſim aſſennir-
ſia iliſimakudluſiuk; Gudib namagirſèj-

(6) Innuït tamáſa annekkudlugit tāurſomunga.
(7) Att. Rom. K. 5. v. 2.
(8) Engelidlo innuïdlo pingortitſirſæt.
(9) Tarniyſigut.
10) Nællyungnærkudluſe, kannong-aktigirſomik Gudim aſſagallóaráſe.

nut namakſikudluſe (11). 20. Tamárſoar
nigle ajugakangitſórſoak, tukſiækkavta ili
ſimarſavtalo angikérſoeennik piginnãug
amiſigut pirſãunerminit uavtine pikkunar
tomik; 21. Tauna nalengnarſile oper
katigeenne Jeſuſe-Kriſtuſikut erkardle
reenne tamárſoarne iſukangitſórſoarnut
Amen.

KAP. 4.

Illegeekoèj innudluarnermik Kriſtuſib tunnirſutèj n
partordlugit, nællurſudlo malliſſærdlugit.

Tajmãitomik okauniarpauſe, uanga keler
ſorſimarma Nálegak pivdlugo, innuniar
kudluſe kákoſimarſiſerſe nâpartordlug
(1). 2. Kannilârnermik kiſſienne piüĕi
nermiglo kamajuïdluſe, iſumagikſarka
tigeekkudluſe illæſe aſſaniardlugit. 3. A
tauzimik annerſákartuarniaritſe (2) illeg
eengniarugluſe. 4. Atauzek timmigârſe, a
tauzerlo annerſarârſe, ſórdlotõg atauzee
narmut iſumalõutikſamut kákorſâvioſe. 5
Nálegak atauzek, opernek atauzek, koïr
ſut atauzek (pigârſe). 6. Gude atauzek
ta

(11) Pekkangârkudluſe Gudim tunnirſutèjnik ſaj
marnartunnik.

(1) Innudluarniarkudluſe, pidluarnartomut kákoſi
magauſe.

(2) Iſumakarniarſinnaritſe.

marmiglo Átátæt, tauna tamannut na-
gávok tamatigudlo épok, tamàusilo ne-
rpáse. 7. Nungudlutale ingmikut saj-
aunekalerpogut; Kristusib tunnioraïne-
nâpartordlugo. 8. Tajmāitomik okau-
ekarpok (3): *Kotsingnermut kangattartub*
-ktorsartitæne parnærsimavingmut pisikèj,
nungnudlo tunnirsutinnik tunniorâivdlune.
. Tajmale pimet: *kangattartok*: sunau-
a? Tersa akkaradlartok nunam adleenut
). 10. Akkartok mersa taunāinavioktōg
ngattartok killæt tamarmik kodlerpæn-
ut, tamása nejordluaromaudlugit (5). 11.
lèjdlo tāursoma apostelingortikèj, illèjd-
Profétingortidlugit, illèjdle Evangeli-
ingortidlugit, illèjdle pârsirsungortidlu-
it ajokærsoïrsungortidlugidlo. 12. Ajo-
ngnærsimarsut (6) illuarsarkudlugit pi-
iægeksaralloamingnut, Kristusib timmà
gdliartorkudlugo (7). 13. Tamàuta kêsa il-
egeekkudluta opernermut ilisimanermud-
o ataúzimut Gudib niarnánik, eneridluar-
udluta (8) Kristusim angirsúsia (9) nâpar-
tor-

(3) Aglekkænne Davidim ivngerutèjne.
(4) Att. Joh. K. 3. v. 13.
(5) Pidluartitsomaudlugit.
(6) Kristumiut.
(7) Operkatigeet amerdliartorkudlugit.
(8) Sôrdlo angut agdlerærsok.
(9) Agdliartorkorsutâ, imēipok: Namagluarkor-
sutâ.

torniardlugo. 14. Merdlertutun étſung
nærkudluta, magliſun aulæjakonnata, ſak
kiedlekkonnatalo ajokærſutinnut taman
nut, innuït ſeglutõudlutik pekkoſerſõud
lutiglo tammartitſiniarángeta (10). 15
Uagudle aſſanermik illomôrtomik agdliar
torſinnarkudluta tãurſomunga niakõurſo
mut, tamerſa Kriſtuſimut; 16. Tãurſo
manga timme illuïtſok, kattiterſimagal
loak naugoalerſimagalloarlo ingmingnu
attordluartunnik, auætit nungudlugit at
torſuſiæt nâpartordlugo agdliartorarâu, il
luarſivdlune aſſanermit (11). 17. Tajmãi
tomik okauzekarponga narkiglungalo Na
lekkame, innuniarkonnaſe kingórna næl
lurſutut adlætut, piungitſunnut iſumami
kut piniarſinnarángeta. 18. Sillamikut
târmiokerſut, innunermidlo Gudib pek
korſânit ungeſikfut, nællurſórſõgamik, u
matèjdlo mangertórſõmeta. 19. Tauko
miſſigitẽinamik petẽinarmut ſâſinnarput,
majungnartunnudlo uërrivdlutik (12). 20.
Illipſile tajma ajokærſorſimangilaſe Kriſtu
ſimik; 21. Tuſſarallóaruſiuk ajokærſor
nekarallóaruſilo tãurſominga, opernartór
ſoak Jeſuſimẽmet: 22. Innutokak (13) at
torung-

(10) Ajokærſoïnerdluktut tammartinauvarkudluta.
(11) Att. 1 Kor. K. 12. v. 12-27.
(12) Att. Rom. K. 1. v. 24-32.
(13) Iſumatokak.

ungnǽrkudlugo illerkomiſut piſſǽrdlu-
, aſſeryárſõmet piomanernit arkſoarnar-
nnit. 23. Nutângolerdluſile iſumavſe
nerſágut (14); 24. Innutâk attiniarſiuk
), Gudim arſingánut pingortiſimarſok,
uarnermut ajunginiarnermudlo illomôr-
nut. 25. Tajmãitomik ſeglyungnǽrdlu-
nungudluſe opernartomik okauzekaritſe
nukativſinut, auætekatigeekavta. 26.
ngengnermik ajortulliariaràunaſe, ſek-
nerlo tarikonnago ningektidluſe. 27.
ornârſuglo innikſakalerſiniarnago (16).
. Tigliktok tigliſſǽrle, arkſaminigle ſen-
urile ajungitſomik piniardlune, tunnir-
ſakarkudlune ajorſartunnut. 29. Okau-
rdlukkennaſe, illuartomigle okauzekar-
ritſe ajorungnǽrutikſamik, tuſſartunne
ſarominartomik. 30. Gudiblo Annerſà
uartok allieiſuktitſaràunaſiuk (17), tãur-
ninga nakittaruſerſimagauſe udlormut
nekbikſavſinun aglǽt. 31. Keninganek
nât, kamangnerlo, ningengnerlo, nib-
nerlo, mitengnerlo, ajortulliarnerlo
nat pǽrle illivſinit. 32. Piüẽiniaritſile
vſinut, nákiningniardluſilo, ſajmau-
mivd-

4) Adlangoritſe iſumavſigut.
5) Nútâmik iſumakaleritſe.
6) Urſiutẽj akkoerinnagit piſitſe.
7) Gudim Annerſánut illuaringitſaràunaſe.

mivdlugidlo illæſe, ſôrdlotõg Gudib ſa
maukáſe Kriſtuſime (18).

KAP. 5.

Gude mallingniarkudlugo ajortudlo kemaratigallug
innudluarkoêj. v. 1-21. Nulliarsettõg okauki
ſariêj aſſakatigeekkudlugit. v. 22-33.

Tajmäitomik Gude mallingniarſiuk ki
tôrnætut aſſanartutut. 2. Aſſenningniardlu
ſilo pirſaritſe, ſôrdlotõg Kriſtuſim aſſag
tigut, ingminik tunnivdlune pirſutigallu
ta tunnirſutikſãujomaudlune tokotekſami
Gudimut tipigikſautikſamik (1). 3. A
näunekarnerle (2), majungnartorlo tamâ
pileritóvætlârnerlo illivſine taïugãunati
loneet pilit, illuartutut illioriakarmet.
Supiluïdloneet tivſiſárutidlo okauzit, m
târneridlo petẽinartut, tamakko innardlu
kângeta, kyzegluſile pigiſe. 5. Nællung
kallóarauſiuk, uerſáïrſut majungnartullia
tudlo, pileritóvætlãidlo gudipilungn
merſa nálektut, Kriſtuſiblo Gudiblo n
legaviængne pikſærumeta. 6. (Innuïn)
kauzeennut piungitſunnut tammatlariarà
naſe; tajmäitut pivdlugit opingitſut Gud
nin

(18) Kriſtuſe tunnarallugo.
(1) Namakſirſunamiſigut.
(2) Angunnekarnerlo.

ngautarángagit. 7. Tajmãitomik illegigit pigiſe. 8. Tàrmiokerſoſe (3) ivna, ánale kaumarſórſõvoſe (4) Nalekkame, kkiniaritſe kaumarſub kittôrnèjſut (4). Annerſáble piniarkorſèj tamerſa: Ajungiarnek illuarnerlo illomôrnerlo. 10. Misingniarſiuk Nalekkam illuarirſà. 11. àrtublo pillee attukſãungitſut (6) pirſaràuſigit, arkſoarallugidle piſſegallóarpæſe. 2. Angiortome pirſartægèjt tajnerloneet ngunakàut. 13. Arkſoarirſekſædle nelnginæt ſarkomeromarput kaumarſomut; umarſub tamáſa ſarkomerſimagit. 14. ajmãitomik okauzekarpok (7)? *Iterit oma iktotit, makkidlutidlo tokorſunnit* (8), *riſtuſib tâva kaumarſaiſſauátit* (9). 15. ajmãimet mianerſordluſe ſakkiniaritſe, inekangitſutut pinaſe, iliſimarſutudle giſe. 16. Attordluarniardlugidlo udlut, ertlukarmeta udlut. 17. Tajmãitomik lakangitſaràunaſe, ſiunekarniardluſile Nakkab pekkorſánik. 18. Sillæruniarkenſe Viniſornermik, tamanna arkſoarnætlãránget,

(3) Nællurſórſõurſoſe.
(4) Iliſimalerpoſe.
(5) Innudluarniaritſe iliſimarſutut.
(6) Nællurſun illerkopilueet.
(7) Kaumarſok.
(8) Pilerſârniarit.
(9) Iliſunatiſſauátit.

jâránget, Annerſâmigle illumiokarniarit
(10). 19. Okaukikſarkatigeengniaritſi
ivngerutinnik uſſoròutinniglo pitſinnigl
annerſâpadlâinnik; ivngerdluſilo tipei
ſugitſe umativſine Nalekkamut. 20. T
mâſalo kujarſutiginiarſigit nungudlugit G
dimut Atâtamudlo, Nalekkavta Jeſuſ
Kriſtuſim akkâne. 21. Attarkirſarniar
luſilo illavſinut Gude naleglugo. 22. A
næn okkorſe! Uviſe nalekſigit ſôrdlo N
legak (11). 23. Uve niakorângago (1
arnab, ſôrdlotôg operkatigeet Kriſtu
niakoræt (13), tauna pidluartitſirſôumio
timmiminut (14). 24. Sôrdlole Kriſtuſe n
legarigæt operkatigeet, tajmatôg arnæ
uviſik (nalektuïnaiſſauèjt) nungudlugi
25. Angutin okkorſe! Nulliæſe aſſâniar
ſigit; ſôrdlo operkatigeet Kriſtuſim aſſâ
kigèj, ingminiglo tunniutub tauko pirſu
tigallugit. 26. Ajorungnærſitſomaudlug
ervkéjardlugit ubaumut okauzimik illa
lingmut (15). 27. Ingminut piſitſomauc
lugit operkatigeet uſſornartut mingokang
itſut erkinganekangitſudloneet, imâit
migl

(10) Illuartomik.
(11) Nalekparſe.
(12) Nalegarângago.
(13) Nalegaræt.
(14) Opertunnut.
(15) Koïrſumut.

igloneet adlamik pekkangitſut, illuar-
dlugidle arkſoarnêikudlugidlo (piêj).
3. Tajma angutit nulliætik aſſaiſſauêjt
rdlo timitik nangminætik; nulliaminik
ennikto ingminik aſſennigaràu. 29.
ningminik nangminerminik kingarſóïr-
kangiſêinarmet, nerdlerſordlugole illu-
ararà, ſôrdlotôg Nalekkab operkatigeet
ſarêj. 30. Tâurſoma timæn auætig-
gátigut, uïngánit ſaurneenidlo pirſogut
5). 31. Tajmâitomik angune arnilo
gutib kemeiſſauæk, nullilo nejortuï-
iſſauà, taukolo mardluk uïnik atauziyſſa-
k (17). 32. Tamanna nællunartórſôvok;
iſtuſile operkatigeedlo okautigâka. 33.
ipſile nungudluſe tajmatôg piſſauſe, nel-
ginab nulle aſſaiſſauà ingmiſut; uïgluble
e attarkiniardlugo pile.

KAP. 6.

gæjokâidlo kittôrnædlo nalekkædlo kivgædlo okau-
kikſarpêj. v. 1-9. Opertun attagekîêj taïêj. v.
10-20. Aglekkæt makko nâniarpêj. v. 20-24.

Ierdlertun okkorſe! Angæjokáëſe nalek-
it Nalekkame (1); tamanna illuarkánget.

2. Angu-

6) Tâurſomunga kattiſimavogut.
7) Att. Matt. K. 19. v. 5.
1) Nalekkab tajma pekkorſimet.

2. Angutedlo arnedlo nálekĩk! Terſ
inneizit ſiurdlek unnerſõutilik imenna
3. *Pidluarkudlutit innungmerſorkudlutid*
nuname. 4. Illipſiſõg angæjokãin-à! Ki
tôrnæſe ningekſaiſſengilæſe, perrorſarn
arſigidle ſillatorſardlugit, Nalekkablo oka
ziánik unnerſõudlugit. 5. Kivgæn o
korſe! Nalekkæſe nunamẽtut nalekſig
attarkinermiglo kannilârnermiglo, umati
ſigut illomôrdluſe, ſôrdlo Kriſtuſe (nal
kikſe); 6. Kivgãurſârnermik pirſarà
naſe illuariomaiſſengiſugalluſe innuïna
nut, Kriſtuſible kivgèjſut pigiſe umati
ſinit Gudib pekkorſèj naleglugit. 7. P
leritõunermit innûngitſunnut Nalekkamu
le (2) kivgartordluarugluſe. 8. Iliſima
allóarauſiuk, nellinginak kivgãurſorlone
kivgãungitſorloneet Nalekkab akkinne
ſomarà ajungitſullièj nâpartordlugit.
Illipſiſõg nalekkæn-à! tajmatõg pimig
ſigit (3), ſioraſâïomatokennaſilo; naleg
karmigauſe killangmẽtomik iliſimarſav
nik, taunalo nalegarſiungitſaràu. 1
Kéſale kattængutika! nekkurſektiniarit
Nalekkamit pirſãuneránidlo angikerſom
11. Gudim attikorſèj tamáſa arſorniarſig
aulangitſôkudluſe Tornârſub pekkoſe
ſoutè

(2) Kriſtuſimut.
(3) Kivgæſe.

utèjnut ſorſutlārángauſe. 12. Uïning-
ut áungmudlo (4) ſorſugiakangikallóar-
rmet, nalegavérkſoarnudle pirſárſoar-
dlo, ſillab nalegèjnut ſillárſub mattoma
toáne (5) nalegauniartunnut, annerſā-
ungnudlo killam attánētunnut (6). 13.
jmāitomik Gudim attikorſèj tamáſa
orniarſigit, ajugāukudluſe udlok ajortok
nedliupet, aulangitſôkudluſilo tamáſa
makſivdlugit. 14. Tajmāimet makit-
ſigut keterurſerſimaniaritſe opernarto-
k (8); ſāiguſimaudluſilo (9) illuarner-
k. 15. Iſikkavſigudlo piarárſimaudluſe
), Evangeliume ſajmarnartok aulæ-
ągiudlugo. 16. Tamannidle angner-
ſomik erkornauvárkoſerniaritſe oper-
rmik, ajortórſub karkſoee ingniglit
nmitiſinnāungorkudlugit tamattominga
). 17. Niakoruſerdluſilo (nerigung-
rmik) pidluarnartomik, pennalirſardlu-

Eee 2 ſilo

4) Innungnut ajulerſunnut.
5) Nællurſunne.
6) Tornârſuït tajma tâïej, killangmēſſármeta, annerſæt ajungitſut innekatigiſſárdlugit.
7) Nagliungnartok.
8) Att. Luk. K. 12. v. 35.
9) Sôrſuktukſæt ſaïgokarmeta kanguſâmik kiblikſāungitſomik akkerarirſame ſekkoeenut.
0) Ivkoatut ſôrſugiartyſſegángauſe pidluartejlirſunnut.
1) Opernermik ſorârnauværitſe, Tornârſum urſutèj tâva ſunneïſſengilæt.

ſilo Annerſáb piánik, tamerſa Gudi
okauziánik. 18. Tukſiartuï naritſe anne
ſáme, nungudlugidlo tukſiarángauſilone
kenugángauſiloneet illomôrdluſe pigârn
aritſe (12), illuartudlo tamáſa tukſiunia
ſigit ſoràrunagit. 19. Uangatôg piv
lunga (13), okallugiartorſinnâukudlung
erkſiornangalo Evangeliumib nællunart
okautigikudlugo. 20. Tamanna pivdlug
audlartitâvonga kelerſugâudlûnga, erkſio
nanga okauzikſaralloaka okautigiſuglug
21. Iliſimalerkudluſile uamnik kannon
eſúſimniglo ſullirſækkamniglo, Tykikuſ
kattængutim aſſanartub kivgadluartub
Nalekkame unnipkâutſomarpáſe tamanni
22. Tamanna pivdlugo audlarkoara illi
ſinut, tuſſaumakudluta, tupedlerſarku
lugidlo umatiſe. 23. Erkikſilittòk k
tængutigeet, aſſenningnekardlutiglo op
tínekarlit Gudimit Atátamit Nalekkamid
Jeſuſe - Kriſtuſimit! 24. Sajmauneka
littòk tamarmik Nalekkavtinik Jeſu
Kriſtuſimik aſſenniktut illungerſordlut
Amen.

Romme makko aglekſimarſut Efeſumiu
nut Tykikuſib nekſarèj.

Pa

(12) Att. Matt. K. 24. v. 42. K. 26. v. 41.
(13) Tukſiuniarſingatôg.

Paulusim Aglegèj Filippimiunnut.

KAP. 1.

ippimiut kujagallugidlo tukſiupèj. v. 1-11. Evangeliumim ingerdlarſúſia tipeitſutigà nauglo kelerſugáurſub, piginnáugame kannong-étomigloneet tamanna pirſutigallugo. v. 12-26. Illegeengniarkudlugidlo erkſiorungnærkoèj. v. 27-30.

auluſe Timoteuſilo Jeſuſib Kriſtuſib ygæk, illuartunnut tamannut Kriſtuſime ſuſime (1) Filippimiunnut, Pelleſiúnerdlo operkatigeedlo kivgèjnnut (2). 2. udim Atátavta Nalekkablo Jeſuſib Kriſuſib ſajmaulise erkikſiſidluſilo (3). 3. udiga kujauara, nungudlugit erkaïlengavſe. 4. Nungudlugit tukſiurſirſangama tamàuſe pivdluſe, tipeitſukalnga tukſiararáunga. 5. Evangeliume

(1) Att. 1 Kor. K. 1. v. 2.
(2) Makkoninga aglekpuk.
(3) Att. Rom. K. 1. v. 7.

illegeersutigángausiuk isuanit sulle tamers
6. Tamattomingamè operkãunga, ajun
itsulliamik audlarnéïrsum illivsine nama
siſſegà Jesusib Kristusim udloa (4) nedliu
serdlugo. 7. Tajma illuamik isumars
riakarnarpok tamàuse pivdluse, umamiu
ángausinga (5) kelersorsimatidlungalo akk
niartarángamalo Evangeliume aulæjænge
sarniaruglugo; tamàuse sajmaunekarkati
piause. 8. Gudible iliſimauánga, a
sungâk ungægidlui narivse tamàuse, Jes
sib Kristusim assennirsusiánik (6). 9. Asse
nirsúserſilo iliſimanermit misſiginermid
aksungársoak agdliartortui narkudlugo tu
siutigirsarâra. 10. Ajunginersiorkudlu
illomôrkudluse arksoarnêikudlusilo K
stusim udloa nedliupet (7). 11. Illua
tũinarnik pingârdluse Jesuse-Kristusim
Gude nalengnarsikudlugo ussornarsiku
lugolo. 12. Nællyungnærsiniarpausi
kattængutika! Tajmailliormanga, sunãu
Evangeliumim agdliartoutigigà. 13. K
serikudlo adlædlo nellinginæt keleruti
Kristuse pivdlugo iliſimalerèjt (8). 1

K

(4) Erkartõarsiartorbikſã.
(5) Assatuïnarausinga.
(6) Illomôrsúsia arsigallugo.
(7) Att. 1 Kor. K. 1. v. 8.
(8) Iliſimalerput, Kristuse pivdlugo kelersorsim
songa.

attængutidlo Nalekkame (9) amerdlane-
, kelerutimnit pileritôlerſut (10), erkſio-
tiglo okallugiartorſinnãungorkerſut. 15.
èjſa Kriſtuſe okautigirſarallóarat annæ-
rſinermit ſakkitſaïomatônermidlo (11),
èjdle iſumagingnermit (pirſaràut). 16.
koa Kriſtuſe okautigirſarat ſakkitſaïga-
ngnermit illuẽitſomik, kelerutika nagli-
gnartomik illaleruglugit iſumakaramik
2). 17. Okkoale aſſanermit (pirſaràut),
ellungikallóaraminga Evangeliume ſer-
giniardlugo mánẽtartonga. 18. Kan-
ngme tàva? Kriſtuſe tejmẽitok illo-
ôngitſomigloneet illomôrtomigloneet
autigínekarallóarkàu; tamannalo tipeit-
tigâra tipeitſutigiomariaratõg. 19. Ili-
nagama, tamanna pidluautigiſſegiga,
kſiunauſinga illipſe, Jeſuſiblo Kriſtuſim
nnerſæn ikiorſermanga. 20. Kajunge-
ma neriguglungalo kanguſuktitſoma-
nga ſunaloneet pivdlugo, illerkovtudle
tornanga mánatõg aglat Kriſtuſe uſſori-
arſinnaiſſauara timivkut innugallóaruma-
neet tokyſſegallóarumaloneet. 21. Kri-
uſe innurſutigángavko, tokonerlo pik-

(9) Opertut.
10) Erkikſirſonga miſſililerаminga.
11) Att. Rom. K. 16. v. 17. 18.
12) Nagliungnerrokogallóardlunga.

ſakautigâra. 22. Uïningmile innuga
lardlunga attordluaiſſegallóaruma, ſun
loneet ardlæk piomanerryſſegiga, na
vonga. 23. Tamangnut nekkimaleram
kajungerikâra aſſiaruglunga tamânga, K
ſtuſilo nejoriartoruglugo, tamanna me
ajunginerrogallóarkánget. 24. Uïnin
mētuarallóarumale (13), illipſe pivdlu
pirſariakarnerrovok. 25. Tamattoming
tōg iliſimadluarponga, innudlunga nej
romarivſe tamàuſe operſarniarkudluſe
peitſuktikudluſilo. 26. Nerſoutikſarſin
árkudluſe Kriſtuſe-Jeſuſime uanga piv
lunga, uterbigimiguvſe. 27. Illuart
migle ſakkiniarſinnaritſe Kriſtuſim Evan
eliæt namagirſánik, tikerârallóaruvſil
neet aſſimiutariguſingaloneet; tuſſaum
kudlunga illivſinik, atauzēnak annerſ
rigikſe, atauzimīglo tarnekardluſe (1
ajugāuniartoſe opernermik Evangeliun
mut. 28. Annuſingortikennaſilo akk
rartortunnut ſungoæt pivdlugit; taman
(15) nællunærkotikſâvok, piluktitſomart
tauko, illipſile pidluaromartoſe; tamer
Gudimit. 29. Kriſtuſe pirſutigallug
tunnínekarauſe opernermiglo tāurſomun
nagl

(13) Innuſſegallóaruma.
(14) Att. Apoſtel. Sull. K. 4. v. 32.
(15) Annuſingoraſe ajugāuniaruſe.

ıgliungnermiglo pivdlugo. 30. Uaptun ungerſoriakarauſe, tajma miſſigángauıga mánalo tuſſaumagauſinga.

KAP. 2.

gmingnun aſſakoèj makkittakonnagidlo Jeſuſe mallingniardlugo, nungudlugidlo arkſoarnêiniarkoèj tipeitſukſinnarkudlune. v. 1-18. Timoteuſe nangminerlo aggeromaramik, Epafrodituſe ſioartipâ. v. 19-30.

)kaukſâugallóaruſe Kriſtuſime, aſſenngnermik tupedlerſautikſakarallóarpet, egeekallóaruſe annerſâme, illomôrtomik ſennikallóaruſe nákinikallóaruſilo; 2. ipeitſutikſara namakſiniarſiuk iſumakageengniardluſe aſſakatigeengniardluſilo, egeengniardluſilo, atauzimiglo iſumaırniardluſe. 3. Akkerartorajukennaſe, ungitſomudlo nalegâujomatônaſe pigiſe, ınnilârdluſile illæſe nalengnarnerrotiniſigit illivſinit nangminek. 4. Nungudſe nangminevſinik (1) piniaraſe, tamàue illavſe peennik piniarmiſitſe (2). 5. ümakarniaiſſegauſe, Kriſtuſib Jeſuſim ımà malliglugo. 6. Tauna Gudiſun-

(1) Kiſſænnik.
(2) Illivſinut attorniarſinnaraſe, adlænnuttôg attorniáritſe.

ékallóarame, usſorsitsautiginiangikà Gud
arsigallugo; 7. Ingminigle nikanarsa
pok kivgartun-élerdlune, innûinarlo arsig
ilerà; 8. Innûinartudlo illigallóarame
ingme isumaginane, nalêinartok tokomu
illomudle tokomut kersungme sennerut
lingme aglæt. 9. Tajmäitomik Gudi
nalegaunérsoangortikà, attekartidlugol
adlænnit tamannit angnermik; 10. Jesu
sim akkáne sêrkut tamarmik akoïmirsarne
kaissameta nalengnermik, killangmiursuc
lo, nunamiursudlo, nunam attánêtudlo (3
11. Okædlo tamarmik nællunæissapu
Jesuse-Kristusimik nalegâursomik, Gud
Atátak nalengnarsikudlugo. 12. Tajmä
tomik, assarsaka! nalektuï'narallóarause
nejorángavsilo mánakudlo assiartidlung
aglæt, annautiksarse piniarkiksarsiuk mia
nersordlusilo ôligluſilo (4). 13. Gude ta
mersa pilersârtitsirsômet illivsinut, pinia
titsirsôudlunilo illuarirsaminik. 14. Nung
udlugit okallorolugase nekkimanasilo pi
sauæse. 15. Pitlarnêikudluse illuarkudlu
silo, Gudimut kittôrnarikudluse arksoa
nêitsose erkardleen okauzereetsut mumik
simarsudlo (5) akkornèjnne; taukonán
kau

(3) Engelidlo innuïdlo umarsut tokungarsudlo agla
tamakerdlutik Jesuse naleissauæt.
(4) Att. Ef. K. 6. v. 5.
(5) Innuïn ajortorojurksoït.

umakotâvoſe nennerõutitut nuname (6). 6. Okauzek umanartok (7) nalengniarauk, tamanna Kriſtuſim udloane (8) nertigiomarpara, ſakkilukſinnanginama (9) nialukſinnanginamalo. 17. Umnile auga pïrſãuſſapet operſúſivſe tunnirſutánut vgartoutánudlo (10); tipeitſuſſegallóarpnga, tamàuſe merſa tipeitſukatigalluſe. 8. Tamannale illipſiſõg tipeitſutigiſiuk, peitſukatigallungalo. 19. IſumakarpongaNalekkame Jeſuſime (11), ipſarugo Tioteuſe audlartitſuglugo illivſinut, uangaõg tupedlerkudlunga kannong-éſuſivſinik ıſſarallóaruma. 20. Iſumakatigilluakangıama adlamik, tãurſomatut iſumagikſoık illivſinut. 21. Tamarmik nangmiætik iſumagiginnaramikit, Kriſtuſib pee umaginagit. 22. Iliſimauarſile merſa rſigãugallóartok; ſôrdlomè ernerum ngune (pirſarà), tajma kivgakatigigánga vangeliummut. 23. Tajmãitomik tauna udlartinaſuaromalerallóarpara, miſſilikârd-

(6) Att. Matt. K. 5. v. 14. Ef. K. 5. v. 8.

(7) Pidluarnartok.

(8) Att. K. 1. v. 6.

(9) Att. Gal. K. 2. v. 2.

(10) Tokotãuſſegallóarumaloneet pivdluſe, operſarniaravſe Gudimut.

(11) Nalekkab Jeſuſib pekkorſipet.

kârdlunga kannong-illiomarneránga (12
24. Nálegarle tettigikâra, nangminektõ
uanga ornigomartugalluvse kakugo. 2
Illuarárale audlarkudlugo illivsinut Ep
froditusе, mersa kattængutiga (13) pinia
katigalo akkerartorkatigalo (14), illipsi
Aposteligârse, uangalo angæjokârára e
kasugángama. 26. Tamàuse erinigáng
ase isumâlugallusilo, tussaumagausine nap
parsimarsok. 27. Illomummè napp
rallóartok tokongajeglune; Gudible n
kigà (15), taunalo uangalo nákallunu
allieisutiga illeksakarkonnago. 28. Ta
mãitomik audlartinasuarmigiga, tipeitsu
kudluse ama tekkogusiuk, uangalo all
eisussǽrungnarkudlunga. 29. Illeksin
arsiuk tâva Nalekkame tipeitsungârdluse
tajmãitudlo attarkirsarisigit. 30. Kristu
sib piniarkorsèj pivdlugit toko ungesig
ingikalloarà, innune nauviæginginamiu
pingitsaka illivsinit kivgartornermik n
maksiniaruglugit (16).

KA

(12) Ipperaromarnerángaloneet tokotitsomarneráng
loneet.
(13) Operkatiga.
(14) Opingitsunnut akkerartoriakãránget.
(15) Kaitsorsardlugo.
(16) Illipse kivtartorbigineng ajorausinga, simnerdl
silusaag kivgartorbigánga.

KAP. 3.

nnerſorkoêj ajokærſornerdluktunnut mallikſinnarkudlunile piêj, killangmut kajumikſardlugit.

matõg kattængutika! tipeitſugitſe Nakame. Aglekkaka illivſinut utertaravtamanna pirſarioſugingikallóarpara, ipſe nekkimêitikudluſe. 2. Kemmit mianeriſigit, ajokærſoïnerdluktut mianeriſigit, auikſarkorſirſut (2) mianeriſigit. Uagudle kippivniliovogut, merſa Gumut nalektogut annerſáme, nerſordluo Kriſtuſe-Jeſuſime, uïnik tettiginago 4. Nauk tettigirſekſakarallóariongõg uïnivkun aglæt. Uïningme tettigirſakartugirſokarallóarpet, pekkangâriga uanga (4). 5. Udlun arbangæt-pingnænne kippivnilerſimavonga, Iſraëlim kardleránga, Benjamin næggovigâra, præerinnin Ebræeriovonga, Fariſærionga (nalengnermik) inneiziſinnut. 6. ungerſordlunga operkatigeet mallerſutallóarika, inneiziſit merſa illuautigalgit arkſoarnangitſonga. 7. Uamnudle orallóartut innardlugiſerika Kriſtuſe pivd-

1) Ajokærſóïrſut angutãuſerſut piomatõudlo.
2) Jõdiſut kippivnekarkorſirſut, opertut tajma arkſoardlerſiniarſinnardlugit.
3) Att. Rom. K. 2. v. 28. 29.
4) Att. 2 Kor. K. 11. v. 18-22. Gal. K. 1. v. 13. 14.

pivdlugo. 8. Illomummè innardlugâk
tamâsa, illuarkânget Kristuse Jesuse Na
legara ilirsarallugo, tauna pivdlugo tamar
nik makaïrsirsonga, tamâsalo piungitsugâk
Kristuse piginiaruglugo. 9. Tâursom
nêtsomaudlungalo, inneizisinnit illuautil
sarsiniarnanga, opernermidle Kristusimu
tamersa Gudim illuartitsinerà opernermi
10. Ilisarisuglugo tauna umarîsiædlo pil
kûnarsûsia, nagliungnereesalo illangersu
siæt, tokorsûsia aglæt arsigilerallóardlug
(5); 11. Tokorsut makkidluarbiksænn
piginnâungorkudlunga. 12. Sulle pis
mangikallóarpara, sullilo namaksingilang
piniarsinnarparale anguniaruglugo, angu
manga Kristuse-Jesusib. 13. Kattængu
tika! ima isumangilanga, nangminek angu
merigiga; 14. Atauzerle (piniarpar
tamersa: Tunnumnêtut (6) isumakærpak
siunevnêtut (7) issængniardlugit kiglikbil
sak orningniarpara, erdlingnartok (pi
maudlugo), tamattomunga Gude pikang
kâkorsigallóarmet Kristuse-Jesusime. 1
Tajmâitomik nungudluta uagut namaksi
allóartogut (8) tajma isumakarta; suna
pivdlugo adlamik isumakarallóaruse, t
mar

(5) Att. Rom. K. 6. v. 3-11. K. 8. v. 17.
(6) Nunab pee.
(7) Killab pee siunikśaku.
(8) Ilisimangârtogut.

ınnatõg Gudib nevſoïaiſſauà illivſinut (9). 5. Sumudle aglæt piſimagallóaruta, ajorſun atauzek attuarniartigo, atauzimik makardluta. 17. Tamàuſe kattængua mallingniarſinga, uavtitudlo innuniut taguſarniarſigit (10). 18. Amerdgallóarmeta (adlamik) innuſekartut (11), ıko taïrſartarallóarika illivſinut, amatõg ængarma taïſſégiaka, Kriſtuſib kikiekſimarſuſiæt kingarſortèjnik (12). 19. ıuko aſſerornermik (13) naggatekaroırput, nærſætik gudigirſarallugidlo (14) ngugirſekſaralloætik makkitatigirſarángıikit, nunab peenik piniarſinnartut. 20. ivikbikſarpudle killangmēpok, tekpàugatõg illimagârput Annaurſirſok Jeſuſe iſtuſe Nalegarput. 21. Timmerojungoput tāurſoma adlangortitſomarpà, timirſoaminun arſigitidlugo, pirſāunermik gāurſomik tamannut.

KAP. 4.

geekoèj ſorāiſſærdlutik, tipeitſugluarkudlugidlo a. junginiarkudlugidlo erkikſikudlugidlo. v. 1-9.

Tukor-

(9) Tamattominga ſukuïautſomarpáſe.
(10) Mallingniarmivdlugittõg.
(11) Innardluktomik.
(12) Att. 1 Kor. K. 1. v. 18. 23. Gal. K. 6. v. 12.
(13) Pertlúrkſoarmik.
(14) Neïriauætlāit imerpallajuktudlo pièj.

Tukortômeta nerſorpèj. v. 10-20. Aglekka
makko nâniarpèj. v. 21-23.

Tajmāitomik aſſarſangoaka, ungagirſan
oakalo kattængutika! tipeitſutigalluſi
pinnerſautigángavſe (1), tajmaëſinnari
Nalekkame, aſſanartun okkorſi-à!
Evodialo Syntykilo (2) okauniarpækk
atauzimik iſumakarkudlugik Nalekkan
3. Iblittôg ikiortigilluara (3) innéniarpag
arnæng ivko ikiorniarkik igdlerſorkati
ángavkik Evangeliume pivdlugo, Klemer
illegallugo adlættôg piniârkatingoaka, a
keet aglekſimaput umanartum aglegèj
(4). 4. Tipeitſuktuï naritſe Nalekkam
ámalo okaupauſe: Tipeitſugitſe. 5.
nukſiarnerſúſerſe nællunærle innungn
tamannut. Nálegak kannikàu (5).
Iſumàlukennaſe, nungudlugidle ſum
piomarſarángauſe Gudimut nællunærniar
ſe tukſiardluſilo kenudluſilo kyzegomau
luſilo. 7. Erkikſinerublo Gudimit pirſu
iliſimakſāungikalloab, umætiſilo erkarſa
tiſilo ſernigiſſauèj Jeſuſe-Kriſtuſikut.

Ké

(1) Att. K. 2. v. 16.
(2) Arnæk opertuk Filippimiurſuk.
(3) Pelleſiúnek pinerpâ.
(4) Att. Luk. K. 10. v. 20.
(5) Nællungiláſe tāurſoma, tajmāitomik mianerſ
niaritſe ajunginiarſinnardluſe tekkóane.

êſa, kattængutika! Seglõungitſut iller-
rikſudlo, illuartudlo iblernartudlo, aſſa-
rtudlo uſſornartudlo nungudlugit, kur-
gunarallóarpedloneet nerſornarallóar-
dloneet, tamakko nællunærſortuarſigit.
Ilirſæſe illuarirſæſilo tuſſækkæſilo tek-
rſæſilo uamnit attuarſigit; Gudiblo ſaj-
arſum illegiſſauáſe. 10. Tipeitſungâr-
ungale Nalekkame, kêſa tâva iſumagig-
nairſerauſinga, nauglo iſumagigallóariv-
ga, perſakotikſakardluſile (6). 11. Ajor-
nermit tajma okauzekangikallóarponga,
ngudlunga kikunnētarángamaloneet na-
kſineng ilinavko. 12. Pekkavsângi-
k ſungiuſimauara, pekkangârnerlo ſungi-
laratõg, tamannik tamannilo ſungiur-
nga, karſillârnermiglo, kângnermiglo,
kkangârnermiglo ajorſarnermiglo. 13.
mannik piginnâvonga Kriſtuſime pir-
titſirſimne (7). 14. Illuamigle pioſe,
rſartonga iſumagilerauſinga. 15. Ok-
ſile Filippimiut! nangminektõg iliſi-
vioſe, Evangeliummik okallulerkârama,
ſedoniamin audlarama, illegeen adlæt
oarbigingikánga tunnirſutit piſſiædlo
artordlugit, illipſe kiſſivſe (augoarbig-
auſinga).

6) Pajungilauſinga.
7) Kriſtuſe pikkutſautigallugo.

àuſinga). 16. Teſſalonikamêtidlunga
læt kapſeennik nekſiubigángauſinga in
tigirſekſamnik namaktunnik. 17. Tunn
ſutikſarſiornangalo pionga, pekkangârb
ſakarkudluſile tajma pigallóarponga
18. Namakſigallóarkâungale pekkangâ
lungalo. Amerdlanârtut nekſiurſæſe pi
Epafrodituſimit; tipigikſâutikſak tame
(9), tunnirſudlo tekkyominartok nuenn
ſorlo Gudime. 19. Gudimale tunni
romarpáſe ajorſarungnærſidluſe, pimi
uſſornartórſoarnit Kriſtuſe - Jeſuſime
20. Guderpudle Atátarpudlo nalengn
ſile iſukangitſórſoarmut! Amen!
Illuartut (11) Kriſtuſe - Jeſuſime nungud
tik innudluarlit. 22. Kattængutig
uamnêtut innudluarkoáſe; illuartut
marmik innudluarkoáſe, Kejſerible ig
katèj pivſârput. 23. Nalekkavta Jeſ
Kriſtuſib ſajmaunerminik illegiliſe nu
udluſe! Amen.

Filippimiunnut aglekſimarſut Rom
Epafroditusib nekſarèj.

Pa

(8) Att. 2 Kor. K. 9. v. 6. 12.
(9) Namakſirſutikſak.
(10) Jeſuſe tunnarallugo.
(11) Opertut.

Paulusim Aglegèj Kolossamiunnut.

KAP. I.

lossamiut pidluarkoèj ajungitsusiædlo kujarsutigà Paulusib. v. 1 - 8. Tuksiunièj Gudimut ajungitsartorsinnarkudlugit. v. 9 - 14. Kristusimik sajmautitsirsomik okallukpok tãursomungalo sajmautuïnarkoèj. v. 15 - 29.

auluse Jesusib Kristusim Apostelia, Gu-
pekkorsánik, kattængudlo Timoteuse
. 2. Kolossamiunnut illuartunnut oper-
nnudlo kattængutigeennut Kristusimõ-
nnut: Gudib Atátavta Nalekkablo
usib Kristusib sajmaulise erkiksisidlusilo!
Gudimut Nalekkavtalo Jesusib Kristusim
átánut kujavogut, nungudluta tuksia-
gavta pivdluse. 4. Opersúserse Jesuse-
istusimut assennirsúsersilo illuartunnut
nannut tussaumagavtigo. 5. Siunik-
se killangme nerigugirsarse (2) pivdlugo,
saumarsarse Evangeliumim okauziánit

 oper-

1) Aglekpuk.
2) Pidluarnartok.

opernartomit, 6. Tamanna (3) illivſir
pimet, ſôrdlotôg ſillárſoarmiunnut tam
nut; kibligurſivdlunilo illivſiniſôg ivr
minga Gudib ſajmaurſineránik tuſſaler
rauſe aglæt, illomudlo miſſigilerdlu
7. Tajmatôg iliſikáſe Epafraſib kivga
tingoavta aſſarſavta, Kriſtuſimut kivgâ
luartub pivdluſe. 8. Tâurſomatôg ok
niátigut aſſennirſuſivſinik Annerſâme.
Tajmâitomiktôg uagut tuſſalerkâra
tamattominga, tukſiutuï narpauſe ken
lutalo (4), miſſigirſôrſoangorkudluſe p
korſánik, iliſimangârtikudluſe ſiuneka
ârtikudluſilo Annerſâb peenik. 10. S
kiüarkikſinnāungorkudluſe Nalekkan
illuariginnardluſe, ajungitſulliarſinna
luſilo iliſimaïartordluſilo Gudimik.
Tâurſoma pirſauneránut uſſornakerſor
tamátigut nekkurſektiſimauſe, illelârſ
narkudluſe erinitſengikudluſilo tuped
ſinnāungordluſe. 12. Atátarlo kujaudlu
piginnāungorſarmátigut, illuartut king
nurſikatigikudlugit nennerôumik (5).
Tâurſoma annaukátigut târtub pirſ
neránit (6), nuktertidlutalo ernerme aſ
ſa

(3) Okauzek.
(4) Gudimut.
(5) Okauziminik illuarſarátigut opertut pidlua
tigikudlugit.
(6) Att. Apoſt. Sull. K. 26. v. 18.

ne nalegaviánut. 14. Tãursománe (7) naursutekarpogut, aungne koïmago, rtivut isumakærsimalerkudlugit. 15. rsa Gudib tekkuksãungitsum arsingà, iursok sõut tamása pingortinagit. 16. ursomanga nellinginæt tamarmik ping-itãuput killangmẽtudlo nunamẽtudlo, tsudlo ersingitsudlo, ivksiavirksoarmiud-8), attarkirsársoïdlo, nalegãuneridlo, ársoïdlo, nellinginæt tamarmik ping-isimaput tãursomanga tãursomungalo 17. Tamardluï narmiglo pingikad-neta tauna étok, tamásalo pâridluarpèj. Taunatõg niakorà timmib, tersa illegeet ; tauna aularkautâvok, siurdliudlune orsunnit, nalegãukudlune tamannut. (11). Illuarángago (Atátab) tamardluï nar-(12) pekkangârnerært tãursománẽler-lugo. 20. Tãursomunga tamása nu-nẽtudlo killangmẽtudlo nelleritit so-udlugit tamattomóna (13), auánik sen-garsome erkiksisitsigame tamattomóna (14).

7) Gudim erneráne.
8) Kongit.
9) Att. Rom. K. 11. v. 36.
10) Att. Ef. K. 1. v. 22.
11) Att. 1 Kor. K. 15. v. 20. Rom. K. 8. v. 29.
12) Gudib peefa.
13) Gudiursusiágut.

(14). 21. Illipſiſög ardlágut tekkorna
tãurſoſe (15) kingarſortõurſoſilo iſumau
nit ajortulliardluſe (16); 22. Mâna tâ
nelleritiſimauáſe timmime uïniglub toko
nik, illuartungortikudluſe arkſoarnē
ſungortikudluſilo pitlarnēitſungortikudl
ſilo kênaminut. 23. Operdluartuï nar
lóaruſe aulæjængerſiſimaudluſe ſorârna
værdluſilo, aulæjængerbigiginnaruſiug
Evangeliumib nerigugikorſà, tuſſægar
ivna okautigirſak pingortitænnut (17)
mannut killam attánētunnut; uanga
Pauluſe kivgaránga tamattoma (18). 2
Mâna tipeitſukponga nagliukángama piv
luſe (19), nagliungneridlo ſulle pirſariaka
tut uïnimne namakſiniarpaka Kriſtuſe piv
lugo, timmánut, tamerſa illegeennut, att
ruglunga. 25. Taukoa kivgarilerpán
Gudib pekkorſánik, uamnut merſa pe
korſimet, okautigidluarkudlugit Gudi
okauzee illivſinut. 26. Nællunartun iv
iſuanit tuglereennudlo angigirſãugallo
mánakudle nællunéjarſimalerſut innuvt

(14) Att. Rom. K. 5. v. 10. 2 Kor. K. 5. v. 18.
Ef. K. 1. v. 10. K. 2. v. 16.
(15) Att. Ef. K. 2. v. 22.
(16) Att. Rom. K. 8. v. 7.
(17) Att. Mark. K. 16. v. 15.
(18) Evangeliumib.
(19) Nællurſoſe ajokærſoradlaravſe.

t illuartunnut. 27. Tauko Gudib nælnéjarbigiomamagit ussornarsúsime tattoma nællunarallóartum angirsusiánik llursunne (20), tamersa Kristusimik illivētomik, nerigugirsamik ussornakersok (21). 28. Tamanna okautigârput, nuït tamása okauniardlugit, ajokærsordlugidlo innuït tamása ilisimanartunnik nannik, innuït nungudlugit namaksiaruglugit Kristuse-Jesusime. 29. Tattomunga piniariongatõg illomôrdga, illuvkut pikkunalersok (22) pikkutigallugo.

KAP. 2.

nersorkoèj ajokærsornerdluktunnut, Kristuse kemengnauværdlugo.

ællyungnærkoausile, kannong-aktigomik erdlokirsutigigivse, Laodiseamiud-, nungudlugidlo tautumnik tekngisēinartut. 2. Umatèjt tupedlersarkarkudlugit, assanermiglo illegeekkudgit, ilisimadluangâlerkudlugidlo nek-

20) Act. Ef. K. 1. v. 9. K. 3. v. 9. Rom. K. 9. v. 23. K. 16. v. 26.

21) Imēipok: Kristusim ajokærsutâ piara, nerigukomase pidluarnartórsoarnik.

22) Gudim Annersâ.

kimanatik, nællunartok Gudimit, Atát
midlo Kriſtuſimidlo, pirſok nællyung
nærdlugo. 3. Tamanna iliſimanartolirk
ſõudlunilo nællyungnærſautilirkſõmet.
Tajmale okauzekarponga, okallukik
ſûrſártunnut ſeglokittægãukonnaſe.
Naugle timmivkut nejungikivſe, iſumav
kut nejorpauſe, tipeitſuglungalo mallug
ángavſe, illuartomik pirſartartoſe, operner
miglo Kriſtuſimit ſorârnauværſoſe.
Nálegak Kriſtuſe Jeſuſe tâva piſſiarángau
ſiuk, innuniaritſe tãurſománe (1);
Næggovilerſimaudluſe illiorarſimaudluſil
tãurſománe opernerlo aulæjængerbigallu
ſiuk, ſôrdlo ajokærſornekartoſe, kyzeng
ârdluſilo pigiſiuk. 8. Mianerſorniaritſe
pejarnekarkonnaſe iliſimaïomatõunnut ſeg
lokittãirſunnudlo piungitſunnik innuïnæ
iſumèjnnik, ſillamiun ajokærſutæta aularkau
tèjnik (2), Kriſtuſilo nalengnago. 9. Gu
diurſúſekangârnek tãurſománêdluïnaler
met timmágut (3). 10. Tãurſomangatõ
pekkangâlerioſe, niakorángarſuk nalegau
nérit pirſárſoïdlo tamarmik (4). 11. Tãur
ſomániſõg kippivnilerſimavioſe kippivner
mil

(1) Kriſtuſim ajokærſutâ illuarángauſiuk, naleng
niarſiuk innudluardluſe.
(2) Att. Gal. K. 4. v. 3.
(3) Illomut Gudiudluï narmet tauna.
(4) Att. Ef. K. 1. v. 21.

k arkſeinnik pirſarſimangitſomik, ajor-
timmà uïnikun-étok pejarauſiuk kippiv-
rmik Kriſtuſib pekkorſánik (5). 12. Illi-
rmut perôrſimakatigángauſiuk koïrſu-
k, taunalo illegallugo makkiſimavoſe
, Gude operbigileraufiuk pirſaunerminik
na tokorſunnit makkitikà. 13. Illipſi-
g nalenginerniglo uïnivſilo kippivne-
ngitſuſiánik tokungarſoſe, umartikáſe
na illegallugo, ajortulliækkæſe tamáſa
makærdlugit. 14. Aglekkædlo pivd-
a illerkorſorkorſirſut, uavtinik arkſo-
llerſut, attorungnærſidlugidlo pejarèj,
ningarſomut kikiektoramigit (8). 15.
legaveedlo pirſárſoïdlo ſekkoærej (9)
komerſidluardlugidlo (10), ajugãurſotut
ilarutinamigit tãurſomóna (11). 16.
jmãitomik arkſoariakaiſſengikallóarpo-
nekkikſarlo imikſarlo pivdlugik, ned-
udlo kaumætidlo tikikãit, Sabbátidlo

5) Att. Rom. K. 2. v. 29. K. 6. v. 6. Ef. K. 2. v. 11. K. 4. v. 22.
6) Att. Rom. K. 6. v. 4.
7) Kriſtuſe.
8) Kriſtuſib tokoánik ſenningarſome nungutinamigit.
9) Annærſápiluït uavtinut nalegãuniartut ajulerſikèj.
0) Mittautigikudlugit.
1) Kriſtuſikut.

pivdlugit (12). 17. Tamakko tarãinãupu
tikitsukſamut, timmædle Kriſtuſib pigà. 1
Seglokittartikennaſe manigoukajuktomu
Engeliſudlo ajungitſûrſártomut, tajmãi
tok tekkungitſaminik iliſimaïomarſaráng
et (13), maungẽinak pugvakſimaudlun
iſumaminik uïnikpadlãmik (14). 19. Aula
jængiungiſimædlo niakok, merſa tãurſo
manga timme illuïtſok, naugurſænnik nu
kinginniglo nukekardlunilo kattilerſimag
alloak, agdliartutlãrau Gudib pekkorſã
nik (15). 20. Kriſtuſile illegallugo ſilla
miun ajokærſutæta aularkautèjnut tokog
allóaruſe (16), ſaagme ſillamiunne innut
ſutut attorpiſigit illerkut imãitut: 21
Aktoriaràunago, ógiaràunago, tigurſaràu
nago (17). 22. Tamakko tamarmik aſſerorna
kàut, attornerdlugángætik innuïnæn in
neizirſigallugit ajokærſoïrſigallugidlo (18
23

(12) Att. Rom. K. 14. v. 2-6. Gal. K. 4. v. 9. 10.

(13) Mianerſoritſe innungnut pekkoſerſõunnut aſſero
konnaſe iblernartûrſárángeta Engeliopadlârdlutig
luſaag, iliſimarſûrſârdlutiglo miſſiginauviængitſ
minik.

(14) Aſſerorſimarſomik (Rom. K. 8. v. 7. 8.)

(15) Att. Ef. K. 4. v. 15. 16.

(16) Att. Rom. K. 7. v. 4. Gal. K. 2. v. 19. K. 4. v. 3. 5

(17) Aglerkorſirſut tajma okauzekararàut nællurſõ
ſõudlutik.

(18) Att. Gal. K. 5. v. 4.

3. Tajmãitut nauglo iliſimarſûrſáralló-
aràut; iſumamingnik nalengniáramik
anigõudlutiglo, timmitiglo iblerunnagit,
rdlo iſumagingikèjt karſillârtitſoman-
git.

KAP. 3.

llangmētut piniangârkoèj, nunamētut piniavſârnagit. v. 1-11. Aſſennigluarkoèj Kriſtuſiblo okauzee nalekſinnarkoèj. v. 12-17. Nulliareedlo kittornædlo angæjokãidlo kivgædlo kannong-éſſerfut ajokærſorpèj. v. 18-25.

ajmãitomik Kriſtuſe makkiſimakatig-
uſiuk (1), pauanētut (2) piniarſigit,
riſtuſe tekpauanēmet Gudib tellerpiæt
ngáne ivkſiarſok. 2. Pauanētut piniat-
ſigit, nunamētut pinagit (3). 3. Toko-
nagauſe (4), innunerſilo (5) Kriſtuſe illeg-
ugo irſertorſimavok Gudime (6). 4.
riſtuſe innurſuterput ſarkomerpet, illip-
õg ſarkomerkatigiomariarſe pinnerſór-
udluſe (7). 5. Tajmãitomik auætiſe

nu-

(1) Att. Rom. K. 6. v. 5.
(2) Killangmētut.
(3) Iſumagivſãiſſengilæſe.
(4) Kap. 2. v. 11. 12.
(5) Pidluarbikſarſe.
(6) Att. 2 Kor. K. 5. v. 7
(7) Att. Fiſip. K. 3. v. 20. 21.

nunamĕtut tokoniarsigit, imāitut: Ar-
nàunekarnek (8), majungnartulliarnek
kajumingnerdlungnek, piomanerdlung-
nek pileritovætlârnerlo, Gudipilungnu-
mersa nalengnek; 6. Tajmāitut pivdlugi
opingitsut Gudib ningautarángagit. 7
Tamakko illipsisŏg attoriæse ardlâgut
taukonánĕtidluse (9). 8. Mánale illipsisŏg
sorâruſigit makko tamása: ningengnek
kamangnek, ajortulliarnek, mitengnek
okauzerdlungnek kanivsinit. 9. Seglur-
sarâunase illavsinut; innutokak illerkoeelo
ipperarausigit; 10. Innutârlo attigausiuk
nutângolersok iliſimanermut, pingortitsir-
sime arsingánut (10). 11. Tamattominga
nellingināugallóarput Grækeridlo Jödidlo
kippivniglidlo kippivnekangitsudlo, Bar-
baridlo Skytidlo (11), kivgædlo kivgāung-
itsudlo; Kristusile tamársoarne tamársŏvok
(12). 12. Tajmāitomik Gudib kennigèj
sut illuartutut assanartutudlo attuarniarsigi
nákiningnek illungersuïnak, isumaging-
nerlo, kannilârnerlo, piüĕinerlo, kama-
juïner-

(8) Auætise attornauværsigit arnâunekarnermut. (Att. Efes. K. 5. v. 3-5.)
(9) Opingitsunnĕtidluse tajmāitunnik illerkokarallóartose.
(10) Att. Efes. K. 4. v. 22-26. 29. 31.
(11) Nællursuïnæt.
(12) Kristuse tamarmik tunnarirsariakarpæt.

ïnerlo. 13. Illæse koïegallugit, illivsiudlo sajmaukattāuniardluse, ardlarse unerdlutiksakarallóarune aiparminut, sôrdlo riſtusib sajmaukigáse, tajmatôg illipse lliorniaritse). 14. Tamakkonangale tannit angnerrursomik assenningnek ttuarsiuk), tamanna illuæt tamarmik kasimarsutigángarsuk (13). 15. Erkiksinarrlo Gudimit pirsok nalegāuginnarle nativsine, tamattomungatôg kákosimaose atauzek timmigikudlusiuk, innuksiarerdlusilo pisitse. 16. Kristusim okauzee nilingârsigit illivsine ilisimanartunnik mannik; ajokærsorkatigeegluse erkasitāudlusilo tuksiautinnik kyzersutinniglo inálingnik, ivngerutinniglo Annersáb eenik, tussarnersunnik umativsigut tukrdluse Nalekkamut. 17. Tamásalo pirrtækkæse, okallugángausiloneet, sullirrángausiloneet, nungudlugit pirsartargit Nalekkab Jesusim akkáne, kujaudluo Gudimut Atátamudlo tāursominga. 3. Uviglin okkorse! Uvise nalekſigit Nakkame, tajma illuarmet. 19. Nulliaglin kkorse! Nulliæse assaniarſigit, keningannasilo taukonunga. 20. Merdlertun kkorse! Angæjokáëse tamannik nalekgit; Nalekkab tamanna illuarángago. 21.

Ang-

13) Act. K. 2. v. 2.

Angæjokâin okkorse! kittôrnæse ninge
sâisengilæse, annusingorkonnagit. 2
Kivgæn okkorse! Nalekkæse nunamêt
tamannik nalekfigit; kivgâursârnerm
pirsaràunase illuariomaisengisugalluse i
nuïnarnut, umativsigudle illomôrdlu
(pisitse) Gude nalengniaruglugo. 23. T
másalo pirsartækkæse, umativsinit (14) p
niaromarpæse, sôrdlo Nalekkamut i
nûngitsunnudlo. 24. Iliisimaudluse, kin
ôrnurseksamik akkinnetsomaráse Nalekk
(15); Nálegak Kristuse kivgartorbigánga
siuk. 25. Illuêitsulliartorle pinekaroma
pok illuêitsullirsæne nâpartordlugit; i
nungniglo nellinginarsiorarâu tauna (16).

KAP. 4.

Nalekkæt okaukiksarpèj. v. 1. Tuksiartuarkoèj illeg
missiksorkudlugidlo. v. 2-6. Tykikusib Onesim
siblo unnipkautigiomarægne unnerpok. v. 7
Aglekkæne makko nâniarpêj. v. 10-18.

Nalekkæn okkorse! Kivgæse namakt
mik illuartomiglo pirsarsigit, illipsis
nálegakarmigause killangme, nællungila
2. Kassunase tuksiartaritse, tamattomung
lo pigârniaritse kyzekajugluslo. 3. Uagu

(14) Illomôrdluse.
(15) Att. Efes. K. 6. v. 8.
(16) Nálegak.

ög pivdluta tukſiurſiſitſe. Gudim okallukinnäungortikudluta okauzimik, Kriſtuſib ællunartoa okautigikudlugo, tamænna ivdlugo kelerſugâvonga aglæt. 4. Oauzikſaralloamnik nællunærdluarkudinga (1). 5. Iliſimarſutut (2) innukatigigit aſſimiut (3), attordluarniardlugidlo dlut. 6. Tuſſarnerſunnik okauzekarnnaritſe, tarajorſimarſunnigluſaag (4), ungudlugit akkiniutikſauſinik ſiunekarudluſe. 7. Uanga kannong-eſúſimnik nnipkäudluaromarpáſe Tykikuſib katengutivta aſſanartub, kivgäudluartublo vgakativta Nalekkame. 8. Tamanna vdlugo audlartipara illivſinut, miſſiligiarrkudluſe kannong-étoſe, umatiſilo tupedrſarkudlugit. 9. Illegallugo opernartok ſanartorlo kattængut Oneſimuſe erkardvſe illæt; taukoa unnipkautſomarpáſe nnong-étunnik tamannik máne. 10. riſtarkuſib kelerſorſimakatima innudlukoáſe, Markuſiblo, Barnabaſim igdloæt, una pivdlugo innénekarallóartoſe; orkallóarpaſe, illekſiniarſiuk. 11. Jeſuſiblo ſtuſimik attiglub; kippivniglin (5) illèjſa.

Tau-

(1) Att. Eſeſ. K. 6. v. 18-20.
(2) Mianerſordluſe.
(3) Kriſtumiungitſut.
(4) Att. Matt. K. 5. v. 13. Mark. K. 9. v. 50.
(5) Jödin.

Taukoïnæt piniarkatigâka Gudib nale
viæn (illekſèjnik), taukolo tupedlerſauti
âka. 12. Innudluarkoáſe Epafraſib, e
kardlivſe illæt, Kriſtuſib kivgæt, tukſi
rajukpok tauna pivdluſe namakſirſutu
éſinnarkudluſe, Gudiblo pekkorſèj tamá
pingârkudluſigit. 13. Taunamè unnerſi
tigâra, illomôrtomik iſumagidluará
Laodiſæamiudlo, Hierapoliſimiudlo. 1
Lukaſib kaitſorſáïrſub aſſanartub innudl
arkoáſe, Demaſiblo. 15. Kattængutige
Laodiſæamētut innudluarlit, Nymfaſil
operkatigeedlo iglokatèj. 16. Aglekkæd
makko attuarkáruſrgit illipſe, Laodiſæam
unnuttōg operkatigeennut attuartinia
migiſigit; illipſiſōg Laodiſæamit pirſut a
tuarniarkudluſigit. 17. Arkippuſilo oka
bigiſiuk: Piniægekſet Nalekkab pekkor
piniarkikſariuk namakſiniardlugo. 18. I
nudluarkorſiongatōg nangminek agle
lunga uanga Pauluſe. Kelerſorſimarſon
iſumaginiarſinga. Sajmaunekarſinnarit
tòk! Amen.

Koloſſamiunnut makko aglekſimarſ
Rommit, Tykikuſib Oneſimuſiblo
nekſarikit.

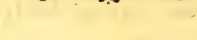

Pau

Paulusim Aglegèj Siurdleet

Tessalonikamiunnut.

KAP. I.

Salonikamiut sajmaukudlugidlo Gudimut kujarsutigallugidlo ajunginerarpèj Paulusib.

Uluse Silvanusilo Timoteusilo (1) opergeennut Tessalonikamiunnut Gudime tame Nalekkamilo Jesuse-Kristusime Gudim Atátavta Nalekkablo Jesu-Kristusib sajmaulise erkikssidlusilo! Nungudlugit Gudimut kujarsutigâuse âuse, erkajniardluse tuksiarángavta; Isumagituï nardlugit piniækkæse opermit, pirsartækkæsilo assanermit, forâsúserfilo Nalegarput Jesuse Kristuse tunginnarausiuk, Gudimut Atátavtinudlo (3).

) Aglekput.

) Imêipok: Gudim opertitèjnut.

(3). 4. Iliſimagallóaravta kennerſima
ſúſivſinik kattængutigeen-à Gudim aſſa
ſèj! 5. Evangeliumivta tikimaſe okauzē
nāungitſomik, pikkunarnermigle, Anne
ſáblo illuartub tunnirſutánik, nekkimēiti
ſingârnermiglo; ſôrdlotōg iliſimoauſig
kannong-ékallóartogut akkunevſine, illip
pivdluſe. 6. Uagudlo Nalegarpudlo ma
likallóarivſigut, nagliungârtoſe okauz
nalekauſiuk tipeitſungnermik Annerſán
illuartomit pirſomik. 7. Malligekſang
lerdluſe tâva opertunnut tamannut Ma
doniamiunnudlo Akajamiunnudlo.
Illivſinit Nalekkam okauzia taſſaumadlu
lermarſuk Maſedoniamilo Akajamilo, op
ſúſerſilo Gudimut tamatigut okautigíne
riok aglæt, tajmāitomik okautigirſariaka
ilarput. 9. Nangminek taukoa uav
nut okautigirſarmaſe, kannong-aktigir
mik nalekivſigut, kannorlo Gudimut
toſe tunnudlugit Gudipiluït, nalegomat
lugo umarſok Gudiudluak. 10. Ni
nálo nerigugallugo killangmit, tokorſu
nit makkitikà, Jeſuſe piara, Annaurſirſer
ningamit piomartomit.

KA

(3) Gudim atátavta tekkoáne illomôrdluſe.

KAP. 2.

kornejnĕtidlune kannong-illiortum unnerpok. v. 1-12. Gudimut ama kujarſutigèj, nerſordlugidlo ornigukpèj. v. 13-20.

Jangminerle iliſimagallóarpoſe kattængivut! illivſinĕlukſinnangitſogut. 2. mnilo nagliukàrallóartogut mittegãudtalo Filippime, tamerſa nællungilarſe, jmĕitok erkſiungitſogut Guderput tetgallugo, Evangeliume Gudimik okaugiomaudlugo illivſinut akkerartugãudta aglæt. 3. Okaukikſarallóaravſe tamarata illuĕinatalo pekkoſerſõunatalo; 4. udible miſſilikàrdluta okallukomátigudſaag Evangeliummik, tajma okallukgut, innûïnarnut illuariniarata Gudiudle umatinnik miſſiliktartomut (1). 5. anigouniartutun okauzekangiſĕinaravta, ſimoauſigut, piomatôrpadlængitſogutg; Gudib nællungilátigut. 6. Nalekkotôngoguttõg innungnut, illivſinudloneet, lænnudloneet; nauglo Kriſtuſim audlarèjſut pikſakarbigiginnãugallóarivſe. 7. ianerſordluſile nejorivſe, ſôrdlo arnab miktitſirſub kittôrnæne paukirſarèj. 8. Taja aktikſomik aſſaniangoarallóardluſilo ginnãungorivſe Evangeliummik Gudib

(1) Illuariniarpogut.

piánik, innunerpudloneet nellinginarilerik
put pivdluse (2), aslanalerkángause uavtinu
9. Erkaïgallóarposimè kattængutivut! pi
niartogut erdlokirsogudlo, udludlo unnur
sædlo tapudlugit sennauriniaravta pikskar
bigiomanase, tajmaëserdlutalo Evangeliu
mik Gudib piánik okallungniartogut illiv
sine. 10. Nællungilase Gudilo (nællungi
niok), iblernardlutalo illuardlutalo ark
soarnaratalo nejorallóarivse opilersos
11. Iliśimaviośiśōg, nungudluse okaukik
sarniarivse ullapisardlusilo, sôrdlo Atáta
kittornæne pirsarèj. 12. Nællunærbigig
ivsilo, Gudib namagirsánik innuniarkuc
luse, tâursoma kákomase nalegavingminu
usornartórsoaminudlo. 13. Tajmāitc
miktōg sorârata Gudimut kujarsarâugu
Gudim okauziánik tussækkavsinik uavtin
ajokærsorsimagallóarause, tamanna nal
kikse innungnut okauzeritinago, Gud
mudle (okauzeritidlugo), illomut tajmā
met; pikkunartórsōumiok illivsine, op
rause. 14. Illipsile kattængutivut! mallingn
arpæse Gudimun operkatigeet Judæami
Kristuse-Jesusimētut, tajma nagliukánga
siśōg erkardlivsinit, sôrdlo tāivko Jödinni
15. Taukoa Nálegak Jesuse Profétitig
tok

(2) Att Matt. K. 10. v. 39. K. 16. v. 25. 2 K
K. 12. v. 15.

kokèjt, uagudlo mallerſutlardluta, Gudib erſa illuaringilèj innungnik tamannik kſoardlerſut. 16. Uavtiniglo okallurſingitſut nællurſunnut, pidluarkongit; tajmäidlutik ajortitik illavdlugit tatigut pirſaràut, pitlægekſäulerpudle ngutſomardlutik. 17. Uagudle, katngutivut! tautorſingidlekavta illivſinik, uglo umativtinik nejorallóarivſe, piniarkſarallóarpogut tekkyomaudluſe, kepegârdluta. 18. Tajmäitomik uagut pſeennik ornilerigallóarivſe, uanga Pauſe angnerrurſomik, Satanaſible arvſiagut. 19. Kinamè nerigutigallugolo tiitſutigallugolo pinnerſautigallugolo nerigârput? Illipſiſög tajmaënginerpiſe lekkavtinut Jeſuſe-Kriſtuſimut tikiurſuſäne? 20. Illipſe tamerſa nerſutigallu tipeitſutigäuſe.

KAP. 3.

nermit Timoteuſe taukonunga audlarkoà, kujarſutigallugidlo nangminek ornigukpèj.

ajmäitomik kêſa kepileravta, illuarâr- kiſſivſa päïlerdluta Atenenime. 2. moteuſilo kattængutiſiarput, Gudib rſa kivgà uagudlo piniarkaput Evangemme Kriſtuſe pivdlugo, audlarkoarput

nekkurſektitſartorkudluſe okaukikſardlu
ſilo operdluarſinnarkudluſe. 3. Annu
ſingortokarkonnaſe nagliungnartunnit ta
makkonanga; iliſimagallóarauſigut tajmã
tunnik piniartukſãurſogut. 4. Nejortic
luſilo aglæt tajma okaukallóarpauſe, nag
liugomartogut kakugo unnerdluta, ſôrc
lotõg nedliuſimarſok iliſimaviarſe. 5. Ta
mãitomik uangatõg iſumakærneng ajul
raviſe, audlartipara operſúſerſe miſſiligia
torkudlugo; urſéïrſomut urſitlarugalluſ
ajokærſoïlukſinnarugallutalo. 6. Mána
Timoteuſib tikimátigut illivſinit, tuſſar
minartomiglo unnipkârdluta operſúſer
aſſennirſúſerſilo pivdlugik, iſumagidluart
rauſigudlo, keperribigallutalo tekkyomau
luta, ſôrdlotõg uagut tekkyomagallóarivſ
7. Tamattomunga kattængutivut! tupedle
ſautigilerpauſe operſúſerſe pivdlugo, na
vieitſekſimatidluta nagliuktidlutalo.
Mánamè innuvogut (1), illipſe Náleg
aulæjængerbigángauſiuk. 9. Kannon
étomingmè Gude kyzevigiſſegikput piv
luſe, tipeitſungârtinauſigut Gudivtinu
10. Tukſiangârtarpogut udludlo unn
ædlo tapudlugit, tekkyomagallõardlu
arkikſordluaruglugidlo arkigekſarallo
operſúſivſine. 11. Gudivtale Atátavta
Nal

(1) Tipeitſugluta.

alekkavtalo Jeſuſib Kriſtuſim akkutikſior-
ſigut illivſinut (2). 12. Nalekkable agd-
artortidluſilo aſſenningârtiliſe illavſinut
mannudlo! ſôrdlotôg uagut illivſinut
irſarpogut). 13. Umatiſe nekkurſekti-
udlugit, ark oarnêikudlugit illuarnermik,
udimut Atâtavtinudlo, Nalegarput Jeſuſe
riſtuſe aggiſſapet iluartitæne tamâſa il-
gallugit. (3).

KAP. 4.

kaukikſarpêj ajunginiarſinnarkudlugit. v. 1-12. To-
korſunnik umaromartunnik okauzekariok. v. 13-18.

Kéſale tâva kattængutivut! innéniarpau-
okauniardluſilo Nalekkame Jeſuſime,
makſidluariartorſinnarkudluſe, tuſſarauſe
vtinit kannong-étomik innuniariakarto-
ik Gudimut illuarikudluſe. 2. Iliſimag-
óarpoſile, kannong-étunnik pekkogivſe
alekkamit Jeſuſimit. 3. Gudible pek-
orſâ tamerſa illuarſikudluſe arnâunekar-
nnaſilo. 4. Nungudluſilo timmiſe nang-
inæſe paridluarniaiſſauæſe iblernarſikud-
git. 5. Nællurſutut, Gudimik ſiune-
ngitſutut, petêitſullioromaiſſengilaſe. 6.
ellinginærlo aiparminut ajortulliaiſſenna-

(2) Illegiliſiguttôk ingerdladluarkudluta illivſinut.
(3) Udlut naggatikſænne.

ne innarliſſengilà ſumigloneet; Nalekka
tamakko tamáſa akkiniutigitlaromarmagi
tajma okarbigigallóarivſe ivna narkigl
talo. 7. Majungnartomut Gudib kákon
ikallóarmátigut, iblernarſikoátigudle.
Tajmäimet tamattominga aſſiginnáïrſu
innûngitſok Gude Annerſáminik uavtin
tunnirſirſok aſſiginnarpà. 9. Aſſanermig
kattængutinnut (1) aglekbigirſariakang
laſe, nangminek Gudimit ajokærſornek
rauſe, illavſinut aſſakudluſe. 10. Sôr
lotôg kattængutigeet tamáſa Maſedonian
tamarme pirſarpæſe; Okauniarpauſile ka
tængutivût namakſidluariartorkudluſe. 1
Erkikſiomatlardluſilo, piniægekſæſilo p
niartuarſinnardlugit, arkſavſiniglo ſe
nauriniardluſe piſitſe, tajma pekkogallo
ravſe: 12. Innudluarniarkudluſe aſſim
unnut (2), taukoaloneen illæt attorbig
konnaſiuk. 13. Sinnikpârtunnigle (
nællukongilauſe, kattængutika! allieiſſi
konnaſe adlætut kollârtutut (4). 1
Operutale, Jeſuſe tokudlunilo makkitol
Gudib ivko Jeſuſime ſinikpârtut (5) ſærb
ſaromariejſôg illegikudlugo (6). 15. Imä
tomin

(1) Opertunnut.
(2) Act. 1 Kor. K. 5. v. 12.
(3) Tokorſunnik. (4) Umaromartunnik.
(5) Tokomine aglæt Jeſuſimut opertuartut.
(6) Tokorſunnit makkititſomarpèj

mingmè Nalekkam okauziánik okau-
iuse, uagut innursogut Nalekkab tikiu-
kfamine angumerigalloarpátigut, sinik-
rtut ingiaisengikivut; 16. Nangmi-
erle Nálegak killangmin akkaromarpok
pérsoarmik kajungernartomik, Engeliú-
rub (7) nipánik Gudiblo kardlortäur-
ánik; Kristusimilo tokorsut makkisa-
rput; 17. Kingórna uaguttõg-amia-
rsogut innudluta, illegallugit audlarúne-
romarpogut nuïætigut, Nálegak nellaut-
torkudlugo sillame; tajmalo Nálegak
jortuï naliseauarput. 18. Okauzinnik
nakkoninga illæse tupedlersarniarsigit.

KAP. 5.

Istusib tikiubiksâ nællunakánget missikforkoèj ajungi-
niarkudlugidlo. v. 1-22. Gudimudlo illuartikoèj.
v. 23. 24. Aglekkæt makko nâniarpèj. v. 25-28.

dlorle kakugoloneet piomarnersok, ta-
ttominga, kattængutika! aglekbigir-
iakangilase. 2. Iliseimadluarause nang-
nek, Nalekkab udluksâ nedliytsomartok,
dlo tigliktok umuarsiortok. 3. Okal-
erpeta; *Terdleroriakarpok sioranartokara-*
o; asserornartub tâva tersangãinak ti-
laromarpèj, sôrdlo annernartub er-

(7) Engelit Nalegæta.

niſulerſok tikitlârà, kemâunauviæiſſeng
niputtôg. 4. Illipſile, kattængutika! tâ
miungilaſe (1), tajmâitomik udlukſab tâu
ſoma tigliktotut kanningâiſſengiláſe.
Tamàuſe kaumarſublo udlublo kittôrn
ráſe; uagut unnuabloneet târtublone
kittôrnaringilátigut (2). 6. Tajmâitom
ſinigiaràunata (3) adlætut; erkomaniar
lutale piſſa ſillakarniardlutalo. 7. Sinikt
unnuame ſinigaràut, ſillærunartomig
imertut unnuame ſillærutaràut. 8. Uagud
udlub kittôrnarangátigut ſillakarniart
ſâiguſimaudluta opernermiglo aſſanermi
lo, niakorutekardlutalo nerigungnerm
pidluarnartomik (4). 9. Gudib mer
ningautitekſangortingikallóarmátigut, pi
luarnartomudle pekkoátigut Nalegarp
Jeſuſe Kriſtuſe tunnarallugo. 10. Toko
ſok pivdluta, umakatigikudlune erkom
tidlutaloneet ſiniktidlutaloneet. 11. Ta
mâitomik illæſe okaukikſarniarſigit, illua
ſaïkatigeengniardluſilo piſitſe; tajmailli
radlarauſe. 12. Kattængutingoædle! I
néniârpauſe iſumagikudlugit ajokærſo
niartut illivſine, pârſirſiſilo Nalekkam
oka

(1) Nællurſôungilaſe.
(2) Att. Luk. K. 16. v. 8. Rom. K. 13. v. 12. 13.
(3) Att. Ef. K. 5. v. 14. 1 Kor. K. 15. v. 34.
(4) Ar. Efeſ. K. 6. v. 14-17.

aukikſáïrſiſilo. 13. Attarkivdlugidlo
ángârſigit piniægæt perſakotigallugo.
ngminek innukſiarnerkatigeengniarit-
14. Okauniarpauſile kattængutivut!
erkordluktut okaukikſarſigit, annuſing-
tut tupedlerſarſigit, ajulerſut igdlerſor-
it, kamajuïdluſilo tamannut. 15. Ajor-
liartok akkiniarkennago ajortomik;
nginiarſinnaritſile illivſinudlo taman-
dlo. 16. Tipeitſuktuï naritſe. 17. So-
raſe tukſiartuï naritſe. 18. Tamáſa ku-
ſutiginiarſigit, Gudib tajma pekkomaſe
iſtuſime Jeſuſime. 19. Annerſák kam-
ltitſaràunaſiuk (5). 20. Profétin ajokær-
èjt aſſiginnariaràunaſigit.. 21. Tamáſa
ſſilingniarſigit, ajungitſok piginnard-
go. 22. Ajoraſugirſak nellinginak al-
ſiuk. 23. Nangminerle Gudib erkik-
tſirſub (6) illuarſarliſe tamardluï navſig-
! Kannoktorlo annerſæſe, tarniſilo, timmi-
o tamakerdlutik ſernigínekarlit, arkſoar-
ikudlugit Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib
iubikſáne. 24. Opernakàu illivſinik
korſirſok, tâurſomatôg tajmaillioromar-
ſe. 25. Kattængutingoæn-à! tukſiu-
arſigut. 26. Innudluarkorſiſitſe kattæng-
utigeen-

5) Annerſâb tunnirſutèj miklinauvárſigit illuêinermik.
6) Pidluartitſirſâb.

utigeennut kunnigluſilo illuartomik. 2
Nálegak taivdlugo pekkoauſe, aglekka
okko attuartikudlugit kattængutigeenn
illuartunnut tamannut. 28. Nalekkav
Jeſuſib Kriſtuſib ſajmaunerminik illegili
nungùdluſe! Amen.

Aglekkæt ſiurdleet Teſſalonikamiunn
aglekſimaput Atenenime.

Paulusim Aglegèjsa Ardlèjt

Tessalonikamiunnut.

KAP. 1.

Salonikamiut Paulusib sajmaunekarkoèj, ajungit. sartormetalo kujarsutigèj. v. 1-4. Tupedlersardlugidlo tuksiupèj. v. 5-12.

Paulusè Silvanusilo Timoteusilo operkaeennut Tessalonikamiunnut Gudime tame Nalekkamilo Jesusè Kristusime 2. Gudim Atátavta, Nalekkablo sib Kristusib sajmaulisè erkiksisidlusilo! Gude kujarsariakartut narparput pivdkattængutivut! tajma illuarkàu, opersè agdliartorsinnarmet, nungudlusilo ngârausè illavsinut. 4. Tajmaënausè, un aglæt nersutigâusè Gudim illegeekut, illelarsinnarausè opertuarausilo, gudlugit mallersutlarángasè nagliuktingasilo. 5. Tamanna nællunárkotikok Gudimik akkinnersidluaromartomik, pigin-

a) Att. 1 Tess. K. 1. v. 1.

piginnâungorkudluse Gudib nalegavián
erdlokirsutigigalloavsinut. 6. Illuarallóa
met Gude, nagliuktitsirsise nagliungna
tomik akkinnetsomaudlugit; 7. Illi
sile nagliuktitâursose erkikssitsomaudlu
illegalluta, Nálegak Jesuse ersilerp
killangmit Engeline pirsârsoït illegallug
8. Ingnermik ikuellarsórsoarmik akkinn
sartordlugit Gudimik ilisimangitsut,
vangeliummiglo Nalegarput Jesuse Kris
se pivdlugo nalegomangitsut. 9. Tau
pitlarnekaromarput asserornartórsoarn
isukaissengitsomik, Nalekkab kênánit p
sâuneránidlo ussornartórsoarmit. 10. U
lukseme kakugo tikiutsomarpet usse
narsivdlune illuartitaminit, tupingn
tolerdlunilo tamannut operallóartunn
okauzivut illivsinut attukkavut operallu
pigausigit. 11. Tajmâitomiktôg tuks
tuï'narpause, Gudivtinut illuarikudl
(piginnâungorkudlusilo) kákorsumut
mattomunga (2), ajungitsulliædlo nellin
næt illuarirsêj, opernerublo pillee, nam
siginnâungorkudlusigit pirsâuneránut.
Nalekkavta Jesusib Kristusim akka usson
sikudlugo illivsine, illipsilo tâursomá
Gudivta Nalekkablo Jesusib Kristusib
mautánit.

KA

(2) Pidluarnartomut (Att. 1 Tess. K. 2. v. 12.)

KAP. 2.

iſtuſe tikiutinagò, aſſerorſaïrſórſoakaromarpogõg. v. 1-12. Gudimut kujarſutigèj, okaukikſardlugidlo tukſiupèj. v. 13-17.

néppauſile, kattængutivut! Nalekkav- Jeſuſib Kriſtuſib tikiurſutikſâ pivdlugo, tterſoromaravtalo tãurſomunga. 2. Nekmautilerkennaſe annilartikennaſilo anrſãmudloneet, okauzinnudloneet, aglekennudloneet uavtinit piſugirſænnut, Kriſim udloa nedliutſungnarſimedluſaag. Tammartikennaſe kimudloneet kanng-étomudloneet; nedliuſſengikallóaret operungnærnekartinago ſarkomertigolo innuk ajortilírkſoak, tamerſa kitrnak tammartukſak (1); 4. Arkſoardſok nalegãuniartorlo nellinginarmut udimik tãïrſamut nalengnartomudlo, udiſudlo ingitſartordlune Gudib nalengkarbiánut (2), Gudiurſublo unnerdlune. Erkaïngiliſiuk okauzera tamattominga joradlaravſe? 6. Iliſimauarſilo nedliunangikadlartub perſakotà, tãivna (3) ſarmeradlaiſſamet kakugo. 7. Illuẽitſulline-

1) Innupilúrkſoak aſſerorſaïrſórſoak pilungnarſiomartok.
2) Nalekbigínekaromaudlune.
3) Innupiluk okautigirſara.

linerub nællunartoa mánakut pilerallóa
kâu, kiſſiennе ſarkomerſejlirſok pærac
laiſſavok; 8. Illuēitſulliortorlo tâva ſa
komeromarpok, tauna Nalekkab nungu
ſomarpà kanerme annerneránik(4), pær
lugolo tikiurſutirſarſoamine. 9. Tâivna
(5) ſarkomiliſſavok nellinginarnik pikk
nartulliænnik nællunærkotinniglo uſſorna
tulliænniglo opernēitſunnik, Satanaſe pi
kutſautigallugo (6). 10. Pekkoſerſōudl
nilo illuēitſulliortitſomarpèj tammartuk
ſâugalloæt; opernartok aſſanermik ping
marſuk, tamattomóna merſa pidluaiſſega
lóartut. 11. Tamanna pivdlugo Gudi
tammarnartórſoït pekkyſſauèj taukonnung
a, opernēitſut operikudlugit. 12. Pidluē
ſinnarkudlugit tamáſa opernartomik
pingitſut, illuēitſullioromaginnartut 1
Uagudle Gudimut kujarſutigirſariakartu
narpauſe, kattængutivut Nalekkam aſſarſè
Iſuanit Gudib kennermaſe pidluarſi
nâungorkudluſe Annerſâm ajorungnærſi
ſineránik opernermiglo opernartomu
14. Tajmâitomut kákoáſe Evangeliummi
attukkavtinik, uſſornartut Nalekkavta Jeſ
ſib Kriſtuſib pee piginnâungorkudlugi
1

(4) Pirſâunerminik.
(5) Illuēitſulliortok.
(6) At. 2Kor. K. 4. v. 4. Ef. K. 2. v. 2. Matt. K. 24. v. 2

. Tajmäitomik kattængutivut! Aulæ-
ngerniaritse, sungersoutigiginnardlugid-
ajokærsutit iliniækkæse okauzivtinidlo-
et aglekkavtinidloneet. 16. Nalekkavta-
Jesusib Kristusib nangminek, Gudivtalo
átavtalo, assagamisigut sajmaunerminid-
tupedlersaramisigut näisengitsomik, ne-
ugirsekskakartidlutalo ajungitsomik. 17.
ursoma umatise tupedlersarligit, nekkur-
tidlusilo okauzikskænnut pilliekskænnud-
tamannut ajungitsunnut.

KAP. 3.

siursikoëj pivdlune. v. 1. 2. Okaukikskarniariëj
ajortut kemekkudlugit ajungitsudlo mallikginnar-
kudlugit. v. 3-15. Aglekkæt makko nâniarpëj. v.
16-18.

ukssiuniarisiguttög, kattængutivut! Na-
kam okauzee ingerdlaginnarkudlugit
nersornarsikudlugidlo sordlo illivsine.
Annekkudlutalo innungnin ikkonanga
mingarsunnit ajortórsoarnidlo; tama-
gimeta operdlutik. 3. Nalegarle oper-
au, nekkursektissauase täursoma sernigal-
lo ajortomit. 4. Tamattomingale tet-
tigäuse

1) Okautiginekarkudlugit nalengnekarkudlugidlo tamatigut.

tigãuſe Nalekkame, pekkorſavut naleka
lóariſe nalegomariſilo. 5. Nalekkable n
lektiligit umatiſe Gudim aſſennirſuſián
Kriſtuſiblo iſumagirſuſiánut. 6. Uagud
kattængutivut! okauniarpauſe Nalekkav
Jeſuſib Kriſtuſim akkáne, ingalekkudlu
kattængut nellinginak illerkordluktok, n
lengitſarángago ajokærſût uavtinit pirſ
7. Nangminek iliſimagallóarauſe, kannon
étomik malligomarivſigut; uagut merſa
lerkordlungitſogut illivſine. 8. Akkeet
migloneet éſivigingikivſe uagut, ſennau
niartogudle erdlokivdluta pirſariurſunn
udludlo unnurſædlo, pikſakarbigiomani
ſe. 9. Nauglo piginnãugallóartogut, nan
minerle malligekſãuniardluta illivſinut
ma pirſarpogut, mallikkudluta. 10. N
jortidluſiſõg okaukallóarivſe ima, nelli
inak ſulliomangikune éſiſſengikallóari
tõg. 11. Illæſe tuſſaumauavut illerko
luktun unnerdlugit, ſennauriüarſinnara
attungitſulliortut. 12. Tejmẽitudle inné
ardlugidlo Nalekkavtinit Jeſuſe-Kriſtuſi
okaukikſarpavut, ſennauriniarkudlugit
üaratik, êrſekſarſiorkudlugidlo nangmin
tugekſamingnik. 13. Illipſile, kattæng
vut! kaſſukennaſe ajunginiardluſe.
Nalegomangitſokarpedle okauzivtinut
lekkænne okkonáne, tauna nællunærſi
kem

neglugolo pigiſiuk pakaitſikudlugo. 15. ngarirſaràunagole pigiſe, okaukikſarniar-gle ſôrdlo kattængut. 16. Nalekkable ikſiſitſirſub nangminek erkikſiſituĩ narli-tamannik; Nalekkab tamàuſe illegiliſe! Innudluarkorſionga nangminek agleg-ga uanga Pauluſe; aglekkaka nungud-it tajma nællunærkutſerpaka; ima agleg-unga: 18. Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib naunerminik illegiliſe tamàuſe! Amen.

Ardlèjt makko Teſſalonikamiunnut aglegāuput Atenenimit.

Paulusim Aglegèj Siurdleet

Timoteusimut.

KAP. 1.

Ajokærsoïnerdluktut arkfoarikoèj Paulusib. v. 1-7. neizisit kannong-étomik attugäusersut, Evan liumim ajokærfordluarpátigut. v. 8-17 Timot se tamattominga ajokærforkoà, operdluarnern foráïssennane. v. 18-20.

Pauluse, Jesusib Kristusim Apostelia, G dim Annaursirsivta Nalekkablo Jesu Kristusib nerigugirsavta pekkorsánik. Timoteusimut ernerilluamnut (1) operne me; Gudim Atátavta Nalekkablo Jesu Kristusib sajmaudlutidlo nákallutidlo erk sisilisit! 3. Sôrdlo okaukivkit Efesusim tuarkudlutit Masedoniamun audlaleran (tajma mána piagit) innerterkudlugit ill (2) ajokærsutekarkonnagit adlamik. 4. N ler

(1) Timoteuse innusungmet assangáramiuglo ta taïà, ernersiarallugolusaag.
(2) Ajokærsoïnerdlukæjartut nællungiletit.

ngniarkonnagidlo okalluktuapilungoæt
kardlereenniglo kingurdlereennik nâk-
ngitſunnik okalluktut; tamakko akkerar-
nermut attorſinnarmeta, Gudimudle il-
rſautikſâungilæt opernerme (3). 5. In-
iziſidle nællunærutæt angnek terſa: As-
ningnek umamit illuamit, iſumamidlo
ngitſomit, opernermidlo pirſûrſângit-
nit (4). 6. Tamakko kemekpèjt illèjſa,
uzinnut piungitſunnut ſâlerdlutik. 7.
okærſoïrſojomatôgamik inneiziſinnik,
nekarnagidlo okauzitigloneet okautigir-
igloneet. 8. Inneiziſidle iliſimauavut
ngitſórſõurſut, inneiziſiſut attorneka-
geta (5). 9. Iliſimagallóardlugit inneizi-
Illuartok pirſarâingilæt (6), illuêitſudle
ſarèjt (7)) okauzereetſudlo Gudimud-
nalengitſut ajortulliartudlo, kokſellêit-
lo, iblernêitſudlo, tokotſirſudlo angu-
ngnik arnamingniglo, innurærſudlo. 10.
ſâïrſudlo, kiglormudlo ſâtut (8), in-
ngniglo tigliktut, ſeglutõudlo, anger-
dluktudlo (9), adlædlo arkſoarnartut

) Tamakkoa Gudim illuarirſèj pineng ajulerpèjt, tajmâitut opernermit kiſſiennit pirſarângeta.
) Illomêrtomit.
) Attordluarnekarpeta.
) Arkſoaringitſaræt. (7) Arkſoarirſarèjt.
) Att. Rom. K. 1. v. 26. 27.
) Att. Matt. K. 5. v. 33.

ajokærſûmut illuamut, 11. Evangeliun
mētomut uſſornartomut, tamænna Gud
pidluartórſub attuarkogà uamnut. 12. K
ſtuſilo Jeſuſe Nalegarput kujauara nekku
ſektitſirſiga, attordluartukſarallungalo
niægekſamnut pekkomanga (10). 15 Me
arkſoardlerſórſōurſonga, mallerſutlartōu
lungalo, mitteklerſórſōudlungalo (11); n
kinekariongale, ſiunekarnanga operſú
karnangalo tajmailliorama. 14. Nalekkav
le akſungâk ſajmaukánga opertidlunga
aſſatidlungalo Jeſuſe-Kriſtuſimut. 15.
kauzek opernartok terſa, nalegluariaka
nerlo, Kriſtuſe Jeſuſe nunamut pimet,
jortiglit pidluarſariartoruglugit, taukoa a
kornænne uanga ſualukāunga. 16. T
māitomigle nákigirſāulerponga, Jeſuſe K
ſtuſe uamnut ajornermut kamajuïnermi
nællunæromamet, malligekſarikudlun
kingunevne operomartut tāurſomunga
manartokaruglutik iſukaiſſengitſomik. 1
Kongile iſukangitſórſoak, adlangojuïtſ
tekkukſāungitſok, Gude iliſimarſōtuak,
ſornarſile nalengnarſivdlunilo iſukangitſ
ſoarmut! Amen. 18. Mattominga pekk
ſamnik inneppagit, ernera Timoteuſi-
okauzin ivko pivdlutit erkortukſæt m
lin

(10) Att. Apoſt. Sull. K. 9. v. 15. 16.
(11) Att. Apoſt. Sull. 9. v. 1. 2.

ıgniangoarkit ajugãudluarkudlutit. 19. persúsekarkudlutidlo illuamiglo puktar-ekarkudlutit, tamanna kapseet ipperaral-ırǽt operungnǽrdlutik. 20. Tajmãitut egækit Hymenæusib Aleksanderiblo, tauko tanasimut pisipækka (12), pitleitsiarkud-gik arksoardlerungnǽrkudlugiglo.

KAP. 2.

ıuït tamása tuksiukoèj, tamása Gudim annekko-magit. v. 1-7. Angutit tuksiarkoèj, arnædlo na-legeksèjt pièj. v. 8-15.

ajmãimet angingârtomik okaupause mat-minga: Kennukudluse tuksiarkudlusilo, nuït tamása tuksiukudlugit kytsekudlug-lo. 2. Kongidlo nalegársoïdlo pimivd-git, erksiornẽitsomik terdlerornartomiglo nudluarkudluta, Gude nalektuardlugo pi-idlutalo. 3. Tamanna ajungimet illuard-nilo Gudimut Annaursirsivtinut. 4. Tãur-ma innuït tamása pidluarkogallóarpèj ernartorlo nællyungnǽrkudlugo. 5. Gu-atauziomet, atauzioviokt̃og sajmarsáïr-k Gudimiglo innungniglo, tamersa innuk vna Jesuse Kristuse; 6. Ingminik akkilliu-k tamása pissiarisuglugit, tamanna okau-

(12) Att. 1 Kor. K. 5. v. 5.

tigirſekſãukudlugo udlukſænne nedliuko
ſamine. 7. Tammattominga okallukkorſi
vonga Apoſteliudlungalo — illomôrdlung
Kriſtuſime okallukponga, ſeglungilanga —
nællurſunne ajokærſoïkudlunga operne
miglo ſegluſuïnermiglo. 8. Ima tâva pe
korſionga: Angutit tukſiarkudlugir tama
ne, arkſætik illuartut kollarterdlugit
ningegatiglo kollâratiglo. 9. Arnættõg a
ſoarkudlugit annorârſænnik illuartunnik, il
tordlutiglo illerkoriglutiglo, arſoarniatar
tiglo nytſænnik perdlaïſimarſunnik, Guld
migloneet (2) ſapangænnigloneet erdling
nartórſoarnigloneet annorârſænnik. 1
Arnætudle namaktomik Gudimut nalen
niartutut, ajungitſulliarnermik (arſoarniar
lutik piſſaput). 11. Arnak ajokærſorneka
rángame nalektuaiſſavok nipangerdlune
12. Arnarle ajokærſoïkongilara, nalegãu
niarkonginiara uviminut, nalĕinardlunil
piſſavok. 13. Adam pingorkârmet, king
órna Eva. 14. Adamilo ſeglokittægãungi
ſok (4); arnarle ſeglokittægãugame arkſoa
nalerſok. 15. (Arnædle) pidluaromarpu
ernirſartardlutik, opertuarunik aſſennik
tuaro

(1) Jödit tajma pirſartut tukſiarângamik.
(2) Att. Matt. K. 2. v. 11. narkiguta (8)
(3) Att. 1 Kor. K. 14. v. 34. 35.
(4) Pulleteriârſungmit.

ardlutiglo, ajorungnæriartordlutiglo il-
rkoringniarsinnardlutiglo pigunik (5).

KAP. 3.

leſiúneridlo ajokærſoïrſudlo nulleeſalo nalengniæg-
ekſèjnnik okauzekarpok. v. 1-13. Kannorlo pio-
martut illegeenne nællunartórſoarnik okalluktoka-
ránget. v. 14-16.

)kauzek opernartok terſa; Pelleſiúner-
omarſok (1), ajungitſomik kajumikpok.
Tajmāimet Pelleſiúnek arkſoarnēiſſavok,
uzēnak nulliarallugo, allaparnarſoïga-
glune, ſillakartardlune, illerkoriglune, in-
niukajuglune, ajokærſoïdluartõudlune.
Sillærunartunnik imerpallajuktõunane,
ataïgajuktõunane, innardluktomik pio-
iſſennane; innukſiarnerdlunile, akkerar-
ajuktõunane, anningārſakaromatõuna-
4. Iglominik (2) pârſidluardlune, nalek-
nik illerkorikſunniglo kittôrnakarniard-
e. 5. Iglominigle pârſidluarnek nællur-
kannongme Gudim illegeekſèj pâriſſa-

Hhh 5 ner-

) Umni ajokærſoïrſukſāungilætarnæt ernirſukſāug-
innardlutigle, tejmēitok angutitut pidluaromar-
put, ajunginiarunik kittôrnætiglo perrorſar-
niarunikit.
) Miſſikſoïrſojomaudlune illegeennut. (Att. Apoſt.
Sull. K. 20. v. 28.)
) Illaminik.

nerpagit? 6. Opilerkammerſõuſſengila
makkittaiſſeſugallugo kakejardlerſomudl
arkſoariſſeſugallugo. 7. Unnerſiutigínekais
ſavorle aſſimiunnit (3), aſſiginnarkonnag
napitikonnagolo (4) kakejardlerſomut.
Tajmatõg operkatigeet kivgèjt petẽijuïſſa
put, mardlungnik okakaratik (5), viniſo
romatlaratik, innardluktomik piomaiſſen
natik. 9. Opernerub nællunartoánik (6) to
koïvdlutik iſumame illuartome. 10. Taj
mãitudle miſſilikkârdlugit pirſariakarallóa
riok, kingórna kivgãuginnãuput, arkſoa
nẽikunik. 11. Tajmatõg nulleet petẽijuïs
ſaput, kakejardlerſõunatik, allaparnarſoïga
juglutigle, tamannik illomôrtardlutik. 12
Operkatigeet kivgèjt atauzẽnarmik nulla
liyſſaput, kittôrnaminik iglominiglo pâ
ſidluardlutik. 13. Kivgãudluartut attoria
torſinnãungormeta ajunginermut (7), ſu
gerſoutigiartordlugolo opernek Kriſtuſe
Jeſuſime (8). 14. Tamakkoninga aglekbig
ágit, ornigaſuaiſſeſugallutidlo. 15. Mullug
allóarumale, iliſimakudlutit, kannong-illic
roma

(3) Opingitſunnin aglæt.
(4) Aſſerorkonnagolo.
(5) Okauziæt atauziyſſavok.
(6) Ajokærſût opernartok nællunartugalloak.
(7) Ajunginerrurſomik kivgartoutekaromarput.
(8) Opernermiglo Kriſtuſe-Jeſuſimut okallukſi
nãungorput erkſioratik.

martotit Gudim igloane, tamersa Gudim narsum illegeekséjne. 16. Operirsekset ngaviæt assukiak aulæjængitsok, nalengrtórsõudlunilo nællunartórsoak tersa: ude sarkomerpok üïningme (9), illuarãudlunilo Annersámit (10), tekkotidluni- Engelinnut, okautigirsãudlunilo nællurnne, operbigirsãudlunilo nuname, kangarsimaudlunilo ussornatórsoarmut.

KAP. 4.

okærsornerdluktut aggeromartut taïèj. v. 1-5. Timoteusile ajunginiarsinnarkoà illucitsut ingaleglugit, malligeksãukudlugolo adlænnut. v. 6-16.

Annersárle nevsoïardlune piok, udlunne ngurdlikssænne kapseet operungnæromarngõg, annersænnut asserorsãïrsunnut torrsuïdlo ajokærsutèjnnut nalegomartut nerdlugit. 2. Ajungitsûrsãrnermit segnnik okauziglit, õusimarsomiglo nællurkotiglit isumamikut (1). 3. Nulliarcerkorsingitsut, aglerkorsirsudlo nekkikssænk, Gudib mersa pingortitèjnik kujanarnnik opertunne iliſimarsunnilo opernarto-

(9) Innungorsimaudlune.
(10) Gudiursûse nællunærdluarpà ussornartullivdlune Gudim Annersánit.
(1) Illucitsunnik erksinartunniglo puktarsaglit.

tomik. 4. Gudib pingortità tamât ajungi kallóarmet, narrunartokangilarlo kyzeng nermik attorèjne. 5. Attorſinnāungorme Gudim okauziánik tukſiaumiglo. 6. Ta makkoninga ajokærſorukit kattængutigee Jeſuſib Kriſtuſib kivgarilluaromarpátit in nurorſartotit okauzit illuartut opernermi ajokærſutigallugit naleglugidlo. 7. Aſſigin narkidle illuēitſut okalluktuapilungoædl arnarpadlāit (2); ſungiurſariartoridle Gud nalengniardlugo. 8. Sungiurſáïnek timmi minik ſungoamut attorſinnarmet (3), Gudi mudle nalengnek attorpok tamannut, un nerſōutekardlune innuvingmut mánētomu nedliutukſamudlo. 9. Terſa okauzek oper nartok naglegluariakarnerlo. 10. Tajmāi tomudle erdlokirſardlutalo mittegāuleriog ut, Gude umarſok tettigángavtigo, innuï tamarmik angnerrurſomigle opertun An naurſirſæt. 11. Tamakkoninga okaudlug idlo ajokærſorkit. 12. Aſſiginnarkonnati innuſukavit, malligekſāuniarna opertunnut okauzimiglo illekſinermiglo, aſſanermiglo annerſámiglo (4), opernermiglo, petēijuï nermiglo. 13. Okauzit attuarkikſarniar kit, okaurſiniarkikſardlutidlo, ajokærſoï niar-

(2) Attungiſſut.
(3) Att. 1 Kor. K. 9. v. 24. 25.
(4) Annerſáb tunnirſutèj attordluardlugit.

rkikſardlutidlo tikitſerdlunga. 14. Iſukæriaraunago tunnirſut ſajmarnartok ingnētok, tunniuſimarſok illingnut Proin okauziænnit (5), utokaunerit arkſangnik pattingmatit (6). 15. Tamakko namiuginiarkit, tamakkonānētuardlutidnællunærkudlugo, ajungitſartoravit tanne. 16. Illingnudlo ajokærſûmudlo guſarſinnait ſorârnauyærdlutidlo; tajnēſerallóaruït, illingniglo tuſſartingniglo naurſiomarpotit tâva.

KAP. 5.

okaunerrurſut innuſuktudlo uïdlarneridlo kannongétomik pirſariakarêj unnerpok. v. 1-20. Adlænniglo Timotenſib nalengniægekſêjnik nællunærîok. v. 21-25.

nutokak okatlariaraunago, atátartudle auniarûk, innuſuktudle (angutit) katngutitut; 2. Arnakoēkſæt anánætut, inſuktudlo (arnæt) kattængutitut, petēijuïrmik. 3. Uïdlarnerit attarkikſarniarkit, dlarnerrudluartut. 4. Uïdlarnekârpedle ôrnalingmik erngoutalingmigloneet, tajiitut ſungiurſarkârilit angæjokāuniardlutik

(5) Att. K. 1. v. 18.
(6) Att. Apoſt. Sull. K. 6. v. 6. K. 8. v. 17. K. 13. v. 3.

tik illamingnut, akkinerſidluarlutiglo an
gæjokamingnut, tamanna ajungikallunil
illuarkánget Gudime. 6. Uïdlarnerrudlua
tub merſa kiſſingorſimaudlunilo Gude te
tigiüarſinnārà, ſoràranilo kenuvigirſarà m
nigōudlune tukſiardlunilo, unnurſæt ud
ludlo tapudlugit; 6. Innungmadauniartor
innuvætlârdlunilo tokungavok (1). 7. Ta
mattomingatōg okaurſiniarit arkſoarnarnau
vǽrkudlugit. 8. Nellinginable illætik iglo
katitiglo aglæt iſumagingikunigit, aſſukia
operſúſe miſſiutigigà (2) opingitſomidl
ajornerrau. 9. Uïdlarnek kennigāuſſegun
(3), okiokaiſſavok pingaſunnik ungnirſa
kattartunnik innornagit, atauzēnarlo uvig
igallóardlugo. 10. Unnerſiutigínekaiſſ
gioktōg ajungitſulliartarnermit, kittôrna
tik perrorſarallóarunigit (4), innibiukaju
lunilo, illuartudlo iſigèjnnik ubartardlun
ajorſartunnudlo angæjokāudlune, ajungi
ſuïnarnik piniartarallóarune. 11. Uïd
larneridle innuſuktut akkoërirſaràunagi
perēilerángamik Kriſtuſe naleiſſærdlug
uïnigomatlāràut; 12. Arkſoarnalerkà
tajmāitut opernek ſiurdlek ſorârunamik
(5

(1) Nauglo innudlune tokungarſotun-épok illuēidl
nilo iſumagirſariakangilak.
(2) Opertôjungnærpok.
(3) Ajorſartunnut tunnirſutit illangerkudlugit.
(4) Illuartomik (Att. Ef. K. 2. v. 1.)

). 13. Sullinianginamiktõg sakkẽnararàut
lut pullartardlugit, sulliniangisinnaratigle
kejardlersórsõputtõg, piungitsunniglo pi-
ardlutik okauzerdlugaràut. 14. Tajmãi-
mik uïdlarnerit innusuktut uvinikoaka,
tôrnartarkudlugit, iglomingnik pârirsek-
karkudlugit, okarnigutiksærutidlugo ark-
ardlerajuktok. 15. Illèjt kiglornudlutik
tanasimut sâsimalerallóarmeta (6). 16.
pertorle angudloneet arnarloneet uïdlar-
karallóarune, isumagiüardlugo piomarpà,
egeet erdlokirsutekangârkonnagit, uïd-
nerrudluartudle pâriginnãukudlugit. 17.
okàunerit (7) piniægeksamingnik piniar-
ksut augoarbigínekangâissaput, pivsàrd-
gidlo okauzimik ajokærsûmiglo piniar-
tut (8). 18. Aglekkæn imãimeta: *Uming-
ik (suãursekſænnik) tungmaïrsartok ivseru-
engilet* (9); sennargvirsorlo akkilleriaka-
lóarpok. 19. Utokàunernik passiklero-
arsut operirsaràunagit, kissienne mard-
ngnik pingasunnigloneet narkiksóirso-
rpet. 20. Ajortulliartut narkikbigissau-
t tamása tussartidlugit, sióralerkudlugit-
tõg

(5) Operungnæramik.
(6) Kristusim ajokærsutà tunnukæt illuẽitsomut sâ-
lerdlutik (Att. K. 1. v. 6. 2 Kor. K. 4. v. 4.)
(7) Operkatigeennik pârsirsut.
(8) Ajokærsoïniartut.
(9) Att. 1 Kor. K. 9. v. 9.

tõg adlæt. 21. Gudib Nalekkablo Jeſuſ
Kriſtuſib Engelidlo kennikkæt (10) tekk
ænne piagit nalekkudlugit tamakko tamá
iſumangnik nelliſiornermidloneet pinnæ
22. Nellinginak arkſangnik pattigaſuarà
nago (11); illangukennæktõg adlæn ajo
tèjnnut (12); nangminek iblerungniarit (1
23. Ervngînartyſſárit ingmangoamigle v
niſorna nârdlukavit nappartaravidlo. 2
Innuïn illèjſa ajortèjt mallungnaradlarp
ſiornǽtigut (14) erkartouſinnäungordlug
illèjdle kingórna nællunǽraraut. 25. T
matõg ajungitſulliarnerit ſiórnagut næll
nangitſaràut, nællunaralloædlo irſertorna
viængilæt (15).

KAP. 6.

Kivgæt nalegluarkoèj. v. 1. 2. Ajokærſût illuarſinn
koâ pidluarnakánget. v. 3-10. Timoteuſe il
môrkoâ Gudimut nalengniarſinnardlune. v. 11-
Piſſôrſoït ajokærſorkoèj piniægekfèjnnik. v. 17-
Timoteuſilo okaukikſarpâ naggatikſamik. v. 20.

Nungudlutik kivgäinäurſut nalekkætik
atta

(10) Ajungitſut.
(11) Miſſilikkârnagit ajokærſoïrſungortitſikenna
(12) Att. Ef. K. 5. v. 11.
(13) Ajunginiarſinnäit.
(14) Ajokærſoïrſungortinagit.
(15) Kingórngagut nællunǽromarput.
(1) Opingitſun aglæt.

tarkirsariüaissauèjt, Gudim akka ajokærdlo mittegãulerkonnagik (2). 2. Opernnigle nálegaglit assiginnaissengilèjt katngutigeekamik, tajmãitudle kivgartorbigsariakarpèjt opertômeta assanartômetalo gæjokârángamigidlo. Tajma ajokærivdlutidlo okauniarkit. 3. Tajmãingitsunk ajokæsoïrsokarpet, Nalekkavta Jesusib iistusim okauzee pidluarnartut nalengnigikunigit ajokærsûdlo Gudimut nalekkorsok (attuarnago). 4. Tauna makkittakàu llursórsõudlunilo, akkerartoïsuktórsõudnile okallukajukàu okauzênak pivdlugo ; tersanga keninganerlo sakkitsaïnerlo tengnerlo isumapiluïdlo pirsaràut; 5. Akorêngneridlo piungitsut innungne asseornarsunnik isumalingne, opernartokarungrsunnilo, Gudimut nalengnek pekkarbigiginnarángarsuk (4). Tajmãitut ingale. 6. Nalengnerle Gudimut namagiüardgidlo tunnirsutèj, tamersa pekkarbioĝalrkàu. 7. Isertakanginavta sillamut, ansissenginioguttõg samik tamattomanga, llunangikallóarpok. 8. Nerrirsekfakarnarutale annorâkfakardlutalo namagisslauut. 9. Pissórsoangoromarsudle, urssernar-

(2) Arkfoarikonnagik.

(3) Piungitsut kisisa apersoutigallugit okautigallugidlo.

(4) Timmib peenik.

nartomut nigænnudlo pirſaràut, piom
ningnerpérkſoarnudlo ſiornærunartunn
innardlungnartunnudlo, tajmāitut nungu
tarèjt innuït aſſerortidlugidlo (5). 10. A
ningāurſakaromatōunek (6) næggovim
ajortunnut tamannut; tamattomunga ill
pilerileramik, opernek tammaïæt, erdl
kinartorpérkſoïdlo ingmingnut piſikè
11. Iblidle Gudim innuvta (7)! Tamak
kemaratigikit; illuarnerle, Gudimudlo n
lengnek, opernerlo, aſſenningnerlo, iſum
gingnerlo, piüēinerlo piniarſinnarkit. 1
Ajugāuniarit operdluardlutit, nāiſſengit
mik innurſutikſarſivdlutit, tamattomun
tōg kákoſimagallóarpotit, nællunéjaum
lo ajungitſomik nællunærdlutit kapſeen
narkikſikſænnut (8). 13. Gudib taman
umartitſirſub, Kriſtuſiblo Jeſuſib Pontiu
Pilatuſimut nællunéjaumik ajungitſon
narkikſub (9), tekkoængne piagit: 14. N
lektuarkudlugo pekkorſak iblernardl
arkſoarnēidlutidlo, Nalekkavta Jeſuſib K
ſtuſib ſarkomerbikſà naytſerſordlugo;
Tamanna pidluartórſub ajugakangitſótu
lo irkſoma Kongit Kongiæta nalekkæ
Na

(5) Piomatōut piomaningnermingnut aſſeroria
nāraut.
(6) Nunab peenut piomatōunek.
(7) Kivgà. (8) Kapſeet tuſſartidlugit.
(9) Att. Joh. K. 18. v. 36. 37.

alegæta nedliutitsomarpà kakugo nedliu-
ksaralloamigut: 16. Tokosuïtsótuak,
umarsome ornikbiungitsomētok, innuït
kkungiseinægæt tekkonerlo ajugæt, tauna
lengnarsile pirsársoudlunilo isukangitso-
ut! Amen. 17. Pissōut sillame mattomá-
okauniarkit makkittarsarkonnagit, peed-
neet kollárnartut tettigikonnagit, Gudile
narsok (tettigiginnarlirsuk), tāursoma ta-
nnik tunningáraratigut attugeksavtinik.
. Angæjokāuniarkudlugit, ajungitsulliar-
rnik pissôngorkudlugit, tukorkudlugit,
goarbiginigomatôkudlugit. 19. Perksoar-
rkudlugit sôrdlo næggovikſamik nedliu-
ksamut, nāissengitsomik innursutiksarsi-
dlugit (10). 20. Oma Timoteuse! Illing-
n pârikorsak torkorûk (11), ingaleglugid-
okauzit illuēitsut attungitsut, akkioreeng-
ridlo ilisimanermik tajnekarnerdluktomit
sartut. 21. Illèjt tajmāitokartomik unner-
tut, operungnærdlutiglo (12). Sajnauko-
sillæn iblit! Amen.

rdleet makko Timoteusimut aglekſima-
but Laodisæamit iglorperksoavéngnit
Frygiame Pakasianame.

) Att Matt. K. 6. v. 20. Luk. K. 16. v. 9.
) Ajokærsut illingnut pisimarsok kemengnauværuk.
) Att. K 1. v. 3. 7. 19. 20.

Pauluſim Aglegèjſa Ardlèjt

Timoteuſimut.

KAP. 1.

Timoteuſe Pauluſib kujarſutigâ keperribigallugo. v. 1
Okaukikſarpâ mallikkudlune illomôrnermik
kærſoʻdluarnermiglo innudluarnermiglo. v. 6-
Illèjt illuaringilèj, Oneſiforuſile nerſorpâ. v. 15-

Pauluſe Jeſuſib Kriſtuſim Apoſtelia C
dib pekkorſânik, okautigikudlugo uman
tok Kriſtuſe-Jeſuſime. 2. Timoteuſim
ernerminut aſſanartomut: Gudim Atâ
Kriſtuſiblo Jeſuſib Nalekkavta ſajmaul
nákallutidlo erkikſiſidlutidlo! 3. Kyze
gâra Gude, kivgartorbigirſara ſiurdl
malliglugit iſumamik iblernartomik (
ſorârnanga erkaïrſarângavkit tukſiutin
unnuædlo udludlo tapudlugit. 4. Ke
ſet erkaïrſarângavko, keperribigâgit t
k

(1) Siurdleetut illomôrdlunga.

yomaudlutit, tipeitſugluarkudlunga. 5. rkaïrſarángavko operſúſet illomôrtok, rdlo ningiut Loïſe arnedlo Eunike oper- rtuk, iblittōg tajmāitotit nællungilagit. Tamænna pivdlugo erkaſiniarpagit, ſar- merdluarkudlukko Gudib tunnirſutà ſaj- arnartok illingnēlerſok ivna arkſamnik ttikavkit (2). 7. Annerſāmik ſiórakotô- ik Gudib pingikallóarmátigut (3), pir- utilingmigle (4) aſſenniktomiglo iliſimar- miglo (piátigut). 8. Tajmāitomik kangug- ennagit Nalekkavta okauzee, uangaloneet lerſugāurſonga tauna pivdlugo; uaptud- nagliukſinnàit Evangeliume pivdlugo, ude pirſektitſirſigallugo. 9. Tāurſoma dluartimátigut, illuartomiglo kákorſu- ik kákudluta, ſulliavut tunnaringikalló- dlugit, ingminigle iſumagángamiſigut mautſomaleramiſigudlo ſillárſub ſiórnag- Kriſtuſe-Jeſuſime (5). 10. Mánakudle mænna (6) nællunéjarſimavok Annaurſir- ta Jeſuſib Kriſtuſib ſarkomerbiáne, tāur- ma toko nukingærſimago (7), umanartor-

2) Att. 1 Tim. K. 4. v. 14.
3) Att. Rom. K. 8. v. 15.
4) Tupedlerſārſomik.
5) Iſukangitſomit iſumakarame ſajmautſomaudluta kakugo Jeſuſe pivdlugo.
6) Sajmaunerā.
7) Siórnanarungnærſimago.

le aſſeryâitſukſarlo (8) nællunarungnærſika
Evangeliummik. 11. Tamattominga pe
korſſinekarponga okalluktukſâudlunga,
poſteliudlungalo nællurſunnudlo ajokæ
ſoïrſõudlunga. 12. Tamænnatõg pivdlug
tajma erdlokilerponga, kangugingilaral
tettigirſara iliſimagavko, nællunginiaratõ
ſernigiginnâugà uamnut pârikorſak u
lormun ivrſomuñga (9). 13. Okauzit pi
luarnartut, uamnit tuſſækkeſit, opernerm
aſſanermiglo Jeſuſe-Kriſtuſime ajokærſu
gilluarkit. 14. Ajungitſok illingnut pâ
korſak torkorùk (10), Annerſâng illuart
uavtinêtok ikiortigàllugo. 15. Iliſimau
Aſiamiut tamarmik kemekânga, taukoa
legægik Fygelluſe Hermogeneſilo. 1
Oneſiforuſikut Nalekkab nâkigiligittò
Tâurſoma kapſeennik nekkurſektimang
kanguginangalo kallimnérſoarnik kelerſo
ſimarſonga. 17. Rommudle pigame uja
kikſaránga nennivdlungalo. 18. Kânno
tòk nákinekarle Nalekkamit, udlok iv
(11) nedliupet! Kannorlo aktikſomik a
gæjokârigiga Efeſuſime, iliſimadluarpet

KA

(8) Att. 1 Kor. K. 15. v. 53-57.
(9) Udlut naggatikſænnut.
(10) Att. 1 Tim. K. 6 v. 20.
(11) Jeſuſim eikartõurſiartorbikſâ (Att. Matt. K. v. 7. K. 25. v. 36).

KAP. 2.

kaukikſarpâ illuartunnik illekſarſiniarkudlugo, ajunginiarſinnarkudlugolo nagliuktidlune aglæt, illuĕitſudle innerterkudlugit, piungitſudlo aſſiginnarkudlugit.

Tajmäitomik oma ernera! nekkurſektſartorit ſajmarnartome Jeſuſe-Kriſuſimit pirſome. 2. Uamnidlo tuſſæketit kapſeet narkikſukſæt tuſſartidlugit, makko piſikigit innungnut illungerſornnut ajokærſoïrſojungnartunnut. 3. Tajmäitomik nagliukſinnäit ſôrſuktukſartut ungitſotut Jeſuſe-Kriſtuſe kivgartorbiglugo (1). 4. Sôrſuktukſab nellinginab dlæt piniægekſaralloæt iſumakærarèj (2), luarikudlune ſôrſugiartorkorſirſiminut. 5. Ajugäuniartokäränget, niakoruſingiallóararàu, kiſſienne ajugäuniardluarune. 6. Nautſĕïrſok ſennargvikârune kiſſienne äurſut éïomarpèj. 7. Okauzika nálekit; alekkable ſiunekartiſſauátit tamannik. 8. eſuſe Kriſtuſe erkajniarùk tokorſunnit akkitok, Davidib kinguà, Evangeliumiga tuardlugo (3). 9. Tamænna pivdlugo agliukponga kelerſugäùdlunga aglæt pi-

(1) Tajma pirſariakarmet kivgäudluartunne Jeſuſe-Kriſtuſimut.
(2) Att. 1 Kor. K. 9. v. 25.
(3) Imĕipok: Sôrdlo okaukallóarivkit.

nerdluktotut; Gudible okauzee kelerſug
āungilæt (4). 10. Tajmāitomik nagl
ungnartut tamáſa piginnāuaka (5), ker
nikkænnut (6) attorkudlunga, taukotō
pidluarnarſikudlugit Kriſtuſe-Jeſuſimit u
ſornartomik nāiſſengitſomik. 11. Ter
okauzek opernartok: Tokokatigigutig
umarkatigiomariarputtōg (7). 12. Ille
lāruta nalegākatigiomariarput; miſſeri
tiginikuta miſſerratigiomariātiguttōg (8
13. Nauglo uagut opernangikallóaruta
tauna opernartuï naiſſavok; ingminik mi
ſerratigíneng ajorpok (9). 14. Tamal
koninga okauniarkit, narkiglutidlo Nalek
kab tekkoamut, okauzēnæt pivdlugit al
kerartorkonnagit, tamænna attungiſimna
met, tuſſartudle kiglormut ſātitſungna
pèj. 15. Gudimut illuarniartuï narit
kanguſungitſotudlo piniarkikſarſinnāit
kauzinnik opernartunnik okallugluardlu
tit. 16. Ingalekidle okauzit illuēitſu
piungitſut, ajortulliariartortitſiginnāráng
t

(4) Uanga nauk kelerſoralloarānga, Gudim okauz
umniktinauviæiſſengilèjt, tamatigudle okautig
nekaromarput.
(5) Nagliukama illelārponga.
(6) Kriſtumiunnut.
(7) Att. Rom. K. 6. v. 5. K. 8. v. 17.
(8) Att. Matt. K. 10. v. 33.
(9) Atauzek nelligā illuartut kiſſiſa illuarallugit.

17. Taukoalo okauzeet asseroïartoro-
arput uïnigtut umēitsotut (10), tajmāin-
puk Hymenæuse Filetusilo; 18. Tau-
ba opernartok tammaïæk makkikammær-
t unnerdlugit (11), illèjsalo opersusiæt
ilersipæk. 19. Gudib mersa tungavil-
igà aulæjængeromarpok (12), imāitomik
ellunærkotilik: *Nalekkab pine ilirsarèj;*
māitomiglo: *Nungudlune Kristusim akká-*
k táirsirsok illuēitsulliaissérle. 20. Ig-
mile angirsome pogutakararàu Guldin-
glo Sölvinniglo (13) kersungniglo marar-
glo aglæt; illèjdlo ussornartomut, il-
jdle ussornēitsomut, (piksāuput) (14). 21.
ajmāitomik taukonanga (15) pærniartok
sornartuksangoromarpok, iblernartung-
dlune, iglub nalegánut attordlune,
ginnāungorsimaudlunilo ajungitsulliæn-
t tamannut. 22. Innusuïdle kajunger-
reet kemaratiginiarkit; illuarniardlu-
dle peet, opertòniardlutidlo, assenning-

10) Uïngum illà asserorángame kernektungordlune umēilerdlunilo, tugline asseroriartorarāigiejsōg, tajmagōg illuēitsut ajokærsutepilungmingnik adlæt asseroriartorsinnararèjt.
11) Ajorungnærsut makkisimanerardlugit, timmi-nigle umaromartunnik operomannatik.
12) Att. Matt. K. 16. v. 18.
13) Att. Matt. K. 10. v. 9. narkigutæk (6) (7)
14) Att. Rom. K. 9. v. 21.
15) Illuēitsunnit.

niardlutidlo, illekſiniardlugidlo Gudimi
táïrſirſut umamit illuamit. 23. Aperſu
tidle attortukſâungitſut iliſimarſekſâungi
ſudlo ingalengniarkit, nællunginaukit ſal
kitſautikſâuginnartut. 24. Nalekkable kivg
akkerartorajuſſengilak, tamannudle innul
ſiarniſſavok, perkiglune ajokærſoïnermu
annuſingoranilo nagliungnartunne. 2
Piüaranilo okauzereetſut ajokærſorniai
ſauèjt; taukoninga Gude ſâtitſigalloartu
allugo kakugoloneet, opernartomik næ
lyungnærkudlugit. 26. Sillatorkudlugidl
Tornârſub nigèjnit, napitiſimagalloee pe
korſaminut (16).

KAP. 3.

Operkatigeennik ajokærſoïnerdluktartut okautigèj, ki
lormut piſſerſut unnerdlugit. v. 1-9. Timote
ſible nagliuglune aglæt Gudim okauzee pidlu
nartut ſungerſoutigiſſauèj. v. 10-17.

Tamænnale nællyungnæruk, udlunn
kingurdleenne ajornartunnik nedliut
kaiſſamet (1). 2. Innukaleromarmet in
mingnik aſſatôunnik, anningâurſakarom
tôunnik, uſſorſitſartunnik, makkittarſu
nik, miteklerſunnik, angæjokamingn
nalen

(16) Tornârſub pekkorſèjnut nalengniaiſſærkudlug
(1) Att. 1 Tim. K. 4. v. 1.

lengitsunnik, kujajuïtsunnik, illuĕitsunk; 3. Assenningitsunnik, nellerijuïtnnik, mamardlersunnik, petĕitsunnik, kkorĕtsunnik, ajungitsomut kajungingitnnik; 4. Unnerdluktunnik, innukssisangitsunnik, pudleksimarsunnik (2), nunnâromatŏunnik, Gude mersa nuennevsârnago. 5. Gudimut nalekssúsekartûrdlutik, nalegluarnagolo; taukotŏg ingakit. 6. Taukoa illèjt iglunnut pullanitarángeta, arnangoæt audlarudlugit ajorirksoït tamanniglo kajungersúselirksoït; Iliniartuï narallóartut, opernartorlo ellyungnærnauviængilæt. 8. Sôrdlole nnesib Jambresiblo Mosese arksoaræt, jmatŏg taukoa opernartok arksoarirsaræt, nûrsut asserorsimarsunnik isumaglit, ordluarnerlo ajordlutik. 9. Tajmäinarle ssaput, sillæruneræt mallungnaissamet ivbatut tamannut. 10. Iblidle ajokærsuga malleroaret, illerkoralo, isumagalo, bersúsigalo, isumagirsúsigalo, assennirsigalo, illelârsúsigalo; 11. Mallersutrdlungalo nagliuktimanga Antiokiamĕdlunga Ikoniamilo Lystramilo (3); malrsutlarnerit tamakko attorsimagika, Nakkablo annaupánga tamakkonanga tamannit

(2) Makkittanermit.
(3) Att. Apost. Sull. K. 13. 14.

mannit. 12. Tamarmigle innudluar
marsut Jesusib Kristusim ajokærsutà n
lengniardlugo, mallersutlarnekaisse gipu
tõg. 13. Innuïdle ajortut seglokittäï
sudlo ajoriartorsinnararàut, tammartitsi
saràut tammartitãudlutiglo. 14. Iblid
sorâruniarkennagit iliniækketit illingnud
pârikorsæt, ajokærsóïrsæt nællunginauk
(4). 15. Merdlertõunernidlo iliſimaga
kit aglekkæn illuartut, iliſimarsórsoango
titsiginnãursut pidluarkudlutit opernerm
Jesuse-Kristusimut. 16. Aglekkæt tãivk
tamakerdlutik Gudimit pisimaput, atto
tuksãudlutiglo ajokærsoïnermut, kibligu
sinermudlo, narkikſinermudlo, illuarti
sinermudlo. 17. Gudim innuvta (5) n
makſiartorkudlugo, piginnãungorkudlu
olo ajungitsulliekſænnut tamannut.

KAP. 4.

Illomôrtomik ajokærsoïuarkoà. v. 1-5. Siunikſa
nik aglekpok. v. 6-8. Timoteuse kákoà, D
masib kemengmane. v. 9-13. Alekſanderim
innarlersum unnerpok, Gude mersa tupedl
sáïrsigallugo. v. 14-18. Aglekkæt makko n
niarpèj. v. 19-22.

Tajmãitomik okauniarpagit irsigitidlug
Gud

(4) Att. K. 2. v. 1. 2.
(5) Att. 1 Tim. K. 6. v. 11.

ude Nálegarlo Jesuse Kristuse, innursun-
glo tokungarsunniglo erkartôursisersok,
kugo ersériartolerune nalegávialo ned-
itilerpet. 2. Okauzek okautigirsariuk
ppisuærdlutit (1), kibligursiniarit, syorá-
ivdlutidlo, okaukiksariniardlutidlo kan-
üardlutit ilitsinnardlutidlo. 3. Udlut
edliutsomarmeta, ajokærsût illuak assigin-
romarét; isumamingnigle ajokærsoïr-
ksartârniaromarput amerdlarsôunnik, tus-
rominartunnik okauzilingnik. 4. Oper-
rtorlo tussaromaissengilét, sâdlutigle
kalluktuapilungoænnut. 5. Iblidle er-
omaniarit (2) tamannut, nagliuksinnàit,
vangelistisut piniarkiksarit, namaksinia-
k piniægekset. 6. Uanga mersa tun-
rsutâulerponga (3), audlarbiksaralo (4)
edliutsungnarsiok. 7. Ajugâuniarama
ugâvonga, siunikśara tikipara, opertuï-
ardlunga. 8. Késale niakorut illuartok
arérsimavok uamnut, tamattominga Na-
kkab akkinnersidluartub tunniomarpánga
dlokut ivrsomóna (5); kissima pissengi-
nga, ersériartorbiksánudle kajungersar-
tut

(1) Ajornangitsokárángedloneet ajornartokárángedloneet.
(2) Missikforniarit.
(3) Tokotekśaulerponga.
(4) Tokovikśara.
(5) Udlut naggatikśénne.

tut tamáſa tajma piſſavièjſõg. 9. Ornin
niarafuaringa. 10. Demaſib kemen
manga, ſillamut mattomunga (6) kajum
lerame, Teſſalonikamudlo audlardlun
Kreſſenſe Galaſiamut (audlariok), Titu
Dalmaſiamut. 11. Lukaſib kiſſime n
jorpánga. Markuſe aiparallugo tamãun
naritik; attortukſarángavko kivgartõumu
12. Tykikuſile Efeſuſimut audlartipar
13. Aggeruït kallipárſoara nekſariuk, Tr
aſime Karpuſikun-ẽtome kemekiga, ma
perſækkædlo, unneridlo aglekkæt puïo
kennagit. 14. Alekſanderib kanguſiortu
kapſeennik innarleránga; Nalekkam a
kinéliuk kannong-illiorallóarmet. 1
Iblittõg tauna mianerûk, okauzivut ar
ſoaringârmagit. 16. Siurdlermik akkia
torama (7) illakangitſonga, tamarmigle k
mekpánga; iſumagínekangilittòk tamænn
pirſutigallugo! 17. Nalekkable igdlerſ
ránga nekkurſektidlungalo, okauzek t
mænna unnipkautigikudlugo uamnut, tu
ſiokudlugolo nællurſunnut tamannut; a
nekſimavongalo amârornárſub (8) torklu
nit (9). 18. Nalekkablo annautſomarpán
ajo

(6) Nunab peenut.
(7) Unnerdluktima paitſiſæt pivdlugo.
(8) Nerſupilúrkſub.
(9) Imẽipok: Nauviænartórſoarmit.

rtulliænnit (10) tamannit, pisidlungalo legavingminut killangmētomut; tauna ornarsile isukangitsórsoarmut! Amen. . Innudluarlit Priska, Akvilasilo Onesi-usikudlo. 20. Erastuse Korintusime ikpok; Trofimusile napparsimarsok ke-ekpara Miletusime. 21. Okiortinago gerniangoarna. Eubulusib Pudensiblo nusiblo Klaudiablo, Kattængutigeedlo) tamarmik innudluarkoátit. 22. Na-kkab Jesusib Kristusib annerset illegiliuk. imaukonarsisitse! Amen.

moteusimut, Pellesiúningortitamut si-dlerpāmut operkatigeenne Efesumiunne, rdlèjt makko aglekſimaput Rommit, Pauluse aipekſānik særbsartitāumet Kejserimut Neromut.

Pau-

(10) Innarlèrnernit.
(11) Operkatigeet.

Paulusim Aglegèj

Titusimut.

KAP. I.

Titusc Paulusib sajmaukoà Gudimut. v. 1-4. Ajok
sóirsunnik illuartunnik kennerkoèj, illuèitsu
arksoarikoèj. v. 5-16.

Pauluse Gudib kivgà, Jesusible Kristusi Apostelia (1) Gudib kennigèjsa operirse sèjt pivdlugit, nællyungnærsarkudlugid opernartomik Gudimut nalengniarkorsi somik. 2. Nerigugallugo umanart nàisengitsok, tamænna Gudib seglusu sum unnersorà itsarojúrksoarmit; 3. U lunnile nedliukorsamine (2) okauze na lunéjarà ajokærsutimnik, okallugiartork manga Gudim Annaursirsivta; 4. Tit simut ernerilluamut (3) operkatimnut (4 Gudi

(1) Audlartità.
(2) Mánakut.
(3) Att. 1 Tim. K. 1. v. 2.
(4) Ima aglekponga.

dim Atátab Nalekkablo Jeſuſib Kriſtuſib naurſirſivta ſajmauliſit nákallutidlo erſiſidlutidlo! 5. Imãitomik Kretame mekpagit illuarſarſimangikadlartut nakſikudlugit, utokàunerniglo (5) pekkorudlutit iglorpẽinne tamanne, ſôrdlo aukivkit: 6. Arkſoarnangitſomik pekallóarpet, atauzẽnarmik nullialingmik, ertunnik kittôrnalingmik, kokſellẽitſok paſſínekangitſunnik okauzereengitſunglo. 7. Pelleſiúnek arkſoarnẽitſõuſſat (6), Gudim igloanik pârſirſotut, tettînnane, ningekajuktõunanilo, ſillærunarniglo imerpetlârajuktõunane, unataïgatõunanilo, innardluktomiglo piomaisnane. 8. Innibiukajuglunile, ajungomiglo aſſenniktõudlune, ſillakartardilo, illuartõudlunilo, iblernartõudlunilo, ẽjuïtſõudlunilo. 9. Okauzek opernarak ajokærſûtikſaralloak attuartuï naiſſauà, aurſiginnãungorkudlunilo ajokærſûmik lluarnartomik, kibligurſiginnãungordlunilo arkſoardlerſunnut. 10. Amerdneta nalegomangitſut, piungitſunnik oziglit, tammartitſirſut, kippivniglit ſua-

5) Pelleſiúnernik.

6) Att. 1 Tim. K. 3. v. 1-7.

ſualuglutik (7). 11. Tauko okauzikſæru
tidlugit pirſariakarpok; iglokatigeenni
tamannik mumikſitſirſarángeta (8), illuan
itſut ajokærſutigallugit, innardluktomi
piſſiomatõudlutik. 12. Illæt Profetia
okartok: *Kretamiut ſeglutõginnarput, ne*
ſutipiluït (9), *nærſæt erkæjatartut* (10). 1
Okauzek tamanna opernarpok; tajmãim
illungerſordlutit okaukikſarniarkit, oper
lualerkudlugit. 14. Naleiſſærdlugidlo J
din okalluktuapilueet, innuïdlo operna
tomik mumikſitſirſun inneiziſèjt. 15. So
nungudlutik iblernarallóarput iblernartu
ne; iblernẽitſunnile opingitſunnilo ible
nartokangilak, erkarſautèjdle iſumèjd
iblernẽitſõpnt. 16. Gude iliſimagikt
unneraràut, tamannale ſulliækkamingn
miſſiutigirſaræt (11), majungnakángami
nalengitſõudlutiglo ajortorſõudlutiglo
jungitſulliænnut tamannut.

KAP. 2.

Nungudlugit Tituſim ajokærſyſſauèj nalengniæg
ſèjnnik, nangminek malligekſãuniærdlune. v. 1-
Gud

(7) Att. Apoſt. Sull. K. 15. v. 1.
(8) Opernerdluktitſirſarángeta.
(9) Kẽſortorſoït arſigèjt.
(10) Erkæjaſuglutik nærſamik pikſèjt iſumagig
narpèjt.
(11) Iliſimangitſutun innuniararàut.

Gudib ſajmarſûſia pidluarnartórſoak okautigâ. v. 11-15.

blidle okallungniarit ajokærſûtib pidluar-
rtub namagirſèjnik. 2. Utokæt alla-
rnarſoïkudlugit, tiptêkudlugidlo, ſillâ-
rniarkudlugidlo, illuarkudlugidlo oper-
rmik aſſenningnermiglo illelârnermiglo.
Arnakoekſættõg illuartutun innuniar-
udlugit, mammardlerſõunatik, Viniſoro-
avætlâratik, ajokærſorniarkikſardlutigle
ſſaput. 4. Arnæn innuſuktut ſillatorſar-
ardlugit; uviſik aſſakudlugit, kittôrnæ-
glo aſſakudlugit. 5. Sillakartarkudlugit,
tẽijuïkudlugit, pârikudlugit pârirſekſæ-
ajunginiardlutik, uviſik nalengniarkud-
git, Gudim okauzee mittegâulerkon-
git. 6. Angutittõg innuſuktut okaukik-
kit ſillakartarniarkudlugit. 7. Nang-
inek iblit tamannik ajunginiarit mal-
gekſâukudlutit, ajokærſorkikſardlutidlo
âunekangitſunnik, tiptêniardlutidlo. 8.
kallugluardlutidlo arkſoarnangitſunnik;
kſoardleromarſok pakaitſikudlugo, un-
rdlutikſakaiſſærune pivdluſe. 9. Kivgæt
aukit, nalekkætigõg attarkiniarliſit, il-
arniatârdlutik tamanne, akkiortâirſór-
unatik. 10. Angioratiglo kivgartord-
arſinnarlit, Gudib Annaurſirfivta ajokær-

ſutà nalengnarſikudlugo tamanne. 11
Gudib ſajmaunerà pidluautikſak nællunær
ſimamet innungnut tamannut; 12. Ta
mattoma narkikſorarátigut ajortulliutit ſil
lamiudlo ikligirſapiluït attorungnærkud
lugit, ſillakardluta illuardlutalo Gudibl
namagirſánik innuniarkudluta nunamêtid
luta tamáne; 13. Nerigugirſekſak pic
luarnartok, Gudérſublo Annaurſirſivtal
Jeſuſib Kriſtuſib ſarkomiutikſà uſſornartó
ſoak illimagallugo. 14. Tauna ingmini
tunniutok pivdluta, annautſomaudluta i
luêitſunnit tamannit, innuvtekſarſiomauc
lunilo ajungitſulliartuï nartunnik. 1
Tamattominga okallugit, okaurſivdlutidl
kibligurſiniardlutidlo illungerſuïnarmik
aſſiginnægâunæk.

KAP. 3.

Nalegárſoït nalegiakarpungôg, ajortomidlo annek
magavta ajunginiariakartuïnarpok. v. 1-8. Ok
zit piungitſut aſſiginnarkoêj. v. 9-11. Aglekk
makko nâniarpêj. v. 12-15.

Okauniarkit, nalegàunerit nalekkæd
attarkikudlugit nalegluarkudlugidlo, pil
rivdlutik ajungitſulliænnut tamannut.
Miteklerkonnagit, akkerartorajukkonna
it, innukſiarnerkudlugit, piûêikudlugit i
nun

ungnut tamannut. 3. Uaguttõg ard-
águt iliſimẽitſôgallóaravta, nalengitſõud-
ıta, tammartardluta, piomaſepiluït ikliur-
ıſepiluïdlo nellinginæt nalekſinnardlugit,
jortardlutalo keningaudlutalo narſunard-
ıtalo illavtinut kingarſordluta innurſogut.
. Gudible Annaurſirſivta iſumagirſúſia
ſennirſúſialo innungnut nællunærutiler-
ıet; 5. Illuartulliavut pirſutigigallóar-
agit, nâkinerminidle annaukátigut in-
ungorkingnerub nutângornerublo ubau-
éngnik (1), Annerſâm illuartub pirſar-
ægánik; 6. Tãurſominga koïngârátigut
) Jeſuſe Kriſtuſe Annaurſirſerput pirſu-
gallugo; 7. Uagut ſajmarſuſiánit illu-
rtitãulerſogut nerigungnermit pirſukſang-
rkudluta innurſutikſamut nãiſſengitſomut.
. Terſa okauzek opernartok. Tamak-
ɔningatõg piagit narkikſoïkudlutit, Gu-
imun opertut ajungitſulliænnik piniar-
erryſſerſut unnerdlugit; tamakko illuar-
ut attordluardlutiglo innungnut. 9. Pi-
auværkidle aperſûtit piungitſut, okalluk-
ædlo erkardlereennik kingurdlereennik,
kkitſaïneridlo akkerartôrneridlo innei-
ſit pivdlugit; attortukſãunatiglo piungi-

(1) Ubãumik innungorkingnartomik nutângornar-
tomiglo.
(2) Tunningârátigut.

metâ. 10. Innuk ajokærſoïnerdlugoma
tôk kemegûk, okauniarallóarkârdlugo kap
ſeennik; 11. Tajmâitoк mumikſimarſo
iliſimaiſſauet, ajortulliartardlunilo arkſo
aritlararàu ingminut. 12. Artemaſe auc
lartikuvko illingnut, Tykikuſiloneet, o
ningniangoaringa Nikopoliſimut; iſuma
lerama okéïomaudlunga terſane. 1
Senaſe inneiziſinnik iliſimarſok Apollo
ſilo ajorſarnauvârſidlugik audlartikik. 1
Operkativudle ajungitſulliangârſinnāung
yſſégiputtôg pirſariakartomik ajorſauteka
konnago. 15. Illama tamarmik innuc
luarkoâtit. Innudluarlit opertut aſſarſivu
Sajmaukonarſiſitſe tamàuſe! Amen.

Tituſimut Pelleſiúnermut ſiurdlerpâmut
operkatigeenne Kretamiunne kennerſima
ſomut, makko aglekſimaput Niko-
poliſimit Maſedoniame.

Paulusim Aglegèj

Filemonimut.

lemonilo adlædlo Paulusib pidluarkoèj. v. 1-3. Assennirsûsia nersorpâ. v. 4-7. Onesimuse kemâugal, lóartok mâna utermet, assakoâ. v. 8-20. Aglekkæne nâniarpèj. v. 21-25.

auluse Jesusib Kristusib (kivgà) kelergak, Timoteusilo kattængutiga (1), Filemonimut assanartomut piniarkativtingnut; Apsiamudlo (arnamut) assanartomut, kippusimudlo akkerartorkativtingnut (2), erkatigeennudlo iglungnêtunnut. 3. udiin Atátavta Nalekkablo Jesusib Krisusib sajmaulise erkikfisidlusilo! 4. Guga kujauara, isumagituï nardlutit tukfiangama; 5. Tussaumagavkik assennirsit operssûsidlo Nalekkamût Jesusimut uartunnudlo tamannut. 6. Operkatâursit pikkunarsikogallóarpara ilisimaïardlutit ajungitsunnik tamannik illivsine

(1) Operkatiga.
(2) Att. Filip. K. 2. v. 25.

Jeſuſe-Kriſtuſikut. 7. Aſſennirſúſidle peitſutigingârdlugolo tupedlerſautigingâ parpuk; illuartun umatèjt tupedlerme illingnit, kattængutingoarpuk! 8. Tamāitomik, naùglo takkigiakangitſonga Kriſtuſimit pekkoginnāudlutit namagirſekſænik; 9. Aſſanermit okautſomaginnapagit uanga Pauluſe innutokāurſonga, manakudle kelerſugāudlungatōg Jeſuſe Kriſtuſe pivdlugo (3). 10. Okauniarpag tâva ernera Oneſimuſe pivdlugo, taur ernertariga (4) kelerſorſimatidlunga. 1 Iſuanit attungikallóartok illingne, mán kudle illingnudlo uamnudlo attortukſā lerſok utertipara. 12. Iblidle tauna, ter umatiga (5), pigiuk illekſivdlugo. 1 Uamnēkolerallóariga kivgartōukudlun ſimnerdlutit, kelerſorſimatidlunga Evang liume pivdlugo. 14. Siùmerſinginavkid piſſæriga; erdlikærkonakko nalēinarne mit, iſumangnik merſa piſſegallóaravit. 1 Tajmāitomik auikſadleitſiarnerpok (illin nit), nejortuï'narkudlutit kingórna. 1 Kivgárſoartun-eſſærdlune, kivgárſoarmid ajunginerrurſutun-élerdlune, kattængut aſſanartotut, uamne angingârtomik i ling

(3) Att. 2 Tim. K. 1. v. 8.
(4) Opertikiga.
(5) Illomêrtomik aſſangâravko.

ngnile aſſukiak ſualuktomik, uïningmilo
alekkamilo (6). 17. Arkiegigallóarung-
a, illekſiniarùk uangaſugallugo. 18.
migle innarlerallóarpatit, akkeetſorped-
neet illingnut, uanga pirſôſuginga (7).
9. Uanga Pauluſe arkſamnik aglekponga:
anga akkilleromarpaka; nauk okarbigig-
nãugivkit, akkeetſortotit uamnut illingnik
glæt. 20. Merſamè kattængutingoara!
gilagit Nalekkame; illuka tupedlerſikit
alekkame (8). 21. Nalegluaromartug-
lutit aglekbigágit, iliſimauagittõg, okau-
ka (naleglugit) amerdlakèjnik piomara-
t. 22. Innikſiniangatõg, nerigukama
kſiutiſe pivdlugit, illivſinut pekkyoma-
nga (9). 23. Epafraſib·kelerſorſimaka-
a Kriſtuſe Jeſuſe pivdlugo; 24. Mar-
ſib, Ariſtarkuſib, Demaſib, Lukaſib,
niarkatima innudluarkoátit. 25. Nalek-
vta Jeſuſib Kriſtuſib ſajmaunerminik
nerſárſe illegiliuktòk! Amen.

lemonimut makko aglegãuput Rommit,
kivgab Oneſimuſib nekſarèj.

(6) Kivgarángaukolo operkatigángaukolo aſſangâ-
riakarpet.
(7) Tauna iſumakærdſugo, uanga pinga.
(8) Nalekkamut illuariniardlutit.
(9) Tukſiutiſe pivdlunga Gudib tuſſaromarèj, an-
nektitſomarángalo ornikkudluſe.

Paulusim Aglegèj

Ebræerinnut.

KAP. I.

Kristuse ussornartórsoak tamannik pingortitsirsok Engelidlo ajungikingæt unnerpà.

Itsársoak Gudib siurdleet okallukbigikà ramigit kapseennik arsigeengitsunnigl Profétigut, uaguttõg okallukbigiviátigu ernermigut udlun okkoa kingurdleenn 2. Tauna kingornursirsuksangortikà (1 tamársoarnut, tãursomingatõg sillársoa pingortikà; 3. Tãursoma, ussornarsúsi keblertigángamiuk, ésusiálo arsigilluara miuk (2), párallugit tamása okauziminil pikkunartomik, ajortærutikâramisigut ing minik, ivksialerpok nalegavérksub teller piæt tungáne kotsingnerme (3). 4. Enge linnidlo ajunginerrogallóarkàu, attertàra me nalengnarnerrursomik taukonanga. 5

Enge

(1) Nalegangortikà.
(2) Att. Joh. K. 1. v. 14.
(3) Killangme.

gelimummè kannong-étomut okarner-
: *Ernerágit, udlome erniarágit?* (4) Ima-
(5): *Atatagiomarpánga, uangatõg erne-*
mariara. 6. Amalo angæjuklek (6) sil-
soarmut pisinamiuk, okartok: *Gudim*
geleesa tamarmik naleissauén aglét. 7.
gelinnigle okartok (7): *Engeline anno-*
gortitarèj (8), *kivgænilo ikuellarsungord-*
it. (9) 8. Ernermudle okauzekarpok
): *Gudi-à! ivksiavirksoët isukangitsór-*
rmun étuí naissavok; nalegávikpidlo sek-
sársoa attordluarpet (11). 9. *Illuartok*
ugét, illuẽitsorlo umigallugo; tajmãimet
di-à! tennikátit Gudivit Oliemik (12)
eitsungnartomik illangnit pivsárdlutit
). 10. *Iblidlo Nálegang-à! nuna isua-*
tungavileret, killædlo arksavit pilliarèjt.
. *Tauko nungyssaput, iblidle étuí naissau-*
, *taukolo nutã ujungnáissaput tamarmik*
anno-

4) Tajmale ernermut okartok Davidim ivngerutèjne.
5) Samuelim aglegèjne.
6) Att. Rom. K. 8. v. 29.
7) Davidim aglegèjne.
8) Annorisut ingerdlatidlugit attorarèj.
9) Ingnertut ikuellarsotut funnéikudlugit.
0) Amatõg Davidim ivngerutèjne.
1) Nalegãudluarpotit.
2) Att. Matt. K. 21. v. 1. (Tamattominga kongilæt tennikèjt.)
3) Nalegaunérsoangortikátit pidluarnerrotidlutidlo adlænnit Nalekkænnit.

annorârtut. 12. *Kallipârtudlo mumigom*
petèt, adlaxgoromarput tâva, iblidle at
zek nelliget, okiukfetidlo nânauviæissengi
(14). 13. Engelimudle surdlermut kan
likiak okarnerpa (15): *Tellerpima tungâ*
ingitit, kingarsartingnik illitserdlunga i
kavit tungmarekfèjnnik? 14. Tauko
marmik annersâunginerpæt kivgartortu
sâudlutik, audlartisimarsut pidluartuk
kivgartorbigikudlugit? (16)

KAP. 2.

Kristuse pidluarnartunnik nællunærbigilluarmâtig
tamanna pinangâissauarput. v. 1-4. Ta
kissime nalegâussavok sillam aipâne, anniartic
nilo tokogame pivdluta. v. 5-18.

Tajmâitomik tussækkavut assukiak nale
tuï'nariakarpavut tammarkonnata. 2. Oka
zerle Engeligut nællunærsimarsok aul
jængerallóarmet (1), ajortulliartudlo r
lengitsudlo nungudlutik akkinedluarsim
[me

(14) Tajmaëtuï'naissautit isukangitsomut.
(15) Tajmale ernerminut okauzekarpok. Att. M
K. 22. v. 44.
(16) Illomudle kivgaïnâuput Gudime, audlartitarâi
èjsog attorkudlugit innungnut pidluartuksa
nut.
(1) Imëipok: Inneizisit syorasârutèjt erkordlu
meta (Att. Apost. Sull. K. 7. v. 53. Gal. K.
v. 19.)

ta. 3. Kannongme tâva uagut annigerſogut, aſſiginnarutigo pidluarnartok na aktikſok? Nalekkab nangmerngum autigikârmago, kingórnalo tuſſartut tattominga nællunéjarmarſuk uavtinut; Gudiſõg narkikſoïmet nællunárkotænuſſornartulliænniglo pikkunartulliænglo, Annerſâblo illuartum tunnirſutèjtunnioráïmet iſumaminik (2). 5. Engemerſa nalegangortingikèj ſillam aipánut autigirſavtinut. 6. Sumerpiarle okartartok ima (3): *Kannong-énermen innuk, magirſarâïuk? Innubloneet niârna* (kanng-émet) *pârirſarâïuk?* 7. *Killangoamik gelinnit mingnerrotikârdlugo, uſſornarnerk nalengnarnermiglo niakoruſerpet* (4), *ſavidlo pingortitèjnnut nalegangortidro;* 8. *Tamáſa piſikallóarpetit iſigèjſa ænnut* (5). Tamáſa attánut piſinamigit, ut nellinginæt tamakerdluïnarèj ãurſonga nalegarikudlugit; tekkungikadlarvudle tamáſa attánut piſitãulerſut (6). Ivnale killangoamik Engelinnit mingner-

(2) Att. Mark. K. 16. v. 20. 1 Kor. K. 12. v. 11.
(3) Terſa Davide ivngerutimine.
(4) Uſſornartórſoangordlugolo nalengnartórſoangortipet.
(5) Att. Matt. K. 28. v. 18. 1 Kor. K. 15. v. 27. Ef. K. 1. v. 21. 22.
(6) Innûïnak miſſilingikadlarparput tamannut nalegãulerſok.

nerrotitok Jesuse tekkoarput, tokum a
nernarsúsiagut niakorusersimalersok usso
narnermik nalengnarnermiglo (7). Gud
mersa sajmāunerminik tokokoà tamardlu
næt pivdlugit. 10. Illuarángago tama
nun ussornarsirsub tamanniglo pingort
sirsub, annernartokut namaksisitsomau
lugo ivna amerdlarsõunnik ussornartom
pirsukssennik kittôrnakartok taukoalo pi
luartitsirsigigalloæt (8). 11. Ajorungnæ
sitsirsorlo ajorungnærsitudlo tamarmik
tauzimit pimeta (9), tamanna pivdlug
kangugingilà kattængutiminik taïvdlug
12. Okardlune (10): *Kattængutika unn*
kautsomarpaka atternik, ussoriomariagitt
operkatigeen akkornèjnne. 13. Amal
Tauna tettigiomariarà; Amatõg (11): *Ar*
mánẽponga, kittôrnarsiakalo Gudimit. 1
Kittôrnæt tàva uïnekardlutiglo aukkale
meta, taunatõg tajmāitokaleriok, tokom
nik pirsautéjarkudlugo tokotsiginnāursó
tamersa Tornársuk (12). 15. Kivgā
jun

(7) Att. v. 7.
(8) Imẽipok: Jesuse tamarmik annaursirsigallug
pidluartitsirsigissamarsuk, Gudib anniartikā
karà namaksikudlugo.
(9) Jesusilo illuartitèjlo innukatigeengmeta.
(10) Davidim ĭvngerutèjne.
(11) Esaïasikut.
(12) Innuït asserorsarmagit (Att. Joh. K. 8. v. 4
Rom. K. 5. v. 12. K. 6. v. 20-23.)

ignærſidlugidlo tamáſa kivgekſáinãur-
innutidlutik toko ſiórallugo (13). 16.
omummè Engelit igdlerſoriartungikèj,
rahamible kinguèj igdlerſoriartorèj. 17.
jmãitomik kattængutine arſigiſſegallóa-
tamannik, nâkirſartórſoangorkudlune,
leſiúnertudlo opernartotun-élerkudlune
iækkaminik Gudimut, innuïn ajortèjt
makægekſãulerſidlugit. 18. Erdloki-
nile nangminek urſigãudlune, igdlerſor-
nãungorpèj adlæt urſigãulerſut.

KAP. 3.

tuſe Moſeſimit ajunginerrurſok opertut naleiſſauæt.
v. 1-6. Okauzereetſudlo mallingnauviæiſſengi-
lèjt pitlarnekarkonnatik Jödiſut ivkoatut innuka-
juïtſome. v. 7-19.

ajmãitomik okkorſe kattængutigeen il-
rtut, kákorſimakatigeekſut killangmut!
oſtele (1) Pelleſiúnerlo ivna unipkau-
rſarput, Kriſtuſe Jeſuſe taguſarſiuk (2).
Nalegluartok tajmaëkorſirſiminut Mo-
ſut iglórſoà tamárſoak pârallugo (3).
Taunale Moſeſimit nalengnarnerrovok,
dlo iglulliortok nalengnarſirſaràu iglo-
mit

3) Innuït tokukſæt erkſinéjardlugo.
1) Gudim audlartitâ.
2) Erkajniarſiuk.
3) Innuvtèj tamárſoït pârallugit.

mit (4). 4. Iglomè nungudlune sennan
kararàu kimidloneet, tamannigle pingo
titsirsok Gudiovok. 5. Mosesilo igló
soáne tamársoarme pârsidluarallóartok ki
gartut, okautiginiardlugit okautigirsekſ
(5). 6. Kristusile ernertut iglominut n
legâvok, uagut mersa iglorátigut, sunge
soutigigallóaruvtine nerigungnerlo ne
sornartok sorârungikutigo isuanut.
Tajmãitomik, Annersáng illuartok in
okauzekarmet (6): *Udlome nipà tussarusiu*
8. *Umatise mangertitsaràunasigit* (7), *sôra*
ivko pigallóartut ningeksaïvdlutik udlok
urserbikut innukajuïtsome; 9. *Tersane siur*
livse urserniaránga missilingniardlunga, p
liakalo tekkudlugit okiut mardlungnik un
nirsarkattartut. 10. *Tajmaësermeta*
kardleen ivko ningaukika, okalluglung
Umatimingnik tammarsinnararàut, nangn
nerle akosinika (8) *ilisimangikèjt;* 11. *T*
mãitomiktõg ningeglunga okartonga, kas
ǽrbimnut pissengitsut unnerdlugit. 1
Missiksoritse, kattængutika! nungudlu
umatekarungnǽrkudluse ajortomik opin
itsomik, naleissǽrsomik Gudimut umar
m

(4) Iglub nalegâ iglumiunnit nalengnarnerryvsârp
(5) Gudib pekkorsèj Jödinnut.
(6) Davidim ivngerutèjne.
(7) Okauzereeniarkennase.
(8) Illerkuka.

ut. 13. Udludle tapudlugit okauka-
aritſe illivſinut, kaukartidlugo (9), okau-
reetſungorkonnaſe ajortimit tammard-
ngſiartomit. 14. Kriſtuſe pekkarbigis-
gavtigo, ſungerſoutigilerdlugolo aulæ-
ngerbigigallóarutigo ſorárata. 15. Okal-
tokartidlugo: *Udlome, nipà tuſſaruſiuk,*
atiſe mangertitſaràunaſigit ſördlo ivnæ
gekſarbingme (10). 16. Illèjdle tuſſa-
lóaramiko ningekſarpæt, nauglo tama-
atik Moſeſimut mallingnäurſut Ægyp-
imit. 17. Kikudle ningaukèj okiut
rdlungnik ungnirſarkattartut? Ajortul-
tut pinginerpagit, timmèjt merſa aſſe-
meta innukajuïtſome (11)? 18. Ki-
lle kaſſuærbiánut piſſengitſut unnerèj?
ingitſöungitſut? 19. Opinginermit
rſa tikineng ajuleræt, tekkovogut (12).

KAP. 4.

erſout ſungerſoutigikoà opernermik, kaſſuærbikſa-
karallóarmet adlamik opertun ornigekſaralloæn-
nik. v. 1-11. Gudim okauzee pikkunarallöar-
kàut, Pelleſiúnerpudlo Jeſuſe nâkirſarajuktórſövok,
taj-

) Innutidluſe.
) Att. v. 7.
) Illomudle täivko okauzereetſut Gudib ningánut
pitſerput. ſa
) Nællungilagut.

tajmāitomik orningniaiſſauarput nákinekark
luta. v. 12-16.

Tajmāitomik ſulle kaſſuærbiánut piom
togut okaunekaravta, mianerſordluta pi
kingoartokarkonnata (1). 2. Uagutt
Evangeliummik unnerſõunekaravta ſôr
ivko; tāivkole annaungikèjt okauzit t
ſægèjſa, iſumamikut operingimatigit tu
rallóartut. 3. Uagudle opertogut p
marpogut kaſſuærbingmut, ima okarr
(2): *Ningeglunga okartonga, kaſſuærbim*
piſſengitſut (3) *unnerdlugit;* tajmalo
nauk pingortut ſillárſum iſuanit enerka
mærſut (5). 4. Udludle arbangæn-aip
nik ima okauzekarallóartok (6): *Gu*
udlun arbangæn-aipæ nne kaſſuærpok ping
titæne tamáſa ſorárudlugit. 5. Ama
tamáne: *Kaſſuærbimnut piſſengilæt* (7).
Nedliutukſame tâva illèjt tamattomu
piſſegallóarmeta, Evangeliummiglo ok
nekarkârtut pingimeta opingitſúſertik
ſutigallugo (8); 7. Udlok adla taïà in
tor

(1) Pidluarbingmut pingitſokarkonnata.
(2) Davidim ivngerutèjne.
(3) Utereetſut.
(4) Okartok.
(5) Tajmāitomik kaſſuærbikſak adla iſumagd.
(6) Moſeſim aglegèjne.
(7) Utereetſut.
(8) Att. v. 2.

mik: *Udlome;* okiut tajma amerdla-
girſût kingórnænne Davidikut, ſôrdlo
karadlartogut (9), ima okalluglune: *Ud-
me nipà tuſſarallóaruſiuk, umatiſe mànger-
ſaràunaſigit.* 8. Joſvable kaſſuærbing-
ut piſikallóarpagit, adlamik udlomik
kalluſſengikalióartok kingórna. 9. Sulle
va nedliutukſâvok Sabbâte kaſſuærſarbik
(9) Gudim innuvtèjnut. 10. Kaſſuær-
ánut pirſok kaſſuærſariok pillirſæne ſo-
rudlugit, ſôrdlo Gudib nangminellir-
ne (ſoràrukèj). 11. Tajmāitomik kas-
ærbingmut tamattomunga piniarta,
ingitſutut ivkoatun éſerkonnata. 12.
udim okauzia umanartômet, pikkunar-
rſōudlunilo, pennárſoarmidlo igdlugtut
nalingmin ipingnerrudlune, morſuglu-
lo auikſarſinnâvej tarnerlo annernerlo,
ugurſædlo pakkidlo (11), erkartorſin-
udlugidlo umatim iſumèj erkarſautèjlo
2). 13. Pingortitamiglo tekkukſâungit-
kangilak tâurſomunga, nungudlutigle
ertugâunatiglo ſarkomerſimaput okau-
girſavta irſængnut (13). 14. Pelleſiúne-

(9) Kap. 3. v. 7.
10) Killangme.
11) Imēipok: Tajma aktikſomik kibligungnarpá-
tigut.
12) Umativtigun aglæt erkotirſungnarpátigut.
13) Nælluſuïtſórſōvok Gude.

karavta tâva angnermik, killætigut ingerd
larſomik, Jeſuſimik Gudib niarnánil
unniut aulæjængerbiginiartigo (14). 1
Pelleſiúnekangikallóaravta nákiniktúngi
ſomik ajulerángavta, tamannigle urſer
marſomik uavtitut, ajortomigle pinar
16. Tajmâitomik tupedlerdluta ſajmaub
(15) orningniarſinnartigo, nákinekarku
luta ſajmàunekalerkudlutalo annautikſam
namagluamik.

KAP. 5.

Pelleſiúnerit ivko kannong-ékallóarmeta, Kriſtuſiſ
tajmaëniok ajunginerrudlunile, tamattomir
Ebræerit ajokærſoriakarput ilifimangitſungō
mik.

Pelleſiúnerle nungudlune innungnit tá
ſak, innuït pivdlugit tajnekararàu Gud
pee pârikudlugit, tunnirſikudlune tunn
ſutinnik tokotænniglo aglæt ajortéjauti
ſænnik. 2. Tajmâitub nákiginnâvej i
ſimangitſut tammartartudlo, nangmin
ajulerkángame. 3. Tajmâitomiktōg tu
nirſirſariakariok ajortéjautikſænnik, inn
pivdlugit, ingmilo pimivdlune. 4. T
ma

(14) Kannong unnerallóaravta, tajma opernermi
nalengnermiglo piniarta ſorârata.
(15) Jeſuſe (att. Rom. K. 3. v. 25.)

lo ingminut nalengnarſirſarāingilak, ſienne Gudib taïrſarà, ſòrdlo Aaron ïgà). 5. Tajmatōg Kriſtuſe ingminut engnarſiniangitſok Pelleſiúneryomaud-ne, nalengnekartikále tāurſomunga okal-ktub: *Ernerâgit, udlome erniarâgit* (1) Sòrdlotōg adlakut (2) okauzekariok: *lleſiovotit iſukangitſomut Melkiſedekiſut.* Tāurſoma uïnikun innutidlune (3) tuk-utinnik kenutinniglo niblitlardlunilo ki-garme pigallóaramiuk annaurſiungnarte omit, tuſſarſimagamilo (anneglune) lokinartomit tamattomanga; 8. Nauglo erigáne, nalengnek ilipà nagliungner-nít. 9. Tamáſalo namakſigamigit, na-iminut tamannut pidluartitſirſungorpok ſengitſomik. 10. Gudimit attertárd-e Pelleſiúnermik Melkiſedekiſut. 11. una pivdlugo okauzikſakarallóarpogut erdlarſunnik, nællunéjarnerlo ajornar-nik, tuſſarkēinaleraufe. 12. Illipſimè, glo kangárſoak ilinialerdluſe ajokær-ſojungnarſiſſegallóartoſe, ama ajokær-akarpoſe Gudim okauzeeſa aularkau-nik aglæt; imumiglo pirſariakartungō-oſe, nekkikſak mapturſok ajulerdlugo

(1) Att. K. 1. v. 5.
(2) Davidikut.
(3) Kriſtuſe innugtut ajulerſotut nunamētidlune.

(4). 13. Nungudlunile imungmik pir
riakartok okauzinnik illuartunnik pi
mângilak, merdlertuïnâugame. 14. Ne
kikfarle mapturfok enertut nekkigiffaua
iliſimarfórfoangoramik iliniarnermik na
lyungnærfinnâudlugik ajungitforlo ajo
torlo.

KAP. 6.

Ajungitfartorkoèj, kigformudle ama fálerfut pitla
kangâifferfut unnerpèj. v. 1-8. Ebræeridle ajur
nerrofugigallóarpèj, opernermiglo forârnauv
koèj pidluarkudlugit Abrahamifut. v. 9-20.

Tajmâitomik mâna Kriſtuſim ajokær
tǽn aularkautèjnik perǽravta, ſiüeitſia
eneriartordluta, ajokærſoïniarata ama
nermik pillirſænnit tokonartunnit (1) op
nermiglo Gudimut. 2. Ajokærſûmig
koïrſutit pivdlugit, pattingnermiglo a
ſeinnik (2), tokorſunniglo umaromartu
nik, pitlarnekaromartomiglo iſukangit
mut. 3. Tamattomingatõg piomariog
Gude pekkórſigallóarpet. 4. Aſſukia
iliſimarſúſekalerſut, tunnirſûmiglo killar
mit pirſomik (3)miſſigilerſut, Annerſâmig
il

(4) Merdlertutut miluktutut.
(1) Ajortullinnit.
(2) Act. Apoſt. Sull. K. 8. v. 17. K. 19. v. 5. 6.
(3) Act. Ap. Sull. K. 2. v. 38. Ef. K. 1. v. 3.

luartomik pigilerſut; 5. Gudiblo okau-
ánik ajungitſomik (4) miſſigilerſut, ſillár-
blo nedliutukſab pirſautèjnik (5), kig-
rmut ſâleruŋik, ama ſâdluarkigneng
uliſſegallóarkàut. 6. Gudib niârna taj-
ãitut nangminek ſenningarſomut iverti-
ræt mittegekſangortidlugolo (6). 7. Nu-
mè miluartartok ſjellungmik nakkarbig-
ſartiminik, ſennargvirſinilo pikſarſiord-
git nãurſunnik illuartunnik, tengekar-
arà Gudib; 8. Kakidlarnekotinnigle
narikſunniglo nãurſolik ajoraràu, umig-
ſekſangorungnardlunilo (7), kêſa ikuel-
ſukſangoromarpok. 9. Illipſile pivdlu-
, aſſanartoſi-à! ajunginerrurſomik oper-
ogut pidluarnartunniglo, nauglo tajma
allukallóartogut. 10. Gude merſa il-
ẽitſungilak, puïornauviæiſſennago pini-
garſe angæjokãurſúſerſilo, akkà pivdlugo
) opertunnut angæjokãugallóarauſe, ſul-
o tamerſa. 11. Uagudle tamattominga
niartuïnarkogallóarpauſe nungudluſe,
rigugirſak kollarnangidluïnarkudlugo.

(4) Gudim okauziãn ajungitſuſiánik.
(5) Killanâlerſut pidluarnartunnik ornigekſænnik tokub kingórngagut.
(6) Ivkoatut Kriſtuſimik nagliuktitſirſutun-éngajekput.
(7) Att. Matt. K. 21. v. 19. Luk. K. 13. v. 6. 7.
(8) Tãurſomunga illuariſugluſe.

12. Ajornartôrkonnaſe, mallikſinnāung
orkudlugidle unnerſukkænnik kingôrnu
firſut (9) opernermik erinitſenginermigl
13. Abrahamile Gudib unnerſôumik pig
allóaramiuk, adlamiglo angikiminik taï
ſekſakanginame, ingminik táïok, okallu
lune (10): 14. *Aſſukiak, illomut pidlua
kyomarpagit, illomudlo amerdlivdlutit* (11
15. Tajmalo nerigukpækame erinitſegan
unnerſorſimagalloak angumerà. 16. In
nuïdle okauzimingnut illaliurſirſut ang
kertik taïrſarailóararæt, tajmāitomiglo illa
liurſinermik opernarſivdlutik ſorârutitarè
akkerartortut. 17. Tajmāimet, unner
ſukkænnik kingórnurſirſukſæt (12) Gudi
nællunéjarbigingâromagamigit iſumam
adlangojuïtſuſiánik, taïrſumik akkunnek
ſimalerèj (13): 18. Mardlungnit opernar
tunnit, Gude merſa ſeglunauviængimet
tupedlerſautekangârkudluta, uagut kajung
erſogut nerigugekſarput aulæjængerbigi
niaruglugo. 19. Tamanna tarnivta ſung
erſoutigæt kiſartut kajengnangitſotut aulæ
jāitſotudlo, umírkſum ungatánun (14) aglæ
pini

(9) Angumerirſut.
(10) Moſeſim aglegèjne.
(11) Kinguekſetit amerdlarſôrſoangortitſomarpaka.
(12) Att. v. 12.
(13) Okauzine.
(14) Iblernarnivſâmun (Att. K. 9. v. 3.)

iniartok (15). 20. Tekkamunga Jesuse ulersorterput siunevtigut isertok, Melisedekisut Pellesiuningortok isukangitsomut. (16)

KAP. 7.

ristuse Melkisedekisut Pellesiunerrursok isukangitsomut, Aaronimidlo angnerrursok, unnerpà.

Melkisedible tãursoma, Kongiursub Samme, Nalegaunérsub Gudib Pellesiæt braham páriartorà pidluarkudlugolo, ermet ivna sôrsutlarnermit Konginnut; . Taunatõg Abrahamib tunnià kollinginik tamannit (1); akka siurdlermik ima ællunæraræt: Konge illuartuïnartok (2); ngórnatõg Salemib Kongia, imẽipok: onge erkiksitsirsok; 3. Angutekaranilo nakaranilo (3), erkardleelo tajnekangilæt, dloeelo aularkautekangilæt, innunerálo ggatekanginiok (4), Gudible Niarnánut sersõusimavok, Pellesiotuï'nardlunilo so-

15) Imẽipok: Tarnivta kajungerirsæt kollarnangilak, killangmẽmet Gudime.
16) Att. K. 5. v. 6. Tãursomagõg killangmẽlersub isertitsomariátigut killangmut. (Att: Joh. K. 14. v. 3.)
(1) Pejækkaminit.
(2) Ajungitsuïnarnik pekkorsirsok.
(3) Angutálo arnálo taïsimangilæk aglekkænne.
(4) Tamakkotõg aglekkænne nællunærsimangilæt.

rârane (5). 4. Tãursomale angirsúsi
missigisiuk, Abrahamib Patriarkiursub (6
tunnimago kollinginnik pejækkaminit a
junginerrursunnit. 5. Leviblo kinguè
Pellesingortut, inneizisinnik pekkorsãug
allóarput, kollinginnik piginnãudlutik in
nungnit, tamersa kattængutimingnit, naugl
Abraham næggovigángarsuk. 6. Ivnal
(7) erkardlereen akkornèjnne aglekſimang
itsok, kollinginnik piok Abrahammit, pid
luarkudlugolo unnersõunekalerallóartol
(8). 7. Assukiarle ajunginek pidluarkor
sirsigirsarà mingnerrursub. 8. Mánil
innuït tokyarsut kollinginnik pirsaràut
tajmanile (kollinginnik piok) ivna, innur
sok mersa unnersinnarǽt (9). 9. Levisõg
nangminek, mánakut kollinginnik pirsar
tok, Abrahamikudlusaag kollinginnik tun
nirsirsok; 10. Sulle angume ketterá
nẽname, Melkisedib pâriartormago. 11
Namagluarnerle pigallóarpet Levitit Pel
lesiursúsiǽnnit, tamænna pirsutigallugo
inneizisit innuït pigèjt, saagme tâva ama
okariakarpa, adla Pellese sarkomeromartok
unnerd-

(5) Simneïrsokarane.
(6) Att. Apost. Sull. K. 2. v. 29.
(7) Melkisedek.
(8) Gudimit.
(9) Tokoà mersa Mosesim okautigingilà, umagin-
nartok unnerdlugo.

nnerdlugo, Melkiſedekiſun-étok Aaroni-
idlo éngitſok? 12. Aſſukiak adlamik
elleſiurſúſekaránget, inneiziſittõg adlang-
riakariput. 13. Okautigirſarle tãivna
dlamit næggovingmit pirſok, tunnirſi-
ingme kivgartortokangitſomit. 14. Næl-
nnangimet, Nalekkavta Juda næggovigigà,
una næggovik Moſeſib pingilà, Pelleſik-
karomartok unnernago. 15. Amatõg
manna nællunangivſarkàu, Melkiſedeki-
n-étomik Pelleſekalerpet; 16. Tauna
nerſa tajmãitungormet inneiziſit ajulerſut
ekkorſirſigigallóarnagit, tokonauviængit-
orle pikkutſautigallugo. 17. Ima okau-
ekarmet (10): *Iſukangitſomut Pelleſiovotit*
Melkiſedekiſut. 18. Inneizit ſiurdlek tâva
torungnærpok, ajulerame ſumudlo attuk-
unginame. 19. Inneiziſit namakſirſingi-
neta; nerigutikſamigle ajunginermik pi-
nátigut, tamattomóna Gude padligung-
arparput. 20. Illaliurſinermiglo pimi-
net (11). 21. Adlæt Pelleſingormeta illa-
urſinekangitſomik; taunale (Pelleſingor-
ok) illaliurſinermik okarbigirſiminit ima:
Jálegak illomôrdlune perkikſimiſſennanilo
karpok: Iſukangitſomut Pelleſiovotit Mel-
iſedekiſut. 22. Unnerſõumik tajma ajung-
iner-

(10) Att. K. 5. v. 6.
(11) Att. K. 6. v. 13-20.

inerryvsârtomik Jesuse sungersoïrsungor
pok. 23. Tâivkolo Pellesit kapsingoral
lóarput, tokum étuïnartejlimatik. 24
Unale, isukangitsomun étuïnaisségame
sorâissennane Pellesiyssavok. 25. Taj
mâitomik Gudimut piniartut tâursoma na
magluamik pidluartisinnâvej tunnarirsa
rángæne, innutuïnarame tuksiuniardlugit
26. Tajmaëtomik Pellesiúnermik pirsaria
karavta, illuartomik, pingitsomik, ajor
teetsomik, ajortilingnit ingmikôrtomik
killangnidlo kotsingnerrolersomik; 27
Pirsariakangitsomik Pellesiuneriſut adlætu
udlut nungudlugit tunnirsiniarkârdlune
tunnirsutinnik ajortine nangminæne pivd-
lugit, kingórna innuïn ajortèjt pivdlugit
atauziardlunile tajmailliorpok ingminik
tunnirsigame. 28. Inneizisidle Pellesiu-
ningortitarèjt innuït ajulersut; okauzible
illaliunekartub, inneizisit kingórnænne
pirsub, niârna pekkoà namagluartok isu-
kangitsomut.

KAP. 8.

Kristuse killangme Pellesiunerrursok tunnarallugo a-
junginerrursunnik Gudim unnersôukâtigut.

Okautigirsarpudle tersa tamât: Tajmâi-
tomik Pellesiúnekarpogut ivksiarsomik
Nalega-

alegaverkſub ivkſiavirkſoæt tellerpiæt
ngáne killangme. 2. Tauna kivgartor-
ok iblernartunne tupirſâmilo illuame,
alekkab merſa innûngitſub pingortitáne
). 3. Nungudlunile Pelleſiuningortok
nnirſirſukſâvok tunnirſutinniglo toko-
kſænniglo (2); tajmâimet taunatõg tun-
rſekſakariakarpok (3). 4. Nunamẽku-
le, Pelleſiungikallóartok, Pelleſit terſa-
ẽmeta tunnirſirſartut tunnirſutinnik in-
iziſit naleglugit. 5. Taukoa killab
eſa arſingæt tarædlo kivgartoutigirſa-
t (4), Gudib Moſeſe unnerſoukallóar-
ago, tupirſâk eniſſamago: *Tamáſagõg* (5)
nnaniangoarkit tekkurſetit kakkame arſilli-
ırdlugit. 6. Mánale uſſornarnerrurſo-
ik piniægekſarſiok, unnerſõumik ajungi-
rrurſomik ſajmarſâirſôgame, unnerſuk-
t ajunginerit pivdlugit. 7. Siurdlek
na (6) namakallóarpet, adlamik (7) ſim-
irſukſarſiyſſengikallóarnarpok. 8. Okat-
magit (8) ima pivdlune: *Udlut nedliyt-*
ſomar-

(1) Imẽipok: Killangme. (Att. v. 5.)
(2) Att. K. 5. v. 1.
(3) Att. Ef. K. 5. v. 2.
(4) Nunamẽtunne arſilliniækkænne kivgartoraråut. (Att. v. 1.)
(5) Moſeſikut tamakkoninga aglekſimavok.
(6) Teſtamentitokak.
(7) Teſtamentitâmik.
(8) Gudib Jeremiaſikut.

somarput, Nálegak okarpok, unnersoum
nutâmik tâva piomarpaka Israëlikut Jud
kudlo; 9. *Unnersoutut ivrsomatun éngi*
somik, tamattominga angæjokéjt pigallo
rivkit udlok ivna, igdlersordlugidlo anni
navkit nunamit Ægyptenimit; okauze
mersa nalengimarsuk, isumakærdlugia
pigika, Nálegak okarpok. 10. *Tamer*
unnersoutiksara Israëlikunnut udlut makk
kingornætigut, Nálegak okarpok: Inner
tiksaka isumèjnnut pisitsomarpaka, umatèj
nudlo aglegomarpaka; Gudigissauángalo
nuvtariomariakatõg. 11. *Nellinginal*
innukane kattængunilo ajokærsoriakaisseng
là, okalluglune: Nálegak ilirsariniarù
nungudlutik ilirsariomarmanga mikirsort
salo angirsortèjsalo aglæt. 12. *Sajmau*
lugit isumakæromaravkit illuangitsullee
ajortèjdlo ajortulleedlo pùoromarpaka. 1
Nutâmik taïrsigame, siurdlek pissokango
tok unnerpà; pissokarle nutaujungnærsor
nungutsartolerkàu.

KAP. 9.

Kristusib peesa ajunginerrursusiænnik okauzekarp

Tajmãitomiktõg inneizisikarallóart
kivgartornermik tupirsâme siurdlerm
tamænna nalegiartorbiomet nuname.

Senn

ênnasimarsorle tupirsâb silladlia, tersaêtok nennerourserbik, nerriviglo, timirsædlo tekkursekssæt, tamænna (1) iblerartomik tajnekartok. 3. Tupirsâble illà mirksum aipæt tunnuanêtok iblernarnivmik taïrsâursok. 4. Tersanêtok tipigikutib pyorbià Guldiursok (2), iklerbirsârlo kauzilik tamatigut kallipaksimarsok Gulimik, tamattoma illóanêtok pogutâursak uldiursok Mannamik (3) immakartok, aroniblo ajaupià ivna kangekalersok, jarkæglo sâtuk aglektarbeek okauzinnut). 5. Tâursomale kolláne Kerubik (5) innersuk tâlytseræk sajmaubik, tamakko ánakut ingmikôrdlutik okautigirsariangilæt. 6. Tamakkole tajmailliśimaneta, Pellesit isertarallóartut tupirsâb sildliánut piniægeksætik piniardlugit. 7. ugliánudle (6) Pellesiúnek kissime atauardlune okiut nungudlugit isertartok ngmik nekśardlune, tamattominga tunirsirsok ingmilo innuïdlo tammartarnereet ivdlugit. 8. Tamattominga Annersâng luartok nællunéjarpok, akkutiksak iblernarniv-

(1) Inne silladlek.
(2) Att. Matt. K. 2. v. 11.
(3) Att. Joh. K. 6. v. 31.
(4) Tamakkonunga Gudim inneiziśej aglekśimarsut.
(5) Engelin arsingækit.
(6) Att. v. 3.

narnivsâmut sarkomersimangikadlartok, tu
pirsâk siurdlek nappatidlugo. 9. Tamær
na arsikscâursok mánakun-éserssomut, tur
nirsartarmeta tunnirsutinnik tokotekscær
niglo aglæt, nauglo nálektum isumà tamak
koa illuarsineng ajulerallóarpæt. 10. Ta
mâitut nekkikscædlo imikscædlo, ubarne
ridlo kapseet, uïngublo illerkoee, attor
korsâuginnarmeta udlut arkikscorbeet (7
nedliytserdlugit. 11. Kristusile tikiuna
me Pellesiunerrursok pigiksunnut pioma
tunnut (8), tupirsâkut angnerrursokut illu
arnerrursokudlo, arksseinnik sennasimang
itsokut, mattomatut mersa pingorsimang
itsokut. 12. Sauâursædloneet norædlo
neet auæt attornago, aungminik nangmi
nerminik iblernarnivsâmut (9) atauziard
lune isertok, isukaisengitsomiglo annau
tiksarsivdlune. 13. Umingmâidle sauâur
sædlo auæta, aksædlo kollauangmit, ma
jungnartunnut serpartartut, illuarsaralló
arpâtigit timmit ervkéjardlugit; 14. Assu
kiak Kristusim auæt, arksoarnarane ing
minik Gudimut tunnirsigame Annersân
isukangitsok pikkutsautigallugo, péjaisseke
isumæse pillirsænnit tokonartunnit, Gud
umarso

(7) Att. Apost. Sull. K. 3. v. 21.
(8) Killab peenut.
(9) Killangmut.

narſok nalekkudluſiuk. 15. Tajmãitoiktõg Teſtamentitâme ſajmarſaïrſôvok, korſimarſut pigitikudlugit kingórnurkſænnik (10) nãiſſengitſunnik unnerſornagalloænnik, tokomet annaurſivdlune ortulliænnit pirſartækkænnit Teſtamente irdlek étidlugo. 16. Teſtamentekãnget (11), pekkorſirſok tamattominga kokârdlune pirſariakarallóarpok. 17. eſtamente aitſeit attuliſſamet (12) tokorb kingórnane, attungilarle innutidlugo eſtamentimik pekkorſirſok (13). 18. Tajiitomiktõg ſiurdlek ivna aungmik kiſſine attorſinnãungortok. 19. Inneizile piniarkorſèjt tamáſa Moſeſim attuaragit innungnut tamárſoarnut, norædlo nãurſædlo auænnik tigurſiok, imermiglo erkunniglo aukpadlârſækkænnik Yſopiglo illaudlugo, tamattominga makperkkædlo innuïdlo tamáſa ſerpartarpèj, alluglune: 20. *Terſa-Teſtamentim aud, nattominga Gude pekkorſimet illivſinat* b). 21. Tajmatõg tupirſâk pekkotèjlo tamáſa

(10) Pidluarnartunnik.
(11) Kingórnukorſinekãrânget.
(12) Kingórnurſiginnarmeta.
(13) Kingórnukorſirſok.
14) Terſa auk koïrſok pivdlugo unnerſout Gudim okautigirſâ illivſinut.

tamása attugeksæt aungmik tamattoming
serpartarièj. 22. Tamangajãidlo ervke
jægãursut aungmik inneizisit naleglugit
kissiennilo auk koïgallóarpet sajmaursine
kararàu. 23. Tajmãimet arsiksãursut ki
langmẽtunnut tamakkoninga ervkéjaria
kartut; killangmẽtudle nangminek tunni
sutinnik tamakkonanga ajunginerrursunni
pirsariakarput. 24. Kristusimè isingitsc
iblernarnivsâmut arkseinnik sennasimarsc
mut, tajmãitok arsiksãinãumet illuamut (15
killangmudle aglæt (iserpok) særbsarniu
tigiomaudluta Gudib kênánut. 25. Ka
seenniglo tunnirsiomanane ingminik, sôr
lo Pellesiúneng ivna okiut nungudlug
isertarpok iblernartomut adlæn (16) auæ
nik; 26. — Tajmaëserdlune kapseenn
anniariakaissegallóarmet sillársum aularkæ
tánit — mánale sillársub naggatáne ata
ziardlune sarkomerpok, ajorte péjariartor
lugo ingminik tunnirsivdlune. 27. Sôr
lotõg innuït tokorsariakarput atauziardl
tik, kingórnale erkartõursínekaromarpo
28. Tajmatõg Kristuse atauziardlune tu
niusimavok amerdlarsõut ajortéjarkudlug
aipeksânik tekkotitsomarpok ajortekara
(17) pidluarsariartordlugit nerigugirsartir

KA

(15) Att. K. 8. v. 2. (16) Nersutit tokotitæt
(17) Innuïn ajortèjt tokutigiartytsennagit.

KAP. 10.

Tunnirſutit ivko ajungajârmeta, Kriſtuſe ingminik tunnirſiok atauziardlune ajortivut tamâſa péjaromaudlugit, iſumakærnekarkudlugidlo. v. 1-18. Sajmarſûſiale attordluaromarpæt opertut, ſulle piarallutik ajortulliartut pitlarnekangâromarmeta. v. 19-31. Ebræridlo opernermik ſorârnauværkoèj. v. 32-39.

nneiziſiſidle tarâinakartut pigikſunnik pimartunnik (1), peedlo nangmerngit pigiagit, namakſinauviængilèjt okiut nungdlugit ſarkomerſut tunnirſutinnik taukoïarnik atauzek illerkorallugo. 2. (Nakſiginnâupætik) tunnirſiſſæiſſegallóartut udimut nalengniartut, iſumamikut misgiungnæiſſegallóaramikit ajortitik, atauardlutik ajortéjarallóarunik. 3. Okiudle ungudlugit tamakko (2) erkaſitſirſaràut ortèjnnik. 4. Umingmãit ſauãurſædlo tæta ajortit pærnauviængimátigit. 5. ajmãitomik, ſillárſoarmut pigame, ima allukpok (3): *Tunnirſutit tokotekſædloet nekkikſædloneet piomangiketit, timmiringmale* (4); 6. *Tunnirſutit õutekſæd-*

(1) Att. K. 9. v. 11.
(2) Tunnirſutit.
(3) Davidim ivngerutèjne.
(4) Innungorkogingma, timmimnik tunnirſikudlunga innuïn ajortèjt pivdlugit.

loneet ajortæ rutikſædloneet illuaringiketit 7. *Ima tâva okarponga: Areit, aggerponga makperſekkænne aglekſimarſonga, Gudi-à pekkorſet namakſiartordlugo.* 8. Okarkà rame: *Tunnirſutit tokotekſædloneet nekkik ſædloneet ô utekſædloneet ajortæ rutikſædlo neet piomangiketit illuaringinietittôg;* ta makko nauglo tunnirſâurſarángeta naleng nermit inneiziſinnut. 9. Okariok tâva *Areit, aggerponga, Gudi-à! pekkorſet na makſiartordlugo.* Siurdlek attorungnær ſipà, kingurdlek attorkudlugo. 10. Ta mattomanga pekkorſánit uagut ajorung nærſitogut Jeſuſib Kriſtuſib timmà tunniu met atauziardlune. 11. Pelleſidlo nung udlutik udlut tapidlugit kivgartoriartora ràut, kapſeriarterdlutiglo tunnirſutinni atauzinnik tunnirſirſaràut, nauk tauko ajortit pærnauviængilèjt. 12. Taunale (5 tunnirſikârame tunnirſûmik atauzênarmi ajortit pivdlugit, mâna ivkſiatuï narpo Gudib tellerpiæt tungáne. 13. Kinga ſartiniſôg illitſerniarièj tungmarbigiſlug lugit iſikkaminut (6). 14. Tunnirſûmi atauzênarmik namakſiſimatuïnaramigit jorungnærſitut. 15. Nælunærbigiviáti udle Annerſám illuartub, ſiórnagut okar

(5) Jeſuſe.
(6) Att. Matt. K. 22. v. 44.

ne (7): 16. *Terſa unnerſoutikſara tau-*
onunga udlut makkoa kingornǽtigut, Ná-
egak okarpok: Inneiziſika piſitſomarpakæ
matèjnnut agleglugidlo iſumèjſigut; 17.
Ajortèjdlo tammartarnereedlo iſumakærtuí-
aromarpaka. 18. Tamakkole iſumakær-
ekārángeta, attorungnæraraù tunnirſutik-
ak ajortit pivdlugit. 19. Tajma kat-
ængutika! iſerkorſāugavta iblernarnivſâ-
nut Jeſuſim auánik; 20. Tamattominga
kkutikſarſiátigut nutâmik umanartomiglo
mirkſoakut, tamerſa uïningmigut (8);
1. Pelleſérſoakaravtalo (9) Gudim igloanut
o). 22. Sarkomerniarta (11) umatekard-
ıta illomôrtomik, operdluardluta, ſerpar-
rnermik (12) umativtigut pejægāudluta
ſumamit ajortomit, ubægāudlutalo (13)
mmivtigut imermik mingokangitſomik
4). 23. Sungerſoutiginiartigo unniut
erigungnartok aulæjængiuſimát; unnerſok
pernakánget. 24. Allaparnarſortalo il-
vtinut kajumikſardlutalo aſſennikkudluta

(7) Jeremiaſim aglegèjne.
(8) Timmiïnigut tokudlune.
(9) Kriſtuſimik.
10) Operkatigeennut.
11) Gude nalengniardlugo.
12) Jeſuſim auánigluſaag.
13) Koïſimaudlutalo.
14) Koïſimarſutut opertutut ajungitſuïnarmik iſumakarniardlutalo illerkokarniarta.

ajungitsulliarkudlutalo. 25. Kattibikpu
soràruniarnatigo, sordlo illèjt illioraràu
(15), okauniarkatigeeglutale; tajmamè pir
sariakarnerrovok missigilerausiuk udlol
kaglilersok (16). 26. Piarallutale ajortul
liarsinnarallóaruta, nauglo opernartok næl
lyungnærkárdlugo, tunnirsutiksæryssavol
tàva ajorte pivdlugo. 27. Annilárnar
tórsoarmigle erkartúmik illimagirsekså
kaissavok, illungersortomiglo ikumarso
mik (17) nungutsirsuksamik okauzereet
sunnut. 28. Mosesim inneizisèjnik naleng
itsokáranget, nàkinekartinago tokokorsa
ræt, mardlugloneet pingasudloneet narkik
sigeeglutik okarpeta. 29. Sualuktuïnár
soarmik pitlangárnekaissengitsugäisiuk (in
nuk), tungmarsimaguniuk (18) Gudib niár
na, nellinginariguniuglo Testamentim au
(19) nauglo tamattominga illuarsarsimagal
loab, mitautigigallóaruniuglo Annersá
sajmarnartok (20)? 30. Ilisimagavtig
ivna okartok (21): *Akkiniartuksáugam*
akk

(15) Nalegiartoromangitsut mallingnauværtigit.
(16) Opingitsut pitlarbikset nedliytsartortok. (At
Luk. K. 19. v. 42-44.)
(17) Akkinersinermik sioramartórsoarmik.
(18) Narroguniuk ajokærsutà.
(19) Assiginnaruniuk (Att. 1 Kor. 11. v. 27-29.)
(20) Att. K. 6. v. 4-6.
(21) Mosesim aglegèjne.

kkiniaromatlarponga; Nálegak tamerſa. matõg: *Nalekkab innuvtæne er̓kartutla-* *omarpèj.* 31. Gudim umarſum arkſèj-ut pineng erkſinætlãràu. 32. Udludle ngiutut er̓kajniarſigit, tajmane iliſimar-ngorauſe erdlokinartórſoït attoriſe; 33. litengnermiglo erdlokónermiglo mitau-girſãugauſe tamannut, illegángauſigittõg jmãitunnik nagliuktitæt. 34. Nákigi-igauſingatõg kelerſorſimarſonga, tipeit-gluſilo aglǽt kamaungikiſe pekkotivſinik ejãirſut, iliſimaudluſe ajunginermik nung-ſengitſomiglo pekkotikſakarauſe killang-e piſſiekſavſinik (22). 35. Pǽriaràunaſiuk va tettiginirſúſerſe, akkekangáromarmet. 6. Illelârdluſile pirſariakarpoſe, Gudib ekkorſà tajma attuardluaruſiuk, unner-ut tâva piſſiarikudluſiuk. 37. Killamik attoma kingórnane aggeromartukſak ggeromarmet mulluſſennane. 38. Illu-torle opernermit innuſſavok (23), aſſiar-artokarpedlo (24), tauna tarnima illua-ngilà. 39. Uagudle illegingilavut aſſi-niartut aſſerornartomut, opertudle illegâ-ut tarnimigut annegomartut.

22) Att. Matt. K. 5. v. 12. K. 6. v. 20.
23) Att. Rom. K. 1. v. 17.
24) Operungnǽrdlune.

KAP. II.

Opernek kannong-étok unnerpà, siurdleettõg opern
mik unnersiutigínekartut táïvièj.

Opernerle kollarnẽitsórsõvok nerigugi
sænnik, nekkimẽinartórsõudlunilo peenn
tekkuksãungitsunnik. 2. Tãursomang
siurdleet unnersiutigínekarput. 3. Ope
nermit ilisimavogut, sillársoak Gudi
okauziánik pingorsimarsok, ersitsut ping
ormeta ersingitsunnit. 4. Opernerm
Abele tunnirsiok Gudimut tunnirsûmi
ajunginermik Kainimit, tãursomanga
illuarirsãudlune unnigãursok, tunnirsut
Gudim unnersiutigángagit; tãursomang
tõg sulle okallukpok (2) nauk tokorso
5. Opernermit Enok audlarusimarfok t
kokorsãunane, nenniksãunanilo Gudi
audlarumane, audlarutinagole Gudim ill
arà unneræt. 6. Opingitsorle Gudi
illuarinauviængilà, Gudimut piomarso
Gudekartomik operiakarmet, orningnia
tinilo akkilleromarèj. 7. Opernermit No
Gudim okaumane sulle ersingitsunnik, Gu
dilo mianerigamiuk, umiársoarmik senn
vok iglokame annekbigirsekssænnik, tama
toming

(1) Opernermit.

(2) Malligeksãudlunilo unnersiutigínekarpok.

ominga fillárſum (innuee) (3) erkartorèj, ingórnurſirſungordlunilo illuarſuſikſamut pernermit pirſomut (4). 8. Opernermit Abraham nálektok, nunamut kingórnurekſaminut audlarkomane, audlarioktōg auglo ſiunekarane ſumut. 9. Opernermit nunaſirſuïnāurſok nuname unnerſukame, ſordlo pirſekſaringitſame, tupirſardune Iſaak Jakoblo illegallugik, kingórnurrſukſakatāurſuk unnerſōutinnut tamakkonga; 10. Nerigugángamigit iglorpēit ngaviglit (5), ſennarſæt illuarſaïrſædlo merſa Gude. 11. Opernermittōg Sara glæt nartulerſinnāungortok, ernivdlunilo auk okiut ernivikſæne akkimungárine (6), pernartugángamiuk unnerſok tamattoinga. 12. Tajmāitomiktōg atauzēinarit, ajulerſomin (7) aglæt, erniuput (inuïérkſoït), ullorirſæt killangmētut amerdkatigallugit, ſordlotōg ſiorkæt imab ſinátut kiſſikſāungitſut. 13. Operdlutik uko tamarmik tokoput, unnerſukkæt iſinnagit, ungeſikſomidle tekkogèjt, kolrinagidlo irſutigallugidlo; okartuttōg

(3) Operomangitſut.
(4) Operſáſia illuarallugo Gudim annaupà ullórſoarme.
(5) Aulæjāitſomik, tamerſa killangmētut.
(6) Arnakoëkſāugame.
(7) Att. Rom. K. 4. v. 19.

tekkornartãursomik nunasirsuïnãursomigl
nuname unnerdlutik. 14. Tajmale oka
luktartut nællunǽraràut nuneksarsiortomi
15. Illomummè, kemegartik ísumagiga
lóaruniko, utersinnãugallóartut; 16. Ma
nale kajungerput ajunginermut, tamer
killangmẽtomut; tajmãitomik Gudib kang
ugingilèj Gudiǽnnik taïutekalerdlune
iglorpérksoarnik innikſiorſimagamigit (8
17. Opernermit Abraham tunnirſiok Iſaa
mik, urſigãulerame (9), ernétuilo tunniuk
unnerſõutiſiſimagalloab. 18. Okaunekar
tub (10): *Kinguekſarnik táïrſak Iſaamit pi*
marpok. 19. Iſumakarame, Gude mak
kititſiginnãurſok tokorſunnik; tajmãito
muttõg arſingurſok ama pivià (11). 20
Opernermit nedliutukſæt pivdlugit Jakobl
Eſaulo Iſaab pidluarkoǽk. 21. Operner
mit Jakob pidluarkoǽk Joſefim ernerǽk
tokyſſégame; okudlunilo ajaupirſame nõu
águt tukſiurſiok. 22. Opernermit Joſef
tokolerame erkaſitſiok Iſraëlib kittornèjſ
audlarbiǽnnik (12), inneizivdlunilo fau
næn

(8) Ornigekſakartinamigit killangme.

(9) Gudimit tamattominga pekkorſirſomit.

(10) Att. Rom. K. 9. v. 7.

(11) Iſaak tokyſſerſok Gudim annaumago, ſôrdl
tokorſunnit makkitidlugo.

(12) Ægyptenimit.

ene pivdlugit (13). 23. Opernermit
oſeſe erniomet kaumætit pingaſut irſer-
ræk angæjokækit, tekkogamiko edlârſub
nnerſûſia, Kongiblo okauzia mianerinago
4). 24. Opernermit Moſeſe agdligame
raob panniánut erneresugikorſingilak;
5. Gudim innuvtej nagliukatigallugit il-
areenarpà nuennârnermit arkſoarnarto-
it nâkſâurſomit. 26. Mitengnekarnerlo
riſtuſiſut pekkarbiginerroà Ægyptenib
enit, akkikſak iſumagángamiuk (15). 27.
ernermit Ægypten kemekpà, Kongib
ngengnerà ſiórinago; tekkukſâungitſok
6) tunnarigamiuk, tekkogáluſaag. 28.
ernermit Paaſkeſiorkorſivdlunilo aung-
k ſerparterikorſiok, angæjuklernik aſſe-
rſâïrſomut aktorkonnatik (17). 29. O-
rnermit ivkoa imak aukpadlârtok (18)
kutigæt (19), ſôrdlo nunakut (ingerd-
ſut); Ægyptenimiudle urſitleramiko
iput (20). 30. Opernermit Jerikum
unga-

13) Nekſarkudlugit.
14) Tokotſikomagit edlârſungnik tamannik.
15) Gudimit namaktomik akkekaiſſeſugallune ka-
kugo.
16) Gude.
17) Engelib tokotſartyſſegallóarmagit angæjukleet
tamâſa Ægyptenime, Iſraëlitidle Paaſkeſiortut
kangiuſſegèj aktornagit.
18) Kangerdlârkſoak tajma tajnilik.
19) Tinnekkamet.
20) Ama ullilermet.

ungaloee nakkartipèjt, udlun arbane
mardluk kavikâramigit (21). 31. Ope
nermit Rakab nekkikſiortok (22) pinekan
ilak opingitſut illegallugit, miſſikſóïrſut (2
illekſigamigit angæjokâunermik. 32. S
miglo ama okallyſſanerpik? Udlokaiſſen
ikallóarama, Gedeonilo Baraglo Samſ
nilo Jeftalo Davidilo Samuelilo Profétid
okautigiſſeguvkit; 33. Tauko opernerm
ajugâuput nalegávingnut, illuartulliarpu
unnerſóutit pièjt, amarornárſoït (24) tor
lueet milikpèjt; 34. Ingnerum ikumari
kamipæt, pennárſoarnit ipiktunnit anni
orput, ajulerallóardlutik nekkurſektipu
ſórſugiartordlutik pirſautilſrkſoangorpu
tekkornartæt tuperpérkſoeet ordlotipè
35. Arnæt tokorſortætik umarkigſut p
mièjt; illèjdle iſſæktiput anniangârdluti
innuniaŋginamik makkitſomaudlutik
manartomut ajunginermut. 36. Illèjd
mitegâuput amèjægâudlutiglo kelerſu
âudlutiglo parnærſimaudlutiglo. 37. U
jarkænnik millugâuput, pillektugâudl
tiglo, urſerſimaudlutiglo, pennænnigl
tokotâudlutik, ſakkiput ſâuædlo ſauâu
ſædl

(21) Iſraëlitit.
(22) Tekkornartænnit piſſiomaudluno.
(23) Joſvam audlartitèj.
(24) Att. 2 Tim. K. 4. v. 17.

dlo ameennik annorâkardlutik (25), erka-
glutiglo, pitlarnekardlutiglo, nagliuk-
dlutiglo. 38. Sillârsum innueesa tauko
girsúngikèj, sakkirsartut innukajuïtsunne
kkænnilo nunablo kongnereene kâro-
eenilo. 39. Taukoalo tamarmik, naug-
opernermik unnersiutigínekarallóartut,
nersugak pingilæt (26). 40. Gudib
ngikánik piomarmátigut (27), tâivko
makfidluautikfakarkudlugit uavtinêto-
k (28).

KAP. 12.

auniarpèj, Jesuse opertudlo mallikkudlugit, nagli-
yssegángeta. v. 1-11. Ajunginiarkoèjsóg saj-
maunekartuïnarkudlutik Gudimit. v. 12-17. Pid-
luarnartolirkfoangorsimagamiglo Gude miane-
ringâisségæt. v. 18-29.

ajmâitomik narkikbigínekaravta tajma
erdlatigirsunnik auativtine (1), okemêid-
sartut tamása ajortilo (2) auativtinêka-
ktok ipperartigit, isumagiglutalo akpa-
tuarta

(25) Ajorsarnermit.
(26) Annaurfirfok-tikiungilak innutidlugit.
(27) Kristuse innungorkudlugo uavtine.
(28) Uavtitut pidluarfinnarkudlugit Jesuse uavtine
innurfok annaurfirfigallugo.
(1) Nekkimêitsunnik illelârtunniglo tajma amerdla-
tigirsunnik mallingniægekfakaravta.
(2) Opinginek.

tuarta akpalliutarbikſavtine (3). 2. Jeſu taguſarbigallugo opernermik audlarnéi ſok namakſiniartorlo, tāurſoma tipeitſuti ſaralloe attornago, ſenningarſok (4) attoi kangunartorlo (5) aſſiginnarà, mánale iv ſiavok Gudim ivkſiavirkſoæt tellerpi tungáne. 3. Ivnamè iſumagikſinnarto nauglo tajma aktikſomik arkſoarínekar lune ajortilingnit, iſumaginiarſiuk, kaſſ konnaſe (6) annuſingornermik tarnivſig 4. Sulle ajorte arkſoarinago akkerartung kallóartoſe aurſe koïtſerdlugo (7). 5. Puï rikſilo okauzeng ivna tupedlernartok illi ſinut ſördlo kittörnænnut pirſok (8): *Er ra! Nalekkab pitleitſiarpatit aſſiginnar ràunago annuſingornæglo kibligupatit. Aſſarſæne Nalekkab pitleitſiararèj, kittu narſiænilo nungudlugit orpingoararèj* (9). Iſumagikſarniaruſe pitleitſiarnekarángau Gudib táva piſſauáſe kittörnamiſut; ka nong-étorle ernek pitleitſiarnekanginer átátaminit? 8. Pitleitſiarnekangiſēinar ſile, nauglo tamarmik tajmaïllioriakart tâ

(3) Att. 1 Kor. K. 9. v. 24.
(4) Annernartok.
(5) Senningarſome tokonek kangunarallóarmet.
(6) Ajulerkonnaſe piniægekſavſinut.
(7) Operſúſerſe pivdlugo ſulle tokokæjangiláſe.
(8) Salomonim aglegèjne.
(9) Sillatorfarniardlugit.

va uerſægâvoſe kittôrnaudluaraſilo (10). Angutivuttôg innûrſut ſillatorſartigiſiagutigit mianerallugidlo; annerſæn angut naleiſſengikikput angnerrurſomik, inukudluta (11). 10. Ivkoa udlut ikingoæt pitleitſiarátigut iſumamingnik; nale (pirſarátigut) ajungikudluta, illuarſia illangerkudlugo. 11. Pitlarnerle ortidlugo tipeitſutikſâſugingitſaræt alliartugiginnardlugo; tamattomónale ſungſarſimarſut ajunginiarnerǽnnit kingórrſakartitſomarpèj erkikſinartunnik (12). Tajmāitomik kollarſigit arkſeit nakerſut, ſêrkudlo nukingærſut (13). 13. koſineridlo mannirſarniarſigit iſikkavſit, tuſſiangnartok innarluvſârkonnago, uarſikudlugole (14). 14. Illegeengniaſe tamàuſe, iblernarſinerlo piniarſiuk (15), rſominga piniangitſut Nálegak tekkouviæiſſengimarſuk. 15. Miſſikſoritſilo udib ſajmauta aſſiginnarnekarkonnago midloneet, aſſerorſaïartorkonnago ſortlek kaſſi-

10) Opertutut adlætut nagliungnermik urſingikuniſe Gudib, tâva nellinginarallufilo affangiláſe.
11) Pidluarkudluta.
12) Pidluarnartunnik piomarpèj iſumagirſuſiǽt pirſutigallugo.
13) Tupedleritſe.
14) Perſakotit tamáſa pærniarſigit, ajorungnǽriartorkudluſe.
15) Ajunginiarſinnardluſe piſitſe.

kaſſilitſok nãulerſok, amerdlarſut aitſor
tiſſeſugallugit (16). 16. Arnàunekartokar
konnaſe, iſumēitſokarkonnaſilo, ſòrdlo
Eſau, nekkikſak atauzēnak pærutigánga
miuk angæjukliurſuſiminit (17). 17. Iliſi
mauarſe, kingórna pidluarkorſinek pinia
rallóaramiuk (18), ſurſáërtok. Adlamil
iſumalerſitſiginnãunginame (19), naugl
kijængarme piniarallóarà. 18. Kakkar
ſoarmudle aktukſáurſomut pingilaſe, ing
nermiglo ikumarſomut, pyórſoarmudlo
târſoarmudlo, annordlerſórſoarmudlo (20)
19. Kardlortaupalluktórſoarnudlo, okau
zidlo nipáhnut, tauna tuſſartut tuſſaro
maiſſáralloaráet, okalluktok ſorârkudlugo
20. Tuſſarneng ajuleramikit innerſutit (21)
Nerſudloneet kakkak aktorallóaruniuk ujar
kænnik millornekaiſſavok piſſiglugoloneet. 21
Erkſinartuïnãumedlo ivna tekkurſak, Mo
ſeſe okalluktok: *Erkſikâunga ôliglungal*
22. Illipſile Zionib kakkánut (22) pioſe
Gudib

(16) Miſſikſoritſe opiſſárſokarkonnaſe adlæt ma
ligekſaralloánnik.

(17) Nekkikſak akkilleramiuk angæjukliurſuſiminil
pigiungnærdlugit tâva kingórnurſekſæne n
legãujungnærdlunilo nukaminut.

(18) Anguminit.

(19) Angune adlamik iſumakartineng ajoramiuk.

(20) Kakkak Sinai piâ.

(21) Moſeſim aglegèj.

(22) Nejorominartórſoarmut (Att. Matt. K. 21. v.
nárkigutâ (6).

diblo umarſum iglorpérkſoeenut Jeru-
emmut killangmẽtomut, Engelinnudlo
nderpérkſoarnut. 23. Angæjukleen-
(23) kattiſimarſunnut operkatigeennud-
killangme aglekſimarſunnut, Gudi-
dlo tamannik erkartõurſirſomut, illuar-
lo namakſirſun (24) annerſèjnnut. 24.
marſaïrſomudlo Teſtamentitâmẽtomut
ſimut, aungmudlo ſerpartâumut (25),
nginernik okalluktomut Abelim (auánit)
. 25. Miſſikſoritſe, aſſiginnarkonna-
okalluktok; ivko kemaneng ajortut
k nunamẽtuïnak tuſſaromaiſſaràt Gu-
okauziánik okalluktok, imaka uagut,
angmin okalluktok aſſiginnarallóaru-
? (27) 26. Tãurſoma nipàt tajmanẽ
a ſejuktikà, mánale okartok, unnerd-
ẽ (28): *Ama atauziardlunga nunalo kil-
o aglæt ſejuktitſomarpækka.* 27. Imale
rame: *Ama atauziardlunga;* aulæjarſut
adlangyſſerſut pièj, pingorſimameta,
aulæ-

) Gudim affarſèjnut.
) Pidluartunnut.
) Att. K. 10. v. 22.
) Abelib angæjuminut tokotam aua pitlarkorſi-
met Jeſuſible aua ſajmarkorſiok.
) Att. K. 2. v. 1-3. K. 10. v. 26-29.
) Haggæuſikut.
) Jödin illerkoeet.

aulæjāitſut (30) étuï narkudlugit. 28. Ta
māitomik nalegâvik aulæjāitſok pigavtig
ſajmaut erdliginiartigo, tāurſominga Gud
nalegluarniaruglugo attarkikſardlugo mi
nerallugo. 29. Guderput ingneromim
nungutſirſórſoak (31).

KAP. 13.

Ajunginiarkoèj ſorârnauværkudlugidlo ●pernermik K
ſtuſimut. v. 1-16. Ajokærſóïrſut nalengni
kudlugit tukſiukudlugidlo. v. 17-22. Agl
kæne nâniarpèj. v. 23-25.

Sorâraſe kattængutigeetun aſſenningni
ritſe. 2. Innibiuniarnek puïoriaràunaſiu
illèjt tajma piniartut ſiunekaratik Engeli
nut innikſiormeta. 3. Iſumaginiarſi
kelerſorſimarſut kelerſorſimakatigallugi
luſaag, nagliuktudlo (erkaiſigit) nangm
nek timmimiogauſiſōg (1). 4. Nulli
reengnek illuartuïnarle tamannut, nulli
reedlo innarbiæt iblernarle (2); uerſā
ſudle arnàuniglidlo Gudim erkartyſſau
(3). 5. Illerkoriſiuk piomatōunaſe, ping
a

(30) Kriſtumiun illerkōeet.
(31) Koïſimarſuttōg pitlangârormarmagit, naleiſ
peta.
(1) Nagliūktuklāumivdluſe.
(2) Angununekarnermut arnàunekarnermudlo
tyſſennane.
(3) Pitlardlugit,

se namagallugit; nangminek okarmet (4): *meissengilagit, illomudlo allarnauviæissengit.* 6. Okarungnarkudluta tupedlerdta (5): *Nálegak annaursirsigángavko erksengilanga, sysségánga innub?* 7. Isumagiarsigit ajokærsóirsise Gudim okauzeek illivsinut okalluktut, taukoa innursuta naggata missigallugo, opersusiæt allingniarsiuk. 8. Jesusib Kristusib ipekdlo udlomilo isukangitsomudlo atauzek lligà. 9. Sakkiedlektikennase ajokærinnut nellinginarnut adlâursunnudlo; uarmet, umat aulæjængersimalerpet sajrnartomit, nekkiksak allardlugo, tamanattungikallóarmet pinniartimine (6). . Uagut tunnirsivikarpogut, tamanna rsivigirsúngilæt kivgartortut tupirsâme 11. Nersutidle auæt Pellesiúnerub rtitarángago iblernartomut ajorte pivdgo, taukoa tâva timmèjt ôutâursut tupérksoïn auatænne (8). 12. Tajmâniktôg Jesuse anniartitok (9) isertarbírkn auatáne, innuït ajorungnærsitsomaud-

4) Ivna Josvamut.
5) Davidisut.
6) Att. Joh. K. 6. v. 27. Rom. K. 14. v. 17.
7) Kristuse pigârput, tauna annaursirsigineng ajulissauæt Jôdisún illerkokaromarsut.
8) Tajma Gude pekkorsiok Mosesimut.
9) Tokudlune.

lugit aungminik. 13. Orniktigo kæ mân
tuperpérkſoïn auatǽnnut, erdlokirſúſi
attordlugo (10); 14. Máne iglorpérkſoa
kanginavta kemengnangitſunnik, nedliu
tukſarſiorpogudle (11). 15. Nungudlugi
tâva Gude aitſivigirſartigo tunnirſutinni
uſſorõutinnik tauna pivdlugo, tamerſ
okauzit akkánik uſſoruktut kardloeenni
pirſut. 16. Angæjokautſernek puïoria
ràunaſiuk tunnirſiniarnerlo (12), tejmẽitu
tunnirſutit Gudim illuarirſarmagit. 17
Ajokærſortiſe tuſſardlugidlo mallingniar
ſigit, pigârmeta tarnivſinut akkirſukſætu
tajmailliorkudlugit tipeitſuglutik annerſa
mikonnagidlo, tamanna (13) illuaiſſengime
illivſinut. 18. Tukſiuniarſigut; uagu
ſungerſoutigángavtigo illuartomik pukta
ſivdluta, ajunginiaromatlaravta tamanni
19. Okauniarkikſavſârpauſile tajmaillio
kudluſe, killamik angerdlaraſugikudlung
illivſinut. 20. Erkikſitſirſuble Gudib to
korſunnit anniſinamiuk Nalegarput Jeſu
ſàuænnut parſirſórſõulerſok (14) Teſtamen
ti

(10) Mallingniartigo, tãurſomatut piginnãudlut
nagliuktikallóarpátigut.
(11) Manna kemeiſſauarput tokyſſegavta, adlamig
ornigekſakarpogut killangme.
(12) Ajorſartunnut.
(13) Annerſaminerǽt nalengitſúſerſe pivdlugo.
(14) Att. Joh. K. 10. v. 11.

ib ifukangitſum auánik (15); 21. Tãur-
oma illuarſarliſe ajungitſulliarſinnãungor-
udluſe pekkorſæne piniarſinnarkudlugit,
iginnãungorſardluſe illuarirſaminik Jeſuſe
riſtuſe tunnarallugo, tauna nalengnarſile
ukangitſórſoarmut! Amen. 22. Okau-
iarpauſile kattængutika! nalektuarſiuk
kauzek tamænna illuarſautikſak; nãitſo-
ik aglekbigángavſe. 23. Nællukongi-
uſe, kattænguput Timoteuſe ipperaræt,
una aiparallugo tekkyomarpauſe, agge-
ſuarpet. 24. Innudluarkorſiſitſe ajo-
erſortivſinut tamannut illuartunnudlo ta-
annut. Italiamiun innudluarkoáſe. 25.
jmaukonarſiſitſe tamàuſe! Amen.

Ebræerinnut makko aglekſimaput
Italiamit, Timoteuſib nekſarèj.

5) Act. K. 9. v. 11. 12. 14. 15.

Jakom Aglegèj
Nellinginarnut.

KAP. I.

Jödiogalloæt fâsimarsut Jakob tupedlerkoèj tuksiark
lugidlo nagliulerángeta. v. 1-8. Peetsut pidlu
nerrursut pissõunnit unnerpèj. v. 9-12. Inn
ingmingnit ursernekararàut ajortomut, ajung
sudle Gudimit pirsaràungõg. v. 13-18. Gud
okauzee tussaromatlarkoèj mallingniardlugi
ajungitsuïnarnik. v. 19-27.

Jakob, Gudib Nalekkablo Jesusib Krist
sib kivgækit, innudluarkoèj arkanek-mar
luïn erkardlereet siammartut (1). 2. K
tængutika! Tipeitsutigirseksarisiuk, urse
titarángause tamannut (2). 3. Ilisimaisse
ause, opersúserse ôktugãursaránget is
magiksarniaromaráse (3). 4. Isumagin
niaissausile sorârase, namaksikudluse ajun
idlu

(1) Att. Matt. K. 19. v. 28. Joh. K. 7. v. 35. Apo
Sull. K. 8. v. 1-4.
(2) Nagliungnartunnut.
(3) Ursernekarángause nagliungnartunnut, oper
serse nekkursektitsomarpok sorârnauværkudlu

dluïnarkudlusilo, sungoamigloneet innor-
arase. 5. Illarse iliſimarsúsekavsângikune,
Gudimut tunnirsiomatômut assiginnáïngit-
omudlo tukſiarle tamattominga, tunníne-
aromarpok tâva. 6. Operdlunile tuk-
iarile kollárane; kollártok imab magleeut tamannut annormin aulatersimarsutun-
sinnarmet. 7. Innugle tajmãitok Nalek-
amit sumik nerigutlarpægane pile. 8.
Angut mardlungnik isumakartok, sullir-
arángame nekkimarsaràu. 9. Kattæng-
idle kingakótok (4), nalegãursúsiminik
ersorle (5). 10. Pisiórsoarle kingakóle;
sseroromarame igvub karrreesut. 11.
ekkinek kiektórsoudlune nuïrsaràu, ig-
idlo tokótarèj, karree tâva nakkararàut,
innersúsialo tekkyominaralloak asseroràu; tajmatõg pisiórsoak akkosinermine
ennеromariok (6). 12. Pidluarpok angut
rsigãursartok erinitseſſennane (7); ôktug-
udluarángame niakorut umanartok pio-
narpà, tãursominga Nalekkam unnersõu-
èj assarsine (8). 13. Nellinginak ursig-

Nnn 4 ãursa-

(4) Operkatigeen illæt peetsôgune assiginnægãudlunilo.
(5) Tipeitsugle opertúgame pilirklõgamilo killab peenik.
(6) Pirsartækkaminik ajuleromarpok.
(7) Att. Matt. K. 10. v. 22.
(8) Att. 1Kor. K. 2. v. 9. K. 9. v. 25. Ebr. K. 12. v. 11.

ãurſarángame ima okaiſſengilak: *Gudi urſerpánga;* Gude merſa ajortunnit u ſigãuneng ajormet, nangminerlo urſeï ſarãinginiok (9). 14. Innugle nungudlun urſigãurſaràu, piomaſiminit pilerititaráng ame kajumikſarnekãrángamilo; 15. Pic matlarnek tâva pileránget, ajorte pingora ràu, ajortile namakſirſarángame, tokomi kingubiurſirſaràu (10). 16. Tammatlar aràunaſe aſſarſaka kattængutika! 1 Tunnirſutit tamarmik ajungitſut, tunnir ſutidlo tamarmik namautikſæt, pikang pirſaràut kaumarſun Atátænnit adlango juïtſomit taramigloneet ſimnerſokangit ſomit (11). 18. Iſumaminik erniarátigu okauzinnik opernartunnik (12), ſiurdlio kudluta pingortitèjnit. 19. Tajmãitomik kattængutika aſſanartut! Innuk nungud lune tuſſaraſuaiſſavok (13), okallungne ſãërdlunilo ningengneſãërdlunilo (14). 20 Angut ningektok Gudim illuarirſèjnil pirſarãingimet. 21. Tajmãimet majung nartu

(9) Ajortomut.

(10) Att. Rom. K. 6. v. 23.

(11) Kaumarſûtut adlætun-énane atauzek nelligà.

(12) Att. Joh. K. 1. v. 13.

(13) Gudim okauzeenik.

(14) Namaktomik iliſimarſûſekangitſut ajokærſoïo matlaiſſengilæt, iliniarnek pirſariakarnerromet

artut ajortórſoïdlo tamáſa pærniarſigit,
iüēidluſilo piginiarſiuk okauzek illivſinē-
erſok, tarnivſinik pidluartitſiginnāurſok.
2. Okauzerle nalekikſarſiuk tuſſāinar-
agolo, illivſinut ſeglokittarkennavoſe.
3. Tuſſāinartokārángedle okauzimik, na-
ngnagolo; tāurſoma angut arſigà tarar-
ukut kênaminik kamerdlortok. 24.
gminik kamerdlorame audlararàu, kan-
ong-étublo erngēinak puïordlune. 25.
merortorle inneiziſinnut namagluartun-
ut kivgaujungnærſitſirſunnut (15), ſorà-
nilo, tauna tuſſækkæne puïorſimangina-
igit, nalengniardlugidle pirſartarame,
maillivdlune pidluaromarpok (16). 26.
alektartugirſokarallóaruſe (17), oke mer-
attordluarneng ajorpà, umanilo aſſeror-
ardlugo, tāurſoma nalekſúſia piüngilak.
. Illuartok arkſoarnangitſorlo naleng-
k Gudimut Atátamudlo terſa: Illiárſuït
diarneridlo nagliuktut orniktardlugit
), nangminerlo aſſerornauværdlune ſil-
ſoarmiunnut. (19)

5) Jeſuſim ajokærſutánik iliniartok.
6) Att. Joh. K. 8. v. 31. 32. Rom. K. 8. v. 1-3.
7) Gudimut.
8) Ajorſartunnut angæjokāudlune.
9) Opingitſun illerkopilueennut.

KAP. 2.

Innuït nellinginæt aſſakoèj, Gudiblo inneiziſèj tamá nalegluïnardlugit. v. 1 - 13. Opernek ajungi ſulliænnik illaliungitſok attungimet. v. 14-26.

Kattængutika! Opertôgauſe Nalekkavt nut Jeſuſe-Kriſtuſimut nalengnartórſoa mut, nelliſiorkennaſe! 2. Angut kattiſ maubivſinut iſerallóarpet Guldimik keter lerutilik annorârikſórſõudlune, peetſoktõ annorârdluktok iſermipet; 3. Irſigiler ſiuk annorârikſórſoak okarbigallugolo *Mãunga iblit inginiangoarit;* peetſomud okaruſe: *Sammanẽtit tungmarbimnudlone ingitit.* 4. Nelliſiunginerpiſe tâva illi ſine (1), erkartoïrſôlerdluſilo iſumalukt mik (2)? 5. Nálegitſe aſſarſaka kattæng tika! Gudib kennerſimanginerpagit pee ſut ſillame mattománe, piſſórſõurſud opernermik, kingórnurſirſukſædlo naleg vingmut (3), tamænna unnerſorà aſſar minut (4)? 6. Illipſile peetſok aſſiginn rikſe. Piſſõut (5) paſſutaringinerpáſe kigliſiorbingnudlo uniardluſe? 7. Ta kõungilæt miteklerſut attermik ajungi ſom

(1) Innardluktomik.
(2) Iſumapiluït naleglugit tajma pirſartarpoſe.
(3) Killab peenut.
(4) Att. 1 Kor. K. 1. v. 5. 26. K. 2. v. 9.
(5) Opingitſut.

omik aitſiutivſinik (6)? 8. Kongim in-
eiziſèj nalekuſigit, aglekkæt attuardiugit
7): *Innukatet illigtut aſſaiſſauet,* illuamik
âva pioſe. 9. Nelliſiorallóaruſile (8), ajor-
ulliarpoſe, nalengitſórſõurſoſilo inneizi-
n unneráſe. 10. Inneiziſinnigle taman-
ik nalengniarallóartub, atauzek naleiſlæ-
eruniuk, tamáſa tâva ſôrdlo nalengikèj.
1. Ima okartok: *Arnàunekaiſſengilatit,*
unatõg okariok: *Innuáiſſengilatit.* Ar-
àunekangikallóardlutidle innuæruït, in-
eiziſinnut tâva nalengitſungorpotit. 12.
)kallugluſilo piniaritſe erkartõunekaiſſer-
ãtut inneiziſinnut kivgaujungnærſitſir-
unnut (9). 13. Nâkirſajuïtſok nâkinêit-
omik erkartõunekaiſſamet (10), nâkining-
erle uſſorſitſararàu erkartõurſinermut (11).
4. Sumun attorpa, kattængutika! Oper-
ub unnerallóarune, ajungitſulliaranilo?
)pernerub tajmãitub annauſinnãuſſaner-
âuk? 15. Kattængutekarallóarpedle ta-
nakangitſomik pikſaminiglo ajorſartomik;
6. Illavſile okarbigipagit (tajmãitut):
rkikſiartoritſe, kirſekſerdluſilo karſilláritſe;

tunni-

(6) Jefuſim akkánik.
(7) Moſeſim aglegèjne.
(8) Innuït nellinginarſiornagit.
(9) Att. K. 1. v. 25.
(10) Pitlarnekangâiſſamet.
(11) Nâkirſarajuktub erkartõurſirſok ſiorirſaria-
kangilâ.

tunninaſigidlo timmèjſa pikſèjnnik, ſumu tamanna attorpa? 17. Tajmatõg opernek, ajungitſulliarnermik illakangikune tokungaviok ingmikut (12). 18. Okarto karomarnerſok (13): *Iblit operpotit, uangat ajungitſulliarkã unga; operſúſit tekkullag ſulliarnit, operſúſeratõg tekkyomariet ſulliamnit.* 19. Atauzimik Gudekartomi operpotit; illuamik tajma piotit (14); Tor nârſuïttõg tamattominga operput ſejuglu tiglo (15). 20. Innugle oma piungitſok Nællyungnæromarpiuk opernek tokungãu ſok, ajungitſulliarnermik illakangikune 21. Abraham atátarput ajungitſulliamin illuartitãungitſok, ernerminik Iſaamik tun nirſigallóarame tunnirſivingmut? 22 Arèin-à! opernek ſunnéïrſok ajungitſulli arkudlugo, opernerlo namakſirſok ajungit ſulliænnit. 23. Aglekkædlo erkóput, im okauzekartut (16): *Gude Abrahamim opera tamannalo pivdlugo illuartitãulerſok, Gu diblo aſſarſánik tajnekalerſok.* 24. Arèin okkorſe! Innuk illuartitangoraràu ajungit ſulliarnermit, opernerînarmidlo pinane (17) 25. Taj

(12) Ingmikôrdlune attungikallôarpok, ſunneïngi kune ajungitſulliarnermik.
(13) Opingitſun illænnik.
(14) Tajmâglædle namangilak.
(15) Att. Mark. 1. v. 24. (16) Moſeſim aglegèjne
(17) Opernek ajungitſulliænnik illaliurſimangitſok attungimet.

5. Tajmatõg nekkikſiortok Rahab illu-
titangungila ajungitſulliarnermit, audlar-
æt illekſigamigit, adlakudlo anniſidlugit
8)? 26. Sôrdlomè timme tokungãur-
ràu annernekangitſarángame, tajmatõg
èrnek tokungaviok, ajungitſulliarnermik
akangitſarángame.

KAP. 3.

okærſoïomarſut miſſikſorkoèj okamingnik attordlu-
arſinnarkudlugit. v. 1-12. Iliſimadluartut piü-
ẽitlarángeta ajunginiatlardlutiglo. v. 13-18.

attængutika! Ajokærſóïrſut amerdlavet-
atik pilit, nællunanginavta erkartõune-
ngâromartogut (1). 2. Tamàuta kap-
ennik tammartarſinnaravta; okauziminik
nmajuïtſokarallóarpet, tauna namagluar-
mik angutâvok, timmiſõg tamât innard-
ktejliginnãumivdlugo. 3. Nerſúrſoït,
? pitûtinnik kingmirſerarâvut nalekkud-
a, timmérſoǽdlo aulatarârput. 4. Umi-
oïttõg nauk angikerſut, nauglo annoér-
t ingerdlatitarángatigit, tajmãitut akkou-
goamik aglǽt torárarèj akkótub ſiuner-
ſaminut. 5. Tajmatõg okak auæting-
allóartok okadlorikſórſõvok; orpir-
pérk-

8) Att. Ebr. K. 11. v. 31.
1) Pitlarnekangâiſſerſogut ajokærſoïrſungitſunnit, pinerdlukuta.

pérkſoïttõg ingningum ikuellektitarèj. 6
Okaktõg ingneroviok (2), illuēitſorpérk
ſoakarbiovok. Tajmāidlune okab auætivt
akkornèjnnēlerſub timme tamât âtſerar
(3), ikuellektidlugolo innurſúſerput (4)
ikuellektiſimaudlunilo Tornârſum innáni
(5). 7. Nerſutidlo tingmirſædlo kogluïr
ſædlo imamētudlo nellinginæt kunnulera
ràut, innuïdlo kunnutitarèjt; 8. Okarl
innub kunnutineng ajorpà; kunnutikſãung
itſong una ajortórſoak tokonartomik pilírk
ſõvok (6). 9. Tãurſominga Gude Atátar
lo uſſorirſarârput, tãurſomingatõg innuït
Gudim arſingánut pingortiſimarſut, pert
lukkorſaràvut. 10. Kanermit atauzimi
annirſaràut okauzerikſudlo okauzerdluïd
lo. Kattængutika! Tamanna illuangilak
11. Puïlarſok atauzēnarmit tungoſungnit
ſomiglo ſungarnitſomiglo imekarſinnãu
nerpa? 12. Kattængutika! Orpik Fige
kotilik Olielingnik pãurnakarſinnãunerpa
Orpigloneet Vinikotilik Figekarſinnãuner
pa (7)? Tajmatõg puïlarſok tarajornitſo
miglo tungoſungnitſomiglo imekarſin
nãungi

(2) Ingnertun-éngajekpok.
(3) Att. Matt. K. 15. v. 11. 18. 19.
(4) Innutidluta aſſerorſarſinnãuátigut.
(5) Tornârſub ſõrdlo okauzerdluktitarâ.
(6) Aſſeroutikſárſõvok.
(7) Att. Matt. K. 7. v. 16. K. 21. v. 1.

iungilak. 13. Kina ardlarſe iliſimaud-
nilo ſiúnekarnerpa? Tauna nællunærle
nuniarſúſiminik, innukſiarnerdlune piü-
dlunilo iliſimarſutut. 14. Umativſigudle
ningarſórſõudluſilo akkerartoromatlaru-
, nerſorkennaſe opernartomudlo ſeglu-
ennaſe. 15. Iliſimanek tamanna pàu-
ga (8) pingilak, nunamidle innuïnarnit
Tornârſungmit piok. 16. Annæruktut
kerartorajuktudlo pikititſirſarángeta ajor-
lliartórſõudlutiglo. 17. Iliſimarſúſe-
rtudle pàuanga pirſomik arkſoarnẽitſa-
ut, illekſirſardlutiglo, innukſiarnerdlu-
glo, okaukſãudlutiglo (10), nâkirſarajuk-
rſõudlutiglo, ajungitſulliartardlutiglo,
lliſioratiglo, pekkytſeratiglo. 18. Ullapi-
ïgajuktudle ajunginiarnermingnit king-
nurſiomarput erkikſinartunnik. (11)

KAP. 4.

maſepiluït Gudim illuaringimagit, Gude nalengni-
aiſſauæt tamakko akkerartorkudlugit. v. 1-10.
Okauzerdlugatiglo ajungitſulliarſinnaiſſapungõg.
v. 11-17.

uænnit akkerartutlardluſilo arkſoardler-
piſe

(8) Killangmit Gudimit.
(9) Att. 1 Kor. K. 2. v. 14.
(10) Akilloringilæt.
(11) Att. Matt. K. 5. v. 9.

pise illavsinut? Piomasepiluït auativsin
pâniktut persutãugallóarpun, ilà? 2. Pio
matokãuse pekkarasilo; tokotsirsarpose an
næruktórsõudlusilo, pissarnerlo ajorpose
arksoardlerdlusilo akkerartorpose, pekkara
sile, tuksiavsânginause. 3. Tuksiarallóarpo
se pissinasilo, tuksiarnerdlukángause nungut
somaudlugit ikliursúsepiluvsinut. 4. Uer
sáïrsut uersartudlo okkorsi-à! sillarsoarmi
unnut (1) assakotõut ilisimangilisigit, Gudi
mut kingarsormeta? Tajmãimet sillársoar
miunnik assennigomarsub Gude kingarir
sarà. 5. Isumavisiloneet, aglekkæn okal
lulukssinnartut: *Annersáb uavtinẽtub ka
jungersusiæt annærungnek arksoarirsarà* (2).
Sajmaumigle angnermik tunnirsirsaràu (3).
6. Tajmãitomik okauzekarpok (4): *Mak
kittarsut Gudim akkerarirsarèj, kannilãr
tudle sajmautarèj.* 7. Tajmãitomik Gud
kannilârbigallugo, Tornârsuk akkerarisiuk
kemaratigissauáse tâva. 8. Gudimut kag
ligitse, kaglissaviásisõg tâva (5); arksæl
ubarsigit (6), okkorse ajortiglit! umatisil
petẽjuïtsungorsigit, okkorse mardlungnil
isumag

(1) Arksoarnartunnut.
(2) Att. Gal. K. 5. v. 17.
(3) Att. Efes. K. 2. v. 4. 7.
(4) Salomom aglegème.
(5) Gude nalengniarsiuk, sajmaussauáse tâva.
(6) Ajortulliarungnaritse.

ımaglit (7)! 9. Ajuleritſe, allieiſuglu-
o kijagitſe; iglarſe mumigle allieiſung-
rmut, tipeitſungnerſilo terdlingnermut.
o. Kannilârniaritſe Nalekkab kênânut,
akkitiſſauâſe tâva. 11. Illæſe kakejari-
nnaſigit, kattænguţika! kattænguminik
kejardlerſokarpet, kattænguminiglo ark-
ardlerſokârpet, inneiziſit tâurſoma kake-
èj, inneiziſittõg arkſoarèj; inneiziſidle
kſoarigukit, inneiziſit tâva nalengiletit,
kſoariginnarpetidle. 12. Atauzênarmik
neizirſokarpok, tauna annaurſiginnâud-
nilo aſſerortitſiginnâvok; kiovin oma
lamut arkſoardlerſoţit? 13. Illipſe mâna
auſe ima okartoſe: *Udlome akkagoloneet*
dlaromarpogut iglorpêrkſoarnut ikkonunga,
ſane okêivdluta, niuverdlutalo piſſiniard-
alo. 14. Merſa nællurſoſe kannong-
omartomik akkago! Innunerſimè kan-
ng-épa? Pyoïnâvok ilà? killangoamik
itſok, távale pekkangilak. 15. Ima
aiſſegallóartoſe: *Nalekkab pekkogallóar-*
tigut, innugallóarutalo, tamattominge nâ-
nigloneet piniaiſſegallóarpogut. 16. Má-
le makkittaunermit uſſorſitſârpoſe, uſſor-
ſaut tajmâitok ajorpok. 17. Tajmâimet,
ajungit-

(7) Operſuſivſine illungerſoritſe.

ajungitſomik piniægekſaminik iliſimarſok
pinagolo, ajortulliorpok. (8)

KAP. 5.

Piſſōut okaukikſarpèj miſſikſorkudlugit. v. 1-6. Nag
liuktat akkiniarkongilèj, okauzerdlukkonnagidl
tukſiarkoèj. v. 7-18. Tammartunniglo ſâtitſ
niarkoèj. v. 19. 20.

Kæ okkorſe piſſôrſoït! Kijaudluſilo opi
titſe, nagliungnartut nedliutſomarmeta il
livſinut. 2. Pekkotirſârſoæſe āuput, an
norârſæſilo okun aſſerorpèjt (1). 3. Gul
diſe Sölviſilo (2) mangertornekarput, mang
ertornerædlo nællunærkotāuſſavok illivſi
nut, uïnirſilo nerriomarpà ſôrdlo ingne
rub (3); peet katterſorallóariſe udlunn
kingurdlikſænne (4). 4. Arèit ſennauri
ſut nautſêvivſinit katterſóïrſut, piſſiekſ
ralloænnik erdligunautik niblerput, kivg
ædlo erkiterirſut nipæt Nalekkab Zebaoti
(5) tuſſarà (6). 5. Nuennâromatōdluſil
innungmadauniarpoſe nunarne; umatiſ
karſi

(8) Ajornárpa Gudib.
(1) Attukſāujungnæiſſaput.
(2) Att. Matt. K. 10. v. 9.
(3) Illuvſigut ajuleromarpoſe tukoïtſûſerſe pirſ
tigallugo.
(4) Killangoamik pigiſſæromarpæſe.
(5) Att. Rom. K. 9. v. 29.
(6) Akkinetſomarpáſe pitlarnermik.

arſillârtipæſe (7), ſôrdlo tokotakangâr-
ingme (8). 6. Illuartok erkartõunerd-
ıglugolo tokóparſe; akkiniangikáſe. 7.
ajmãitomik kattængutika (9)! Erinitſegi-
ràunaſe Nálegak tikiutſerniardlugo. Arèit,
æggorikſârſok nerigugaràu nautſeïarik-
ınnik nunamit, eringinagidlo utakkirſarèj
ellerſivigallugidlo udlâkudlo unnukudlo.
. Illipſiſõg erinitſegaſe piſitſe, umatiſilo
ekkurſektiniarſigit, Nalekkab tikiubikſà
annikánget. 9. Annerſârolukkennaſe il-
vſinut, kattængutika! erkartõunekarkon-
aſe (10); arèit erkartõurſirſok padlilerkàu.
0. Kattængutika! Profétit Nalekkam ak-
áne okalluktut malligekſariniarſigit nag-
uktidluſe erinitſegaſilo. 11. Illomut
dluarnárpavut illelârtut nagliuktidlutik.
bim illelârſuſiánik tuſſarallóartoſe, Na-
kkablo naggata tekkogikſe; Nálegak
kirſarajuktórſõudlunilo nægliktórſõmet.
2. Angnerrurſomigle kattængutika! O-
uzivſinut illaliurſirſaràunaſe killangmig-
neet nunamigloneet ſumigloneet adla-
ik, angerángauſile angerſinnaiſſauſe, nag-
rángauſilo naggarſinnaiſſauſe; erkartour-
kſãulerkonnaſe. 13. Nagliuktokarallóaruſe,

(7) Ikliurſúſerſe namautikſarſiarſe.
(8) Nerſutinnik puellarſinnik.
(9) Okkorſe nagliuktoſe.
(10) Pitlarkonnaſe.

aruſe, tauna tukſiarle; tipeitſuktokaralló-
aruſilo, tauna ivngerle. 14. Napparſi-
marſokaruſe, operkatigeen utokaunertèj
kákoligit, taukoalo tukſiaromarput pivd-
lugo, tennikârdlugo Oliemik Nalekkan
akkáne (11). 15. Opertut tukſiutæta tâva
napparſimarſok annautſomarpà, Nalekkablo
piungnærſitſomarpà, ajortulleelo iſuma
kæromarput. 16. Ajortiſe nællunær
ſigit illavſinut, tukſiukatigeengniaritſilo
kàitſorſarnekarkudluſe; Illuartub tukſiut
pikkunætlâràu, illungerſorune. 17. Eliaſ
innuïnâurſok uavtitun-édlune, tukſiarme
ſjellukkorſinane, ſjellungilak tâva nuna
mut okiut âurſædlo pingaſut kaumætidlo
àrbaneglit. 18. Amalo tukſiarmimet
killangmit tâva ſjedlerpok, nunalo næg
gorikſórſoangorpok. 19. Kattængutika
Opernartomit tammarſimarſokarallóaruſe
tâurſomingalo ſâtitſirſokarpet (12); 20
Tauna nællyungnæiſſavok, ajortulliartomi
ſâtitſirſub akkoſernânit tammarnartomi
tarnek annautſomarà tokomit, ajorterpérk
ſoïdlo irſertoromarèj (13).

Pe

(11) Att. Mark. K. 6. v. 13.
(12) Gudimut.
(13) Iſumakærſitſomarèj.

Pelim Aglegèj Siurdleet Nellinginarnut.

KAP. I.

Gudè Pelim uſſorà, opertut piſimagit pidluarnartórſoarmut nerigugekſamut. v. 1-12. Okaukikſarièj opernermik ajunginiarnermiglo forârnauvérkadlugit. v. 13-25.

Pele Jeſuſib Kriſtuſim Apoſtelia (1), kenikkænnut tekkornartænnut ſiammartunnut 2) Pontuſime, Galaſiame, Kappadoſiame, Aſiame Bityniamilo. 2. Gudim Atátam liſimakammærmagit (3), Annerſàm ajoungnærſarmagit nalekkudlugit ſerpartarnekarkudlugidlo Jeſuſib Kriſtuſim auáuik (4): Sajmaunekangârdluſilo erkikingâritſitòk! 3. Uſſornarſile Gude Nalekkavtalo Jeſuſib Kriſtuſim Atáta, nákiirſuſérſoaminit innungorkikſaramiſigut imanartomik nerigutekarkudluta, Jeſuſe Kriſtuſe tokorſunnit makkimet. 4. Aſſe-

(1) Att. Tit. K. 1. v. 1.
(2) Att. Joh. K. 7. v. 21.
(3) Att. Rom. K. 8. v. 29.
(4) Att. Ebr. K. 10. v. 22.

ryāitſomik, mingukſāungitſomiglo to
kolejuïtſomiglo kingórnurſekſakarkudlu
ta, tauna killangme torkorſimavok illiv
ſinut. 5. Gudib pirſárſub ſergigángaſ
opernermik pidluarnartomut ſarkomiſſer
ſomut udlut kingurdlikſánne (5). 6. Ta
manna irſutigârſe, umni killamik alliei
ſugomarnertoſe urſernartunnit tamanni
7. Operſúſerſe ôktugak — erdlingnarner
rurſok Guldimit aſſeryarſomit, ingnermu
nauglo ôkrugāurſaránget — nerſornarſi
kudlugo uſſornarſikudlugolo nalengnarſi
kudlugolo kakugo, Jeſuſe Kriſtuſe ſarko
meriartorpet. 8. Tauna nauk tekkungi
kallóarikſe aſſauarſe, nauglo mâna tek
koneng ajoraufiuk operbigârſe, tipeitſug
luardluſilo okaukſāungitſomik nellekang
itſomiglo. 9. Operſúſivſe ſiunikſâ tar
ningit pidluarbikſæt piartordluſiuk (6
10. Pidluarnartok tamanna pivdlugo Pro
fétit, ſajmautikſavſinik okalluktut ſiórnag
ut, ujardlerkikſartut iſumaliordlutiglo. 11
Iſumaliutigángamikit (7) udlun ivko ka
kugotekſædloneet Kriſtuſim Annerſæt illu
mioæta okautigirſèj, tāurſoma ſiórnagu
okaumatik Kriſtuſimik anniaiſſerſomi
king

(5) Att. Koloſſ. K. 1. v. 5. K. 3. v. 4.
(6) Operſúſerſe pivdlugo akkínekariartordluſe pi
luarnartunnik tarnivſigut.
(7) Siunekaromaudlugit.

ingórnale uſſornarſiſſerſomik. 12. Tau-
onunga nællunærſimavok, ingmingnut
ttoratik uavtinudle (attordlutik) okau-
igigèjt, mánakut Evangeliummik illivſi-
ut okalluktun okautigirſèjt, Annerſáng
lluartok killangmin audlartitak (8) ikior-
igallugo; tamakko Engelit ſiunekaro-
nagallóarkèjt (9). 13. Tajmāitomik iſu-
navſigut keterrurſerſimarſutun-étitſe (10),
llakarniaritſe, ſajmaudlo piſſiekſarſe Je-
uſib Kriſtuſib tikiubiáne tettiginiarſiuk.
4. Merdlertutut nálektutun-éniaritſe, il-
erkokaraſe ivrſomániſut, nællurſórſōtid-
uſe ikliurſúſepiluït mallikallóarauſigit; 15.
lluartórſoarle illivſinik kákorſirſok mak-
iglugo, illipſiſōg illuartomik innuniaritſe.
6. Tajma aglekſimamet (11): *Illuarnia-*
itſe, uanga illuartôgama. 17. Tajniaru-
uglo Atátang ivna, innuït nellinginartid-
ugit erkartōurſirſok tamarmik pilleet pivd-
ugit, mattománētidluſe mianerſortutun
nnuniaritſe. 18. Iliſimaudluſe nunguk-
iurſunnik peennik Sôlvimigloneet Guldi-
nigloneet (12) annauſimanginauſe illerko-

(8) Att. Apoſt. Sull. K. 2.
(9) Nuenneallugit.
(10) Piginnāungoritſe. (Att. Luk. K. 12. v. 35. Ef. K. 6. v. 14.)
(11) Moſeſikut.
(12) Erdlingnartunnik nunab peenik.

pilúvfinit, tamakkoninga ſiurdleen aitſe
ráſe; 19. Kriſtuſible auánik nellekangi
ſórſoarmik (annekſimavoſe,) tauna ſauá
katut pingitſotut paitſiſekſakangitſotun
étok (13). 20. Siórnagut nællunangika
lóartok (14) ſillárſoakangikadlarmet, ſarko
merſimavorle udlut kingurdleenne (15) i
lipſe pivdluſe. 21. Täurſomanga (16
opertoſe Gudimut, merſa makkitikà tokor
ſunnit uſſornartórſoangortidlugolo, Gudi
mut operdluarkudluſe tettiginigluarkudlu
ſilo. 22. Tarniſilo iſumalugungnærſini
arſigit opernartok naleglugo Annerſámi
(17), kattængutigeet aſſakudlugit iliomôrd
luſe, umatinnidlo illuartunnit aſſenningâ
niaritſe illavſinut. 23. Innungorkikſiſi
marſoſe aſſeryarſok næggoviginago, aſſe
ryäitſorle Gudim okauzià næggovigalluge
tamanna umardlunilo iſukangitſomun
épok (18). 24. Uïnik tamât ivigtun éme
innublo; pinnerſúſia nungudlune igvul
karreeſun-épok; ivik tokovok, karreel
nakkarput. 25. Nalekkable okauzià iſu
kang

(13) Att. Joh. K. 1. v. 29. 36. Ebr. K. 7. v. 26.
(14) Gudime.
(15) Att. Rom. K. 16. v. 25. Ef. K. 1. v. 9. K. 3. v. 9
Gal. K. 4. v. 4.
(16) Täurſoma okauzee ajokærſutigallugit.
(17) Annerſák pikkutſautigallugo.
(18) Att. Ebr. K. 4. v. 12. Jak. K. 1. v. 18.

angitſomun-épok, tamerſa okauzek Evangeliummik okautigirſak illivſinut.

KAP. 2.

jortéjarniardlutiglo ajunginiarſinnaiſſaput, illuarikudlutik Kriſtuſimut adlænnudlo. v. 1-12. Nalekkænnudlo nalengniaiſſaput, illelârnermiglo Kriſtuſe mallingniaiſſauæt. v. 13-25.

Tajmãitomik ajortulliarnek tamât pærniſſiuk, pekkoſerſõunerlo tamât, ajungitirſarneridlo annærungneridlo, unnerdungneridlo tamâſa. 2. Annerdlætudlo iomaniarſiuk imuk ſillalik akkuſimangitorlo (1), agdliartorkudluſe tamattomanga. Nálegak miſſilikallóaruſiuk iſumagikrſõurſok. 4. Tãurſomunga pioſe, ujarmut umarſomut, tauna innuït narrogigloáræt, Gudimile kennigãudlunilo erdngnarkàu (2). 5. Illipſiſõg nangminek rdlo ujarkæn umarſut illiorarſimaniaritiglorſoangorkudluſe annerſálingmik (3), elleſingorkudluſe illuartunnik, tunnirſirngorkudluſe tunnirſutinnik annerſálingk Gudim illuarirſèjnik Jeſuſe Kriſtuſe vdlugo (4). 6. Tajmãimet aglekkættõg

(1) Jeſuſim ajokærſutà illàunekangitſok.
(2) Att. Matt. K. 21. v. 42. Ef. K. 2. v. 20.
(3) Att. Ef. K. 2. v. 21.
(4) Rom. K. 12. v. 1.

imãitunnik okauzekariput (5): *Attà, ujara tekerkukſak Zionimê tiſſauara, kennigã urſo erdlingnartórſoarlo; nungudlunilo tãurſ munga opertok pakaitſinauviæiſſengilak* (6 7. Illipſe tâva opertoſe tamattominga uſſo narſioſe; opingitſunnudle ujarak tamann iglulliortun narrogirſæt tekkerkukſangor pok, ujarãulerdlunilo apórbikſak, kârſõu lerdlunilo arkſoarirſekſak (7). 8. Apô pummè tauko, operinginamiko okauze attugekſaralloartik. 9. Illipſile erkardl ovoſe kennerſimarſut, Pelleſit nalegàune rurſut, innuït illuartut, tãurſoma innuv tèj; kákorſirſivſe piniægèj ajungitſut oka tigallugit piſſauæſe, tartomit kákoma kaumarſominut tupingnartomut. 10. Arc lâgut innuvtaringikallóaramiſe Gudib mâ na innuvtarilerpáſe; ſajmàunekangitſoſ mánale ſajmàunekalerpoſe. 11. Aſſana toſi-à! Tekkornartãurſoſe nunaſirſoſil okauniarpauſe, uïngub kajumikſarutèj n lekkonnagit, tarnek akkerarángarſuk (8 12. Nællurſun akkornænnēkuſe ajungi ſulliartaritſe, kakejardlerſivſinut pinerc luktugirſivſinut ajungitſulliækkæſe tekk kuc

(5) Eſaiaſikut.
(6) Att. Rom. 9. v. 33.
(7) Att. Matt. K. 21. v. 42. Apoſt. Sull. K. v. 11. 12.
(8) Att. Ebr. K. 11. v. 13. Rom. K. 13. v. 14.

dlugit, Gude taukonunga uſſorikudlugo
lokut tikerautikſakut (9). 13. Tajmāi-
mik innuït nalegekſæt tamáſa nalengnī-
ſigit Nálegak pivdlugo (10); Kongilo-
et nalegàunerrurſok; 14. Nalekkæd-
neet tāurſoma audlartitèj akkiniarkud-
git ajortulliartut, ajungitſulliartudle ner-
rkudlugit. 15. Tamerſa Gudib pek-
rſà, ajungitſulliardluſe okauzikſærutis-
giſe ſiunekangitſut nællurſudlo innuït.
. Kivgāujungnærſoſe kivgāungitſūrſār-
nnaſe ajortulliaroſungnermit, Gudible
vgèjſut pirſartaritſe. 17. Tamáſa na-
ſigit, kattængutigeet aſſaniarſigit (11),
ude mianeriſiuk, Konge nalekſiuk (12).
. Kivgæn okkorſe! Nalekkæt attarki-
arſigit mianerallugit, ajungitſudlo iſu-
ngikſudlo, iſumaluktudlo aglæt. 19,
marnarkánget (13), allieiſutit attorſin-
upagit (14) iſumadluaroſuktub Gudimut
), pingitſōudlune nagliuktikallóarune.
. Nerſornarnerpiſe, ajortulliartutut is-
ngnekartoſe piginnāugallóaruſe? Ajung-
itſul-

(9) Tuſſartidlugo Evangeliume.
(10) Kriſtuſe tajma pekkorſimet.
(11) Att. Rom. K. 12. v. 10.
(12) Att. Matt. K. 22. v. 21.
(13) Tajmāitut Gudib pidluartingâromarpèj. (Att. Matt. K. 5. v. 10.)
(14) Innarléïrſut akkiniarnagit.
(15) Illuariſuglune Gudimut.

itſulliartoſile terdligallóarpaſe nagliukt
nermik, piginnäugufilo, tamanna ſajma
narkàu Gudime. 21. Tamattomunga
kákoſimavoſe, Kriſtuſe anniarmimet pivo
luta malligekſäujomaudlune uavtinut, täu
ſoma tumèj malleroarkudluſigit. 2
Tauna ajortulliangitſok, illungerſungitſ
miglo okallugluïnangitſok. 23. Taur
okægäugame okarningitſok, anniarami
ſyoraſäingitſok; illuartomigle erkartõu
ſirſomut pekkoà (16). 24. Täurſoma nan
minek ajortivut timmimigut piſikèj ke
ſungmut ſennerutilingmut, ajortulliaiſſæ
kudluta, illuarſivdlutalo innukudluta; täu
ſoma ikkeenit piungnærpoſe. 25. Sàuæt
tammartutun ékallóarauſe, mánale ſà
mavoſe tarniviſe pàrſirſænnut miſſikſoï
ſænnudlo.

KAP. 3.

Arnædlo Angutidlo kannongéſſerſut unnerpèj. v. 1
Tamáſa aſſenningniarkoèj pidluarofuktorlo ajur
itſulliarkoà, illeraſugiakarkonnago nagliuſſegal
arune. v. 8-17. Kriſtuſiſõg anniarmet ajortig
pivdlugit, uſſornarſivdlunile. v. 18-22.

Tajmatõg Arnæt uviſik naleiſſauèjt, illè
oka

(16) Pirſariakartok, imẽipok: *Gude akkinerſiko*
nangminek akkiniernagit innarléirſine.

auzimik opingikallóartut kajumikſar-
dlugit arnæn illerkoeennik okauziung-
unnik; 2. Nalengnermik petĕingitſoſe
kkoguniſe. 3. Kágut arſoarniaiſſengi-
llóarput nytſænnik perdlaïſimarſunnik,
ldinnigloneet attarſunnik, annorârik-
nnigloneet (1). 4. Umatible innua tek-
kſāungitſok piüĕitſomik tipteetſomiglo
nerſáliudlune aſſerojuïtſomik (arſoaiſſa-
k), tamanna erdlingnarkánget Gudime
. 5. Tajma arnæn ivko illuartut arſo-
niarput, Gudimut tettikſardlutik, uviſiglo
lektuardlugit. 6. Sôrdlo Sarab Abra-
me nalekà, nalekkaminiglo taïvdlugo,
rſoma merſa kittôrnaráſe, ajungitſulliа-
ſe ſiorangikuſilo annilarnartomik (3).
Tajmatŏg Angutin okkorſe! Sillakar-
rdluſe nulliæſe nejortuarſigit, arnædlo
jengnarnerrometa attarkiniangoardlugit
giſigit, taukotŏg ſajmaunermit kingór-
rſikatāuſſameta umanartomut (4), tukſi-
tiſe innerternekarkonnagit (5). 8. Kéſale
nàuſe iſumakatigeengniaritſe, miſſigi-
tigeegluſe, kattængutigeet aſſaudlugit,
nákir-

(1) Act. 1 Tim. K. 2. v. 9.
(2) Illumikut piüĕidlutik illuariniaiſſaput Gudimut, tamanna pirſariakarnerromet.
(3) Piarallufile ajungitſulliaruſe.
(4) Pidluarkatāuſſameta.
(5) Arkſoardlernermit.

nákirſarajugluſe, innukſiarnerdluſe. Ajortok ajortomik akkiniarnago, okauz piluïdlo okauzipilungnik (akkiniarnagit pidluarkorſivdluſile aglæt pigiſe, iliſimag auſe, tajmāitomut kákoſimarſoſe, pidlua korſinekarkudluſe. 10. Umanartomi piomarſok ajungitſuïnarniglo udlokarc marſok (6) okauzekaiſſengilak ajortomik kardlugnilo pekkoſerſoumik okauzeka tinagik. 11. Ajortok tunnuliuk ajungi ſulliardlune, erkikſinartok piniarliuk ma lingniardlugolo. 12. Illuartut Nalekka irſigirſarmagit (7), tukſiautǽdlo tuſſaran ajortulliartudle kênaminik piomarpèj (8 13. Kialo innarlerſinnāuáſe, ajungitſu liarallóaruſe? 14. Nagliuktikallóaruſi illuartok pivdlugo, pidluarkāuſe; ſyor ſāutǽdle ſyorirſaràunago annilàraſilo pig ſe. 15. Nálegarle Gude uſſoriſiuk um tivſine. Akkiginnāungoriſigidle tamá piüēidluſilo mianerſordluſilo, kigliſiora lóarpaſe nerigugirſavſinik. 16. Ajung itſomik puktarſiekſakarniaritſe, ajungi ſulliartoſe Kriſtuſime arkſoatlarpaſe, p kaitſikudlugit, kakejarángamiſe pinerc luktoſe unnerdluſe. 17. Gudile nagli ko

(6) Pidluaroſuktok.
(7) Pârallugit.
(8) Kingarallugit (Att. 2 Teſſ. K. 1. v. 9.)

rſigallóarpet, nauglo ajungitſulliaravta, manna (nagliungnerput) illuarnerrovok ortulliartut (nagliungnerǽnnit.) 18. riſtuſiſõg atauziardlune anniarmet ajorvut pirſutigallugit, illuartok illuẽitſut vdlugit, piſitſomaudluta Gudimut; timimigut tokotãugallóardlune annerſâmigdle umartitãudlune (9). 19. Tãurſomóſõg (10) okallugiartortok (11) annerſænnut rnærſimavingmẽtunnut (12). 20. Ivna eromangimeta, Gudib kamajuïtſub merutakkigallóarèj Noa innutidlugo (13), niárſoak ſennatidlugo, terſane kapſingo-, arbanek-pingaſut innuït, annekput amit. 21. Tamattomunga arſerſõuſiavok mánakut annekbiurſok koïrſut, autãungitſok timmib minguánut, iſumabajungitſub narkiguſeridluarpà Gudiut, Jeſuſe Kriſtuſe tokorſunnit makkimet. . Tauna killalliarame Gudib tellerpiæt ngánẽlerſok, Engelidlo, attarkirſârſoïdpirſârſoïdlo nalegaræt (14).

KAP.

(9) Att. 2 Kor. K. 13. v. 4.
(10) Annerſâmigut.
(11) Noa inutidlugo.
(12) Kriſtuſe innungortinane Gudiogallóarame, tajmane Noa okallukogallóarà innukaminut, tusſaromanginamigle, tarningeet mánakut tårtorſoarnẽput.
(13) Sâkogallóardlugit.
(14) Att. Ef. K. 1. v. 20. 21.

KAP. 4.

Okaukikſarpèj iſumakarkudlugit Kriſtuſiſut nagliuk
ſinnāungordlutik ajunginiarſinnardlutiglo tukſi
artuardlutiglo.

Kriſtuſe anniarmet timmimigut pivdluta
illipſiſōg tajmāitomik iſumakarniaritſe
timmimigut anniartok ajortulliaiſſærange
(1). 2. Kingórna innuït piomarſèjt na
lengnagit, Gudible pekkorſà naleglugo
timmime innutidlune. 3. Terſa, ſiórnæ
innutidluta nællurſun illerkoeennik pi
ſartaralló aravta, tamapilúrkſoarnik pinia
ravta, piomatiarnermiglo, viniſorpetlàr
nermiglo, neſſiavetlàrnermiglo, imerpet
làrajungnermiglo (2), illerkordluktomigl
nalengnermik Gudiungitſunnut. 4. Tauk
tupigoſukput, iliangutitſungnærauſe taj
māitunnut kokſellēitſun illerkopilueennu
mitengnartunniglo okauzekalerput.
Taukoa nællunærbigiomarpæt erkartōu
ſiginnāungortok innurſunniglo tokunga
ſunniglo (3). 6. Tamannatōg pivdlug
tokungarſut Evangeliummik okaunekara
lóartut (4), tarningeèt umarkudlugit Gu
dime, nauglo timmèjt innuït pitlarè
7. T

(1) Act. Rom. K. 6. v. 7.
(2) Sillárunartunnik.
(3) Tāurſomangalo pinekaromarput.
(4) Innutidlutik.

Tamarmigle naggatikſǽt kagliok. Sil-
kardluſilo erkomaudluſilo tukſiaritſe. 8.
amannidle pingârdlugo aſſakatigeengni-
itſe illungerſuïnarmik, ajorterpérkſoït
ſenniktum angiyſſamagit (5). 9. Inni-
ukatigeengniaritſe okallorolugaſe. 10.
ungudluſe ſumik ſajmautiſiakalerſoſe (6),
manna attordluarniarſiuk illavſinut, pâr-
ſutut ajungitſutut Gudib ſajmautèjnik
) tamannik. 11. Okalluktokarpet, Gu-
m okauzeenik okalluktotut pile; kivg-
tortokarpet, Gudib tunnirſutèj nâpar-
rdlugit pirſartarle; Gude tamannik uſſor-
rſikudlugo Jeſuſe - Kriſtuſikut, tauna
ſornarnerromet pirſárſõunerrudlunilo
ıkangitſórſoarmut. Amen. 12. Aſſa-
rtoſe okkorſe! Tupigirſaràunaſigit nag-
ıngnartórſoït tikitlarángaſe urſerkudluſe,
makko pernartoſugirſaràunagit. 13. Ti-
itſugitſile, Kriſtuſe nagliukatigiguſiuk,
ſornarſúſia ſarkomiſſapet, tipeitſungner-
iktõg tâva piniktõumaiſſégioſe. 14.
itegãuguſe Kriſtuſim akka pivdlugo, pid-
arpoſe tâva, uſſornartórſoak Gudim an-
nerſà

(5) Att. Jak. K. 5. v. 20.
(6) Gudimit tunnînekardluſe.
(7) Tunnirſutèjnik.

nersà illivsinēmet; tauna mitengnekaral
lóarpok tāivkonanga, illivsinidle nalengne
karpok. 15. Innurærsotun-étomik anni
artitāursokaisseginause tiglikajuktotudlo
neet, pinerdluktotudloneet, kerdlertoïn
sotudloneet adlæt piniægèjnnut. 16. Nel
linginable, Kristumiursotun anniartikallo
arune, tamanna kangugisengilà, Gudil
naleisauà tamanna pivdlugo. 17. Ned
liumet erkartût pilerkāisersok Gudim ig
loanit (8), uavtinidle audlarnerpet (9), kan
nong-étomik naggatekaromarpæt opingit
sut Evangeliummik Gudimit pirsomik
18. Illuartorlo annekkēinarpet, kannong
me Gudimut nalengitsok ajortulliartorl
sarkomisaua (10)? 19. Tajmāitomikto
Gudib pekkorsánik anniartut tarnætik pek
kysauèjt opernartomut pingortitsirsomu
(11), ajungitsulliarsinnardlutiglo.

KAP. 5.

Ajokærsóirsut okaukiksarpèj pársidluarkudlugit. v. 1.
Innusuït adlædlo nalekkudlugidlo operkoèj G
dimu

(8) Operkatigeennit.

(9) Uagut opertogut nagliungnartunnik missilin
nekaisseguta.

(10) Annengnauvieisengilak (Att. Luk. K. 23. v. 31

(11) Gude akkinersidluartok tettigisauæt.

dimut, Tornârſuk akkerartordlugo. v. 5-9. Aglekkæne nâniarpèj. v. 10-14.

Utokàunerit (1) illivſinètut uanga, merſa tokaunerrokatâugama nællunéjaïrſõudingalo Kriſtuſim anniarſúſeenik, illangirſukſâudlungalo uſſornartomut ſarkomeomartomut kakugo (2), okauniarpaka: 2. Illegeet Gudimit pekkorſâurſut illivſiut pâriniarſigit, taguſarniardlugidlo erdlokotínekaraſe piaralluſile pirſartaritſe, inârdluktomik piſſiomatõunaſe, illungerordluſile paukeniarſigit. 3. Innuvtèjnut alegâurſutut pinaſe, malligekſâujomaudſile illegeennut (3). 4. Tâva pârſirſóek erſerpet, niakorut nalengnartok tokojuïtſok piſſiariſſauarſe. 5. Illipſiſõg inuſuït! Utokàunerit nalektuarſigit; taâuſile attarkirſarniaritſe illavſinut, kanilârnermiglo arſorniaritſe; makkittarſut udim akkerarirſarángagit, kannilârtudle jmautarèj. 6. Tajmâitomik kannilâriaritſe Gudim arkſèjnut pirſârſoarnut (4), akugo nalegangortikudluſe. 7. Iſumâgigalloæſe tamâſa tâurſomunga piſiſigit, umagituï narmaſe (5). 8. Sillakarniard-

(1) Ajokærſõirſut.
(2) Att. Rom. K. 8. v. 28.
(3) Operkatigeennut.
(4) Gudimut âjugakangitſomut.
(5) Att. Matt. K. 6. v. 25.

lusilo erkomaniaritse (6), akkerartorterse Tornârsuk sakkiüarmet amârornársoartut (7) nipilirksoartut, êrsekfarsiordlune (8). 9. Opernermik sorârnauvǽrdluse akkerartorniarsiuk, nællunginausigit kattængutise nunamētut (9) pínekarmirsut nagliungnartunnit tamakkonanga. 10. Gudible sajmarsórsub uavtinik kákorsirsub ussornartórsoaminut isukangitsomut Kristuse-Jesusikut, tāursoma nangmernub piginnāungorsardluï naissauáse nekkursektidlusilo, sorârnauvǽrsardlusilo, aulæjængersidlusilo nagliuktose killangoamik. 11. Taunanalengnarsile pirsársōunerrudlunilo isukangitsórsoarmut! Amen. 12. Silvanus kattænguput opernartugirsara neksidlugo okkoninga aglegangoamnik piause, okauniardlusilo, nællunéjarbigallusilo, Gudil sajmauta tettigirsarse opernartok unnerugo. 13. Operkatigeet kennersimakatigeet Bebylonime innudluarkoáse, ernersiamalo Markusib. 14. Innudluarkorsisitsi illivsinut, kuniglusilo assanermit. Kannoktòk erkiksisitse tamàuse Kristuse-Jesusmētose! Amen.

Pelim

(6) Att. 1 Tess. K. 5. v. 6.
(7) Nersupilurksoartut.
(8) Innuït asserorsarosuglugit.
(9) Operkativse sumēnersut nagliukatigángase.

Pelim Aglegèjſa Ardlèjt Nellinginarnut.

KAP. I.

pertut Pelib pidluarkoèj. v. 1-4. Ajokærſorièj kannong innuniarkudlugit. v. 5-15. Opernartunningŏg okaukèj nangmernguh Kriſtuſim uſſornarſúſia tekkogamiuk. v. 16-21.

Simeon Pele, Jeſuſib Kriſtuſib kivga Apoeliálo (1), opilerſunnut uavtitut erdlingartomik Gudivta Annaurſirſivtalo Jeſuſib Kriſtuſim illuarſuſiánik. 2. Sajmaunengârdluſilo erkikſingâritſitòk Gudib Nakkavtalo Jeſuſib Kriſtuſim iliſimarſuſiáik! 3. Tāurſoma Gudiudlunilo pirſārſurſub tunniorarmátigut tamannik, kanong innudluarkudluta nalegluarkudlutalo udimut, kákorſirſivta uſſornartub angæ-kāurſublo iliſimarſuſiágut. 4. Tajmaëdne angirſórſoarnik tuſſaromínartórſoarſiglo unnerſóutekartimátigut, tamakko-

(1) Att. Tit. K. 1. v. 1.

nanga illangutilerkudluſe Gudiurſuſiánu
(2), kemaratigallugit ſillarſoarmẽtut pio
maſepilungnik aſſerorſimarſut. 5. Tama
tomunga kæ piniartuï'naritſe, operdluſ
ajunginiaritſe, ajunginiardluſilo iliſimani
aritſe; 6. Iliſimaudluſile petẽjuïniaritſe
petẽjuïdluſile iſumagingniaritſe, iſumagig
luſile Gudimut nalengniaritſe; 7. Gudi
mudle nalektardluſe kattængutigeet aſſa
niarſigit, kattængutigeedle aſſagauſig
aſſenningniaritſiſõg (adlænnik). 8. Ta
makko illivſinẽkunik pingârdlutiglo, er
kæjaſungnauvǽrſiſſauáſe ſurſáërnauvǽrſid
luſilo Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſim iliſi
marſuſiánik. 9. Tamakkoningale pek
kangitſok takpẽpok, ungeſikſomut tekko
neng ajordlune (3), ajortitokamilo péjarſi
marſuſiǽt (4) puïorpà. 10. Tajmãitomi
kattængutika! piniarkikſaritſe kákoſimar
ſúſerſe kennerſimarſúſerſilo aulæjænger
ſardlugo, tajmailliorallóaruſe ſumudlonee
apyſſengilaſe. 11. Tajmãitoſe iſitlarkyo
marmaſe Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib na
legaviánut iſukangitſomut. 12. Tajmãi
met kaitſyſſengilanga tamakkoninga okau
niardluſe, nauglo tamakko iliſimagallóariſ
nælly

(2) Tamakko unnerſõutit kajumikſarutigallugi
Gudim ajungirſúſia arſigikudluſiuk.
(3) Killab peenik ſiunekangilak.
(4) Koïrſume.

ællyungnærikſilo opernartok tamanna. 13. Illuarârale okauzinnik iterſarniardluſe ipermiotidlunga (5) mane. 14. Iliſinagavko tuperma attorungnærbia (6) nedutſungnarſirſok, tajma Nalekkavta Jeſub Kriſtuſib nællyungnærſikánga. 15. iniaromariongatõg, tamakkonunga erajmarſekſakartuí narkudluſe kingúnevne. 16. Uagummè, okaunavſe Nalekkavta eſuſib Kriſtuſib tikiurſuſiánik pirſaunilirkoarmik, okalluktuãinæt pekkoſerſorpadit mallingikallóarivut, nangminerle uſſorarſúſia tekkogikput. 17. Tauna Gudib tátab nerſorángago uſſornarſivdlugolo, ipe innirſârſoaminit uſſornartomit (7) tusrliunamiuk imãitok: *Terſa ernera aſſaartok nuennerirſara* (8)! 18. Nipilo taanna killangmit pirſok tuſſarikput, kakame iblernartome illegángavtigo. 19. rofétidlo okauziæt opernarſiarput, tamana naleglugo piomarparſe, ſôrdlo nennesõut kaumarſok târtome, kaulerſeïniardſe, kauſiudlo kaumalerſerniærdlugo umavſigut (9); 20. Tamannalo iliſimaiſſau-

(5) Imẽipok: Innutidlunga.
(6) Imẽipok: Tokovikſara.
(7) Killangmit.
(8) Att. Matt. K. 17. v. 5.
(9) Imẽipok: Kriſtuſim ajokærſutà ſiunerſidluariartordluſiuk.

arſe, Profétin okauzeet agekkænne innul
ſiunekarnauviængikèj iſumaminik. 2
Innuk iſumaminik nedliutukſænnik er
koïngiſēinarmet, illuartudle ivko Gudin
innuee okallukput (10), Annerſâm illuar
tub piſimatik.

KAP. 2.

Ajokærſóïrſut opernēitſut nalekkongilèj, Gudib pitl
romarmagit. v. 1-9. Ajortulliartut nellingina
erkanârſirſut unnerpèj. v. 10-22.

Profétiokoſerſudle innungnēnirſut, ſôrd
lotōg ajokærſóïrſût opernēitſut illivſinēt
ſomariput, ajokærſutekaromartut aſſeror
nartunnik, Nálegarlo miſſerſatigiomarpa
piſſiarigalloarátik, ingmingnut pertluk
ſivdlutik terſangāinartukſamik. 2. Amerd
larſudlo ajokærſutèjt aſſerornartut malligo
marpèjt, taukonunga ajokærſût opernartol
mittegāuliſſavok. 3. Uerrinermidlo pi
niaromarpáſe pekkoſerſōutit okauzeral
lugit (1), taukonunga pitlautikſak ivna
ungeſiſſengilak, pertloutikſædlo ſiningilal
(2). 4. Engelimmè ajortulliortut Gudin
ibleringikunigit, târtorſoarmudle ajektord
lugi

(10) Aglekkiputtōg.
(1) Opernaugitſunnik Gudim okauzeringitſèjnik.
(2) Pertluktitſirſæt aggeraluktuaiſſekâu.

ugit tårtub kallimnérſoèjnik piſikèj, tor-
ordlugidlo erkartorbingmut (3). 5. Sil-
atokarlo ivna ibleringikuniuk (4), Noale
luartomik okalluktok annaudlugo ingiar-
atèjlo arbanek-mardluk, ullérſoak piſina-
niuk ſillárſoarmiunnut Gudekaromangit-
unnut. 6. Iglorpérkſoïdlo Sodoma Go-
norralo akſãinangortidlugit pitlarunigit
ſſerornermik, tekkordlôgekſangortidlugit
5) ajortulliaromartunnut kingórna. 7.
otilo illuartok annaudlugo, nagliuktok
nnupilurkſoarnit kangunartulliartunnit. 8.
lluartok tauna tãivkoa akkornǽnnēname,
dlut tapidlugit tarnimigut illuartokut
rdlokevok illuēitſulleennut tekkurſami-
ut tuſſækkaminudlo. 9. Tâva Gudimut
álektut Nalekkam annauſinnâvièj urſer-
artomit, illuēitſudle torkordlugit erkar-
orbingmut pitlægekſãukudlugit. 10. Sua-
uglugidle uïningmin innuniartut (6), ma-
ngnartunnik piomanerdluktut (7), nálek-
ænniglo aſſiginnartut, innukſiſimangitſut,
ngmingnik aſſatõut, ſejugatiglo nalega-
eet mittegángamikit. 11. Nauk Enge-

(3) Imēipok: Illomut pitlangâromandlugit.
(4) Ivko ſiurdleet ullérſoakartinago innurſut ible-
ringikunigit.
(5) Mianernartomik.
(6) Petârſortut.
(7) Piomaſepilulirkſoït.

lit nekkônerrudlutiglo nalegãunerrursu mitengnartomik tajmãitut pingitsarèjt Nalekkamut. 12. Taukole (8), sôrdlo nersutînæt sillaliungitsut, erniursut napitekssãudlutik tokotekssãinaudlutiglo, mitengnartomik okalluktaramik siunekangitsætik pivdlugit, asseryssaput asserornartulliamingne; 13. Illuēitsusimingnit akkínekalerdlutik, isumamigut nuennârdlutik udlut nungudlugit innungmadausinnaramik majungnardlutiglo tekkuysungnakàut, tipeitsugaràut ajokærsoïnerdluglutik nerrikatigirsarángamise. 14. Irsekarput arnarersunnik, ajortulliaissæratiglo kajumiksararèjt tarningit nekkursektisimangitsut, umatekardlutiglo piomatõunelírksoarmik pilungnarsirsuksēinãuput. 15. Akkosinek (9) illuartok kemegarángamiko tammarput. Balaamib Bosorib niarnæn akkosinerà (10) attuardlugo (11), tãursoma akkiksæn illuēitsut assagèj. 16. Ajortulliaramile missigilerpok, nersúrsub ivrsoma okallungneng ajorallóartub innugtun okallulersub Proféte (12) siunekangitsok innerterà. 17.

Tauko

(8) Innuït ajokærsoïnerdluktut.
(9) Ajokærsût.
(10) Ajokærsornerdlungmagit Madianitit, kannong-illivdlutik Israëlitit asserorsaissegèjt.
(11) Tãivrsomatut ajokærsoïnerdluglutik.
(12) Balaam.

Tauko (13) puïlarſõuput imekangitſut, uïæt annorérſum aulatigèj, taukonunga rtorojurkſoak piarærſimavok iſukaiſſeng-ſok (14). 18. Makkittarſorpadlârdlutik iungitſórſoarnik okauzekaramik, uïngub iomarſèjnut kangunartunnut kajumikſar-nnararèjt kemâgalloæt tammartartunnit. 9. Kivgãujungnæiſſerſun unnerdlugit, auglo nangminek aſſerornartub kivgará-k (15); arktorſartok kivgangoránget ark-rſartitſirſiminut (16). 20. Majungnar-unnit ſillárſoarmẽtunnit (17) kemâgalloæt, ſálegak annaurſirſorlo Jeſuſe Kriſtuſe ili-magamiko, tejmẽitok ama napitilerunik rktorſardlutik tamakkonunga, kingórna uko ajyvſâraraùt ſiurdlermit (18). 21. junginerrogallóarmet, akkoſinek (19) il-uartok iliſimangikallóaruniko, iliſimagin-ardlugo inneiziſin illuartut taukonunga iſimarſut tunnukunikit (20). 22. Tau-onunga erkorpok illerkok ivna opernar-tok;

(13) Ajokærſõïrſopiluït.
(14) Illomut pitlangârnekaiſſaput iſukangitſomut.
(15) Illerkopilungmingnut aſſeroriartorſinnarput.
(16) Att. Joh. K. 8. v. 34. Rom. K. 6. v. 16. 20.
(17) Sillárſoarmiun illerkopilueennit.
(18) Att. Matt. K. 12. v. 45. Ebr. K. 6. v. 4-8.
(19) Ajokærſût.
(20) Iliſimanginek arkſoarnanginerromet iliſimagin-narnermit attornerdluktomit.

tok: *Kemmib meriake ſâkikià, pólekibl péjarſimarſub maukuluk (ſânià.)*

KAP. 3.

Udlut naggatikſǽt nedliutſomartok unnerpâ. v. 1-1c
Kannong-illiorkudlugit ſiunikſartik pivdlug
ajokærſorpêj. v. 11-16. Miſſikſorkudlugidl
okaukikſarpêj. v. 17. 18.

Terſa aglekkama ardlèjt illivſinut, aſſa
nartoſi-à! Tamakkoninga okauniardluſil
iterſarniarpara iſumarſe illomôrtok (1). 2
Profétin illuartut itſak okauzeet illivſinu
iſumagikudlugit, innerſuterpudlo, uagu
merſa Nalekkab annaurſirſublo Apoſtelig
átigut. 3. Tamannalo nællyungnærad
laiſſauarſe, udlunne kingurdleenne mitek
lerſokaromarmet, piomarſamingnut innu
niartunnik. 4. Okalluglutik: *Kakugo ivn
tikiubikſâ unnerſugak nedliytſomarpa? Siurd
leet tokometa kingornǽt tamarmik tajmaë
ſinnarput, ſôrdlo iſuanit pingorkâramik.* 5
Tuſſaromangilædle, killæt itſak Gudim
okauziânit pirſut, nunalo imamit, imâugal
lóarame. 6. Tamattomóna ſillárſoak taj
mane étok ulluſimaudluniło nungupok
imame. 7. Killædle nunalo mánakun étu
tamattominga okauzimik étuarput, torkor
terſi

(1) Att. K. 1. v. 13.

rſimaudlutik ingnermut erkartorbinge innuïdlo Gudimut nalegomangitſun ſerorbikſænne. 8. Tamattomingale nælungnæiſſauſe, aſſanartoſi-à! udluïnak auzek Nalekkame ſôrdlo okiut tuſindit, kiuttõg tuſindit ſôrdlo udluïnak atauzek). 9. Nalekkab unnerſõut nedliutitſoarnertõungilà — illèjſa nedliutitſomarertôk unnermarſuk — nikadlõungiſinarpátigudle, tammartokarkorſinginame, máſale ſâniarkogallóardlugit. 10. Nakkable udlukſâ (3) nedliutſomarpok ſôrdtigliktok unnuarſiortok (4), tãurſománe llæt nungutſomarput perpaluktórſoarik, pingortudlo ikitlardlutik pæromarput unalo pekkotèjlo nungudlutik õutſomarut. 11. Tamarmik makko nungutſoarpeta, kannong-étſomarnerpiſe? Ajungiaiſſauſe Gudilo naleglugo piniaiſſauſe). 12. Nerigugluſilo tuoviordluſilo (6) udim udloæt nedliubikſânut, tãurſománe llæt pæromarput ingnermit, pingortudlo itlardlutik ãugomarput. 13. Okauziáidle nerigukpogut killekſænnik nutænnik unekſamiglo nutâmik, terſane illuartokarſinna-

(2) Mulluneng ajorpok.
(3) Udlut naggatikſæt.
(4) Att. 1 Teſſ. K. 5. v. 2. 3.
(5) Piarærſimakudluſe.
(6) Piginnãungorkudluſilo.

ſinnaromarpok. 14. Tajmāitomik okkorſe aſſanartoſe! tamakko nerigugángauſigit piniarkikſaritſe iblernarſinnarkudluſe ark ſoarnēikudluſilo tāurſomunga erkikſivdlu ſe. 15. Tamannatōg pidluarnartugiſiuk Nálegak nikadlōurſingimet; ſôrdlotōg aſſanartok kattænguput Pauluſe aglekkiol illivſinut, tunnínekarame iliſimanartomik 16. Tajmatōg (piviok) aglekkamine ta manne, okautigirſarángamigit tamakko illèjt tamakko nællunarallóarkàut, iliſi mangángitſut nekkurſektiſimangitſudlo mu mikſitarèjt, ſôrdlotōg aglekkæn adlæt ingmingnun aſſeroriartordlutik. 17. Taj māitomik okkorſe aſſanartoſe! Tamænn iliſimalerauſiuk, miſſikſoritſe, innuït kang unartut tammartarnereennit aſſerorkonna ſe, aulæjængerbikſarſilo tunnukonnago 18. Nalekkavtale annaurſirſivtalo Jeſuſil Kriſtuſib ſajmauneráne iliſimarſuſiánil agdliartortuï naritſe. Tauna uſſornarſil mánalo iſukangitſomudlo Amen.

Johan

ohanneſim Aglègej Siurdleet

Nellinginarnut.

KAP. I.

ſuſe Johanneſim okautigâ opertunnut, illegeekud-
lugit tâurſomunga, illerkorikallóarunik ajorti-
tiglo miſſiarnægit Kriſtuſim anánik pejægekſæt.

uanin étok, tuſſægarput, irſivtinik tekkur-
rput, irſigirſarput, arkſavtiniglo ſauptigar-
ut, okauzeng ivna umanartok (1). — 2.
manartok tâivna ſarkomerſimagallóarmet,
gudlo tekkungniktogut, unnipkârdlutalo
kallukbigâuſe umanartomik iſukangitſo-
ik Atátamêtomik, uavtinudlo ſarkomer-
mik. — 3. Ivna tekkurſarput tuſſægar-
udlo unnipkautigârput illivſinut, illipſiſôg
egikudluta, uagudle Atátak Niarnálo
ſuſe Kriſtuſe illegiſſegiakput (2). 4. Ta-
attomingalo aglekbigâuſe, tipeitſûſerſe
makſidlui narkudlugo. 5. Tamerſalo
okau-

(1) Jeſuſe (Att. Joh. K. 1. v. 1-4.)
(2) Att. Joh. K. 17. v. 21. 1 Kor. K. 1. v. 9.

okauzek tãurſomanga tuſſægarput illivſi
nudlo unnipkautigirſarput, Gude kaumar
ſômet târtokardluĩ naranilo (3). 6. Taun
illegigikput unneruta, târſiordlutalo (4)
ſegluvogut tâva, opernartomiglo pinata. 7
Sakkiniarutale kaumarſome, ſôrdlo taun
kaumarſomẽpok, illegeelerpogut tâva, Jeſu
ſiblo Kriſtuſib, tãurſoma Niarnǽn, aua
péjararátigun ajortinnit tamannit (5). 8
Ajortekangitſogut unnerallóaruta, uavtinu
nangminek ſeglokittãiginnarpogut, ſeglu
ſuïrſudlo illuvtinẽngilak. 9. Ajortivu
nællunærutigit, opernardlunilo illuartór
ſôvok, iſumakærbigiomaramiſigut ajortul
lirſavtinik, péjaromaudlutalo illuẽinermi
tamarmit. 10. Ajortulliangitſogun un
nerallóaruta, tauna ſeglutôtiparput, okau
ziálo illuvtinẽngilak.

KAP. 2.

Opertut nungudlutik Kriſtuſe mallingniaiſſauæt Gudi
pekkorſèj naleglugit innukatitiglo aſſaudlugit.
1-14. Sillablo pee aſſatlarnagit. v. 15-17. Aj
kærſût opernartok iliſimarſartik malleroarſi
naiſſauæt, Kriſtuſimẽtuarkudlutik. v. 18-29.

Kittôrnangoaka! Tamakkoninga aglek
bigãuſe ajortulliarkonnaſe, ajortulliartoka
ra

(3) Att. Joh. K. 1. v. 9. K. 8. v. 12.
(4) Nællurſutut ajortulliaruta. (5) Att. Ef. K. 1. v.

llóarpedlo, tukſiurſirſokarpogut Atáta-
ut Jeſuſe-Kriſtuſimik illuartuï'nartomik.
Taunalo akkiovok ajortivtinut; uaguï-
ungitſudle ſillárſoarmiut tamárſoarmik
ortèj) pimivdlugit. 3. Taunalo ilirſa-
gikput nællunaiſſengilagut, pekkorſèj na-
ngniarutigit. 4. Nellinginak okarallóto-
tok ilirſarine unnerdlugo, nalengnagidlo
kkorſèj, tauna ſeglutórſoudlunilo oper-
ngidluï'narpok. 5. Okauzeenigle nalengar-
tokarpet, tāurſoma aſſennirſúſia Gudi-
ut illomut namakſiok (1). Tamattomanga
ſimalerpogut taurſománēlerſogut. 6.
aurſománētuartum unnerſok innuniaiſſa-
ok, ſôrdlo tauna innudluartok. 7. Kat-
ngutika! Nutâmik inneizimik (2) aglek-
gingilauſe, piſſokâmigle inneizimik, ta-
anna iſuanit pigigikſe. Okauzek iſuanit
ſſægarſe, tamerſa inneizin ivna piſſokak.
Ama aglekbigiviauſe inneiziſiſâmik (3)
ırſománilo illivſinilo opernartôlerſomik,
rſoak kangiumet, kaumarſorlo opernartok
âna kaumalermet. 9. Kaumarſomētum
) unnerſok, kattængunilo kingarallugo,
una tàrmiovok (5) ſulle. 10. Kattængumi-
k aſſenniktok kaumarſomētuarpok ark-
ſoar-

(1) Nællunárdluarpok.
(2) Ajokærſûmik. (3) Ajokærſutitâmik.
(4) Iliſimarſum. (5) Nællurſôvok.

ſoarnartokaranilo. 11. Kattænguminigl
kingarſortok târmiovok, târmilo ſakkivd
lune, ſiunekaranilo ingerdlarſaràu, irſæ
târtub takpeeliſimamagik (6). 12. Aglek
bigãuſe, kittôrnangoaka! Ajortiſe iſumakær
ſimameta tãurſoma akkánut. 13. Angæjo
kãurſoſe aglekbigãuſe, iſuanin étok ilirſa
rigikſe. Innuſuktoſe aglekbigãuſe, ajortol
arktorſartinauſiuk. Merdlertõurſoſe aglek
bigãuſe, Atátak ilirſarigikſe. 14. Angæjo
kãurſoſe aglekbigigivſe, iſuanin étok ilirſa
rigikſe. Innuſuktoſe aglekbigigivſe, pir
ſærſõgauſe, Gudiblo okauzee illivſinẽmeta
ajortorlo arktorſartinauſiuk. 15. Sillárſoal
aſſatlariaràunaſiuk, ſillab peeloneet; ſillár
ſoarmik aſſenniktok aſſennirſúſekarnauvi
ængilak Atátamut. 16. Sillárſoarmẽtu
tamarmik uïningmut piominartut, irſinnud
lo piominartut, innungmadauneridlo (7)
Atátamit pingimeta, ſillárſoarmidle pipu
17. Sillárſoarlo nungytſartorpok peelo pio
minartun aglæt, Gudible pekkorſanik ná
lektok iſukangitſomun éſſavok. 18. Kittôr
nangoaka! Udlut naggatæt tamerſa nedliu
tilerpok; Antikriſtuſimiglo (8) tikiytſomar
tomik tuſſarauſe (9), mâna tamerſa Antikri
ſtuſi

(6) Nællurſotun innurſaràu piniarbikſe ſiunekarnago
(7) Makkittavætlârnerit.
(8) Kriſtuſimut akkerartortórſoak piâ.
(9) Att. 2 Teſſ. K. 2. v. 3.

tuſit kapſẽiolerput (10), tamattomanga nælyungnærpogut, udlut naggatæt nedliutilerok. 19. Uavtinit tauko audlarallóartut, llegingikivudle (11); illegigallóarũniſigut, ejortuaiſſegallóarátigut; tamattomangale ællunangilæt, tamarmik illegingikátigut. 0. Illipſilo tennirſutekarpoſe illuartomit 12), tamáſalo (13) iliſimauæſe. 21. Sôrdlo glengitſonga ſiunekangitſunnut opernartonik, iliſimagauſiugle, opernartorlo ſeglum llegingimago (aglekponga). 22. Kina ſegutórſõva? Tamerſa miſſiartok, Jeſuſe Kriuſiungitſok unnerdlugo; Terſa Antikriuſe Atátamiglo Niarnániglo miſſerratigiiktok. 23. Niarnánik miſſerratigirſub tátak piginginiá, Niarnánik unnerſiutigirub Atátak pigivià. 24. Tajmãitomik illipſe ſuanit tuſſægarſe illumiugiſiuk. Iſuanit uſſægarſe illumiugigallóaruſiuk, illipſiſõg Niarnáne Atátamilo étuaromarioſe. 25. Terſa unnerſõuta uavtinut, umanartomik âkſãungitſomik (tunniomaudluta) unneame. 26. Tamakkoninga aglekbigãuſe jokærſornerdluktiſe pivdlugit. 27. Tenirſutiſiarſilo (14) tãurſomanga illivſinẽſſarok, ſumiglo ajokærſoriakangilaſe, ſôrdlole

(10) Kapſeet Kriſtuſe akkerarigallóarpæt.
(11) Uavtitun illomôngitſut.
(12) Ajokærſũtekarpoſe Kriſtuſimit.
(13) Pirſoriakartut. (14) Att. v. 20.

tennirſutib tāurſoma tamannik ajokærſor-páſe, opernardlunilo ſeglōunanilo, tajmatōg taurſománētuaritſe ajokærſutà nalēinard-lugo. 28. Mánalo kittôrnangoaka! Tāur-ſománētuaritſe, erſilerpet, tupedlerkudluta pakaitſikonatalo tāurſomunga tikiurſuſiáne. 29. Illuartórſōurſok iliſimagallóaruſiuk, tâva nællyſſæriarſe illuartomik piniartok, tāurſomanga erniomet.

KAP. 3.

Opertut pidluarnartomik nerigugirfekſakartut uunerpèj ajortulliaiſſærunik ajungitſunnik piniarſinnard lutik. v. 1-10. Gudib kittornèjſut ingmingnu aſſakoèj. v. 11-24.

Arèit, kannong-aktikſomik Atátam aſſa-kátigut, Gudib kittôrnèjnik taïornekarkud-luta! Tajmāitomik ſillam innueeſa (1) ilir-ſaringilátigut, tauna ilirſaringinamiko. 2. Aſſanartoſe! Mánakut Gudib kittôrnará-tigut, ſullilo nællunærſimangilak, kannong-éliſſerſogut; Tamannale iliſimauarput, er-ſilerpet, tauna arſigileromarikput, irſigid-luaromaravtigo. 3. Tamattomingalo tāur-ſomanga neriguktut nungudlutik iblernar-ſiniararàut, ſôrdlo tāivna iblernartuïnartô-vok. 4. Ajortulliartok nellinginak illu-

ēitſo-

(1) Opingitſut.

ĕitſomik piniok, ajortile terſa illuĕitſok (2). 5. Iliſimauarſe ſarkomerſimarſok ajortærueitſugluta, taunalo ajortekangitſok. 6. Taurſománĕtuartok ajortulliarāingilak; aortulliartub tekkungiſĕinarà ilirſarinagolo. 7. Kittôrnangoaka! Ajokærſornerdluktitaràunaſe. Illuartulliartok illuartôvok, ôrdlo tāivna illuartuïnartôvok. 8. Ajorulliartok tornârſungmit piok, iſuanit tornârſuk ajortulliarmet. Gudib niarnæt ſarkomerſutigà, tornârſub pillee piorngærueitſartordlugit. 9. Gudimit erniurſok ajorulliarāingilak (3), nautſeïekſà (4) taurſománĕlermet, ajortulliarnerlo ajorpok Gudimit erniogame. 10. Tamattomanga nællûnārāingilæt Gudib kittôrnej, Tornârſublo kittôrnej; nellinginak illuartomut piniangitſok, kattænguminiglo aſſennigane, Gudimit pirſōungilak tauna. 11. Tamerſa nneizit iſuanit tuſſægarſe, illavtinut aſſakudluta. 12. Kaïn mallingnago, ajortomit pimet, nukilo tokopà; ſaagme tokonerpàuk? Tamerſa pillee ajormeta, nukædle pillee illuarmeta. 13. Tupigoſukennaſe, kattængutika! Sillam innueeſa(5) umigipaſe. 14. Iliſimavogut tokomit umanartomut (6) pir-

(2) Inneiziſin arkſoarirſæt. (3) Piarallune.
(4) Okauzia (Att. 1 Pel. K. 1. v. 23-25.)
(5) Opingitſut.
(6) Perkungmit pidluarnartomut.

pirsogut, kattængutivut (7) assagavtigit; kattænguminik assenningitsok, tokungavok (8) sulle. 15. Kattænguminik kingarsartok innurærsóvok, innurærsudle ilisimauæse, nãissengitsomik innursutiksakarnauviængitsut illumingne. 16. Tamattomanga tãursoma (9) assennirsúsia nællyungnærikput, tokutigangátigut; uaguttõg piginnãusslaugut, kattængutivut tokutigirsariakarpeta (10). 17. Nunab mattoma peenik piglub kattængune ajorsartok tekkoguniuk, umanilo parnærsardlugo tãursomunga (11), kannongme tauna illumine assenningnekarsinnãua Gudimut (12)? 18. Kittôrnangoaka! Okauzẽnarmik okãinarmigloneet assennikkennata, piniardlutale illomut pigissa. 19. Tamattomangalo næliyungnærpogut, opernartomin étogut (13), umativudlo tupedierssarsinnãudlugit tãursomunga (14). 20. Umativtine passirsutiksakaruta, Gude tâva umativtinin angnerrovok, tamásalo ilisimavèj. 21. Assannartose! Passirsutiksakangikuta umativtine, Gude tâva sunger-

sou-

(7) Innukativut.
(8) Pidluẽipok. (9) Kristussb.
(10) Innukativut annengniaissauavut nangminek nauværdluta aglæt.
(11) Nakiginago tunniomanagolo.
(12) Assukiak tãursoma Gude assadluangilà.
(13) Operdluartogut.
(14) Att. K. 2. v. 28.

outigârput. 22. Sumigloneet tukſiarbigig-
vtine, tunniomarpâtigut, pekkorſèj nale-
ikſaravtigit, illuarirſèjlo piniardlugit. 23.
Taurſomalo pekkorſâ terſa, ernerme Jeſu-
b Kriſtuſim akkânut operkudluta, aſſaka-
geekkudlutalo uavtinut, tajma innemmâ-
gut. 24. Inneiziſèjniglo nâlektok taur-
omânêtuarpok, tâivnatôg tajmâitomêtua-
iok, Annerſârlo tunnirſâ uavtinut nælu-
ærkotigârput, uavtinêlerſok.

KAP. 4.

Iiſſikſorkoèj ajokærſôïrſunnut, illèjt illuungimeta. v. 1-6. Aſſakatigeekkoèj, Gudim aſſamagit. v. 7-21.

Aſſarſaka! Annerſæt (1) nellinginæt ope-
inaſuarnaſigit, annerſædle miſſiliktardlugit
igiſigit, Gudimit pingineſugallugit, Pro-
étit opernêitſut amerdlagallôarmeta aud-
artut ſillârſoarmut (2). 2. Tamattomanga
Gudim annerſâ iliſimaiſſauarſe; Annerſâk
ungudlune Jeſuſe-Kriſtuſimik uïningme
arkomerſomik (3) unnerſok, Gudimin
pok. 3. Annerſârlo nungudlune Jeſuſe-
Kriſtuſimik uïningme ſarkomingitſomik
nnerſok, Gudimin éngilak; tamerſa An-

(1) Ajokærſôïrſut.
(2) Ajokærſôïrſopiluït amerdlalerallôarkâut.
(3) Att. 1 Tim. K. 3. v. 16.

tikriſtuſim (annerſâ) (4), tikiytſomartok tuſſarikſe, merſalo nunamêlerallóarpok. 4. Kittôrnangoaka! Gudimit pioſe, taukonungalo ajugâurſoſe; illivſinêtok (5) angnerromet ſillárſoarmêtomit (6). 5. Tâivko ſillárſoarmit pigamik, ſillam innueeſut okallugaràut, ſillablo innueeſa tuſſararèjt. 6. Uagut Gudimit piogut, Gudimik ilirſarſirſub tuſſararátigut, Gudimit pingitſub tuſſaraingilátigut; tamattomóna annerſâng opernartok annerſârlo tammartitſirſok ilirſaràkput. 7. Aſiànartoſe! Aſſakatigeengniarta uavtinut, aſſenningnek Gudimit pimet, aſſenniktorlo nungudlune Gudimit erniovok, Gudilo ilirſarà. 8. Aſſènningitſub Gude ilirſaringilà, Gude aſſarſutâumet (7). 9. Mattominga Aſſarſûſe Gudib ſarkomerſikà uavtinut, ernetue Gudim audlartinamiuk nunamut, uagut innurſutigikudlutigo (8). 10. Tamerſa aſſenningnek: Uagut Gude aſſangikikput. tâurſomale aſſakátigut, ernilo audlartikà akkiokudlugo ajortivtinut. 11. Aſſanartoſe! Gudib tajma aſſangârmátigut, uaguttôg illavut aſſarſariakarpavut. 12. Gudimik tekkungnik-

tokang-

(4) Att. K. 2. v. 18.
(5) Gudim Annerſâ.
(6) Antikriſtuſim annerſânit.
(7) Aſſennikajuktórſômet.
(8) Att. Joh. K. 3. v. 16.

okangiſẽinarpok; illavut aſſagutigit, Gude
avtinẽtuarpok, aſſennirſuſiálo uavtine
amakſiok. 13. Mattomanga iliſimavog-
t, taurſománẽtuartogut, taunalo uavtinẽ-
uártok, Annerſáminik tunnimátigut. 14.
Tekkungniglutalo okaurſiogut, erne Atá-
am audlartikà, ſillárſoarmiut annautſar-
orkudlugit. 15. Jeſuſe Gudim erne-
ángago, unnerſokarpet, Gude tãurſomá-
ẽtuarpok, taunalo Gudimẽtuarpok. 16.
Gudim aſſennirſúſia uavtinut iliſimaud-
ugolo operârput. Gude aſſarſutâvok (9),
ſſennikajuktok nungudlune Gudimẽtuar-
ok, Gudilo taurſománẽtuariok. 17. Mat-
ominga aſſenningnek namakſiok uavtine,
upedlerkudluta udlukſame erkartõubing-
ne, tãurſomatun énavta ſillame mattománe.
18. Aſſenningnek erkſimik illakarãingilak,
ſſennigluarneruble erkſe anniſitarà, erkſe
nnernartomik illaliomet; erkſirſorle aſſen-
igluarãingilak. 19. Tauna aſſauarput,
ſſakârmátigut. 20. Okartokarallóarpet
ma: Gude aſſauara; kattængunilo (10)
ingarigivdlugo, ſeglutórſõvok tauna;
attængunile tekkurſartæke aſſangikuniuk,
annongme tâva Gude aſſaiſſoàuk tekkung-
ẽinake? 21. Mattomingalo inneiziſikar-

(9) Att. v. 8.
(10) Innukane.

pogut tãurſomanga: *Gudimik aſſenniktut kattænguniſõg aſſaiſſegià* (11).

KAP. 5.

Gudimik aſſenniktub kannong-éſúſia okautigà. v. 1-5. Naʼkikſigeet Kriſtuſe pivdlugo okautigivièj. v. 6-12. Opernermik ſorârnauvǽrkudlugidlo tukſiarkoèj. v. 13-17. Gudimit erniurſok ajortulliaiſſǽranilo Gude illegituïnarniarará. v. 18-21.

Nungudlune Jeſuſimik Kriſtuſiurſomik opertok Gudimit erniovok; nungudlunilo tãurſominga ernertârtok aſſagallóaruniuk, erniátõg aſſavià. 2. Mattomanga iliſimavogut, Gudib kittôrnej aſſàgivut, Gude aſſagutigo pekkorſèjlo malliglugit. 3. Gudimut aſſanek terſa, pekkorſèj mallingniarutigit, pekkorſèjlo ajornangilæt. 4. Gudimit erniurſut tamarmik ſillam innueenut ajugãurſarángeta, opernerpudlo arktorſitſârutigârput ſillam innueenut. 5. Sillam innueenut kina ajugãunerpa, kiſſienne opertok Jeſuſimik Gudim ernerigánik? 6. Tamerſa ivna tikiutok imermiglo aungmiglo (1) Jeſuſe Kriſtuſiorſok; ervngčinãungitſomik imermigle aungmiglo (piok); Annerſârlo (2) tamerſa nellunejãirſaràu,

(11) Att. Matt. K. 22. v. 39.
(1) Koïſinerminiglo tokominiglo.
(2) Illuartok.

ràu, Annerſák (3) opernakánget. 7. ngaſûmeta killangme narkikſigeet, Atá-k, Okauzerlo (4), Annerſárlo illuartok, ngaſudlo tauko atauzioput. 8. Pinga-puttõg narkikſigeet nuname, Annerſák, nerlo auglo; pingaſudlo tauko atauzimut put (5). 9. Innuïn okauziæt operigu-go, Gudim okauzia aſſukiak opernarner-vok, tamerſa Gudim okauzia ernermi-k narkikame (6). 10. Gudib niarnánun ertub okauzek tamanna illumiugà; Nel-nginab Gude operingikuniuk, ſeglutôtikà va, okauzek operiomanginamiuk, tamat-minga Gude narkikallóarmet erne pivd-go. 11. Tamerſalo okautigirſà, uma-rtomik iſukangitſomik tunnimátigut Gu-b, umanartorlo tamanna niarnánẽtok nnerdlugo. 12. Niarnánik piglub uma-rtok pigà; Gudib niarnánik pekkangit-b umanartok piginginià. 13. Tamat-minga aglekbigãuſe opertoſe Gudim er-etuæn akkánut, iliſimakudluſe, iſukang-ſomik umanartokartoſe, opertuarkudlu-o Gudim ernetuæn akkánut. 14. Ta-erſalo tettitõurſúſerput tãurſomunga, ſu-miglo-

(3) Jeſuſim ajokærſutà.
(4) Terſa Niârna.
(5) Nellunærdlutik Jeſuſimik Gudiurſomik annaur-ſirlõurſomiglo.
(6) Att. Joh. K. 5. v. 37. K. 8. v. 17. 18.

migloneet kenuniarángavta illuarirſánik tuſſaromarátigut (iliſimagavtigo.) 15. Iliſimagutigolo tuſſaromarátigut ſumiglonee kenuniarángavta, távatõg iliſimaviogut piomarſavut tãurſomanga pigilerivut. 16 Nellinginab kattængune tokonangitſomik ajortulliartok tekkoguniuk, tauna tukſiarſinnávok, innukyſlàuà tâva; tokonangitſomik ajortulliartut piaka. Ajortekariok tokonartomik, tamanna pivdlugo tukſiarkongikallóarpara. 17. Illuẽitſok tamâ ajortiovok, ajortekarioktõg tokonangitſomik. 18. Iliſimauarput Gudimit erniurfok ajortulliarãingitſok; Gudimidle erniurfok miſſikſorniararàu, ajortublo (7) innarlerſinnãungilà. 19. Gudimit pirſogut iliſimavogut, fillable innuee (8) tamárſoarmik ajortuïnarnẽput. 20. Iliſimavogudle, Gudib Niârna tikiuſimarſok nællyungnærſidlutalo opernartok ilirſarikudlugo; Opernartomẽnioguttõg Niarnáne Jeſuſe-Kriſtuſime, tauna Gudiudluartôvok innurſutikſãudlunilo nâkſãungitſok. 21. Kittôrnangoaka! miſſikſoritſe Gudipilungnut. Amen.

Johan-

(7) Urſeïrſub.
(8) Opingitſut.

Johanneſim Aglegèjſa Ardlèjt.

nak opertok Kyriamik attilik kittôrnejlo pidluarkoèj, nerſordlugidlo okaukikſarièj aſſenniktuarkudlugit mianerſorkudlugidlo ajortunnut.

Jtokàunek (1) Kyriamut kennerſimarſout kittôrnèjnudlo, tauko illungerſuïnarik aſſauaka, kiſſimalo pinanga adlættôg marmik opernartomik iliſimalerſut (aſſaèjt); 2. Opernartok uavtinêtuartok ukangitſomudlo uavtinêtſomartok pivdgo. 3. Gudim Atátab Nalekkablo Jeſib Kriſtuſib, Atátam erneræt, ſajmaudſilo nâkalluſilo erkikſiſiliſe opernartoik aſſenningnermiglo! 4. Tipeitſungârlunga, kittôrnavin illèjt miſſigileravkit ungerſordlutik piniartut, náleglugo Atáb pekkorſà uavtinut. 5. Mánalo innep-

pagit

(1) Aglekpok, imêipok: Uanga utokaunerrudlunga aglekponga.

pagit Kyria! — nutâmik inneizimik ag
lekbigigallóaratit, isuanidle pirsavtinik —
illavtinut assakudluta. 6. Tersa assanek
innuniaruta pekkorsà náleglugo; ters
inneizit tussægarse isuanit, innuniarkudlus
náleglugo. 7. Tammartitsirsut (2) kap
seet sillársoarmut pimeta, Jesuse-Kristus
mik uïningme sarkomingitsomik unnersut
tamersa tammartitsirsok Antikristusilo iv
na (3). 8. Missiksoritse ajokærsoïlukśin
narkonnata, namagluamigle pissikudluta
9. Nalegomangitsok Kristusiblo ajokærsu
tánik piniangitsok Gudekangilak; Kristu
sim ajokærsutánik piniartub Atátarlo Niar
nálo pigæk. 10. Illivsinut pirsokarpet
tamattomingalo ajokærsûmik okallungi
pet, tauna igluvsine innikśirsaràunasiu
illeksinagolo; 11. Tâursominga illeksir
sub ajortulliarkàtigirsarángago. 12. Amerd
larsunnik aglegeksakarallóartonga illivsi
nut, aglekbiginginiausile, isumakarama
ornigomaudluse, nangminek okallukbigi
sugluse, tipeitsugluarkudluta. 13. Kat
tængupit (4) kennersimarsub kittôrnèjsi
innudluarkoátit. Amen.

Johan-

(2) Ajokærsornerdluktut.
(3) Att. 2 Tess. K. 2. v. 3. 4. 1 Joh. K. 2. v. 18. 19.
(4) Arnab.

Johanneſim Aglegèjſa Pingajuèjt.

juſe Johanneſib pidluarkoâ, illomôrſúſialo tipeitſutigallugo nerſorpâ. v. 1-8. Diotrefeſe arkſoarâ, Demetriuſilo illuarâ. v. 9-12. Aglekkæne nâniarpèj. v. 13-15.

tokàunek (1) Kajuſimut aſſanartomut, ına illungerſuïnarmik aſſauara. 2. Aſſartotin oma! Tamatigut innudluarkoagit, rkikudlutidlo, ſôrdlo tarnet pidluarpok. Tipeitſungârkāungamè, kattængutin illèjillungerſortotit unnipkautigimatit, illoôrdlutit innudluarniaravit. 4. Tipeitngârnerrurſokaraingilanga mattomanga, ſarángama kittôrnamnik (2) illungerdlutik innuniartunnik. 5. Aſſanartotinna! kattængutigeennut tekkornartænnudangæjokāudluarpotit. 6. Taukoa angækāurſúſit unnerſiutigæt operkatigeennut; uartomiglo piomarpotit, audlaiſſerſut ıko takkurſikallóarukit Gudib namagirſèjnik

(1) Aglekpok (Att. 2 Joh. v. 1.)
(2) Opertitamnik.

lèjnik. 7. Tâurſoma akka pivdlugo (3)
aſſiarmeta, nællurſunnidlo piſſiniangilæt
8. Tajmâitunnut tâva angæjokâuſſaugut, pi-
niarkatiginiaruglugit opernartome. 9. O-
perkatigeet aglekbigigika; Diotrefeſible
nalegâunerrŷomatôub taukonâne aſſigin
narpâtigut. 10. Tajmâitomik tikiukalló
aruma, pirſartægèjnik erkaſitſomarpara
kannong-illioránget okalloroluktórſôudlu
ne pivdluta; tajmâinak pirſarâinginiok
kattængutigeedle nangmernub illekſingit
ſarèj, innertertardlugidlo illekſiomarſut
operkatigeennin anniſitarèj. 11. Aſſanar
totin oma! Ajortok malligiaràunago, ajung
itſorle (malligûk); Ajungitſulliartok Gudi
mit piok, ajortulliartuble Gude tekkungi
kà (4). 12. Demetriuſe unnerſiutigſne
karpok tamannit opernartomidlo aglæt
uaguttôg unnerſiutigârput, iliſimaviarſiſô
okâuzerput opernartôurſok. 13. Amerd
lârſunnik aglegekſakarallóartunga aglék
bigiomangilagidle aglaumik. 14. Iſuma
karpongale tekkyomaudlutit killamik, o
kallukatigeegomarpoguk tâva. 15. Kan
noktòk erkikſeet! Aſſarſivit innudluarko
átit. Aſſarſivut innudluarkomigigit, ſôrd
lo taïſimagika.

Juda-

(3) Tauna okautigiartordlugo.
(4) Att. 1 Joh. K. 3. v. 6.

Judaſim Aglegèj Nellinginarnut.

ertut miſſikſorkoèj, nalengnagit ajokærſoïnerdluk-
tut, pitlarnekarkatigikonnagit, tauko ajortórſōmeta
pitlarnangârdlutiglo, Gudible operomarſut ſer-
nigiomarpèjgōg.

udaſe, Jeſuſib Kriſtuſib kivga, Jakoble
ttængutà (1), kákoſimarſunnut, ajorung-
érſarſimarſunnut Gudime Atátame, ſer-
kſorſimarſunnudlo Jeſuſe - Kriſtuſimut.
Nákinekangârdluſilo erkikſingârdluſilo
anekangâritſitòk! 3. Aſſanartun ok-
rſe! Aglekbigikikſarniarallóaravſe pid-
arkatigeerſuſivtinik, pirſariakartugigiga
lekkænnik makkoninga okauniardluſe,
erirſekſak illuartunnut piſitāugalloak
niginiarkudluſiuk. 4. Innuïn illèjt kerd-
iniardlutik iſerallóarmeta, tauko pivd-
git aglekſimakammærpok, tamattomóna
pitlar-

(1) Aglekpok.

pitlarnekaromarmeta; Gudekaromangitſu
piaka, Gudivta ſajmàuta attornerdluga-
rángarſuk kangunartórſoarmut, miſſerſa-
tigallugolo Nalegāurſotuak Gude Nalegar
pudlo Jeſuſe Kriſtuſe. 5. Okauniaromo-
auſile mattominga iliſimagallóartoſe, innuï
Nalekkab annaukàramigit nunamit Ægyp-
tenimit, kingórna nungutikèj opingitſut (2)
6. Engelittōg atauzek nelligingimarſuk
innirſik kemeglugo, kelerutinnik iſukang
itſunnik târtome torkorèj udlórſoarmu
erkartorbingmut (3). 7. Sôrdlo Sodom
Gomorralo, iglorpēidlo erkængnētut mak
koatut petēinelírkſoangoramik, adlamigl
uïnikſiordlutik (4), tekkordlôgekſangortu
(5) pitlarnekalerdlutik ingnerme kamijuït
ſome. 8. Tajmatōg tauko ſinektortórſō
put (6), uïniktik mingorſinnardlugo, na
lekkædle aſſiginnardlugit, nalegaveedl
miteglugit. 9. Mikaëlible Engelit naleg
aunerætt, Tornârſuk ſakkitſaunamiuk, ark
ſoarallugolo Moſeſib timmà pivdlugo, c
kat

(2) Att. 1 Kor. K. 10. v. 5.
(3) Att. Joh. K. 8. v. 44. 2 Pel. K. 2. v. 4.
(4) Kiglormut ſânamik petēinartulliardlutik (A
Rom. K. 1. v. 26. 27.)
(5) Erkajnitegekſangortut uavtinut, miſſikſorku
luta, tāivkoatut pitlarnekarkonata (Att. 1 Ko
K. 10. v. 6.)
(6) Iſumapilungmingnik Gudim iſumà unioráng
miko ſinektortotun ángajekput.

auzek mitengnartok attordlugo sáperſok,
na okarſinnardlune: *Nalekkáb pitlarliſit!*
o. Taukole ſiunekangitſamingnik ark-
ardlerput, nerſutîn dle ſillaliungitſut
ællungitſèjnnik iliſimaginnarput (7), ta-
akkonunga aſſeroriartordlutik. 11. Er-
anak tauko! Kaïn mallikpæt (8), akkik-
rſiomaudlutiglo Balaamiſut tammariar-
rkàut (9), okauzereenermiglo Koriſut (10)
unguput. 12. Tauko mammiænnæt-
ràut karkſimioarbivſine nerrikatigirſa-
ngamiſe iktoratik nerritlardlutik; ſordlo
iïæt imekangitſut, annorin ingerdlatèjt
1); orpeet āurſut, pāurnakangitſut, mard-
riardlutik tokorſut (12), ſortlemingnun
glæt nytſugāurſut (13). 13. Sôrdlo imar-
ub mallirkſoee kappiortorput kangugir-
kſaralloamingnik (14); udlorirſæt maung-
nartut (15), taukonunga târtórſoak iſu-

Rrr 2 kangit-

(7) Att. 2 Pel. K. 2. v. 10-12.
(8) Att. 1 Joh. K. 3. v. 10. Kaïnaiſut kattænguti-
tik tokotarèjt, tarningeet aſſerorángamikit.
(9) Att. 2 Pel. K. 2. v. 15. 16.
(10) Kore okauzereename Moſeſimut terſangāinak
nungupok; tajmatōg tauko okauzereenamik
Apoſtelinnut nungutſomariput.
(11) Ajokærſoïnerdlumingnik atauzek nelligingilæt.
(12) Koïſimangikatlardlutiglo koïſimalerdlutiglo a-
jordluïnarput.
(13) Ingnermut pirſekſāinaudlutik.
(14) Ajokærſornerdlutitik kangugirſariakarallóarèjt.
(15) Tamartarput nellinginarnut.

kangitsomut torkorsimavok. 14. Enokile
aglæt, Adamit arbangæn-aipæt, erkoïni-
artok taukoninga, okarame: *Arèit, Ná-
legak aggerpok ingmikôrtitæne amerdlarsôr-
soarnik tusindekartut illegallugit;* 15. *Er-
kartô utsartordlugit tamása, Gudekaromang-
itsortèjdlo tamása pitlariartordlugit, ajor-
tulliarkángeta Gudeetsutudlo illiorsinnarme-
ta, Gudekaromangitsudlo ajortilirksoït okau-
zerdlutlarmeta tâursomunga.* 16. Tauko
okallorolukssinnararaut arksoardlerdlutik
piomasepiluït nalekssinnardlugit, kaner
mingniglo makkittarsorpadlârdlutik okau
zekararaut, adlædlo manigoutarèjt sussio
maudlutik. 17. Illipsile assanartose! O
kauzin ivko erkajniarsigit, Nalekkavt
Jesusib Kristusim Aposteleesa siórnagu
okauzerigèjt; 18. Okarbigángase (16)
udlunne kingurdleenne miteklersokalero
marmet innuniartunnik Gudeetsutut pio
masepilungmingnut nalekssinnardlutik. 19
Tauko ingmikôrtarput (17), innuïnâu
sut, annersâkangitsut (18). 20. Illipsil
assanartose! Illivsinik illuarsâïniaritse oper
susiv

(16) Att. Apost. Sull. K. 20. v. 29. 1 Tim. K. 4. v.
2 Tim. K. 3. v. 1. 2. K. 4. v. 3. 4. 2 Pet. K.
v. 1. K. 3. v. 3.

(17) Operdluartut kemeglugit.

(18) Att. 1 Kor. K. 2. v. 14.

ıſivſinut illuarnermut, tukſiardluſilo An-
erſâmit illuartomit. 21. Gudim aſſen-
irſuſiânêtuïnarniaritſe, nerigugallugo Na-
kkavta Jeſuſib Kriſtuſib nákinirſúſia
manartomut nâiſſengitſomut. 22. Nel-
nginarnagidlo, illèjt nâkiningnermik pio-
arpæſe; 23. Illèjdle ſioraſârdlugit an-
auniaromarpæſe, ingnermit nytſungni-
rdlugidluſaag, kingarallugo aglæt an-
orâk uïningmit ipektok (19). 24. Il-
vſinigle ordlonauværſitſiginnâurſok (20),
rkomerſidluſilo kênaminut uſſornarto-
ut arkſoarnêidluſe tipeitſugluſilo; 25.
ude tauna iliſimarſótuak Annaurſirſer-
ut nalengnekarle uſſorínekangârdluni-
, nalegàunekardlunilo, pirſàunekard-
nilo mânalo iſukangitſórſoarmudlo!
men.

19) Ajortèrpadlâk nellinginak ingalengniarſiuk.

20) Ajokærſoïnerdluktunnut tammarnauvérſitſiginnâurſok.

Johannesib Tekkordlôrneree.

KAP. I.

Johannesib Engelimit tekkordlôrnekartub operkatigeet arbanek-mardluït sajmaukoèj Gudimut. v. 1-7. Kristuse tekkotipok Johannesimut kikertame Patmusime. v. 8-11. Tauna pinnersôrsôursok tekkordlôrpâ nennerôursserbeen arbanek-mardlung akkornænnētok, amatōg innênekalerpok aglegomartomik. v. 12-20.

Tersa Jesusib Kristusib tekkotitèj, Gudib pekkomane, tekkotikudlugit kivgaminut killamik nedliutukscæt; tamakkolo nællunéjarpèj Engeline audlartinamiuk kivgaminut Johannesimut. 2. Tauna mersa unnipkârpok ivrsominga Gudim okauziánik, Jesuse-Kristusilo okautigallugo tekkursaminik. 3. Pidluarpok tamattominga attuartok, tajmatōg okauzinnik tamakkoninga erkoromartunnik tussartut, torkordlugidlo aglekscmarsut makkonáne; nedliubikscæt

ikſæt kannikánget. 4. Johanneſe oper-
atigeennut arbanek-mardluïnnut Aſiamē-
unnut: Sajmauliſe erkikſiſidlufilo mána-
un-étub ékallóartublo aggeromartublo (1);
nnerſædlo arbanek-mardluk ivkſiavirk-
bæt ſánētut; 5. Jeſuſiblo Kriſtuſib oper-
ardlunilo nællunéjaïrſub, tokorſunnit
urdliurſub, nalegāurſublo konginnut nu-
amētunnut; tāurſoma aſſagátigut, ubard-
utalo ajortivtinit aungminik; 6. Kong-
ngortidlutalo Pelleſingortidlutalo Gudi-
nut Atátaminudlo (2); tauna uſſornarſile
irſārſōudlunilo iſukangitſórſoarmut! A-
men. 7. Arèit aggerpok nuïætigut; ir-
dlo nungudlutik tekkyomarpæt, tāurſo-
ningatōg kappurſirſun aglæt; erkardle-
eedlo nunárſoarmiut tamarmik opitórſo-
ngoromarput tāurſomunga. Illomut,
men. 8. Alfavonga Omegāudlungalo
3), aularkautāudlungalo naggatikſávonga
4), Nálegak Gude okarpok, mánakun-étok
kallóartorlo aggeromartorlo ajugakangit-
órſoak. 9. Uanga Johanneſe kattængurſe,
agliukatāudlungalo nalegákatāudlungalo

(1) Gudib.
(2) Att. 1 Pel. K. 2. v. 5. 9.
(3) Tajma tajnekartuk arſilliangoak fiurdlek king-
urdlerlo Grækerin okauziænne. Imēipok: Siurd-
liudlungalo kingurdlikſávonga.
(4) Iſukangitſomit iſukangitſomudlo éponga.

illelârkatâudlungalo Jesuse Kristuse pivdlugo, kikertamētunga Patmusimik attilingme, Gudim okauzia pivdlugo Jesuse-Kristusilo okautigángavko. 10. Annersâmiursonga (5) Nalekkam udloágut (6); tunnumnidlo nipérsoak sôrdlo kardlortâursub nipà tussariga ima okartok: 11. Uanga Alfâvonga Omegâudlungalo (7) siurdliudlungalo kingurdliussaunga (8); tekkursetidlo aglekit makpersekkænne, âtikittōg operkatigeennut arbanek-mardluïnnut Efesumiunnut, Smyrnamiunnudlo, Pergamumiunnudlo, Tyatiramiunnudlo, Sardemiunnudlo, Filadelfiamiunnudlo, Laodiseamiunnudlo. 12. Keviarponga tâva nipérsoak tagusarniardlugo uamnun okalluktok; keviaramalo nennerōursérbeen arbanek-mardluk Guldiursut tekkogika. 13. Nennerōursérbeedlo taukoa arbanek-mardlung akkornænne atauzimik tautorsionga, innub niarnæn arsigà, tauna annorâkartok tekkirsōrsoarmik, keterursérsimaudlunilo sækkirsægmigut keterûmik Guldiursomik. 14. Niakoâle nyèjlo kakortórsōursut, sâuab merkoeesut kakortutut, aputitut, irsægło ingnertut ikumarsotun étuk. 15. Isigèjlo kangusarikso tun étut, aumâinangortitætut kirsek-

(5) Att. Apost. Sull. K. 10. v. 10.
(6) Sabbâtime. (7) Att. v. 8. narkigutâ (3).
(8) Ilukangitsôrsōvonga.

kirſekſâume; nipâlo ſôrdlo kôrſoarpérkſoït nipæt. 16. Tellerpingminiglo udlorirſæt arbanek-mardluk tigumiarèj; karnánidlo annirſok pænnárſoak ipiktórſoak igdlugtut kênalirkſoak; kênalo ſekkinertut keblerigirſok, keblerkingnerrurſaránget. 17. Tekkoleravkolo ordlovonga iſigèjſa ſænnut tokorſotut, tellerpingminigle pattigunga ima okallukbigânga: 18. Erkſikenæk! Uanga ſiurdliudlungalo kingurdliuſſaunga, umarſôudlungalo, tokogallóarongalo, arèidle umalerponga iſukangidluïnárſoarmut, Amen! Târtórſoarmudlo okomudlo mattuærſautekalerionga (9). 19. Tekkurſetit aglekit, mánakun-étudlo, kingórnalo nedliytſomartut. 20. Udlorirſæt arbanek-mardluk, tellerpimnêtut tekkogetit, nællunarſuſiæt pivdlugo, nennerôurſerbeedlo arbanek-mardluk Guldiurût pivdlugit; Udlorirſæt tauko arbanekmardluk terſa operkatigeen arbanek-mardluïn Engeleet (10), nennerôurſerbeedlo tauko arbanek-mardluk tekkurſetit terſa operkatigeen arbanek-mardluït (11).

(9) Att. Joh. K. 5. v. 21.

(10) Pelleſiúnertèjt, tajma tajnekartut, Engeliſut kivgartortukſâugamik, innukaminut Gudimit audlartiſimarſut (Att. Ebr. K. 1. v. 14. Matt. K. 11. v. 10.)

(11) Att. v. 11.

KAP. 2.

Okauzekarpok aglegekſèjnik operkatigeennut Efeſumiunut. v. 1-7. Smyrnamiunnudlo. v. 8-11. Pergamumiunnudlo. v. 12-17. Tyatiramiunnudlo. v. 18-29.

Operkatigeen Efeſumiun Engeliænnut (1) aglegit: Udlorirſænnik arbanek-mardlungnik tellerpingmine tigumiartok, nennerõurſerbeedlo arbanek-mardluk Guldiurſun akkornænne ſakkirſartok (2), ima piok: 2. Pillirſetit piniækketidlo iſumagirſúſidlo iliſimauaka, ajortudlo arkſoarángaukit; miſſikſoretittõg Apoſteliurſomik unnerſartut tajmaënatiglo, miſſiliketidlo ſeglutórſõurſut. 3. Iſumagikſardlutidlo attorſimauetit attera pivdlugo kaſſunatidlo. 4. Mattomingale arkſoarágit, aſſarſúſit ſiurdlek ſorârunauko. 5. Tajmãitomik erkajniarùk tunnutet, uterdlutidlo pirſartækketit ſiurdleet piniarkit; pingikuïdle tikitlaraſuaromarpagit, nennerõurſerbeedlo innánit nõugomarpara, (3) ſángikuït. 6. Mattomingale illuarágit kingarángaukit Nikolaïtit (4) pirſartægèjt; taukotõg kingariviaka. 7. Siutiglub tuſſarligit Annerſàm

(1) Pelleſúnermut. (Att. K. 1. v. 20.)
(2) Att. K. 1. v. 12. 13. 16.
(3) Ajokærſutekarungnærſitſomarpauſe.
(4) Opernerdluktun illèjt tajma taïutiglit.

àm okauzee operkatigeennut: Ajugãurſok
nerriſitſomarpara orpingmit umanartomit
Gudima Paradiſiánētomit (5). 8. Oper-
katigeet Smyrnamiun Engeliænnut aglengmeet (6): Ima piok ſiurdliudlunilo kingurdliyſſerſok, tokogallóardlunilo umarkikſok (7): 9. Pillirſetit iliſimauaka nagliukavidlo peetſõudlutidlo — nauglo piſſõgallóarpotit (8) — mittegãugavidlo Jödiuromik unnerſartunnut nauglo tajmãinatik, Satanaſible (9) ajokærſorbia tamerſa. 10. Siórirſaràunagit nagliungnartut illingnut nedliutukſæt; Attà, Tornârſub illæſe parnærſimavingmut piſitſomarpèj urſigãulerkudluſe; udludlo kollit nagliuktitſomarpáſe. Aulæjængerit tokomun aglæt, niakorumik umanartomik tunniomarpagit âva (10). 11. Siutiglub tuſſarligit Anerſàm okauzee operkatigeennut: Ajugãurſok innarliſſengilà tokum aipæt (11). 12. Operkatigeet Pergamumiun Engeliænnut (12) aglengmeet: Ipiktomik igdlugtut kênaling-

(5) Operdluarnermik ſorârnauværſok pidluartitſomarpara killangme.
(6) Att. v. 1.
(7) Att. K. 1. v. 18.
(8) Att. 2 Kor. K. 6. v. 10. K. 8. v. 7-9.
(9) Tornârſub.
(10) Att. Matt. K. 10. v. 22. 2 Tim. K. 4. v. 7. 8.
(11) Att. Matt. K. 10. v. 28.
(12) Att. v. 1.

nalingmik pænnârsoalik (13) ima piok: 13. Pillirsetit iliſimauaka, innekarbeettôg, terſane Satanaſe ivksiavírksoakariok (14), (iliſimaviara); attera (15) ſorârungiket, opernerlo uamnut miſſerratigingiket udlun ivko aglæt, Antipaſe uamnik nællunéjaïdluartok étidlugo, tauna merſa tokotâurſok illivſine Satanaſim innekarbiáne. 14. Kapſingoænnigle arkſoarirſekſakarponga illingnut, illakaravit Balaamim ajokærſutánut nálektunnik, Balak tâurſoma ajokærſorâ, Iſraëlib kittôrnej apôrbikſiorkudlugit akkotikſánne (16), nerrîſikudlugit Gudipilungnut tunnirſutinnik, arnàunekartiniardlugidlo (17). 15. Tajmatôg illakariotit Nikolaïtin (18) ajokærſutánnut nálektunnik; tamanna kingarâra. 16. Sâniarit; pingikuïdle, tikitlaraſuaromarpagit, ſorſugiartordlutidlo kanerma pænnánik (19). 17. Siutiglub tuſſarligit Annerſâm okauzee operkatigeennut: Ajugâurſok nerdleromarpara Mannamik irſertorſimarſomik (20), ujar-

(13) Att. K. 1. v. 16.
(14) Nalegávikarpok, Gudipilungnut nálektut terſane amerdlaméta.
(15) Ajokærſutiga.
(16) Aſſeroutikſiorkudlugit.
(17) Att. Jud. v. 11.
(18) Att. v. 6.
(19) Att. K. 1. v. 16.
(20) Att. Joh. K. 6. v. 50. 51.

ujarkamiglo kakortomik tunniomariara, ittermiglo nutâmik ujarkamut aglekſimarſomik ilirſarínekangitſomik, innukſæt kisime ilirſariſſauà (21). 18. Operkatigeet Tyatiramiun Engeliænnut (22) aglengmeet: Gudib Niarna, ingnertut ikumarſotun étungnik irſilik, iſigaliglo kanguſarikſotun étunnik (23) ima piok: 19. Pillirſetit iliſimauaka, aſſennirſúſidlo, kivgartordluarnerdlo, operſúſidlo, iſumagirſúſidlo, pirſarækketidlo kingurdleet amerdlanerrurſut iurdleennit. 20. Kapſingoænnigle arkſoarirſekſakarponga illingnut, arnapiluk Jeſabele (24) Profétiurſum unnerſok innertingihauko, ajokærſoïnerdlugánget kivgaka tammartiniardlugit, arnàunekartiniardlugit, nerriſiniardlugidlo tunnirſutinnik Gudipiungnut. 21. Sàtſerniarallóariga uërſarungnæliſſeſugallugo, ſángitſorle. 22. Attà, innængavingmut nellukpara (25), nagliungnartórſoarmudlo piſidlugit tâurſominga arnàunekartut, ſángipeta piniægaralloætik tunnudlugit (26). 23. Kittôrnèjlo (27) illomut tokyſſauaka; operkatigeedlo tamarmik nælly-

(21) Att. 1 Joh. K. 3. v. 1. 2.
(22) Att. v. 1. (23) Att. K. 1. v. 14. 15.
(24) Ajokærſoïnerdluktok nellinginak, Jeſabeliſut ivrſomatut piniartok, piâ.
(25) Napparſimarſotut nagliuktidlugo.
(26) Ajortulliaiſſángipeta.
(27) Ajokærſugèj.

nællyungnæiſſauánga, miſſikſoravkit tartuïdlo umatidlo (28), piomarpauſilo nungudluſe pirſartækkæſe nâpartordlugit. 24. Okarbigãuſile, adlættõg Tyatiramẽtut nungudlugit tamattominga ajokærſũtekangitſuſ, nællunartunniglo Satanaſim iſumèjnik okautigirſèjnnik iliſimangitſut, piviaka: Adlamik erdlokónekartitſomangilauſe. 25. Aulæjængerbiginiarſinnariſiuk pigirſarſe (29) tikiytſerniardlunga. 26. Ajugãurſorlo, pekkurſamniglo piniartuartok naggatikſamut, nalegangortitſomarpara nællurſunnut. 27. Taukonunga nalegãuſſavok ſavírkſoarmik ajaupiárſoarmik, pógutartut marartut aſſeroromarput (30), ſórdlotõg Atátama pekkoánga (31). 28. Udlorirſamiglo kauſiumik tunniomariara (32). 29. Siutiglub tuſſarligit Annerſàm okauzee operkatigeennut.

KAP. 3.

Okauzekarpok aglegekſèjnik operkatigeennut Sardeſiunnut. v. 1-6. Filadelfiamiunnudlo. v. 7-13. Laodiſeamiunnudlo. v. 14-22.

Oper-

(28) Innuïn illomôrſuſiæt iliſimagavko (Att. Joh. K. 2. v. 24. 25.)
(29) Ajokærſût opernartok.
(30) Uſſornarſiſſavok opingitſunnit (Att. Matt. K. 13. v. 41. 42.)
(31) Att. Luk. K. 22. v. 29.
(32) Pidluungârtitſomarpara (Att. Matt. K. 13. v. 43.)

Operkatigeet Sardemiun Engeliánnut (1) aglengmeet: Gudim annerſèjnik arbanek-nardlungnik udlorirſænniglo arbanek-nardlungnik pilik (2), ima piok: Pillir-ſetit iliſimauaka, attekaravit umarſomik nerſale tokkungarſotit (3). 2. Iterit, to-kyarſudlo adlæt nekkurſektiniarkit, pil-irſetit Gudimut namagluangitſut miſſili-kavkit. 3. Tajmāitomik erkajniarit, kannong iliniardlutidlo tuſſartotit, tamak-kolo nalengniarkit ſadlutidlo; pigâro-nangikuïdle, tikitlaromarpagit tigliktotut, ikibikſaralo illingnut nællyſſauet (4). 4. Nauglo kapſingoænnik innukarpotit Sar-leſime ipekſimangitſunnik annorâlingnik 5), taukoalo ſakkikatigiomarpânga kakor-unnik attiſimaudlutik, kingakonnêinamik ajmāitomut. 5. Ajugâurſok kakortunnik innorârtaiſſavok (6), akkâlo pæromangi-ara umanartum aglegèjnit (7), akkâlo un-nerſiutigiomarpara Atâtamnut Engelee-audlo (8). 6. Siutiglub tuſſarligit Anner-âm okauzee operkatigeennut. 7. Oper-katigeet

(1) Att. K. 1. v. 20. narkigutâ (10).
(2) Att. K. 1. v. 4. 16.
(3) Ajungiſugallutidlo ajorpotit.
(4) Att. Matt. K. 24. v. 42. 43.
(5) Ajokærſoïnerdluktunnut aſſerorſimangitſunnik.
(6) Uſſornarſiſſavok.
(7) Att. Luk. K. 10. v. 20. Filip. K. 4. v. 3.
(8) Att. Matt. K. 10. v. 32. Luk. K. 12. v. 8.

katigeet Filadelfiamiun Engeliænnut (9) aglengmeet: Ima okarpok illuartuí nak, opernartok, Davidib mattuærsautánik pilik (10), mattuæïrsok adlab mattussengikánik, matursirsorlo adlab mattuæïssengikánik (11). 8. Pillirsetit ilisimauaka; arèit, mattuærbigâgit adlab mattunauviæissengikánik (12), nukingoakarallóaravit, okauzeralo nalektuaret, atteralo misserratigingiket. 9. Attà, illèjt Satanasim ajokærsorbiánit pisipaka, Jödiursomik unnerallóartut tajmaënatiglo segluginnartut (13); attà tikiukoaka, isikkavidlo sænnut pædlortidlugit, assagivkidlo ilisimalissaput. 10. Nalektuarauko okauzera aulæjængerkorsirsok, uangatôg sernigiomariagit ursernartum nedliubiánit (14), nunamut tamársoarmut nedliutsomartomit, ursérkudlugit nunársoarmiut. 11. Attà, aggerasuaissaunga; aulæjængerbigûk pigirset (15), péjarnekarkonnatit niakorutiksarnik (16). 12. Ajugâursok sukangortit-

(9) Att. K. 1. v. 20. narkigutà (10).
(10) Isumaminik piginnâursok Davidib nalegaviáne (Att. K. 1. v. 18. Luk. K. 1. v. 32. Matt. K. 28. v. 18. Ebr. K. 3. v. 6.)
(11) Att. Joh. K. 14. v. 6. Matt. K. 16. v. 17-19.
(12) Att. 1 Kor. K. 16. v. 9.
(13) Att. K. 2. v. 9.
(14) Nagliungnartomit nedliutuksamit.
(15) Att. K. 2. v. 25.
(16) Att. K. 2. v. 19.

rtitſomarpara Gudima nalekbirkſoáne, mattomangalo kingórna anniſſǽiſſavok; udimalo akka aglegomarpara tāurſo-nunga, Gudimalo iglorperkſoeeſa akkǽt, rſa Jeruſalem nutâk, killangmit akkar-ok Gudimnit, atteralo nutâk (17). 13. iutiglub tuſſarligit Annerſàm okauzee perkatigeennut! 14. Operkatigeet Lao-iſæamiun Engeliǽnnut (18) aglengmeet: men (19), nellunéjaïrſok opernardlunilo eglujuïtſok (20), Gudib pingortitèjſa aular-autǽt (21), ima piok: 15. Pillirſetit iliſi-nauaka, niglingitſotidloneet kirſengitſo-dlonent (22); kannoktòk niglerit kirſeg-itidloneet (23)! 16. Imà, neromikſin-aravit (24), niglerdluaratidloneet kirſeg-uaratidloneet, oriaromarpagit. 17. Ima okal-

(17) Nalengnekartitſomarpara operkatigeenne, pidlu-artitſomariaratōg uamne killangme nāiſſengit-ſomik.

(18) Att. K. 1. v. 20. narkigutà (10).

(19) Att. 2 Kor. K. 1. v. 20.

(20) Att. K. 1. v. 5.

(21) Att. Kol. K. 1. v. 15.

(22) Illomôngitſotit, mardlungnik iſumakardlutit. (Att. Jak. K. 1. v. 8.)

(23) Atauzêinarmik iſumakarittòk.

(24) Pekkoſeravit niglingajekſinnardlutidluſaag.

okallukavit: Pisſórsõvonga (25), pekkotitangârkallungalo ſungoamigloneet ajorſangidluïnarponga; nælludlutidlo, ajulerſotit tekkuyſungnakallutidlo peetſõudlutidlo tamakaratidlo (26). 18. Piagit, pisſiniarkudlutit uamnit Guldimik pikuluéjarſimarſomik ingnikut, pisſôngorkudlutit; kakortunniglo annorâkſænnik attirſekſarnik, tamakangitſúſit kangunartok tekkokonago; irſikidlo allerterkik irſigikſâumik, takpilerkudlutit (27). 19. Pitlardlugidlo ſillatorſarniararâka aſſarſaka nungudlugit, tajmāitomik illomôrniarit ſâniardlutidlo. 20. Arèit, iſertarbiub ſillatánēponga kaſſuktoïvdlungalo; nipimnik tuſſartokarpet mattuærbigallungalo, tauna iſerbigiomarpara, unnukudlo nerrikatigeegomarioguk (28). 21. Ajugāurſok ingititſomarpara ivkſiavimne ſennivkut; ſôrdlotõg uanga ajugāurſonga, Atátamnilo ivkſiaudlunga ivkſiaviáne (29). 22. Siutiglub tuſſarligit Annerſàm okauzee operkatigeennut!

KAP.

(25) Iliſimarſúſekangârkāunga pidluarkallungalo.
(26) Pirſariakartunnik ajorſardluïnartotit.
(27) Pirſariakartut piniangoarkit uamnit, namakſiſautit tâva.
(28) Okauzimnik nalektokarpet, tauna illekſiomarpara pidluartidlugolo.
(29) Att. Matt. K. 19. v. 28. Joh. Kap. 17. v. 24. 2 Tim. K. 2. v. 12.

KAP. 4.

Johannesib Gude tekkordlôrpî killangme ivksiarsok ivksiavirsârsoamine, uttokâuneridlo ungnirsut-sissamat, nersutidlo sissamat, auatánetut, taukoa pædlorbigallugolo ussorét.

Tamattoma kingórna tekkordlôrtonga mattomik angmarsimarsomik killangme, nipilo tussarkâgara, uamnudlo okalluktok kardlortâursoarmidlusaag (1), okariok: Mâunga kakkitit, tâva tekkotissauagit mattoma kingórnagut nedliutukfænnik. 2. Ernerdlungalo Annersâmiursonga (2); arèidlo ivksiavirsârsoak napparét killangme, ivksiavirsârsoarmilo atauzek ivksiarsok. 3. Ivksiarsok tauna sôrdlo ujarak Jaspise Sardilo (3); ivksiavirsârsoarlo killâungursam illuvà, Smaragdisun (4) étub. 4. Ivksiavirsârsoak illuviættôg ivksiaveet ungnirsut-sissamat, ivksiavingnilo taukonáne utokâunerit ungnirsut-sissamat ivksiarsut tekkoaka, kakortunnik annoràglit, Guldiursunniglo niakorutiglit. 5. Ivksiavirsârsoarmidlo ingnaglektartok, kadlerlo nipidlo tussarsâursut; kodleedlo arbanek-mardluk

(1) (2) Att. K. 1. v. 10.

(3) Ujarkæk erdlingnartuk keblertórsoæk tajma tajnekarpuk.

(4) Ujaraktôg adla erdlingnartok tajma tajnilievok.

ikisimarsut ivksiavirsârsub sâne, tamersa Gudim annersêj arbanek-mardluk (5). 6. Ivksiavirsârsublo sâne kaumarsomik imavékartok aligortun-étomik; ivksiavirsârsublo kekkágut auatánilo sissamannik nersutekartok, sâmigudlo tunnumigudlo irsêinâursunnik. 7. Nersut siurdlek amârornârsoartun-étok, nersudlo aipa umingmârartun-étok, nersudlo pingajuæt kênakartok innugtut, nersudlo sissamæt nektoraligtut tingmirsotun-étok. 8. Nersutidlo tauko sissamat nungudlutik isarokartut arbanelingnik, illumigudlo irsêinâursut, taukole sorâratik udludlo unnuædlo ima okauzekartuï'nartut: *Sillan iblernâk, iblernâk, iblernâk Nálegak Gude ajugakangitsok, ékallóartok mánakudlo étok aggeromartorlo* (6)*!* 9. Nersutidlo usforirsarangarsuk nersorirsardlugolo kyzevigirsardlugolo ivksiavirsârsoarme ivksiarsok, umarsorlo isukangitsuïnársoarmut; 10. Utokâunerit tâva tâivkoa ungnirsut-sissamat pædlorbigirsarât ivksiavirsârsoarme ivksiarsok, nalektardlugolo isukangitsuïnarsoarmut umarsok, niakorutitiglo nelluglugit ivksiavirsârsub sânut, okalluglutiglo': 11. *Nálegang-óma! Ussornartok nalengnartorlo pirsâ unerlo pig-*

inna-

(5) Att. K. 1. v. 4.
(6) Att. K. 1. v. 4. 8.

innâvetit; iblit tamâſa pingortinaukit, ib-
lidlo pekkogaukit élerput pingorſimaudlutiglo.

KAP. 5.

Ivkſiavirſârſoarmêtub makperſækkæt tigumiarpêj, arbanek-mardlungnik nakirſutiglit, ſauârkab kiſſime mattuærſinnâvej. v. 1-7. Utokâunerit ungnirſutſiſſamat ſauârak uſſoræt. v. 8-10. Tajmatôg Engelit pingortitædlo adlæt nungudlutik, angnerrurſomigle nerſutit ſiſſamat. v. 11-14.

Makperſækkædlo ivkſiavirſârſoarme ivkiarſum arkſèjnêtut tellerpeene tekkogika, glekſimarſut illumigudlo kámigudlo, nakirſoſerſimarſut nakirſutinnik arbanekmardlungnik. 2. Engeliſôg nekkoárſoak ekkogiga, nipérſoarmik torklortok: Kia nakperſægekſæn okko makperſarſinnâuagit péjardlugidlo nakirſutèj? 3. Nungudligle ſunâuba makperſægekſænnik tamakoninga makperſarſinnâungitſut, killangniurſudloneet, nunamiurſudloneet, nunam ttánêtudloneet (1), irſigiginnâunagit aglæt. . Kijangârponga tâva, makperſarſinnâurokangimet makperſægekſænnik tamakkoinga, attuarſinnâunagidloneet irſigiginâunagidloneet. 5. Utokâunerin illæta âva okarbigânga: Kijakennæk! Arèit,

(1) Att. Filip. K. 2. v. 10.

Amârornârſoak (2) Judab næggoviânit pirſok, Davidib ſortlia ivna, ajugâurſok, makperſarſinnâudlugit makperſægekſæt tamakko, péjardlugidlo nakirſutèj arbanek-mardluk. 6. Sauârarlo (3) tekkogiga ivkſiavirſârſub nerſutidlo ſiſſamat akkornænne, utokâuneridlo akkornænne, kikârtok, tokotâurſotun-étok, arbanek-mardlungnik nerkfulik, arbanek-mardlungniglo irſilik, tamerſa Gudim Annerſèj arbanek-mardluk (4) audlartitæt nunamut tamârſoarmut. 7. Tâurſomalo tiguïartorpèj makperſækkæt ivkſiavirſârſoarme ivkſiarſum arkſèjnit tellerpeenit. 8. Makperſækkædlo tigumagit, nerſutit ſiſſamat tâivko pædlorput ſauârkab ſânut, tajmatôg utokâunerit tâivko ungnirſut ſiſſamat, nungudlutik Harpekartut (5), pôgutakardlutiglo Guldiurſunnik tipigikſâutinnik ullipkârtórſoarnik, tamerſa illuartut tukſiautèjt. 9. Ivngerûmiglo nutâmik ivngertut, okalluglutiglo: *Iblit makperſækkæt tigurſûvetit, péjardlugidlo nakirſutèj, tokotâugavit, aungniglo Gudimut piſſiarângautigut erkardlerceennit tamannit, okauzilingnidlo, innungnidlo, nællurſunnidlo kan-*

(2) Kriſtuſe tajma taïâ't amârornârſoartut pirſârſômet.
(3) Act. Joh. K. 1. v. 29. 1 Pet. K. 1. v. 19.
(4) Act. K. 1. v. 4.
(5) Act. 1 Kor. K. 14. v. 7. narkigutâ (4).

annong-étunnin aglæt. 10. *Kongingor-idlutalo Pellesingortikivtigut Gudivtinut, alegã ussaugudlo nunársoarmut* (6). 11. Tekkordlôriongatõg, nipilo tussariga Enge-erpérksoarnit ivksiavirsársub nersutidlo tokàuneridlo auatænnētunnit, amerdlar-úseet kollinnik tusindinnik kollit tusindio-attartut, tusindinniglo tusindiokattartut (7); 12. Nipérsoarmik okartut: *Sauârkab toko-ã ursub pirsã unerlo pissõunerlo ilisimanar-orlo nekkõunerlo ussornartorlo nalengnar-orlo kujanartorlo piginnâvej.* 13. Pingor-itædlo tamása, killangmiudlo nunamiudlo unam attánētudlo imamiudlo, élersut aukoalo peet tamása, tussarika okauzekar-ut: *Ivksiavirsársoarme ivksiarsok, sauârarlo, ujanarsilik ussornarsivdlutiglo nalengnar-ivdlutiglo pirsaunilirksõudlutiglo pitui nar-ik isukangitsársoarmut!* 14. Nersutidlo issamat okartut: *Amen!* Utokàuneridlo ngnirsut-sissamat pædlordlutiglo nalekta-æt isukangitsuïnársoarmun umarsok.

KAP. 6.

Nakirsut siurdlek sauârkab pærpâ. v. 1. 2. Aipálo. v. 3. 4. Pingajuædlo. v. 5. 6. Sissamædlo. v. 7. 8. Tedlimædlo. v. 9-11. Arbangædlo. v. 12-17.

Sauârkab tâva nakirsutin arbanek-mard-

(6) Att. K. 1. v. 6. (7) Imēipok: Kissikšaungitsut.

lung illæt pæra tekkogiga, nersutidlo sissaman illæt tussariga, sordlo kadliub nipánik okartok: *Tekkyartorit!* 2. Nersúrsoarlo kakortuïnak tekkogiga; tãursomalo kánētok pissikssiliursok; niakorumiglo piok, ajugãursotudlo audlarpok, ama ajugãuïartordlune (1). 3. Nakirsutidlo aipæt pærmago, nersun aipa tussariga okartok: *Tekkyartorit!* 4. Nersúrsoak adla aukpadlartok tâva sarkomersok; tãursomalo kánētok erkikssiungnærsitsikorsãursok nuname, ingmingnut tokorartikudlugit; pænnársoarmiglo tunnínekartok (2). 5. Nakirsutidlo pingajuæt pærmago, nersutit pingajuæt tussariga okartok: *Tekkyartorit.* Nersúrsoak kernektok tâva tekkogiga, tãursomalo kánētub arksamingnik okemēidlutak tigumiarà. 6. Nipisõg tussariga nersutit taukoa sissaman akkornænnit, ima okartok: Ursersâut atauziardlugo immigak kajûrsekssænnik anningãursam akkikssà tersa! Ursersâudlo pingaseriardlugo immigak suãursekssænnik anningãursam akkikssatõg tersa (3)! Olielo Vinilo asseroriaràunagik (4). 7. Nakirsutidlo sissamæt pær-

(1) Tamersa Kristuse.
(2) Att. Matt. K. 24. v. 6.
(3) Kângnartórsoak nedliysserssok piâ (Att. Apost. Sull. K. 11. v. 28.)
(4) Pirsariakangângitsut kissimik næggorisserssungõg.

pærmago, nerſutit ſiſſamæt tuſſariga okar-
ok: *Tekkyartorit!* 8. Nerſúrſoak korſor-
palluktok tâva tekkogiga, tâurſomalo ká-
nētok Tokomik attekartok; tårtórſublo
iiparà, taunatōg pekkorſâurſok nunam
llánut ſiſſamænnut, tokotſiniarkudlugo
pænnamik, kângnermiglo, pertlungmiglo,
nerſutinniglo nyoartórſoarnik nuname (5).
9. Nakirſutidlo tedlimæt pærmago, tek-
kogika tokotâugalloæt Gudim okauzia
okautigirſartiglo pivdlugo tarningeet tun-
nirſivium attánētut (6). 10. Nipérſoar-
niglo torklutlariput, ima okardlutik: *Ná-
legang-à illuartotit opernartotidlo, er' kar-
ôurſiartoromâlæk kæuna aukput* (7) *akkiniu-
igallugo nunamiunnut* (8)*?* 11. Nungud-
utiglô tauko annorârſirſut kakortomik
ekkirſórſoarmik, okarbigínekartuttōg, ſul-
e kaſſuærradlangoarkudlugit, kivgakatèjſa
kattængutèjſalo tokotekſakatèjſa amerdlar-
úſeet namakſitſerniardlugit (9). 12. Na-
kirſutidlo arbangæt pæra tekkogiga, nu-

 nalo

(5) Tamakkoninga ſiórnartorpérkſoarnik Kriſtuſib kingarſartine pitlaiſſegèj.
(6) Tunnirſutâudlutigluſaag, merſa killangmēkalloæt.
(7) Koïrſok.
(8) Tokotſirſivtinut.
(9) Tamáſa pivdlugit tâva Kriſtuſe atauzikut akkinnerſiomarmet.

nalo ſunãuba ſejuktórſoangortok, ſekkinerlo tårtórſoangortok pórſoartut merkõurſotut, anningædlo augtun-élerſok. 13. Udlorirſædlo killangmit nunamut nakkartut, ſórdlo Figikórſub Figine (10) eningitſut nakkalaterarèj, annorérſum aulatarángane. 14. Killak tâva pekkangitſok, ſórdlo makperſækkæt imurſaràut; kakkædlo kikertædlo nungudlutik nõuktut innimingnit. 15. Kongidlo nuname, nalegárſoïdlo, pisſõudlo, nalegãurſudlo tuſindinnut, pirſárſoïdlo, kivgædlo kivgãungitſudlo, nungudlutik irſertorniartut kârutſungnut kakkædlo kopèjnnut (11). 16. Okardlutiglo kakkænnut imnárſoarnudlo: *Nakkarbigiſigut mattórdlutalo ivkſiavirſárſoarme ivkſiarſub kénánit ſauárkablo ningánit;* 17. *Udlórſoak ningekbikſà nedliumet, kinalo étuarſinnâva?*

KAP. 7.

Nuna aſſerorkorſãungilak, Gudib kivgèj nakirſũmik nællunárſimatinagit. v. 1-8. Pidluartut amerdlarſórſoït kiſſikſãungitſut Gude uſſorát Engelin illegallugit. v. 9-17.

Kingôrna Engelit ſiſſamat tekkogika, kikârtut

(10) Att. Matt. K. 7. v. 16. narkigutà (15).
(11) Att. Luk. K. 21. v. 25. 26. 33. K. 23. v. 30. Apoſt. Sull. K. 2. v. 19. 20.

ârtut nunárſub tungèjne ſiſſamanne, tigu-
niartut nunam annorikſèjnik ſiſſamannik,
norit annortlerkonagit nunamut, imamud-
oneet, orpingnudloneet. 2. Engeliſôg
ekkomigiga nuïlerſok ſekkernum allæk-
arbiánit, Gudim umarſub nakirſutánik
ilik, nipérſoarmiglo torklutlariok Enge-
nnut ivkonunga ſiſſamannut, taukò merſa
unamiglo imamiglo innarleïkorſâugal-
oæt, ima okarbigèj: 3. Nuna innar-
erkennaſiuk imarloneet orpeedloneet, Gu-
ivta kivgèj namakſiſinatigit nakirſoſerd-
ugit (1) kâueeſigut (2). 4. Amerdlarſú-
eedlo tuſſarika nakirſoſerſimarſut Hun-
redinnik mardlungniglo ungnirſarkattar-
unnik ſiſſamanniglo tuſindekartut (3) ta-
nannit Iſraëlib kinguèjſa næggoveennit.
. Judab kinguèjnit arkanek-mardlungnik
uſindekartok nakirſutilingnik (4); Rube-
ib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tu-
indekartok nakirſutilingnik; Gadib king-
èjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok
akirſutilingnik. 6. Aſſerib kinguèjnit
rkanek-mardlungnik tuſindekartok nakir-
utilingnik; Neftalimib kinguèjnit arka-
ek-mardlungnik tuſindekartok nakirſuti-
lingnik;

(1) Nællunárkoſerdlugit.
(2) Att. Rom. K. 11. v. 1-5.
(3) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkigutâ (5).
(4) Kennerſimarſunnik pinekaiſſengitſunnik.

lingnik; Manaſſib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik. 7. Simeonib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik; Levib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik; Iſaſkarib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik. 8. Sabulonib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik; Joſefib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik; Benjaminib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik. 9. Kingórna kapſeerojurkſoït kiſſikſâungitſut tekkogika, tamannit nællurſôgallòænnit, erkardlereennidlo, innungnidlo, ingmikudlo okauzilingnit pirſut, ivkſiavirſârſub ſâne ſauârkablo ſâne kikàrtut, annoràrſimaudlutik tekkirſórſoarnik kakortunnik annoràrſænnik, arkſamingniglo Palmin (5) aualekkotèjt tigumiarèjt (6). 10. Nipérſoarmiglo torklutlardlutik okarput: *Pidluarnakàu Guderput ivkſiavirſârſoarme ivkſiarſok, ſauârarlo.* 11. Engelidlo tamarmik kikàrdlutik illuſimagæt ivkſiavirſârſoak utokàuneridlo nerſutidlo ſiſſamat, kênamingniglo pædlordlutik

(5) Att. Joh. K. 12. v. 13. narkigutâ (3).
(6) Ajugâurſutut (K. 3. v. 5. K. 6. v. 11.)

tik ivksiavirsârsûb sânut, Gudilo nalegaraèt okalluglutik: 12. *Amen, pidluarârsile Guderput nalengnarsivdlunilo ilisianarsivdlunilo kujanarsivdlunilo ussornarvdlunilo pirsârsõunerrudlunilo nekkoârsõuerrudlunilo isukangitsôrsoarmut, Amen!* 13. Utokàuneridlo illæta ima okarbigânga: kko tekkirsõunnik kakortunnik annoragt, kikun okko? sumidlo pipæt? 14. kkiara tâva: Nálegak, iblit ilisimagallópetit. Piángale: Okko nagliungnartórparmit piput, annorârsætiglo tekkirsõut rsorsimauèjt, kakorsardlugidlo sauârkam aánik (7). 15. Tajmâitomik Gudim ivksavirsârsûb sânētut, kivgartorbigallugo dludlo unnursædlo nalekbirksoâne (8); vksiavirsârsoarmilo ivksiarsûb irsertyssauèj ordlo tupermut (9). 16. Kâgungnærdtiglo imerugungnæïssaput, sekkinermidlo iegungnartomidloneet pínekaissærput. 17. auârkab ivksiavirsârsoarmētub pârissanagit pisidlugidlo umanartun ervngit puïrsoeennut, kodlilinerlo tamât Gudib llertissauà irsèjnnit (10).

KAP.

(7) Illuarsiput Jesuse pikkutsautigallugo. (Att. K. 1. v. 5. Ebr. K. 9. v. 14.)
(8) Killangme Gude ussorituïnaissauæt.
(9) Sernigissauèj.
(10) Nagliungnauviæissengilæt sungoamigloneet, pidluartuïnartissamatik Jesusib.

KAP. 8.

Nakirſutin arbangæn-aipǽt pǽrmago, Engelit arbanek-mardluk kardlortaiſſerſut. v. 1. 2. Illuartut tukſiutèjt Engelib tipigikſautilingorpèj. v. 3-5. Engele ſiurdlek kardlortarpok. v. 6. 7. Tajmatōg aipa. v. 8. 9. Pingajuǽt. v. 10. 11. Siſſamǽt. v. 12. 13.

Nakirſutin arbangæn-aipǽt pǽrmago, killangme nipāiglarſe (1), udlub nællunǽrkotà keterpiardlugo. 2. Engelit tàva arbanek-mardluk Gudib ſáne kikârtut tekkogika; kardlortāurſoarniglo arbanek-mardlungnik tunnínekartut. 3. Engeliſōg adla tunnirſiviub ſennianut kikâriartoriok, tipigikſāumut pyorbik Guldiurſok tigumiarà; amerdlarſunniglo tipigikſāutinnik tunnínekartok illaliutekſænnik illuartut tukſiautèjnnut tunnirſivingme Guldiurſome, ivkſiavirſàrſub ſánētome. 4. Tipigikſāutiblo pyoa illuartut tukſiautèjt illegallugit kangattartok Engelim arkſèjnit Gudimut. 5. Pyorbik tâva Engelib tiguà, immerdlugolo ingnermik tunnirſivingmētomik, egidlugolo nunamut, nipérſoakalerpok tâva, kadlilerdlunilo, ingnaglektalerdlunilo, nunalo ſejulerdlune. 6. Engelidlo ivko arbanek-mardluk, kardlortāurſoarnik arbanek-mardlungnik piglit, piginnāungorſarniartut kardlorta-

(1) Kannong-étorſoït illimagallugidluſaag.

aruglutik (2). 7. Engelilo ſiurdlek kard-
ortartok, nætakornalerpok tâva ingnelerd-
unilo aungmik akkunilingmik, nunamud-
o nakkardlutik, nunablo illà pingajuak
ungupok õudlune, orpeeſalo illèjt ping-
juèjt õuput nungudlutik, igvidlo umar-
ut tamarmik õuput nungudlutik. 8. Enge-
ilo aipa kardlortartok, kakkárſoartun-étok
âva ſarkomerpok ingnermik ikumarſok,
gitãulerdlunilo imarpingmut, imarpiublo
llà pingajuak auïnangortok. 9. Imamiud-
o umarſun illèjt pingajuèjt tokoput, umi-
rſoïdlo illèjt pingajuèjt aſſerorput. 10.
ngelidlo pingajuæt kardlortarpok, udlo-
iárſoak tâva killangmit nakkartok, ingne-
inartun ikumarſok, tãurſomalo kôgin il-
èjt pingajuèjt ervngidlo puïlarſut nakkar-
igèj. 11. Udloriarlo tauna Sungãurſamik
3) attekartok, ervngidlo illèjt pingajuèjt
ungãurſangorput, innuïdlo amerdlarſut
okoput, ervngit tamakko ſungarnitſór-
oangortut imeramigit. 12. Engelidlo ſiſſa-
næt kardlortartok, ſekkernub tâva illà
ingajuak, anningablo illà pingajuak. ud-
orirſædlo illèjt pingujuèjt innarlerput, ta-
nakkoa illæt pingajuæt târtuïnangormet,

ud-

(2) Pertlúrkſoarnik nedliutukſænnik okaurſiſſegamik illimanalerardlugit.

(3) Sungãurſak (kablunæt Malurtemik taïrſaræt) terſa nãurſok ſungarnitſórſoak.

udlorlo kaumarſúſime pingajuánik makaïrſirſok, unnuaktõg tajmaëniok. 13. Nektoraliktõg tekkudlugolo tuſſariga ſillakut tingmirſok, nipérſoarmik okardlune: *Sillan erkanàk, erkanàk, erkanàk, nunamẽtut, kingurdlikſæt kardlortãurſoït nipèjnnit, Engelit pingaſut ſulle kardlortartidlugit* (4).

KAP. 9.

Engelit tedlimæt kardlortarpok. v. 1-12. Tâva arbangæt. v. 13-21.

Engelidlo tedlimæt kardlortarpok, udloriak tâva tekkogiga killangmit nakkarſimarſok nunamut, taunalo tunnínekartok mattuærſãumik imertarbingmut netekangitſomut (1). 2. Imertarbiglo netekangitſok mattuærpa; pyórſoak tâva piok imertarbingmit ſôrdlo ounekſãurſoarmit; ſekkinerlo ſillalo tårtórſoangorpuk imertarbiub pyoánit. 3. Pyórſoarmidlo piglertakalerpok (2) nuna; taukolo pirſãunekalerput (3), ſôrdlo Skorpionit (4) nuname pirſãr-

(4) Tamakkoninga tamannik piêj pertlúrkſoït kakugórſoak nedliuſſerſut, innuït nagliukudlugit Gudib pekkorſãnik, opertut annegluarbikſæt nâpartordlugo.
(1) Tårtórſoarmut Tornârſum innánut.
(2) Att. Matt. K. 3. v. 4. narkigutà (3).
(3) Innarleïrſukſangorput.
(4) Att. Luk. K. 10. v. 19. narkigutà (13).

rſõurſaràut. 4. Okarbigínekariputtõg,
git nuname innarlerkonagit, tungior-
dloneet (5) orpeedloneet; innuïdle kiſſíſa
udib nakirſutánik kaumiutakangitſut (6).
. Taukonungalo tokokonagit, anniarti-
nnarkudlugidle kaumætit tedlimat; an-
iartiſſamatigidlo, anniarſuſiǽt annernar-
gàu, ſôrdlo Skorpionim egutarángago
nuk. 6. Udlutigudlo tamakkokut innuït
koniaiſſaput tokyſſennatiglo, tokyomat-
iſſaputtõg tokuble kemaratigiſſauèj. 7.
iglertædlo tauko nerſúrſoartut ſorſugiar-
rſinnãungortotun-étut, niakumikudlo pek-
artut niakorutitun-étunnik Guldiurſûrſár-
nnik, kênakartudlo innuït kênèjſut. 8.
yakardlutiglo arnæt nyèjſut, kigutekard-
tiglo amârornárſub kigutèjſut. 9. Sãig-
kardlutiglo ſavirkſoartun-étomik; iſaro-
eſalo nipǽt kemukſit kemuktorpérkſoaglit
ipèjſun-étok, ſórſugiartorángeta. 10.
amiokartuttõg Skorpioniſut, egutekard-
tiglo pamiumikut; taukolo innarleïkóne-
artut innungnik kaumætit tedlimat. 11.
etekangitſublo Engelia (7) kongigigǽt,
una Ebræerin okauziǽnne attekarpok A-
baddo-

(5) Nãurſut.
(6) Opingitſut. (Att. K. 7. v. 3.)
(7) Att. v. 1. Tamerſa Tornârsuk.

baddonimik, Grækeridle okauziænne atte-karpok Apollyonimik (8). 12. Erkanárnartok siurdlek kangiupok, attà, tamakkoa kingórnænne erkanárnartukſæk mardluk ſulle nedliytſomaripuk. 13. Engelidlo arbangæt kardlortarpok, nipe tâva tuſſariga tunnirſivium ivrſoma Guldiurſub, Gudib ſánētub (9), nerkſueenit ſiſſamannit pirſok. 14. Tamattoma Engelin arbangæt kardlortautilik okarbigà: *Pærſikit Eggelin ivko ſisſamat, kelerſorſimarſut kôrſub Eufratib ſenniane!* 15. Engelit tauko ſiſſamat tâva pærput; piginnāungortut, udlum illà nedliupet, udlukſamilo, kaumætikſamilo, okiukſamilo, tokytſartorkudlugit innuïn illèjt pingajuèjt. 16. Sórſuktukſædlo nerſúrſoaglit (10) mardluriardlutik Hundredinnik Millionekártut (11) amerdlatigèjt; amerdlarſuſiæt tuſſarallóariga. 17. Tekkordlôrdlungalo ima nerſúrſoït tekkogika, kænnilo ivkſiarſut ſāigokartut aumāinartun-étunnik, tungiorpalluktunniglo, ikuellekſautipadlârtunniglo; nerſúrſoïdlo niakoeet amârornárſoït niakoeeſun-étut, karneennidlo ingnek pyórſoarlo ikuellekſāurſoarlo annirſut.

18.

(8) Imēipok: Aſſerorſaïrſomik.
(9) Act. K. 8. v. 3.
(10) Act. Apoſt. Sull. K. 23. v. 23. nalkigutâ (5.)
(11) Kæblunæt kiſſitſirſarângamik, Millionimut tauzimut tuſinderiardlutik tuſindit attorarèjt.

8. Pingaſunnit tamakkonanga (12) innuïn
lèjt pingajuèjt tokotãuput, imà: Ingner-
idlo pyórſoarmidlo ikuellekſãurſoarmid-
, karneennit annirſunnit. 19. Nerſúrſoït
rſãurſúſertik kanermiugángamiko pami-
miugallugolo; pamioeedlo ſôrdlo ſeng-
rſuït niakoglit, tamakkoninga akkonaïr-
rput. 20. Innuïdlo ſimnerit, tokotãungit-
t pertloutinnit tamakkonanga, ſângilæt
udimut) ſennætiglo kemengnàgit, pædlor-
giſſærnagidlo Tornârſuït Gudipiluïdlo
uldimit, Sölvimidlo, kangutſamidlo auk-
dlârtomit, ujarkænnidlo, kerſungnidlo
nnaſimarſut, nauglo tekkungningnek ajor-
, tuſſarnerloneet, piſſungnerloneet. 21.
nuærnerlo, iliſẽnerloneet, arnàunekarner-
neet, tiglingnerloneet ſorârunginièjt (13).

KAP. 10.

gele nekkoárſoak torklorkàt, kadlekaleriok arbanek-
mardlungnik, nipèjdle aglekkonangitſut Johan-
neſimut. v. 1-4. Engelilo okariok, erkanartór-
ſoït namakſiomartut unnerdlugit, Engelin arbung-
æn-aipæt kardlortarpet. v. 5-7. Makperſægangoæt
Johanneſim ẽïej. v. 8-11.

ngeliſõg adla nekkoárſoak tekkomigiga
killang-

(12) Pertlungnit.
(13) Sioranartórſoarnik tamakkoninga tamannik ar.
ſerſõuſimaput pertlurkſoarpérkſoït nedliyſerſut
opingitſunnut, ajoriartorſinnarmeta.

killangmin akkartok, nuïa annoráriga, killāungursarlo niakoánētok; kêna sekkinertun-étok, isigèjlo sukætut ingnerursutun-étut. 2. Okauzingoædlo arksaminik tigumiarèj makpersimarsut, isikkaminiglo tellerpingminik imarpik tungmalerà, sāuminiglo nuna tungmardlugo. 3. Nipérsoarmiglo torklorkàu amârornársoartut nipilírksoartut (1)! torklornerlo sorârmet, arbanek-mardluït kalligit nipitik annipèjt. 4. Kalligidlo taukoa arbanek-mardluït nipitik annikârmatigit, aglegomagallóartonga, nipile killangmit pirsok tussariga, ima uamnun okartok: Nakirsoserkit arbanek-mardluït kalligin okauzeet aglengnagidlo (2). 5. Engeliblo tekkursama, imarpingmudlo nunamudlo tungmartub, arksæne tellerpine kollarèj killangmut. 6. Isukangitsomudlo umarsok taïà, pingortitsirsok killangmik peeniglo, nunamiglo peeniglo, imarpingmiglo peeniglo, udlut kippisserfut unnerdlugit (3). 7. Udludle ivko, Engelin arbangæn-aipæt kardlortaisserfum okautigirsekfèj, nedliupeta, tâva namaksiomarpok Gudib nællunartoa ivna unipkægà kivgaminut Profétinnut. 8. Nipiblo killangmit

(1) Att. 1 Pel. K. 5. v. 8.
(2) Johannesib kissime ilisimaisségèj.
(3) Mullussengimet Gude pitlariartoruglugit illuēitsórsoït.

nit tussækkama ama okallukbigânga, ima piudlune: Okauzingoæt makpersimarsut piartorkit, Engelib imarpingmudlo nunamudlo tungmartum arksèjnêtut: 9. Engee tâva ornikpara, okarbigallugolo: Makpersægangoænnik okkoninga tunninga, eit? Akkiângalo: Pikit, éïvdlugidlo (4); kasilitsomarput nærsangne, kanernile egytsæt pôrusingoèjsut tungosungnisigiomarput (5). 10. Makpersægangoæt tâva tamakko Engelim arksèjnit pigavkit, éïaka; kanimmile egytsæt pôrusingoèjsut tungosungnisigiput, éïgavkidlo nærserilerkâunga. 11. Okarbigiviânga tâva: Okalluleromariotit ama piomartuksænnik innungnut, nællursunnudlo ingmikôrtunniglo okauzilingnut, Kongunnudlo amerdlarsunnut.

KAP. II.

Nalekbirksoak ôktorkoâ Johannesimut. v. 1. 2. Narkikseksæk okallugomartuk piomartuksænnik ussornartulliardlutiglo, kêsa tokotâussapuk umarkiglutiglo. v. 3-14. Engelin arbangæn-aipæt kardlortarpok. v. 15-19.

Tunnínekartonga tâva sudlolirksoarmik ajaupiangoartun étomik; Engelilo kikârd-

(4) Siünersivdlugidlo.
(5) Sioranarallôarkâut nauglo ilisimanardlutik. Act. Luk. K. 13. v. 41-44.

lune okarpok; Nekoïglutit ôktoriartorûk inga Gudib nalekbírkſoa tunnirſiviglo, nálektudlo terſane (1). 2. Ungalôgarle nalekbírkſub ſillatánētok pinago ôktyſſengilet (2), nællurſunnut pekkoſimamet; taukoalo iglorpérkſoït iblernartut (3) tungmerariomarpèjt kaumætit mardlungnik ungnirſarkattartut (4). 3. Narkikſikſækkalo mardluk (5) piomartukſænnik okalluktitſomarpækka udlut atauzimik tuſindekartut mardlungniglo hundrediglit (6) pingaſunniglo ungnirſarkattartut, pôkſænnik attiſimaudlutik (7). 4. Tamerſa ivko mardluk Oliekórſoæk nennerôurſerbeeglo nunab Gudiæt ſánētuk (8), 5. Taukoningalo innarléïomarſokarallóarpet, ingnek tâva karnækkingnit annirſaràu kingarſortitik nungutſartordlugit; taukoningalo innarléïomarſokalerallóarpet, tâva tajmaëſerdlune pæriakarpok (9). 6. Taukoa killak mattuginnāuaæk ſiedlerkonago udlut tamakko piomartukſænnik okalluktidlutik (10); ervngittōg

(1) Opertut nunguſimangikallóartut miſſilikit.
(2) Opingitſun amerdlarſuſiæt iſumagiſſengilet.
(3) Att. Matt. K. 4. v. 5. (4) Att. Luk. K. 21. v. 24.
(5) Teſtamentitokak Teſtamentitârlo.
(6) Att. Matt. K. 15. v. 21. narkigutâ (5.)
(7) Erdlokínermit ivkoatut Profetitut.
(8) Sakariaſib Profétim okautigirſæk.
(9) Gudim okauzeenut akkerartortut pitlarnekaromarput.
(10) Eliaſſut Jak. K. 5. v. 17.

õg aurſoangortiſinnãuækit, nunalo pertlurk-
ſoarnik nellinginarnik pitlardlugo piomar-
árángamik (11). 7. Narkikſuſikſartiglo na-
nakſiguniko, nerſutib netekkangitſôrſoar-
nit nuïlerſub ſôrſugomarpæk, ajugãud-
unilo taukonunga tokodlugiglo (12). 8.
Timmikkiglo ſillãinarmẽtſomarpuk iglor-
pérkſoïn akkornèjnne, arſerſôurſidlutik
aïrſarèjt Sodomamik Ægyptenimiglo (13)
erſaniſõg Nalegarput kerſungmut ſenneru-
ilingmut kikiektugãurſok (14). 9. Innuïd-
o erkardlereedlo, ingmikôrtunniglo o-
kauziglit, nællurſudlo illèjſa timmikkik
ekkyomarpægik udlut pingaſut udlorlo
keterpiardlugo, illikungitlaromarpægik-
õg timmikkik illivermut. 10. Nunamẽtud-
o tipeitſutigallugiglo irſutigileromarpægik;
unnirſutinniglo aitſikatigeegomarput illa-
ningnut, Profẽtik taukoa mardluk anniar-
ikallóarmægtik nunamẽtut (15). §11. Ud-
udlo pingaſut udlorlo keterpiardlugo
kingórnænne umanartomik annernekaler-
ûk Gudimit, nekoïglutiglo, tamarmiglo

(11) Moſeſiſut.
(12) Gudim okauzee atuarnekaiſſærſiſſauèj ajokærſoïnerdluktôrſub tornárſukpadlârtub-
(13) Ivkoatut illerkopilulirkſõmeta.
(14) Att. Ebr. K. 6. v. 6.
(15) Innupilurkſoït ajortulliaroſungnermit tipeitſulerkâut, Gudim okauzee nalengnekarungnærmeta, arkſoarirſarmætik.

taukoninga tekkungniktut erkſingâlerſut. 12. Nipérſoarlo killangmit tuſſariga, ima okalluktok: *mâunga kakkititik!* Nuïab tâva kangattâupæk killangmut; kingarſortikidlo irſigægik (16). 13. Terſangâinak tâva nuna ſejuktórſoangortok, iglorperkſoïdlo illèjt kollingèjt nakkarput, nunalo ſejungmet innuït arbanek-mardlungnik tuſindiglit tokotâurſut; pínekangitſudlo annilârkâut nalelerdlugolo killab Gudia. 14. Erkanârnartok aipa kangiupok, erkanârnartok pingajuekſak neliunaſuaromarpok (17) 15. Engelidlo arbangæn-aipæt kardlortartok, nipérſoït tâva tuſſarſâurſut killangme, okalluktut: *Sillârſub nalegâvee Nalekkavta tennitǽdlo pigilerpèj, iſukangitſórſoarmudlo nalegâuſſavok*(18). 16. Utokâuneridlo ungnirſut-ſiſſamat, Gudib ſáne ivkſiarſut ivkſiavingmingne, pædlorput kênamingnik, Gudilo naleglugo okarput: 17. *Kyzevigâutigit Nálegak, Gude ajugakangitſótit, mânakun-êtotit, êkallóartotidlo, pirſâurſúſit attorauko nalegâudlutidlo.* 18. *Nælkurſudlo peblingârallóartut, ningedle nedliutilerpok, tokorſudlo erkartorbikſǽt, kivgetidlo*

(16) Gudim okaurse kingórna ama attornekartuïnaiſſaput.

(17) Att. K. 8. v. 13. K. 9. v. 12.

(18) Kriſtuſim ajokærſutâ nalengnekaromarpok iſukangitſomut.

tidlo Profétit illuartudlo, atternudlo nálek-ut, nikirſudlo angirſudlo, akkilleroleroma-ietit, aſſeroruglugidlo nunamik aſſeróïrſut 19). 19. Gudiblo nalekbírkſoa killangme nattuærpok, iklerbirſârlo okauzilik (20)tek-totipok nalekbirkſoáne; ingnaglektalerpok-âva, nipérſoakalerdlunilo, kadlilerdluni-o, nunalo ſejulerdlune, nætakornárſoa-erdlunilo (21).

KAP. 12.

ngnérſub éïomagallóarpâ arnam ernià, tamangmigle annekpuk. v. 1-6. Mikaële ajugâurſok ingnérſoar-mut Engeleenudlo. v. 7-12. Arnak ingnérſub mallerſorpà ſórſuglugidlo kinguèj. v. 13-18.

Killangmilo nællunærkórſoak tekkotipok mâitok: Arnak ſekkinermik annorârſi-marſok, anningarlo iſigèjſa attánêtok, ni-akorutekardlunilo udlorirſænnik arkanek-nardlungnik. 2. Tauna merſa nârturſok, iiblitkarioktôg erniſulerame anniangârdlu-nilo(1). 3. Nællunærkottôg adla tekkotiniok killangme, ingnérſoak merſa aukpadlâr-órſoak arbanek-mardlungnik niakokar-tok,

(19) Akkinerſidluarbik nedliutilerpok ajungitfun-nut ajortunnudlo.
(20) Att. Ebr. K. 9. v. 4.
(21) Att. K. 4. v. 5. K. 8. v. 5. 7.
(1) Tâurſomanga arnamut operkatigeet arſerſôuſi-maput.

tok, nerkſukardlunilo kollinnik, niakomigudlo arbanek-mardluk Kongit niakorutèjnnik piliurſok (2). 4. Pamiúrſoaminiglo killam udlorièjſa illèjt pingajuèjt nutſukpèj, nunamudlo egidlugit. Ingnérſoarlo tauna arnam erniſuktub ſánētok, nerrisúglugo ernià, annikârpago. 5. Nalungiamik tava angutingoamik erniok, tauna nalegāuſſerſok nællurſunnut tamannut ſekkurſârſoarmik ſavſrkſoarmik; nalungiálo audlarúnekartok Gudimut ivkſiavirſârſoánudlo (3). 6. Arnálo kemāurſok innuïlamut, terſane Gudim innikſiorſimamane, pikſakartitāukudlugo terſane udlut atauzimik tuſindekartut mardlungniglo hundrediglit pingaſunniglo ungnirſarkattartut (4). 7. Sorſungnekalerſok tâva killangme: Mikaëlib Engeleeſalo (5) ſórſungmarſuk ingnérſoak, ingnérſubtōg Engeleeſalo (6) ſorſukièjt (7), 8. Merſale arktorſartut, innikſárutikerſudlo killangme. 9. Ingnérſoarlo nakkartitāurſok, pullateriârſutokárſoang ivna Tornârſungmik Satanaſimiglo táïrſak, ſillárſoar-

(2) Ingnérſoarmut tāurſomunga arſerſōuſimavok Tornârſuk nalegāuniatârtok (Att. v. 9.)
(3) Att. K. 2. v. 27. K. 3. v. 21. 1Kor. K. 6. v. 2.
(4) Att. K. 11. v. 3. Joh. K. 18. v. 36.
(5) Engelit ajungitſut Nalegædlo.
(6) Tornârſub Engelipiluïdlo adlæt.
(7) Imēipok: Kriſtuſimut nalektut Gudipilungnudlo nálektut akkerareelerſut.

árſoarmiunnut aſſerorſáïrſok nakkartitãur-
ok nunamut (8), Engeleeſõg illegallugo
akkartitãumiput. 10. Nipérſoarlo killâng-
ne tuſſariga ima okalluktok; *Mâna pid-
uarnartok pirſã unerlo nalegâviglo Gudivta
igilerpèj, ajugã unerlo tennitæ't* (9) *(pigile
id, kattængutivtinik unnerdluktok nakkar-
itãumet, tãurſoma unnerdlutigigèj Gudi-
ut udludlo unnurſædllo.* 11. *Arktorſarti-
æ'dlo ſauârkam auânik ajokærſûmiglo okau-
igirſamingnik* (10)*; innunerlo aſſangikæ't*
11) *tokomun aglæ't* (12). 12. *Tajmâitomik
rſugitſe killæn-à illipſilo taukonâne innekar-
oſe! Erkanârſillæt nunamiut imamiudlo?
Tornârſuk akkarmet illivſinut, ningektór-
õudlune, nællunginame êmerſortôjungnæ'r-
ub.* 13. Ingnérſoarlo nunamut nakkarti-
ãurſub tekkogame, arnak angutingoamik
ãivrſominga ernirſok mallerſorâ. 14. Nek-
oralírkſum iſarkoængnik tâva arnak tun-
ínekartok, tingunaſuarkudlune innuïla-
nut innikſaminut, tammanna pikſakarbi-
iomarpà nedliutukſak nedliutukſædlo ned-
iutukſablo illâina naytſerdlugit, pullate-
iârſum aſſianit. 15. Pullateriârſublo ka-
ner-

(8) Att. Luk. K. 10. v. 18. Joh. K. 12. v. 31.
(9) Kriſtuſib.
(10) Att. Rom. K. 8. v. 33. 34. K. 16. v. 20.
(11) Erdligingikæ't.
(12) Joh. K. 12. v. 25. Matt. K. 10. v. 39.

nerminit imérſoak kôrſoartun-étok annipà arnab tunnuágut, ſavikkogallóardlugò kôrſoarmit. 16. Arnarle nunam annãupà, aitſardlunilo éïà kôrſoak, ingnérſum annità kânerminit. 17. Ingnérſub tâva arnak kingaritlarpà, ſórſugiartordlugidlo kinguèj adlæt, tãivkoninga Gudim inneiziſèjnnik nalengniartut, tãivrſomingalo Jeſuſib Kriſtuſim okauziánik piglit (13). 18. Imarpiublo ſináne ſiórkænne kikâlerſonga.

KAP. 13.

Nerſut adla ſarkomerpok imamit, miteklerdlunilo innuït amerdlarſut aſſerorpèj, kéſale akkînekaromarpok. v. 1-10. Tajmatõg nerſut adla uſſornartullivdlunilo aſſerorſãïok. v. 11-18.

Nerſut tâva tekkogiga kakkirſok imarpingmit, arbanek-mardlungnik niakokartok, nerkſukardlunilo kollinnik, nerkſumigudlo arbanek-mardluk Kongit niakorutèjnnik piliurſok, niakomigudlo miteklerſomik attekartok (1). 2. Nerſudlo tekkurſara ketſúrkſoartun (2) étok, iſigakardlune nennortut, kánekardlunilo amarornárſoartut

(13) Att. 1 Joh. K. 5. v. 10. 11.

(1) Nerſumut tãurſomunga arſerſõuſimaput Kongit kapſeet illegeekſut, ſorſugomaudlugit opertut. (Att. K. 17.)

(2) Parderimik kablunæt tãurſarãt.

tut (3); ingnérſublo pirſãunerminik tunà, ivkſiavírkſoaminiglo, nalegãurſuſikrſoarmiglo (4). 3. Niakoeeſalo illæt tonartomik ikkilerſimarſok tekkogiga, ikálo tokonartogalloak mammipok, nunárarmiudlo tamarmik tupigoſulerput nerudlo malliglugo. 4. Ingnérſoarlo nalekæt, nerſut pirſautilermago; nalekiættõg erſut, okalluglutik: Nerſut kia nedlerſinãuauk? Kialo unengmiginnãuauk ſorſungiardlugo? 5. Kanertârtitãurſorlo okauzérpakalerkudlune miteklerkudlunilo, akkeartortukſãudlunilo kaumætit mardlungnik ingnirſarkattartut. 6. Kanerminik tâva Gulimut okauzerdlulerſok, akkálo (5) tupirârſoálo (6) killangmiudlo mitteglugit. 7. lluartunnuttõg ſorſukkorſãurſok, ajugãuserſok taukonunga; nalegãukorſãudluniſõg erkardlereengnut tamannut, ingmikôrtuniglo okauzilingnut, nællurſunnudlo (7). 8. Naleiſſauættõg nunárſoarmiut tamarmik, akkeet ſillárſum aularkautánit aglekſimangttſut ſauârkab tokotab makperſægèjne umanartunne (8). 9. Siutilik tuſſarle! 10. Par-

(3) Lövimik tâtſak kablunæn okauziænne.
(4) Nalengnermit Tornârſungmut Kongipilúrkſoit tauko piniartaiſſerſut.
(5) Ajokærſutâ.
(6) Nalengnekarſúſia (Att. Ebr. K. 9. v. 1-3.)
(7) Innungnut nellinginarnut.
(8) Att. K. 3. v. 5.

Parnærsimavingmut pisitsirsok nangminek parnærsimavingmut piomarpok, pænnamiglo tokotsirsok, tokotãujomariok pænnamik (9). Tersa illuartun illelârbiksæt operdluarbiksædlo (10). 11. Nersuttõg adla nunamit nuïrsok tekkomigiga, tauna mardlungnik nerksukartok làuatut, okalluktorlo ingnérsoartut (11). 12. Tamanniglo nalegãuniariok nersutitut siurdlertut irsigitidlugo; nunalo tãursomalo innuee nalektidlugit nersumut siurdlermut, tokonarallóartomik ikkiminik mavsersomut. 13. Nællunærkórsoarniglo piok, ingnerlo aglæt killangmit nakkartipà nunamut innuït tekkoænne. 14. Nunablo innuee tammartitarèj nællunærkotinnut pirsartarneng ajungitsaminut nersutib tekkoane; okallukbigallugit nunam innuee, arsilliniarkudlugo nersut tãivna, pænnársoarmik ikkilersimarsok tokorsutigiminagolo (12). 15. Nersutiblo tamattoma arsilliánut annernekartitsikorsãursok, nersutim arsillià okallukfinnãungorkudlugo aglæt, tokónerlo ajungilerkudlugit tamása nersutim arsilliánut nalegomangitsut. 16. Tamásamè tajmaëserarèj, mikir-

(9) Gude akkinnersidluaromarpok.
(10) Tamattomóna aulæjængeromarput opernermiglo forârnauværdlutik.
(11) Att. Matt. K. 7. v. 15. K. 24. v. 11. 24.
(12) Att. 2 Tess. K. 2. v. 8-10.

ikirſudlo angirſudlo, piſſõudlo peet-
dlo, kivgãungitſudlo kivgædlo, nællu-
érkuſerdlugit tellerpeeſigut kãueeſigud-
neet. 17. Niuverkonagolo piſſikonagolo
jma nællunærkuſerſimangitſok nerſutib-
neet akkánik, akkædloneet kiſſitſiſánik.
8. Terſa iliſimanartok; ſiünekartub nel-
nginab kiſſiliuk nerſutib kiſſitſilà! innub
ſſitſiſigángago, kiſſitſiſálo terſa ungnirſun-
kanek-pingaſunnik ungnirſarkattartut ar-
aneglidlo (13).

KAP. 14.

uârkab nalektèjnut Evangeliume iſukangitſok tuſſar-
ſãurſok Engelimit. v. 1-7. Engele adla okauzeka-
riok nerſutib nalektèjnik nungutſomartunnik oper-
tunniglo pidluaromartunnik. v. 8-13. Gudib
pitlarèj nunamiut. v. 14-20.

Ama tekkordlóïvdlunga ſauârak tekkog-
ga Zionib kakkáne (1) kikârtok, nejoriæt-
õg Hundredinnik mardlungnik-ungnirſar-
attartunniglo ſiſſamanniglo tuſindekartut
ãurſoma angutæn akkánik aglegãurſut kãu-
nikut (2). 2. Nipilo killangmit tuſſariga,
ôrdlo kôrſoarpérkſoït nipæt, ſôrdlotõg
kadlér-

(13) Terſa tammartitſirſub nalegãurſuſiæn udlukſèj.
(1) Att. Matt. K. 21. v. 5. narkigutâ (6).
(2) Att. K. 7. v. 4.

kadlérsub nipà (3); Harpepadlârnerlo tussariga, sôrdlo Harpilirsartut Harpitik kukilektorángatigit (4). 3. Ivngerutitâmiktôg ivngerput ivksiavirsârsub sáne, nersutidlo sissamat utokàuneridlo sænne (5), ivngerudlo tamanna adlæt ilineng ajorpæt, tâivkoale Hundredinnik mardlungnik ungnirsarkattartunniglo sissamanniglo tusindekartut kissimik (ilikæt), nunamit pissiâursut (6). 4. Tamersa ivko arnænnut mingorsimangitsut, niviarsiâugamik (7); tamakkoa nungudlutik sauârak sumut pirsaránget malligaræt; tamakko pissiâuput innungnit (8); siurdlerpâudlutik Gudimut sauârkamudlo (9). 5. Illungersungitsomiglo okallugluïnangitsut, arksoarnêidlutik Gudim ivksiavirsarsoæt sáne (10). 6. Engelisôg adla tekkomigiga killab kekkágut tingmirsok, isukangitsomik Evangeliumekartok unipkâksamik nunamiunnut, nællursunnudlo, erkardlereennudlo, ingmikôrtunniglo okauzilingnut, innungnudlo tamannut. 7. Nipérsoarmik ima okartok: *Gude mianersiuk*

(3) Att. K. 1. v. 15.
(4) Att. K. 5. v. 8. 1 Kor. K. 14. v. 7. narkigutâ (4).
(5) Att. K. 5. v. 9. (6) Att. K. 7. v. 13. 14.
(7) Att. K. 3. v. 4. 1 Kor. K. 6. v. 15. 2 Kor. K. 11. v. 2.
(8) Kristusib pissiarèj (Att. 1 Kor. K. 6. v. 20. 1 Pet. K. 1. v. 18. 19.)
(9) Att. Jak. K. 1. v. 18.
(10) Att. Ef. K. 5. v. 27. Kol. K. 1. v. 22.

k nalekſinnardlugolo, akkinnerſidluarbikſâ dliuſimamet; tukſiarbigiſiuglo killangmiglo namiglo imarpingmiglo ervngidlo puïlarſo-nnik pingortitſirſok. 8. Engeliblo adlab allikpà okalluglune: *Ordlovok, ordlovok Ba-lonérſoak*(11)*ivna, nællurſut tamáſa imerti-migit uërſarſúſime viniánik ſillǽrunarto-k*(12). 9. Engelilo pingajuak kingornæki-t piok, nipérſoarmik okardlune: *Nelling-ak nerſumut arſingánudlo nálektok, nællu-rkotániglo kã umigudloneet arkſamigudlo-et pirſok*(13); 10. *Tauna imeromariok Gu-b ningã urſuſiǽt viniánik, tamattominga ak-nekſimangitſomik ningã urſuſiǽn ervnguſiâ merſimavok* (14); *anniartitã uſſegiok ing-rmik ikuellekſã umiglo Engelin illuartut ſau-kablo tekkoænne.* 11. *Anniarſuſiǽdlo iſſia ngattaromarpok iſukangidluïnárſoarmut, ſſuǽrbikſakaiſſennatiglo udludloneet unnu-lloneet, nerſumut arſingánudlo nálektut, ak-ǽdlo nællunǽrkotánik piomarſut*(15). 12. erſa illuartun illelârbikſǽt; Terſa Gudim inneizi-

(11) Ajokærſornerdlutilírkſoak pǽrſimavok. Babylonimut (Apoſt. Sull. K. 7. v. 43.) arſerſõuſimavok, tãivna illerkopilulírkſõmet, kéſalo nungutãudlune.

(12) Ajokærſornerdlungnerminut aſſerorſaramigit.

(13) Att. K. 13. v. 14-16.

(14) Illomut Gudib pitlangâromarpà.

(15) Anniarſúſertik ſorârunauviæiſſengilǽt.

inneizisèjnut nalegluartut Jesusimudlo operdluartut (nællunærbiksæt) (16). 13. Killangmidlo nipe tussariga, ima okarbigánga: Aglegit: *Pidluarkàut tokorsut, Nalekkame tokorsut mattoma kingórnagut. Illomut, Annersàk okarpok, kassuærsaissapungõg sullirsamingnit, piniægèjsale mallissauèjt* (17). 14. Tekkordlôrdlunga tâva nuïa kakortok tekkogiga, tãursomalo káne ivksiarsok innub niarnæn arsigigà, niakomilo kágut niakorutekartok Guldiursomik kiblõumiglo ipiktòrsoarmik tigumiartok. 15. Engeliblo adlab nalekbírksoarmin annirsub nipérsoarmik tordlorbigà nuïab káne ivksiarsok: Kiblõutiksarnik kibloïniarit katterssoïniardlutidlo; katterssoïvikset nedliumet suãursæksædlo enerput nuname. 16. Nuïab káne ivksiarsub tâva kiblõutiksane aulatilerpà nunab kágut; nunalo kirbsãulerpok. 17. Engelisõg adla anniviok nalekbírksoarmit killangmẽtomit, taunatõg kiblõutiksakartok ipiktórsoarmik. 18. Engelisõg adla anniviok tunnirsivingmit, tauna nalegãursok ingnermut, niblitlardlunilo ipiktórsoarmik kiblõutilingmut, okalluktok: Kiblõutiksarnik ipiktórsoarmik kibloïniarit, pãurnæt vinig-

(16) Att. K. 13. v. 10.

(17) Nagliussæissaput piominartomigle akkínekaromarput ajungitsulliækkætik pivdlugit (Att. Matt. K. 25. v. 34-40. Ebr. K. 4. v. 9-11.)

niglit (18) péjardlugit nunab vinikórſoá-
t, pāurnej kârulermeta. 19. Engelib tâva
blōutikſane aulatilerpà nunab kágut, pé-
rdlugolo nunab vinikórſoa, egidlugidlo
āurnej) Gudib ningāurſuſiæt nappartârſo-
ıut nakkittârumut (19). 20. Nappartarlo
mænna nakittarut tungmægāulerſok iglor-
érkſoīn auatænne, àurſoarlo kôkpok nap-
ırtamit nakittârumit nerſúrſoït kingmièjt
o) tikidlugit, Stadidlo (21) atauzinnik Tu-
ndekartut arbanelingniglo Hundredekar-
t ſiviſutigallugit (22).

KAP. 15.

ıgelit arbanek-mardluk pertlōutikſænnik arbanek-
mardlungnik kingurdlikſænnik piglit ſarkomerſut,
unnerpèj.

Nællunærkot tâva adla tekkogiga killang-
ıe angirſórſōurſok tupingnardlunilo, i-
nāitok: Engelit arbanek-mardluk pertlōu-
U u u 2 tik-

(18) Att. Matt. K. 7. v. 16. narkigutà (13.)
(19) Att. Matt. K. 21. v. 33.
(20) Nerſúrſoït, kablunæn okauzeenne Heſetinnik
tâïrſæt, kingmialerarèjt pittivtalingnik, kunnu-
tikudlugit innungnut, pittivtèjt tigumiarúnga-
tigit nytſuktardlugidlo.
(21) Att. Luk. K. 24. v. 13. narkigutà (6).
(22) Tamakko Kriſtuſim okautigigallôarèj okau-
zinnik adlænnik. Matt. K. 3. v. 12. K. 13.
v. 30.

tikſænnik arbanek-mardlungnik kingurdlikſænnik piglit, tamakkoninga Gudib ningaurſúſia namakſiok. 2. Tekkungnikiongatõg ſôrdlo imarpingmik kaumarſomik, ingnermik akkunilingmik; ajugãurſudlo nerſumut, arſingánudlo, akkædlo kiſſitſiſánut, kikârtut imarpiub kaumarſub ſináne, Gudiblo Harpeenik tigumiardlutik (1). 3. Ivngeriputtõg Moſeſib ivrſoma Gudib kivgæn ivngerutánik ſauârkablo ivngerutánik, ima okauzekardlutik: *Angikallutiglo tupingnakàut pillirſetit, Nálegak Gude ajugakangitſórſoang-oma! Illuardlutiglo opernakàut pekkorſetit kongiurſotit illuartunnut.* 4. *Kia mianeriſſengikátit, Nálegak, akkidlo kia naleisſengikà, illuartotuãurſotit? Innútdle tamarmik nalegiartoromarpátit, akkinnerſutikſetit nællunæ'rſimameta.* 5. Tamakkoalo kingórnænne tekkungnikionga, nalekbírkſoarlo killangme tupirſâkartok okauzilingmik (2) mattuærſok tekkogiga (3). 6. Engelit tâva arbanek-mardluk tãivko pertlõutikſænnik arbanek-mardlungnik piglit nalekbírkſoarmin annirſut, attiſimaudlutik annorârſænnik tâtunnik ipekangitſunnik kebler-

(1) Att. K. 14. v. 2.
(2) Att. Ebr. K. 9.
(3) Att. K. 11. v. 19.

eblertunniglo, sækkirsægmikudlo keterru-
ersimarsut keterrutinnik Guldiursunnik.
. Nersutidlo sissaman (4) illæta Engelin-
ut arbanek-mardlungnut tunniukèj pógu-
æt Guldiursut arbanek-mardluk, ullipkâr-
ut Gudib isukangitsomun umarsub ningá-
ik. 8. Nalekbírksoarlo pyortuïnangorpok
Gudim ussornarsusiánik nalegâursusiániglo;
alekbírksoarmudlo isertokarneng ajortok,
rbanek-mardluk Engelit pertlôutiklèjt ar-
anek-mardluk nâtinagit.

KAP. 16.

ngelit siurdliæta pógutame immà koïà nunamut. v. 1.
2. Aipæta imarpingmut. v. 3. Pingajuæta kôginnut. v. 4-7. Sissamæta sekkinermut. v. 8. 9. Tedlimæta nersutim ivksiaviánut. v. 10. 11. Arbangæta kôrsoarmut Eüfrateſimut. v. 12-16. Arbangæn-aipæta sillâinarmut. v. 17-21.

Nalekbírksoarmidlo nipérsoak tussariga
Engelinnut arbanek-mardlungnut tauko-
unga, okartok: Koïartorsigit pógutæt ar-
anek-mardluk Gudib ningánik immakar-
ut nunamut (1). 2. Siurdliublo koïartor-
à pógutame immà nunamut, ajortomik
sserornartomiglo tâva ajualerput innuït

(4) Att. K. 4. v. 6.
(1) Arsigeengitsunnik pertlôutinnik pitlarnekaisser-
sut tâva illuêitsut sumênersun aglæt.

nerſutib nællunærkotánik piglit, nálektud-lo arſingánut. 3. Engelidlo aipæta pógutame immà koïartorpà imarpingmut, auïnangorpok tâva tokorſomidluſaag, umarſudlo nungudlutik imamētut tokoput. 4. Engelidlo pingajuæta pógutame immà koïà kóginnut puïlarſunnudlo; auïnangoriput tâva. 5. Ervngidlo Engeliæt tuſſariga okartok: *Nálegak, illuartórſō vatit, mánakun ētotit, ékallóartotidlo, iblernartotidlo, tajma akkinnerſigavit.* 6. *Illuartut Profētidlo auæt taukoa koïmarſuk, aungmik imikſakartimigetit; tajmaëſerkonnarallóarmeta* 7. Engeliſōg adla tunnirſivingmit tuſſariga okartok: *Illomut, Nálegak Gude ajo[illegible]kangitſotin-à! Akkinnerſutetit opernardlutiglo illuarkàut.* 8. Engelidlo ſiſſamæta pógutame immà koïà ſekkinermut, piginnāulerſok tâva innuït ingnermik ōukudlugit. 9. Innuïdlo ōulerallóarkàut kiérſoarmit, tojmēitok Gudib pertlōutinnut tamakkonunga nalegāurſum akka mitekpæt, ſánatiglo nalengilæt. 10. Engelidlo tedlimæta pógutame immà koïà nerſutib ivkſiaviánut; nalegávia tâva târtuïnangortok, okætiglo tamoavèjt anniarnermik. 11. Gudilo killangmio mittekpæt anniarſúſimingnut ajurſamingnudlo, pillirſætiglo tunnungilèjt. 12. Engelidlo arbang-

æta

ta pógutame immà koïà kôrſoarmut Eu-
ateſimut, imérſoa tâva pennertipok, ak-
utikſakarſinnāungorkudlugit Kongit pàu-
nga pirſut. 13. Tekkungnikionga ing-
érſub karnánit (2) nerſutiblo karnánit (3)
pernēitſublo Profétib karnánit(4) Anner-
et majungnartut pingaſut annirſut, pig-
ertāurſætun (5) étut. 14. Tornârſuït an-
erſarángætik, nællunærkotinnik piniartut,
nnivdlutiglo Konginnut nunarſoarmētun-
ut, katterſordlugit ſôrſukſardlugidlo Gu-
im ajugakangitſum udlukſárſoáne ivrſo-
áne (6). — 15. Arèit tikiutlaiſſaunga
gliktotut. Pidluarpok erkomaniartok,
nnorârſænilo arſeglugit, tammakarane
kkikonane, kangugirſálo tekkokonago
). — 16. Kattiſimalerput tâva nunam
lánut, Ebræerit taïrſaræt Armageddoni-
nik. 17. Engelidlo arbangæn-aipæta
ógutame immà koïà ſillāinarmut, nipér-
oak tâva nalekbírkſoarmit killangmēto-
nit pirſok ivkſiavírkſoarmit, ima okar-
ok: *Piſimavok.* 18. Nipérſoakalerpok

 tâva,

(2) Att. K. 12. v. 9. 17.
(3) Att. K. 11. v. 7.
(4) Att. K. 13. v. 11-14.
(5) Nerſutingoæt teſſerniut.
(6) Akkinnerſidluarbikſáne.
(7) Att. Matt. K. 24. v. 42. 1 Teſſ. K. 5. v. 2. 3. 2 Pel. K. 3. v. 10.

tâva, kadlilerdlunilo, ingnaglektalerdlunilo; nunalo ſejuktórſoangorpok nellekangitſomik, nuna innukalerſidlugo tajmaënanilo tajma aktigingitſok nunab ſejurſúſia. 19. Iglorpérkſoïdlo pingaſungortut auiglutik, nællurſudlo iglorpèjt ordioput; Babylonérſoarlo Gudim erkaïà imitſomaudlugo mianernartub ningame ervnguſiæt viniánik (8). 20. Kikertædlo nungudlutik kemãuput, kakkædlo nennikſaujungnærdlutik. 21. Nætakournárſoïdlo talentiſun (9) okemeiſigirſut killangmit nakkarput innungnut, innuïdlo Gude mittekpæt pertlungmut nætakournárſoarnut; pertlõuta angirſórſõmet.

KAP. 17.

Engelin illæta Johanneſe Babylonimik uerſartórſoarmik unnerſorpà, nerſuttõg arbanek-mardlungnik niakolik kollinniglo nerkſulik okautigivià.

Engelidlo arbanek-mardluk arbanek-mardlungnik pógutaglin illæta okallukbigiartoránga, imalo piánga: Kakèit, uërſartórſub imerpérkſoït kænne ivkſiarſum akkínekarbikſánik tekkotiſſauagit. 2. Tauna Kongit nuname arnaunerigæt, nunablo

(8) K. 14. v. 8. 10.
(9) Anningãurſárſoartun.

unablo innuee ſillærutut uërſarſuſiæt Viniánik (1). 3. Annerſákudlo piſipánga nnuïlamut; arnak tâva tekkogiga, ivkſiarok nerſutib iviſârpadlârtub káne, tamarnigut attilerſimarſub mitautikſænnik, arbanek-mardlungniglo niakokartub nerkûkardlunilo kollinnik (2). 4. Arnarlo nnorârſimarſok aukpadlârikſomik iviſârbadlârtomiglo, pinnerſarſimaudlunilo Gullimik ujarkænniglo erdlingnartunnik ſabangænniglo, ervnguſerlo Guldiurſok, tiguniarà immalik majungnartórſoarnik uërarſúſimilo ervkánik. 5. Kâuánilo attek glekſimarſok, ima: Nællunartok; Babylonérſoak, uërſartut majungnartudlo arnæt nuname. 6. Arnarlo auna tekkogiga ſillærutok illuartun auænnit, Jeſuſimiglo narkikſun auænnit, tekkoeravkolo tupigoſulerkâunga, 7. Engeib tâva okarbigânga: Saag tupigoſulerbit? Okautſomarpagit arnab tâurſoma nerſutiblo kakaktæt arbanek-mardlungnik niakoglub kollinniglo nerkſuglub nællunarſúſiængnik. 8. Nerſut tekkurſet ékalóarame étſungnærpok, nuïomariok netekkangitſórſoarmit (3) audlardlunilo aſſe-

(1) Att. K. 14. v. 8.
(2) Att. K. 13. v. 1.
(3) Att. K. 11. v. 7.

rornartomut, nunablo innuee — akkeet aglekſimangitſut makperſækkæne umanartunne ſillárſum áularkautánit — tupigoſulero-marput, nerſut ékallóartok étſungnærſorlo tekkoguniko ama nuïlerſok. 9. Terſa iſuma iliſimanartok (4). Niakut arbanek-mardluk tamerſa kakkæt arbanek-mardluk arnam ivkſiavee. 10. Tamerſatõg Kongit arbanek-mardluk; tedlimat ordloſimaput (5), atauzerlo mánakun-épok, aipa ſulle pingilak, pigunile killangoamik étſomarpok. 11. Nerſudlo ékallóarame étſungnærſok nangminek arbanek-mardluk pingajugæt, illegallugidlo arbanek-mardluk aſſerornartomut pirſukſâvok. 12. Nerkſuïdlo kollit tekkurſetit, terſa Kongit kollit, ſulle nalegávingmik pingitſut, nalegãujomartut Kongiſut nerſut illegallugo udlub nællunærkotà atauzek. 13. Tauko atauzimik iſumakarput, nalegãurſúſertiglo angutauſerſúſertiglo piſitſomarpægik nerſumut. 14. Taukoa ſauârak (6) ſórſugomarpæt, ſauârkable arktorſartitſomarpèj, Nalekkænnut nalegãugame, Konginnudlo Kongiogame; illegirſèj merſa kákorſæt kennikkædlo opernartudlo.

15.

(4) Att. K. 13. v. 18.
(5) Pærput.
(6) Att. K. 5. v. 6.

5. Okarbigiviánga: Ervngit tekkurſetit uërtub ivkſiaviánētut, terſa innuït kattiſimarorpérkſoïdlo nællurſudlo ingmikudlo ouziglit. 16. Nerkſuïdlo kollit tekkurvit nerſumētut kingariomarpæt uërſarok, péjardlugolo tamærutidlugolo uingo nerrivdlugo, ingnermiglo nungutſoarpæt. 17. Gudib umatèjſigut pekkonatik, iſumane nalekkudlugo, atauzimigo iſumakartidlugit pilliekſænnut, nerſunudlo nalegáviktik piſikudlugo, Gudim kauzee namakſitſerniardlugit. 18. Ararlo tekkurſet, terſa iglorpérkſoït nalegvikartut Konginnut nunamētunnut.

KAP. 18.

Babylonérſoarmik nungusſerſomik Engele okaurſiok.

Kingórnatōg Engele adla tekkomigiga illangmin akkartok, tauna pirſāunilirkōurſok, nunalo kaumarſarpà keblerſuæt. 2. Akſorordlunilo torklortok nipéroarmik, okardlune: *Ordlovok, ordlovok Babylonérſoak, tornārſungnudlo innikſangovok, irſerbiolerdlunilo annerſennut majungnartunnut tamannut, irſerbiolerdluniſōg ingmirſænnut majungnartunnut erkſinartunudlo tamannut.* 3. *Uërſarſuſiæt Viniánit ſillæunartomit nællurſat tamarmik imermeta;*

Kongid-

Kongidlo nunamẽtut arnaunerigæ't, niuvertudlo nunamẽtut piſſôrſoangortut nuennârſuſêrſoânit (1). 4. Nipilôg adla tuſſariga, killangmin okalluktok: Tâurſomanga anniſitſe, illipſe innuvtarirſaka, illegikonaſiuk ajortèjnut, illangukonaſilo pertlôutikſèjnut. 5. Ajortullee apôrmeta killangmut, Gudiblo erkaimauèj illuêitſullee (2). 6. Piniarſiuk ſôrdlo pigáſe, mardlungniglo akkillerſiuk pillee akkimôrdlugit, mardlungniglo imitſiuk akkimôrdlugo ervnguſiágut immigágut. 7. Ima aktikſomik uſſorſitſârmet nuênnârpiluglunilo, tajma aktikſomik anniartitſiuk allieiſuktidlugolo; Umamigut okarallóarmet: *Ivkſiadluarponga aiparallunga Kongimut, uïdlarnerungilangale allieiſſutikſarſiſſenginiongatô'g.* 8. Tajmâitomik pertlôutikſèjſa udlokut atauzikut tikitlaromarpæ't, tokublo allieiſutiblo kângnartublo, outâudlunilo ingnermik nungujomarpok; pirſâukánget Nálegak Gude tâurſomunga akkinnerſirſok. 9. Kongidlo nuname, arnàunekartut nuennârpiluktudlo tâurſominga, kijalerdlugolo opiſſauæt, ikumarngæn iſſia tekkoleruniko. 10. Aſſiardlugolo ungeſikſomêtſomarput, anniarſúſia ſiórallugo, okalluglutiglo: Erkanarſillæt, erkanarſillæt iglor-

(1) Att. K. 14. v. 8.
(2) Att. K. 16. v. 19.

lorpérkſoït Babylon, iglorpérkſoït kangnangitſut! udlub nællunærkotágut auzēinakut (3) akkínekarbikſet nedliuet. 11. Niuvertudlo nuname kijaudlublo allieiſutigiomarpæt, niokutèjt pioanekarungnæiſſameta. 12. Niokutit uldit Sölvidlo, ujàrkædlo erdlingnartut, pangædlo, annorâkſarlo ſâtok, aukpadlâkſorlo, Silkilo (4), iviſârpadlârtorlo, kersglo tipigikſok tamàt, pógutædlo tugarɛt nellinginæt, pógutædlo nellinginæt erſſuït akkiſōut, kangutſædlo aukpadrtut, ſaveedlo, ukuſikſædlo. 13. Kaeelidlo (5), tipigikſâutidlo, tarnutikedlo, kuytſorlo tipigikſok, Vinilo, Oelo, kajûrſarikſudlo, kajûrſekſædlo, nerɯtidlo nyoïtſut, ſâuædlo, nerſúrſoïdlo, amutidlo, kivgaveedlo, adlædlo innuït. 14. Pāurnædlo tarnivit nuennerirſèj pekangilæt, puellarſudlo (6) keblertudlo (7) amáſa makaïlerpetit, nenniſſærdlugidlo ingórna. 15. Tamakkoningalo niuverɯrtut piſlôngorbigallugolo, aſſiaromarpæt ngeſikſomēdlutik, anniarſúſia ſiórallugo, kijaud-

(3) Terſangāinak.
(4) Annorâkſæt keblertórſoït nigænnit kogluïrſæt ſennèjnnit ikârtitægāurſut.
(5) Kaſſellûrſæt tipigikſut.
(6) Nerſirſekſæt mammartut.
(7) Annorâkſæt pinnerſut.

kijaudlutiglo allieiſuglutiglo okallugomarput: 16. Erkanarſillæt, erkanarſillæt, iglorpérkſoït, annorârſimarſut annorâkſænnik ſâtunnik aukpadlarikſunniglo iviſârpadlârtunniglo, pinnerſarſimarſudlo Guldimik ujarkænniglo erdlingnartunnik ſapangænniglo! Peet tajma amerdlatigirſut nunguſimameta udlub nællunǽrkotágut atauzēinakut. 17. Akótudlo tamarmik, niübagiarpérkſoïdlo tamarmik, umiartortudlo, imarſiortudlo nungudlutik, aſſimētut. 18. Ikumarngǽdlo iſſia tekkogamiko, niblerkàut okalluglutik: Iglorpérkſoïn okko kikut nedlerallóarèjt? 19. Niakutiglo pyoalænnik karſſektipèjt (8), kijængarmiglo allieitſekſimarmiglo niblerkàut, okalluglutik: Erkanarſillæt, erkanarſillæt, iglorpérkſoït! Okko piſſôngorbigigallóarèjt tamarmik umiarſoarnik imarpingmut aualektitſirſut, uſſornarſúſiǽt pirſutigallugo; udlub nællunǽrkotágut atauzēinakut nunguſimameta. 20. Killak irſugit tāukonunga, illipſiſōg Apoſtelit Profétidlo illuartoſe! Illipſe akkiniutigalluſe Gudib tajma akkinémagit. 21. Engeliblo nekkoárſub ujarárſoak aſſerorterivírkſoartun-étok kiviglugo egipà imavéngmut, okalluglune: Tajma ingerdlatigallune

(8) Allieiſungnermit tamænna illērkorǽt Jödit.

gallune Babylonérſoak ekkægãuſſavok ennikſãujungnærdlunilo. 22. Harpilirtudlo (9) ivngertudlo kardlortãutingonniglo kardlortãurſoarniglo kardlortarit nipæt tytſiojungnæïſſaput illingne; nnarikſokarungnæïſſautittõg ſennænnik ellinginarnik; aſſerorterûtiblo perpaluà ſſarſãujungnæïſſavok illingne. 23. Kodedlo ikumarikſut ikumaiſſæïſſaput illinge; katternekſædlo nipæt (10) tytſiojungæïſſegiok illingne, niuvertut illingne negárſôgallóarmeta nuname, iliſêſúſernudo nællurſut tamarmik tammartiſimameta. 4. Tãurſomániſõg nerpſarèjt Profétit luartudlo aueet, tamarmiglo nuname tootãurſun (aueet) (11).

KAP. 19.

illangmiut uſſorukput, Gude ajugãumet. v. 1-10. Kriſtuſe killangmẽtorperkſoït illegallugit nalegãuïartorpok, nungutſartordlugidlo kingarſartine. v. 11-21.

Tamakkoalo kingórnænne nipérſoak kilangme tuſſariga, ſôrdlo kapſeerojurkoarnit pirſok ima: *Halleluja* (1)*! Pidluarnartok nalengnartorlo uſſornartorlo pirſſãunerlo*

(9) Act. 1 Kor. K. 14. v. 7. narkigutà (4).
(10) Tipeitſungnartok.
(11) Act. K. 17. v. 6. Matt. K. 23. v. 34-38.
(1) Imẽipok: Nálegak uſſoriniarſiuk.

ſã unerlo pigituïnarligit Nalekkab Gudivta! 2. *Akkinnerſutèj opernardlutiglo illuartômeta, uërſartórſoak* (2) *akkinnenamiuk uërſarſûſiminik nuna aſſerorâ, kivgamilo auæt akkiniutigallugo tauna pitlaramiuk* (3). 3. Aipekſâniglo okariput: *Halleluja! Iſſiâlo kangattartuïnarpok iſukangitſôrſoarmut* (4). 4. Tâva utokàunerit ungnirſut-ſiſſamat nerſutidlo ſiſſamat (5) pædlordlutiglo nalekpæt Gude ivkſiavirſârſoarme ivkſiarſok, okalluglutiglo: *Amen! Halleluja!* 5. Ivkſiavirſârſoarmidlo nipe piok, ima okartok: *Guderput uſſoriniarſiuk. tã urſomunga kivgã urſoſe tamàuſe, illipſiſõg nalektartoſe tamàuſe, mikirſudlo angirſudlo!* 6. Tâva kattiſimarſorpérkſoït nipæt tuſſaralléariga, kôrſoarpérkſoarpalluktutut kadlérſoarperkſoarpalluktutudlo étut, okartut: *Halleluja! Nalekkab Gudib ajugakangitſub nalegâvik pigileramiuk.* 7. *Tipeitſungniarta irſungniardlutalo nalengniardlugolo; ſauârkab katternâvikſâ nedliumet, nulliekſâlo piginnã ungorſartok* (6). 8. *Attitiſimavioktõg annorârſiamik ſâtomik iblernartomik keblertomiglo akkiſômik* (7). Annorârſiarle

(2) Att. K. 17. v. 16. 18. (3) Att. K. 18.
(4) Att. K. 14. v. 11. (5) Att. K. 4. v. 4. 6.
(6) Kriſtuſib nalegãudluarbikſâ operkatigeennut nedliupok (Att. Matt. K. 22. v. 2. 2 Kor. K. 11. v. 2. Ef. K. 5. v. 32.)
(7) Att. K. 3. v. 5.

arle tamænna ſâtok akkilôk, terſa illuar-
n illuartulleet. 9. Okarbigângalo (8): Ag-
git: *Pidluarput kákorſæt ſauârak ner'iar-*
rkatigikudlugo unnukut katternâvikſâne.
karbigínekariongatôg: Tamerſa opernar-
t Gudim okauzee. 10. Iſigêjnudlo pæd-
rdlunga nalengniaravko; okarbigânga:
ajmailliorkénnæk; Iblit kattængutividlo
eſuſim okauziánik piglit kivgakatigâu-
nga; Gude nalegùk; Jeſuſim okauzia
rkoromartukſæt tamakkoa annerſarángar-
k (9). 11. Killak tâva mattuærſimar-
k tekkogiga, nerſúrſoarlo kakortuïnak,
urſomalo kánêtok (10) opernartomik
egluſuïtſomiglo taïutilik, taunalo erkar-
ôurſiſaràu ſórſuktardlunilo illuartomik.
2. Irſægle ingnertut ikumarſotun étuk,
merdlarſunniglo niakórutekartok niako-
igut, aglekſimarſomiglo attekartok iliſi-
ánekangitſomik, nangminek kiſſime ili-
magà. 13. Attiſimarſorlo annorâkſamik
ungmut miſſukſimarſomik; akkálo terſa
Gudim okauzià (11). 14. Sórſuktukſar-
érkſoïdlo killangmêtut mallikpæt (12),
ner-

(8) Engelib K. 1. v. 1.
(9) Iſumagángarſuk.
(10) Att. K. 6. v. 2.
(11) Att. Joh. K. 1. v. 1.
(12) Att. Matt. K. 16. v. 27.

nersúrsoït kakortut kænnētut, annorârsimaudlutiglo annorârsænnik sâtunnik kakortunnik iblernartunniglo akkisōunnik (13). 15. Karnánidlo annirsok pænnârsoak ipiktórsoak, tamattominga nællursut unatarkudlugit, nalektisauèjsōg sekkursârsoarmik savírksoarmik (14); Gudiblo ajugakangitsub illungersorsusiæt ningāursusiædlo nakittarúrsoa Vinimut tungmartaissauà (15). 16. Attekarioktōg annorârsamigut ketermigudlo aglekssimarsomik, imāitomik; Kongit Kongiæt, Nalekkædlo Nalegæt (16). 17. Engelisōg atauzek tekkomigiga sekkinerme kikârtok, nipérsoarmiglo torklungârtok tingmirsænnut tamannut sillāinakut tingmirsunnut, okardlune: Kajniaritse katterfordlusilo Gudérsub nerdliutánut; 18. Kongin uïngæt, nalegàuneridlo uïngæt, pirsârsoïdlo uïngæt, nersúrsoïdlo kænnilo ivksiarsun uïngæt, kivgāungitsudlo kivgāursudlo mikirsudlo angirsudlo tamarmik uïngæt nerriartorsigit. 19. Nersudlo Kongidlo nuname kivgèjdlo sorsuktuksarpérksoït tekkogika katterforsimarsut sórsulerallu-

(13) Att. v. 8. K. 3. v. 5.
(14) Att. K. 1. v. 16. K. 2. v. 16. K. 12. v. 5.
(15) Att. K. 14. v. 19. 20.
(16) Att. K. 17. v. 14.

llutik nerſúrſub kánētomut ſorſuktuk-
rpérkſoeenudlo (17). 20. Nerſut tâva
guæt, Profétilo ſeglutórſoak aipiudlugo,
pingnartullirſok tâurſomunga, tamatto-
óna tammartikèj nerſutīb nællunærko-
nik piglit, arſilliánudlo nálektut (18),
uko mardluk umatidlugik ekkarpægik
itſimut ingnilírkſoarmut ikuellekſâumik
umarſomut; 21. Adlædlo nungudlu-
k tokotâurſut pænnárſoarmik nerſúr-
armētub karnánit annirſomik, tingmir-
edlo tamarmik nerrivdlutik karſillârput
ukoa uïngèjnnik. (19)

KAP. 20.

ornârſuk kelerſorkârdlugo illuartut umalerſut Kri-
ſtuſib nalegâkatigèj okiut tuſindiglit. v. 1 - 6.
Tornârſuk ama killangoamik kelerusſærſimavok,
kéſale egitâurſok ingnérſoarmut. v. 7 - 10. Er-
kartōtursínekarpok. v. 11 - 15.

Ingeliſōg tekkogiga killangmin akkar-
k mattuærſautilik netekangitſomut, kal-
nnérſoïdlo tigumiarallugit. 2. Ing-
érſoak tâva tigutlarà, pullateriârſutokár-

 ſoak,

(17) Att. K. 17. v. 8 - 14.
(18) Att. K. 13. v. 11 - 16.
(19) Tajma opingitſut pekkoſerſōudlo Kriſtuſib kingarſartèj pitlarnekangârdlutik aunguſſekâut.

ſoak, tamerſa Tornârſuk Satanaſilo (1), kelerſordlugolo okiut tuſindiglit. 3. Netekangitſomudlo egipà, mattudlugolo, nakirſoſerdlugolo mattuà, nællurſut ama tammartitſungnærkudlugit, okiut tamakko tuſindiglit nâtinagit; tamakkoale kingórnænne killangoamik keleruſſærſimarſariakarpok. 4. Ivkſiaveedlo tekkogika, taukonungalo ivkſiarſut, akkinnerſutikſænniglo okallukorſâurſut (2); niakoéjarſimarſudlo Jeſuſe okautigirſartik Gudiblo okauzia pivdlugo, nerſumudlo arſilliánudlo nalengitſut, nællunærkoſerſimangitſudlo kâumikudloneet arkſamikudloneet, taukoa tarningeet tekkogika (3), umaleriputtõg nalegâukatigilerdlugolo Kriſtuſe okiut tamakko tuſindiglit (4). 5. Tokorſudle adlæt umangilæt, okiut tamakko tuſindiglit nâtinagit. Terſa makkiſimanek ſiurdlek. 6. Pidluardlunilo illuartôvok illangutok makkitukſænnut ſiurdlikſænnut; tauko tokum aipæt pirſúngilej, Gudimudle Kriſtuſimudlo Pelleſiojomarput (5), na-

(1) Att. K. 12. v. 9.
(2) Att. K. 3. v. 21. 1 Kor. K. 6. v. 2. 3.
(3) Att. K. 6. v. 9. 10. K. 13. v. 15.
(4) Imẽipok: Ajokærſõirſut taukoa illuartun okauzeet opernarſivdlutiglo uſſornarſiſſaput Jeſuſiſut okiorpérkſoït.

), nalegâukatigallugolo okiut tuſindiglit. Okiudlo tamakko tuſindiglit nâpeta, tanaſe keleruſſæromarpok parnærſima-ngminit. 8. Nællurſudlo tammartitſar-romarpèj nunárſub tungèjne ſiſſamanne artut, Goglo Magoglo (6), katterſorniard-git ſôrſugiartorkudlugit, imarpiub ſio-jſut amerdlatigiſſaput. 9. Narkſárſoar-ut tâva tauko audlarput, illuartut tuper-érkſoeet iglorpérkſoïdlo aſſaſimarſut il-dlugit. Ingnerle nakkarpok Gudimit llangmit nungutidlugit. 10. Tornâr-glo, taukoninga tammartitſirſok, egi-urſok teitſimut ivrſomuuga ingnilſrkſo-rmut ikuellekſâutilſrkſoarmudlo, nerſu-blo Profétiblo ſeglutórſum innæ̂ngnut), anniartiſſaputtôg udludlo unnurſædlo ukangitſórſoarmut. 11. Ivkſiavírkſoak akortok tâva tekkogiga, tâurſomânilo vkſiarſok (tekkomigiga); tâurſoma kênâ-it nunalo killaglo kemâupuk innikſaka-ungnærdlutik (8). 12. Tokorſudlo tek-ogika mikirſudlo angirſudlo Gudib ſâne ikârtut, makperſækkædlo kapſeet mak-

Xxx 3 perput,

(5) Att. K. 1. v. 6.
(6) Nællurſut angutauſerſórſoït kangárſoak tajma tajnekarmeta, okautigirſæniſôg tajma taïviêj, nauglo attikſêjt ſulle nællunarallóarkâut.
(7) Att. K. 19. v. 20.
(8) Att. 2 Pet. K. 3 v. 10.

perput, adlættog makperſækkæt makperipūt, terſa umanartum aglegèj (9); tokorſudlo erkartōunekalerput attuardlugit aglekkæt makperſækkænne taukonáne, pillirlèjt nâpartordlugit. 13. Imarpiublo tokorſut pigirſæne ſarkomerſipèj, tokublo târtórſublo tokorſut pigirſætik ſarkomerſiniækit; nungudlutiglo erkartōunekalerput pillirſætik nâpartordlugit (10). 14. Toko tâva târtórſoarlo egipuk teitſimut ingnilírkſoarmut ivrſomunga (11). Terſa tokum aipa. 15. Nellinginarlo aglekſimangikune makperſækkænne umanartum aglegèjne, egipok teitſimut ingnilírkſoarmut. (12)

KAP. 21.

Jeruſalem nutâk pinnerſuſiálo innukſèjlo okautigèj.

Killak tâva nutâk nunalo nutâk tekkordlórikka; killak ſiurdlek nunalo ſiurdlek pærmanik, imarpiglo étſungnæriok (1). 2. Iglorpérkſoïdlo iblernartut (2) tek-

(9) Att. K. 3. v. 8.
(10) Att. Rom. K. 2. v. 6. 2 Kor. K. 5. v. 10.
(11 Kingórna tokoviungitſokaromarſinnarmet.
(12) Att. K. 19. v. 20. Matt. K. 25. v. 41.
(1) Att. 2 Pet. K. 3. v. 11-13.
(2) Att. Matt. K. 4. v. 5.

tekkordlôrika, Jerusalem nutâk, killangmit Gudimin akkartok (3), piginnâungorsarsimarsok nulliaksartut arsoarsimarsotut uvikſaminut (4). 3. Nipérsoarlo killangmit tussariga, okalluktok: Arèit, Gudib tupirsârsoa innungnêpok, innekatigiomarièjsôg, innuvtariomardlugidlo, Gudiblo nangmernum illegiomarpèj, taukoatôg Gudigiomariæt (5). 4. Kodlilinerlo tamât Gudim allertissauà irsèjnnit; tokokarungnæïssegiok tâva, alliænartokarungnærdlunilo, niblersokarungnærdlunilo, annernartokarungnærdlunilo (6); ékalloæt étsungnærmeta. 5. Ivksiavirsârsoarmilo ivksiarsok, okartok: Attà, tamâsa nutângortipaka! Okarbigângatôg: Aglegit! Okauzit tamakko opernardlutiglo segluſuïtsórsômeta. 6. Okarbigiviánga: Erkorsimavok. Alfâvonga Omêgâudlungalo, aularkautâudlungalo naggatikſâvonga (7). Imerosuktok imertitsomauara ervngub umanartub puïlarsoânit (8) akkekangitsomik. 7. Ajugâursok kingórnursiomarpok

(3) Att. K. 3. v. 12. Gal. K. 4. v. 26. Ebr. K. 11. v. 10. K. 12. v. 21.
(4) Kattitissegángamik.
(5) Att. 2 Kor. K. 6. v. 16.
(6) Att. K. 7. v. 17.
(7) Att. K. 1. v. 8.
(8) Att. K. 7. v. 17. Joh. K. 4. v. 10-14.

tamakkoninga; Gudigiſſauánga erneriomariaratõg. 8. Erkſirſórſoïdle (9), opingitſudlo, majungnartudlo, innurærſudlo, arnàunekartudlo, iliſêtſudlo, Gudipilungnudlo nálektut, ſeglutõudlo tamarmik, pirſukſãinãuput teitſimut ingnermik ikuellekſãumiglo ikumarſomut (10); terſa tokum aipa. 9. Atauziblo ornikpánga, Engelin ivkoa arbanek-mardluk, pógutaglit arbanek-mardlungnik ullipkàrtunnik perdlõutikſænnik kingurdlikſænnik arbanek-mardlungnik (11), illæta, okallukbigiviángatõg, ima okardlune: Kakèit, tekkotitſomauagit katternàkſamik ſauârkab nulliekſánik. 10. Audlarupánga tâva annerſâme (12) kakkârſoarmut kingiktórſoarmut, niptarbigallungalo iglorpérkſoarnik, Jeruſaleméríoarmik iblernartomik killangmit Gudimit akkartomik (13). 11 Tamænna Gudim uſſornarſuſiánik piliurſok; kaumarſautædlo ujarak erdlingnarnivſâk arſigà, ſôrdlo Jaſpiſe aligortut kaumatigirſok (14), 12. Ungalokartoktõg angirſórſoarmik kingiktórſoarmiglo; arkanek-

(9) Aulæjængingitſut.
(10) Att. K. 19. v. 20.
(11) Att. K. 15. v. 1. K. 17. v. 1. K. 19. v. 7.
(12) Annerſâvkut (Att. K. 1. v. 10.
(13) Att. v. 2.
(14) Att. K. 4. v. 3-6.

kanek-mardlungnik iſertarbírkſoakartok; iſertarbírkſoïdlo kollætigut Engelekartok arkanek-mardlungnik; akkittog tamakkonáne aglekſimarſut, terſa Iſraëlib kinguèjſa næggoveet arkanek-mardluk (15). 13. Tunnumut ſengmirſut iſertarbírkſoït pingaſut; auangnamut iſertarbirkſoït pingaſut; kyamut iſertarbírkſoït pingaſut; kingmut iſertarbírkſoït pingaſut. 14. Iglorpérkſoïdlo ungalórſoæt arkanek-mardlungnik tungavikartok, tamakkonánilo ſauârkam audlartitèjſa arkanek-mardlung akkeet (aglekſimarſut). 15. Okallukbigirſigalo ôktoutilirſartok ſudlolírkſoarmik Guldiurſomik, iglorpérkſoït iſertarbírkſoeedlo ungalórſoædlo ôktorkudlugit. 16. Iglorpérkſoïdlo ſiſſamannik aktikatigeennik ſennerâkartut, tekkirſuſiædlo ſillirſuſiædlo nedlereekpuk. Oktorpèj tâva iglorpérkſoït ſudlolingmik, Stadit (16) arkanek-mardlungnik tuſindiglit ungeſikſigèjt; tekkirſuſiæt ſillirſuſiædlo kingirſuſiædlo nedlereekput. 17. Ungalórſoættôg ôktorià, ablornekartok arbanek-mardlungnik-ungnirſarkattartunnik ſiſſamanniglo (17), innum ôktoutánik, tamerſa

(15) Taukoa akkeet.
(16) Att. Luk. K. 24. v. 13. narkigutâ (6).
(17) Imaloneet: Iſſægakartok mardlungnik-ungnirſarkattartunnik arbanek-mardlungniglo.

Engelim (attorà). 18. Ungalórſoædlo ſennāurſok Jaſpiſinnik (17), iglorpérkſoïdlo Guldînāurſut, ſôrdlo tarartòut kaumarſok. 19. Iglorpérkſoïdlo ungalórſoæta tungavee pinnerſægāurſut tamannik ujarkænnik erdlingnartunnik; Tungavik ſiurdlek Jaſpiſiurſok; aipa Safiriurſok; pingajuæt Kalſedoniurſok; ſiſſamæt Smaragdiurſok. 20. Tedlimæt Sardonykſiurſok; arbangæt Sarderiurſok; arbangæn-aipæt Kryſolitiurſok; arbangæt-pingajuæt Berylliurſok; Kollin-illoæt Topaſiurſok; kollingæt Kryſopraſiurſok; arkangæt Hyaſintiurſok; arkangæn-aipæt Ametyſtiurſok. 21. Iſertarbírkſoïdlo mattoeet arkanek-mardluk ſapangāurſut arkanek-mardluk, nungudlunilo mattórſoak ſapangāurſok atauzek, iglorpérkſoïdlo akkoſerngæt Guldiurſok, ſôrdlo tarartut kaumarſórſoak. 22. Terſanile nalekbirkſoarſingilanga; Nálegak merſa, Gude ajugakangitſok ſauârarlo, nalekbigángarſuk. 23. Iglorpérkſoïdlo ſekkinernermik anningarnermigloneet pirſariakangilæt, Gudib kaumarſuſiæt kaumarſarmatik, ſauârarlo kaumarſautigæt (18). 24. Innuïdlo ſakkiüaiſſaput kaumarnænnit; nunablo

(17) Att. K. 4. v. 3.
(18) Att. v. 11.

nablo Kongeesa pinnerſãutitik uſſorõutitiglo terſunga piſiſſauèjt (19). 25. Iſertarbeedlo mattuſlengilæt udlokut (20); terſane unnuakaiſſengimet. 26. Innuïdlo pinnerſãutèjt uſſorõutèjdlo terſunga piſiſſauèjt. 27. Nellinginãurſorlo (21) tekkammunga piſſengilak, majungnartulliortorloneet, ſeglomigloneet piniartok (22); ſauârkable makperſægèjne umanartunne aglekſimarſut kiſſimik (iſiſſaput). (23)

KAP. 22.

Opertut pidluarſuſiæt okautigâ. v. 1-5. Okauzidlo Johanneſim aglegekſèj forârupèj Jeſuſib. v. 6-19. Aglekkænilo nâvej Johanneſib. v. 20. 21

Tekkotiniátõg uamnut kôgartok umanartum ervngánik mingokangitſok, aligortut kaumarſok, annirſok Gudib ſauârkablo ivkſiavirſarſoængnit. 2. Akoſernæta kekkane, igdlugtudlo kôgartub ſináne orpik umanartok étok (1), arkanekmardlungnik pãurngej eneraràut, kaumætidló nungudlugit adlænnik pãurngakararàu;

(19) Tunnirſiartordlutik Gudimut.
(20) Mattuærſimaiſſaput udlut nungudlugit.
(21) Illuëitſok.
(22) Att. v. 8.
(23) Att. K. 3. v. 5.
(1) Att. 2. v. 7.

kararàu; orpiublo pilloee innungnut kaitsorsautiklãursut. 3. Uminartokaissáromariok; Gudiblo sauârkablo ivksiavirtârsoæk taukonánêssavok; kivgèjsalo kivgartoutsomarpæt. 4. Kênalo irsigiüaromarpæt; akkálo kãumiugissauæt. 5. Tersanilo unnuakaissengilak, kaumarsautiksamigloneet sekkinernermigloneet pirsariakangilæt, Nalekkab Gudib kaumarsaromarmatik (2); nalegãujomariput isukangitsórsoarmut. 6. Okarbigiviánga: Okauzit tamakko opernakallutiglo segluſuïput; Nalekkablo, Profétin Annersèjsa Gudiæta, Engeline audlartikà, kivgaminut tekkotikudlugit nedliunasuaromartuksæt. 7. Attà, aggerasuaissaunga; pidluarpok makpersækkæt tamakkoa okauzeennik erkoromartunnik torkorniartok. 8. Uangalo Johannesiursunga tussardlugidlo tekkogika tamakko. Tussardlugidlo tekkogavkit pædlorallóartonga tamakkoninga tekkotitsirsub Engelim isigèjnut nalengniardlugo. 9. Okarbigângale: Tajmailliorkénnæk! Iblit kattængutividlo Profétit, makpersækkædlo tamakkoa okauzeennik torkorniartut, kivgakatigángausinga; Gude nalegùk. 10. Okarbigiviánga: Nakirsosissengiletit makpersækkæt tamakko erkoromartunnik okau-

(2) Att. K. 21. v. 23.

okauziglit, erkorbikſæt kannikánget. 11. Illuēitſomik piniartok, illuēitſomik piniartuarile; majungnartorlo majungnartuarile; illuartorlo illuariartorſinnarle; iblernartorlo iblernariartorſinnarle. 12. Attále aggeraſuaiſſaunga, akkikſaralo nekſardlugo, akkilleriartordlugit tamáſa pillirſèjt nâpartordlugit 13. Alſâvonga Omêgâudlungalo, aularkautâudlungalo naggatikſâvonga, ſiurdliudlungalo kingurdlikſâvonga (3). 14. Pidluarput inneiziſèjnik nálektut, nalegâukudlutik orpingmut umanartomut, iſertarbeetigudlo iſerkorſâukudlutik iglorpérkſoarnut. 15. Sillatánēpudle kemmit (4), iliſêtſudlo, arnàunekartudlo, innurærſudlo, Gudipilungnudlo nálektut, nungudlutiglo ſeglyomatórſoit (5). 16. Jeſuſiurſonga uanga Engeliga audlartipara, tamakkoninga narkikbigikudluſe operkatigeenne; Davidib ſortlarallungalo kinguaránga uanga (6), kaumarikſórſoak kauſiut ivna (7). 17. Annerſárlo uvinilerſorlo (8) okarpuk: *Kaïna!* Tamattomingalo tuſſartok okarle: *Kaïna!* Ime-

(3) Att. K. 1. v. 8. 11.
(4) Att. Matt. K. 7. v. 6.
(5) Att. K. 21. v. 8. 27.
(6) Att. K. 5. v. 5.
(7) Att. K. 2. v. 28. 2 Pet. K. 1. v. 19.
(8) Att. K. 21. v. 9.

Imerosuktorlo aggerle, piomarsorlo umanartum ervngánik pile akkekangitsomik (9)! 18. Narkikbigâkale tamása tussartut makpersækkæt tamakkoa okauzeennik erkoromartunnik; tamakkonunga illaliursirsokarallóarpet, Gudib tâva illangutissauà pertlõutinnut makpersækkænne tamakkonáne aglekssimarsunnut. 19. Illangéïrsokarpedle makpersækkæt tamakkoa okauzeennik erkoromartunnik, piksaralloà tâva Gudib pæromarpa umanartum orpiánit (10), iglorpérksoarnidlo iblernartunnit (11), aglekssimarsunnidlo makpersækkænne makkonáne. 20. Narkiksok tamakkoninga okarpok: *Illomut aggerasuarponga.* Amen, kaïna Nálegak Jesusi-à! 21. Nalekkavta Jesusib Kristusib sajmaunerminik illegilise nungudluse! Amen.

(9) Att. K. 21. v. 6. Joh. K. 7. v. 37.
(10) Att. v. 2.
(11) Att. K. 21. v. 2.

Næl-

Nællunærſimaput

Teſtamentitâmik Aglektut Ima kingurdlereeglutik:

	Makpernerme.
1. Evangeliume Mattæuſim Aglegâ	9.
2. Evangeliume Markuſim Aglegâ	151.
3. Evangeliume Lukaſim Aglegâ	232.
4. Evangeliume Johanneſim Aglegâ	370.
5. Apoſtelit Sullirſêjt	473.
6. Pauluſim Aglegêj Romiunnut	603.
7. — — — 1. Korintumiunnut	666.
8. — — — 2. Korintumiunnut	726.
9. — — — Galaſiamiunnut	764.
10. — — — Efeſumiunnut	785.
11. — — — Filippimiunnut	805.
12. — — — Koloſſamiunnut	819.

13. Pau-

Makpernerme.

13. Paulusim Aglegèj 1. Tessalonikamiunnut 833.
14. — — — 2. Tessalonikamiunnut 845.
15. — — — 1. Timoteusimut - 852.
16. — — — 2. Timoteusimut - 868.
17. — — — Titusimut - 880.
18. — — — Filemonimut - 887.
19. — — — Ebræetinnut - 890.
20. Jakom Aglegèj - - 934.
21. Pelim Aglegèj 1. - 949.
22. — — — 2. - 965.
23. Johannesim Aglegèj 1. - 975.
24. — — — 2. - 989.
25. — — — 3. - 991.
26. Judasim Aglegèj - - 993.
27. Johannesib Tekkordlôrneree - 998.
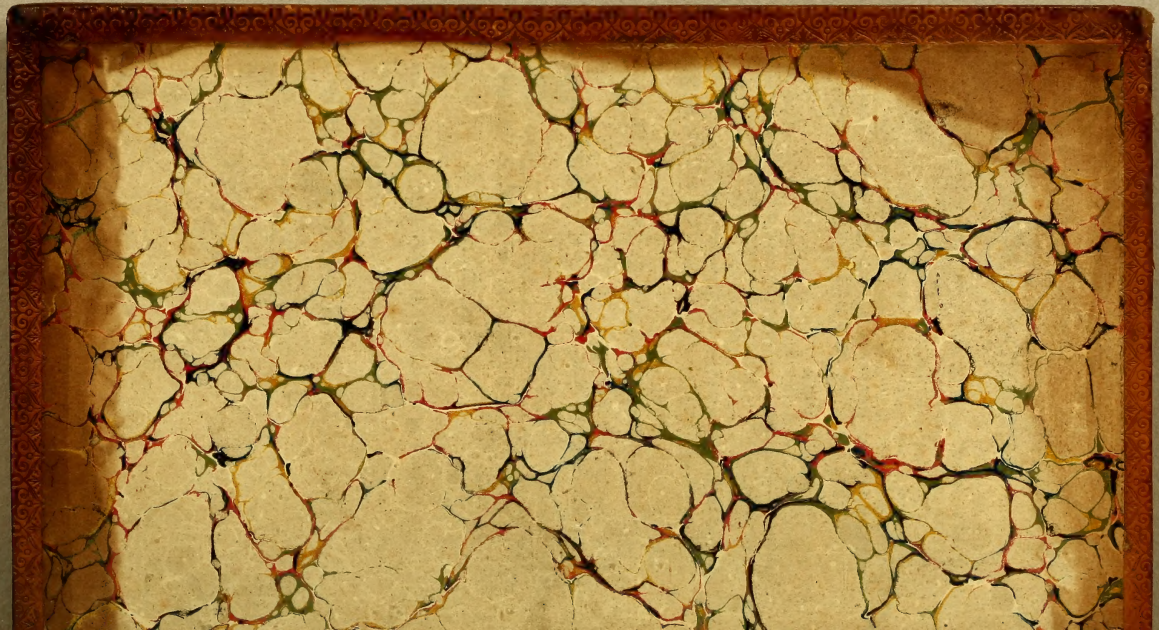
Tersa.